

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

"..Deki;
Rabbim ilmimi arttır."

Taha Suresi/114

Facebook.com

ÜCRETSİZ İSLAMİ E-KİTAP İNDİR

facebook.com/ücretsiz islami e-kitap indir

"EL-VELÂ VE EL-BERÂ"

"İSLAMDA DOSTLUK VE DÜŞMANLIK"

SAİD EL KAHTANİ

İÇİNDEKİLER

(Sayfa numaraları, Orjinal Kitap sayfa numaralarıdır.E-kitap Sayfa numaraları farklıdır,bunun nedeni, yazıları Büyütmüş olmamızdır.)

SUNUŞ.....	3
Bu Kitap Hakkında:	5
Rahman Ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla.....	5
TAKDİM	5
ÖNSÖZ	6
Rahman Ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla!.....	6
Kafirlerle Karşı Olan Bu Dostluk Değişik Tarzlarda Kendisini Gösterdi.....	7
KONU YA GİRİŞ	9
TEVHİD KELİMESİ.....	11
“Lâ İlahe İllallah Muhammedün Rasûlullah”	11
Lailahe İllallah" Kelimesinin Şartları.....	14
Lailahe İllallah Kelimesinin Ayrılmaz Bir Şartı El-Vela Ve'l-Berâ'	19
• Tevhid Kelimesini Sadece Sözle Söylemek Yeterlidir	
Diyenlere!	21
La İlahe İllallah" Kelimesini İkrar Etmenin İnsan Hayatındaki İzleri.....	24
La İlahe İllallah" Kelimesiyle Çelişen Durumlar.....	26
Zorunlu Bir Açıklama	32
İslam İle Çelişen Hususlar.....	36
Kişiyi Küfre Götüren Durumlar	38
Müşriklerle Münasebet.....	40
1. KISIM.....	40
1. BÖLÜM	40
(VELÂ VE BERÂ' KAVRAMI).....	40
Kitap Ve Sünnette Bunun Tarifi Ve Önemi:	40
el-Bera' Kelimesinin Sözlük Anlamı.....	41

Velanın İstılahı (Kavram) Manâsı.....	41
Kavram (ıstılah) Olarak Bera'nın Anlamı	41
Kitap Ve Sünnete Göre Konunun Önemi	43
Kurbanı Metod Ve Kelam İlmi	44
• Kitap Ve Sünnete Dönüş Gerekiyor	48
2. BÖLÜM	51
RAHMANIN DOSTLARI VE ŞEYTANIN YANDAŞI	51
Bu İki Kesim Arasındaki Düşmanlık:	51
İki Sınıf Arasındaki Düşmanlığın Tabia	55
Sözün Kısası.....	60
3. BÖLÜM	61
EL-VELA VEL-BERA KONUSUNDA EHLİ SÜNNET	
VEL CEMAAT AKİDESİ	61
Kalbî Dostluk Ve Düşmanlık	63
Bid Atçılarla Heva Ve Arzusuna Uyanlara Karşı Ehli	
Sünnetin Tutumu.....	63
4. BÖLÜM	66
ETLERDEN VELA VE BERA KONUSUNDA EN	
GÜZEL ÖRNEK OLANLAR	66
Hız. İbrahim (A.S)'İN Babası Azer İman Etti Mi?	68
B) Hak Ve Hidayete Ait Başka Örnekler	70
5. BÖLÜM	74
MEKKE DÖNEMİNDE VELA VE BERA (ALLAH	
İÇİN DOSTLUK VE DÜŞMANLIK)	74
İlk Birleşmeler Ve En Doğru Adım	75
Yapılanlara Karşı Müslümanların Cevabın (Davada	
Samimiyet)	77
Mekke Döneminde Düşmanlarla Münasebetin	
Özellikleri	78
Müşrik Akrabaya İyilikle Davranmak	82
Mekke Döneminde Kâfirlerden Uzak Durma (Bera')	
Nasıldı?	82

O Halde Sizin Dininiz Size Benim Dinim Bana...	83
Allah'tan Gelecek Olan Ferahlık Yakındır	86
Bey'at Sözleri.....	87
6. BÖLÜM	88
MEDİNE DÖNEMİNDE VELÂ VE BERÂ'NIN	
UYGULANIŞI	88
Biraz Tarihi Bilgi.....	88
Muhacir İle Ensar'ın Kardeşliğini Anlamak	89
Medine Döneminde Dostluk Ve Düşmandan	
Uzaklaşmak.....	91
Muhacir Ensar Sözleşmeleri.....	92
Ehli Kitab'ın Tuzak Kurmaları Sonucu Müslümanların	
Bunlarla Dostluktan Menedilişi	93
2. Nifak Ve Münafıklık	95
Münafıkların Çirkin Özellikleri	97
3. Medine Döneminde Düşmanlarla İlginin Tamamen	
Kesilmesi	99
Cihadın Amacı.....	101
A- Müşriklere Karşı Berâ (İlişkileri Kesk) Nasıl	
Olmalı?.....	102
B) Kitap Ehlinden Uzaklaşış (Berâ)	103
C. Münafıklardan Uzaklaşış.....	104
D- Allah Ve Rasûlüne Savaş Açan Yakınlarla Her	
Türlü Dostluğu Kesk.....	105
Kısaca Şöyle Toparlayalım:	106
7. BÖLÜM	106
MUVALATIN ŞEKLİ VE DIŞA VURUMU	106
Kabul Edilecek Ve Edilmeyecek Olan Özürler	114
Bu Durumlar Karşısında Müslümanın Tavrı	114
8.BÖLÜM.....	116
VELÂ VE BERÂ' KONUSUNDA HARİCİLERLE	
RAFİZİLERE CEVAP	116

• Bu Meselede Haricilerin İnancı	116
• Velâ Ve Berâ' Konusunda Rafızilerin İnancı	117
2.CİLT	3
1. BÖLÜM	5
MÜSLÜMANIN MÜSLÜMAN ÜZERİNDE HAKKI	5
2. BÖLÜM	7
HİCRET	7
a- Daru'l-Küfürde İkamet Etmek:	7
b- Daru'l Küfür'den Daru'l-İslâm'a Hicret:	12
3.BÖLÜM	15
ALLAH YOLUNDA CİHAD	15
Müslümanlar Aleyhine Casusluk Yapmanın Hükümü	19
4. BÖLÜM	22
BİD'ADÇILARDAN (HEVA VE İSTEKLERİNE	
UYANLARDAN) UZAKLAŞMAK	22
Şeriat Açısından İlgiyi Kesmek İki Çeşittir	25
Hakka Tabi Olmak Ve Bi D'atçılıktan Uzak Durmakli	
İlgili Olarak Selefin Görüşleri	26
5. BÖLÜM	26
MÜSLÜMAN İLE KÂFİR ARASINDA MİRAS VE	
EVLENME GEÇERLİ DEĞİLDİR	26
6.BÖLÜM	29
FİRLERE BENZEMEME VE İSLÂM TOPLUMUNU	
KESİNLİKLE KORUMA	29
Teşebbüh Ve Velâ Arasındaki Alâka	34
Yahudi Ve Hristiyanlara Müşabehet (Benzerliğe) Bir	
Tek Örnek (Bayram)	34
Müşabehetin Özeti	36

İlk İslâm Toplumundan Bize Işık Tutan Aydınlatıcı Bir	
Örnek	36
İkitaptan (Kur'an'dan) Delil	38
Sünnetten Delil	39
Kıyastan Delil	40
Kâfirlerin Girmelerinin Yasaklandığı Yerler	40
Bir İtiraz Ve Bir Cevap	41
7. BÖLÜM	42
MÜSLÜMANLARIN GAYRİ MÜSLİMLERLE	
MUAMELELERİ	42
Dinlerin Birbirlerine Yaklaştırılması Hakkında Birkaç	
Söz	42
1- Muvalat Ve İyilikle Muamele Arasındaki Fark	44
2- Kâfirlerle Karşılıklı Muamele	46
A- Alım-Satım:	46
b- Karşılıklı Vakıflaşma	47
c- Müslüman Olmayan Kimseleri Ziyaret Etmek Ve	
Onları Tebrik Etmek	47
3- Kâfirlerden Ve Yanlarındaki Şeylerden	
Yararlanmak	49
Sözü Şöylece Özetleyebiliriz	52
Sözün Özü	54
Takıyye Ve İkraha	54
Takıyye'nin Tarifi:	54
Takıyye Ne Zaman Olabilir?	54
İkraha	55
İkraha'nın Şartları	56
İkraha'nın Nevileri	57
İkraha İle İlgili Son Bir Söz	58
3.BAB	59
GEÇMİŞTE VE GÜNÜMÜZDE VELÂ VE BERÂ'NIN	
TATBİK ŞEKİLEN	59

1. BÖLÜM	59
VELÂ VE BERÂ KONUSUNU SELEF NASIL	
UYGULAMIŞTIR?	59
2. BÖLÜM	63
ÇAĞIMIZDA VELÂ VE BERÂ ÖRNEKLERİ	63
1- Terbiye Ve Ta'lim (Eğitim Ve Öğretim)	66
Çağdaş Düşünce Sisteminde Velâ'yâ Dair Bir Örnek.....	68
2- İlân Ve Reklâm Araçları	69
3- Misyoner Yayınları	72
Özetle Deriz Ki	74
4- Dinsizlik Akımları.....	74
İrkçilikla İlgili Sözün Özü Şudur	78
Evrensellik Ve Hümanizm	78
Nihayet Deriz Ki	80
Sonuç	80
İslâm Kurtuluş Ve Saadet Yoludur	80

SUNUŞ

Elinizdeki "el-Velâ ve el-Berâ" adlı bu kitap Muhammed b. Saîd b. Salim el-Kahtanî tarafından Doktora tezi olarak hazırlanmış olan bir eserdir. Tez ikiyüzü aşkın kaynak taranarak ortaya konulmuştur. Tez kabul kurulu üç kişidir. Kurul başkanı da İslâm dünyasının yakından tanıdığı Muhammed Kutup'tur.

Kitabın orijinali (478) sayfalık tek cilt halindedir. Ancak bunu Türkçe'de tek bir cilt halinde okuyucuya sunmak, mümkün değil çünkü öyle olması halinde oldukça hacimli bir cilt ortaya çıkacaktı. Bu yüzden eseri iki cilt halinde sunmayı uygun bulduk.

İkinci cilt okuyucuya sunulduğunda, geniş bir indeks ve yararlanılan tüm kaynaklar da bir liste halinde bu ciltle birlikte verilecektir.

Kitap, bu alanda kaleme alınan ilk kitaptır, denilebilir. Zira "el-Velâ ve el-Berâ" konusunda müstakil olarak yazılmış bir kitap mevcut değildir. Fakat bu konu, bir çok konular gibi kaynaklarımızda dağınık bir şekilde işlenmiştir. Burada ise konuya özel bir itina gösterilmiş,

kaynaklarda dağınık olarak yer alan bu mühim mesele bir eser halinde okuyucuya sunulmuştur.

Dileğimiz müslüman kardeşlerimizin "İslâm'da el-Velâ ve el-Berâ"konusunu gereğince idrak etmeleri ve bu kavram kargaşası içerisinde neyin nereye oturtulması gerektiğini öğrenebilmeleridir.

Kaldı ki İslâmî bir terim olan ve aynı zamanda kitabımızın da ismini oluşturan "el-Velâ ve el-Berâ"nın tam olarak türkçe karşılığını bulmamız da mümkün değildir. Zira Kitap ve Sünnette bu ifade bir çok yerlerde farklı farklı anlamlarda olmak üzere çokça kullanılmıştır. Zaten yazarımız da bunu göz önünde bulundurduğundan bunu açıklamak üzere, özel bir başlık olarak konuyu ele almış, bunların sözlük ve terim manaları üzerinde durmuş, hepsine örnekler vererek farklı anlamlarına işaret etmiştir.

İslâmî tebliğde asıl olan meseleyi ya da konuyu direkt olarak anlatmak ve aktarmaktır. Dolambaçlı ve karmaşık ifadelerden uzak durmaktır. Çünkü Kitap ve Sünnet de bunu gerekli görmektedir. Nitekim Rabbimiz Kur'ân-ı Kerîm'de şöyle buyurmaktadır:

"Ehli kitaptan öyle bir gurup vardır ki, okuduklarını

kitaptan sana-sıms diye (kitaptan olmamasına rağmen) kitabı okurken dillerini eğip bükerler. Söyledikleri Allah katından olmadığı halde "Bu Allah kamdandır" derler. Onlar bile bile Allah'a iftira ederler." (Ali İmrân, 3/78).

İşte tüm İslâm âlimleri yani Ehli Sünnet âlimleri bu metod üzere hareket etmişlerdir. Ortaya koydukları eserleri ve hayatları incelendiğinde bu, açıkça görülecektir» İslâmî davet metodu olarak Kitap ve Sünnet her zaman göz önünde tutulmalı ve çareler Ehli Sünnet ulemasının ortaya koyduğu gerçekler ışığında ele almalıdır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Rasûlüm)! De ki: İşte bu, benim yolumdur. Ben bilerek (ve görerek) Allah'a (Allah'ın dinine, şariatına) çağırıyorum. Bana uyanlarda böyledir. Allah'ı (ortaklardan) tenzih ederim (tüm eksikliklerden uzak tutarım)! Ve ben (Allah'a) ortak koşanlardan değilim." (Yusuf, 12/108).

İşte gerçek ve sağlam yol budur. "Yapılacak olan tebliğ de bunun için yapılır. Putlara, tağutlara ve Allah'dan başkası adına çağrı yapanlara ve yüceltilen maddî varlık ve düzenlere uyulmaz. Hepsi reddolunur. İman ve İslam

noktasında asgari müşterek diye bir şey de yoktur. Çünkü bunun böyle olduğunu yine Kur'an ortaya koymakta ve Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Rasûlüm!) De ki ey kâfirler! Sizin tapmakta olduklarınıza ben

(teklifinizi kabul edip asla) tapmam. Şu anda siz de benim ibadet ve kullukta bulunduğuma ibadet ve kulluk edecek değilsiniz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Öyle ya siz de benim ibadet ve kulluk' ettiğime ibadet ve kulluk etmezsiniz. O halde sizin (batıl) dininiz size, benim (hak olan) dinim de banadır." (Kâfirûn, 109/1-6)

İşte müslüman kulluğunda, sevgisinde, emirleri uygulamada, yasak-lardan uzak kalmada, tağûtî sistemleri reddinde bunları göz önünde bulunduracak ve bunları esas alacaktır. Zira bunun için yine Rabbimiz şöy:: İle buyurmaktadır:

"(Biz) Allah'ın (verdiği) boyası (Hak din İslâm) ile boyandık. Allah'dan daha güzel rengi kim verebilir? Biz ancak O'na kulluk edenleriz." (Bakara, 2/138).

Evet, müslümanın bir başka renge ve boyaya ihtiyacı

yoktur. Hnsti-yanlann, doğan çocuklarını kilisede vaftiz ederek renklerini belirlemeleri üzerine, müslümanlarla alaylı konuşmaları sebebiyle yukarıdaki âyet nazil olmuştu. Rabbim bu âyette en güzel rengin İslâm olduğunu, İslâm üzerinde bir başka düzenin ve sistemin olmayacağını ve olamayacağını açık bir şekilde bildirmektedir. O halde müslüman İslâm dışı rejimlerin gölgesinde kendisi için bir yer ve yurt arayamaz, İslâmın dışında bir sistemin altında ve gölgesinde barınamaz, İslâm tüm rejimleri bu manada reddeder.

Yüce Mevlâmız kendisi için hiç bir ortak kabul etmediğini ve hakimiyetin kendisine ait olduğunu da ihlas sûresinde şöyle beyan buyurmaktadır:

"De ki: O, Allah bir tektir. Allah Samed'dir. (Hiç bir şeye muhtaç değildir, baş vurulup yardım istenilecek tek varlık O'dur, çünkü her şey O'na muhtaçtır)., O, doğurmamış ve doğurulmamıştır. Hiçbir şey O'na eş (ya da denk ve benzer) değildir." (İhlâs, 112/1-4)

İslâmî tebliğı yaparken mevcut sistemlerin gölgesine sığınmamak, hesapları maddî ve ekonomik açıdan yapmamak, tebliğı direkt yapmak gerekir. İslâmî tebliğı

yaparken her zaman Kitap ve Sünneti göz önünde tutmak, bunları gözardı etmemek gerekir. Zira Peygamber (s.a) Efendimiz şöyle buyurmaktadır:

"Size iki şey bırakıyorum. Bunlara sımsıkı bağlandığınız sürece asla doğru yoldan sapmayacaksınız. Bunlar Allah'ın Kitab'ı ve peygamberinin sünneti (hadisleredir," (Muvaüa, Kader, 3).

Abdullah b. Mes'ûd'da Rasûlullah (s.a)'ın şöyle buyurduklarını rivayet etmektedirler:"Kitap ve Sünnetten başka uyulması gereken üçüncü bir yol yoktur. Sözlerin en güzeli Allah (c.c)'ın kelamı ve yolların en güzeli de Hz. Muhammed'in yolu (sünneti)'dur." (İbn Mâce, Mukaddime, 7/46).

Kaldı ki, Rabbimiz Kitabında bize örnek olarak Hz. İbrahim (a.s)'i, beraberindekileri, tüm peygamberleri, özellikle Ulü'I-Azm peygamberleri ve bilhassa bizim peygamberimiz Muhammed (s.a)'i göstermiştir.

Kur'an bizim için bir çok örneklerle dopdoludur. Ashâb-ı Kehf, Habibi Neccâr ve Firavun'un çevresinde yetişmesine rağmen, Hz. Musa (a.s)'ya Firavun ve avanesinden gelecek olan tehlikeyi haber veren kişi ve

daha nicelerini saymamız mümkündür.

Çünkü Hz. Âdem'den itibaren süregelen Tevhid mücadelesi zincirinin halkasını oluşturan tüm tebliğciler kavimleri tarafından horlanmışlar, işkence görmüşler, öldürülmüşler, testerelerle ikiye biçilmişlerdir. Fakat hiç birisi bu Tevhid mücadelesinden taviz vermemişlerdir. Hiç birisi hele önce zenginleşen"m, ekonomimizi güçlendirelim de, sonradan gerekeni yaparız, düşmana silahıyla karşılık veririz, dememişlerdir. Çünkü onlar şuna inanmaktaydılar. Güç ve Kuvvet sadece Allah'ındır, hakimiyet de O'nundur. Bu kimseler aynı zamanda şu gerçeği de hiç unutmamakta idiler; Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Onların güvenip övündükleri ne mallan, ne de evlatları, Allah yanında onlara bir şey sağlamaz." (Ali İmran, 3/10-116, Mücadele, 58/17).

Rabbimiz bir başka âyette de şöyle buyuruyor:

"Eğer yoksulluktan korkarsanız, (biliniz ki), Allah dilerse sizi kendi lütfun dan zengin edecektir." (Maide, 5/28).

Buna benzer daha bir çok delil vermemiz mümkündür. Ancak biz konuyu fazla uzatmak

istemediğimizden böyle bir iki örnekle yetinip geçiyoruz.

İşte Tevhid mücadelesinin bu örnek halkası, halkı direkt olarak Kitap ve Sünnet ile tanıştırmışlar, hitap ettikleri kesimin kalplerinde iman kıvılcımını yakmışlar, inadcı kâfirlerin de tüm dikkatlerini ve zulümlerini üzerlerine çekmişlerdir. Gerçek anlamda İslâm adına kitleleri peşlerinden sürükleyenler bunlardır. Çünkü bunlar şu gerçeği iyi bilmekte idiler. Rahat ve bolluk içerisinde zamanlarını geçirenler, maddi hesaplarını Rab-bânî yol ve mücâdelenin önüne geçirenler, Rabbimizin şu âyeti içerisinde değerlendirilmelidirler:

"Biz bir memleketi yok etmek istediğimiz vakit onun nimet ve refahtan şırmamış elebaşlarma emrederiz de orada (bu emre rağmen) itaatten çıkarlar. Artık o (memlekete) karşı azab hak olmuştur. Biz onu artık kökünden mahvederiz." (İsrâ, 17/16).

Bu âyetin çizmiş olduğu çerçeve içerisinde müslüman kendisini değerlendirmek zorundadır, bir hesap yapmak mecburiyetindedir. İslâm tebliğini bütün güçlülere rağmen omuzlayan kimselerden bir kaç örnek vermek isteriz. Bunun için fazla eskilere gitmeye gerek yok. Yakın

tarihimizden örnekler vereceğiz. Önce Rasûlullah ve ashabının bu uğurda neler çektiklerini ve çevresindeki imanlı kitlenin yüzde itibariyle en fakir, yoksul ve kölelerin oluşturduğunu hatırlatmak yerinde olur. Gerçi müslüman zenginler de yok değildi. Fakat sayı itibariyle yoksul, fakir ve kimsesiz müslümanîar daha çoktu.

İslâm davası uğrunda İmam A'zam Ebû Hanife'nin, Ahmed b. Hanbel'in ve İmam Buharî'nin çektiklerini ve benzeri bir çok İslâm âlimlerinin işkenceler altında ve zindanlarda hayata göz yumduklarını hatırlatmak zaid olur sanırız.

Yakın tarihimizden ise Meselâ Mısır'da Hasan el-Bennâ, Abdulka-dir Udeh, Seyyid Kutub gibileri, doğrudan tebliğ sünnetine uydukları için şehadet şerbetini içmişlerdir. Zira peygamberi yol bu idi. Ayrıca Said Havva ve benzerlerinin yurtlarından sürgün sebepleri hep bu açık ve net olan tebliğleri, kısaca Allah'a davette samimiyetleri içindi.

Nitekim Türkiye'den de Zahidül Kevserîlerin ve Mustafa Sabrîlerin ayrılmaları hep bu İslâm daveti ve tebliği açısından olmuştur. Dillerini eveleyip

gevelemedikleri içindir. Aynı zamanda hayatını İslama vakfeden "ve gençliğin imanı için kendini ortaya koyan, gerektiğinde bir zeytinle bile yetinen merhum Bediuzzaman Saîd Nursî de bu zincirin bir halkasını teşkil etmektedir. O bu tebliğ görevini açıkça yürütürken Rasûlullah (s.a)'ı kendisine örnek ediniyor, Kitap ve Sünnet'e göre hareket ediyordu. Yoksa temel gıdasını demokrasinin oluşturduğu oryantalist bir sofrada kırıntıları arayanlardan değildi. Tebliğ zincirinin bu şerefli halkalarının sünneti, Rasûlullah'ın sünnetiydi. Bu yolun içinde işkence var, zulüm var, yoksulluk var, ama taviz yok, ağız eğip bükme yok. Çünkü onlar şu gerçeği çok iyi biliyorlardı:

"Allah müminlerden, mallarını ve canlarını, kendilerine (verilecek) cennet karşılığında satın almıştır. Çünkü onlar Allah yolunda savaşır, öldürürler ve öldürülürler. (Bu), Tevrat'ta, İncil'de ve Kur'ân'da Allah üzerine hak bir vaaddir. Allah'tan daha çok sözünü yerine getiren kim vardır? O halde O'nunla yapmış olduğunuz bu alış verişinizden dolayı sevinin. İşte bu, (gerçekten büyük kurtuluştur." (Tevbe, 9/111).

İşte gerçek kurtuluşun bu olduğunu ve bu uğurda veriimesi gerekeni onlar veriyorlardı. Davaları uğrunda yola çıkışlarını hayatlarıyla ödeyen bu kimseler Rabbimizin şu emri gereğince hareket ediyorlardı:

"Artık emrolunduğun şeyi açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir (onlara aldırma)." (Hicr, 15/94).

Tüm küfrî unsurlar müslümanlara ait mukaddes beldeleri işgal etmişlerken, Haremeyn Amerika kafirinin, Kudüs Yahudî melununun pençesinde inlerken bizler kimlerin yanında yer almalıyız veya kimlerden uzak bulunmalıyız noktasında bir karara varamaz, bunu Kitap ve Sünnet Ölçüsünde ortaya koyamaz isek, sadece namaz kılıp oruç tutarak İslamın diğer hükümleri karşısında bigane kalmak veya bunları zamanı geçmiş şeyler kabul etmek, ya da bunlar Hz. Peygamber ve dört halifesi döneminde uygulanır şeylerdir, artık günümüzde bunların geçerliliğinin olmadığı ortadadır şeklinde düşünmek ve söylemek gibi durumlar küfre varan durumlardır. Aynı zamanda bu, büyük bir gaflettir.

Böyle düşünenler ve İslâm'ın kimi emirlerini yaparken kimilerinin de zamanının geçtiği gafletine düşenler, Hz.

Ebû Bekir (r.a)'in, Rasûlul-lah (s.a)'in vefatından sonra zekat vermeyenlere karşı harb ilan edeceğini söylemesi gibi, harb ilan edilmesi gerekenlerdir.

İşte elinizdeki kitap bu konularda gerçek bir şuur vermekte ve kişiyi doğrudan Kitap ve Sünnete, ehli sünnet görüşüne çağırmaktadır.

Kitap hakkında fazlaca bir şeyler söylemeye gerek duymuyorum. Zira okununca, okuyucu bu gerçeği bizzat kendisi görüp tesbit edecektir.

Biz kitabımıza konuyla ilgili âyet metinlerini de koyduk ki, daha güzel bir şekilde fayda sağlanmış olsun.

Kitabın dip notlarında geçen kaynaklar arapça kaynaklar olup, cilt ve sayfa numaraları buna göre verilmiştir.

Çalışmak bizden muvaffakiyet Allah'tandır.

Harun Ünal

Allah (c.c) buyuruyor ki: "Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin

dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onlar dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez."

(el-Mâide, 5/51).

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki; "Biz sizden ve sizin Allah'tan başka tap-tıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanın-caya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." (el-M mtehin, 60/4).

Ve Allah'ın Ras l  Muhammed (s.a) de:

"İmanın en sağlam bağları Allah için dostluk ve yine Allah için düşmanlıktır, aynı zamanda Allah için sevmek ve yine Allah için buğzetmektir." buyurmuştur.

(Bu, Hasen bir hadistir.)

Bu Kitap Hakkında:

Bu, bilimsel bir araştırmadır.. Yazarı yaptığı bu çalışmayla master yaptığı okulda birincilik almış ve büyük takdir toplamıştır. Mekke-i

Mükerreme'de bulunan (İmmü'l-Kur'â Üniversitesi'nin Akaid bölümünde, ihtisasını bitiren yazar Muhammed b. Said hazırlamış olduğu tezi, aşağıda adları geçen komisyon üyelerine sunmuş ve bu araştırma zikredilen kurul tarafından incelenerek kabul görmüştür.

Komisyon

Başkanı

Prof.

Muhammed Kutub

Üye

Üye

Dr. Abdulaziz Ubeyd

Abdrurrezzak el-Afifi

Rahman Ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla

TAKDİM

Hamd, alemlerin Rabbî Allah'adır. Salat ve selâm Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a)'e, Ehl-i Beytine ve tüm ashâbınadır.

Bu kitabın konusu, başlı başına büyük bir ehemmiyet ve önemî haizdir. Özellikle de kaleme alındığı dönemimizdeki durum gözönünde tutulursa, önemi daha çok anlaşılır. Gerçekten kitabın yazılış biçim ve muhtevası ile içinde yaşadığımız dönem arasında güçlü bir bağ ve ilgi bulunmaktadır.

Esas itibariyle kitabın önemine gelince: İşlemiş olduğu konu, İsla-mın temel prensiplerinden biri olan "Velâ ve Berâ" yani İslâm'da yetki (velayet) konusudur.

Bu iki husus, yani velayetin verileceği ve velayetin verilmeyip uzak kalınacak kimseler konusu, Allah'a karşı sonsuz derecede sevginin ifadesi ve buna bağlı olarak da peygamberini ve mü'minleri sevmenin açık bir göstergesidir.

. Berâ (uzaklaşış), Bâtılı ve bâtil ehlini sevmemenin bir göstergesidir. Kaldı ki bu, iman esaslarından da birini

oluşturur. Ancak günümüz ortamında bunun öneme gelince, bilindiği gibi iple avlananla ok ile avlanan birbirine karışmış durumda... Kısaca gerçek ile gerçek olmayan birbirine karışmıştır. İnsanlar mü'minleri kâfirlerden ayırıcı özelliklerden habersiz ve gafilidir. Kalblerindeki iman zayıflamıştır ve bu zayıflık yüzünden aralarında mü'minleri küçümseyecek, hakir görececek duruma gelmişlerdir.

Velayeti, kafir milletlere ve devletlere veriyor, onlara karşı sevgi besliyorlar. Diğer taraftan bir çok mü'minle tüm münasebetlerini kesmiş durumdalar. Hatta bununla da kalmayıp mü'minlere gücü yetenler, onlara en ağır darbeler indiriyor, acı ve sıkıntı çektiriyorlar.

İşte bugün bu kitabın özellikle böyle bir zamanda yayına sokulmasının önemi büyüktür.

Yazar kitabında Velâ ve Berâ hususlarını, gündeme getirmiş bu konuda bir çok alimin görüşlerini aktarmış, bunu güzel bir takdim ve hazırlıkla ortaya koyabilmiş. Kendisi söylenmesi gereken şeyler varsa söylemiş, gerekli açıklama ve ilaveleri yapmıştır. Aynı zamanda Kur'ân'dan âyetlere dayanarak, sünnetten sahih hadislere istinad

ederek konuyu velâ ve bera açısından ele almış, aynı zamanda sahabe ve seleften bu konudaki delilleri de sunarak meseleye açıklık getirmiştir.

Yazar, bütün bunları sunup, delillerini ortaya koyarken, âyetlerin numaralarını, 'sûre adlarını vermiş, hadis ve eserleri delil olarak sunarken, bunların ne derece güvenilir olduklarını çoğunlukla açıklamıştır.

Gerçekten bu çalışmasıyla yazar, kendisini kanıtlamış, ve konuyu gereğince kapsamlı olarak ele aldığını göstermiştir.

Allah'dan dileğim odur ki, müslümanlar bu kitaptan gereğince yararlansınlar. Kitap sayesinde, yazarla aynı düşünce ve inançtaki kimselerin artmasına vesile olsun. Aslında beklentimiz çok büyüktür. Beklenti Allah için önemlidir ve dileğimiz odur ki, bu değerli prensipleri günümüz gençliği öğrensın, evet İSLAM dininin zafere erişme prensiplerini, bugün yok olmaya yüz tutmuş gerçeklerin yeniden diriltilmesi prensiplerini öğrensın ki, zafere gidebilsın. Gerçekten Rabbîm dualara icabet edendir.

Abdurrezzak Afifi

ÖNSÖZ

Rahman Ve Rahim Olan Allah'ın Adıyla!

Gerçekten Hamd Allah'a mahsustur. O'na hamdederiz ve O'ndan yardım dileriz. Mağfireti O'ndan ister, doğru yola iletilmemizi O'ndan bekleriz. Nefislerimizin kötülüklerinden ve amellerimizin fenalıklarından Allah'a sığınırız.

Allah (c.c), kimi hidâyette kılmış ise, o gerçekten hidayete erişmiştir. Kimi de dalâlette ve sapıklıkta kılmış ise, artık o kendisi için bir dost ve mürşid bulamaz.

Şehadet ederim ki, Allah'dan başka bir tek ilah yoktur ve O'nun eşi ve benzeri de yoktur. Yine şehadet ederim ki, Hz. Muhammed (s.a) Allah'ın kulu ve Rasûlüdür. Salât ve seiâm O'na, Ehli Beytine, ashabına ve O'nun yolunu izleyenlere ve onun gösterdiği çizgide yürüyenlere olsun.

Allah (c.c)'ın, Hz. Muhammed (s.a)'in risaletini yani peygamberliğini semavî risaletlerin sonuncusu kılması, Rabbimizin bir rahmeti ve kullarına bir lütfudur. Allah (c.c), o risâleti kamil, saf, temiz ve berrak, bir nizam olarak göndermiştir, O'ndan hafif bir sapma gösteren kesin helak olur. Adı yüce olan Rabbimiz göndermiş olduğu bu risâleti, araştıranlara, buna gereğince değer verip uyanlara, Allah'ın emrettiği ve dilediği şekilde ona uyanlara ve Peygamberinin bu mesajını alanlara, dünya ve ahi-ret saadetini vermiştir. Böylelerine Allah (c.c), "Allah'ın Velileri = Evliyaullah ve Allah taraftarı = Hizbullah" adını vermiştir.

Yine Allah (c.c), bu yoldan ve risaletten yan çizenlere ise zillet ve şekavet vermiştir. Bu şeriatı terkedenlerin hor ve hakir olacaklarını bildirmiştir. Sıratı müstakimi, (dosdoğru yolu) terkeden bu kimselere de Şey-tan'ın evliyası, yandaşları ve askeri adını vermiştir.

Bu ebedî risaletin ve mesajın adı ve esası Tevhid kelimesidir.

"Lâ ilahe illallah Muhammedun Rasûlullah"
"Allah'dan başka hiç bir ilah yoktur = Hakimiyet kayıtsız

şartsız Allah'ındır. Muhammed (s.a)

de O'nun elçisi, bu hakimiyetin yeryüzündeki yegane temsilcisidir."

İbn Kayyım el-Cevziyye'nin de söylediği gibi bu büyük kelime için, "mizanlar kuruldu, divanlar konuldu. Cennet ve cehennem pazarı kuruldu. Bu sayede yaratılanlar mü'minler ve kâfirler diye ikiye ayrıldı. İyiler ve kötüler olarak ikiye taksim olundu. Din, sırf bunun için tesis olundu. Sırf bu amaçla cihad etmek için kılıçlar çekildi, silahlara sarıhındı. Çünkü bu, Allah'ın tüm kulları üzerindeki hakkıdır."

"Bu kelimenin aslı ve hakikatine gelince: Rasûlullah (s.a)'ın getirmiş olduğu bu gerçeği kesin bilmektir, inanarak doğrulamaktır, dil ile söyleyip ifade etmektir. Ona sevgi besleyerek boyun eğmektir. İç alemde ve dışta yani batında ve zahirde onunla amel etmektir. Onun hükümlerini yerine getirip infaz etmektir. İmkan nisbetinde ona davette bulunmaktır. Ona karşı bu kelimenin kemali Allah için sevgi ve Allah için buğzdur. Allah için vermek ve Allah için de engellemektir. Ma'budunu da bir tek Allah .olarak tanımak ve O'ndan

başka hiç bir ilah kabul etmemektir."

Bunun yolu ise: her yönüyle Rasûtullah'a içtenlikle bağlı bulunmak ve ona tabi olmak gözlerini Rasûlullah (s.a)'tan başkasına çevirmemek ve kalb gözüyle Rasûlullah'a yönelmek ile mümkündür. (İbn Kayyım el-Cevziyye)

İşte bu büyük ve önemli kelime, insanların his ve duygularında tüm kavramlarıyla ve iktizasıyla neredeyse değerim yitirmiş bulunmaktadır. Ancak Allah'ın kendilerine rahmetiyle muamelede bulunduğu kimseler müstesna. İşte bu mefhumlardan ya da kavramlardan birisi hatta en önemlisi "Velâ ve Berâ" konusudur.

Gerçi bu önemli akidevî kavram Allah'ın kendilerine merhamet buyurduğu kimseler müstesna müslümanların gerçek hayatlarındaki önemini yitirmiştir..Fakat bu duruma ge'inmesi ise bu kavramın gerçekliğinden ve hakikatından hiçbir şey alıp götüremez.

Velâ ve Berâ, İslâm inancının fiilen uygulanmasıyla mümkündür. Bu yüzden de bu konu müslümanın inancında akidesinin büyüklüğü kadar bir değer taşımaktadır.

Zira yeryüzünde Tevhid kelimesinin gerçekleşmesi ancak Velâ ve Berâ konusunun gerçekleşmesiyle mümkündür. Müslüman bu sayede kimi, idarecisi kabul edecek ve kimi de düşmanı tanıyacak, öğrenebilir.

Kimi insanlar ise, bu büyük ve önemli akidevî konuyu cüz'î derecedeki ya da ikinci derecedeki şeyler gibi anlamaktadırlar. Halbuki durum tam bunun aksidir. Çünkü bu bir tman, Küfür meselesidir ve Yüce Allah bu konuda şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ediyorsanız, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veliler (idareci) edinmeyin. Kim onları veli (idareci) edinirse, işte onlar zalimlerin'kendileridir.

De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım-akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Rasûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez..." (Tevbe, âyet/23-24).

Rabbim bir diğer âyette şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Ş uphesiz Allah, z alimler topluluğuna yol göstermez." (Maide, 5/51)

İ l  m  alimlerinden biri olan Şeyh Hamd b. Atık (rahimetullah) Şöyle diyor:

"Tevhid inancının zar  rlili i ve gerekliliği ve bunun karŐıtının yani zıddının haramlı ı konusunda sonra Allah'ın kitabında yer alan önemli konu Vel  ve Berâ konusudur. Allah'ın kitabında Tevhid konusunda sonra en çok deliller bu mevzu ile ilgili olarak yer almaktadır. Evet Tevhid konusu ile Tevhidin zıddı olan Şeyin haramlı ı konusu dışında, hakkında en çok delil bulunan konu Vela ve Berâ konusudur."^{1[1]}

İ l  m   mmeti bu  st n Şeriatı ve akideyi yeryüzüne yayıp neŐredip hakim,kıldıkları sürece, ayakta uzun müddet kalabilmiŐlerdir. Böylece insanlar kula kullu u ve ibadeti bırakıp kulların Rabbi olan Allah'a kulluk yolunu Őe ti. Bu sayede insan, dünyanın dar ve sıkıntılı

^{1[1]} bk. en-Necât ve'l-fik k, 14

çerçevesinden kurtulup dünya ve ahifet genişliğine ermiş oldu.

Peki sonra neler oldu?

- Bu ümmet cihadı terkedip, sığırların kuyruklarına sarıldıktan sonra giderek hep geriledi durdu.

- İslâm'ın zirve noktası olan cihaddan uzaklaşmakla ric'at, geriye kaçış başladı.

- Göz alıcı hayata, refaha yönelip, dünyanın aldaticılığına esir olmakla İslâm ümmetinin dışındaki diğer milletlere uymaya başladı.

- Onun saf ve berrak düşüncesi, cahili felsefî akım ve düşüncelerle bulandıktan ve beşeri sistemlerin arkasına takıldıktan sonra İslâm toplumu fikir ve düşünce ayrılığına düşmüş oldu.

- Artık bundan böyle bu ümmet kâfirlerin itaati altına girdi ve onlara boyun eğdi oldu. Böylece müslümanlar dünyalarının salâhını ve kurtuluşu, dinlerini yok etmekle elde eder oldular ki, bu müslümanlar için hem dünya hem de ahiretlerini kaybetme zilletini getirdi.

Kafirlere Karşı Olan Bu Dostluk Değişik Tarzlarda Kendisini Gösterdi

1- Kâfirlere karşı muhabbet ve sevgi beslenmesi, onlara saygı gösterilerek Allah dostlarına ve İslâmî idareye savaş açılması. Allah'ın şeriatının yeryüzü hakimiyetine engel olunup yürürlükten kaldırılması. Ona değişik iftiralar yapılarak uygarlığa ve medeniyete engel olduğu düşüncesinin yaygınlaşması ve müslümanlar tarafından değer kazanması.

2- Batıda ve doğuda küfür sistemlerinin ve kanunlarının yürürlüğe konulması. Bu küfür kanunlarının İslâm şeriatının yerine konulup hâkim kılınması. Bu arada İslâm şeriatını isteyen herkese gericilik, yobaz ve mu-taassıp adının verilmesi.

3- Allah'ın Rasûlü Hz. Muhammed (s.a)'in sünneti yani hadisleri hakkında şüphe uyandırmak. Bu konudaki üstün eserlere ve kaynaklara dil uzatmak. Bize bu sünnetlerin ve kaynakların ulaşmasına hizmet eden değerli İslâm âlimlerinin değerine gölge düşürerek bunu

yaygınlaştırmak.

4- Yeni yeni câhilî davetlerin ve geleneklerin yaygınlaştırılması. Bu da müslümanların hayatında yeni bir dinden dönme olayı meydana getirmiş oldu. Meselâ: Turan kavmiyetçiliği, Arap milliyetçiliği, Hintçilik davası, vs. vs... gibi.

5- İslâm toplumlarının eğitim ve öğretim yollarından ve kurumlarından yoksunlaştırılması, bunların programlarının yozlaştırılması, yani eğitim ve öğretimleri üzerinde oynanması... Müslümanlar arasında bütün yönleriyle zehirli düşünceler ve fikirler yaygınlaştırılarak İslâmî vasıtalardan ve vesilelerden uzaklaştırılması.

İşte bu ve benzeri durumlar nedeniyle akla bir çok sorular gelmektedir. Çünkü oynanan oyunlar sadece bunlar olmayıp değişik, bir çok şekil ve vasıtaları vardır. Bütün bunlar verilecek doğru cevaplar beklemekte-

dirler. Bu cevaplar hem yeterli olmalı hem de Kitap ve sünnetten kaynaklanmalıdır. Aynı zamanda üstün ve güvenilir âlimlerin görüşleriyle de desteklenmelidir.

Şimdi akla gelebilen bu sorulardan bazılarını soralım:

a- Müslüman kime intisap edip bağlılık göstermeli?

b- Müslüman kime dostluğunu vermeli, kimi veli edinip, velayeti kime vermeli?

c- Bu yetkiyi kimden esirgemeli ve kimlerden uzak durmalı?

d- Kâfirleri dost edinmenin, velayeti onlara vermenin ve onlara yardımda bulunmanın hükmü nedir?

e- Bu gün gaflette olanların ve ümmetimizden bizim dilimizle konuşmalarına rağmen buna bağlı olan çocuklarımızın durumu ve revaç bulan bu İslam dışı düşüncelerle ilgili olarak İslamın hükmü nedir?

Bugün ve yarın olmak üzere sürekli olarak dünyanın doğularında ve batılarında işkence ve zulüm gören müslümanlara karşı dostluk nasıl olmalıdır? Çünkü dünyanın dört bir yanındaki tüm müslümanlar beşeri ve küfrî güçlerin kuşatması ve saldırısı altındadırlar. Bunlara karşı nasıl bir yolun izlenilmesi gerekiyor?...

Artık bugün müslümanlar aklî köleliği kabullendikten sonra bu yoldan nasıl kurtulabilirler? İşte bu elbiseyi de onlara yabancı kültür vermiş bulunuyordu.

Bu ve benzeri sorular, bize Tevhid kelimesinin gerçek anlamda anlamını kaybettiğini göstermiş olmaktadır. İşte

günümüz müslümanlarınm karşı karşıya bulunduğu gerçek budur. Zira kavramlar gerçek değerini onlar nezdinde yitirmiştir. Böylece Rubûbiyyette birliği, tevhidi ikrar etmesine rağmen Ulûhiyyette (ilahlık, kanun koyuculukta) tevhidi (birliği) kabul etmemekte ve ne acı gerçektir ki, buna rağmen muvahhid olarak, yâni birleyici ve ehli tevhid olarak itibar görmektedir.

Gerçek şu ki: "Lâ ilahe illallah" hem velâ ve hem de berâ noktalarını içeren bir kelimedir. Aynı zamanda bu, Tevhidi ulûhiyeti de bildiren bir kelimedir: İşte işin bu yönü hemen hemen hiçbir kimsenin hatırına bile gelmemektedir. Sadece Allah'ın rahmetiyle kendilerine muamelede bulunduğu kimseler müstesna.

Nitekim Merhum Şeyhû'l-İslâm Muhammed b. Abdulvehhab da bu konuda şunları söylemektedir:

"İnsan, Allah'ı bir olarak tamsa ve şirki de terketse fakat müşriklere karşı dostluk sürdürürse o kimse yine de doğru dürüst bii müslüman olamaz. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa-

Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin."^{2[2]} (Mücadele, 22)

Sahabe-i kiram, Allah ve Rasûlüne dostluğun, onların düşmanlarına, düşmanlığın en güze! örneklerini vermişlerdir. Meselâ Ebû Ubeyde, Uhud savaşında babası Cerrah'ı öldürmüştür. Hz. Ebû Bekir (s.a) de oğlu Abdurrahman'a karşı çıkmak istemiş, Rasûlullah (s.a) kendisine izin vermemiş, Mus'ab b. Umeyr kardeşi Ubeyd b. Umeyri Uhud savaşında öldürmüştü.

İşte ben bütün bunlara bakarak, İslâm akidesine hizmetin sevgisiyle, bâtılı sona erdirmek ve hakkı açıklamak için, bütün gayretimi topladım ve Allah'dan yardım dileyerek bu kitabı yazmaya karar verdim. Bu konuyu seçtim ve kitabıma da "İslâm'da Velâ ve Berâ" adını verdim.

Gerçi benim gibileri, bilgilerinin azlığı sebebiyle bu anlamda önemli ve geniş kapsamlı bir kitabı hazırlamakta hakkını gereğince veremez, bilmekteyim. Ancak bu konuda bütün gayretlerimi ortaya koydum, gerekli çalışmayı ve titizliği gösterdim. Böylece kitabın layık

^{2[2]} Mecmau't-Tevhîd, 19

olacağı değeri kazanmasına gayret gösterdim. Şayet bundan başarılı olabilirsem ki zaten istediğim de budur. Bu başarı başından sonuna dek Allah'ın fazlı sayesinde.

Şayet arzulananı elde edememişsem, bundan ötürü de günahımın bağışlanması için Rabbimden bağışlanmamı dilerim. Ayrıca gücümü bu noktada ortaya koymam nedeniyle, bu alandaki yapılanmanın tamamlanması için bu yolda bir tuğla da biz koyabilirsek benim için yeterli olacağı kanaatindeyim.

Ben de salih seleflerim gibi şu sözü söylemek isterim:

"Bana ayıplarımı gösteren kimseye Allah (c.c) rahmetiyle muamele buyursun."

Diğer taraftan bilgi seviyesi ne olursa olsun tüm okuyanlarımdan isteğim, bir hatamı ya da eksikimi gördüklerinde beni uyarmalarıdır. Allah (c.c) kendilerine ecir ve sevap ihsan eylesin. Çünkü onlar böylece bana karşı öğüt verme görevlerini yerine getirmiş olurlar ki, ben de kendilerine gıyaben duacı olurum.

Son olarak değerli hocam Prof. Muhammed Kutub'a da teşekkürlerimi sunmak isterim. Çünkü bu konuyu araştırmada yardımlarını esirgememişlerdir. Böylece

Rabbimden isteğim şu, talebesinden hocasının bağışlanması için Rabbinden ecir ve mükafat isterim. Çünkü Allah (c.c) en doğru yolu gösterendir.

Allah'ım amellerimizi isabetli, halis ve samimi amellerden kılsın. Rızasına uygun kılsın. Kitabına ve peygamberinin sünnetine uygun kılsın.

Ey Rabbimiz! şayet unutmuş isek ya da yanılarak hata yapmış isek bizi hesaba çekme. Ey Rabbimiz! Bizden öncekilere yüklediğin gibi bize de ağır yükler yükletme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği işler de yükletme. Ey Rabbimiz! Bizi affet! Bizi bağışla! Bize acı! Sen bizim mevlâmızsın. Kâfirler(topluluğuna)'e karşı bize yardım et.

KONUYA GİRİŞ

"el-Velâ ve'l-Berâ" konusu hakkında söz edebilmemiz için' islâm'ın bu konudaki düşüncesini ya da tasavvurunu bilmemiz gereklidir. Bunun için de bu hazırlık çalışmasında üç gerçeğe değinmemiz icabetmektedir.

1- "Lâilâhe illallah Muhammedün Rasûlüllah" Kelime-i Tevhid'i ile temsil edilen İslâm gerçeğini ve bu kelimenin delalet ettiği hususları ve şartlarını bilmemiz gerektiği..

2- "el-Velâ ve'l-Berâ" konusunun Tevhid kelimesinin ayrılmaz birer parçası olduğunun bilinmesinin zarûrîliği...

3- İslâm ile çelişen Şirk, küfür, Nifak ve riddet olaylarını bilmemiz icabetmektedir.

İşte benim asıl amacım, gücüm oranında İslâm gerçeğini ve bununla çatışan şeylerin gerçekliğini ortaya koymaktır. Bu arada el-velâ ve'l-Berâ gerçeğini de tüm açıklığıyla ortaya koymak, bu iki noktanın müslümanın hayatındaki önemini vurgulamaktır. Çünkü Velâ ve Bera konusu bu akidenin ve inancın bir parçasıdır. Bu itibarla mutlaka bu akidenin temeli olan Tevhid kelimesi hakkında konuşmalıyız. Diğer taraftan bu akidenin yani inancın doğru bir şekilde anlaşılıp öğrenilmesi de her müslüman için zorunludur. Zira kendisi ancak bu sayede kime dostluk beslemeli, kime yetki vermeli, kimi düşman bilmeli ve kimden yetkiyi esirgemeli. Zira bir inanç ve akide düşünün ki, o akidenin olgun şer'î anlamda kimi dost bilmeli, kimi de düşman tanımalı konusu ortaya konulmadan gerçekleşmiş olsun.

Sonra Müslüman Hz. Peygamber (s.a)'in davetinin asıl amacını ve bu davet gerçeğini tanıması, bunun insanlık

tarhinde meydana getirmiş olduğu değişikliği bilmesi, öğrenmesi gerekir. Bununla da yetinmeyip, müslümanın onu tanıdığı, bu sayede tanıma ve öğrenme fırsatını bulduğu rabbine, dinine ve peygamberine karşı ne gibi görevlerinin olduğunu bilmesi de icabetmektedir. İşte müslüman bunları tanıyıp öğrendiğı, tâ ilk andan itibaren meydana getirdiğı mutluluk kültür ve medeniyeti sayesinde mutlu olabildi. Zira insan mutluluğu ancak Rabbini, dinini ve peygamberini tanımakla, bilmekle ve öğrenmekle kazanabilir.

Gerçekten bu, üzerinde düşünülmesi gereken önemli bir noktadır. Zira bu davetin geldiğı sıralarda insan oğlu koyu ve cahili karanlıklar girdabında, kör ve sapık bir gidişin içinde yuvarlanıp durmakta idi. İşte bütün bunlardan sonra yani ölümlerinden sonra Allah (c.c) kendilerini kurtardı ve tekrar hayata iade etti. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceğı bir ışık verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan hiç çıkmayan kimse gibi olur mu?" (En'âm, 6/122)

Nitekim bu durumu, tüm sahabenin yaşadığı manasıyla değerli sahabî Mikdâd b. Esved (r.a), en güzel bir şekilde dile getirmişlerdir. Ebû Nuaym'ın "Hilye" adlı eserindeki bu rivayette Hz. Mikdad^{3[3]} şöyle buyurmuşlardır:

"... Allah'a yemin ederim ki, Rasûhıllah (s.a) peygamberlerden herhangi birisinin gönderildiği şiddetli durumlardan en şiddetlisiyle gönderilmiştir. O koyu bir cahiliye ve boşluk döneminde peygamber olarak gönderilmiştir ki, bu dönemdekiler puta tapıcılıktan daha üstün bir din kabul etmiyorlardı. O (s), Furkan ile gönderildi ve bu sayede hak ile batılın arasını, ayırdı (kesin çizgi belirlenmiş oldu). Baba ile çocuğunu ayırdı. Öyleki kişi babasını, ya da çocuğunu veya kardeşini kâfir olarak görürdü, -Ki Allah (c) böylelerinin kalp gözlerini imana açmıştı, -bu sayede o, cehenneme girenlerin helak olduğunu bilsin, hiç bir şekilde gözü, bu manada arkada kalmasın. Çünkü o müslüman böylece ciğer paresinin cehennem ateşinde olduğunu bilecektir. Nitekim Rabbim

^{3[3]} Mikdâd b. Esved, ilk müslümanlardandır. Bedir ve ayrıca bir çok gazalarda bulunmuştur. Bedir gazasında kendisi atlıydı. H. 33/653 m. yılında vefat etmiştir. Bu si-I rada yetmiş yaşında olduğu söylenmektedir. Medine'ye üç mil uzaklıktaki yerde ve-f-fat etmiş, cenazesi Medine'ye getirilip orada defnedilmiştir. Ayrıca bk. Tehzî-but-İlTehzîb, tbn Hacer Askalânî, X, 285.

şöyle buyurmaktadır:

"Rabbimiz! Bize gözümüzü « aydınlatacak eşler ve zürriyetler bağışla.^{4[4]} (Furkân, 74)."

Müslümanlara hidâyet yolunu gösteren Kur'ân'ı Kerîm bu meşhur cahiliyeden şöyle söz etmektedir:

"Hep birlikte Allah'ın ipine (İslâm'a) sımsıkı sanlın (yapışın); parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetlerini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmiş ve O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı, tşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulaşınız." (Âl'î-lmrân, 3/103)).

Sahabe -Allah kendilerinden razı olsun- cahiliyenin gerçek yapısını tanıdıktan ve bu arada islamı da öğrenip tanıdıktan sonra, tarihin tanıdığı en seçkin toplum meydana geldi.

Ancak bu seçkin toplum Kur'ân eğitimi ve

^{4[4]} Hilvetu'l Evliya, Ebû Nüaym, I, 175. Hayatussahabe, I, 241. H. Sahabe yazan diyor ki, aym zamanda bu hadisi Taberânî de değişik isnadlarla aynı manada rivayet etmiştir. Bu isnadlardan birinde Yahya b. Salih vardır. Zehebî, bunu sîkâ kabul etmiştir. Bazıları da hakkında bazı şeyler söylemişlerdir. Ancak İsnadındaki diğer ra-viler ise Sahih'in ravileridirler. Nitekim Heysemî de "Mecmau'z-Zevâid" adlı eserinde (VI, 17) aynı şeyi söylemektedir, diyor.

peygamberi öğrenim sayesinde oluşmuştur. İşte bu seçkin nesil İslâm davetini yayma noktasında tarihin tanık olduğu en üstün toplum olarak bilinmektedir, Bu, bir gerçek ve vakıadır.

Tarihten okuduğumuz ve dinlediğimiz bu azametın sırrı nedir? Sanki rüya gibi bir şeydir. Bugün bizim, erişebildiğimiz aşağılık eğlenceye nazaran o adeta bir rüya gibi gelmektedir bize | İşte bu kuşaktan herhangi birisi İslama girdiğinde, üzerindeki tüm cahili kirleri ve pasları silkeleyip atıyor, böylece o karanlık ve kirli dünyadan tamamen uzaklaşabiliyor, o cahilî düzenin kısır tasavvurundan ve bozuk düzen kavramlarından tamamen sıyrılarak kendisini kurtarabiliyordu. O böylece maddeye ve kula kulluktan kurtuluyor, gerçekten huzur veren bir hayata, kendisini ilahî nur ile dolduran dopdolu bir aleme, her yönüyle kapsamlı bir düşünce ve tasavvura yöneliyor, böylece her türlü kölelikten kurtularak sadece Aziz ve Celîl olan Allah'a kulluğu yeğliyordu* kabulleniyordu.^{5[5]}

Gerçekte bu başarının sırrı ve bundaki azamet, Rasûullah (s.a)'ın başlangıç noktası olarak ele aldığı nokta

^{5[5]} bk. Seyyid Kutub, Yoldaki işaretler, Seçkin Kur'ân nesli bölümü, 16; Muhammed Hasan, Büreyğış, İslâm'ın yüceliğinde bir zirve, Ebû Busayr, 47.

idi ki bu, "Lâ ilahe illallah Muhammedün Rasûlüllah" kelimesiydi. Bu öylesi bir kelime idi ki, islâmî olmayan tüm bağları koparıp attı, İslâm akidesi dışındaki tüm ilişkiler ve bağlar yok edildi. Sadece İslâm akidesi temel olarak, Allah için sevgi ve imana dayalı bir kardeşlik bağı teessüs ediyor, bu bağların dışındaki tüm cahili sistemler, ırka dayalı düşünceler, renkleri ilgilendiren tasavvurlar, kan ve toprak bağları bir kenara itiliyordu. Bütün bunların yerine bir tek bağ esas alındı. O da yukarıda değindiğimiz İslâm akidesi idi.

Müslim'in Sahihinde Hz. Ebû Hureyre (r.a)'den rivayet ettiğine göre, Rasûlüllah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

"Allah (c.c), kıyamet gününde şöyle buyuracaktır: Nerede benim Celalim (azametim) için sevişenler? Benim gölgemin dışında hiç bir gölgenin bulunmadığı bugünde onları kendi gölgemde gölgeleyeceğim."^{6[6]}

Ömer b. Hattab (r.a)'dan rivayete göre Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

^{6[6]} Müslim, K. Birr, IV, 1988, 2566 nolu hadis Tahkik, M.F. Abdulkakî; Ahmed b. Hanbel, Müsted, XVI, 192. 8436 nolu hadis Tah. Ahmed Şakir; İmam Mâlik, Muvattu, II, 952. Thk. M.F.A. Bakî.

"- Gerçekten Allah'ın kulları arasında öyle insanlar vardır-ki, bunlar ne peygamberdirler ve ne de şehit. Ancak kıyamet gününde, bunların Allah nezdindeki makamları, nedeniyle hem peygamberler hem de şehitler kendilerine imrenirler. Bunun üzerine sahabe dediler ki:

- Ey Allah'ın Rasûlü, bunların kimler olduğunu bize haber versenize? O (s.a) şöyle buyurdu:

"Onlar öylesi bir kavim (toplum)dırlar ki, aralarında herhangi bir yakınlık (akrabalık) bağı olmaksızın Allah rızası için sevişirler, (yine) birbirlerine alıp verecekleri bir mal bağı olmaksızın sevişirler. Allah'a yemin ederim ki, bunların yüzleri tamamen nurdur. Gerçekten bunlar nûr üzeredirler (hakikat üzere bulunurlar). İnsanlar korkarlarken onlar korkmazlar, yine insanlar mahzun olurlarken onlar üzülüp mahzun olmazlar. Daha sonra Hz. Peygamber (s) şu âyeti okudular:

"Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur; onlar üzülmeyeceklerdir de." (Yunus 10/62)^{7[7]}

Hiz. Peygamber, Mekke'i Mükerrreme'de 13 yıl kaldı ve insanları bu akideye, İslâm akidesine davet etti, o, bu

^{7[7]} Sünen'i Ebü Dâvud, K. el-büyû, III, 799, 3527 nolu hadis (Hadisin isnadı sahihtir). Ta'lik, İzzet, Du'âs.

akideyi belli bir müslüman toplumun gönüllerine yerleştirdi. Bu, onların ruhlarını Öyle bir etkiledi ki, tüm davranışları bu akideyi en güzel şekilde sergilediler. Yeryüzünde Allah'ın yüce kelimesini yaymak için bu alanda cihadı sürekli tuttular. Medine'i Münevvere'de Hz. Muhammed (s.a)'in devleti hakim oluncaya dek bu davet ve cihad sürdü.

Aslında bizi ulûhiyet meselesi hakkında konuşturan ve onun sahih bîr şekilde anlaşılması gereğinden bahsettiren ana etken günümüz insanının bu konuda artık tam bir ihtiyaç içinde olmasıdır. Çünkü bu davayı getiren İslâm'dır, O halde onu en doğru bir şekilde öğrenmek gerekmektedir. Günümüz insanlığı bütün yönleriyle onun açıklanmasına ve izahına muhtaç durumdadır. Zira Allah'ın kendilerine rahme-tiyle muamele buyurduğu pek az kimse dışında, Hz. Peygamber (s.a)'in getirmiş olduğu bu sapasağlam akideyi unutmuşlar ve ondan uzaklaşmışlardır.

Öyle ki bu mesele, Müslüman toplumların gerçekten büyük bir çoğunluğunun sadece dillerinde dolaşır olmaktan öteye geçemez bir hal almıştır. Ne anlama

geldiğini düşünmeksizin ve gereklerini de yerine getirmeksizin sadece dillerinde dolaşan kuru bir laf..

İş sadece bununla da kalmıyordu. Aksine bu, itikadın gereği olan istişhâd için bazı nassların ortaya konmasına kadar varıldı. Ancak bu meseleyle ilgili olarak nassların mükemmeline bakılmadı, ilim erbabının eserlerinden açıklama yapılması için onlara başvuruda da bulunulmadı. O kitaplar; hadis kitapları ve şerhleri, tefsir kaynakları ve şerhleri olarak bilinen değerli kaynaklardır. Bütün bunları tarih boyunca ortaya koyanlar ise değerli davetçilerle toplumları ıslah etmeye çalışanlardır.

Bir diğer nokta da ibadet kavramının ve ahiret hayatları bağlamında taşıdığı kapsamlı ve kamil manasını yitirmiş olmasıdır. Bunun sadece pek az bir bölümü yerine getirilmektedir ki, bunlar da namaz, oruç, zekat ve Hac gibi taabbudî hususlardır.

Hayatın üzerinde yapılanıp yükseldiği ya da onun sayesinde ayakta durduğu nizama gelince? Velâ kimin için olacaktır. Kime dostluk kurup yetkimizi vermeliyiz? Ve bera' kimden olacaktır ve kimden uzak durmalıyız? Kime karşı sevgi beslemeliyiz ve kimlere buğz ve kin bes-

lemeliyiz meselelerine gelince...?

tşte bu soruların cevabının gereğince verilmesi meselesi onların düşünce ve tasavvurlarından ve fikir alanlarından tümüyle uzaktır.

Aslında bu din, sadece Rubûbiyette tevhidi (bir tekliği) içermez. Rubûbiyette tevhidle birlikte aynı zamanda Ulûhiyette de tevhidi (bir tekliği), isim ve sıfatlarda da tevhidi gerektirir ki, bütün bunların yüce Allah'ın Celâl ve azametine yaraşır bir şekilde olması gerekmektedir.

Bir İslâm âliminin söylediği gibi; "Rasûlüllah (s.a)'ın hayatını bir düşünün. O müşrikleri şirklerinden uyarmaya başlamıştı, şirkin karşıtı yani zıddı olan Tevhidi onlara emrediyordu. Müşrikler önceleri bunu pek umursamıyorlar, buna karşı herhangi bir tedbire de gerek duymuyorlardı. Hatta bunu önceleri güzel bile buluyorlardı. Bu yüzden bizzat buna girmeyi isteyenler vardı. Ancak ne zaman ki Hz. peygamber açıkça onların dinlerine yöneldi ve hedef seçti, âlimlerinin bilgisizlik ve cahilliğini yüzlerine söyledi işte o zaman hepsi önceleri sempatiyle karşıladıkları dine ve O'nun Rasûlüne

topyekun cephe aldılar ve ona karşı çıkmak üzere kollarını sıvadılar. Artık hem Hz. Peygamber (s)'e ve ashabına düşman olmuşlardı. Bu düşmanlığı şöyle dile getiriyorlardı.

"Ahlâkımızı kötülüyor, dinimizi ayıplıyor, ilâhlarımıza dil uzatıyor."

Bilindiği gibi Hz. Peygamber İsâ (a.s) ile annesine dil uzatmıyordu, melekler aleyhine bir şeyler söylemiyordu. Ancak şöyle diyordu "Bunlardan medet beklenilmez, zarar ve yarar bunlar elinde değildir" İşte Hz. Peygamber (s)'in onlar için böyle söylemesini hakaret kabul ettiler."

"Şayet siz bu yukarıda anlatılanları öğrenmiş iseniz, o zaman şu gerçeği de anlamış olacaksınız. Allah'ı bir tek varlık olarak tanıyan ve şirki de terkeden bir kimse müşriklere düşman olmadığı ve bu düşmanlığı ve kinini onlara karşı net bir şekilde söylemediği müddetçe İslâmi istikamet üzere değildir. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babalan, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasû-lüne düşman olanlarla dostluk ettiğini

görmezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir." (Mücadele, 58/22)

"Şayet siz, bu yazılanları gerçek anlamıyla kavrayabildiyseniz, ditti bildiklerini savunan bir çok kimselerin onu bilmediklerini, yani Lâ ilahje illallah in ne anlama geldiğini bilemediklerini de öğrenmişsinizdir. Yoksa durum böyle olmasaydı, müslümanların sabretmesini kim isteyebilirdi? Kim onların bu hususta işkence görmelerini, sıkıntı çekmelerini, esir düşmelerini, dövülmelerini, Habeşistan'a hicret etmelerini isteyebilirdi? Bütün bunlara neden gerek vardı ki? Kaldı ki, Peygamber (s.a) insanların en merhametlisi ve şefkatlisidir. Şayet O, bu hususta bir ruhsat ya da bir kolaylık bulsaydı, mutlaka onlara o ruhsatı kullanmalarını veya kolaylıktan yararlanmalarını isterdi, buna izin verirdi.^{8[8]}

Madem ki ortada "Lâ ilahe ilâh" Kelime'i tevhidinin gerçek anlamını bilemeyenler vardır. Mutlaka bu hususun onlara açıklanması gerekmektedir. Bunun delalet ettiği manâ ve hakikati şartları, bununla çelişen durumlar ve

^{8[8]} Mecmua t ütievhid, 19, İbn Teymiyye, İbn Abdülvehhâb ve başkaları.

buna bağlı hususların bir bir açıklanıp ortaya konması gerekmektedir.

İşte şimdi biz burada size bunun açıklamasını sunuyoruz. Bu konuda her türlü yardımı da sadece Allah (c.c)dan istemekteyiz.

TEVHİD KELİMESİ

"Lâ ilahe illallah Muhammedün Rasûlullah"

Bu kelimenin manası şöyledir: "Allah'tan başka hak hiç bir ma-bud yoktur, sadece ve sadece bir tek mabud olan Allah (c) vardır."

İşte bu ifadeyle Tevhid kelimesi, Allah'dan başkasına ilahlık verilmesini reddediyor ve bir tek Allah'a aidiyetini isbat ediyor.^{9[9]}

Şeyhul İslâm İbn Teymiyye (r.a) bu konuda şöyle diyor:

"Kalbler için, Allah sevgisinden daha sevimli ve hoş bir şey yoktur. Aynı zamanda O'nun sevdiği şeylerle O'na yaklaşmaktan daha güzel ve sevimli bir şey de yoktur.

^{9[9]} bk. Fethu'I-Mecîd, 36.

Ancak Allah sevgisi, O'nun sevgisinin dışında kalan tüm şeylerin sevgisinden uzak kalmakla sağlanır. İnsan Allah sevgisinin dışındaki tüm sevgilere sırt çevirmelidir ki, Allah sevgisi mümkün olabilsin. İşte bu "Lâ ilahe illallah" gerçeğidir. Bu, İbrâhîm Halil (a.s) ile diğer tüm peygamberlerin -Allah'ın salât ve selamı onlara olsun- dinidir."^{10[10]}

İşte Tevhid kelimesinin birinci şıkkı yani bölümü yukarıda aktardığımız husus idi. Bunun ikinci şıkkına gelince bu, "Muhammedün Rasûlullah" bölümüdür.

Bunun manası da şöyledir: "Rasûlullah (s.a)'ın emrettiği şeyleri derhal yerine getirmek, uzak durulmasını söyleyip yasakladığı her şeyden de uzak kalmak suretiyle Hz. Peygambere her bakımdan tabi olmak ve uymak."

Bu noktadan hareketle diyoruz ki: "Lâ ilahe ilallâh" kelimesi hem velâ hem de Berâ hususlarını, hem işin reddi gereken noktasını hem de kabul edilmesi yani isbatı gerekli olan noktayı içermektedir. Bu, Allah'a, dinine, kitabına ve peygamberinin sünnetine, aynı zamanda salih kullarına dost olmayı, veli olarak bunları tanımayı, velayeti de

^{10[10]} Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiye, Mecmau'i-Fetâvâ, XXVIII. 132. (Cem', Abdurrahman b. Kasım).

bunlara vermeyi gerekli kılmaktadır. Yine bu, Allah'tan başka tapınılan ve ibadet olunan her şeyden ve tağuttan uzak kalmayı gerekli kılmaktadır.^{11[11]} . Zira Yüce Mevlâ şöyle buyuruyor:

"O halde kim tâğut'u reddedip Allah'a inanırsa sağlam kulpa yapışmıştır." (Bakara, 2/256).

Bu konuda Muhammed b. Abdülvehhab da şunları yazıyor: İnsan, Tağut'u inkâr etmediği sürece mü'min olamaz, bunu bilmelisiniz. Bu husustaki delil ise az önce mealini vermiş olduğumuz Bakara sûresinin (256.) âyetidir.^{12[12]}

Kelime-i Tevhid, Allah'ın şeriatını temel kanun olarak kabul etmeyi emreder. Müslümana, Şeriata karşı gerçek manada bağlı kalınmasını ve yetkileri o prensipler çerçevesinde kullanmasını emreder. Nitekim Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Rahbinizden size indirilene (Kur'ân'a) uyun. Onu

^{11[11]} İbnul Kayyım, "Tağût" için en güzel ve etraflı tanımı şöyle yapmıştır: "Tağût; kulun haddi tecavüz ederek Allah (c.c) dışında başkalarını mabut edinmesi, başkalarına uyması veya itaat etmesidir. Bu bakımdan her kavmin tağut'u denilince, o toplumun Allah ve Rasûlü dışında hakem kabul ettikleri, ya da Allah'dan başkalarına kullukta bulundukları, ya da İleriye görmeksizin körü körüne Allah'tan başka uydukları veya itaat ettikleri şeylerdir, bilmeden itaatte bulundukları bu şeyleri Allah'a taatmış gibi değerlendirenlerdir. Abdurrahman b. Hasan, Fethulmecid, 16.

^{12[12]} bk. Abdurrahman b. Kasım, Ed-Dürerü's-Seniyye, 1/95.

bırakıp ta başka dostların peşlerinden gitmeyin. Ne kadar az öğüt alıyorsunuz!" (A'raf, 7/3)

Bir diğer âyette de şöyle buyurulmaktadır:

"(Rasûlüm!) Sen yüzünü "hanif" olarak dine, yani, Allah insanları hangi "fitrat" üzere yaratmış ise o fitrata çevir." (Rûm, 30/30).

Tevhid kelimesi aynı zamanda tüm cahili sistemlerden ve düzenlerle hükümlerden uzak kalmamızı da öngörür, gerekli kılar. Nitekim Rabbim şöyle buyuruyor:

"Yoksa onlar (İslâm öncesi) cahiliyyet hükmünü (idaresini) mü arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümranlığı Allah'tan daha güzel kim vardır?" (Maide, 5/50)

Tevhid kelimesi aynı zamanda İslâm dininin dışındaki tüm dinlerden, rejimlerden ve din kabul edilen her şeyden uzak kalmayı öngörür. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin ki kendisinden (böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, âhirette ziyan edenlerden olacaktır." (Âli îmrân, 3/85)

Diğer taraftan Kelime-i Tevhîd Red ve kabul açısından

hükümler kapsar. Tevhid kelimesi dört şeyi reddederken, dört şeyi de isbat ile kabullenir. Tevhid kelimesinin reddettiği şeyler dört tanedir.

- Allah'tan başka tüm ilahları reddeder,
- Tüm tağutları reddeder.
- Endadı reddeder.
- Erbab'ı reddeder.

Şimdi bunları sırasıyla açıklayalım:

- İlâhlar: Kendisinden bir iyilik gelmesini beklediğin veya bir kötülüğün giderilmesini ondan dilediğin şeydir ki, kim böyle bir inanca sahip olursa, o kimse o şeyi ilah edinmiş olur.

- Tâğût: Kendisinden hoşnud kalınarak tapınılan ya da ibadet edilmek ve saygı gösterilmek için seçilen her şey.

- Endâd: Aile, mesken (barınak), soy-sop veya mal gibi şeylerin kişiyi cezbetmesi ya da çekim alanına sokması nedeniyle, kişinin İslâm'ı bırakıp onları üstün görmesidir. İşte böyle şeylere Nidd, çoğul ifadesiyle Endâd denir. Yüce Mevlâ şöyle buyuruyor:

"İnsanlardan bazıları Allah'dan başkasını Allah'a (haşa) denk tanrılar (endâd) edinir de onları Allah'ı sever

gibi severler," (Bakara, 2/165).

ıevnıa Kelimesi

Erbâb: Kişinin hakka muhalefet etmesi ve karşı gelmesi ve kendisine de itaat etmesi için ona fetva veren ve böylece kişiyi itaati altına alan herkes. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Onlar, Allah'ı bırakıp da bilginlerini ve rahiplerini Rablar

(Erbab = ilahlar) edindiler." (Tevbe, 9/31).

Tevhid kelimesi, dört şeye de inanmayı gerekli kılar. Yani dört şeyin isbatını öngörür.

a) Sadece Allah'ı amaçlamak ve O'na yönelmeyi emreder.

b) Saygı ve sevgiyi Allah'a karşı göstermeyi gerekli kılar. Zira Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"İman edenlerin Allah'a olan sevgisi ise, daha güçlüdür." (Bakara, 2/165)

c) Korku ile ümit arasında olmayı gerekli kılar. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse,

O'nun keremini geri çevirecekte yoktur. O, hayrını kullarından dilediğine eriştirir. Ve O bağışlayandır." (Yûnus, 10/107).

İşte kim bunları biliyor ve tanıyorsa, o Allah (c.c)'dan başkanıyla olan tüm ilgilerini keser. O hiç bir zaman batılın karanlıklarını büyütüp onlara değer vermez. Nitekim Rabbim Hz. İbrahim'den haber verirken -Ona ve bütün peygamberlerimize salat ve selâm olsun- onun putları nasıl kırdığını ve kavminden nasıl ilgisini kesip onlardan uzak bulunduğunu bildirmektedir:

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki, "Biz sizden ve sizin Allah'dan başka tap-tıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Alllah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." (Mümtehîne, 6(/4)^{13[13]}

Aslında Kur'ân başından itibaren sonuna dek "Lâilâhe illallah" kelimesinin manâsını açıklamak üzere gönderilmiştir. Bu itibarla o şirki ve benzerlerini reddediyor. Aynı zamanda ihlâsı ve bunun prensiplerini

^{13[13]} M. bin Abdulvehhab, İslâm Akaidi Hk. birkaç Risale, 35.

kabulleniyor. Allah'ın razı olup hoşnud kaldığı her salih amel ve söz aslında ihlas kelimesinin kavram ve kapsamı içerisinde ifadesini bulup yerini almaktadır. Çünkü bunun dine delaleti bir çok yönden olmaktadır. Bunları ya mutabakat manasıyla, ya tazammum manasıyla veya iltizamı kavramlarıyla hepsini içermektedir. Yani dini tüm bu anlamlarıyla gerçek manasıyla kapsamına almış olmaktadır.^{14[14]}

d) TAKVA: Şer ve isyanı bırakmak, terketmek suretiyle Allah'ın gazabından, azap ve intikamından sakınmaktır. İbadette ihlaslı ve Allah için samimi olmaktır. Allah'ın şariat olarak gönderip bağlı kalınmasını emrettiği şeylere uymaktır. Nitekim Abdullah b. Mes'ûd (r.a) şöyle buyuruyor: "Allah'a karşı gelmeyi terketmen, Allah

^{14[14]} Delâlet: Lafız ile manâ arasındaki münasebete denir ki, "Vaz'iyye" ve "akliyye" olmak üzere iki kısma ayrılır.

Delalet'i Vaz'iyye Lafzın, konulmuş olunan manâya tümüyle delalet etmesidir ki, buna aynı zamanda "Delalet'i Mutaferikıyye" adı verilir. Meselâ Arslan lafzının bilinen yırtıcı hayvana ad olarak konulduğu gibi, ona mutabık ve uygun olması nedeniyle hem vaz'î hem de mutabıkı denilmektedir.

"Aklî Delâlet"e gelince, kelimenin asıl konulmuş olduğu anlamda değil de, kendisi için makul olan bir kavramı göstermiş olmasıdır. Bu da iki kısımdır. Tazammunî delâlet ve iltizamı delalet.

Tazammunî delâlet: Bir lafzın konulmuş olduğu manânın tümünü değil de, bunun bir kısmına delâlet etmiş olmasıdır.. Meseiâ cesaret sahibi bir kimseye Arslan denilmesi gibi. Böylece o kimseye arslanda bulunan yırtıcılık vasfı değil de, arslanın bir vasfı olan cesareti ve atılganlığı kastedildiğinden tazammunî delalet denilmiştir.

iltizamı delâlet: Bir lafzın asıl manâsından başka bir manâya verilmiş olması gibi. Mesela "EH açık adam" denilince, bu o kimsenin yardım sever olduğunu gösterir. Yoksa elinin açıklığını değil.

tarafından bir nûr üzerinde olmanın delilidir. Aynı zamanda Allah'ın vereceği cezadan korkman da öyledir."^{15[15]}

Ancak Rasûlullah (s.a)'ın ashabı acaba bu kelimeyi tam olarak nasıl anladılar ve tanıdılar? Buna nasıl tam bir şekilde bağlandılar? Tam olarak bu kelimenin hükümleriyle nasıl amel ettiler, hükümlerine bağlılıkları nasıl oldu, gereğiyle nasıl amelde bulundular, bunun şartlarını acaba ne şekilde tam olarak yerine getirdiler?

İşte işin bu yönünü değerli İmam Süfyân b. Uyeyne^{16[16]} açıklamaktadır. Muhammed b. Abdulmelik el-Masîsî'nin bildirdiğine göre demiştir ki:

"Biz hicri 170 yılında Süfyân b. Uyeyne'nin yanında bulunuyorduk. Bu sırada birisi kendisine İmân hakkında soru sordu. O da cevap olarak: "İman, inandığını dil ile söylemek ve onu amel olarak pratikte de uygulamaktan ibarettir." dedi. Adam: "İman artar ve eksile-bilir mi?" diye

^{15[15]} bk. Mecmuatürresail vel Mesailinnecdiyye ile birlikte basılan "el-Mevridu'l-Azbü'z-Zülâl", 4/99.

^{16[16]} Süfyân b. Uyeyne, Müctehid İmam'dır. (Süfyân b. Uyeyne el Hilâli). Hadis hafızı olup, İslâm'ın sayılı alimlerindendir. d. 107/725 v. 198/813 (91) yıl yaşamıştır. İmam Şafiî, hakkında şunları söylemektedir: "Şayet İmam Malik ve İbn Uyeyne olmamış olsalardı, gerçekten Hicaz bölgesinin ilmi kaybolurdu". Ahmed b. Hanbel de hakkında şunları söylüyor: "İbn Uyeyne'den daha çok sünnet ilmini bilen birini görmedim. Gerçekten değerli biriydi ve kendisi pek çok ibadet edenlerdendi. Yetmiş yıl haccetmiştir." bkz. Şezerât, 1/354. A'lâm, 3/105.

sordu. Hz. Süfyân: "Allah (c.c) dilediğince artar ve eksilir de. Öyle ki -Süfyân parmağıyla işarette bulunarak- bu (parmak) kadarı da kalmaz." diye cevapladı. Adam sorusuna devamla: "O halde yanımızda bulunan bazı kimseler, iman sadece söz (dil) ile söylemekten ibarettir, amel (pratikte) uygulama gerekmez, demektedirler. Biz bunlara karşı nasıl davranmalıyız?" diye sordu. Hz. Süfyân cevabında dedi ki: "İman'ın sınırları ve hükümleri henüz kesinleşmeden ve belirlenmeden önce durum onların dediği gibiydi. Aslında Allah (c.c), peygamberimiz Muhammed (s.a)'i bütün insanlara:

"Lâ ilahe illallah Muhammedün Rasûlullah" demeleri için peygamber olarak göndermiştir. Yani Allah'dan başka ilah yoktur ve Hz. Muhammed de O'nun elçisidir, Rasûlüdür, ikrarında bulunmaları için bütün insanlara göndermiştir ki, bu kelimeyi söyleyip itiraf etsinler. Bunu söylediklerinde, bu sayede kanlarını ve mallarını koruma altına (garantiye) almış olurlar. Ancak Tevhid kelimesinin hakkı olan cezalar bunun dışındadır. îmanda samimi olup olmamaları hesabıysa Allah'a havale olunmuştur. Allah (c.c), böylece onların kalpleriyle bu kelimeyi

söylemelerinde doğruluklarını ve samimiyetlerini tesbit ettirince, bu defa peygamberine, onların namaz kılmalarını emretmesi emrini verdi.

Hz. Peygamber (s.a) de bu emre uyarak onlara emir verdi ve onlar da verilen emri yerine getirdiler. Allah'a yemin ederim ki, şayet onlar verilen bu emri yerine getirmemiş olsalardı, bu takdirde ilk ikrarlarının herhangi bir yararı olmayacaktı.

Allah (c.c), onların bu husustaki emri yerine getirmede kalben samimi olduklarını ortaya koydurunca, bu defa, Hz. Peygamber'e, ashabının Medine'ye hicret etmelerini emretmesini bildirdi. Rasûlullah (s.a)da onlara bu emri verdi, onlar da derhal emri yerine getirdiler. Allah'a yemin ederim ki, şayet bunlar verilen bu ikinci emri yerine getirmemiş olsalardı, bu durumda ne ilk ikrarlarının ne de namaz kılmalarının kendilerine herhangi bir menfaati olmayacaktı.

"Allah (c.c) onların hicret konusunda da gerçekten içtenlikle doğru ve samimi olduklarını ortaya koydurunca, bu defa onlara tekrar Mekke'ye dönüp orada babaları ve kardeşleriyle kendileri gibi oluncaya dek savaşmalarını

emretti (müslümanlarm söylediklerini söylemeleri, namaz kılmaları ve onların hicret etmeleri gibi görevlen yapıncaya kadar babaları ve kardeşleriyle savaşmaları emri verildi). Hz. Peygamber (s.a) onlara Allah'ın bu emrini ilette, onlar da derhal gelen emri yerine getirdiler. Öyleki inananların içlerinden babasının başım alıp getirenler oluyordu da Hz. Peygamber (s.a)'e şöyle diyordu:. "Ey Allah'ın Rasûlü! İşte kâfirlerin başının başı." Vallahi, şayet onlar bu verilen emri yerine getirmemiş olsalardı, bu takdirde ne ilk ikrarlarının, ne namaz kılışlarının, ne hicretlerinin, ne de savaşmalarının kendilerine hiç bir yararı olmayacaktı."

Allah (c.c) onların bu husustaki samimiyetlerini de ortaya koydurunca, bu defa onların Ka'be'yi tavaf etmelerini, taabbudî olarak bu görevi yerine getirmeleri emrini Rasûlüllah'a verdi, aynı zamanda başlarını da bir tezellül olmak üzere traş etmelerini emir buyurdu. Onlar da derhal bu emri yerine getirdiler. Vallahi onlar bu emri de yerine getirmemiş olsalardı, bu takdirde ne ilk ikrarlarının, ne namazlarının, ne hicret etmelerinin, ne de babalarının öldürmelerinin kendilerine bir yaran olmayacaktı."

Allah (c.c), onların bu husustaki kalbî samimiyetlerini ve doğruluklarını ortaya koydurunca, peygamberine, onların mallarından onu

temizleyecek bir sadaka = zekât almaları emrini verdi. Rasûlullah (s.a) de onlara Allah'ın bu emrini bildirdi, onlar da derhal emri yerine getirdiler. Öyleki herkes gücü oranında az olan azını, çok olan da çoğunu olmak üzere alıp getirdi. Allah'a yemin ederim ki, şayet onlar bunu yerine getirmemiş olsalardı, ne ilk ikrarlarının, ne namaz kılışlarının, ne hicret etmelerinin, ne babalarını öldürmelerinin, ne de Ka'-be'yi tavaf etmelerinin kendilerine bir yaran olmayacaktı."

İşte bu minval üzere Allah (c.c) peş peşe göndermiş olduğu emirlerini, kısaca şariatını, iman esaslarını ve sınırlarını böylece onların kalben tasdiklerini ve doğrulamalarını tesbit ettirdikten sonra, peygamberine ashabına şu hususu iletmelerini bildirdi:

"Bugün size dininizi ikmal ettim, üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı beğendim." (Maide, 5/3).

Süfyan b. Uyeyne diyor ki: "Kim iman temellerinden

biri olan bu şeylerden herhangi birisini terkeder bırakırsa bize göre o kimse kâfirdir. Kim de sırf tembelliğinden dolayı onları terkederse veya küçümsediğinden ötürü bırakırsa biz onu da te'dip ederdik "-hizaya getirirdik" ve o kimse bu davranışıyla da bize göre fasık sayılır. İşte Sünnet bunu gerektirir. İnsanlardan sana bu hususta soru soranlara, bunu benden kendilerine ulaştır."¹⁷[17]

İslâm alimleri "Lâ ilahe illallah" Kelime'i Tevhidi için yedi tane şart ileri sürmüşlerdir ki, kişi bu yedi şartın tümünü yerine getirmedikçe, bunları kendisinden toplamadıkça bazılarının yerine getirilmesinin sahibine herhangi bir yararı yoktur. Şimdi size bu şartların açıklamasını sunuyorum.

Lailahe İllallah" Kelimesinin Şartları

"Öncelikle şunu bilmemiz gerekecektir ki, amaç sadece bu kelimenin lafızlarını saymak ve salt ezberlemek demek değildir. Nitekim nice ammî (cahil) olanlar var ki, o tüm bu şartları kendisinde toplamış ve gereğini de yerine

¹⁷[17] Bkz. Ebû Bekir Muhammed b. Hüseyin el Acurrî, "K. eş-Şeria" 104. Tahkik, Muhammed Hamîd el-Fakî.

getirmektedir. Siz böyle bir kimseye, "bu kelimenin sayılarını bize söyle dersiniz de güzel bir cevap veremeyebi-lir. Buna rağmen o kelimenin gereğini yerine getiriyor. Yine nice kimseler de var ki, bu kelimeyi ezberlemiştir, lafızlarını çok iyi bilmektedir, ancak bu tıpkı bir yay gibi geçer gider. Hatta çoğu zamanda görürsün ki, o bu kelimeyle çelişkiyi gerektiren şeylerle meşguldür. Kısaca muvaffakiyet Allah'ın elindedir."^{18[18]}

Vehb b. Münebbih^{19[19]} kendisine:

"Lâilâhe illallah" cennetin anahtarı değil midir? diye soran kimseye şu cevabı vermiştir:

"Elbette öyledir, ancak, o açacak olan anahtarın dişleri varsa! Bilindiği gibi hiç bir anahtar dişsiz değildir. Şayet sen dişleri olan bir anahtar getirebilirsen, senin için cennetin kapısı açılır, aksi takdirde açılmaz."^{20[20]}

İşte bu anahtarın dişleriye, "La ilahe illallah" kelimesinin şartlarıdır. Şimdi diş durumundaki şartları

^{18[18]} Bkz. Şeyh Hafız Hikemî, "Mearicu'l-Kabûl" 1/377.

^{19[19]} Vehb b. Münebbih b. Kâmil, el-Yemânîes-San'ânî Kendisi Ebû Hureyre, Ebu Saîd, İbn Abbas, İbn Ömer ve daha başkaları gibi zatlardan hadis rivayetinde bulunmuştur. Âcelî, kendisi hakkında der ki: "Güvenilir bir tabiidir. Kendisi Sana'da kadılık görevini yürütmüştür. Ayrıca kendisinin güvenilirliğini şu zailar da bildirmişlerdir. Ebû Zûr'a, Nesâî, İbn Hibbân. Hicri 34 yılında doğmuş, H. 110 tarihinde vefat etmiştir, bk. Tehzîbu't-Tehzîb, XI, 167.

^{20[20]} bk. Buharî Çenâiz, "Son sözü La ilahe illallah olan kimse" bahsi, III, 109.

sunmaya başlıyoruz:

1- Bu kelimenin menfî ve müsbet anlamda taşıdığı tüm manalarını gereğince bilmek. Bu husustaki bilgisizliğe muhalif olan ne varsa bu alanda tam bilgi sahibi olmak. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Şu halde bil, gerçek şu ki, Allah'tan başka ilah yoktur." (Muhammedi 47/19) Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Ancak kendileri bilerek hakka şahidlik edenler başka." (Zuhrûf, 43/86). Bu âyette geçen "Hakka şahidlik edenler" den maksad şudur "yani hakimiyetin kayıtsız şartsız Allah'a ait olduğunu bilen ve böylece Lâ ilahe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur) diye şahitlikte bulunanlar başka." Çünkü ancak bu gibi kimseler dillerinin söylediğini kalbleriyle de bilenlerdir. Nitekim Allah (c.c) bir başka âyette şöyle buyurmaktadır:

"Allah, gerçekten kendisinden başka ilah olmadığına şahitlik etti; melekler ve ilim sahiplen "

de ondan başka ilah olmadığına adaletle şahitlik ettiler. Azîz ve Hakini olan O'ndan başka ilâh yoktur" (Âl-i İmrân, 3/18).

Müslim'in Sahih'inde Hz. Osman (r.a)'den rivayet olunan bir hadise göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

"Bir kimse, Allah'tan başka hiç bir ilah olmadığı bilerek bu iman üzere ölürse cennete girer."^{21[21]}

2- Şüpheye yer bırakmayan gerçek anlamda iman (yakînî manada iman): Bunun anlamı şudur: Kişi, bu kelimenin ne manaya geldiğini kesin olarak bilerek söyleyecektir. Kısaca kelimeyi söyleyen kimse bunun medlulünü ve içeriğini bilecektir, hem de kesin bir iman ile bunu bilmek zorundadır. Çünkü iman denilince, onda zannın yeri yoktur, onda kesin bilgi şarttır.^{22[22]} Nitekim yüce Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Mü'min olanlar, ancak o kimselerdir ki, onlar, Allah'a ve Rasûlüne iman ettiler, sonra hiç bir kuşkuya kapılmadan Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihâd ettiler, işte onlar, sadık (doğru) olanların ta kendileridir." (Hucurât, 49/15).

Müslim'in Sahihinde Ebû Hureyre (r a)'den rivayet olunan hadise göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

^{21[21]} Mearicu'l-Kabûl, I, 378. el-Câmirî'l-Ferîd, 356. Müslim, İman, 26.

^{22[22]} Mearicu'l-Kabûl, I, 378.

"Allah'dan başka ilah olmadığına ve benim de Allah'ın Rasûlü olduğuma şehadet (tanıklık) ederim. Herhangi bir kul bu iki kelimeyle (cümleyle) hiç bir şüpheyeye yer bırakmaksızın Allah'ın huzuruna böyle bir iman ile çıkarsa, karşılığında kesin cennete girecektir."^{23[23]}

Bir başka rivayet ise şöyledir:

"Herhangi bir kul bu iki kelimede şüphe etmeksizin Allah (c.c) ile karşı karşıya gelirse, cennet onu örtüsü altına alır"^{24[24]}

Yine Ebû Hureyre'den rivayet olunan uzunca bir hadiste şu ifadeler yer alıyor: "Şu duvarın gerisinde karşılaşacağın kimse, kesin olarak Allah'dan başka ilah olmadığına kalben şehadette bulunuyorsa, herhangi bir şüpheyeye yer bırakmıyorsa, ona cenneti müjdele."^{25[25]}

"Kurtubî de Sahihi Müslim üzerine yazmış olduğu "el Müfhim Alâ Sahihi Müslim adlı kitabının "Sadece iki şehadet kelimesini sözle söylemek yeterli değildir" başlığı altında şu bilgiyi sunmaktadır:

"Aksine kesin olarak kalben iman etmesi gereklidir."

^{23[23]} Müslim, İmân, 28.

^{24[24]} Müslim, İman, 27.

^{25[25]} Müslim, İman, 31.

İşte bu açıklama sapık mürchie mezhebinin doğru bir mezhep olmadığına da işaret etmiş oluyor. Çünkü bunlar, kişinin sadece dil ile şehadet kelimesini söyleyen kimseleri, kalben iman etmeseler de imanlı saymaktadırlar. Halbuki bu konuya ilişkin hadisler, bunun fasid ve bozuk bir görüş olduğun göstermektedir. Kaldı ki, bu mezheb, şeriatçe fesadı ortaya konan bir mezheptir. Çünkü şeriatı gereğince bilen bir kimse, bu mezhebin münafıklığı ve iki yüzlülüğü caiz gördüğünü bilecektir. Halbuki münafığın sahih ve sağlam bir imana sahip olduğuna hüküm vermek ise kesinlikle batıl ve geçersiz olan bir görüştür."^{26[26]}

3- Bu kelimenin gerektirdiği tüm koşulları hem kalbiyle hem de diliyle kabullenecektir. Nitekim Allah (c.c) bize bunu kabul edenlerin kurtulduklarını, kendisi tarafından kurtarıldıklarını, kaçınıp reddedenlerden de intikam alındığını şöylece bildirmişti:

"İşte böyle senden Önce de (herhangi) bir memlekete bir peygamber göndermiş olmayalım, mutlaka onun 'refah içinde şıma-ınp azan önde gelenleri! (şöyle) demişlerdir: Gerçek şu ki, biz, atalarımızı bir ümmet (din) üzerinde

^{26[26]} Fethu'l Mecîd, 36.

bulduk ve doğrusu biz, onların izlerine (eserlerine) uymuşlarız!

(peygamberlerden her biri de şöyle) demiştir: Ben size, atalarınızı üs | tünde bulduğunuz şeyden daha doğru olanını getirmiş olsam da mı? Onlar da demişlerdir ki: Doğrusu biz, kendisiyle gönderildiğiniz şeye (karşı) kâfir olanlarız."

"Böylece biz de onlardan intikam aldık. Öyleyse, sen bir bak ver; yalan sayanların sonu nasıl oldu?" (Zuhrûf, 43/23, 24, 25).

Rabbim yine buyuruyor ki:

"Sonra, biz, peygamberlerimizi ve iman edenleri böyle kurtarıyoruz; müminleri kurtarmamız da bizim üzerimize bir haktır."

(Yunus, 10/103).

Bir başka âyette ise şöyle buyurulmaktadır:

"Muhakkak onlara: 'La ilahe illallah'denir (ve tevhide davet edilirlerse, yüz çevirip, teklif im edene) büyüklük tasarlardı. Ve derlerdi ki: 'Biz, ilahlarımızla ibadet) i deli bir şair (sözü) için mi terk

edeceğiz." (Saffât, 37/35,36)^{27[27]}

4- Dördüncü şart olarak bu kelimenin delalet ettiği ve kapsamına almış olduğu tüm şeylere inanıp bunlara boyun eğmek ve buna müna-fi ve aykırı gelen her şeyi de terketmektir. Zira Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Size azab gelmezden önce (tevbe ederek) Rabbinize dönün ve (tevhid ve ihlas ile) Ona teslim olun." (Zümer, 39/54)

Bir başka âyette ise Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"İçlerinde doğru olarak kendini Allah'a veren ve İbrahim'in, Allah'ı bir tanıyan dinine tabi olan kimseden dince daha güzel kim vardır?" (Nisa, 4/125)

Yine Rabbim buyurdu ki:

"İyi davranışlar içinde kendini bütünüyle Allah'a veren kimse, gerçekten en sağlam kulpa yapışmıştır." (Lokman, 31/22)

Burada "en sağlam kulp" ifadesiyle amaçlanan "Lâ ilahe illallah" kelimesine yapışmaktır.

Nitekim bir hadislerinde Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadır:

^{27[27]} bkz. Mearîcu'l-Kabûl, I, 380.

"Sizden herhangi biriniz heva ve isteklerini benim getirdiğime tabi kılmadıkça (uydurmadıkça) mümin olamaz."^{28[28]}

İşte bu, gerçek manada boyun eğmektir ve gaye de budur. Zira Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Hayır; Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiç bir sıkıntı duymaksızın (onu) tâm manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar." (Nisa, 4/65)

İbn Kesîr merhum bu âyetin tefsirinde şunları yazmaktadır:

"Allah (c.c) yüce zatına yemin ederek, bütün işlerinde kişi Allah Rasûlünü hakem tayin etmediği müddetçe iman etmiş olamayacağını çünkü o peygamberin vermiş olduğu hükmün ister gizli ister açık olsun her zaman bağlanması gereken bir farz ve hak olduğunu, kimsenin böyle bir hakka ve farza uymamazlık etmemesi gerektiğini bildiriyor ve şöyle buyuruyor:

"... sonra da verdiği hükümden içlerinde hiç bir

^{28[28]} Meâric'ul Kabûf, I, 381. Ayrıca bkz. İmam Nevevî, Kırk Hadis 41. Hadis. (Neve-i vî, bu hadisin Sahih Hasen bir hadis olduğunu belirtmektedir).

sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar."

Yani seni hakem olarak tayin ettikleri zaman sana kesinlikle ve içtenlikle iman ve itaat ederler. Hakemlik yaptığın konuda hiç bir zaman kendi nefislerinde bir sıkıntı da duymayacaklardır. O hükmü açık ya da kapalı olsun eleştirmeyeceklerdir. Herhangi bir engel ve savunmaya başvurmaksızın tahrir bir teslimiyetle verdiği hükümü kabullenip teslim olacaklardır. Nitekim hadiste şöyle varid olmuştur:

"Varlığım elinde olan Allah'a yemin ederim ki, sizden herhangi biriniz benim getirdiğime heva ve isteklerini uydurmadıkça mümin olamaz."^{29[29]}

5- İçine yalan girmeyen katıksız bir doğruluk: Bu beşinci şarta göre kişi tevhid kelimesini içtenlikle kalbinden söyleyecek, kalbinin söylediğiyle dilinin ifade ettiği arasında kesin uyum olacaktır. Nitekim Rabbimize şöyle buyurmaktadır:

"Elif, Lam, Mim. İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "iman ettik" demeleriyle bırakı-lıvereceklerini mi

^{29[29]} Bkz. İbn Kesîr, Tefsîru'l-Kur'âni'l-Azîm, ilgili âyet, (II, 306).

sandılar? Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya koyacaktır." (Ankebût,, 29/1,2,3)^{30[30]}

Yine Rabbim bir diğer âyette şöyle buyumaktadır:

"İnsanlardan bazıları da vardır ki, inanmadıkları halde "Allah'a ve ahiret gününe inandık" derler. Onlar (kendi akıllarınca) güya Allah'ı ve müzminleri aldatırlar. Halbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar ve bunun farkında değillerdir. Onların kainlerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söylemekte oldukları yalan sebebiyle de onlar için elîm bir azap vardır. (Bakara, 2/8,9,10),

Buharı ve Müslim Sahihlerinde Muaz b. Cebel (r.a) yoluyla Rasûlüllah (s.a)'dan şöyle bir hadis rivayet etmişlerdir: "Herhangi bir kimse, Allah'tan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed'in de gerçekten Allah'ın kulu ve Rasûlü olduğuna tüm kalbî doğruluğuyla söyleyip şahitlik ederse, Allah (c.c.) ona cehennem ateşini haram

^{30[30]} Mearicu'l-Kabût, I, 381.

kılar."^{31[31]}

Allame İbn Kayyım da şunları yazmaktadır:

"Lâ ilahe illallah, kelimesini tasdik edip doğrulamak demek, onun yükümlü kıldığı tüm hakları gereğince kavrayıp yerine getirmektir ki, işte bu da İslâm şeriatı demektir. Kısaca İslâm şeriatı, bu tevhid kelimesinin etraflı bir şekilde ortaya konması demektir. Onun tüm haberlerini tasdik edip doğrulamak, bütün emirlerine bağlanıp yerine getirmek, aynı zamanda bütün yasaklarından da kesinlikle uzak durmaktır. Gerçekte bunu tasdik edip doğrulayan kimse, o kelimenin gerektirdiği tüm yükümlülükleri yerine getiren kimse demektir. Bilindiği gibi, kişinin mal ve can güvenliği mutlak olarak ancak bu kelimenin gereklerini ve getirdiği yükümlülükleri yerine getirmekle ve aynı zamanda bu kelimenin tüm haklarını ifa edip korumakla sağlanır. Aynı zamanda mutlak olarak azaptan kurtulmanın yolu da bu kelime ile ve onun haklarını yerine getirmekle mümkündür."^{32[32]}

Nitekim bir hadislerinde Rasûlullah (s.a) efendimiz

^{31[31]} Buharî, K. İlim, 49, Cuma 18; Müslim İman 53; İbn Mace zühd 19, el-Lii'lüü ve'l-Mercân, I, 8.

^{32[32]} İbn Kayyım, el-Tibyân fi Aksâmi'l-Ktır'ân, s. 43. (Talik, Tâhâ Yusuf Şahin).

şöyle buyurmaktadırlar: "Benim şefaetim, Allah'tan başka ilah oimadığına (= Lâ ifehe illah kelimesine) şehadet eden ve bunu samimiyetle yerine getiren içindir. Böylesi, kalbinin inandığını dili ile söyler, dilinin söylediğine kalbi de kani olur."^{33[33]}

İbn Receb Hanbelî de suları söylüyor: "Diliyle "Lâ ilahe ilallah" deyip sonra da şeytana itaat eden, heva ve istekleriyle Allah'a isyan edip muhalefette bulunan kimse, onun fiili yani yaptıkları söylediklerini yalanlamış olan kimsedir. Böylece bu kimse masiyeti ve isyanı oranında, şeytana ve isteklerine boyun eğmesi nisbetinde tevhidinin kemalini eksiltmiş kimse demektir. Nitekim yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Allah'tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevâsına uyandan daha sapık kim olabilir?" (Kasas, 28/50).

Bir başka âyet meali de şöyledir:

"Hevâ ve hevese uyma, sonra bu seni, Allah'ın yolundan saptırır."^{34[34]}(Sâd, 38/26)

6- îhlas, kısaca samimiyet. Bu, kişinin tüm'sirk

^{33[33]} bk. Hakim, el-Müstedrek, I, 70. Hakim bu hadisin isnadının sahih olduğunu belirtmiş, Zehebî bu hususta ona katılmıştır.

^{34[34]} Abdurrahman İbn Receb, Kelimetu'l-İhlâs, s: 28 (Thk. Züheyr Şaviş-Elbânî).

şaiyelerinden ye kötölüklerinden arınmak suretiyle salıp ve iyi bir niyetle amelini ve işini arıtması, temize çıkarmasıdır.^{35[35]}

Yüce Mevlâ şöyle buyuruyor:

"Uyanık olun, (şüphe ve şirkten) halis olan (arınmış olan) difi, yalnız Allah'ındır." (Zümer, 39/3)

Bir diğer ayet meali de şöyledir:

"Halbuki onlar, O'nun dininde ihlas sahipleri ve hanifler bata* inanç ve itikadları terkedip İslâm'a bağlananlar) olarak Allah'a ibadet etmelerinden, namazı dosdoğru kılmalarından, zekatı vermelerinden başkasıyla emrolunmadılar. (Bütün ilahî kitapların bildirdiği) dosdoğru din, işte budur!" Beyyine, 98/5)

Ebû Hüreyre (r.a)'nin Rasûlullah (s.a)'tan rivayet ettiği bir hadiste, Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

"Kalbinden veya ruhundan içtenlikle Lâ ilahe illallah diyen kimseler, benim şefaati sayesinde insanlar içerisinde en mutlu olan kimselerdir."^{36[36]}

Yine Müslim'in Sahîh'inde rivayet olunduğuna göre,

^{35[35]} Mearicu'l-Kabûl, I, 382. el-Camiu'l-Ferîd, 356.

^{36[36]} Buhârî, İlim 1, 33, Rikak 51

Utbân b. Mâlik^{37[37]}, Hz. Peygamber (s.a) efendimizden şöyle bir hadis rivayet etmiştir:

"Kim, "Lâ ilahe illallah diyerek, bununla sadece Allah rızasını isterse, kesin olarak Allah (c.c), ona cehennem ateşini haram kılar."^{38[38]}

Nesaî'nin "el-Yevm ve'l-Leyle" adlı eserinde Sahabeden iki kimsenin Rasûlullah (s.a)'tan şöyle bir hadis rivayet ettiklerini zikreder;

"Kim kalbinden içtenlikle ve ihlas ile; "Lâ ilahe illallahu vahde-hu lâ şerike leh, Lehulmülkü ve lehul Hamdu ve Huve alâ külli şey'in Kadîr' derse ve bu dediğini dili de doğrularsa, Allah (c.c), bu kelimeye gök kapısını Öylesine bir açar ki, yeryüzü halkından herhangi bir kimse bu kelimeyi ihlash olarak söyleyen kimseye (Allah) rahmetiyle nazar eder de (şöyle der): "Allah'ın kendisine rahmet nazarıyla baktığı kimseye, Allah'ın o kimsenin arzusunu vermesi bir hak (ve görevdir"^{39[39]}

^{37[37]} Utbân b. Mâlik b. Acîân eî-Hazrecî, es-Saîimî, el-Ensârî. Cumhur'a göre Bedir as-hâbındandır..Salimoğullannın da kavminin İmamıdır... İbn Sa'd'm anlattığına göre Rasûlullah (s.a) kendisiyle Hz. Ömer'i kardeş yapmıştır. Hz. Muavîye'nin halifeliği döneminde vefat etmiştir, bkz. İbn Hacer, el-İsabe, II, 452.

^{38[38]} Müslim, K. el-Mesâcid, 263.

^{39[39]} İbn Recep bu hadisi İhlas Kelimesi adlı eserinde, 61. sayfada zikretmiştir. Elbânî hadis hakkında şunları söylüyor: Hadisi, Câmi'ul-Kebîr'e nisbet ediyor, (2/477), Yakub b. Asım'dan rivayet ediyor. Bu zat da demiştir ki: Bana sahabeden iki kimse rivayette

Fudayl b. İyad (r.a) da demiştir ki: "Şayet kişinin ameli halis olup, doğru olmazsa, kabul olmaz, eğer doğru olup ihlash olmaz ise yine kabul olmaz. Ancak hem doğru ve hem ihlash olması halinde kabul olunur. Halis demek, yapılan amelin sırf Allah rızası için yapılmış olması demektir. Doğru demek ise, yapılan amelin sünnete uygunluğu demektir."⁴⁰[40]

Nitekim Allah (c.c), Kur'ân'ı Azim'inde Tevhidinde ihlas sahibi olan ile şirk koşan kimse için çok açık ve net bir örnek Vermektedir. Rabbim buyuruyor ki:

"Allah, çekişip duran bîr çok ortakların sahip olduğu bir adam (köle) ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı (mü'mini) misal olarak verir. Bu ikisi eşit midir?" (Zümer, 39/29)

Merhum üstad Seyyid Kutub da tefsirinde şunları yazıyor: "İşte bu bir örnektir ki, Allah (c.c), Tevhid sahibi kul ile müşrik olan kulun halini böylece göstermiş olmaktadır. Öyle bir kölelik durumu ki, bir tek kölenin sahibi bir kaç kişidir ve bunlar ortaklıkları sebebiyle de

bulundu. Adı geçen bu Yakûb, Müslim'in râvilerindendir. İbn Hibban da bu hususta kendisine katılmıştır. Şayet senedin buna bağlanması sahih ise, hadis sabit olan bir hadistir.

⁴⁰[40] bkz. İbn Teymiye, İktizau's-Sıratı' I -Müstakim 451. (Thk. M. el-Fakî).

birbirleriyle çekişip durmaktadırlar. O köle onlar arasında tevzi oluiş-muş, her bir ortağının onun üzerinde bir bakıma yönetme hakkı vardır . Her bir sahibinin onun üzerinde yükümlülükleri bulunmaktadır. Böylece köle bunlar arasında şaşkın bir haldedir. Adam bu bakımdan bir çizgide duramamaktadır, hangisinin emrini yerine getireceğini bili-miyordur ve şaşkınlık içerisindedir. Ama diğer taraftan bir köle düşünün, tek bir efendisi vardı. Kle efendisinin kendisinden ne istediğini bilmektedir, bu bakımdan kendisini onun istekleri ile sorumlu bulundurmaktadır. Bunun için de msterihtir, kesin bir çizgide ve yoldadır, yolu da açıktır." İşte bu ikisi hiç bir zaman bir ve eşit olabilirler mi? Hayır. Çünkü bir tek efendiye bağlı bulunan ve ona boyun eğen kinişe, bu bakımdan işini en iyi bir şekilde bilmekle rahat bir çizgidedir, bu çizgi üzere nimetlenmektedir. Bu itibarla yapacağı hizmette, tfi gücünü ve hizmetini tek amaca teksif ederek yoğunlaştırmış olmaktadır. Gittiği yol da açıktır."

"Ancak bir çok kimsenin görev ve ykmllğ altında olan köleye ya da kimseye gelince, her zaman huzursuz, adeta işkence çekmektedir. Çünkü istikrarlı bir

hali yoktur adamın. Hepsini hoşnud kfi-ması bir tarafa, efendilerinden bir tekini bile memnun edememektedir ."

"İşte bu örnek çok açık bir şekilde Tevhid gerçeğini ortaya Koyarken şirk gerçeğini de bütün yönleriyle açıklamış olmaktadır. İnanmış olan kalb, Tevhid gerçeğini içine sindirmiş kimsededir ki, bu kirfı-se Allah'ın göstermiş olduğu yolda yürüyordun Yardımını sadece Allah'tan istemekte, her yönüyle Allah'a yönelmiştir ve bir tek onu tanımaktadır."^{41[41]}

Şeyh Kasımı merhum da şunları yazmaktadır:

Esas amaç, yöneliş tevhidinde yani bir teklikte Mâbud'un Tevhidi yani bir tekliğidir. Tüm ayrışkarı söküp atmaktır. Nitekim yüce lâ şöyle buyurmuştur:

"...Darmadağınık birçok (düzme) tanrılar mı hayırlıdır, yoksa (zat ve sıfatında hepsine ve herşeye gâlip ve) kahhar olan bir tek Allah mı?" (Yusuf, 12/39)^{42[42]}

Aslında İslâm, gerçek anlamda ve tam manasıyla, bir tek olan Allah'a teslimiyeti, Allah'dan başkasına gönül bağlamayı ise terki gerektirir. İşte bu gerçek manada "Lâ

^{41[41]} Fî Zilal'il-Kur'an, V, 3049; ibn Kayyım, et-Tefsîru'I-Kayyım, 423. (Cemedan, Muhammed Üveys en Nedvî, Thk. M. Hamid el Fakı).

^{42[42]} Muhammed Cemaluddîn el-Kasımî, Mehasimî't-Te'vîl, XIV, 5138. (Thk.M. F. Abdulbakî).

ilahe illallah" kelimesinin manasıdır. Bir kimse hem Allah'a ve hem de başkalarına teslim olmuşsa o kimse müşriktir. Kaldı ki, Allah (c.c) kendisine şirk yani ortak koşanları hiç bir zaman bağışlamaz. Bu bakımdan kim Allah'a teslim olmaz ve kibirlilik ya da büyüklük gösterirse, Allah'a ibadetten ve O'na kulluktan uzak durursa, işte bunlar hakkında Rabbim şöyle buyurmuştur:

"Doğrusu Benim ibadetimden (yüz çevirerek) büyüklük tas-layanlar, yakında hor ve zelil olarak cehenneme gireceklerdir,"

(Mümin 40/60)^{43[43]}

7- Bu kelimeye karşı olan muhabbeti ve sevgisi. Aynı zamanda bu kelimenin gerektirdiği ve delalet ettiği tüm şeyleri sevmesi ve ileri göstermesi gerekir. Aynı zamanda bu kelimeyi söyleyip gereğince amel edenleri ve bunun şartlarını yerine getirenleri de sevecek, yerine getir-meyenleri ya da bu kelimeyle çelişki içinde olanlara da buğzedecektir, bunlara nefret duyacaktır. Yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlardan bazıları Allah'tan başkasını (Allah'a) eş

^{43[43]} İbn Teymiye, İktizaussırat'il-Müslakîm, 454; İbn Teymiye, et-Tuhfetu'l-Irakiyye, 41.

edinen kimseler de vardır. Onlan, Allah'ı sever gibi severler (itaat ederler).

İman edenlerin Allah'a sevgisi ise (her şeyden) çok daha sağlam (ve sarsılmaz)dır." (Bakara, 2/165)^{44[44]}

Bir diğer âyette ise Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler, içinizden kim (Rasûlullah'ın irtihalinden sonra) dininden dönerse, Allah(ü Teâlâ) müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı onurlu ve şiddetli, kendisinin onları seveceği, onların da kendisini seveceği bir topluluk getirir ki, Allah yolunda cihad ederler ve hiç bir kınayanın kınamasından korkmazlar." (Maide, 5/54).

Bir hadislerinde de Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadırlar:

"Her kimde üç şey bulunursa, bu üç şey sayesinde imanın hazzı-na erişmiş olur. Allah ve Rasûlünün kişi için her şeyden daha sevgili olması, bir kişiyi sevmek (severken) sadece Allah rızasını gözeterek sevmesi, Allah (c.c) kendisini kurtardıktan sonra, tekrar küfre dönüp girmekten, cehennem ateşine atılacakmışcasına (kaçınmak)

^{44[44]} Hafız el-Hikemi, A'lamüssünneti'l-Menşûre, 14; Mearicu'l-Kabûl, I, 383. el-Câmiu'l-Ferid, 356.

istememek.^{45[45]}

Şeyh Hafız Hikemî merhum^{46[46]} diyor ki:

"Kulun Rabbini sevdiğine dair belirtisi, kendi heva ve arzusuna uymasa da Allah'ın sevgisini ve istediklerini ön planda tutmak, heva ve isteği ona yönelse de Rabbin buğzedip kızdığı şeylere buğzetmek. Allah ve Rasûlüne sevgi ve dostluk besleyenlere karşı sevgi ve dostluk besleyerek onların velayetini tanımak. Allah'a karşı düşmanlık ve kin besleyenlere, Hz. Peygambere tabii olanlara kin ve düşmanlık güdenlere karşı düşmanlık ve kin beslemek. Allah Rasûlüne kesinlikle uymak, onun yolundan ve izinden gitmek ve onun getirmiş olduğu hidâ-yeti ve doğru yolu kabullenmek^{47[47]}.

İbn'ul-Kayyım da Nûniye adlı kasidesinde şunları zikretmektedir:

"Sevginin şartı, hiç bir isyana kalkışmaksızın, sevdiğin kimsenin sevgisine uygun olarak davranmaktır."

^{45[45]} Buharî, îman, 9-14; îkrâh, 1; Müslim, îmân, 66-67.

^{46[46]} Şeyh Allâme Hafız b. Ahmed el-Hikemî, Selef akidesine bağlı bir alimdir. Kendisi Tihame bölgesindendir. 1342/1923'de doğmuş, doğum yeri Cizan yakınlarında Selâm köyüdür. Kendisi zekâda bir deha idi, kuvvetli bir hıfza ve güçlü bir anlayış ve kavrayışa sahipti. Abdullah el-Kar'avî'den ders almıştır. Gerçekten ilim, takva ve iffet sahibi bir zat idi. Vefatı 1377/1957'dir. Vefatında 35 yaşlarındaydı. Hal tercemesi için Kendi oğlu Ahmed'in kalemiyle, Mearîcu'l-Kabul'un ilk cüzü.

^{47[47]} Mearîcu'l-Kabul, 1/383.

"Şayet sen, kendisine karşı sevgi iddiasında bulunduğun varlığa karşı sevgiye aykırı bir şey yapıyorsan, bu takdirde iftiracısın."

"Sen ki, sevgilinin düşmanlarını sevmektesin, kalkıp bir sevgiden söz etmektesin, böyle bir şey imkan dahilinde değildir."

Aynı zamanda sen düşmanlığını onun sevdikleriyle çarpışarak geçiriyorsun. Ey Şeytanın kardeşi, nerede senin sevgin?

Kalb ve erkan huzuruyla birlikte Tevhidi Mahabbetin dışında bir ibadet yoktur."

Diye devam ediyor ve sonunda şöyle söylüyor:

"Biz müslüman olduğunu iddia eden öyle bir fırkanın apaçık şirk işlediklerini görmüşüzdür.

Bütün bunları O'na ortaklar koşmakta ve vehimde bulunmaktadır. Aynı zamanda bütün bunları O'nunla eş tutmaktadır sevgide, halbuki Sultan bu değildir.^{48[48]}

^{48[48]} en-Nûniye, 158.

Lailahe İllallah Kelimesinin Ayrılmaz Bir Şartı El-Vela Ve'l-Berâ'

Sunmaya çalıştığımız "el-Velâ ve'l-Berâ" "Lailahe illallah" Kelimesinin ayrılmaz bir vasfıdır.

"Mademki muvalatm yani dostluğun ve velayetin temeli sevgi, düşmanlığın yani adavetin temeli de buğz ve kindir. İşte bu ikisinden, hangi şey muvalatın = dostluğun ve hangi şey düşmanlığın içerisinde gerçek manada yer alacağı hususu ortaya çıkar. Çünkü bunlar kalblerin ve organların amelleridirler. Meselâ yardım, ünsiyet, yardımlaşma, cihad, hicret vb. gibi."⁴⁹[49]

Bu itibarla gerçek anlamda velâ ve Berâ meselesi "Lailahe illallah" kelimesinin ayrılmaz bir parçasıdır. Ondan farklı olarak düşünülemez. Gerek Kitaptan yani Kur'ân'dan gerekse Sünnetten buna ilişkin deliller gayet çoktur. Şimdi kitaptan olan delillerden bazılarını sunalım. Rabbim buyuruyor ki:

"Mü'minler, müzminlerden başka kâfirleri veli (dost, arkadaş, hakim, kumandan, hükümdar, devlet başkam,

⁴⁹[49] Şeyh Abdullatif b. Abdurrahman, er-Resâilü'l-Müfide, 296.

lider)ler edinmesin. Kim bunu yaparsa (ona) Allah'tan hiç bir şey (yardım) yoktur, (Allah'tan ilişiği kesilmiş olur. Allah ile dostluğu kalmaz.) Međer ki onlardan (gelmesi muhtemel ve sakınılması gereken) bir zarardan korunmuş olasınız. (Daru'ül-Harb'de olduğunuz zaman dűřmanın şerrinden korunmak için fiilî bir dostluğa cevaz yoktur. Onları dost edinerek peşlerinden gitmenizi İslâm yasaklıyor. Ancak, dille sözle olan sathi bir dostluğa cevaz verilmiştir). Allah(ü teala) size (asıl) kendisinden sakınmanızı emrediyor. Nihayet dönűř (ancak) Allah'adır."

(Al'i İmrân, 3/28).

Bir başka âyette ise Rabbim şöyle buyuruyor:

"(Rasûlüm) de ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir. De ki: Allah'a ve Rasûlüne itaat edin.

Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez" (Ali İmrân, 3/31-32).

Yüce Rabbim, Allah dűřmanlarının hedeflerini řöyle açıklamaktadır:

"Onlar kendileri gibi sizin de kâfir olup onlarla bir (ve

beraber)

olmanızı arzu ettiler. O halde Allah yolunda hicret edinceye kadar, içlerinden veliler (dostlar) edinmeyin. Eğer (Tevhid ve hicretten) yüz çevirirlerse onları nerede bulursanız yakalayıp öldürünüz ve onlardan veli (dost ve yardımcı) da edinmeyiniz/' (Nisa, 4/89).

Yine bir diğer âyet meali de şöyledir:

"Ey iman edenler, yahudileri ve hıristiyanları da (veli, dost, sırdaş ve başınıza idareci)ler edinmeyin. Onlar (ancak) birbirlerinin veli (dost)leridirler. İçinizden kim onları veli (dost, sırdaş ve idareci) edinirse, muhakkak o da onlardandır. Şüphesiz Allah(ü Teâlâ düşmana dostluk eden) zalimler topluluğuna hidâyet etmez." (Mâide, 5/51).

Konuya ilişkin hadisler ve nakiller bir hayli çoktur. Size bazılarını sunmaya çalışalım:

1-Ahmed b. Hanbel'in Cerîr b. Abdullah el-becelî yoluyla rivayet etmiş olduğu hadise göre, Cerîr b. Abdullah Peygamberimiz (s.a)'e Bey'at ederken kendisinden şu şartla Bey'at yapılması istenmiştir: "Her bir müslümana öğütte bulunmak ve her bir kâfirden de uzak

durmak"^{50[50]}

2- İbn Ebî Şeybe kendi senediyle rivayet etmiş olduğu hadiste Rasûlullah (s.a)'ın şöyle buyurduklarını bildirmişlerdir: "İmanın en güçlü ve güvenilir kulpu (ipi), Allah için sevmek ve yine Allah için buğzet-mektir,"^{51[51]}

3-Tabaranî de "el-kebîr" adlı eserinde İbn Abbâs (r.a)'tan şöyle rivayette bulunuyor. Rasûlullah (s.a) buyurmuşlardır ki: "İman ipinin (kulpunun) en güçlüsü Allah için dostluk ve Allah için düşmanlıktır. Yine Allah için sevmek ve Allah için buğzetmektir."^{52[52]}

4- İbn Cerîr ve Muhammed b. Nasr el-Mervezî, İbn Abbas (r.a)'tan rivayet ettiklerine göre, demiştir ki: "Kim Allah için sever, kim Allah için buğzeder ve kim Allah için dostluk ve velayet yetkisini kullanır, kim de Allah için düşmanlık beslerse, o kimse bu yaptıkları sayesinde gerçekten Allah'ın dostluğuna erişir (Allah'ın dostluğunu kazanmış olur). Bir kimse de, bu saydığımız nitelikleri taşımadığı sürece, ne kadar çok namaz kılıp oruç tutsa da,

^{50[50]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, VI, 357-358 (Bu Hasen bir hadistir.).

^{51[51]} bk. Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. Ebi Şeybe V. 235/849. el-İmân, 45. (Thk, Elbânî. Elbânî, demiştir ki: Taberânî bu hadisi el-Kebîr adlı eserinde İbn Mes'ûd'dan merfû olarak rivayet etmiştir. Hasen bir hadistir. Müsned, VI, 286.

^{52[52]} bk. Süyûtî, el-Camiu's-Sağîr, I, 69; (Elbânî, hadisin Hasen olduğunu bildirmiştir. bk. Sahihü'l-Camiu's-Sağîr, II, (343, Hadis no; 2536).

imanın hazzına ve tadına erişememiştir. Çünkü böyle insanlarla olan kardeşliğini (münasebetini) sırf dünya ilişkilerine bağlamıştır, böyle bir hal ise kişiye asla hiç bir şey kazandıramaz."⁵³[53]

İbn Abbas'ın yukarıdaki ifadesini açıklarken Şeyh Süleyman b. Abdullah b. Muhammed ise şunları söylemektedir: "Kim Allah için dostlukta bulunursa" demek, sevgi için gerekli olan ve sevginin ayrılmaz bir parçası olan hali açıklamış bulunmaktadır. Bu da gerçek manadaki bir dostluğu ve karşılıklı sevgi ve saygıyı içerir. Burada şu hususa da dikkat çekilmiş olmaktadır. Kişinin mücerred olarak "Seviyorum" demesi yeterli değildir. Mutlak surette bunun ayrılmaz bir vasfı olan sevginin yanında dostluğun da beraber sürdürülmüş olmasıdır. Bu nitelikler de şunlardır. Allah için yardım, ikram, saygı, gerek iç görünüş gerekse dış görünüş yönüyle olsun kişinin sevdiğiyle beraber olmasıdır. O'ndan ayrı olmamasıdır.

Yine: "Kim Allah için düşmanlık sürdürürse" ifadesi de şu hususları içermektedir. Allah için buğuzda

⁵³[53] Hilvetu'l-Evliyâ, 1, 312, İbn Recep Hanbelî, Camiu'l-Ulûm ve'l-Hikem, 30.

bulunmanın ayrılmaz bir vasfı,

Allah için düşmanlığını sürdürmektir. Bu da Allah'a düşman olanlara karşı, aynı şekilde müslümanın düşmanlığını açık ve net bir şekilde ortaya koymasındır. Kısaca düşmanlığını fiilen ortaya koyacaktır. Meselâ Allah düşmanlarına karşı cihad etmek, onlardan tüm ilişkilerini kesip uzak durmak, hem gizli manada ve hem açık anlamda zahiri ve batın anlamda ilgiyi kesmek. Demek oluyor ki, kişi ben buğzediyorum diye kuru bir iddia ile bunu kanıtlayamaz. Mutlaka buğzun gerekleri ne ise onları da beraberinde yapması gerekir.^{54[54]}

Nitekim Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

“İbrahim'de ve onunla beraber olan (inanan)lar(in sözlerin) da, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Hani onlar kavim-lerin(den küfr edenler)e: Muhakkak bizler sizden ve Allah'tan başka ibadet ettiğniz şeyler (olan putlar)dan uzağız. Siz(in dininiz)i inkar ettik. Yalnızca Allah'a iman (edip şirki terk) edinceye kadar, bizimle sizin aranızda düşmanlık ve kin ebediyyen başgöstermiştir, demişlerdi." (Mümtebine, 60/4)

^{54[54]} Şeyh Süleyman b. Abdullah b. Muhammed, Tefsîru'l-Azîzi'l-Hamîd, 422.

Ben de bu hususta derim ki, geçen örneklerden açıkça görülüyor ki, Allah için dostluk denilince, Allah için sevgi ve saygı göstermek, dinine mutlak olarak yardımda bulunmak, Allah'ın dostlarını sevmek, onlara yardımcı olarak onların yanında yer almak gerekir.

Aynı zamanda Bera demek, Allah'ın düşmanlarına buğzetmek, kin gütmek, onları sevmeyip kendilerine karşı cephe almak suretiyle cihad etmek demektir. İşte bunun içindir ki, birinci grupta yer alanları şarii Azîm olan Yüce Allah "Allah'ın dostları" (= Evliyaullah) diye isimlendirirken, ikinci grupta yer alanları da Rabbim: "şeytanın yandaşları, dostları" = (Evliyâuşşeytân) diye adlandırmıştır. Nitekim bu hususta Rabbim (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Allah iman edenlerin veli(dostu ve yardımcısı)dır. Onları küfrün karanlıklarından (kurtarıp iman) nur(un)a çıkarır. Kfredenlerin dostları ise tağt (şeytan)dur. O da onları (insanı fitratları olan

İşlâm'ın) nurundan (ayırıp) karanlıklara çıkarır. İşte onlar ateş (cehennemliktirler. Onlar orada (bir daha çıkmamak üzere) ebedî kalıcıdırlar." (Bakara, 2/257).

Bir başka âyet meali de şu merkezdedir:

"İman edenler Allah yolunda savaşırlar. Kâfir olanlar da Tağût yolunda savaşırlar. Ey mü'-minler, şimdi siz şeytanın velileri (ordusu, dost ve yandaşları olan kâfirler) ile savaşın. Şüphesiz şeytanın hilekârlığı zayıftır." (Nisa, 4/76).

Şunu iyice bilmelisiniz ki, Allah (c.c) Tevhid inancım tebliğ için her ne zaman bir peygamber gönderdiyse onun aynı zamanda düşmanları da olmuştur. Kısaca düşmanı olmayan hiç bir peygamber gönderilmemiştir. Nitekim Allah (c.c) bu hususta şöyle buyurmaktadır:

"Biz her peygambere insan ve cin şeytanlarım düşman kıldık. Bunlar aldatmak için birbirlerine yaldızlı sözler telkin ederler."

(En'âm, 6/112).

Kimi zaman da Tevhid düşmanları nezdinde bir çok ilimler, kitaplar ve hüccetler de olabilir. Nitekim bunlar için Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Peygamberleri onlara apaçık (mucize ve) deliller ile geldiğinde onlar, yanlarındaki (kendi

akıllarınca) ilim (sandıklan kazanç, ticaret ve batıl

inançları ile)

sunardılar (ve peygamberleri ile alay ettiler) ve alay edegeldikleri şey (azab) onları kuşatıverdi." (Gafir = Mümin, 40/83).

İşte bütün bu esaslara göre mü'min ve müslüman olan kişinin görevi, dinini gereğince öğrenmektir. Çünkü Allah'ın dini konusunda öğreneceği şeyler elinde bir silah oluşturmalıdır ki, bu silahla o şeytanları durdurabilsin ve onlarla savaşarak karşı koyabilsin. Bunun için de i mü'minin korkup üzülmesine de ayrıca gerek yoktur. Çünkü yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz şeytanın hilekârlığı (kurduğu düzen) zayıftır." (Nisa,4/76).

İşin doğrusu Ehl-i Tevhîd olan bir halk tabakası, müşrik bilginlerinden binlercesini yenebilir. Zira Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ve gerçekten bizim ordumuz (mü'minler), elbette onlar (kâfirlere) galip (üstün) olanlardır." (Saffât, 37/173).

Kaldı ki, Allah'ın ordusu hem eldeki delilleri ve dilleri sayesinde onlara karşı üstündürler. Hem de kılıç, ok ve

silahlarıyla, mızraklarıyla da üstündürler.^{55[55]}

İster mülhidler yani dinsizler, ister yahudî, hristiyan, varlığını yitirmiş, batıllık iddiasına kalkışan zavallılar olsun, ister dünya siyonistleri ve komünistleri olsunlar, hepsinin bir tek amaçları vardır. Bu da müslümanların inançlarını ve akidelerini sarsmak, müslümanları da kendi potalarında eritmektir. Onların şahsiyetlerini ve kişiliklerini kendi içlerinde eritip yok etmektir. Böylece İslâm toplumunu, kendilerince seçkin olan toplumun binek hayvanları olan merkepler haline; getirmektir.

Nitekim Siyon protokolleri bunun en açık örneğini oluşturmaktadır. Bu protokoller, müslümanlar için konuyu açık ve seçik bir şekilde ortaya koymuş bulunmaktadır. Müsiümanlar bunları öğrenmek! suretiyle işin önemini kavrasınlar. Böylece her müslüman nasıl korunması gerekiyorsa öylece korunabilsin. Müslüman hem kendisini, nemf kendisiyle birlikte olan kardeşini, bundan da öteye tüm müslümanları koruyabilmesi için mutlaka bunları bilmesi gerekiyor. Düşmanını tanıyabilmesi için şarttır bu.

Müslüman, edinmiş olduğu bu bilgiler sayesinde

^{55[55]} bk. M. Abdülvehhab, Keşfu's-Şübühât, 20, Mecmnatürresail ve'l-Mesail en Nec diye. IV. 46.

tehlikenin nef oranda büyük olduğunu, aldanması halinde gerçekten büyük badirelere yuvarlanacağını hiç bir zaman unutmamalıdır. Çünkü gerçekten bu dinsiz propagandalar, aldatmaca hareketleri hep şu sloganlarla ortaya atılmış olmaktadır:

"Kardeşlik, eşitlik!.. Din Allah'ındır. Fakat vatan ya da dünya herkesindir" İşte bunun gibi yaldızlı sözlerle müslümanları aldatırlar.

Allah'ın izniyle daha etraflı bir şekilde bu konuyu son bölümde ele alıp sizlere aktarmış olacağız.

Artık bu apaçık deliller sayesinde, Kitap ve Sünnetten sunduğumuz deliller çerçevesinde "Velâ ve Berâ" konusu, yani kimleri seveceğiz, kimlere dostluk gösterip, velayetlerini kabulleneceğiz, kimlerden de uzak durup, onlara bu manada bir yetki vermeyeceğiz, konusu, gerçek anlamıyla "La ilahe illallah" kelimesinin ayrılmaz bir şartı ve vasfıdır. Aynı zamanda bu, Lâ ilahe illallah kelimesinin manasının gerçek anlamda tahkikidir. Nitekim İbn Teymiyye (r.a) bu hususta der ki:

"Allah'dan başka ilah olmadığına dair şehadetin ve tanıklığın tahkiki ya da gerçekleşmesi için, şu noktanın iyi

bilinmesi gerekir. Kişi sevdiğini sadece Allah için sevecektir. Buğzettiğine de Allah için buğ-zedecektir. Dost ve veli edindiği kimseyi de Allah rızası için dost edinecek, velayetini bu manada tanıyacaktır. Aynı zamanda düşman kabul ettiklerini de, Allah'a karşı oldukları için düşman tanıyacaktır. Müslüman Allah'ın sevdiklerini sevecek, Allah'ın buğzettiklerine de buğzedecektir."^{56[56]}

Kişi nerede ve hangi toplumda olursa olsun müslümanı sevecek, onu dost edinip, onun velayetini tanıyacaktır. Aynı zamanda nerede bulunursa bulunsun kâfire de düşmanlık gösterecektir. Hatta bu kâfir olan kimse en yakınından daha çok kendisine yakın birisi bile olsa, onu da Allah düşmanı olduğu için sevmeyip, düşmanlık gösterecektir. Kaldı ki, Velâ ve Bera (Mü'minleri dost edinmek, kâfirlerden de uzak durmak) konusu, İslâm akidesinin bir parçasıdır. Bunun ikinci rüknü ise, Tağutu reddetmek, onu inkâr etmektir. Zira bunsuz velayet eksiktir, tamamlanmamış olur. Cenabı Hak (c.c) bu hususta şöyle buyurmaktadır:

"O halde kim Tağut'u reddedip Allah'a inanırsa, o

^{56[56]} İbn Teymiye, et-İtticac, bil Kader,62.

kesinlikle kopması hiç mümkün olmayan sapasağlam bir kulpa sarılmıştır."

(Bakara, 2/256).

Bu itibarla tağuta küfretmeyen, onu inkâr etmeyen kimse asla mü'-min olamaz. Tağût ise: Allah'tan ba^ka uyulan, kendisine tabi olunan, arzulanan ya da kendisinden çekinilip korkulan her şeydir. Buna Şeytan da dahildir.

Kişinin imanı kabullenmesi, sağlam kulp olan Kur'ân ve İslâm'a sarılmış olması Tağût'a küfretmesi, yani inkâr etmesini gerektirmektedir. Nitekim biraz Önce mealini sunmuş olduğumuz Bakara 256. âyeti de bunu açık bir şekilde ortaya koyuyor.

• Tevhid Kelimesini Sadece Sözle Söylemek Yeterlidir Diyenlere!

Tevhid kelimesini dil ile söylemek yeterlidir ve bunu söyleyenler mü'mindir diye iddia edenlere verilecek en doğru cevabı vermeye çalışacağız. Bu konuda doğru ve sahih olan mezhep hangisi ise, konuyla ilişkisi olan hangi

hadis varsa birlikte vereceğiz:

Allâme İbn Kayyım (r.a) diyor ki: "Tevhid, sadece kişinin, "Allah'tan başka bir yaratıcı yoktur, Allah (c.c), her şeyin Rabbi Meliki, sahibidir," demek değildir. Nitekim putperestler de bunu söylemekteydiler ama yine de müşrik idiler. Bütün bunların aksine Tevhîd, Allah sevgisini içerir, Allah'ın tüm emirlerine boyun eğilmesini, emirleri karşısında tümüyle teslimiyetini ister. Allah'a kamil manada itaati, samimi ve ihlash bir şekilde ibadet etmeyi, O'nun yüce iradesini tüm söz ve fiilleriyle yerine getirmeyi gerektirir. Yasakladığını yasaklamak, ver dediğini de vermek, O'nun için sevmek ve O'nun için buğzetmek gerekir. Çünkü Tevhid bunları içerir. Kısaca kişi ile masiyet (kötü ve şer) sebepleri arasına girebilen şeyler ve bunlarda ısrar gibi hususlarda Tevhid esassından ayrılmayıp Allah'ın reddini istediği her şeyi reddetmek ve yapılmasını istediği her şeyi de yerine getirmek gerekir. İşin bu yönünü bilen bir kimse Rasûlullah (s.a)'ın şu ifadesini kavramış demektir:

"Bir kimse gerçekten Allah rızasını istemek suretiyle içtenlikle ve ihlash olarak "La ilahe illallah" derse, Allah

(c.c) ona cehennem ateşini haram kılar."^{57[57]}

Yine Hz. Peygamber (s.a)'in: "La ilahe illallah, diyen kimse ateşe (cehenneme) girmez"^{58[58]} hadisi ve benzeri hadisler, bir çok kişilerce yanlış yorumlanmıştır. Bir çok kimse bu hadisler karşısında zorlanmışlardır. Hatta kimileri bu hadislerin mensûh olduğunu yani yürürlükten kaldırılmış olduklarını sanmışlardır. Kimisi de bu hadislerin henüz emirler ve yasaklar gelmeden önce irad buyurulduklarını ileri sürmüşlerdir. Diğer bir ifadeyle: "Şariat henüz kesinleşmeden önce bu hadisler söylenmiş olabilir," demişlerdir. Kimisi de bu gibi hadisleri müşriklerin ve kâfirlerin ebedî cehennem ateşinde kalacakları şeklinde yorumlamışlardır. Bazıları ise, "Cehennemde ebedî kalış" hususunu şöyle yorumlamışlardır: "Yani bu, bunu ifade eden kimselerin sürekli olmamak kaydıyla cehenneme girecekleri" demektir, gibi hiç de hoş karşılanmayacak tevil ve yorumlara başvurmuşlardır.

Aslında Sâri' olan Rasûlullah (s.a) efendimiz, bu ifadeleri sadece dil ile söyleyenlere cehennem ateşi

^{57[57]} Bu hadisin kaynağı daha önce belirtildi.

^{58[58]} Bununla ilgili bilgiler "Lâ İlahe illallah" şartları bahsinde geçti.

haramdır, diye söylememiştir. Doğrusu bu tüm bilinen gerçeklere aykırı düşmektedir. İslâm dininde zarurî olarak bilinmesi gereken şeylerle bu, çelişmektedir. Çünkü mü-nafıklar da bunu dilleri ile söylemektedirler. Halbuki buna rağmen kesin inkarcı olmaları nedeniyle, cehennemın en alt tabakasında yer alacaklardır. Zira Kur'ân bu hususu böylece bildiriyor.

Dolayısıyla, sadece dil ile söylemek yeterli değildir. Dil ile söylenirken içtenlikle de yerine getirilmelidir.

Kalbin söylemesine gelince, bu hususun kalb ile bilinmesi ve onu kalbin de doğrulaması demektir. Aynı zamanda bu kelimenin içerdiği menfi ve müsbet noktaları da bilmesi ve bunları yerine getirmesi gerekir. Bu kelime neyi kabul etmemizi ve neyi de reddetmemizi istiyorsa, bunun gereklerini yerine getirmek zorundayız. Kişi böylece Allah'tan başka tüm şeyleri reddedecek, aynı zamanda Allah'a ait bilinmesi gerekenleri de bilmiş olacaktır. Zira Allah için var olması gereken nitelikler başkaları için asla söz konusu değildir, muhaldir. İşte Tevhid kelimesini söyleyen bir kimse bütün bunları kalbiyle kesin olarak bilecek, tanıyacak, yakînen

kavrayacak ve aynı zamanda yaşayacaktır. İşte ancak bu manada Tevhid kelimesini söyleyen kimseye cehennem ateşi haramdır.

Bir de şu "Bitake" hadisini düşün. Bu, üzerinde şehadet kelimesi yazılı bulunan bir kağıt parçasından ibarettir.^{59[59]} Bu, kıyamet gününde mizanın yani terazinin bir kefesine konuyor. Diğer kefesine ise 99 ciltlik bir dosya açılacak, açılan her bir dosyanın boyu göz alabildiğine uzun olacaktır. Ancak bu mini belge bütün bunlardan daha ağır basacak onca dosya havaya kalkacaktır. Sonuçta şahadet kelimesinin yazılı olduğu bu mini belgenin sahibi de azap ve ceza görmeyecektir. Şurası bilinmelidir ki, her bir muvahhidin bu bitake yani ufacık kağıt parçası gibi tevhidinin gerçekleşmesi gerekir. Ama bu ufacık kağıdı her şeyden daha ağır kılan şey nedir? Bu belge sahiplerinin yaptıkları diğer işler neden bu belge kadar kâr getirici ve etkili değildir. Sebebi ne olabilir?

Yine şu müthiş olayı düşününüz. Yüz kişinin katili olan kimseyi^{60[60]}. İman olayı onun kalbinde öyle bir yer

^{59[59]} Tirmizî, İmân, 17, 2641. İbn Mace, Zühd, 35. Ahmed b. Hanbeli, II, 213, 222. (Abdullah b. Ömer'den hasen senedle rivayet olunmuştur. Hadis ravileri güvenilir olup, hadis de sahihtir.)

^{60[60]} Buhârî, Enbiyâ, 54. Müslim, Tevbe, 46, 47.

etmiştir ki, bu gerçek, onu gidilmesi gereken kasabaya gitmekten alakoyamıyor. Ölüm ile pençeleşip dururken bile göğsüyle gideceği yöne doğru sürünerek gitmeye çaba gösteriyor. Gerçekten bu da bambaşka bir iştir. Bambaşka bir iman duygusudur. İşte bunun içindir ki, bu kişi halkı salih ve iyi olan kasaba halkından sayılmıştır. Yine buna yakın bir başka örnek. Azılı bir kimsenin kalbine doğan merhamet ve şefkat olayı^{61[61]}. Çok katı yürekli olan bir kişi susuzluktan neredeyse ölmek üzere olan bir köpek görüyor. Hayvancağız susuzluktan nemli toprağı yalamaya başlamıştır. Onun bu halini görünce hemen o andan itibaren adamın kalbine bir yumuşaklık ve şefkat duygusu gelmiştir. Yanında suyu kuyudan çekebilecek herhangi bir alet de yoktur. Kendisine yardımcı olacak birileri de yoktur. Onun bu yaptığını gören birileri de bulunmamaktadır. Hemen bu şahıs kuyuya iniyor, ayakkabılarına kuyudan su dolduruyor. Sonra bunu ağzına alarak, dişleriyle tutuyor ve kuyudan yukarıya doğru tırmanıyor. O anda düşmeyi, ölmeyi unutmuştur. Kuyudan ayakkabılarıyla çekip çıkardığı suyu hayvancağıza

^{61[61]} Müslim, Selâm, 2245.

içiriyor. Halbuki bunu yaparken de ondan bir karşılık ve bir teşekkür de beklememektedir. İşte Tevhid gerçeğinin bu kadarı bile, o kimse de ilahî nurun yeşermesini sağlamış, böylece bu azılı kimsenin bağışlanarak kurtulmasını sağlamıştır"^{62[62]}

Müslim'in Sahih'inde rivayet olunan hadise göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: "Kim La ilahe illallah" derse, Allah'tan başka ibadet olunan ve saygı gösterilen tüm şeyleri de İnkâr ederse, o kimsenin malı, kanı haram kılınmış olur. Hesabı da Allah'a bırakılmıştır."^{63[63]}

Bu hadisin açıklamasıyla ilgili olarak Muhammed b. Abdullvâh-hâb şunları yazmaktadır:

yi "İşte Rasûlullah (s.a)'ın bu hadisleri, La ilahe illallah, kelimesi-,nin manâsını en açık bir şekilde izah etmiş olmaktadır. Dikkat edilirse hadis; dil ile bu kelimeyi söyleyen kimsenin malının ve canının garantiye alındığından söz etmemektedir.Yine hadis, bunun manâsını bilmekle de imanın gereğinin yerine getirilemeyeceğini bildiriyor. Evet bu kelimeyi sadece ikrar

^{62[62]} İbn Kayyım, Medaricu's-SalikînMen özetleyerek, 1/330-332.

^{63[63]} Müslim, İman, 23.

etmek de onun mal ve can emniyetini sağlamıyor. Kişinin Allah'tan başka İlah yoktur, O'nun eşi ve ortağı yoktur demesi de bunun için yeterli olmuyor. Bütün bunları söylemek o kimsenin mal ve can emniyetini sağlamıyor. Peki bu nasıl olacaktır? Hem yukarıda sayılan şartları yerine getirecek hem de Allah'tan başka tapınılan ve saygı gösterilen tüm küfür çeşitlerini ve düzenlerini reddetmek yükümlülüğünü yerine getirecektir. Bunu yapamadığı ya da bunda şüphe etmesi halinde veya birazcık olsun duraklaması durumunda böyle bir kimsenin mal ve can güvenliği söz konusu değildir."^{64[64]}

İşte biz buradan Mürcie akidesinin bozuk bir akide olduğunu öğrenmiş bulunmaktayız.^{65[65]} Çünkü bunlar şöyle demektedirler: "İman, sadece meseleyi bilip tanımaktır. Küfr ise bilmemektir, cehalettir." Bu bakımdan ameli imandan sonraya bırakmışlardır.

Şurası bilinen bir gerçektir ki, Mekke'li kâfirler, Hz. Peygamber (s.a)'in "La ilahe illallah" kelimesinden kasdının ne olduğunu biliyorlardı. Ancak sırf büyüklük (istikbar)

^{64[64]} K. et-Tevhîd, 115.

^{65[65]} Mürcie, İrca kökünden, tehir etmek, ertelemek anlamına gelir. Bunlar, imanın sadece ikrardan ibaret olduğunu savunurlar, bk. Eş'arî, Makâlât, I/214; Bağdadî, el-Fark Beyne'l-Fırak, 202.

gösterdikleri için kabullenmiyorlardı. Bu itibarla, onların Allah'ın bir tek oluşuna, rızık verenin de sadece O olduğuna, diriltene ve öldürenin de o olduğuna inanmaları onlara hiç bir fayda sağlamamıştır.

Hatta Hz. Peygamber (s.a), bu kimselere:

"Gelin Lâ ilahe illallah" deyin diye çağrıda bulununca şöyle cevap vermişlerdir:

"Acaba O (Muhammed), ilahları bîr tek ilah mı yaptı? doğrusu bu, şaşırtıcı bir şey." (Sâd, 38/5).

Muhammed b. Abdolvahhab şöyle devam ediyor:

"Cahil kâfirlerin bu gerçeği bildiklerini öğrendiniz. Bu duruma rağmen hala müslüman olduğunu iddia eden kimseye şaşılır. Çünkü müslüman olduğunu iddia ettiği halde, cahil kâfirlerin bildiği manâda bu kelimenin tefsirini ve içeriğini bilememektedir. Aksine bugünün müslümanı, manâlarını bilmeksizin ve kalben buna itikad etmeksizin, sadece söz ile bunu söylemeyi yeterli görüyor. Esas itibariyle bu hususta duyarlı olan kimse, bu kelimenin manâsının şöyle olduğunu kavramakta gecikmez." Yaratan, yedirip rızık veren, diriltene ve öldüren, bütün işleri düzene koyan, Allah'tan başkası değildir. Artık cahil

kâfirlerin bile kendisinden çok daha iyi olarak kavradıkları "La ilahe illallah" kelimesini gereğince değerlendiremeyen bir müslümandan, hayır beklenemez.^{66[66]}

Aynı yazar bu hususta buna ek' olarak şunları yazıyor: "Burada bir şüphe ve kuşku bulunmaktadır. O da Hz. Peygamber (s.a)'in, Hz. Üsâme (r.a)'ye: Lailahe illallah" diyen bir kimseyi öldürmesini hoş karşılamadığına dair olan sözüdür.^{67[67]}

Yine Hz. Peygamberin şu sözü de bu kuşkuyu gündeme getirmektedir: "İnsanlarla, La ilahe illallah, deyinceye kadar savaşmakla em-rohındum."^{68[68]} Yine buna benzer daha bazı hadisler de vardır ki, bunlar da, bu kelimeyi söyleyenlerden uzak durmayı içermektedirler.

"Aslında bu cahiller bu sözleriyle; "Bunu söyleyenler tekfir olunamazlar, ne yaparlarsa yapsınlar, kendileri öldürülüp, karşılarına çıkılamaz" demek istemektedirler."^{69[69]}

"Bu cahil müşriklere şöyle cevap verilebilir bilindiği

^{66[66]} Muhammed b. Âbdulvahhab'in eserleri, 5/15 (I. Baskı).

^{67[67]} Müslim, İman, 97.

^{68[68]} Müslim, İman, 20.

^{69[69]} Aslında bu iddiayı ileri sürenler Mürcie mezhebinden olanlardır. Çünkü bunlara göre iman varsa, masiyetin ve isyanın bir zararı yoktur. Nitekim, kâfir olan kimseye itaatin yarar getirmediği gibi.

gibi, Rasûlullah (s.a), yahudilerle savaşıp ve onları bulundukları yerden sürgün etmiştir. Halbuki bunlar da "La ilahe illallah" demekte idiler. Aynı zamanda Hz. Peygamber'in ashabı, Hanifeoğullarıyla (Benî Halîfeyle) savaşımlardır. Halbuki bunlar Şeh. det kelimesini söylüyorlardı. Yani Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed (s.a)'in de Allah'ın Rasûlü olduğuna şهادette bulunuyorlardı, namaz kılıyorlardı, müslüman olduklarını iddia ediyorlardı. Nitekim Hz. Ali b. Ebî Talib onları ateşte yakmıştır.^{70[70]} Çünkü bu cahiller şunu ikrar edip söylemektedirler. Öldükten sonra dirilmeyi inkâr eden küfre girmiş olur, dolayısıyla öldürölür. Bu kimse "La ilahe illallah" dese de öldürölür. Şayet İslâmî rükünlerden herhangi birisini inkâr ederse ve aynı zamanda tevhid kelimesini söylese de küfre girer ve öldürölür.

"Bu nasıl bir şeydir ki, İslâm'ın fer'î meselelerinden birini inkâr eden kimseye herhangi bir yarar sağlamıyor da dinin aslı, bütün peygamberlerin getirmiş olduğu dinin temeli olan ve başı durumunda bulunan tevhidi inkâr eden kimseye, sadece sözle "La ilahe illallah" kelimesi yarar

^{70[70]} Bunlar Hz. Ali'nin ilahlığı savunarak sapıklardır.

sağlayabilir, menfaat getirebilir?"

"Ancak Allah düşmanları, hadislerin manasını gereğince kavrayamıyorlar. Şurası bilinen bir gerçektir ki, bir kimse müslüman olduğunu açıkladıktan sonra, artık ona aykırı olan tüm şeylerden kendisini çekip çevirmesi gerekir ki, bunlar kendisinde kesin bir iman halini almış olsun. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler, Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman

(mü'mini kâfirden iyice ayırdetmek hususunda meselelerin) tam açıklanmasını bekleyin (çok dikkatli davranın ve acele etmeyin)." (Nisa, 4/94).

Bû âyet şu gerçeği vurgulamış olmaktadır. Kişinin durumu kesin belirlenip ortaya konuluncaya dek, ona ilişmemek. Ancak mesele, araştırılıp ortaya çıkınca, kendisinde İslâm'a muhalif bir durum varsa, o zaman bu âyetin: "durumlarını belirleyince" hükmü gereğince öldürülürler. Şayet öldürülmeyip ya da kendileriyle savaşa girilmeyip olduğu gibi bırakılırsa, "durumları kesin olarak belirlenince" ifadesinin zaten bir anlamı da olmamış olur."

"Aynı zamanda Hz. Peygamber (s.a) efendimiz,

Haricîlerin öldürölmelerini hadislerinde emir buyurmuşlardır:

"Onlara nerede yetişerseniz, derhal onları öldürün. Şayet ben onlara erişmiş olsaydım, tıpkı Âd kavminin öldüröldüğü gibi onları öldürürdüm."^{71[71]}

"Halbuki bunlar insanlar içerisinde en çok ibadet edenler, en çok "La ilahe illallah" ve "Subhanallah" diyenlerdir. Öyleki Sahabîbile, onların namazlarını gördüklerinde kendi namazlarını ve ibadetlerini küçömsenmişlerdir. Ki bunlar ilmi de sahabeden alıp öğrenmişlerdir Ancak bunlara ne "La ilahe illallah" demelerinin bir yararı olmuştur. Ne de çok çok ibadette bulunmalarının bir yararı. Ne de İslâm iddiasında olmalarının bir faydası. Çünkü bunlardan zuhur eden şeyler, şeriata muhalif şeylerdi."^{72[72]}

Artık hemen her akıl sahibi şu gerçeğı anlamış olacaktır ki, şayet bu kelime, evet mücerred olarak bu kelime ile her şey olacak idiyse, yani sadece dil ile mücerred söylemekle, kelimenin gereklerini yerine getirmemekle her şey olacak idiyse, o zaman bu kelime

^{71[71]} Müslim, Zekât, 1064.

^{72[72]} Keşfu's-Şubuhât, 40.

Kureyşliler için gayet kolay gelirdi. Hemen onu söylerlerdi, böylece karşılaştıkları sıkıntılardan, ilahlarının aşağılanmasıyla da kurtulmuş olurlardı.

Ancak durumun hiç de öyle olmadığını görmektesin. Sen de bilmektesin ki, bu kelimenin medlulü ve içeriği Cahili Kureyşlilerinin tüm amaçlarını değiştirmektedir. Bu kelimenin insandan yerine getirilmesini istediği şeyler vardır. Bu istenilen şeyler Kureyş'in tüm azgınlıklarına ve taşkınlıklarına son vermekte, onların bunu insanlar için uzak bir şey gibi görmelerine de izin vermemektedir.

Bu kelimenin aynı zamanda, insanı özgürlüğüne kavuşturması bakımından büyük bir önemi vardır. İnsanı insana kulluktan kurtarıp Allah'a kul yapıyor. Evet insanların birbirlerine olan kulluklarından kurtularak bir tek ve Kahhâr olan Rabbin kulluğuna vermektedir. Bu kelime takvayı en önemli ölçü ve terazi olarak kabullenmektedir. İnsanın bu sayede en övünülecek şeyi bulmasını sağlamaktadır bu kelime. Yine bu kelime, insanların atalarından ve dedelerinden miras yoluyla edinmiş oldukları cahili gelenekleri, adet ve töreleri tümüyle reddetmektedir.

O halde müslümana düşen ve layık olan şey, İslâmın en iyi bir şekilde yaşaması, bu kelimenin istediği manada değerini vermesidir. Böylece kişi, Allah'a ibadet edenler arasında, ibadetini basîret üzere bilerek ve yakînî anlamda yerine getirenlerden olacaktır.

La İlahe İllallah" Kelimesini İkrar Etmenin İnsan Hayatındaki İzleri

Merhum üstad Mevdûdî, kitabında, Tevhid kelimesinin insan hayatındaki iz ve belirtilerini 9 maddede belirtmektedir.^{73[73]} Size bunları özetleyerek aşağıda gördüğünüz şekilde sunmak istiyoruz:

- **1-** Bu kelimeyi söyleyen bir mü'min gerçekten kısır görüşlü olamaz. Halbuki değişik tanrılara inananlarla inkarcılar hiç de böyle değildir. Onlar hep kısır görüşlü olagelmişlerdir.

- **2-** Gerçekten bu kelimeye içtenlikle ve samimi olarak ihlash bir şekilde inanan bir kimsede gerçek bir kişilik oluşur. Bu itibarla o hiç bir şeyin önünde eğilmez.

^{73[73]} Mevdûdî, Mebadiu'l-İslâm İslâm Esasları, 80-87.

Zira o, zarar ve yarar sağlayanın sadece Allah olduğunu bilir. Çünkü O Allah, hem diriltir hem de öldürür. O Allah (c.c) hikmet, güç, kuvvet ve kudret sahibidir. Bu itibarla o kimse kalpte var olan tüm korkulan atmıştır. Zira O, her şeyden yüce ve münezzeh olan bir tek Allah'tan korkmaktadır. Aynı zamanda Tevhid kelimesini içine sindirmiş olan bir mü'min hiç bir yaratığın önünde asla baş eğmez. Mahlukatın hiç birisinin önünde küçülmez. O Tevhid kelimesine nasıl bir şekilde iman edileceğini bildiği için Rabbinin büyüklüğü ve azameti konusunda herhangi bir ürperti ve korkuya kapılmaz. Çünkü o bilir ki, gerçekten en yüce ve her şeye kadir olan Allah (c.c)'dır. Böylesi bir mü'min hiç bir vakit bir müşrike benzemez, o, bir kâfir ve dinsiz gibi değildir.

- 3- Bu kelime sayesinde insanda gelişen kişilik, onur ve şahsiyetten gerçek anlamda zillate kapılmaksızın bir tevazu ve alçak gönüllülük ortaya çıkar. Kibre kapılmaksızın yükselir, büyür. Hiç bir zaman şeytan kendisini aldatma fırsatı bulamaz, onu değişik zinet ve süslerle aldatamaz. Çünkü bu kimse kesin olarak ve yakinen bilmektedir ki, Allah kendisine bahşeylediği ve

verdiği şeyleri tekrar almaya kadirdir. Bunu dilediği zamanda alabilir. Mülhid, dinsiz ve inkarcıya gelince o hep büyüklenir, şımanır, bir nimet ve iyilik gördüğünde adeta kendisinden geçer, kibirlenir.

- 4- Mü'min, bu kelime sayesinde kesinlikle ve yakînen şu gerçeği bilir ki, kişi ancak nefsini temize çıkararak ve salih amel işleyerek kurtuluşa ulaşabilir. Bunlarsız kurtuluş elde edilemez. Müşrik ve kâfirler ise, onlar bütün hayatlarını yalancı temeller üzerinde kurup geçirirler. Hatta onlardan kimileri -şöyle demektedirler:

"Aslında Allah'ın oğlu (İsa) babasının katında bizim günahlarımızı silip süpürmek için var olmuştur, bizim günahlarımıza keffaret olarak gönderilmiştir."

Kimileri de şöyle demektedirler: "Biz Allah'ın oğulları ve dostlarıyız. Bu bakımdan işlediğimiz günahlar yüzünden Allah (aç) bize asla azab etmeyecektir."

Bunlardan bazıları da şöyle söylemektedirler: "Biz, Allah nezdinde büyüklerimiz ve bizce iyi kimselerimiz sayesinde şefaât göreceğiz.⁵"

Yine bunlardan bazıları da ilahlarına, tanrılarına ve büyüklerine kurbanlar ve adaklar sunarlar. Bu

yaptıklarıyla da, yapacakları kötü işlerde kendilerine bir ruhsat ve izin verileceğine kani olurlar. Böylece diledikleri kötülüğü yapabileceklerini kabullenirler.

Mülhid dinsizlere gelince, bunlar Allah'a iman etmezler. Kendilerini Allah'ın şeriatıyla kayıtlı tutmaksızın dünyada her bakımdan özgür ve serbest olduklarına inanırlar. Bunların ilahları ve tanrıları da kendi heva, istek ve arzularıdır. Kendi şehvetleri tanrıları haline gelmektedir. Kısaca bunlar hevâ, heves, istek ve şehvetlerinin kulu kölesi durumundadırlar.

- 5- Tevhid kelimesini söyleyen ve onun gereklerini tümüyle yerine getiren kimse hiç bir zaman ümitsizliğe kapılmaz. O ümitsizlik nedir bilmez. Çünkü o, göklerdeki ve yerdeki tüm hazinelerin Allah'a ait olduğuna inanmış bulunan bir kimsedir. Dolayısıyla huzur içindedir, sükun içindedir, hem ümitvardır. Hatta geçim sıkıntısı içerisinde kalsa da, bir çok durumlarla karşı karşıya da kalsa hiç bir zaman ümitsiz olmaz, olamaz.

Kaldı ki, Allah'ın gözü bir an olsun o kimseden gafil değildir. Allah (c.c), hiç bir zaman onu kendi nefesine teslim edip bırakmaz. O kimse de tüm çalışma ve gayretini

Allah'a tevekkül ederek, her işini O'na havale ederek görür. Halbuki kâfirler böyle değildirler. Onlar kendi sınırlı güçlerine dayanıp dururlar. Çoğu zamanda bunlar hep ümitsizliğe ve ye'se kapılırlar. Şiddet ve sıkıntılarla karşı karşıya kaldıklarında ise çoğu zaman ümitlerini kesmişler ve neticede işi intihara^kadar götürerek kendi canlarına kıymışlardır.

- 6- İnsanın Tevhid kelimesine gereğince iman etmiş olması, kişiye güç, kuvvet ve azamet verir. Karşılaştığı güç işler de, Allah (c.c)'ın rızasını ön planda tutarak hemen Öne atılır, sabırlıdır, azimlidir, sebat sahibidir ve her şeyde Allah'a tevekkülü elden bırakmayan bir kimsedir. Çünkü o bir iş yaparken, bütün bunların ardında göğün ve yerin sahibi olan Allah'ın gücünün olduğunu bilir ve buna iman eder. İşte onun böyle bir düşünceden kazanmış olduğu sebatı, işlerinde tutumluluğu ve azimkârlığı adeta yere perçinleşmiş olan dağlar misalidir. Acaba kâfirlerde ve müşriklerde böyle bir güç, kuvvet ve sebat bulabilir misiniz, böyle bir direnç görebilir misiniz?

- 7- Bu tevhid kelimesi ve ona olan iman kişiye cesaret verir, kalbini tümüyle cesaret ve atılganlık

doldurur. Zira insanı korkutan ve insanın azmini ve gayretini kıran iki şey vardır:

a- Canım, malını ve ehlini (ailesini) her şeyden fazla sevmesi,

b- Bir de Allah'dan başka insanı öldüren bir varlığın olduğuna iman etmesi.

İşte kişinin "La ilahe illallah" kelimesine iman etmesi, kalbinden tüm bu gibi yanlış sevgileri söküp çıkarır. Kesin olarak Allah'a yakînî manâda iman etmesini sağlar. Çünkü kendisinin zatına bizzat sahip ve malik olan varlığın Allah olduğunu bilir, malının, kısaca elindeki her şeyinin Allah'a ait olduğunu bilir. Böyle bir imana sahip olması halinde, kendisince değerli ya da değersiz gördüğü her bir şeyin Allah rızası önünde feda edilmesi gereken şeyler olduğunu bilir ve bunları o yolda kurban eder. Böylece birinci korkuyu kalbinden silip attığı gibi, ikinci korkuyu da silip atar. Çünkü artık bu iman ve inanç onun kalbine şu gerçeği yerleştirmiş bulunmaktadır. Onun ruhunu ve canını Allah'dan başka hiç bir güç ve kuvvet alamaz, ne bir insan, ne bir hayvan, ne bir top veya ne de bir başka silah, ne bir kılıç, ne bir taş evet bunların hiç birisi kişinin canını almaya

muktedir değillerdir. Bütün bunlara kadir olan bir tek varlık vardır. O da Allah (c.c)'dir.

Bu bakımdan dünyada,- Allah'a iman edenden daha cesaretli ve daha cüretkâr biri bulunmaz. Artık o kimsenin gözünde kalabalık ve savaşçı orduların hiçbir önemi yoktur ve böyle şeyler kendisine bir korku da vermez. Hatta kendisine çevrilmiş kılıçlar, silahlar, atom bombaları (v.s)'nin hiç birisinin böyle bir iman sahibinin gözünde önemi yoktur. Çünkü o ne zamanki Allah yolunda cihad için öne atılırsa, kendi gücünün üzerindeki onlarca güce karşı koyabileceğini bilir, hatta bunları ezeceğini de bilir. Artık böyle bir imana sahip olunca mü'min için bir endişe söz konusu olamaz. Feki o halde müşriklerin, kâfirlerin ve dinsizlerin böyle bir iman gücü var mı? Nereden olabilsin ki?

• 8- "Lâ ilahe illallah"* kelimesine iman etmek demek, insanın değerini yüceltmesi demektir. Çünkü her türlü yüceliş, kanaatkârlık ve müstağni oluş yani Allah'dan başkasına ihtiyaç duymama hali buradadır. Böylece mü'min kalbini, tamahkârlıktan, kötülüklerden, haşşeden, aşağılıktan ve başkalarını yermekten arındırmış olur. Aynı

zamanda benzeri ne kadar kötü vasıflar var ise gönlünü ve kalbini tümünden arındırmış olur.

- 9- Bu konuda daha önemli olan ve gerçekten söylenmeğe değer olan bir başka şey de şudur: "Lâ ilahe illallah" kelimesine iman etmek, kişiye Allah'ın şeriatına bağlı kalmasını sağlar, o şeriat üzere devam etme imkânını verir. Çünkü mü'min kimse, kesin olarak bilir ki Allah (c.c), her şeyi bilir ve her şeyden haberdardır. Allah (c.c)'m, kendisine kendisinin şah damarından daha yakın olduğunu da bilir. Aynı zamanda kişi herhangi birisinin zorbalığından ve elinin altında yaşamaktan kurtulabilme imkânına sahip olsa bile, Allah (c.c)'ın kendisini yakalamasından hiç bir zaman kurtulma imkânına sahip değildir.

İşte bu söylenilen ve anlatılan imanın insan kalbinde yer etmesi oranında kişi, Allah (c.c)'ın hükümlerine uymuş olur. Allah'ın ortaya koymuş olduğu sınırları ayakta tutar, Allah'ın haram kılmış olduğu bir şeyi işleme gücünü kendisinde bulamaz, böyle bir şeye cesaret edemez. Sürekli olarak Allah'ın emrettiği amelîcri ve hayırları işlemeğe koşar

Bütün bu anlatılan sebepler çerçevesinde "La ilahe

illallah" kelimesine iman etmek, İslam'ın ilk rüknü, temeli ve direği sayılmıştır. Bu da insanın müslüman olması için gereklidir. O halde müslüman kimdir?

Müslüman: Allah (c.c)'a kesin olarak boyun eğmiş olan itaatkar kuldur. Kişi tüm kalbiyle "La ilahe illallah" kelimesine iman etmedikçe mü'min olamaz. Çünkü bu, İslâm'ın temelidir, onun kuvvetinin kaynağıdır. Bunun dışındaki İslâm itikadı ile İslâmî hükümlerin tümü bu temel üzerine kurulmuşturlar. Bütün bunlar gücünü tevhid kelimesinden alırlar. Şayet bu temel ortadan kalkacak olursa, artık İslâm'dan hiç bir şey kalmamış olur."⁷⁴[74]

Bunun faziletlerine gelince, İbn Receb'in zikrettiği ve Süfyân b. Uyeyne'den varid olan şeylerdir: "Allah (c.c), kullarına "La ilahe illallah" kelimesini öğretmekle onlara en büyük nimeti ihsan etmiştir ki, bunun üzerinde daha büyük bir nimet tasavvur edilip düşünülemez. Zira cennetlik olanlar için "La ilahe illallah" kelimesi, dünyaya önem verenler için soğuk su mesabesindedir. İşte bunun içindir ki, sevap yurdu (cennet) ile ceza yurdu (cehennem) hazırlanmış bulunmaktadır. Sırf bunun için peygamberler

⁷⁴[74] Mevdûdî, İslâm Esasları, 87.

cihad ile emrolundular. Kim bu kelimeyi gereğince söylerse malını ve canını korumuş, güvence altına, almış olur. Kim de bunu söylemekten, yani gereğini yerine getirmekten uzak duracak olursa, onun da malı ve kanı hederdir. Onun için, bir güvence sözkonusu değildir. Çünkü bu kelime cennetin anahtarı olduğu gibi, peygamberlerin de davetlerinin anahtarıdır."^{75[75]}

Ben bu konuda alimlerin söylediklerini -Allah kendilerine rahmet etsin- ve Hz. Peygamber (s.a)'in hadisleriyle selefin buna ait görüşlerini anlatmış olsam iş daha da uzayacağından burada kesmeyi uygun gördüm.

La İlahe İllallah" Kelimesiyle Çelişen Durumlar

Gerçek anlamda Tevhid nedir, yani "La ilahe illallah" ne demektir? Buna zıd ve aykırı olan bununla çelişen şeyler nelerdir? Bütün bunları açıklamaya gerçekten büyük bir özen ve dikkat göstermiştir İslâm...

Biz daha önce "La ilahe illallah" kelimesinin kavramı, şartları ve hakikatiyle, etkileri hakkında bilgi sunmuştuk.

^{75[75]} İbn Recep, İhlas Kelimesi, 53.

Şimdi ise bu kelimeyle çelişkiye düşen ve bu kelimenin ruhuna aykırı olan şeyleri anlatacağız.

"La ilahe illallah" kelimesinin gerçek yönüyle zihinde şekillenmesinden ve bunun iyice kavranmasından sonra, artık onunla zıddiyet oluşturan şeyin açıklanması daha anlaşılır olacaktır. Nitekim: "Her şey zıddıyla bilinir" sözü bunu gayet iyi bir şekilde açıklamaktadır.

Şurası bilinen bir gerçektir ki, küfür, şirk nifak ya da riddet (dinden dönme) gibi şeyler İslâm ile çelişen ve İslâm'ı ortadan kaldırmaya yönelik şeylerdir. Zira bunların olduğu yerde İslâm'dan ve müslüman-lıktan eser kalmaz. Bilindiği gibi bunlar da değişik şekil ve suretlerde hep karşımıza çıkıp durmaktadır. Ancak bu noktayı belirtmeden önce, mutlaka Ehli Sünnet ve'l-Cemaatin önemli bir kuralını aktarmamız gerekecektir. Çünkü bu kuralın bilinmesiyle ancak asıl vefürû itibariyle meseleler kontrol altına alınabilir. Bunlar bilinmeden kontrolü mümkün değildir. Yine bu kuralın açıklığa kavuşması sonucu Mürcie fırkasına gereken cevap ta verilmiş olur bu arada... Çünkü İslâm akidesinin şeffaf ve berrak esasını bulandıranlar, değerini düşürenler bunlar olmuşlardır. Bu

akidenin doğru kavramını hep bozmuşlardır.

Aynı zamanda Haricîlere de bir cevap oluşturmuş olacaktır. Bunlar o kadar aşın bir fırkadırlar ki, dosdoğru olan yolu, sırat'ı Müstakimi terketmişlerdir. İslâm'ın gerçek yolundan daima yan çizmişlerdir. Halbuki İslâm dini orta yolu tercih eden bir dindir. O ne İfratı, ne de tefriti kabullenir.

Kaldı ki, öteden beri bu konu etrafında bir hayli söz edilmiştir. Hemen herkesin kendi düşüncesine ve inancına göre getirdiği bir yorumu vardır. Ancak ben burada şunu belirtmeliyim ki, Allame İbn'i Kayyım'ın buna ilişkin çok değerli bir ifadesini keşfettim. Az önce işaret etmiş olduğum önemli kural, işte onun ortaya koyduğu kural idi ki, şimdi ben size, uzunluğuna rağmen bunu tümüyle aktarmak isterim.

Allah (c.c), kendisine rahmetiyle muamele buyursun, "Namaz" adlı kitabında İbn Kayyım der ki:

"Küfür ile îman, biri diğerinin karşısında yer alır. Şayet bunlardan biri giderse, yerini ötekisi alır. Mademki iman, asıl ve temel unsurdur. Bunun kendisine göre müteaddit şubeleri ve bölümleri bulunmaktadır. Bu

bakımdan her bir şubeye iman adı verilmektedir. Meselâ namaz, imandan bir şubedir. Aynı şekilde zekât, hacc ve oruç da böyledirler. Diğer taraftan içe bağlı ameller dediğimiz hususlar da böyledir. Meselâ Haya denilen ar duygusu, tevekkül, Allah'dan korkmak, O'na yönelmek gibi her şey, hatta yolda insana eziyet veren bir şeyi oradan kaldırıp atmak da imanm şubelerindendirler."

"İşte bütün bu şubeler ve bölümlerin herhangi birisinin bozulması ve zarar görmesi, imanm da bozulup yok oluşuna neden olur. Meselâ Şehadet şubesi gibi. Bunun olmaması, imansızlığı ortaya koyar. Ama bazı şeyler de vardır ki, bunlarla imanm ortadan kalkması söz konusu olamaz. Meselâ bir insan giderken, yolda insanlara eziyet veren bir şeyi oradan kaldırmayıp bıraksa, bunun sonucunda o kimsenin imam ortadan kalkmaz. Böylece anlıyoruz ki iman bölümler ve şubelerden oluşur. Bu bölümler arasında gerçekten pek büyük farklılıklar vardır. Meselâ öyle şeyler vardır ki, Şehadet yani ilahî varlığa ve iman esaslarına tanıklığı gerektirir, buna bağlı olan şeyler de tıpkı bu şehadet gibi muamele görmüş olurlar. Kimi şeyler de vardır ki, tıpkı yoldaki taşı atma hükmündedir ve

onun gibi bir muameleye tabi tutulur." "İmanın kendisine göre, dalları ve budakları olduğu gibi küfrün de asıl olanları ve ikinci derecede olanları yani şubeleri vardır. Meselâ imanın asıl şubelerinden herhangi birisi nasıl ki, imanın kendisiyse, küfrün asıl ve temellerinden biri de aynen küfrün kendisidir. Onlar da küfürdür. Meselâ Haya imanın bir şubesindendir. Hayanın azlığı ise küfrün şubelerindendir. Yine doğruluk imandan bir parçadır, onun bir şubesi ve bölümüdür. Aynı şekilde yalan da küfrün şubelerinden birisidir. Meselâ Namaz, zekât, hacc, oruç bütün bunlar imanın şubelerindendirler. Bunları terk etmek ise küfrün şubelerinden, bölüm ve parçalarındandır. Aynı şekilde Allah'ın indirdiğiyle hükmetmek imanın şubelerinden Allah'ın indirdiğini bir kenara bırakıp insanların kendi kafalarının ürünü olan şeylerle hüküm vermeleri küfrün şubelerindendir. Nasıl ki, tüm itaatler imanın şubelerinden sayılıyorsa, Measî yani tüm isyanlar da küfrün şubelerindendir.

"İmanın şubeleri iki kısma ayrılırlar. Biri kavli yani söz ile ifade olunandır. İkincisi ise fiilî olanıdır. Aynen bunun gibi küfrün şubeleri de ikiye ayrılmaktadır. Sözle

ifade olunanı ve fiilî olarak yapılanı.."

"İmanın sözle ifade olunan şubelerinden öyleleri vardır ki, bunların yerine getirilmemesi halinde kişiyi imansız kılar, imanın ortadan kalkmasına neden olur. Aynı şekilde imanın fiilen yapılması gerekenin de yapılmaması halinde yine iman yok olmasına neden olur. Küfrün sözlü, ve fiilî bölümleri de aynen böyledir. Meselâ bir kimse isteyerek küfür ifadesini ya da kelimesini söylemiş olsa, küfrün şubelerinden birini işlemiş olur. Aynı şekilde fiilen işlenmesi gereken bir şeyi işlememesi, ya da fiilen yapması haram olan bir şeyi yapması halinde yine küfrün bir şubesini işlemiş olur. Meselâ puta secde edilmesi bazı varlıklar önünde saygı ifadesiyle durulması, Kur'ân'ın hafife alınması gibi. İşte bunlar asıldır." "

"Şimdi bu hususta bir başka asıl ve temel kural vardır. Bu da iman gerçeğinin söz ve amelle yani söylediğinin pratiğini yapmasıyla. Söz ile olanı da iki bölümdür. Birincisi kalbin söyleyip inanması, bir de dilin söylemesidir. Bu da dilin, müslüman olduğunu açık bir şekilde söyleyip ortaya koyması gerçeğidir."

"Amel de iki bölüme ayrılır. İlki kalbin ameli, işlemesi

ve uygulamasıdır. Bu ise kişinin niyeti ve ihlasım içerir. Diğerleri ise organlarla ortaya konan ameller ve işlerdir, kısaca organların ameli. İşte bu dördünün ortadan kalkması halinde, yani kalben söylemek ve inanmak, dil ile söylemek, kalbiyle niyyetini ve samimiyyetini ortaya koymak, organlarla da bunları yapmak eylemi ortadan kalkarsa, tümüyle iman "denilen olay yok olur gider. Aynı zamanda kalbin tasdiki ya da doğrulaması olayı ortadan kalkınca artık diğer cüzlerin varlığının herhangi bir faydası kalmaz. Çünkü kişinin o kelimeye itikadında ve imanında kalbin tasdik ve doğrulaması şarttır bunun fayda getirmesi için de kalbin tasdiki şarttır."

"Kalbî itikad ve inancın (kişide doğru itikadın) var olup da kalbî amel, niyyet ve ihlasın olmaması halinde durum ne olabilir? Bu husus Ehli Sünnet ile Mürcie arasında tartışmalı bir konudur."

Ehli Sünnete göre, ittifakla böylesinin imam yok olmuştur. Çünkü kalbî amel noktasında kişide niyet, samimiyet ve ihlas yoksa, sadece doğrulamanın bir menfaati ve yararı yoktur. Kalbî amel denilince, kişinin bu konudaki muhabbeti ve Allah'a boyun eğmesi, emirlerine

kesinlikle itaat etmesidir. Bu itibarla mücarred (soyut) doğrulamanın bir yararı olamaz. Nitekim îblis denilen Şeytan'a, Firavun ile kavmine, Yahudilere ve müşriklere bu anlamdaki bir doğrulamanın yararı dokunmamıştır. Çünkü bunlar peygamberin doğruluğuna inanıyorlardı. Hatta dahası, kimi zaman gizli ya da açık bunu ikrar bile edip şöyle diyorlardı: "O aslında yalancı değildir. Ancak biz ona tabi olmayız ve ona iman etmeyiz. Demekki işin doğruluğunun bilinip, gereğinin yapılmaması halinde bunun insana bir yararı ve menfaati yoktur."

"Mademki kalbî amelin ortadan kalkmasıyla iman da ortadan kalkmaktadır. Bu takdirde organlarla yerine getirilmesi gereken amellerin bir çoğunun yerine getirilmemesi halinde, yine de imanın ortadan kalkması inkâr edilecek değildir. Özellikle de burada kalbî muhabbet denilen sevgi ve emirlere kesin itaat yoksa, iman da böylece yokolup gider. Zira kesin tasdik için bu sayılanlar gerçekten gereklidir. Zaten bunun böyle olduğu hususu da anlatıldı."

Zira bir şey kalbin itaati yoksa, orada organların (pratik uygulayıcımız) da itaatsizliği kendiliğinden

gündeme gelir. Bunların biri diğlerinden ayrılmaz. Şayet kalbî itaat varsa, peşinden mutlaka boyun eğiş gündeme girer. Bunu da organların yapması gereken amellerle boyun eğiş izler. Mademki bunlarda bir itaat ve boyun eğiş yoktur, bu takdirde taatin gerekliliğini ortaya koyan tasdik denilen doğrulama'olayı da ortadan kalkmış olur. Çünkü tasdik İçin zaten itaat gereklidir. İmanın hakikati ve gerçeği de bundan ibarettir. Çünkü iman hadisesi soyut bir tasdik ve doğrulama olayı değildir. Nitekim bu husus daha önce de anlatılmış idi. İman, itaat etmeyi ve boyun eğişi gerektiren bir tasdik ve doğrulama olayıdır."

"Ayrıca hidâyet de, sadece hakkın bilinmesi ve açıklanması demek değildir. Aksine bu, öyle bir tanınma ve bilinme olayıdır ki, ona uyanlar için, bunun gereklerini yerine getirmeyi, bununla gereğince amel etmeyi zorunlu kılar. Her ne kadar ilkinde hidâyet adı verilse bile, bu ihtidayı gerektiren tam anlamıyla bir hidayet değildir. Nasıl tasdiki itikada, tasdik adı verilip, bu imanı gerektiren bir tasdik olmamışsa, işte bu hidayet de öyle olmuş olmaktadır. Size tavsiyem bu prensibe sıkıca bağlı kalmanız ve bunlara uymamzıdır."

"Şimdi ise bir başka temel prensibi ele alacağız. Küfür iki türdür. Biri amelî, diğeri ise cuhudî yani inada dayalı olan küfürdür."

Cuhudî yani inada dayalı küfür: Allah Rasûlünün Allah'dan getirdiği şeyleri kişinin kesinlikle bilmesine rağmen, sırf inadı yüzünden inkâra kalkışması gibi. Meselâ Rabbin isim ve sıfatlarını, fiillerini ve hükümlerini inkâr bunun örneğini oluşturur. İşte bu küfür türü, her bakımdan iman ile çelişen ve ona zıt düşen küfürdür.

Amelî küfre ve inkâra gelince: Bu da iki kısımda ele alınır. Biri iman ile çelişen ve iman ile zıt olan küfür, diğeri de iman ile zıddiyet oluşturmeyen amelî küfürdür. Meselâ puta secde etmek (dikilmiş taşlara saygı duruşunda bulunmak), Mushaf i küçümsemek, peygamberi Öldürmek ve peygambere sebbetmek (küfretmek, dil uzatmak) gibi hususla iman ile çelişen ve iman ile zıddiyet oluşturan şeyler, amelî küfürdür."

"Allah'ın indirdiğiyle hükmetmemek^{76[76]} ve namaz kılmamak ise kesin olarak amelî küfürdürler. Allah ve Rasûlü buna küfür ismini mutlak olarak verdiklerine göre,

^{76[76]} Bu nassın tamamlanmasından sonra bu fıkrada buna ilişkin daha etraflı bilgi verilecek, kişi ne zaman dinden çıkar ve ne zaman çıkmaz, bunlar anlatılacaktır.

bunlardan küfür ismini kaldırmak mümkün değildir. Bu itibarla Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyen kâûfir-dir, aynı zamanda namazı terkeden kimse de kâfirdir. Zira bu hususta Rasûlullah (s.a)'m nassı bulunmaktadır. Ancak bu kimse itikadî bakımdan küfre girmeyip amelî yani uygulama bakımından küfre girer. Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeyen kimseye Allah'ın kâfir adını verdiği gibi Peygamber (s.a)'in de namazı terkeden kimseye^{77[77]} kâfir adını verdiği vakgi değildir. Bu ikisine mutlak manâda küfür adı verilemez."

Mesela Rasûlullah (s.a), zina eden kimseden, hırsızlık edenden ve içki içenden iman vasfını kaldırdığı gibi, komşusu kendisinin kötülüğünden güvencede olmayan kimseden de iman vasfını kaldırmıştır. Ancak bir şeyden iman vasfı ya da isminin kal'ınlması hali, o kimsenin amel noktasından küfre girdiğine işarettir. Yoksa onların inadı veya chudî manâda bir küfre girdikleri anlamında değildir."

"Nitekim Rasûlullah (s.a)'ın şu hadisi de bu manâda değerlendirilmesi gereken bir hadistir. Buyuruyorlar ki:

^{77[77]} Müslim, İman, 82.

"Benden sonra kiminiz kiminizin boyunlarını vurarak küfre girerek geri dönüş yapmayın."^{78[78]}

"İşte bu hadiste amelî küfrü bildiren bir hadistir. Yine Rasûlullah (s.a)'ın şu hadisi de böyle değerlendirilmesi gereken bir hadistir:

"Kim bir kâhine gider ve söylediklerini tasdik ile doğrularsa, ya da hanımına dübüründen cinsel ilişkide bulunursa o, Muhammed (s.a)'e indirilenden uzaktır."^{79[79]}

Hiz. Peygamber (s.a)'in şu sözü de bu anlamdadır:

"Kişi, kardeşine ey kâfir diye seslense, bununla bu ifade ikisinden birine geçmiş olur"^{80[80]}

Nitekim Allah (c.c) da Kur'ân'ında, kitabının bir kısmıyla ya da bazılarıyla amel edip bazısını terkeden kişiyi, amel ettiğı kısmın mü'mi-ni, etmediğı kısmın ise kâfiri olarak vasfetmiştir. Yani amelde bulunduğuna iman etmiş, amel etmediğine de küfretmiş diye bildirmektedir;

"Hani sizden 'Birbirinizin kanını dökmeyin, birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayın' diye kesin söz almıştık. Sonra sizler bunu onaylamıştınız, hala da (buna) şahitlik

^{78[78]} Müslim, İman, 65.

^{79[79]} Ebû Dâvud, Tıbb, 21; Mişkâtul-Mesabîh, 4599. (Elbânî, hadisin isnadının sahih olduğunu bildirmiştir).

^{80[80]} Müslim, İman, 60.

etmektesiniz. Bu misakı kabul eden sizler, (verdiğiniz sözün tersine) birbirinizi Öldürüyor, aranızdan bir zümreyi yurtlarından çıkarıyor, kötülük ve düşmanlıkta onlara karşı birleşiyorsunuz. Onları yurtlarından çıkarmak size haram olduğu halde (hem çıkarıyor hem de) size esirler olarak

geldiklerinde fidye verip onları kurtarıyorsunuz. Yoksa siz kitabın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz? Sizlerden öyle davrananların cezası dünya hayatında ancak rüsvaylık; kıyamet gününde ise en şiddetli azaba itilmektir. Allah sizin yapmakta olduklarınızdan asla gafil değildir." (Bakara, 2/84-85).

Allah (c.c), burada şu gerçeği bildirmiş olmaktadır. Bunlar, Allah'ın kendilerine emrettiği ve bağlı kalmalarını istediği şeyi ikrar ettiler, kabul ettiler. İşte işin bu yönü onların bu şeyi tasdike ve doğrulamaya yanaştıklarını ortaya koymaktadır. Burada onlardan birbirlerini öldürmemeleri ve birbirlerini yurtlarından çıkarmamaları sözü alınmıştır.

Daha sonra âyette Rabbim şu hususu haber veriyor. Bu kimseler Allah'a asi oldular, emrine karşı koydular. Bir

kısmı diğerini öldürdüler ve onları yurtlarından çıkardılar. İşte işin bu yönü de, Allah'ın kitapta kendilerinden* almış olduğu sözü yerine getirmeyip küfretmiş olmalarıdır. Sonra yine Rabbim şunu da bildirmektedir. Bu fırkadan yurtlarından çıkarılmış olanlardan yani esir edilenlerden fidye aldıklarını... Yani fidye karşılığında bırakıldıklarını görmekteyiz ki, bu da, kitapta kendilerinden alman söze imanlarını bildiren bir husustur. Böylece bunların kitaptan kendilerinden alınan söz ile amel ettikleri yöne iman ettiklerini, terkettikleri kısmını da küfür ile inkâr ettiklerini bildirmiş olmaktadır."

Amelî iman ile amelî küfür birbirleriyle zıddiyet teşkil ederler. Yine itikadî imanı ile itikadî küfür birbirleriyle zıddiyet oluşturur. Hatta bizim bu söylediğimizi Rasûlullah (s.a) sahih olan şu hadislerinde açıkça ilan etmişlerdir.

"Mü'mine küfretmek (sövmek) fasıkhk, onu öldürmek ise küfürdür."^{81[81]} "Böylece Rasûlullah (s.a) mü'mini öldürme ile ona sövme arasındaki durumu ayırmış, bunlardan birisini küfür değil, fasıklık olarak vafsetmişken,

^{81[81]} Müslim, imân, 64.

diğerini küfür olarak nitelemiştir. Şu da bilinen bir gerçektir ki, buradaki küfürden maksat amelî küfür olup itikadî küfür değildir.^{82[82]} İşte bu manâdaki bir küfür, yani amelî küfür kişiyi İslâm dairesinin dışına çıkarmaz, tümüyle kişiyi dinden çıkarıp kâfir yapmaz. Tıpkı zina edenden, hırsızlık yapandan ve içki içenden iman isminin kaldırılmasına rağmen dinden çıkmadığı gibi."

İşte bu açıklama, bizzat sahabenin görüşüdür. Bunlar ki, ümmet içerisinde Allah'ın kitabını en iyi bilenler, İslâm'ı en güzel öğrenmiş, küfrün ne olduğunu da çok iyi kavramış olanlardır. Yine bu sahabe İslâm ve küfrün ne gibi durumları olduğunu da bilenlerdir. Yani İslâm nedir? Onun ne gibi şartları vardır? Küfür nedir? Hangi şeyler, küfürdür ve kişiyi küfre götüren unsurlar nelerdir? Bütün bunları çok iyi bilen ve değerlendiren zatlardır. Bu hususlara ait her türlü bilgiler de ancak bunlardan öğrenilmiştir. Müteahhirîn yani sonradan gelen alimler ise

^{82[82]} Belki de İbn Kayyım, burada bununla müslümanların kendi aralarındaki çekişmelerini, öldürme ve birbirlerini vuruşlarını kasetmiştir. Tıpkı sahabe-Allah kendilerinden razı olsun- arasında meydana geldiği gibi. Ancak amacı sırf mü'minleri öldürmek olan, böylece İslâm ve müslümanlar aleyhinde savaşı kızdırmak olan kimselerin küfürde olduklarından ve böylelerinin dinden çıktıklarından da şüphe edil-rilemelidir. Tıpkı İslâm düşmanlarının durumu gibi ki, bunlar hiç bir vakit herhangi . - - Bir mü'min için ya da bir mü'mine karşı ne akrabalık bağlarını, ne de sözleşme hü-i kümlelerini gözetip tanımazlar. Bunların tek bir amaçları vardır: "Bunlar, kendilerinin küfre sapmaları gibi, sizin de küfre girmenizi istediler." (Nisa, 4/89).

bunların maksatlarını kavrayamadılar, iki fırkaya ayrıldılar. Fırkanın biri, kişiyi büyük günah işlemekle dinden çıkardılar. Böylece büyük günah işleyen kimseleri ebedî cehennemlik olarak bildirdiler.^{83[83]} Diğer fırka da büyük günah işleyenleri kâmil mü'minler olarak kabul ettiler.^{84[84]} İşte bunlardan ilk fırka, pek aşırı gidip sapıttı, ikincileri de esas amaçtan uzaklaştılar. Ancak en doğru orta ve örnek yol ise, Allah'ın Ehl'i Sünneti sevketmiş olduğu yoldur. Dinler içerisinde nasıl ki, İslâm en doğrusu ise, mezhepler içerisinde de en doğrusu Ehl'i Sünnet'inkidir."

"Bütün bu gördüklerimizden anlaşılacağı gibi küfür içerisinde küfür, şirk içerisinde şirk, fasıkhk içerisinde fasıkhk ve zulüm içerisinde zulüm olan şeyler vardır. Bunların bilinmesi gerekir."

"Rabbimizin; "Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar, kâfirlerin tâ kendileridir.*" (Maide, 5/44)

âyetiyle ilgili olarak İbn Abbas kanalıyla gelen ve Hişâm b. Huceyr ile Tavûs'un aktardıkları, Süfyân b. Uyeyne'nin de bize intikal ettirdiği gerçeği bilmemiz

^{83[83]} Sununla Haricîler fırkası kasdolunmaktadır.

^{84[84]} Burada da Mürcie fırkası kasdolunmuştur.

gerekecektir.

Demiştir ki: "O, bunları inkâr ile küfretmiş olur. Ancak bu, "Bunlar tıpkı "Allah'ı, meleklerini, peygamberlerini inkâr edenler gibidir," demek değildir. Yine ondan gelen bir başka rivayette ise şöyledir. "Bu bir küfürdür ama, kişiyi dinden çıkarmayan bir küfür." Tavus ise şunları söylemektedir: "Bu, kişiyi dinden çıkaran bir küfür değildir."^{85[85]}

Veki' b. Süfyan da İbn Cüreyc kanalıyla Ata'dan rivayetinde şunları zikretmektedir: "Bu, küfürden aşağı olan bir küfür, esas zulümden sonra gelen bir zulüm, asıl fasıklıktan sonra gelen bir fasıklık-tır."^{86[86]} İşte Ata'nın söylemiş olduğu bu husus var ya, Kur'ân'ı anla-yanlarca, açıklanmak istenendir. Nitekim Allah (c.c), Allah'ın indirdiğiyle hüküm vermeyen hâkimi kâfir diye adlandırmıştır. Allah (c.c), Peygamberi Muhammed (s.a)'e indirdiği şeyi inadı sebebiyle inkâr eden kimseyi de kâfir diye adlandırmıştır. Fakat buna rağmen bu iki kâfir aynı anlamda kâfir demek değildirler. Çünkü kâfirlikte eşit değillerdir.

^{85[85]} bk. İbn Kesîr Tefsiri, III, 111.

^{86[86]} a.g.e., III, 111.

Hatta Allah (c.c), kâfiri zalim diye de isimlendirmiştir.
Nitekim şöyle buyurmaktadır:

"Kâfirler, zalimlerin tâ kendileridir. " (Bakara, 2/254).

Yine Allah (c.c), nikahta, talak (boşama)da, ric'î talakta, Hulu'-da haddi aşır sınıır tanımayanlar hakkında da zalim ismini kullanmıştır.

"Kim Allah'ın hududunu

(koymuş olduğu sınırları) aşarsa, kesinlikle kendisine zulmetmiş olur." (Talak, 64/1)

Yüce Mevla'nın peygamberi Hz. Yûnus da şöyle söylemiştir:

"İlahî Senden başka ilah yoktur. Seni eksikliklerden tenzih ederim. Gerçekten ben nefsim zulmedenlerden oldum."* (Enbiyâ, 21/87) ,

Yine O'nun seçkin kulu Hz. Adem (a.s) de şöyle demiştir:

"Ey Rabbimiz, biz nefsimize (kendimize) zulmettik." (A'raf, 7/23).

Allah'ın Kelimi Hz. Mûsâ (s.a) da şöyle söylemiştir:"

"Rabbim, gerçekten ben nefsim zulmettim. Bana mağfiret eyle (Beni bağışla)". (Kasas, 28/16).

İşte buralarda anlatılan zulüm, küfürle eş manâdaki zulüm değildir.

Allah (c.c), aynı zamanda kâfire fasık adını da vermiştir. Rabbim bu hususta şöyle buyurmaktadır:

"Verdiği misallerle Allah ancak fasıkları saptırır. Onlar Öyle sapıklar ki, kesin söz verdikten sonra sözlerinden dönerler." (Bakara, 2/26-27).

Yine bir diğer âyette de şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki biz sana apaçık âyetler indirdik. Bunları fasık-lardan başkası inkâr etmez." (Bakara, 2/99).

Buna dair örnekler Kur'ân'ı Kerîm'de çokça bulunmaktadır. Ayrıca Kur'ân'da mü'min olan kimseye de fasık ismi verilmektedir:

"Ey iman edenler! Eğer fa-sıkın biri size bir haber getirirse onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa sataşırsınız da sonra yaptığınıza pişman olursunuz." (Hucurât, 49/6).

Aynı zamanda her fasılan aynı anlamda olmadığı ve aynı olmadığı noktası bilinmelidir. Şimdi aşağıda sunacağımız âyet ise Hakem b. Ebu'l-Âs hakkında nazil olmuştur, dolayısıyla buradaki fasıklığm da diğer faşıklık

manâlarından farklı bir anlamı vardır. Rabbimiz buyuruyor:

"Namuslu kadınlara zina isnadında bulunup, sonra (bunu isbat için) dört şahit getiremeyenlere seksener sopa vurun ve artık onların şahitliğini hiç bir zaman kabul etmeyin. Onlar i asıkların tâ kendileridirler." (Nûr, 24/4)¹

Rabbimiz (c.c), İblis hakkında şöyle buyurmaktadır:

"(İblis) Rabbinin emrinden dışarı çıktı (Rabbinin emrine karşı fasıklıkta bulundu)." (Kehf, 18/50).

Rabbimiz yine şöyle buyurmaktadır:

"Kim o aylarda hacca niyet ederse, hac esnasında kadına yaklaşmak, fıskaya yönelmek (günah sayılan davranışlara yönelmek), kavga etmek yoktur." (Bakara, 2/197).

Burada görüldüğü gibi her fıska aynı manada değildir.

Küfür iki türdür. Aynı şekilde zulüm de ikidir, fasıklık ta ikidir. Bunlar gibi cehalet de ikidir. Birisi küfür olan cehalet, diğeri ise küfür olmayan cehalettir. Küfür olan cehaletle ilgili olarak Rabbimiz (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Rasûlüm! Sen af yolunu tut, iyiliği emret ve

cahillerden yüz çevir." (A'raf, 7/199).

İşte buradaki bu âyet, cahili küfrü gerektiren şeylerden uzak durmayı ifade buyurmaktadır.

Küfür olmayan cehaletle ilgili olarak ta Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ın kabul ettiği tevbe, ancak bilmeden (cehaletle) kötülük edip te sonra tez elden tevbe edenlerin tevbesidir." (Nisa, 4/17).

Aynı şekilde şirk de ikiye ayrılmaktadır. Şirkin bir nevi var ki, kişiyi dinden çıkarır. Buna büyük şirk anlamında **Şirk'i Ekber" denilir. Diğer bir türü de kişiyi dinden çıkarmaz. Buna da küçük şirk anlamında "Şirk'i asğar" denilir. Bu da insanların amellerini ilgilendiren bir şirktir, meselâ riya denilen gösteriş olayı bu türden bir şirktir.

Rabbimiz büyük şirkle ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"Biliniz ki kim Allah'a şirk (ortak) koşarsa muhakkak Allah ona cenneti haram kılar; artık onun yeri cehennem ateşidir." (Maide, 5/72).

Yine Rabbim bir başka âyette de şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'a ortak (şirk) koşarsa sanki o, gökten düşüp parçalanmış da kendisini kuşlar kapmış, yahut rüzgar onu uzak bir yere sürüklemiş (bir nesne) gibidir." (Hacc, 22/31).

Şirk olan riya ve gösterişe gelince, bununla ilgili olarak Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Artık her kim, Rabbine kavuşmayı umarsa, iyi iş yapsın ve Rabbine ibadette hiç bir şeyi ortak koşmasın." (Kehf, 18/110).

Yine küçük şirk denilen şirkin bu türüyle ilgili olarak Rasûlullah (s.a) de şöyle buyurmaktadırlar: "Kim Allah'dan başkası adına yemin ederse, o kesinlikle Allah'a ortak koşmuş olur." Bu hadis Ebû Dâvud ve başkaları tarafından rivayet olunmuştur.^{87[87]}

Bilindiği gibi, Allah'dan başkası adına yemin etmek kişiyi dinden çıkarmaz. Böyle bir kimseye, kâfirlere uygulanan hükümler uygulanmaz. Nitekim Rasûlullah (s.a)'ın şu sözleri de bu türdendir: "Bu ümmetde şirk, karıncaların gezişinden (devinme ve hareketinden) çok

^{87[87]} Ebû Dâvud, K. Eyman ven Nuzûr, s. 5-9; Tirmizî, Eymân, (9/1535). Tirmizî'deki lafız da şöyledir: "Kesinlikle kâfir olmuştur ya da şirke girmiştir." Bu Hasen bir hadistir. Şevkânî, bu hadis, Hakim tarafından sahih görüldü, demektir, bk. Neylû'l-Evtâr, VIII, 257.

daha gizlidir."^{88[88]}

Dikkat edecek olursanız şirk, küfür, fasıklık, zulüm ve cehalet, evet bütün bunların her biri, iki türden oluşmaktadır. Bir nevi kişiyi dinden çıkarmakta, diğeri ise dinden çıkarmamaktadır. Aynı şekilde nifak denilen münafıklık da ikiye ayrılmaktadır. Bunlardan birisi iti-kadî nifaktır, diğeri de amelî nifaktır. İtikadı bakımından nifak yani münafıklık, Rabbimizin münafıklarla ilgili olarak Kur'ân'da beyan buyurduğu ve hoş görmediği nifaktır ki, Allah (c.c), bunlar için cehennemın en alt tabakasında kalmayı vacip kılmıştır.

Amelî nifak ise, Hz. Peygamber (s.a)'in sahih hadislerinde ifade buyurmuş oldukları nifaktır. Rasûlullah (s.a) buyuruyor ki:

"Münâfıkın alameti üçtür. Konuşunca yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, kendisine bir şey emanet olununca ihanet eder."^{89[89]}

Yine Buhârî'nin Sahihinde şu hadisi görmekteyiz:
"Dört haslet (huy) vardır ki, kimde bunlar bulunursa o

^{88[88]} Ahmed b. Hanbel, Müsned IV, 403. Elbânî, hadisin sahih olduğunu belirtmiştir. bk. Sahihu'l-Camiu's-Sağır, III, 233, 3624.

^{89[89]} Buhârî, İman, 24; Müslim, İman, 108, 109.

kimse halis (katıksız) münafık olur. Kimde de bu hasletlerden bir bulunursa, o kimsede o haslet bulunduğu ve onu terk etmediği sürece, münafıklıktan bir haslet bulunmuş olur. Konuştuğu zaman yalan söyler, söz verince sözünde durmaz, husumet zamanında haktan ayrılır, kendisine bir şey emanet olununca hıyanetlik eder."⁹⁰[⁹⁰]

İşte bu anlatılan amelî yönden nifaktır. Kişide iman olmasının yanında bazen bu tür bir nifak ta bulunabilir. Fakat bu sayılan nifak olayı, şayet kişide iyice yer ederse, adeta o kişinin ayrılmaz bir vasfı haline gelecek olursa, bu takdirde o kimseyi tümüyle İslâm'dan sıyrır götürür. Hatta böyle bir kimse namaz kılıp oruç tutsa ve müslüman olduğunu ileri sürse de, artık onda İslâm'dan bir şey kalmamış olur.

Çünkü iman, mü'minde bu gibi hasletlerin olmamasını öngörür. Fakat bir kimsede nifak ile ilgili özellik ve huylar gereğince yer ederse ve onu bundan menedecek bir durum da kalmamış ise artık o halis yani katıksız münafık olmuş olur.

⁹⁰[⁹⁰] Buhârî, İman, 27, Mezâlim, 17, Cizye, 17; Müslim, İman, 106; Ebû Dâvud, Sünnet, 15; Tirmizî, İman, 14; Nesâî, İman, 20, Ahmed b. Hanbel, Müsned II, 189-198.

"Ahmed b. Hanbel'in ifadesi buna delalet etmektedir. Zira İsmail b. Saîd es-Şalencî^{91[91]} demiştir ki: Ahmed b. Hanbel'den, büyük günahlarda ısrar eden ve bunu kendi çabasıyla isteyerek sürdüren, fakat bununla birlikte namazını kılan, zekatını veren ve orucunu da tutan kimse hakkında soru sordum. Böyle bir kimse bütün bu ibadetlerine rağmen yine de büyük günahlarda ısrarlı olan biri olarak sayılır mı. Çünkü hem ibadetleri yapıyor, hem de büyük günahları sürdürüyor, böylesinin durumu nedir?

Ahmed b. Hanbel şu cevabı vermiştir. Bu kimse aşağıdaki hadiste ifadesini bulan kimseler gibidir ve musir yani ısrar eden olarak kabul edilir. Hadis şöyledir: "Zina eden bir kimse, zina ettiği sırada mü'min olarak zina edemez."^{92[92]} Bu kimse imandan çıkar fakat İslâm'a girer, yani müslim olarak kalır. Tıpkı Hz. Peygamber'in şu sözünde yer alanlar gibi: "İçki içen kimse, mü'min olarak içki içemez, hırsızlık eden kimse de, mü'min olarak

^{91[91]} İsmail b. Saîd eş-Şalencî Ebû İshâk, Ebû Bekr eİ-Hilâl, kendisi hakkında şunları anlatmaktadır: Bu zat, gerçekten bir çok meseleleri bilen biridir. Ahmed b. Hanbel'in kendilerinden rivayette bulunduğu ashabı arasında onun kadar rivayeti güzel olanını sanmıyorum, ondan daha doyurucu olanını, daha çok mesele bilenini bilmiyorum. Gerçekten rey hakkında Önemli bilgilere sahipti. Değeri de büyük olan bir zat. Bu zatın fâkihlerin tertibini esas alarak ortaya koyduğu bir kitabı vardır, bk. İbn Ebû Ya'lâ, Tabakatü'l-Hanabile, 1/104.

^{92[92]} Müslim, İman, 57.

hırsızlık yapamaz."^{93[93]}

Yine İbn Abbas'ın Maide, 44. âyetiyle ilgili olan ifadesini de buna delil olarak gösterebiliriz. Âyette Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, işte onlar kâfirlerin tâ kendileridir." (Maide, 5/44).

Yukarıda adı geçen İsmail Şalencî diyor ki, ben: "Nedir bu küfür diye, İbn Abbas'tan sordum da şöyle cevap verdiler: "Bu, kişiyi dinden çıkarmayan bir küfürdür. Tıpkı her iman derecesinin de aynı olmadığı gibi. Aynı şekilde küfür de böyledir. Ancak hakkında hiç bir

ihtilaf ve tartışma olmayan bir konu sözkonusu ise o zaman değişir.

durum

"Şimdi de bir başka temel prensibi ele alacağız. Bu temel prensip de şudur. Bir kimsede hem küfür hem de iman aynı zamanda toplanmış olabilir. Evet bir kimsede küfür, iman, şirk, tevhid, takva, facirlik, küfür ve iman toplanmış olabilir. İşte bu temel prensip Ehli Sünnetin en önemli temel prensiplerindendir. Ancak bu konuda bid'at

^{93[93]} Müslim, İman, 57.

ehli olan Haricîler, Mutezile^{94[94]} Kaderiye^{95[95]} gibi mezhepler farklı düşünmek-teler ve bunlar Ehl'i Sünnete muhalif durumdadırlar."

"İşte büyük günah işleyen kimsenin ebedî cehennemlik olmayacağı, ateşten çıkacağı veya ebedî cehennemlik olacağı gibi görüşler bu temel prensibe dayanmaktadır. Ehl'i Sünnet ile diğer mezhepler arasındaki fark ta buradan çıkmaktadır. Nitekim buna delil olarak Ehl'i Sünnet, Kur'ân'dan, Sünnet'ten, Fıtrattan ve Sahabe'nin icmaından delil getirmişlerdir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

"Onların çoğu Allah'a ortak (şirk) koştaksızım iman etmezler." (Yusuf, 12/106).

Allah (c.c), şirk koştakla birlikte bunların iman sahibi olduklarını da âyetlerinde bildirmiş bulunmaktadır. Rabbim şöyle buyuruyor:

^{94[94]} Mutezile: Bunlar Kur'an'ın mahluk (yaratılmış) olduğunu söylerler. Rü'yeti inkar ederler. Kabir azabım, şefaati, havzı yalanlarlar. Bunlar kendileri gibi olmayanla-"rın arkasında namaz kılmazlar. Yani Kible ehlinin arkasında beş vakti kılmadıkları gibi Cuma namazını da kılmazlar, bkz. İmam Ahmed, Kitabı's-Sünne, 81, İbnu'l-Cevzî, Telbîsu İblîs, 30.

^{95[95]} Kaderiye: Bunlar her şeyde kendi güçlerinin, meşietlerinin (dilemelerinin) ve kudretlerinin olduğunu ileri sürenlerdir. Bunlar, biz kendi adımıza iyilik ve kötülük yapmaya, zarar ve yarar sağlamaya, itaate ve masiyete kadiriz, hidayet ve dalalete güçlüyüz, diyenlerdir. Yine bunlara göre kullar tüm yaptıklarını, Allah'ın ezeli İlminde herhangi bir şeye dayanmaksızın yaparlar. Onların görüşü tıpkı Mecûsilerinkine benzemektedir. Ahmed b. Hanbel, es-Sünne, 81.

"Bedeviler' inandık' dediler. De ki: Siz iman etmediniz, ama İslâm olduk' deyin. Henüz iman kalplerinize yerleşmedi. Eğer Allah'a ve elçisine itaat ederseniz, Allah işlerinizden hiç bir şeyi eksiltmez. Çünkü Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir." (Hucurât, 49/14).

Yine görüldüğü gibi Allah (c.c), onların İslâm olduklarını, Allah ve Rasûlü için taatte bulunduklarını tesbit ederken, aynı zamanda imanın da olmadığı tesbit etmektedir bunlar için. Ancak buradaki imandan maksat, mutlak manadaki imandır ki, kişi mutlak olarak bu ismi hakketmiş olur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Mü'minler ancak Allah'a ve Rasûlüne iman eden, ondan sonra asla şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla savaşanlardır. İşte doğrular ancak onlardır." (Hucurât, 49/15).

İşte bu kimseler iki görüşten en sahih olanına göre münafık olmayan kimselerdir. Aksine bunlar'yapageldikleri işlerden, yani Allah'a ve Rasûlüne olan itaatlerinden dolayı müslümandırlar, fakat bu kimseler mü'min değildirler. Gerçi bunlarda kendilerini küfre sokmayan, küfürden çıkaran bir parça iman

bulunmaktadır.

İmam Ahmed b. Hanbeî (r.a), zinayı, hırsızlığı, içki içmeyi ve yağmacılığı kasdederek, kim şu dört şeyi veya bunların benzerini yapacak olursa o kimse müslümandır, ancak biz böyle bir kimseye mü'-min adını vermeyiz. Kim de bunlardan aşağısını yaparsa, yani büyük günah olmayan şeyleri işlerse, ona da imanı eksik mü'min adını veririz. Nitekim bunun böyle olduğuna dair, Hz. Peygamber'in şu hadisi delalet ediyor:

"...kimde de bu hasletlerden bir tanesi bulunacak olursa, işte onda nifaktan bir haslet bulunmuş demektir."

Bu da göstermektedir ki, kişi kendisinde hem nifakı hem de İslam'ı toplamış olabilir.

Aynı şekilde riya ve gösteriş de şirktir, şayet kişi, yaptığı herhangi bir iş ya da amelinde gösteriş yapacak olursa, işte o kimse kendisinde hem şirki hem de İslâm'ı toplamış olur.

Yine bir kimse Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse, ya da Allah Rasûlünün küfür olarak isimlendirdiği bir işi işlerse, bununla beraber kendisi İslâm'a ve şeriata da bağlı ise, bu takdirde o kimse hem küfrü hem de İslâm'ı nefsinde

toplamiş olur.

Nitekim biz şu hususu açıklamıştık. Masiyetlerin tümü, küfrün şubelerinden bir şube durumundadır. Taatlerin tümü de imanın şubelerinden birini teşkil etmektedir. Bu itibarla kul, herhangi bir şubeyi veya iman şubelerinden bir çoğunu yerine getirir, bunlarla o kimse mü'~ min adını alır, bazan da bu ismi almayabilir. Aynı şekilde, küfür şubelerinden birini işlemekle kafir adını alabilir, bazan bu hal ona İslam adını mutlak olarak vermemiş olur.

İşte,burada iki durum bulunmaktadır, biri isme dayalı lafzıdır. Diğeri de hükümle ilgili olup manevîdir.

Bunun manevî olanı, acaba küfrü gerektiren bir haslet mi, yoksa değil mi? Lafzî olanını yerine getiren kimseye acaba kâfir adı verilir mi, verilemez mi?

Birincisi yani manevî olanı sırf şer'î olanıdır. Yani şeriatle ilgili bulunanıdır. İkincisi yani lafzî olanı ise, hem lügavî yani dil bilgisine dayalıdır, hem de şer'îdir yani din ile ilgilidir.

"Şimdi burada bir başka prensip bulunmaktadır. O da kulun, imanla ilgili meselelerden herhangi birisini yerine

getirmesi halinde, yerine getirdiği bu iş, iman da olsa, o kimseye mü'min adı verilmesini gerektirmez. Aynı zamanda işlemiş olduğu şey küfür olsa ve bununla küfrün şubelerinden birini işlemiş olsa, kişinin bundan ötürü kâfir adını alması gerekmebilir. Tıpkı bir ilmin bir bölümünü bilen kimseye alim adının verilmesi gerekmediği gibi. Aynı şekilde bazı fikhî meseleleri veya tıbbî problemleri bilen kimseye fakih ya da tabîb = hekim demlemeyeceği gibi. Bunu böylece ifade ederken, aynı zamanda imanın şubelerinden olan bir şubesine iman adı verilemez diye bir mana çıkarılmamalıdır. Aynı şekilde nifaka dair şubelerden veya küfürün şubelerinden herhangi birisine nifak veya küfür adı verilemez manâsı dal çıkarılmamalıdır."

"Bazan da işlenen fiil sebebiyle mutlak bu isim verilebilir. Meselâ: "Kim de onu terkederse, küfretmiş (kâfir olmuş) olur." ve "Kim de Allah'dan başkası adına yemin ederse, kesinlikle küfretmiş olur." ve yine: "Kim bir kahine (falciya) gider ve onun söylediklerini doğru-larsa, kim de Allah'dan başkası adına yemin ederse, kesinlikle küfre girmiştir." Hadisleri (Bu son hadisi Hakim bu lafızla

sahih olarak rivayete etmiştir.) Böylece herhangi bir kimsenin, küfür sayılan bu şeylerden birisini işlemesi durumunda o kimse mutlak olarak kâfir adını almaya layıktır, demek değildir. Aynı şekilde, herhangi haram bir fiili işleyen kimseye, o kimse fasıkhk olan bir fiil işlemiştir, o bu haramı

işlemekle fasik olmuştur da denilemez. Bu itibarla o kimseye fasıkhk adı verilemez. Ancak bü gibi fiil ve davranışların onda çoğalıp galebe çalması halinde, kendisine fasik adı verilebilir."^{96[96]} (İbn Kayyım'ın açıklamaları) Benim de bu yapmış olduğum alıntıya bağlı olarak söyleyeceklerim vardır.

Zorunlu Bir Açıklama

İbn Kayyım merhumun bundan önce kendisinden yapmış olduğumuz alıntı bölümünde insanda şüphe uyandıracak bazı noktalar bulunmaktadır. Özellikle "Hakimiyyet" konusundaki açıklaması hususunda bazı insanlarda şüpheler meydana getirecektir. Çünkü İbn Kay-

^{96[96]} Muhammed b. Ebu Bekr b. Kayyım, el-Cevziyye, K. es-Salat, 25-31.

yım açıklamasında, Allah'ın indirmiş olduğu hükümlerle hükmetmeyen kimsenin asıl küfür manâsında kâfir olmayacağını belirtmektedir. Bu itibarla bu meselenin kesinlikle açıklanması gerekmektedir. Evet açıklanmalıdır ki, ortaya çıkan şüphe ve kuşku da izale olmuş olsun.

Bilindiği gibi, İslam toplumu Hz. Peygamber (s.a)'in elinde, kurulduğu günden itibaren, Allah'ın şeriatını yürürlüğe koymak, onunla hükmetmek suretiyle sürdürmüştür. Nitekim Raşid halifeleri de aynı uygulamayı sürdürüp götürmüşlerdir. Bunlardan sonra gelen Eme-vî halifeleri de aynen bu yolu izlemiştir. Gerçi bunlarda bazı inhiraflar ve yan çizmeler olmuş ise de, onlar da bu yolu izlemişlerdir. Yani bütün bunlarda insanın muhakeme olunmak üzere başvurduğu hüküm Allah'ın şeriatından başkası olmamıştır. İnsanların hepsi o şeriat bayrağının altında gölgelenmişler, hepsi de onun hikmeti ve adaleti altında gözetilip idare olunmuşlardır.

Bundan sonra Abbasî devleti gelmiş, bu devlette de yine şeriat,-uygulanan nizam ve hüküm olmuştur. Gerçi bunlarda önemli sayılacak bazı gedikler meydana gelmiştir. Daha sonra da Tatarlar gelmiş, bunların lideri

olan Hülagü "Yasa" denilen kendi kanunlarını getirmiştir. İleride ve özellikle ilgili bölümünde İslâm alimlerinin bu konudaki görüşlerini Allah'ın izniyle ele almış olacağız. Mademki durum bu merkezdedir. Esasen konuya ilişkin Selefin -ki İbn Kayyım da bunlardan biridir- sözü üzerine toz kondurulamaz. Şayet hakim olan kimse hükmünü verirken rüşvetle hüküm verirse, ya da herhangi bir yakınlık ve karabeti, birinin şefaati (aracılığı) ya da benzeri bir şeyle hüküm vermesi halinde haliyle bu, ası! manâsında küfür olarak değerlendirilemez. Bu asıl manâda olan küfürden farklı bir küfürdür.

Ancak müslümanların hayatlarında gerçekten önemli ve ciddi olan, özellikle de tarihlerinde ilk kez meydana gelen duruma gelince, yine Allah'ın şeriatının yürürlükten kaldırılması, buna gericilik ve irtica diye damga vurulması noktasına gelince ya da "insanların geri kalmasına bu şariat neden olmuştur, ilerlemeye, uygarlığa bu engeldir" noktasına gelince işte bu, müslümanların hayatında yepyeni bir irtidat yani dinden dönme olayıdır. Kaldı ki, iş sadece bu basit iftiralarla kalmayıp, daha da ileri götürülmüş, özellikle müslümanların hayatlarına kadar

sokulmuş, onların hayatlarını en aşağı seviyedeki bir hayat türü ile değiştirmeye itmiştir. Öyle ki İslâm şeriatının ve kanunlarının yeri-, ne Fransa, İngiltere, Amerika gibi ülkelerin kanunları ya da dinsiz sos-, yalist ülkelerin kanunları getirilmiştir. İşte bunlar ve benzeri kanun-;-lar cahili ve küfirî olan düzenlerden alınmak suretiyle İslam şeriatının : yerine konmuştur.

Elimde buna dair bir çok delil bulunmaktadır:

1- Özellikle İbn Kayyım merhumun daha önce geçen bölümde ortaya koymuş olduğu Ahrned b. Hanbel'in sözü, bunun açık bir örneğini teşkil ediyor.

Orada Ahmed b. Hanbel diyordu ki: "Ta ki hakkında kesin ihtilaf olmayan bir şeyi getirip işlemeleri halinde, işte bu durumda onlar mutlak manada kafir olmuş olurlar."

Evet, doğrusu bu öylesi bir durumdur ki, hiç bir şüphe söz konusu edilemez bile. Çünkü bu hal, Allah'ın şeriatını yürürlükten kaldırmış, bu kamil ve mükemmel manadaki şeriata, anayasaya eksiklik ve kusur atfedilmiştir. İnsanların ortaya koydukları kanunları ise bundan daha mükemmel göstermişler, bu kanunların daha yumuşak olduğunu, çağların ilerlemesiyle de yeniliklere

açık olduğunu söylemektedirler ki, işte bu, apaçık bir küfürdür.

2- Yine İbn Kayyım'ın ortaya koyduğu şeylerden hareketle meseleye açıklık getirmeye çalışacağım. Bu mübarek zat, açıklamasında diyordu ki, "her küfür aynı manada küfür değildir". İşte bu ifade: "İslama bağlı ve onun şeriatının reddetmeyen" hakim için geçerlidir. Böyle bir hakim şayet nassa, eldeki delile muhalefet ederse, bundan yan çizerse, daha öncede açıklandığı gibi, işte bunlar asıl manada olmayan küfre girmiş olurlar. Yoksa burada Allah'ın tüm kanunlarını, şeriatını kaldırıp yerine insan kafasının ürünü olan küfür kanunlarının koyulmasını uygun görenlerin kafir olmayacakları demek değildir. Böyleleri katıksız anlamda kâfirdirler.

3- Bir de insanlar için helal ve haram koyma, onlar için şeriat yani yasalar koyma meselesi vardır. Eski ve yeni alimlerin hepsi de şu hususta ittifak etmiş bulunmaktadır. Yasa koyma yani şeriat koyma işi alemlerin Rabbi olan yüce Allah'ın hususiyetlerindendir. Dolayısıyla kim kendi adına bu manada bir iddiaya kalkışırsa, o kimse (ya da kimseler) kendilerini

ilahlaştırmış olurlar, ya da O'nun benzeri haline koymuş olurlar. Yani kendilerini Allah'dan başka tapınılan ve ibadet olunan varlıklar yapmış olurlar. Bunun açıklamasında yakında yapacağız.

4- Şeriatı Rabbaniyeyi yani ilahî şeriatı uzaklaştırmak, bunun yerine beşerin heva ve isteklerinden doğmuş olan şeyler koymak olayı, eski ve yeni tüm alimlerin küfür olarak gördükleri bir olaydır, bu yeni kanunların failleri kesinlikle kafirdirler. Çünkü burası dince zarurî olarak bilinen bir durumdur. Böyleleri kesin kafirdirler. O halde bu konuda Rabbim şöyle buyururken hala mücadele edecek birileri var mı?

"Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na (Allah'a) mahsustur." (A'raf7/54).

Nitekim her şeyden münezzeh olan yüce Allah, mü'min veya kafir bütün insanların itiraf ettikleri gibi göğün ve yerin Rabbidir, yaratıcısıdır. Aynı zamanda O, her emrin ve sultanın (gücün), her hükmün ve siyasetin (sahipliğin) de maliki ve sahibidir."^{97[97]}

5- Ahmed b. Hanbel (r.a)'in kavli (görüşü) zaten bu

^{97[97]} bkz. Seyyid Kutub, ilgili âyetin tefsiri, Fî Zilâl, III, 1297. Ayrıca İbn Kesîr Tefsiri

gerçeği açıklamış olmaktadır. Onun görüşü şöyle idi: "O kimse hakkında ihtilaf olmayan bir şey getirip işleyinceye kadar bu böyledir". İşte Ahmed b. Hanbel'in bu görüşünü İslam alimlerinden Şeyh Muhammed b. îb-rahim şöyle açıklıyor:

"İşte böyle yapılması, apaçık bir küfürdür ki, bu lanete uğramış olan ve insanların eliyle uydumla gelen kanunu, Cebrail (a.s) tarafında Hz. Muhammed (s.a)'in kalbine indirilenin yerine koymaktır. Evet bu kitabı Rûhu'l-Emîn adı verilen Cebrail (a.s), uyarıcılardan olsun diye, apaçık arap diliyle, Hz. Muhammed'in kalbine indirmiştir. Bunun yerine başka kanunları koymak küfürlerin en açık seçik olanı ve en büyüğüdür."^{98[98]}

6- Bir de İbn Kayyım (rh)'ın "Medaricu's-Salikîn" adlı kitabında zikrettiği husus vardır. İbn Kayyım, Hüküm meselesiyle ilgili tüm görüşleri ortaya koyduktan sonra diyordu ki: "Allah'ın indirdiğiyle hükmetmeme konusunda sahih olanı şudur ki, bu, iki tür küfrü içerir. Birisi küçük küfür, diğeri de büyük küfürdür ki, bu, hükmü veren hakimnin durumuna göre değerlendirilir. Meselâ Alîah'dan

^{98[98]} bkz. Tahkîmü'l-Kavanîn, 1.

başkasının hükmüyle hüküm veren hakim, hüküm verdiği meselede, asıl olarak Allah'ın indirdiğiyle hüküm vermesi gereklidir diye itikad ediyorsa ve buna rağmen başkasıyla hüküm veriyorsa, böyle yapmanın isyan olduğunu ve yapan kimsenin de Allah tarafından cezaya hak kazandığını itiraf ediyorsa, işte bu, küçük küfürdür. Fakat böyle olmayıp ta Allah'ın hükmüyle de hüküm verilmeyebilir, diye itikad ediyor ve inanıyorsa, Allah'ın hükmünün en iyi olduğunu kesin bilmesine rağmen kendisinin bu konuda muhayyer olduğuna inanıyorsa, işte bu halde büyük küfrü işlemiş olur. Çünkü bu hal büyük küfürdür. Şayet Hakim bunu bilmeden, cehaletle yapıyorsa veya hata ile böyle bir hüküm veriyorsa hatalıdır. Hakkında hata edenlerin hükmü icra olunur."^{99[99]}

7- Bir de "Minhacu's-Sünne" adlı kitabında ibn Teymiye'nin söylediklerine bakalım, Merhum diyor ki: "Bir kimse, Allah'ın Rasûlü-ne indirdiğiyle hüküm vermek vacip ve gerekli değildir diye inanıyorsa, bu kişi hiç bir şüpheye yer olmaksızın kafirdir. Zira her kim, Allah'ın indirdiğine tabi olmaksızın, O'nun hükmünden dönerek,

^{99[99]} Medaricu's-Salikîn, I, 337.

insanlar arasında kendi görüş ve düşüncesine göre hüküm vermeyi helal sayar ve uygun bulursa, o kimse kafirdir. Her hangi bir toplum ve ümmet düşünün ki, adaletle hükmetmeyi, evet sadece böyle yapmayı emretmektedir. Ancak bazan bu, toplumun dininde (inançlarında) adalet, onların büyüklerinin, önde gelenlerinin ileri sürdüğü görüşler olabilir. Hatta bunun daha ötesi de vardır. Böyle yapan kimselerin bir çoğunun müslüman olduklarını yada İslama mensup bulunduklarını da görebiliriz, hatta öyledir de. Bunlar bulundukları toplumların adet ve töfeleriyle, ortaya koymuş oldukları hükümlerle hükmederler de, Allah'ın hükmüyle hükmetmezler. Tıpkı bedevilerin cahili gelenekleri, adetleri ve taklidleri gibi. İşte kendilerine itaat olunan emirler, Kitap ve Sünnete önem vermeksizin, kendisiyle hüküm verilmesi gereken şeyler, kendilerinin öngördüğü hükümler olursa, işte bu küfürdür. Aslında bir çok insan müslüman olmuştur. Buna rağmen hala aralarında sürdürdükleri hükümler, hakim kimselerin öngördüğü gelenekler, adetler ve hükümler olmaktadır. Şayet bunlar, Allah'ın indirdiğinin dışında bir şey ile hüküm vermenin kendileri için caiz olmadığını bilirlerse,

bir şey denemez. Aksine böyle değil de, Allah'ın indirdiğinin hilafına olan şeylerle hükmetmenin helal olduğunu kabul ederlerse, işte bunlar kafirlerdir."^{100[100]}

"Vallahi, biz gerçekten apaçık bir sapıklık içindeymişiz. Çünkü biz sizi âlemlerin Rabbi ile eşit tutuyorduk." (Şuârâ) 26/97-98). âyetini tefsir ederken İbn Kayyım şöyle diyor.

"İşte bu âyette sözü edilen eşitlik, sevgide, Hah edinmede ve koydukları yasaları kabullenmede eşitlik manasınadır. Yoksa yaratmada, güç ve kudrette, Rubûbiyette değil. Burada bildirilen denklik, Rabbimizin kafirler hakkında şu buyruğunda ifade ettiği denkliktir:

"Hamd, gökleri ve yeri yaratan, karanlıkları ve aydınlığı var eden Allah'a mahsustur. (Bunca âyet ve delillerden) sonra kâfir olanlar (hala putları) Rab'leri ile

denk tutuyorlar." (En'âm) 6/1) "İki görüşün en sahihi ve doğrusuna göre mana şöyle olmaktadır: "Sonra kafir olanlar (hala putları) Rableri ile denk tutuyorlar." Yani Allah'a karşı duyulması gereken tazim, sevgi ve tapınmayı denk tuttukları şeylere gösteriyorlar. Tıpkı Allah'a ibadet

^{100[100]} Mecmuatu'l-Tevhîd, 12. Risale, 278.

edip kullukta bulundukları gibi bunlara tapınıp kulluk ediyorlar. Bunların emirlerine saygı göstererek Allah'ın emirleriyle eş ve denk tutuyorlar. Bunlara gösterilen denklik ya da eşitlik, fiilleri ve sıfatları bakımından değildi. Yani bu tapınılan ya da saygı gösterilen varlıklar fiil ve sıfatlar bakımından da Allah ile eşit ve denktirler diye itikad etmiyorlardı. Ancak bu varlıklarla Allah arasındaki denklik ve eşitlik hususu sevgide, kullukta ve tazimde .görülüyordu. Halbuki bütün bunlara rağmen bu varlıklarla Allah arasındaki farkı da kesin biliyorlardı. Buna rağmen böyle yapmakta idiler. Bu büyük hatadan ancak "AllahMan başka ilah olmadığına şahitlikte bulunmaları kurtarabilir onları.^{101[101]}

Şeriatın yerine başka kanunların, heva ve isteklerin konduğunu gösteren daha açık ve gerçek durum, alimlerin bu hususta açıklamış oldukları görüşleridir. Alimler, itikadı açıdan küfrü beş kısma ayırmaktadırlar.^{102[102]} Bu kısımları şöylece sıralayabiliriz:

a- Tekzîbî küfür, yani yalana dayalı küfür. Bu, peygamberlerin yalancı kimseler olduğuna inanmak

^{101[101]} et-Tefsîru'l-Kayyım, 396.

^{102[102]} İbn Kayyım, MedaricuVSalikîn, 1/337-338.

suretiyle olan bir küfür çeşididir. Küfrün bu türüne giren kafirler pek azdırlar. Zira Allah (c.c), peygamberlerini değişik yollarla teyiderek desteklemiştir. Onlara bir çok burhanlar, âyet ve mucizeler vererek böylece onların doğruluğunu ortaya koydurmuştur. Böylece karşı koyamamışlar ve tüm mazeretleri de geçersiz kılınmıştır. Nitekim Fir'avun ve kavmiyle ilgili olarak Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Akılları bunlar(ın doğruluğuma tam bir kanaat getirdiği halde, zulüm ve kibirlerinden ötürü onları bilerek inkar ettiler." (Neml) 27/14)

Yine Rabbimiz, Rasûlü Hz. Peygamber (s.a) için de şöyle buyurmaktadır:

"..Aslında onlar seni yalanlamıyorlar, fakat o zalimler açıkça Allah'ın âyetlerini inkar ediyorlar." (En'âm) 6/33).

b- Büyüklük göstererek kaçınma ve uzak durmadan dolayı olan küfür. Tıpkı İblis denilen şeytanın küfrü gibi. Yine, Hz. Peygamber (a.s)'i tanıdıkları halde sırf büyüklük göstermelerinden dolayı kaçınıp uzak duran kimselerin küfrü de bu türden olan bir küfürdür. Aslında küfrün bu türü, peygamber düşmanlarında bir hayli kabarıktır.

Nitekim Allah (c.c), Firavun ve kavmi hakkında şöyle buyurmaktadır:

"(Musa ile Harun'un) ka -vimleri bize kölelik ederken, bizim gibi olan bu iki adama inanacak mıyız?" (Mü'minûn 23/47).

Aynı zamanda Peygamberimiz (s.a)'in amcası Ebû Talib'in küfrü de bu türden bir küfürdür. Ebû Talib, Hz. Peygamber (s.a)'in doğruluğunu kabulleniyor, aynı zamanda onun doğruluğunda herhangi bir şüphe ve kuşkusu da yoktu. Ancak sırf hamiyet ve eskiye olan bağlılık, dininde ısrarını sağlamıştır. Halbuki ortaya konulan mucizeler, kendisinin batıl dinlerinden dönmesini gerektirmektedir.

c- Sırt çevirmek suretiyle, kabul etmekle meydana gelen küfür.« Tıpkı Hz. Peygambere sırt çevirip, kendisini dinlemeyen, onu doğrulamayan, aynı zamanda yalanlamayan, Hz. Peygambere herhangi bir dostluk beslemediği gibi, ona bir düşmanlık ta göstermeyen, onun getirdiklerine de kesinlikle kulak verip dinlemeyenlerin küfrü de bu türden bir küfürdür. Meselâ Benû Abd Yaley'l'den birisinin Rasûlüllah'a söylemiş olduğu şu

ifadeleri buna bir örnek oluşturmaktadır. Adam Rasûlüllah (s.a)'e diyor ki:

"Vallahi sana bir şey söyleyeyim mi? Eğer sen gerçekten doğru bir kimse isen, benim sana cevap vermem yerine sen benim gözümde büyük birisin. Şayet sen bir yalancıysan, bu takdirde, sen, kendisiyle konuşmaya değmeyen önemsiz birisin."¹⁰³[103]

d- Şüphe sebebiyle olan küfür. Adam peygamberin doğruluğuna kesin inanmamaktadır, fakat onu yalanlayamaktadır da. Ancak hakkında, getirdiği mesele konusunda şüphesi vardır. Böyle bir kimse şüphesinde ısrar etmeyip, Hz. Peygamber'in doğruluğunu gösteren âyetlere mucizelere bakmaktan yüz çeviriyor, bunlara sırtını dönüyorsa bu da diğerleri gibi kâfirdir. Ancak bunların yanında adam delil ve mucizelere yönelip bakarsa, artık bu âyetler kendisinde herhangi bir şüphe ve kuşku bırakmayacaktır. Çünkü buna dikkat etmenin neticesi, onu doğrulamayı gerektirir.

¹⁰³[103] Bu ifadeye, Muhammed Hamid el-Fakî şöyle bir açıklama getiriyor: "Bu, günümüzdeki mülhidlerin, inkarcı dinsizlerin küfrüdür. Bunlar isimleriyle İslama müntesip olduklarını da söylemektedirler. Halbuki bunlar Yahudi ve hıristiyan gibi frenkleri taklid ederler. Halbuki her türlü ahlaktan ve fazileten de yoksundurlar. Tüm cahiliklerine ve aşağılıklarına rağmen, bu yolun ilerleme ve medeniyet, uygarlık yolu olduğunu savunurlar. (Medaricu's-Salikîn, 1/228, Haşiye).

e- Nifaktan dolayı olan küfür. Böyle bir kimse diliyle iman ettiğini açıklar, fakat kalbiyle nifakını ve yalanmasını sürdürür. İşte bu, en büyük nifak yani münafıklıktır.

Biz böylece küfrü her iki türü ya da çeşidiyle açıkladıktan sonra, artık şirk açıklan ıya geçebiliriz. Bütün küfür ve şirk durumlarından da Allah'a sığın ıyı dileriz.

. Şirk de, İbn Kayyım'ın daha önceki ifadelerinden aldığımız gibi ikiye ayrılır. Birisi kişiyi dinden çıkaran büyük şirktir. Diğer de riya gibi olan küçük şirktir. Büyük şirke delil olarak Rabbimizin şu âyetini gösterebiliriz:

"Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; ondan başka günahları dilediği kimse için bağışlar." (Nisa, 4/116)

Muhammed b. Abdu'l-Vahhab'm anlattığı gibi bu şirk türü de dörde ayrılır:

1- Dua şirk. Yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Gemiye bindikleri zaman, dini yalnız O'na has kılarak (ihlasla) Allah'a yalvarırlar. Fakat onları salimen karaya çıkarınca

bir bakarsın ki, (Allah'a) ortak koşmaktadırlar." (Ankebût, 29/65)

2- Niyet, irade ve kastdan doğan şirk. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Kim (yalnız) dünya hayatını ve onun zinetini istemekte ise, onların İşlerinin karşılığını orada tam olarak veririz ve onlar orada hiç bir zarara uğratılmazlar. İşte onlar, ahirette kendileri için (ce hennem) ateşinden başka hiç bir şeyleri olmayan kimselerdir; (dünyada) yaptıkları da boşa gitmiştir; yapmakta oldukları şeyler (zaten^ batıldır)." (Hûd, 11/15-16)

3- Taat sebebiyle meydana gelen şirk. Bu hususta Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ı bırakıp bilginlerini ve rahiplerini rabler edindiler." (Tevbe, 9/31).

Adiy, b. Hatim'den rivayet olunan bir hadise göre, kendisi, Hz. Peygamber (s.a)'in yukarıda mealini verdiğimiz, Tevbe, 31. âyetini okurken dinlemişti. Bu âyette: "(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i (İsa'yı) rabler edindiler."^{104[104]} deniliyordu. Bunun üzerine dedi ki: "Onlar, rahiplerine tapmıyorlar ki?"

^{104[104]} et-Tevbe9/31.

diye sordum. Rasûlüllah (s.a) de şöyle buyurdular: "Hayır, iş senin anladığın gibi değildir. Onlar helali onlara haram kılıp, haramı da helal kılmaktadırlar. Halk ta bu noktada onlara tabi oldular. İşte, onların onlara ibadet etmeleridir (tapmalarıdır)."^{105[105]}

Huzeyfe b. Yemân ve Abdullah b. Abbâs ve daha başkaları bu! âyetin tefsirinde demişlerdir ki: "O halk, bu kimselerin helal ve haran kıldıkları şeylerde onlara tabi olmuşlar ve onları izlemişlerdir.

4- Sevgi ve mahabbet sebebiyle meydana gelen şirk. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlardan bazıları Allah'tan başkasını Allah'a (haşa) denk tanrılar edinir de onları Allah'ı sever gibi severler." (Bakara, 2/165)^{106[106]}

• Nifak meselesine gelince; bu da iki çeşittir. Birisi insanı dinden çıkarır. Buna Büyük nifak denir. Bunun için Şeyhul İslâm İbn Teymi-ye merhum şöyle diyor: "Nifakın bir çeşidi vardır ki, buna en büyük nifak manasında nifakı ekber denir. Bu, sahibini cehennemin en alt tabakasına

^{105[105]} Tirmizî, Tefsîr VIII, 248. Tirmizî bu hadisin Garîb bir hadis olduğunu bildirmiştir, tbn Kesîr, ilgili âyet, IV, 77; İbn Kesîr, Hadisi, Ahmed b. Hanbel'e ve İbn Ce-rîr'e nisbei etmiştir. Elbanî, Hasen olduğunu bildirmiştir, bkz. Ğayctü'l-Merâm, fî Tahrîci'l-Helâl'i ve'l-haram, 20.

^{106[106]} Mecmuatü't-Tevhid, 3.

götürür. Abdullah b. Übeyy ve benzerlerinin nifakı işte bu türden olan bir nifaktır. Bunlar Rasûlüllah (s.a)'i açıkça tekzibeder-ler, yalanlarlar veya peygamberin getirdiğini bir kısmını açıktan inkar ederler, ya da Rasûlüllah'a buğz edip kin güderler veya peygambere Peygambere uymanın gerekmediğine inanırlar ya da dinin gerilemesinden sevinç duyarlar veya dininin üstünlük kazanmasından da üzülürler, işte bu ve benzeri durumlarla kişi hem Allah'a ve hem Rasûlü-ne düşman haline gelmiş olur."¹⁰⁷[¹⁰⁷]

Kimi nifak da var ki, buna küçük nifak manâsında Nifak'ı As-ğar denir. Bu da riya idi. Bu konuyu daha önceki sayfalarda görmüş idik.

- Mürtedlik yani dinden dönme meselesine gelince, bu kişinin iman etmesinden sonra tekrar küfre girmesi olayıdır. Herhangi bir kimse şayet küfrü söylese, ya da bizzat küfür olan işi yaparsa veya bunlara rıza gösterirse, bütün bunları kendi istek ve arzusu ile yaparsa kâfir olur. Fakat bunları yaparken, kalben bunlara buğz ediyor ve kin besliyorsa bile durumda bir farklılık yoktur. Sünnet ve hadis alimleri bu görüşü bildirmişlerdir. Aynı zamanda

¹⁰⁷[¹⁰⁷] el-Fetâvâ, 28/434.

kendi kitaplarında bunu zikretmişlerdir de. Demişlerdir ki:

"Mürted, İslamı kabul ettikten sonra ya konuşarak, ya fiilen ve itikad açısından onu inkar etmesidir. Yine şu hususta kesinlikle demişlerdir ki, bir kimse inanmasa bile bununla amel de etmezse ve buna zorlanıyor da değilse, küfür olan şeyi söylemesi halinde kâfir olur.

Aynı şekilde itikad etmemekle birlikte ve söylemese bile kişi küfür olan bir fiili işlerse yine kâfir olur.

Yine bir kimse küfür kelimesini söylemez ve işlemez, fakat küfür olan şeye gönlü ve aklı yatarsa, bununla ferahlık duyarsa işte bu da küfürdür. İşin bu yönünün böyle olduğu, bu zatların kitaplarında bildirilmiştir. Aynı zamanda ilimde biraz varlığı olan kimse de bunun böyle olduğunu bilir. Bunu bildikleri gibi, mutlaka bu manada ilim erbabına buna ait bilgiler ulaşmıştır."¹⁰⁸[¹⁰⁸]

Böyle toplu bir bilgiden ve bir nevi açıklama, izah ve tafsilattan sonra, size İslâm ile çelişen, çelişki arzeden on maddeyi sunmak isterim ki, bunu İslâm alimleri tesbit edip ortaya koymuşlardır.

¹⁰⁸[¹⁰⁸] Şeyh Hamd b. Atık, ed-Difa (Savunma), 28; et-TeşrifîTî-Cînfî (İslam ceza hukuk), 11/708; Kitabu'r-Riddeti beynel-emsi ye'l-Yevm, 33.

İslam İle Çelişen Hususlar

İslâm alimlerinin tesbit ettiği İslâm ile çelişen önemli on iynadde1 şunlardır:

1- Eşi" ve benzeri olmayan bir tek Allah'a ibadette O'na dirk ve ortak koşmak. Yüce Mevlamız şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; ondan başka günahları dilediği kimse için bağışlar." (Nisa, 4/116).

2- Kendisiyle Allah arasına vasıtalar koymak, bunları dua ғırıp, yardımlarını dilemek. Bu icma ile küfürdür.

3- Müşrikleri kafir kabul etmemek, yani tekfir etmemek, ya da bunların küfründe şüphesi olmak veya bunların görüşlerinin doğruluğunu kabullenmek. Bu da icma ile küfürdür.

4- Hz. Peygamber'in getirmiş olduğu hidayetin ve yolun dışındaki bir yolun doğruluğuna inanmak, onun daha mükemmel ve üstün olduğunu kabullenmek veya başkalarının ortaya koymuş olduğu hükümlerin İslamî hükümlerden daha güzel olduğuna inanmak. Meselâ,

tağutların hükümlerini Rasûlüllah'ın koymuş olduğu hükümlerden daha üstün ve faziletli kabul etmek. İşte böyle yapanlar ve böyle inananlar de kafirdirler.

5- Allah Rasûlünün getirmiş olduğu bir şeye buğzetmek, hatta buğzettiği şeyi yapsa bile, sırf buna buğzetmesi nedeniyle küfre girmiş olur. Buna delil ise Rabbimizin şu âyetidir:

"Bunun sebebi Allah'ın indirdiğini beğenmemeleridir. Allah da onların amellerini boşa çıkarmıştır." (Muhammed, 47/9).

6- Allah'ın dininden olan herhaflp bir şey veya hükümle, ya da bir sevabı veya ikabı (cezası) ile alay etmek. İşte böyle yapmak da küfürdür. Bunun delili ise Rabbimizin şu âyetidir:

"De ki: Allah ile, O'nun âyetleriyle ve O'nun peygamberiy-le mi alay ediyordunuz? Boşuna Özür dilemeyin, çünkü siz iman ettikten sonra tekrar kâfir olduğunuz." (Tevbe, 9/65-66).

7- Sihir yani büyü. Büyünün bütün türlerini kim yapar veya buna rıza gösterirse, o da küfre girmiş olur. Rabbimiz buyuruyor ki:

"Biz ancak imtihan için gönderildik, sakın yanlış inanıp da kâfir olmayasınız, demeden hiç kimseye (sihir ilmini) öğretmezler-di." (Bakara, 2/102).

8- Müslümanların aleyhine müşriklere yardımcı olup onlaların yanında yer almak. Buna delil ise Rabbimizin şu âyetidir:

"İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez." (Mâide, 5/51).

9- Bazı kimseler için peygamberlere uymaları gerekli (vacip) değildir, diye itikad edip inanmak. Bu bazı kimselerin Hz. Peygamberin şeriatının dışına çıkmaları caizdir, nitekim Musa (a.s)'ın şeriatından Hızır (a.s) da çıkmıştı, diye iman etmek. İşte bu türden bir itikad ve inanç da küfürdür.

10- Allah'ın dinini Öğrenmeyip ondan yüz çevirmek ve onunla amelj etmemek. Bunun delili ise Rabbimizin şu âyetidir:

"Kendilerine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir? Muhakkak ki biz,

günahkarlara, ettiklerinin karşılığı olan cezayı

vereceğiz." (Secde, 32/22).

Bu sayılan on madde ki, hepsi de İslam ile çelişen durumları içeren maddelerdir. Kişi ister şaka yoluyla, ister ciddî manada ve ister

zorlananın yani ikrah olunanın dışında korkan biri bu maddelerden birini işlemesi halinde hiç birinin diğerinden bir farkı yoktur. Hepsi de küfre girmiş olurlar. Bunların hepsi de en tehlikeli olan ve insanların en fazla düşmesi mümkün olan durumlardır. O halde mü'minin görevi, bunlardan sakınmak ve kendisi adına böyle bir cfuruma düşmekten korkmaktır."¹⁰⁹[109]

Bize yakışanına gelince, biz burada bu çelişkileri şunun için sunmak istiyoruz. Bu hususta müslümanların şu iki noktada dikkatli olmamız gerekecektir. Çünkü bu iki nokta gerçekten pek önemlidirler. Aynı zamanda müslümanın hayatında bu iki noktanın ehemmiyeti iyice anlaşılmış olsun istemekteyiz. Bir de hakimiyet meselesinde durumun iyice açığa çıkması ve bunun Velâ ve Berâ konusunun bununla olan ilgisini derinlemesine araştırıp açığa çıkarma imkanım bulabilsin

¹⁰⁹[109] ed-Düreru's-Seniyye, VIII, 89-90; M.Abdulvahhab Müellefatı, V/212-214.

Birinci nokta: Kim, Peygamber (s.a)'in gösterdiği ve getirmiş olduğu hidâyetten daha güzel bir hidâyetin ve yolun olacağına itikade derler ve inanırsa ya da onun hükmünün dışındaki hükümlerin daha güzel olacağına itikad edecek olursa, meselâ Tağut'un hükmünü Allah ve Rasûlünün hükmünün üzerinde kabul ederse kesin olarak o kimse kafirdir.

Zira Allah'ın şeriatının hayat alanından uzaklaştırılıp atılması ve yerine beşerîn ortaya koymuş olduğu kısır ve yetersiz kanunların kabul edilmesi hususu yepyeni bir mürtedlik olayıdır. Bu yeni dinden dönme hareketi son çağlarda müslümanların hayatına girmiş bulunmaktadır. Aynı zamanda açık bir şekilde de kendisini göstermektedir. Bilindiği gibi İslâm toplumu, uzun çağlar boyu Allah'ın şeriatının gölgesinde varlıklarını sürdürmüşlerdir. İslâm şeriatı gerek hakim olarak ve gerekse mahkum olarak, o toplum bireylerinin hayatına hakimdi. Gerçi bu arada büyük veya küçük olsun bazı masiyetler bulunmakta idi. Fakat herşeye k rağmen insanların hayat düzeni, işlerinde uygulanan yasa, Allah'ın şeriatı ve O'nun hükmü idi. Kafirlerle cihad meselesi ve

İslâm davasını yayma meselesi devamlı artarak bu esaslar üzere varlığını sürdürüp gitmekte idi. Ancak ne zamanki İslâm şeriatına kusur isnadı başladı, ne zamanki o büyük din bir gericilikle, gerileme ile damgalandı, çağdışılık olarak kabul edildi, böylece zamanla meydana gelen bu türden bir değişiklik, İslâm şeriatının müslümanların hayatından uzaklaştırılmasına neden oldu. Bunun da yegane ve tek se-bebî müslümanların dünyada sömürülmeye başlanıp adeta sömürge haline getirilmeleriyle meydana gelmiş bulunmaktadır. Kısaca müslü-manlar ne zamanki Allah (c.c)'ı -haşa- unuttular, Allah (c.c) da onlara kendilerini unutturdu.

Halbuki Kur'an'ı Kerim'de bu hüküm ve ahkam ile ilgili olarak bu çerçevede bir çok açık ve seçik nasslar gelmiştir. Bu nassların ve delillerin hiçbirisinde -haşa- şüphe sözkonusu değildir. Kaldı ki bunlar, müslümanın temel akidesini oluşturduğu gibi bu, onların dinlerine ait en önemli işlerindendir.

Nitekim Allah (c.c) Kur'an'da şöyle buyurmaktadır:

"Kim Allah'ın indirdiği (hükümler) ile hükmetmezse işte onlar kafirlerin tâ kendileridir."

(Maide, 5/44).

"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse İşte onlar zalimlerdir." (Mâide, 5/45).

"Kim Allah'ın indirdiğiyle hükmetmezse işte onlar fâsıklardır." (Mâide, 5/47).

"Yoksa onlar (İslâm öncesi) cahiliye idaresini (hükümünü) mi arıyorlar? İyi anlayan bir topluma göre, hükümlerini Allah'tan daha güzel kim vardır?" (Mâide, 5/50).

"Hayır; Rabbine andolsun ki aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiği hükümden içlerinde hiç bir sıkıntı duymaksızın (onu) tam manasıyla kabullenmedikçe iman etmiş olmazlar." (Nisa, 4/65).

"Yoksa onların (İslâm dininden başka) Alla"nın izin vermediği şey(ler) i kendilerine dinden şariat yapan (kanun koyan, anayasa hazırlayan) ortakları mı vardır?" (Şûra,. 42/21).

"(Bazı insanlar) 'Allah'a ve peygamber'e inandık ve itaat ettik1 diyorlar; ondan sonra da içlerinden bir gurup yüz çeviriyor, i Bunlar inanmış değillerdir. Onlar

aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve peygamber'e çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler. Ama, eğer (Allah ve Rasûlü'nün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise, ona boyun eğip gelirler. Kalblerinde bir hastalık mı var; Yoksa şüphe ve tereddüd içinde midirler? Yoksa Allah ve Rasûlü'nün kendilerine zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, asıl zalimler kendileridir! Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Rasûlüne davet edildiklerinde, 'işittik ve itaat ettik' demek, sadece müminlerin söyleyeceği sözdür. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir." (Nûr, 24/47-51).

"Kendisi için doğru yol belli olduktan sonra, kim peygambere karşı çıkar ve mü'minlerin yolundan başka bir yola giderse, onu o yönde bırakırız ve cehenneme sokarız; o, ne kötü bir yerdir." (Nisa, 4/115)

Daha sonra yüce Rabbimiz iman ettikleri iddiasında bulunup Tağût'un hükmünce yürümeyi isteyen kimselerin saçmalıklarını şöylece açıklamış olmaktadır:

"Sana indirilene ve senden önce indirilenlere inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Ta-ğût'a inanmamaları kendilerine emrolunduğu halde, Tağût'un

önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onlabir sapıklıkla saptırmak istiyor." (Nisa, 4/60)

Bundan önceki âyet müslümanların bilgi ve hüküm kaynaklarını sıralamıştı. Bu âyetin meali şöyle idi: "Ey iman edenler! Allah'a itaat edin. Peygamber'e ve sizden olan Ulü'l-emr'e (idarecilere) de itaat edin. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve âhirete gerçekten inanıyorsanız- onu Allah'a ve Rasûlune götürün (onların talimatına göre halledin); bu hem hayırlı hem de netice bakımından daha güzeldir." (Nisa, 4/59),

Bu âyette sıralanın hüküm kaynakları daha sonradan "Kitap, Sünnet, İcma ve Kıyas" şeklinde formülleştirilen kaynakların temelini koymuş, anlaşmazlık çıkarsa çözümün bu kaynaklara başvurularak aranmasını emretmişti, buna rağmen bir münafıkın, anlaşmazlık içine düş-düğü kişiye Rasûluİlah (s.a) yerine Ka'b b. Eşref yahudisine başvuralım demesi bu âyetin nüzulüne sebep teşkil etmiş, âyet her yer ve zamanda benzen münafıkların maskesini indirmiştir.

Tağût: Hakkı tanımayıp azan ve sapan bir kişi ve güce verilen addır. Şeytana da bu yüzden tâğut denmiştir. İşte

daha önce mealini sunmuş olduğumuz 60. âyet ile bundan sonraki beş âyetin nüzul nedeni, bu kelimenin anlamım ortaya koymada yardımcı olmaktadır.

Kurtubî'nin anlattığına göre burada Allah (cc)'ın tağût diye isimlendirdiği kişi, Yahudi Ka'b b. Eşreftir. Bu itibarla Allah ve Rasûlü'nün hükümleri nerede kabul edilmiyorsa orada tuğyan vardır ve Allah ile Rasûlü'nün hükümlerini kabul etmeyen herkes Tağuttur.

Onlara; 'Allah'ın indirdiğine (Kitab'a) ve Rasûl'e gelin (onlara başvuralım) denildiği zaman münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün." (Nisa, 4/61)

Basireti ve uzak görüşlülüğü yok olmuş Allah'ın şariatını değiştirip yerine insan kafasının ürünü kanunları koyanları İslâm âlimlerinden biri ne güzel bir şekilde tarif etmektedir:

Bu gibileri misk, gül ve benzeri iyi kokulardan rahatsız olup da, dinlenirken pisliklerden, kazurattan ve kötü kokulardan huzur duyup canlanan kimseye benzerler"¹¹⁰[¹¹⁰]

Nitekim Allah (c.c) da şöyle buyurmaktadır:

¹¹⁰[¹¹⁰] er-Resailu'l-Münîre, 1, 139.

"Allah'a ve peygamberine düşman olanlar, işte onlar en aşağıların arasındadırlar." (Mücadele, 58/20)

Allah'a ve Rasûlune düşman olmanın en önemlisi ve en büyük düşmanlık Allah'ın hükmünden, O'nun şeriatından, Peygamberi'nin sünnetinden uzaklaşmak ve bunlardan Yüz çevirmek, bunlara sırt vermektir. Acaba bugün yeryüzünde yaşayan müslümanların çekmekte oldukları nasıl bir zillet ve aşağılık hayattır bu? Evet, bu, gayet tabii ve doğal bir sonuçtur. Çünkü günümüz müslümanları Allah (c.c)'ın şeriatını terketmişlerdir. İşte bunlar, yani bu tarz müslümanlar günümüzde bir hayli çokturlar. Fakat bunlar tıpkı selin üzerindeki çer çöp ya da köpük misalidirler. Sel önünde hiç bir varlık gösteremezler. En aşağılık milletler onlar için ümide kapıldılar ye insanların en aşağılıkları onların başlarına üşüştüler. Gerçekten Hz. Peygamber'in peygamberliğinin doğruluğunu onun şu sözü ne kadar da gerçekçi bir şekilde açık seçik olarak ortaya koymaktadır.

"Tıpkı aç kimselerin sofradaki yemek tabağına üşüştükleri gibi yakın bir gelecekte milletler de sizin üzerinize öylesine üşüşeceklerdir." Bunun üzerine, bir zat:

"Acaba O gün bizim az oluşumuzdanmı olacaktır bu?" diye sorar. Rasûlullah (s.a) da şu cevabı verirler:

"- Aksine o gün siz çok daha fazla olacaksınız. Ancak o gün siz tıpkı sel üzerindeki köpük (çer-çöp) gibisiniz. Allah (c.c), kesinlikle, düşmanlarınızın gönlünden sizden duydukları korkularını çıkarıp atacaktır ve Allah (c.c), sizin kalplerinize kesinlikle "Vehen" atacaktır.

Oradakilerden biri şöyle sordu:

"-Vehen nedir? Ey Allah'ın Rasûlü!" Rasûlullah (s.a) ise şöylece vap verdiler:

"- Dünya sevgisi ve ölümden hoşlanmak (ölüm korkusu.)"¹¹¹[111]

Aslında bu gün müslümanların hayatına musallat olmuş en büyük inhiraf ve dinden uzaklaşma şu noktadan gelmektedir ve bu en büyük tehlikeyide oluşturmuştur: Bazi kimseler âlim süsüne bürünmek suretiyle, değişik şeyleri insanlara süsleyerek, allayıp pullayıp sun-maktalar. Böylece beşerin arzu ve isteklerini ön plana sokarak, Allah'ın şeriatını ortadan kaldırıyorlar. İşte bu kimseier,

¹¹¹[111] Ebû Davûd, melahîm, 5; {Mişkâtü'l-Mesabîh'te deniyor ki, Beyhakî bu hadisi Delâitü'n-Nübüvve'de rivayet etmiştir. Elbânî de, hadisin sahih olduğunu bildirmiştir) Mişkât, IV, 1475

kendi günahlarını yükledikleri gibi kıyamet gününde hak yoldan saptırdıkları kimselerin de günahlarını yükleneceklerdir. İslâm bütün bunlardan uzaktır. Böylelerinin hiç birisi ile ilgisi yoktur. Allah (c.c), selef âlimlerine rahmetiyle muamele buyursun ki, hepsi de İslâm sınırının bekçileri ve hamileriydiler. Öyle ki bunlar tarafından İslâm'a hiç bir şey (leke) getirilmemiştir.

İşte değerli âlim Hafız İbn Kesir (r.a), ünlü tefsirinde, Tatarların (Moğolların) baskısı sırasında müslümanların başlarına gelenleri, "Yoksa onlar (İslâm öncesi) cahiliyyet idaresini (hükmünü) mi arıyorlar." (Mâide, 5/50) âyetinin tefsirini yaparken şöylece aktarmaktadır:

"Allah (c.c), kendisinin sapa sağlam ve muhkem olan, her türlü iyilik ve hayrı içinde bulunduran, aynı zamanda tüm kötülükleri ve şerri yasaklayan, uydurma heves ve isteklere, arzulara meyletmeyi önleyen Allah'ın şeriatının ve hükümlerinin dışına çıkanları reddetmektedir. İnsanların kendi elleriyle uydura geldikleri ve Allah'ın hükümlerine dayanmayan yasaları, cahiliyyet hükümlerinin sapıklıklarını ve tüm bilgisizliklerini reddetmektedir. Zira Allah (c.c), insanların bu hükümleri

ve sapıklıkları sırf kendi görüş ve istekleri sonucu ortaya çıkardıklarını bildirmektedir. Tıpkı Tatarların, Cengiz Han olarak bilinen krallarından krallık yasalarını almaları gibi. İşte bunlar bu krallık emir ve buyrukları, hükümleri yürütmekte idiler ki, bunu onlara "Yasa" adıyla kralları uydurmuştur. Bir araya getirilen bu yasalar yahudi hristiyan ve İslâm dinine bağlı farklı toplumlardan alınmak suretiyle toplanıp bir araya getirilmiş hükümlerdi. Aynı zamanda bu yasada yer alan bir çok maddeler, bizzat Cengiz Han'ın kendi görüş ve düşüncelerinin ürünü olan maddelerdi. Cengiz bu yasayı kendi çocukları için izlenilmesi ve uğurunda gidilmesi gereken bir yol olarak kabul ettirmişti. Onlar Allah'ın Kitab'ından ve Rasûlü'nün Sünnetinden önce bu yasa ile hüküm verirler ve buna uyarlardı. Onlardan böyle davranıp bu yasaya uyanlar kâfirdir ve kesinlikle öldürölmeleri gerekir. Evet böyleleri ya o yasaları bırakıp Allah ve Rasûlü'nün hükmüne dönerler veya dönmemeleri halinde öldürölürler. Zira ister az ister çok olsun, Allah'ın hükümleri dışında hiç bir kanuna ve hükme başvurulamaz."¹¹²[¹¹²]

¹¹²[¹¹²] İbn Kesîr, Tefsir, IV, 123.

Kişiyi Kûfre Götüren Durumlar

Şeyh Muhammed b. İbrahîm merhum, hakim in işlemesi halinde kendisini dinden çıkarıp kâfir yapan durumları şöylece açıklamaktadırlar:^{113[113]}

1- Allah'ın indirdiğı hükümlerin dışındaki hükümlerle hüküm veren hâkim (ve kimseler), Allah'ın ve Rasûlü'nün hükümlerinin daha gerçekçi ve hak olduğunu inkâr ederse, kişi kâfir olur. Bu, İbn Abbas (r.a)'tan yapılan rivayetin ortaya koymuş olduğı bir manadır. Nitekim bu rivayeti İbn Cerîr de tercih etmiştir. Zira Allah'ın indirmiş olduğı şer'î bir hükmün inkârı, tüm ilim erbabınca ittifakla küfür sayılmıştır. Zira dinin asıl temellerinden bir tanesini veya üzerinde ittifak olunan fer'î delillerden bir tanesini ya da Allah Rasûlü'nün getirdiğı şeyin bir tek harfini bile inkâr edilmesi halinde bu, kesinlikle kişiyi dinden çıkaran bir küfürdür.^{114[114]}

2- Şayet hakim, Allah'ın indirdiğıyfe ve Rasûlü'nün de

^{113[113]} Şeyh Muhammed b. İbrahîm, Sûûdluların müftüsü idi. 1311/1893 de doğdu, bir ilim yuvasında yetişip büyüdü, 11 yaşında Kur'ân-i ezberledi. 14 yaşında gözlerini kaybetti. Sabır gösterdi. Şeyh sa'd b. Atîk'ten ders aldı. 1389/1969'da 80 yaşında iken Ramazan ayında vefat etti. bkz. Bessâm, Necd Alimleri, I, 88.

^{114[114]} Tahkîmu'l-Kavanîn,5.

hükmüyle hükmetmenin hak ve gerçek olduğunu inkâr etmiyor fakat Allah ve Rasûlü'nün koyduğu hükümlerin dışındaki hükümlerle hükmetmenin daha güzel olduğuna inanıyorsa yine kesinlikle küfre girmiş olur. Yani Allah ve Rasûlü'nün hükümlerinin dışındaki hükümlerin daha

mükemmel, daha yeterli olduğuna, zamanla meydana gelen problemleri ve insan ihtiyaçlarını çözmede yeniliklere gitmenin gerekliliğine inanıyorsa, zamanların değişmesiyle durumlar da değişir deyip, Allah ve Rasûlünün hükümlerini bir kenara itiyorsa bu da aynı şekilde küfürdür. Çünkü burada mahlûkatın yani insanların ortaya koymuş olduğu hükümleri Allah ve Rasûlü'nün hükümlerinden üstün tutmak durumunu bulunmaktadır. Böylece zihinde beliren çöplük misâli düşünce ve fikirleri alıp, her şeyi bilen ve her şeyden haberdar olan hikmet sahibi yüce Allah'ın hükümlerini bir kenara itip, kendi zihnî çöplüklerine geçerlilik kazandırmaktır ki bu da küfürdür.

Kaldı ki hiç bir mesele ve problem yoktur ki, o mesele ya da problemin Allah'ın kitabında, Rasûlünün de Sünnetinde ya açık olarak bir nassi ve delili bulunmasın, ya

da istinbat (mevcut mesele ve hükümlere bakarak bunlardan hüküm çıkarmak) yoluyla bir delili bulunmasın. Evet bu ve benzeri yollarla hükümler elde olunabilir. İşte bunu bilen, zaten bilgisi olduğu için bilir, bilmeyen de bu konuda herhangi bir bilgiye sahip olmadığı için bilinemez.

3- Başka hükümlerin Allah ve Rasülü'nün hükümlerinden daha güzel olamayacağına itikad etmek ve inanmakla birlikte, Allah ve Rasülü'nün hükümleri dışındaki hükümlerle hüküm vermenin de en azından onun gibi olacağına inanmak ve böyle itikad etmek. İşte bu üçüncü madde de bir önceki iki madde gibi kişiyi dinden çıkaran bir küfürdür. Zira işi böyle düşünüp ve böyle inanmakla yaratılanla yaratıcıyı aynı seviyede düşünmek, ikisi arasında bir eşitlik ortaya koymaktır ki, küfürdür.

4- Bir de kişi, Allah'ın ve Rasülü'nün hükümleriyle hükmetmek gerektiğine inandığı gibi bunun dışındaki hükümlerle hükmetmenin de caiz olacağına inanır ve böyle bir itikada sahip olursa önceki maddede olduğu gibi küfürdür.

5- Bunlardan daha büyüğü ve en önemlisi sırf Allah'ın şeriatına karşı bir büyüklük taslamak, inadetmek ve

Allah'ın hükümleri karşısında kendisini büyük görmek. Böylece Allah'a ve Rasûlü'ne muhalefette bulunmak: Meselâ insan aklının ürünü olan mahkemeler icad ederek buralarda yine insanlar tarafından ortaya konan kanun ve yasaları uygulamak. Tıpkı Fransa, Amerika, İngiltere veya başka kafir sistemlere ait kanun ve yasaları uygulama alanına koymak gibi. Artık bir kimse Hz. Muhammed (s.a)'in Allah'ın Rasûlü olduğuna şahitlik ettikten sonra böyle bir çelişkiye düşmesi halinde bundan daha büyük bir çelişki düşünülebilir mi?^{115[115]}

6- Bir çok kabile reislerinin ve büyüklerinin, bir çok toplum liderlerinin ve benzeri kimselerin ata ve dedelerinden aldıkları efsanelerle, adet, gelenek, töre ve ilkelerle hareket etmeleri ve bunu da kendileri için bir çıkış yolu olarak görüp böyle isimlendirmeleri, hep; Allah'ın hükmünden uzak durmak ve ondan yüz çevirmek amacına; dayanır.

Kişiyi dinden uzaklaştırmayan küfür ise ki bu, İbn Abbas (r.a) tarafından: "Asıl küfrün dışındaki bir küfür" diye varid olmuş idi. Yine şu ifadeler de ona ait

^{115[115]} Bkz. Önceki kaynak, 7

bulunmaktadır: "Bu, sizin ileri sürdüğünüz küfür değildir." Bu, tıpkı şuna benzemektedir. Bir meselede hak olanın Allah ve Rasülü'nün hükmünün geçerli olduğuna inanmakla birlikte sırf şehvet ve isteklerinin esiri olarak Allah'ın ve Rasülü'nün indirdiği hükmün dışındaki bir hükümle hüküm vermesi gibi. Bunu yaparken de kendisinin hatalı olduğunu itiraf eder ve doğru yoldan uzaklaştığını söylerse böyle bir kimse dinden çıkmış manâsında küfre girmemiş olur. Gerçi bu kimse her ne kadar dinden çıkmaz ise de, büyük bir masiyet işlemiş olur. Meselâ zina etmek, içki içmek ve hırsızlık vb. gibi şeyleri yapmak gibi. Bunlar da masiyettirler. Ancak bu gibi masiyetlere ve isyana Allah (c.c) küfür adını vermemiştir. Bu itibarla bir masiyet eğer Allah tarafından küfür diye adlandırılmışsa Allah tarafından küfür diye adlandırılmayan masiyetten çok daha büyük bir küfür olmaktadır.^{116[116]}

Aslında burada bizim tüm incelikleriyle araştırıp ortaya koymak istediğimiz hakimiyet ile ilgili meseleler, bunun etraflı bir biçimde durumlarının ortaya konması

^{116[116]} Bk. Önceki kaynak, 8.

pek büyük bir öneme haizdir. Zira konunun en tehlikelisi ve en önemlisi bu olmaktadır. Çünkü Allah'ın in-dirdiğiyle hükmetmeyen kimselere dostluk beslemek, onların yanında yer almak, böylelerinin ortaya koymuş olduğu yasaları ve kanunları kabullenmek, kendilerince helâl koymak ve haram yapmak, Allah'ın izin vermediği bir konuda söz söylemeye kalkışmak, asıl itibarıyla "Allah'dan başka hiç bir ilah yoktur" kelimesiyle çelişmektedir. Çünkü şahadet kelimesi bütün kalplerin ilah olarak kabullenip sevdiği ve saygı gösterdiği, itaat ederek boyun eğdiği bir tek varlığın O olduğunu bize bildirmiştir.

Aynı şekilde bu kelime, Allah'ın Rasûlü olan Hz. Muhammed'in peygamberliğine şahitlikte bulunmakla da bir çelişki meydana getirmektedir. Çünkü o peygamberin emrettiği ve yasakladığı şeylerde kendisine itaat etmekle emrolunmuşuzdur. İşte gerçekten insanlar bu inceliğin farkına varmış olsalar, böyle bir durumda yeryüzünde hiç bir azgının ve tağutun varlık göstermesi ve kanun koyması mümkün olamaz, zaten böyle bir gücü kendisinde bulamaz.

Müşriklerle Münasebet

İkinci nokta: Müşriklere önem verip müslümanlara yardımını bırakarak müşriklere yardımda bulunmak ve bunların yanında yer almak. Bunun delili ise Rabbimizin şu âyetidir:

"İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır." (Mâide, 5/51)

İşte işin bu yönü, bugün dünyada yaşayan insanların bir çoklarının yaşamış bulunduğu çelişkilerdendir. Böyle davranan müslüman-lar her halleriyle kafirlerin ve İslâm düşmanlarının, müşriklerin yanında yer almalarına rağmen, halen kendilerini müslüman saymaları ve İslâm isimlerini almış olmalarıdır. İşte çelişkinin bu ikinci noktasında meseleyi çok iyi bilmemiz ve bu hususta tedbir almamız gerekir. Zira bu manâda tedbir almak bize vacibtir. Öyle bir çağda yaşıyor ki, adam: "kâfir olan bir kimseye "Ey kâfir" demekten çekiniyor. Hatta bunun daha önemlisi de vardır. Allah'ın düşmanlarından korkmak, onlara sevgi duymak, büyük görme gibi hastalıklar

alabildiğince çoğalmış, adeta bunlara saygıyla bakılır olmuştur. Bunlar neredeyse örnek alınacak kimseler olarak gösterilmektedir. Evet imam zayıf olanlar rızdinde bu "kâfirler örnek alınacak kimseler olarak gösterilmekte ve böylece değerlendirilmektedir. Bu kâfirlere o derece bir saygınlıkla bakılıyor ki, her halükarda onlar gibi olmalarını isteyip durmaktalar. Böyleleri bir kelerin deliğine de girmiş olsalar, onlara imrenenler de derhal oraya gireceklerdir.

Bu gibi kâfirlere öylesine bir özentî ve bağıllık gösterilmektedir ki, bu, değişik tarzlarda kendisini göstermektedir. Kalbî sevgi ve bağıllıktan tutun da bir çok değişik tarzda bağıllıklar. Kimileri bunların

dinsizlik olan görüş ve düşüncelerini benimseyip onların koymuş olduğu yasalar ve kanunlar gibi kanunlar ortaya koyarak işe girişiyor. Meselâ müslümanların hanımlarının örtülerini atıp, onları açıp çıplak ortaya sürmek gibi. Kısaca hayatlarında küçük büyük her davranış ve uygulamayı onların hayatına da geçirmek istiyorlar. Allah'ın izniyle biz bu konuyu, "dostluğun boyutları" bahsinde etraflı bir şekilde açıklayacağız.

Şimdi bizim burada gerçek manâda akidenin temelini

ye aslını idrak edip öğrenmiş olmamız, bununla çelişki meydana getiren şeyleri de o oranda öğrenmemiz, bizi "Velâ Berâ" meselesinde dikat olmaya itecektir. Kısaca müslümanın akidesi konusunda bu, kefil durumundadır. Böylece doğru şer'î ölçüyü ele alacak ve buna göre durum değerlendirmesinde bulunacaktır. Yoksa beşerin heva ve isteklerine dayalı bir mikyas ile değerlendirmeye gitmeyecektir.

Bu konuda: "Kişi sadece Allah'ı, Rasûlü'nü, O'nun dinini ve mü'-minleri dost edinecek, bunları dost bilecek, yetkisini bunlara verecektir. Aynı zamanda tabi olunan, peşinden gidilen, Allah ve Rasûlü'ne savaş açmış olanlardan da uzak duracaktır, o manadaki J)ir ümitten veya bir korkudan kendisini uzak tutacaktır."

1. KISIM

1. BÖLÜM

(VELÂ ve BERÂ' KAVRAMI)

Kitap Ve Sünnette Bunun Tarifi Ve Önemi:

Velâ: Bu kelime lügatte aşağıdaki manâlarda kullanılmıştır. Lisânu'l Arab adlı lügatte şu ifadeler yer almaktadır: "Muvalât; İbn A'râbî-nin de söylediği gibi: "İki kimsenin bir birbirleriyle çekişmesidir ki, aralarını bulmak için üçüncü bir kimsenin devreye girmesidir. İşte araya giren bu üçüncü kimseye şöyle denir. Ona yöneldi de kendisine dostluk ve sevgi gösterdi. Meselâ falan kimse filan kimseye dostluk gösterdi denilir ki bu, onu sevdi manasınadır.

Mevlâ: Bu bir çok manâlara gelen bir kelimedir. Bu manâları şöylece sıralayabiliriz; Rabb, Malik, Seyyid, Efendi, nimet veren, azadli köle, yardım eden (yardımcı), Tabi (uyan, tabi olan), komşu, antlaş-mali (müttefik), amca çocuğu, Akîd (idareci, asker), hısımlık-akrabalık, kul (köle), azadeden (özgürlük veren), kendisine nimet verilen.

Bütün manâlara dikkat olunacak olunursa, bunun sevgi ve dostluk esasına dayandığı görülecektir.^{117[117]}

Velayet: Kişinin nesebi (soyu) üzerindeki yetkisi,

^{117[117]} İbn Manzûr, Lisânu'l-Arab, III/985-986, Kamûsu'l-Muhît, IV/294.

yardım ve köle azadetme yetkisi gibi.

Muvalât: Herhangi bir topluma karşı sevgi ve koruma, yardımd; bulunma gibi manâlara gelir. Nitekim Peygamber (s.a)'in: "Ben kimin mevlâsı (dostu, yardımcısı) isem, AH de onun mevlasıdır." ifadesi hakkında İmam Şafiî şöyle diyor: Yani bununla İslâm'a olan dost-luk ve saygı kasdolunmaktadır."^{118[118]} Tirmizî bu hadisin hasen, sahih ve garib olduğunu söylemiştir.)

Nitekim yüce Mevlâ da şöyle buyurmaktadır:

"Bu, Allah'ın iman edenlerin yardımcısı (velisi) olmasından dolayıdır. Kâfirlere gelince, onların yardımcısı (velisi, dostu) yoktur." (Muhammed, 47/11).

Muvalât muadatın yani dostluk düşmanlığın zıddıdır. Nitekim dost da düşmanın zıddıdır. Yüce Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Ey babam, korkarım ki (şeytana uymanla) Rahman (olan Allah)ın azabı sana dokunacaktır da (lanet ve azâb ile) şeytanın velisi (yakını, arkadaşı ve dostu) olacaksın." (Meryem, 19/45).

Bu konuda Saleb de şunları söylüyor: "Allah'tan

^{118[118]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, IV/281, 368-370, 372; Tirmizî, menâkıb, 19; Elbanî, Sahîhu'l-Camiu's-Sağır, VI, 353.

başkasının önünde eğilip ona kulluk gösteren herkes, kesinlikle o varlığı veli (dost, arkadaş, yandaş) edinmiştir."

Allah (c.c) şöyle buyuruyor: "Allah iman edenlerin velisi (dostu ve yardımcısı) dır." (Bakara, 2/257).

Bu âyetin yorumu şöyle yapılmıştır: Düşmanlarına karşı onlara yardım edip, onları zafere kavuşturmada Allah (c.c), onların velisidir. Aynı zamanda dinlerini diğer muhalif ve batıl dinler üzerine ha-kim kılmakta yine onların yardımcısı ve velisidir.

Bir diğer yorum ise şöyle yapılmıştır: "Onların velisi demek, güzel amelleri sebebiyle onların sevaplarını ve mükafatlarını yüklenir.

el-Velyriyakmak ve yakın olmak.^{119[119]} Müvalât ise mütabaat manasınadır ki, tâbi olmak, arkasından gitmek ve uymak, dostluğunu kabullenmek demektir. Nitekim Rabbimiz (c.c) şöyle buyurmaktadır: "Eğer Ondan yüz çevirerseniz, yerinize sizden başka bir toplum getirir." (Muhammed, 47/38).

Yani şayet sizler İslâm'a sırt çevirir, dininizi gereğince yaşamazsanız, yerinize başka bir toplum getirilecektir.

^{119[119]} İbnu'l-Manzûr Lisan'ul-Arab, III, 986.

Yine Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır: "İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğuna yol göstermez." (Maide, 5/51)

Bunun manası da: Kim onlara uyar ve yardımda bulunursa, demektir.^{120[120]}

"el-Misbahu'l-münîr" adıl eserin sahibi diyor ki: "el-Veliyy" Feîl ölçüsünde bir kelime olup, fail manasınadır ki, bu, başkasının velayetini üzerine alan, idare eden demektir. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır: "Allah, iman edenlerin velisi (dost ve yardımcısı) dır." (Bakara, 2/257) Veliy kelimesi aynı zamanda itaatkar olanlar için de mef'ûl manasınadır. Meselâ: Mü'min, Allah'ın velisidir denilir ki, bu, mü'minin Allah'a itaatkâr olduğunu bildirmektir. Bu kelime Mufaale babından, muvafakat etmek, yardım etmek manâlarını taşır.^{121[121]}

el-Bera' Kelimesinin Sözlük Anlamı

Sözlük manâsı: İbnu'l-A'rabî diyor ki, kişi kurtulunca, Beri oldu denilir. Nitekim bu kelime korunup uzak olmak,

^{120[120]} Lisanu'l-Arab, 11/988.

^{121[121]} Feyûmî, el-Misbahu'l-Miinîr, 2/841.

uzaklaştırmak manâlarına geldiği gibi, mazur görmek, mazeret, bahane göstermek, özür sabit olmak, mazur olmak, dikkatini çekmek, uyarmak. Nitekim Rab-bimizin şu âyeti buna delildir:

"Allah ve Rasiilünden kendileriyle anlaşma yapmış olduğunuz müşriklere bir ihtar (kesin bir uzaklaşış, bir ültimatom ve bir uyarı) dır." (Tevbe, 9/1)

Dikkat edilirse bu âyette geçen "Berâet" kelimesi uyarı, ihtar, ikaz ve ültimatom gibi manâları taşımaktadır.

Ebû Hüreyre hadisinde bu husus şöyle ifade olunmuştur. Hz. Ömer (r.a), kendisini göreve çağırdığında, o da bundan kaçınmış, bunun üzerine Hz. Ömer (r.a) şöyle söylemiştir:

"Doğrusu Hz. Yusuf da görev istemişti." Ebû Hüreyre (r.a), kendisine şu karşılığı verdiler: " Hz. Yusuf benden uzaktır, benim de onunla bir ilgim yok." Yani; her ne kadar ben onunla mukayese ediliyorsam da, hüküm bakımından bizim birbirimizle ilgimiz yoktur. Böylece kişi imanla mükellef bulunduğu ve bununla emrolunduğundan dolayı, bu velayet ve muhabbetin reddi manâsına

değildir."¹²²[122]

Bu arada şunu da belirtmek isteriz. Berâ ve Berî kelimesi, anlam itibariyle eşittir.

Leyletü'l-Berâ: Bu, ayın güneşten ışıık almadığı ayın ilk gecesi manasınadır.¹²³[123]

Velanın Istılahı (Kavram) Manâsı

Velayet: Yardım etmek, zafer, sevgi (mahabbet), ikram, ihtiram ve açık veya gizli olsun sevilenlerle beraber olmak demektir. Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Allah iman edenlerin velîsi (dostu) dir, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların dostları da Ta-ğut'tur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür" (Bakara, 2/257).¹²⁴[124]

Bu âyette geçen kâfirlere dostlukta bulunmak demek, onlara.ya-kınlık göstermek ve onlara sevgisini ortaya koymaktır. Bu davranışı sözleriyle, fiilleriyle ve niyetleriyle ortaya koyan kimseler onları dost edinmiş

¹²²[122] İbn Kesîr bu eseri, en-Nihaye fî Ğaribi'l-Hadîs adlı kitabında zikretmiştir. 1/112.

¹²³[123] Lisânul-Arabî/183; el-KamûsîTl-Muhîtl/8.

¹²⁴[124] Şerhu't-Tahavî, 403; Teyşîru'l-Azîzi'l-Hamîd 422.

kimselerdir.^{125[125]}

Kavram (ıstılah) Olarak Bera'nın Anlamı

Terim olarak Berâ kelimesinin anlamı da şöyledir: Değişik şekildeki uyarılardan, ikazlardan ve tüm ihtarlardan sonra uzaklaşmak, kurtulmak, düşmanlık gibi manâları ifade eder.

Şimdi ise Velâ ve Bera ifadelerinin açıklamasını yapalım:

Şeyhu'I-İslâm İbn Teymiyye (r.a) bu konuda şunları söylüyor:

Ve âyet: "Bu adavetin yani düşmanlığın zıddı demektir, dostluk ve irade etmek manasınadır. Aslında velayet, sevgi ve yakınlık demektir. Adavet ise, buğz = kin ve uzaklık demektir. Veli ise yakın manâsına gelir ki meselâ bu şuna yakındır" gibi. Nitekim Peygamberimiz (s.a)'in şu kavli de bunu ifade buyurmaktadır: "Miras paylarını (Kur'ân'da bildirilen) sahiplerine, veriniz. Bu paylardan geri kalan herhangi bir şey de baba tarafından

^{125[125]} Nuaym, Yasin, K. İman, 145.

en yakın olan er kişiye aittir."^{126[126]} Yani ölüya akrabalıkça en yakın olan erkeğe verin, demektir.

Madem ki Allah'ın velisi O'nun sevdiği ve hoşnud kaldığı, O'nun buğzettiği ve kin güttüğü şeylerde tümüyle Allah'a muvafakat etmek ve O'na tabi olmak, emirlerini yerine getirip, yasaklarından da uzak durmak konumundadır. O halde, Allah'ın velisine, düşmanlık göstermenin Allah'a düşmanlık etmek olduğunu da bilmelidir. Çünkü Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Benîm de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Onlar size gelen gerçeği inkar etmişken, onlara sevgi gösteriyorsunuz." (Mümteherine, 60/1).

Kim, Allah'ın velilerine düşmanlık edecek olursa, o kimse ya da kimseler Allah'a düşmanlık etmiş olurlar. Kim de Allah'a karşı düşmanlık gösterirse o kimse, Allah'a savaş açmış olur. Nitekim hadisi şerifte şöyle buyurulmuştur: "Kim benim bir velime (dostuma), düşmanlık ederse, kesinlikle o benimle savaşa çıkmıştır (bana

^{126[126]} Buharî, Feraiz, 5, 7, 9, 15; Müslim, Ferâiz, 3-2 (1615)

savaş açmıştır”^{127[127]}

Allah'ın düşmanlarına karşı dostluk gösterip onları veli edinenlere verilecek olan isim durumuna gelince bu, değişik şekillere göre adlandırılır. Öylesi sevgi, dostluk ve velayet vardır ki, irtidattır, tümüyle İslâm'dan çıkıştır. Kimisi de bir öncekine göre daha bir alt derece-l dedir ki, büyük günahlar ve haramları işlemek bu ikinci durumda mutalaâ olunur.^{128[128]}

Allah (c.c), mü'minler arasında sevgi, kardeşlik ve yardımı gerekli kılınca aynı zamanda kâfirlere dostluk göstermekten ve onların yakınında ve yanında yer almaktan-da menetmiştir. Kâfirlerin hangileri olursa olsunlar; ister yahudiler, ister hıristiyanlar, ister dinsizler, ister müşrikler ya da başkaları olsunlar, aralarında hiç bir fark söz konusu değildir. Kısaca müslümanlarca üzerinde ittifak olunan asıllarda herhangi bir küfür söz konusu olunca ne türden olurlarsa olsunlar hepsi de kafirdirler, bu gibilerle dostlukta bulunmak Allah tarafından kesinlikle yasaklanmıştır.

Bunun için, herhangi muvahhid (Allah'ı bir tek olarak

^{127[127]} İbn Teymiye, el-Furkân, 7. Buhârî, Rikâk 650, İbn Mâce, Fiten, 16.

^{128[128]} Abdullatîf b. Abdurrahman b. Hasan, er-Resailu'l-Müfide 43.

ilah tanıyan mü'min) şer'î açıdan küfrü gerektiren şeyleri terketmesi halinde, onu sevmek, ona dostlukta bulunmak, velayetini kabullenmek ve onun yardımına koşmak gerekir. Ancak kim de bunun aksine bir davranış ve tutumun içinde ise, Allah'a yaklaşmak için böyle bir kimseye karşı kin gütmek, buğzetmek ve ona düşmanlık göstermek gerekir. Bu, zorunludur. Aynı zamanda bu tür kimselere karşı güç ve imkan nisbetinde el veya dil ile cihad etmek de vaciptir.

Velâ ve Berâ' konusunda beliren tavır şudur: Allah dostlarına ve emirlerine karşı gerekeni yapmak, onlara dostluk ve sevgi göstermek. Allah düşmanlarına, haramları ve sınırları çiğneyenlere karşı ise buğzetmek gerekir. Zira bu ikisi bu yönleriyle birbirinden ayıramazlar. Kaldı ki, imanın aslı, Allah rızası için O'nun peygamberlerini ve onlara tabi olanları sevmektir. Aynı şekilde Allah için O'nun düşmanlarını ve peygamberlerinin düşmanlarını sevmeyip bunlara buğzetmektir.^{129[129]}

Hatta Abdullah b. Abbâs (r.a)'tan şöyle rivayet olunmuştur, demiştir ki: "Kim Allah için sevgisini

^{129[129]} Şeyh Abdurrahman b. Sa'dî, el-Fetava es-Sa'diye 1/98.

sürdürür, kim de Allah için buğz da bulunursa, Kim Allah için dostluk kurar ve kim de Allah'ın düşmanlarına karşı düşmanlık sürdürürse, işte bu davranışı ile Allah'ın dostluğunu kazanmış olur. Kişi böyle davranmadığı sürece ne kadar çok namaz kılar ve oruç tutarsa bile yine de imanın tadına (hazzına) erişemez (imanın tadını duyamaz). Çünkü böyle kimseler, insanlarla olan münasebetlerini sırf dünya menfaatına bağlamışlardır. Böyle bir davranış ise, kişiye hiç bir şey kazandırmaz."¹³⁰[130]

Bu ümmetin ilim kaynağı olan Abdullah b. Abbas (r.a), kendi zamanındaki insanların ilişkilerinin ve münasebetlerinin dünya menfaati esasına dayandığını ve böylelerinin kendileri açısından hiç bir şeye ehil olmayacaklarını söylemesi gerçekten düşündürücüdür. Çünkü bu öylesi bir çağda olmaktadır ki, Rasûlullah (s.a)'ın ifadesiyle çağların en hayırlısı olmaktadır. O halde mü'minin görevi kimleri sevmesi gerekiyor ve kimlere buğz edip uzaklaşması icabediyorsa bunları öğrenmek, bu uğurda öğreninceye dek her türlü sıkıntıya da katlanmakdır. Aynı zamanda kimleri dost edinecek ve

¹³⁰[130] Hilyetu'l-Evliyâ 1/312; İbn Recep Hanbelî, Cami'ü'l-Ülûm ve'l-Hikem, 30.

kimlere veli olacak, kimlere karşı düşmanlık gösterecekse ise, bunları da öğrenmelidir. Daha sonrada kendisini kitab ve sünnet terazisiyle ölçmeli böylece kendisinin şeytanın Ve yandaşlarının yanında mı yoksa Rahman'ın hizbuîlah olan kullarının safında mı yer alıyor görmeli? Çünkü gerçekten kurtuluşa erenler hizbuîlah planlardır. Hizbullah'ın yani Allah taraftarlarının dışında kalanlar ise hem dünyalarını ve hem de âhiretlerini kaybedenlerdir.

Değerli Şahabı Abdullah b. Abbâs (r.a)'in söylediği gibi insanların birbirlerine kardeşlik ve sevgi gösterileri dünyalık esasına dayanıyorsa, bu durumda karşılıklı menfaatler ve çıkarlar ortadan kalkınca, kardeşlik ve sevgi de yok olur. Bu yüzden de İslâm ümmetinin, düşmanları karşısında varlık göstermesi, birlik, beraberlik içinde olmaları imkansızlaşır.

İçinde bulunduğumuz çağda insanlar arası ilişkiler tümüyle çıkar esasına, maddeye ve dünya menfaatlerine göre düzenlenmektedir. Çoğunlukla insanlar arası sevgi ve münasebetler dünyalık için olmaktadır İd, bu gerçekten bağlıları için bir kazanç değildir.

İslâm ümmeti için tek bir çare vardır. Ayakta

durabilmeleri de sadece buna bağılıdır. Yeniden Allah'a dönmeliler, Allah sevgisiyle toplanıp bir araya gelmeliler. Allah için buğzetmeliler. Aynı şekilde dostluklarını ve velayetlerini Allah rızası üzere sürdürmeliler. Allah'ın emrettiklerini yapmalı, onları sevip istemeli, yetkisini velayetini o manada kullanmalı. Allah'ın emirlerini çiğnemekten, velâyetiyle çelişki meydana getirecek durumlardan da uzak bulunmalıdır. İşte böyle olmaları halinde mü'minler, Allah'ın kendilerini üstün kılışıyla mutluluk ve sevince ulaşacaklardır.

Kitap Ve Sünnete Göre Konunun Önemi

İslam'da yetki konusunun Kitap ve Sünnetteki yeri nedir? Eğitimde ve telif kaynaklarda bunun yeri nedir?

Burada önemine binaen "el-Velâ ve'l-Berâ" meselesinin eski kaynaklarda ve eğitimde yerinin ne olduğunu görmek ve öğrenmek isteriz. Gerçi konu, gerek Kitabımız olan Kur'an'ı Kerim'de, gerekse Peygamberimizin hadislerinde yani Sünnet'te gerekli şekilde açıklanmış ve tüm açıklığıyla ortaya konmuştur. Ancak

eski idarî akide kitapların da ve eğitimde pek fazlaca yer almamıştır. Bana göre bunun üç sebebi vardır:

1- Aslında akaidle ilgili bu kavramı, ilk müslümanlar gayet jtcık ve seçik bir^şekilde bilmekte idiler. Zira onlar ışıklı tarih ve siyer dönemleri içerisinde akaid açısından gerçekten yüksek bir derecede idiler. Akideleri gayet berraktı ve herhangi bir şekilde bulanıklık söz konusu değildi. Kendileri Allah yolunda cihadı sürdürdükleri için de bu husus onlar tarafından çok iyi bir şekilde biliniyordu. İşte bütün bunlar bu işe onların his ve duygulan açısından da bir açıklık getirmekte idi. Kaldı ki, hemen her bir konuda bizzat Kitap ve Sünnete başvuru-yorlardı.

2- Doğrusu ilk müslüman toplumlarda özellikle de raşid hilafet denemi sonrasında bu konu çerçevesinde akaidle ilgili herhangi bir problemleri olmamıştır. Ancak Allah (c.c)'ın sıfatları etrafında problemler ortaya çıkmış, fırkalar bu konuya bir hayli derinlemesine dalmışlardı. Bu itibarla mutlaka Ehli Sünnet ve Cemaatin bu konuya eğil-mesi, bu tür sapmaları tedavi etmesi gerekiyordu. Bunu insanlara açıklamaları ve Allah (c.c)'a yakışır manada

O'nun sıfatlarını ve yüceliğini ortaya koymuş olabilmeleri bakımından önemliydi bu. Biz bütün bu sıfatları, Kitap ve Sünnetin tesbit edip bildirdiği Ölçüde kabul eder ve inanırız, aynen bunları biz de tesbit ederiz, varlığını kabulleniriz. Bu konuda herhangi bir tahrife, bir tatile, temsil, teşbih ve keyfiyete sapmaksızın aynen Kitap ve Sünnet ölçüsünde kabul ederiz.

Nitekim bu konuda, bizden öncekilerin kitapları, bu konuya ilişkin hadislerle ve ifadelerle dopduîudur. Ancak bütün bunların yanında, bu eser sahiplerinin kitaplarında "el-Velâ ve'l-Berâ" meselesinin pek az olarak yer aldığı görülür. Çok kısa ifadelerle konu geçirilmiştir. Meselâ: "Biz, Allah Rasûlü'nün ashabını severiz, onları severken herhangi birisinin sevgisinde ifrata ve aşırılığa gitmeyiz. Onlardan herhangi birisinden uzak durmayız. Biz onlara kin duyanlara ve onları hayırla yadetmeyenlere de kin güderiz."^{131[131]}

3- Bir de İslâmî teliflerin akaidle ilgili kaynakları arasına kalam ilminin girmesinden, bu berraklığının gitmesi ve bulanmasından sonra, artık bu konuya bir daha

^{131[131]} Tahaviye ve Şerhi, 258

kesinlikle denilecek bir şekilde dönülmedi. Kaldı ki, bu, sadece işin bu yönüyle kalmayıp, aynı zamanda derinlemesine "Lâ ilahe illallah" kelimesiyle fazlaca ilgili olduğu gibi, Tevhîdî Ulûhiyetin gerektirdiği konu ile ve îsâm ile çelişki gösteren durumlarla da ilgisi olan bir konudur. Yani bu, gerçekten komple bir konudur.

Aslında müslümanlar, İslam ile çelişen meseleler üzerinde durup bunu bizzat müslümanlara açıklasalardı, bu çelişkileri gerçek anlamıyla insanlara sunsalardı, zihinle ilgili soyut şeylerle uğraşıp, gerçeğe ilgisi olmayan şeylerle meşgul olacakları yerde, asıl meseleleri ele almış ve İslamın gerçek manasını aktarmış olsalardı, insanlara daha çok yararı olabilirdi. Böylece de, Allah (c.c)'ın bunlardan murad etmiş olduğu o şeyi yerine getirme ve ayakta tutma gücüne sahip olabilirdi. Aslında İslâm ümmeti, Hz. Peygamber (s.a)'ın şu ifadesiyle sıkı sıkıya bağlı kalsalardı kendileri için gerçekten çok daha iyi olurdu. Zira Rasûlullah (s.a) şöyle buyuruyor:

"Ben sizi, gecesi gündüzü gibi apaydın olan (en küçük bir şüphe bile kabul etmeyen gayet açık) bir din üzerinde bıraktım. Benden sonra ancak helak olanlar, o dinden

başka yönler e sapar.”^{132[132]}

İşte müslümanlar bu prensibe sapa sağlam bir şekilde bağlı kalsalar, tüm felaket ve musibetlere karşı dişlerini sıkmış olsalardı, ne doğudan ne de batıdan hiç bir kimse kendilerine göz dikmeyecek başlarına üşüşemeyecekti. Aynı zamanda kopkoyu kör bir karanlığın ta kendisi olan düşünce sistemlerinin -ister batıdan ister doğudan esmiş olsun- hiç birisine asla kapılmayacak, O koyu karanlıklar içerisinde belirsiz bir yürüyüşe başlamayacaktı.

İlk dönem (asrı saadet) müslümanları, sadece iki vahye yani Kitap ve Sünnet'e bağlı kaldıkları için, gerçekten bunlardan örnek bir nesil ortaya çıktı ki, ne geçmişte ve ne de gelecekte o nesil gibisi olmamıştır. Bu Öyle bir nesil idi ki, sadece dinine bağlı kalmakla yücelip güçlenmiş, böylece dünyayı fethetmiş; küfrün ve şirkin tüm karanlıklarını paramparça etmiştir. Allah'ın adını batıdan ta Fransa'nın içlerine ve doğudan da ta Çin içlerine kadar yüceltmıştır.

^{132[132]} Ahmedb. Hanbel,Müsned, IV, 126; İbn Abdi'l-Berr, Camiu Beyani'l-İlm, II, 222. İbn Mace, Mukaddime, 6; Terğib ve Terhîb, 1/46. Camîu'l-Üsûl (Haşîye), 1/293.

Kurbanı Metod Ve Kelam İlmi

Ancak burada bir noktaya değinmek gerekiyor. Bu nokta, Kitap (Kur'an) ve Sünnet'in akideyi sunma yolu ve metodudur. Az da olsa genel yönleriyle bu konuya ve kelam ilminde müslümanlar üzerinde işlediği cinayete değinmek uygun düşecektir. Evet bir nebze duralım, pencereyi biraz aralayalım ve saf Rabbani akidenin kaynağı ile kelam ilminin cehaleti arasındaki durumu görelim.

Bu ümmetin selefi (önceki tertemiz nesli) - Allah (c.c) kendilerine rahmetiyle muamelede bulunsun- Allah'ın yüce Kitab'ının nasıl bir manâ ifade ettiğini çok iyi bir şekilde idrak etmişlerdi. Bu Kitap, bir hidâyet ve kurtuluş kitabıdır. Yoksa o bir felsefe kitabı değildir. Hiç bir gerçeğe ilgisi olmayan boş nazariyelerden sözedene bir kitap ta değildir. İşte o seçkin nesil, şu gerçeği pek güzel bir şekilde anlamışlardı; Allah (c.c), bizzat beşer varlığının yaratıcısıdır. Bir tek O'dur her şeyi bilen. Dolayısıyla insan nefsinin ıslah edip düzeltecek şeyi de en iyi olarak bilen yine bizzat kendisidir.

İnsanlar için bir nûr ve hidayet kaynağı olan Rasûlü Hz. Muham-med (a.s)'e indirdi, bu kitap aynı zamanda tüm hayırların ve iyiliklerin de kaynağıdır. Bu kitap helak ve hüsrân yollarına sürüklenen herkesi uyaran bir kitaptır. Diğer taraftan Kur'an'ın hitap özelliği de şöyledir: İnsana seslenirken onu, ruh ve cesetten oluşan akıllı ^e şefkat sahibi bir tek varlık olarak tanıtır. İnsanda hayrın sevgisi yer aldığı gibi, şerrin de tiksintisi yer almıştır. Nitekim Allah (c.c) Kur'an'ı Ke-rîm'inde şöyle buyurmaktadır:

"Her bir nefs ve onu (organ ve duyularla teçhiz edip düzenleyen" "Sonra da onu (o nefsi) hem kötülüğü, hem de (ondan sakınmak olan) takvayı ilham eden (hakkı için)" "Onu (nefsini) temizleyen kişi, muhakkak felah bulmuştur. "Onu (sapıklıkla) örten kimse de muhakkak ziyana uğramıştır." (Şems, 91/7-10)

İşte bu, Kur'an'ın akideyi sunma yoludur. Bu öyle bir yoldur ki, sadece akla seslenmez. Ancak o, insanı bir bütün olarak ele alır, öncelikle ona vicdan yoluyla seslenir. Ama bu onun, aklına emre iştirakle katılmaya [mani olamaz. Aynı zamanda Kur'an ona münferid olarak ta hitab etmez. O kitap insana hitap ederken her zaman onun vicdanının

derinliklerine seslenir, yani vicdanı bununla dopdoludur. Bu arada Kur'an, esas konuyla ilgili olarak telkin etme görevini alır, onda imanı harekete geçirir. Bu sadece mantikî oyunlarla ve burhanlarla bir yarış yolu değildir. Çünkü Kur'ân'î yol böyle bir yapı taşımaz.

Kur'an, bu işi yaparken, insan fıtratına seslenir. Tıpkı Allah'ın kendisini yaratmış olduğu fıtrata.. Çünkü Allah (c.c), bu fıtratı yarattı ve Kur'an'ı her şeyi tüm açıklığıyla ortaya koyan mufassal bir kitap olarak kendilerine indirdi. Onların isteklerine cevap veren, onlara hayat veren aynı zamanda onlara güç ve dayanak veren bir açıklayıcı kitap olarak indirmiştir.

Ancak hiç kuşkusuz, akıl da bu fıtratın bir parçasıdır. Bunun iman meselesi üzerinde bir payı vardır. Fakat akıl, hayat problemlerinden herhangi bir problemi alıp öğrenmek istediğinde bu akıl için gerekli olan şartları da ancak Allah (c.c) bilir. Bu bakımdan akıl fonksiyonunu tek başına yerine getirmek istediğinde, mutlak kainat kanunlarını bilip öğrenmesi gerekir, işini buna göre yapması mümkün olabilir. Bu hususta vicdanın herhangi bir etkisi rolü yoktur. Ancak iman meselesine gelince, bu

durumda akıl tek başına değildir, bağımsız olarak hareket edemez. Burada artık devreye, vicdan ve duygular da girer.."133[133]

Akaid konusunda sapmaların ne zaman başladığını öğrenmek için yaptığımız tarihi araştırmalarda, bu sapmanın kesin olarak Emevîler döneminde başgösterdiğini görüyoruz. Evet basit bir şekilde de olsa bu dönemde baş göstermiştir. Ancak bu sapmalar Abbasîler döneminde zirveye çıkmış, bu dönemde Yunan, Hind, İran kökenli ilimlerin Arap diline çevrilmiş olması bu sapmalarda itici etken olmuştur.

Daha sonra fetihler yoluyla sınırların genişlemesi, tslâm devletinin en yüksek duruma geçmiş olması, bu arada bir çok milletlerden İslama girenlerin olması, müslüman olurlarken kimilerinin içlerinde nifaklarını, zındıklıkların gizlemiş olmaları bu sapmalara neden olmuştur. Çünkü yapılan tercemelere bu zındıkların ve münafıkların yanlış düşünceleri de bu eserlerin satırları arasına sıkıştırılıverdi. Bunlar yapılırken hangisi akideyi bozar, hangisi bozmaz, kısaca iyisi ve kötüsü

¹³³[133] Muhammed Kutub, Kur'an araştırmaları, 149.

ayırdeilmeksizin ve hiç bir ayıklamaya tabi kılınmaksızın bu yabancı ilimlerden ve bilgilerden alınmıştır.

Evet İslâm toplumundaki insanların tüm düşünceleri akılcı bir şekil alıp, boş süslü sözlerle meşgul olma noktasına gelince Grek kökenli cahilî çöplükleri ithal ettiler. Batıdan gelen bu akımlara kapılıp alda-nanlar buna felsefe adını koydular. Artık ithal edilen bu yabancı ve karmaşık şeylerle avunur oldular. Bir takım tuhaf ifadeler, kavramlar ve bu kavramların içerdiği manâlarla uzun uzadıya uğraşmak, bunu düşünce ve ilim hayatlarının meşgalesi yapmak gibi. İşte bu kimselerin böyle bir yola girmeleri, bu düşüncelerden etkilenmeleri, onları İslâm düşüncesi hakkında çok garip kanaatlere sürükledi. Evet İslâmın zatında bir garipliğe, yabancılaşmaya, onu tebliğde bir sunuş tuhaflığına düştüler.

Bu kimselerin böyle bir düşünce sapmasına düşmelerinin asıl nedeni ve sırrı şu husustur: Bilindiği gibi, felsefe ile İslâm akidesi arasında, metod bakımından büyük farklılıklar vardır. Aynı şekilde felsefenin üslûbu ile İslâm akidesinin üslûbu arasında da metod noktasından büyük fark vardır. İslâm inancının hakikatleriyle felsefe arasında

hiç bir zaman kıyaslanamayacak manâda farklar vardır. Birisi kabalık hokkabazlık iken, diğeri yani İslâm, gerçeğin kendisidir. İşte küçük değersiz kıpırdanış ve titreyişleri vurgulayan felsefedir. Bu beşer lahutîliğinin (felsefesinin) konuları içinde yer alan şeyler demektir.^{134[134]}

Artık sormamız gerekir; Acaba, kafiri hava ve atmosferde gelişen cahili beşer felsefesi ile "Allah'ın taptaze ve tatlı olan "İslâm" dini arasında bir birleşme noktasına gitmenin sırrı nedir?

Acaba Cihad ve akidenin yeryüzünde yayılmasını gündemden çıkarmanın sonucu mu?

Acaba bu, kör bir taklidin mi, yoksa her seslenenin peşine şuursuzca takılmanın bir neticesi midir?

Acaba bu, aklî üstünlük iddiasının bir sonucu mu ve bu cedel sahipleriyle aynı üslûp ile karşılaşmak için duyulan bir istekten mi ileri gelmekte idi?

Yoksa bütün bunların ötesinde İslâm düşmanlarının saf ve berrak İslâm inanç ve akidesini bulandırma çalışmaları mı var?

Ben öyle sanıyorum ki, yukarıda sayılan sebeplerin

^{134[134]} Seyyid Kutub, islâm düşüncesinin özellikleri ve mukavvematı, 10, 11

hepsinin bu dejenerasyonda payı ve yeri bulunmaktadır. Ancak bu arada şunu da belirtmeliyim kî, ilk dönem terceme olayını incelerken gördüğüm şu olmuştur:

İslâm düşmanlarının hile ve tuzakları kimi müslümanların heva ve istekleriyle uyum sağlamış ve özellikle de Abbasî döneminin bazı idarecilerinde bu daha net bir şekilde görülmüştür. Mesela: Me'mun'u bunlara örnek olarak verebiliriz. Artık böylece Yunan sofistlerinin ve daha başkalarının kitaplarının terceme edilerek İslâm âlemine sunulması İslâm aleminde yapacağını yapmıştır.

Nitekim bunu doğrulayan bir hadiseyi nakledelim: Halife Me'-mûn, bir Hıristiyan olan Sakaliye (Sicilya) hâkimine haber göndermiş ve kendisinden, bu beldenin felsefe ile meşhur kitaplığından kitaplar göndermesini istemiştir.

Sakaliye (Sicilya) hâkimi istenilen kitapları göndermekte önce tereddüt etmiş, hemen devlet adamlarını toplamış, gelen talep hakkında onlarla meseleyi etüd etmiştir. Bunun üzerine ülkenin büyük dini lideri (Metropoliti) fikirlerini şöyle açıklamış:

"Hemen onların istedikleri kitapları gönderin. Yemin

ederim ki, felsefe ile ilgili ilimler hangi ümmetin ilimleri arasına girerse, kesin olarak o ümmeti ve milleti bozar, ifsad eder"

Sicilya hakimi (devlet başkanı), mütropolitin sözlerinin doğruluğuna kesin inandı ve hemen onun işaret ettiği doğrultuda kitapları gönderme işinde gerekeni yaptı.

Daha sonra Halife Me'mûn, Huneyn b. İshak'ı getirtti^{135[135]} Bu adam çok dilbaz biri idi. Me'mun kendisine, Yunan filozoflarına ait kitaplardan gücünün yettiği tüm kitapların arapçaya çevirilmesini istedi. O da derhal verilen emre uydu, hemen terceme işine koyuldu. Me'mûn kendisini, Yunanca'dan arapçaya çevirdiği kitaplarının ağırlığınca altına boğdu. Öyle ki Huneyn, kitapların tercemelerini yaparken kalın kağıt kullanmış, yazdığı sayfaların satır aralarını da gayet açık tutmuş ve harfleri de gayet iri yazmak suretiyle durmadan alacağı âtınların hesabını yapmıştır.^{136[136]}

^{135[135]} Huneyn b. İshak: Doktor, tarihçi ve mütercimdir. Babası Hîre halkından bir Eczacıydı. Arapçayı Halil b. Ahmed'den öğrenmiştir. Tıp ilmini Yuhanna b. Masûye ve başkalarından almış, ayrıca Yunanca, Süryanîce ve Farsçayı öğrenmiştir. Me'mûn zamanında Mütercimlerin başkanı seçilmiş, kendisi Terceme heyeti başkanlığına getirilmiştir. Memun bir çok mal ve ihsanda bulunmuştur kendisine.

Epirot'un, Kalinos'un kitaplarını özetlemiş, Ilyada ve Homeros'u ezberlemiştir. Tercemeleri yüzün üzerindedir. (Bkz. Ziriklî, A'lâm, 2/287).

^{136[136]} Bkz. Dr. Ahmed Mezîd Rifâî, "Me'mûn dönemi, adlı eser, 375-377.

Gerçekten -yemin ederim ki-, Sicilya'lı metropolit çok doğru söylemiş. Çünkü o demişti ki, bu kitaplar hangi millete giderse, o toplum ve milleti sadece bozar.

Dikkat edecek olursanız, merhum Ahmed b. Hanbel (r.a)'ın, Kur'-ân'ın mahlûk olup olmaması noktasında çektiği sıkıntının nereden geldiğini anlayacaksınız. Evet İslâm âlimlerinin, Ehli Sünnet âlimlerinin çektiği sıkıntılar, kendilerine karşı savaş açılması nereden kaynaklanmıştır?.. Me'mun ve daha başkaları döneminde meydana gelen bid'atlar hep nereden gelmiştir? Ayrıca Cevher, Araz, Vacib, Mümkün ve daha benzeri yeni yeni terimler ve bid'atler acaba hep nereden gelmiştir ki?

Evet bütün bunların geldiği bir kaynak vardır. O da cahilî kelâm ilminin teceme edilmesinden ve bunun saf ve berrak İslâm akidesine karıştırılmasından meydana gelmiştir. Bütün bu tahribat ve yıkım da "İslâm Felsefesi" adı altında yapılmıştır.

öğrendik ki o dönemin tüm mütercimleri (çevirmenleri), ya da en önemlileri hıristiyanlardan oluşmuştur. Bunlar kendi kaynaklarını Arapçaya çevirirlerken, İslâm süzgecinden geçirerek değil,

kendilerinin inandıkları ve düşündükleri gibi çevirmişlerdir. Bir adam teslis akidesine inanacak, kısaca hıristiyan olacak ve müslümanlar adına kitap çevirecek. Acaba ne kadar güvenilirdir. Kaldı ki, yazılan ve çevirilen bu kitaplardan da müslümanlar ve çocukları yararlanacaklar.^{137[137]}

Gerçekten Şair ne güzel söylemiş: Kimin ki karga olursa delili Köpekler leşine götürür o Zelili

Ayrıca Kur'ân ve Sünnet'in akideyi sunuş tarzıyla, kelam ilminin sunuş tarzı arasındaki farkın anlatılması izahtan varestedir. Çünkü aralarında çok açık mübayene (zıtlık) vardır. Ancak bütün bunlara rağmen biz bu çelişkileri belirtmek isteriz. Bunu zikretmekteki amacımız ikisi arasındaki bir karşılaştırma değildir. Gerçekte aralarında herhangi bir karşılaştırmaya gidilecek bir durum söz konusu değildir. Aslında durum şairin söylediği gibidir. Şair der ki:

Denirse ki daha keskindir kılıç asadan (bastondan)
Kalır mı değri kılıcın böyle bir benzetmeden...

Ancak biz bu farkları sadece bir hatırlatma ve bir ikaz

^{137[137]} bkz. Muhammed el-Behîy, "el-Canibü'l-İlahî, 177

niteliğinde sunmak istiyoruz.^{138[138]} Kaynak bakımından: Kur'ân'ın sunduğu akidenin kaynağı âlemlerin Rabbi olan Allah (c.c)'dır. Fakat Kelam İlminin kaynağı kısır olan insan aklıdır.

- Metod ve yol bakımından: Kelam ilminin amacı, Allah (c.c)'ın vahdaniyetini (bir tekliğini) isbat etmektir, O'nun ortağının ve işinin olmadığını kanıtlamaktır. Böylece Kelamcı aslında: "La ilahe illallah" kelimesinin bu olduğunu anlamaktadır. Halbuki bu kelimenin manâsı bu kadar basit değildir. Nitekim biz, Tevhid kelimesinin ne gibi bir anlam ifade ettiğini kitabımızın hazırlık ve giriş bölümünde gayet etraflı bir şekilde açıklamıştık.

Ayrıca Kelam ilmi, marifet'in (bilginin) gerçekleşmesini hedef olarak almıştır. Halbuki biz görmekteyiz ki, Kur'ân-ı Kerîm'de yol ve metod olarak sadece Marifet'i değil, hareketi de amaçlamıştır. Hem marifet hem de hareket. Böylece bu marifet, savunucu bir güce dönüşmektedir ki bu, vakıa âleminde delalet ettiği manayı gerçekleştirmiş olabilsin. Böylece insan vicdanı coşup harekete geçebilsin. İnsan böylece yeryüzündeki

^{138[138]} bkz. Ömer Süleyman el-Âşkar, "Allah hakkında inanç" 27-38.

varlığının gereğini, Rabbani düşüncenin ve tasavvurun kendisi için öngördüğü ve çizmiş olduğu plan içerisinde hareket etmiş olsun. İşte bu takdirde beşeriyet Rabbine tekrar dönebilir ve yine insan bu sayede asil ve temiz bir hayat yaşayabilir ki bu hayat, Allah'ın insanlar için yazmış olduğu asaletle de ittifak ve uyum içindedir.^{139[139]} Diğer taraftan Kur'ânî metod, insanı bir tek Allah'a ibadetle kulluğa çağırır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Senden önce gönderdiğimiz her peygambere ancak şunu vah-yederdik ki: Benden başka ilah yoktur. O halde ancak bana ibadetle kulluk edin (bana ortak koşmayın)." (Enbiyâ, 21/25).

Nitekim, Allah Rasûlü Hz. Muhammed (s.a) Efendimiz, Hz. Muaz'ı Yemen'e gönderirken kendisine şu tavsiyede bulunmuştu: "Onlar'ı bir tek Allah'a kulluğa ve ibadete çağır, şayet bunu tanıyıp kabullenirlerse, bu defa onları farzları yerine getirmeye davet et."^{140[140]}

Hz. Peygamber (s.a), burada görüldüğü gibi, bir tek Allah'a ibadet ve kulluğa çağırırken onları öncelikle ve ilk olarak şüphecilğe ve kuşkuya çağırmamıştır, ya da onları

^{139[139]} S. Kutub, İslâm Düşüncesinin özellikleri, 10-11.

^{140[140]} Hadis için bkz. Buhârî, Zekât, 1458; Müslim, İman, 19.

davet ederken bu hususta kelimcilerin izlediği metod olan "Şu şu delillere... dikkat et" gibi bir yola da başvurmamıştır. Yol kesindir ve nettir.

Kaldı ki Allah (c.c), insanları tekrar dirilteceği zaman, onlara hissî duyulara bağlı ilimlerle bedîhî ilimlerden, mantıktan, Tabiat bilimlerinden, cevher ve arazdan soracak değildir. Aksına Allah (c.c), bu insanlara, daha önce gönderilen peygamberlere icabet ettiler mi, davetlerini kabullendiler mi, yoksa red mi ettiler, bunları soracaktır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Her ne zaman oraya bir topluluk atılsa, onun bekçileri onlara, size (bu azap ile) korkutucu bir peygamber gelmemiş miydi?" diye sorarlar.

"Onlar şöyle cevap verirler: "Evet, doğrusu bize (bu azap ile) korkutan bir peygamber gelmişti; fakat biz (onu) yalan saymış ve Allah'ın bir şey gönderdiği yok" siz olsa olsa büyük bir sapıklık içindesiniz" demiştik. "Ve Şayet kulak vermiş veya aklımızı kullanmış olsaydık, (Şimdi) şu alevli cehennemin mahkûmleri arasında olmazdık! diye ilave ederler. "Böylece günahlarım itiraf ederler. Artık (Allah'ın rahmetinden) uzak olsun o alevli cehennemin

mahkumları!" (Mülk, 67/8-11).^{141[141]}

Yaratıcının vahdaniyeti, yani bir tekliği meselesi Kelâm ilminin gayesini teşkil eder. Rasûlulah (s.a)'a karşı savaş açan müşrikler de, Rabbimizin bildirdiği gibi Allah'ın vahdaniyetini ikrar etmekte idiler. Ancak müşriklerin bu ikrarının kendilerine hiç bir yararı olmuyordu. Nitekim Rabbuniz şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki, onlara, gökleri ve yeri kim yarattı?" diye sorarsan, mutlaka "Allah ..." derler. De ki: "Öyleyse ha m d da yalnız Allah'a mahsustur", ama onların çoğu bilmezler." (Lokman) 31/25).

Görüldüğü gibi yaratıcının bir tekliğini yani vahdaniyyetini bunlar da ikrar etmektedirler.

Tesir kuvveti (gücü): Bu, rabbani akidenin asıl damgasıdır. Bu, bu dini ka bu İçilenlerin ruh ve nefisleri üzerinde pek büyük bir güç ve etki bırakmaktadır. Halbuki felsefe ve kelam böyle değildir. Bu ikisi, müntesiplerinin cehaletine delildirler. Nitekim onlardan biri olan Sokrat şöyle demektedir:

"Halen bilmekte olduğum bir şey var ise, o da hiç bir

^{141[141]} Aşkar, el-Akıdetü fillâh, 31.

şey bilme-miş olduğumu biliyor olmamdır."¹⁴²[142]

Üslûb: Rabbani akide, özel bir tarzda insan varlığına seslenir. Bu öyle bir üslûbdur ki, hayatiyet ve canlılıkla seçilir. O direkt bir dokunma ve temastır, büyük gerçekleri vahyeden canlı bir hayattır ki, basit olarak meseleyi sunarken, beyanda açıklığı, lafız ve manâda icazı kapsar. Böylece bu akideyi tüm beşer seviyesinde ve her kesimde anlaşılabilir bir anlayışla sunar. İşte bütün bunların felsefe ve kelamla hiç bir ilgisi yoktur. Kelam ve felsefe meseleyi bu kadar gerçekçi ve herkesin anlayabileceği bir şekilde ortaya koyamaz. Bütün düğümlü ıstılahların ve terimlerin hilafına, sadece şüpheyi ve şüpheciliği artırmakla kalmaz. Aynı zamanda şüpheciliği, şaşkınlığı ve sapıklığı da beraberinde getirir.¹⁴³[143]

Kelamcıların üslûbü hemen hemen ele aldığı her mesele hakkında aynı tarzı ve üslûbü kullanır. Meselâ: "Şayet bizi denilirse ki..., Biz de onlara deriz ki..." tarzında olur. Ancak Kur'ân Üslûbuna gelince, Kur'ân akideyi iki tarzda ortaya koyar:

a- Isbat ve marifette Tevhid: Yani Allah (c.c)'ın rabb

¹⁴²[142] bkz. Önceki kaynak, 32.

¹⁴³[143] Aşkar, Akîde, 35.

oluş hakikatim, sıfatlarım, fiillerini ve isimlerini isbatı konusunda Allah (c.c), kendisi için nasıl bir haber vermişse kitabında ve aynı zamanda O*-nun Peygamberi Hz. Muhammed (s.a) bunu nasıl haber vermiş ise, o manâda isbatını yapar. Nitekim bu husus, Hadîd sûresiyle Tâ Hâ sûresinin hemen başında yer aldığı gibi, Haşr sûresinin sonunda, Secde sûresinin, Âlu îmrân sûresinin başında ve İhlâs sûresinin tümünde yer almaktadır.^{144[144]}

b- Talep (istek) ve amaçta Tevhid: İşte bu, Kâfirün sûresinin kapsamış olduğu manâdır. Bu sûrede Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Muhammedi) de ki: Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Şu anda siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmiyorsunuz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Öyle ya siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmezsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dînim bana." (Kâfirûn) 109/1-6).

Aynı zamanda bu ikinci husus, aşağıda mealini sunacağımız âyette yer alan Tevhid'dir. Rabbimiz buyuruyor ki:

^{144[144]} Şerhu'l-Akîdetu't-Tahaviyye, 88.

"De ki: Ey ehli kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım; O'na hiçbir şeyi eş = ortak tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi Rabbler edinmesin = ilahlaştırmasın. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, işte o zaman, şahit olun ki biz müslümanız, deyiniz." (Âl-i îmrân, 3/64).

Ayrıca Teznînü'l kitab diye başlayan sûrelerin (Secde, Zümer, Mü'min (= Ğafir), Casiye ve Ahkaf) sûrelerinin baş ve son tarafları, Yunus sûresinin başı, ortası ve sonu, A'raf sûresinin başı ve sonu ile En'âm'suresinin tümü buna ait delillerle dopdoludur.

İlki, ilmî ve haberî tevhidi tanıtmakta ve bildirmekte iken, ikincisi ise iradî ve talebî tevhidi bildirmiş olmaktadır.^{145[145]}

İnsan sadece bir kez Rasûhıllah (s.a)'ın siretine ve hayatına, bu akideyi nasıl sunmuş diye göz atıverse, o değerli ashabını nasıl eğitmiş diye bir dikkai ediverse, bu, ona gerçeği görebilmesi için yeterli delildir. Zira o zaman, Kur'ân ve Sünnet dışında akideyi sunanların nasıl bir yol izlediklerini görecektir. Çünkü bunlar öyle bir yol

^{145[145]} bkz. Önceki kaynak, 88.

izlemişlerdir ki, bu yol hiç bir zaman Allah'ın sıratı müstakim diye adlandırmış olduğu yol ile birleşemez.

A'meş, Ebû Vail yoluyla İbn Mes'ûd (r.a)'dan rivayet etmektedir, İbn Mes'ûd demiştir ki: "Bizden herhangi bir adam, on âyet öğ-renice, onların manâlarını öğreninceye ve onlarla amel edinceye dek, onları geçemezdi."^{146[146]}

Ebû Abdurrahman es-Sülemî^{147[147]} diyor ki: "Bizi okutanların anlattıklarına göre, kendileri Hz. Peygamberden okuyup öğrenirlermiş, öğrendikleri on âyet olunca, onda yapılması gereken görevleri (ameli) yapmadıkça, yeni bir bölüme geçmezlermiş. İşte biz böylece hem Kur'ân'ı ve hem de ameli birlikte tümüyle öğrenip (yürüttük)."^{148[148]}

Merhum Seyyid Kutub da şunları söylemektedir: "Hz. Peygamberin ashabı, bu İslâm akidesini alırlarken, sanki savaş alanındaki asker titizliğiyle alıp öğrenirlerdi. "Günlük emir" bunu hemen aynı gün yerine getirmek için alır ve uygulardı. Bu bakımdan onlardan herhangi biri, bir tek celseyi çoğaltmak istemezdi. Çünkü birden fazla devamı

^{146[146]} İbn Kesîr (Mukkadimesi), 1/13

^{147[147]} Abdullah b. Hubeyb es-Sülemî, kendisi kurradır. Babası sahabîdendir. Büyük sahabinin bir kısmından rivayetlerde bulunmuştur. Abdullah Tabîinden olup sika = güvenilir, öl. 72-75/691-694 bkz. 144- bk. Önceki kaynak.

^{148[148]} bkz. Önceki kaynak.

halinde sorumluluklarının artacağını da bilir. Fazlaca devamı halinde omuzundaki yüklerinin de çoğalacağını idrak ederdi. Böylece önce gelen on âyetle yetiniyor, bunları tümüyle hıfzedinceye kadar, bunlarla amel edinceye dek bekliyordu. Nitekim, Abdullah b. Mes'ûd hadisinde konuyu görmüş idik.^{149[149]}

İşte bu ümmetin ilk altın çağının insanı, akide konusunda Kitap ve Sünnet ile yetiniyor, başka hiç bir şeye gerek duymuyordu. Ancak sonraki çağlarda, akide meseleleriyle ilgili olarak ortaya çıkan sapmaların sebebi, özellikle terceme hareketi ve felsefenin revaç bulması idi. Evet Yunan felsefesi ve ilimlerinin revaç kazanması İşi böyle bir sonuca götürmüştü. Şayet bu tercemeler yapılırken, üzerinde titizlikle durulsaydı, bir süzgeçten geçirilmiş olsa idi, sadece hendese, kimya ilimleri, tıp bilimleri gibi yararlı ilimler çevirilseydi, tercemeler yapılırken de, mutlak surette İslâm akidesi boyasıyla boyanması şartı getirilmiş olsa idi, o zaman bu tahribat ve yıkım olmazdı. Fakat yapılan yanlış ve hata, ilimlerden hiç birisi herhangi bir ayıklamaya tabi tutulmaksızın çevirisi

^{149[149]} Seyyid Kutub, Yoldaki işaretler, 15.

yapıldı. Nitekim bu çeviriler arasında günümüz ifadesiyle "İlahiyat" = Teoloji da dahil olmak üzere yapıldı. Aristo, Eflatun ve daha başkalarına göre bu konular nasıl ele alınıp değerlendirilmiş ise aynen öyle alındı ve çevirisi yapıldı.

Gerçekten bu apaçık ve çok fahiş bir hata idi ki, böylece olanlar olmuştu. Yoksa putperestlerce makbul görülen ve ehli kitaba bir hizmet olan böyle bir çalışmaya yönelmeyi gerektirecek hiç bir neden yoktu.

Gerçekten bu, ümmetin en büyük ilim hazinesi Abdullah b. Ab-bas'ın (r.a) bir uyarı mahiyetinde söylemiş olduğu şu ifadelerinde yatmaktadır.

"Sizler kitap ehli olanlara şeriatten herhangi bir şeyi nasıl soruyorsunuz? Halbuki Rasûlullah (s.a) üzerine indirilmiş olan kitabınız, kitapların en yenisidir. Sizler onu halis olarak ve içine başka bîr şey karışmamış olduğu halde okumaktasınız. Bu Kur'ân sizlere, ehli ki-tab olanların Allah'ın kitabını tebdil (ve tahrif) edip değiştirdiklerim, kitabı kendi elleriyle yazdıklarını ve bununla az bir pahayı satın almaları için "Bu Allah katmdandır" dediklerini sizlere söylemiştir. Dikkat edin! Size gelmiş olan ilim, sizleri onlara soru sormaktan menetmektedir. Vallahi biz

onlardan hiç bir kimseyi size indirilmiş olan kitaptan size soru sorar görmüş değiliz."^{150[150]}

Merhum Gazzalî'nin dediğı gibi olan şu olmuştur: "Doğrusu bu saf ve berrak akidenin bulanması hep ecnebi (yabancı) fikirlerle olmuştur ki, şju yabancı fikirler, İşâmî hayata saldırmış ve onun üzerine abanmış olup, değışik cedel yollarıyla batıl yolda olanlar boş zamanlarını hep bununla geçirdiler."^{151[151]}

Allah'ın kullarına olan merhameti ve bu dini korumayı tekeffülü sayesinde ki, hemen her asırda ve her bölgede değıerli âlimler yetişmiş, bu âlimler Allah'a davet görevlerini, Allah yolunda cihad vazifelerini hiç durmadan sürdürmüşlerdir. Aynı zamanda ümmetin saptıkları ve uzaklaşıp yabancılaş kaldıkları konuların yine onlar tarafından görölüp gerçeğıe dönölmesini sağılamışlardır.

İşte bu sebeptendir ki, bu değıerli ilim adamlarından ve imamlardan bir çokları müslümanlar arasında yayılıp onları .akidelerini ve düşüncelerini sarsan salgın hastalığı gördüklerinde hemen bunlara karşı cihad görevlerini

^{150[150]} Buharî, İ'tisam, 25. Tevhîd, 42.

^{151[151]} el-İşlâm ve't-Tabâkati'l-Muattal, 112.

yüklendirler.

Bakınız değerli âlim ve müctehid İmam Şafiî (r.a) diyor ki: "Benim kelamcılar hakkındaki hükmüm şudur onları çubuk ve ayakkabılarla dövüp, sonra da bu kimseleri aşiret aşiret ve kabile kabile gezdirip, kendileri için şöyle denilmelidir: "İşte bu, Kitap ve Sünneti bırakıp ta Kelâm ilmine yönelenlerin cezasıdır."^{152[152]}

İmam A'zam Ebû Hanife merhumun ashabından (talebelerinden) İmam Ebû Yusuf merhum diyor ki: "Kelâm ilmini bilmek = kelama olmak cehalet bakımından bir kimseye yeterlidir. Kelam ilmini bilmemek ise, ilmin ve bilginin tâ kendisidir." Daha sonra sarîh Tahavî bu ifadeye şunu ekliyor: "Rasûlullâh (s.a)'ın getirdiğine tabi olmaksızın kişi nasıl olur da, usûl ilminde arzu edilene ulaşabilir?"^{153[153]}

İbn Cevzî de şunları zikretmekte: "Doğrusu, itikad ilmine sonradan bir şeyler sokuşturulmasının temelinde felsefe vardır. Bunun sebebi, dinimize mensup bazı alimler, Hz. Peygamber (s.a.)'in Kitap ve Sünnetle yetinip buna kanaat getirdiği gibi buna kanaat getirmemeleridir.bunlar

^{152[152]} Şerhu tahaviye, 72.

^{153[153]} bk. Önceki kaynak, 72

Kitap ve Sünnet yerine felsefî görüş ve düşüncelerin, nazariyelerin içine dalıp kendilerinden geçtiler. Bunlar kelam ilmine o derece daldılar ki bu, onları işi red noktasına götürecek mezhepler edinmeye götürdü, böylece de akaidi bozmuş oldular"¹⁵⁴[154]

İşte kendilerinden söz ettiğim bu kelam ehli, kitap ve Sünnete muhalif olarak davranmışlardır. Kaldı ki Selef ve müctehid imamlar da hep bunları yermişlerdir. Çünkü Kelamcılar gereğince imanı kavrayamamışlar, kâmil manâda bir imana neredeyse sahip olamamışlar ve yine bu anlamda cihada sarılmamışlardır. tam aksine bunlar kâfirlerden bir takım kavimlerle ve bid'atçılarla münazaraya girişmişlerdir. Bunlar ise Sünnetten olduğunca uzak kalmışlardır. Eksik bazı yöntemlerle işe girişmişler ve böylece Hz. Peygamber'in getirdiği bazı şeyleri de reddetmişlerdir. İşin bu yönü bu kâfirleri akılcılıkla da kesinliğe ulaştıramamıştır. Allah Rasûlünün getirmiş olduğu şeye de hakkıyla iman etmemişlerdir, ne tam olarak akılcılığa bağlı kalmışlar, ne de Hz.Peygamberdin getirdiğine. Aynı zamanda bunlar

¹⁵⁴[154] Saydu'l-Hatır, 205. (Thk. Tantavî).

gereğince kâfirlerle cihada da girişmemişlerdir. Hep şöyle söyleyip durmuşlardır:

"Aslında peygambere iman etmek mümkün değildir, kâfirlerle cihada da imkân yoktur. Mülhidlerîn ve bidatçıların görüşlerini red imkânı da yoktur. Bütün bunların yapılabilmesi ancak bizi uygulaya geldiğimiz akılcılık sayesinde mümkündür. Vahye dayalı bilgilerden bu aklî şeylerle çelişenlerin ya yalanlamak suretiyle reddi gerekir veya bunların tevili veya tefvizi (havalesi) gerekir. Çünkü bunlar vahye dayalı şeylerin esası ve aslıdır. Durum bunlarca tahakkuk edince, işin aksi olduğunu bileceklerdir."¹⁵⁵[155]

Şimdi bir ibret ve öğüt olması için son bir söz söylemek isteriz. Aslında bu söz de, kelam ilminin karanlıklarına dalanlardan birisine aittir. Bu kimse daha sonra, kurtulmayı isteyerek bundan, bu denizden çıkıp kurtulamak istemiştir. Söz Ebû Abdullah Muhammad b. Ömer er-Razî'ye aittir. Demiştir ki: "Ben kelamın tüm metodlarını ve felsefenin tüm yollarını düşünüp denedim. Bunlardan hiç birisinin bir hastaya şifa verir olduğunu, bir

¹⁵⁵[155] Teymiye, Muvafakatti Sahih'il-Menkûl, Li Sarîhi'l-Ma'kûl, 1/238 (thk. Muhyid-dîn Abdulhamîd-M.Hamid el-Fakî).

kimsenin de suzuzluğunu giderir olduğunu göremedim. Gördüğüm yolların en yakım ve sağlamı Kur'ân'ın yoludur.. Kim benim bu yaptığım gibi bir denemeye girişirse, benim vardığım sonucu elde eder."¹⁵⁶[156]

• Kitap Ve Sünnete Dönüş Gerekiyor

Şimdi bu gerçeğin ışığı altında bu ümmete düşen görev, artık boşa geçirmiş olduğu zamanlarını hatırlayıp, hemen Rabbani kaynak olan Allah'ın Kitabına ve Rasû'ünün sünnetine dönmesi olmalıdır. Hemen Kitap ve Sünnetin manâlarını düşünmeli, onda var olan şeylerle amel etmelidir. Çünkü kurtuluşu, refaha kavuşması ve kalb huzuru bundadır. Nitekim Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"..Bilesiniz ki, kainler ancak Allah'ı anmakla sükûnet bulur."

(Ra'd, 13/28).

Bütün bunlara rağmen-Allah'ın izniyle-, okuyucu bu araştırması sırasında, kitabımızı incelerken Kitap ve

¹⁵⁶[156] Şerhuttahaviye, 227.

Sünnet'in yolunun ne olduğunu öğrenecektir. Kitab ve Sünnet'in, ruhlara Velâ ve Berâ akidesini nasıl ektiğini görecektir. Bütün bunları öğrenmesi Hz. Peygamber (s.a)'in hayatını-sîretini, onun Mekke ve Medine dönemini incelerken öğrenecektir. Bir de bu arada sunulacak olan bir çok örnekleri de göz önünde bulundurarak gerçeği tüm çıplaklığıyla öğrenmiş olacaktır.

Ancak ben burada özellikle bu konuya ilişkin bir hususu belirtmekte herhangi bir sakınca görmemekteyim. Bilindiği gibi ben, kelâm ilminin kısırlığı ile bu ümmetin üzerinde işlemiş olduğu cinayet etrafında konuşmuş idim.

Bu konuda gayet açık ve seçik olarak bilinen bir gerçek var ki, o da îslâmın, müslümanların dinlerine olan düşkünlüğü ta onların "La ilahe illallah Muhammedün Rasûlüllah" kelimesini açıkça ilan etmelerinden bu yana sürüp gitmiş olmasıdır. Böylece onlar her türlü ma: buddan, matbu'dan-kendilerinin peşinden gidilen kimselerden ve Allah'dan başka itaat olunan şeylerden beri ve uzak olduklarını ortaya koymuş bulunmaktadırlar. Nitekim buna ait deliller ister kitaptan olsun ve ister sünnetten olsun gayet fazlaca bulunmaktadır.

Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyorlar:

"Kim tağut'u reddedip Allah'a inanırsa, sağlam kulpa sarılmıştır." (Bakara,2/256).

Bir diğer âyet meali de şöyledir:

"Hep birlikte Allah'ın ipine (İslâm'a) sımsıkı yapışın; Allah'ın size olan nimetlerini hatırlayın. Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmiş ve O'nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz.

Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız?." (Al-i İmrân, 3/103).

Rabbimiz bir başka âyetlerinde şöyle buyurmaktadırlar:

"De ki: Allah'ın hidayeti doğru yolun tâ kendisidir. Bize âlemlerin Rabbine teslim olmamız emredilmiştir." (En'âm, 6/71).

Şimdi de bir başka âyetinde Rabbimiz buyuruyor ki:

"İyi davranışlar içinde kendini bütünüyle Allah'a veren kimse, gerçekten en sağlam kulpa yapışmıştır." (Lokman, 31/22).

Şimdi de karşımıza bir başka âyet meali çıkıyor. Yüce Mevlamız buyuruyor ki:

"Kim İslâm'dan başka bir i din ararsa, bilsin ki kendisinden

(böyle bir din) asla kabul edilmeyecek ve o, âhirette ziyan edenlerden olacaktır." (Al'i İmrân, 3/85).

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"(İnsanları) Allah'a çağıran, iyi iş yapan ve "Ben müslüm anlarda mm" diyenden kimin sözü daha güzeldir." (Fussi-let, 41/33).

İşte bütün bu nass ve deliller, Allah (c.c)'ın müslümanlara bu dini sayesinde ne kadar nimetler ihsan etmiş olduğunu kanıtlayıp ortaya dökmektedirler. Çünkü Velâ = (Allah için dostluk) konusu onun için gücün ve izzetin kaynağıdır.

İşte kim böylesi bir velâ'ya, Allah için dostluğa, îslami uygulayan idareciye bağlanır ve bunu gerçekleştirecek olursa, işte o kimse sapasağlam kulpa, kopmaz ipe sarılmıştır.

Şimdi de konuya ilişkin hadisleri sunalım. Ebû Hureyre rivayet ediyor. Rasûlullah (s.a) şöyle

buyurmuşlardır: "Allah (c.c), cahiliye-nin kibir ve gururunu ve atalarla övünmeyi sizden gidermiştir. Takva sahibi bir mümin veya bedbaht günahkar (olmak üzere insanlar artık iki sınıftır). Sizi Âdem'in oğullarısınız ve Adem ise topraktır. Bir takım adamlar, bir takım topluluklarla övünmeyi mutlaka bırakmalılar. Çünkü onlar cehennem kömüründen bir kömürdürler. Aksi halde burnuyla fışkı yuvarlayan cu 'lan = (bokböceği)den Allah katında daha önemsiz olacaktır."¹⁵⁷[157]

Özellikle Peygamber (s.a), ümmetinin terbiye ve eğitimiyle iyiden iyiye uğraşmış, onların soy-sopla övünmelerini önlemiş, bu gibi şeylerden uzak kalmalarını sağlamıştır. Çünkü bu gibi şeyler dinde herhangi bir değere sahip değiller ve herhangi bir hayatiyetleri de yoktur. Ancak bizim gördüğümüz bir şey vardır. O da Hz. Peygamber (s.a)'in kişilerin İslâm safına intisaplarını teşvik etmiş olmasıdır. İşte övünülecek şey olarak bu yeter.

Ebû Ukbe (r.a)'den rivayet olunan hadise göre -ki kendisi İran halkından bir azadh köledir- demiştir ki: Hz. Peygamber ile birlikte Uhud'da bulundum. Bu arada

¹⁵⁷[157] Ebû Dâvud, Edeb, 111. Tirmizî, Menakıb, 74. Tirmizî, hadisin Hasen olduğunu söylemiştir.

müşriklerden birini vurdum. Bunun üzerine dedim ki: Bu darbeyi benden al, çünkü ben farslı (İranlı) bir gencim." Bunun üzerine Rasûlullah (s.a) dönüp bana baktı ve:

"Sen, bu darbeyi benden al, çünkü ben Ensarî bir gencim desey-din ya," buyurdu."^{158[158]}

Gerçekte İslâm akidesinin amacı, Allah'ı birlemektir. Bu da O'na bağlanmakla, O'na sevgi duymakla O'nu ta'zîm etmekle, O'na itaat etmekle, inabet ve huşu ile, korku ve ümit arasında yaşamakla sağlanır. Ayrıca Allah'dan başka tüm sevilenlerden, korkulardan ve arzulardan nefsi arındırmakla mümkündür. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Eğer Allah sana bir zarar dokundurursa, onu yine O'ndan Başka giderecek yoktur. Eğer sana bir hayır dilerse, O'nun keremini geri çevirecek de yoktur." (Yunus, 10/107).

Rasûlullah (s.a) Efendimiz, Abdullah b. Abbâs (r.a)'a şöyle söylemişlerdir:

"İyi bil ki, Şayet ümmet, sana fayda verecek bir şey konusunda toplanıp bir araya gelseler, o hususta Allah (c.c)'ın senin için yazdığı şey dışında bir menfaat

^{158[158]} Ebû Davûd, Edeb 111-112; Mişkât.1374. İbn Mace, Cihad, 13,

sağlayamazlar. Şayet onlar, sana bir zarar verecek şeyde bir araya toplansalar, yine Allah (c.c)'ın senin aleyhine yazdığı şeyin dışında asla bir zarar da veremezler."¹⁵⁹[159]

Şayet kul sadece tevhid esasına sarılırsa, artık o kalbinden Allah'dan başkalarından korkmayı çıkarıp atmıştır. Artık ona düşmanı pek ehven gelir. Allah (c.c)'dan korkmak varken bir de onunla birlikte bir başkasından korkmaz artık o. Çünkü kul, korkulması gereken varlık noktasında Allah (c.c)'i bir tek korkulacak varlık kabul etmiştir. Artık sevgisini, korkusunu, tevekkülünü, O varken bir başkasıyla meşgul olmamayı hep bu esasa bağlamıştır. O artık şu gerçeği de iyice öğrenmiştir:

Tüm duygu ve düşüncelerini düşmanı hakkında çalıştırılması, ondan korkması ve onunla meşgul etmesi, sadece bu kimsenin o konuda tevhidinin eksikliğine bir delildir¹⁶⁰[160]. Şayet kişi mücerred tevhid esasına bağlı kalmış olsa, mutlaka onun kendisini meşgul eden bir uğraşısı olurdu. Allah (c.c), onu korumayı üzerine aldığı gibi, onu savunmayı da vadedmiştir. Çünkü Allah (cc),

¹⁵⁹[159] Tirmizî, Kıyâme, 59.

¹⁶⁰[160] Burada kişinin sebepleri terk etmemesi şart koşulmaktadır. Çünkü sebeplere sarılmak, tevekkül kabilindendir. Nitekim şöyle buyurulmuştur: "Onu (deveyi) bağla ve tevekkül et."

gerçekten, iman edenleri savunur ve korur.

Şu hususu pek iyi bilmek zorundasınız ki, kişinin Tevhid esasına bağlanması ve buna sahip olması halinde yüce Allah (c.c)'ın büyük koruma alanına girmiş demektir. Kim de böyle bir sığınağa girerse artık o kimse emin ve güvenilir olanlardan olur. Seleften bazıları demişlerdir ki:

"Kim Allah' dan korkarsa, her şey de ondan korkar. Ancak kim de Allah'dan korkmaz ise, o her şeyden korkar."¹⁶¹[¹⁶¹]

İşte bu, Velâ ve Berâ konusunda ruhlarda akidenin gereğince yerleşmesi için akidenin metodlarından birdir. Ayrıca bu yoldan başka bir yol daha vardır. Bu da kıyamet sahnelerine yardımcı olma yoludur ki, böylece husumeti, düşmanlığı tasvir edebilsin. Evet bunu tabi olanlarla kendilerine tabi olunanlar yani idare edenlerle idare edilenler arasındaki düşmanlığı tasvir etmiş olsun. Çünkü bunlar, Allah'ın dünya için öngördüğü yoldan bir başka yola girdiler. Bunlar tüm dostlukları ve düşmanlıkları hep adetlere, törelere ve atalarının dinlerine göre sürdürdüler. Her bir fırka kendi arkadaşından böylece uzaklaşıp gittiler.

¹⁶¹[¹⁶¹] İbn Kayyım, Bedaiu'l-Fevaid, 11/245.

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"O zaman (görecekler ki) kendilerine uyulup arkalarından gidilenler, uyanlardan hızla uzaklaşırlar ve (o anda her iki taraf da) azabı görmüş, nihayet aralarındaki bağlar kopup parçalanmıştır." (Bakara,2/166)

Dünyada hiç düşünmeden bazı kimseleri kendilerine önder edinen böylece batıl yola giden kimseler, ahirette o Önderlerin kendilerinden uzaklaştıklarını görürler. Ancak her iki taraf da içine girecekleri azabı görmüşler ve ondan kurtuluş olmadığını anlamışlardır. Dünyadaki tersine, bu sefer uyanlar konuşurlar ama artık faydası yoktur.

"(Kötülere) uyanlar şöyle derler: "Ah, keşke bir daha dünyaya geri gitmemiz mümkün olsaydı da, şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık!" Böylece Allah

onlara, işlerini, pişmanlık ve üzüntü kaynağı olarak gösterir ve onlar artık (cehennem) âteşinden çıkamazlar." (Bakara, 2/167).

Hiç şüphesiz bu durum, Allah ve Rasûlünü bırakıp onlardan başkasını dostlar edinenlerin halidir. Bunlar, bu Allah ve peygamber düşmanları adına dostluklar kurarlar,

bunlar adına düşmanlık sürdürüyorlar. Bunların hoş karşıladıklarını hoş karşılıyorlar, istemediklerini istemiyorlar, onların kızdıkları şeylere bunlar da kızıyorlar. Böylece tüm yaptıkları batıl şeylerdir ve yarın kıyamet gününde fazlasıyla pişmanlık duyacaklardır. Tüm sıkıntıları ve dertleriyle başbaşa kalacaklardır. Çünkü bunların, Allah ve peygamber düşmanlarıyla birlikte oluşları ve birlikte hareket etmeleri kendilerini kurtaramamıştır. Sevgilerini ve öfkelerini bunlar adına yürütmüşler. Allah ve Rasûlünün yanında yer almaları gerekirken başkalarının yanında, yer almayı tercih etmişlerdir.

Artık kıyamet gününde AHah'dan başkası adına sürdürülen dostluk ve düşmanlıklar tüm sebepleriyle son bulacaktır. Herkes o gün kendi başının derdine düşecektir. Ancak o gün bir tek sebebin yararı vardır. Bu da kişi ile Allah arasını birleştirecek olan sevgi ve saygıdır. Kişi

şayet bir şeyi sırf Allah'a ve Rasûlüne kavuşmak için terketmiş ise, bir tek Allah'a ibadet etmek ise işte kişiyi kurtaracak olan budur. Çünkü bu hususta gerekli sevgiyi ve buğzu, vermeyi ve menetmeyi, dostluğu ve düşmanlığı,

yakınlığı ve uzaklığı hep bu sebebe dayanır ve dayanması da gerekir. Aynı zamanda her bakımdan Hz. Peygamber (s.a)'e itirazsız tabi olmalı, onun sünnetiyle çelişen ve buna muhalif olan hususlardan, onun gösterdiği yolun dışında bir yoldan uzak olmalı ve onları tümüyle terketmelidir.^{162[162]}

Ayrıca İslâm'da yetki meselesi olarak sunduğumuz Velâ ve Berâ konusunu anlatırken Kur'an'ın izlediği bir yol da misaller ve örnekler sunmasıdır. Nitekim bu gibi örnekler Kur'an'ı Kerîm'de bir hayli çoktur. Bu meselede en önemli Örnek, peygamberler babası ve Allah dostu (Halilurrahman) diye de bilinen Hz. İbrahim (a.s)'in örneğidir. Çünkü o Velâ ve Berâ' konusunda ilk örnektir. Yani kimlerin dost edinilip kimlerden de uzak durulacağı noktasında ilk örnektir. İşte işin bu önemi nedeniyle ben ondan sözetmeyi özel bir bölüme bırakıyorum. Onun bu husustaki tavrım yeri geldiğinde öğrenmiş olacağız.

Şayet kalbde Allah (c.c), sevgisi bulunursa, arük mümin bu taktirde her türlü külfeti ve sıkıntıyı yüklenir, hepsine göğüs gerer. Bu yolda Allah için nasıl ibadet

^{162[162]} İbn Kayyım, Tebûkiye Risalesi, 51.

etmesi gerekiyorsa öylece ibadet eder ve bunun gereklerini de yerine getirir. İşte Allah düşmanlarının karşı koymaları, onların da bunlarla cihadı, bunlara buğzetmeleri, onlardan uzak durmaları, Allah yolunda onların eziyetlerine katlanmaları hep kalbteki bu sevgidendir.

Ayrıca Kur'ân'ı Kerîm, bu akideyi sunarken tehdid ve korkutmayı içeren bir üsluba sahiptir. Öncelikle bunların sebeplerini açıklıyor, izah ediyor, insanlara hüccet ve delil sunuyor, sonra da tehdidini ve korkutmasını ortaya koyuyor. Rabbimiz buyuruyor ki:

"Ey ima/ edenler! Sizden kim dininden dönerse (bilsin ki) Allah, sevdiği ve kendisini seven, müminlere karşı alçak gönüllü (şefkatli),) kafirlere karşı onurlu ve zorlu bir toplum getirecektir.

(Bunlar) Allah yolunda cihad ederler ve hiçbir kınayanın kınamasın dan korkmazlar (hiç kimsenin kınamasına aldırmazlar.)" (Maide, 15/54).

Ancak Allah, emrine boyun eğenleri sever, onlara yardım eder ve onların dostudur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Allah, kendi yolunda kenetlenmiş bir bina gibi saf

bağlayarak savaşanları sever." (Saf, 61/4).

Bir başka âyet meali:

"Bilakis, mevlanız (yardımcı ve dostunuz) Allah'tır ve O, yardımcılarının en hayırhsıdır." (Al'i îmrân, 3/150).

Bir başka âyette ise şöyle buyuruluyor:

"Allah'a sımsıkı sarılın. O, sizin mevlanızdır. Ne güzel mev-ladır O, ve ne güzel yardımcıdır."

(Hac, 22/78).

Allah'ı sevmenin yolu ve en önemli şartı, Allah (c.c)'a, Rasûlüne uymakla mümkündür. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Rasûlüm!) De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın." (AVîmran, 3/31).

Şeyhul İslâm îbn Teymiyye merhum diyor ki: "Rasûlüllah (s.a)'m sünnetine uymak, şeriatına içten ve dıştan bağlı kalmak, Allah sevgisinin gereğidir. Nitekim Allah yolunda cihadetmek de, O'nun dostlarını sevmek, düşmanlarına da düşmanlık göstermek de Allah'ı sevmenin bir gereği ve gerçeğinin tâ kendisidir."¹⁶³[163]

¹⁶³[163] et-Tuhfetu'l-İrakıyye, 76.

Hasan Basrî (r.a) diyor ki: "Bir toplum, kendilerinin Allah'ı sevdiklerini ileri sürmektedir. Allah (c.c) da kendilerini "De ki: "Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin." âyetiyle imtihan etti."¹⁶⁴[164]

Aslında Kitap ve Sünnet bu ümmeti Allah için sevmek ve Allah için buğzetmek esasları üzerinde yetiştirmiştir. Kişi Allah için dostluk ve yetkisini kullanacak ve Allah için uzaklaşılması gerekenden uzak kalacaktır. Öyleki buna bağlı olan bir müslüman bu noktada ateşe akılacak bir duruma gelmiş olsa, burada tercihini, küfre girmektense ateşe girmek şeklinde yapmalıdır. Zira Allah (c.c), kendisini o küfürden kurtardıktan sonra kişi tekrar oraya dönmeyi istemez.

Gerçi bugün velâ ve Bera konusu müslümanların gerçek hayatından çıkmış ve kaybolmuştur. Ancak Allah'ın kendilerine rahmetiyle muamelede bulunduğu kimseler müstesna. Aslında bu kayıp, bu büyük ve önemli konunun değerini düşürmez ve bu gerçeği ortadan kaldıramaz. Nitekim Şeyh Hamd b. Atîk şöyle demektedir:

"Allah'ın kitabında bu mesele hakkında fazlaca

¹⁶⁴[164] Tefsîru İbn Kesir, II/25.

delilleri buluna-nan bir başka hüküm yoktur. Tevhid'in vucubu ve gerekliliği ile, tevhidin zıddının haramlığı hakkındaki meseleden sonra Kur'an'da hakkında en çok delil bulunan hüküm Velâ ve Berâ' meselesidir ya da hükümüdür."¹⁶⁵[¹⁶⁵]

İnsan aklının ürünü olan görüş ve düşüncelerin, sistemlerin ve kısır görüşlerin bir bakıma değer kazanması, esas itibariyle insanların Allah ve Rasûlü için velayeti kaybetmelerinin, bir de tağuttan uzaklaşmalarının bir sonucudur ki, tağutlar insanları hep yaldızlı sözlerle ve laflarla kandırmayı hedeflemişlerdir.

2. BÖLÜM

RAHMANIN DOSTLARI VE ŞEYTANIN YANDAŞI

Bu İki Kesim Arasındaki Düşmanlık:

Aslında Rahman'ın yani Allah dostlarının varlığıyla

¹⁶⁵[¹⁶⁵] en-Necal ve'l-Fikâk, 14.

şeytan dostlarının ya da yandaşlarının varlığı çok eskidir. Bu tâ Hz. Adem'in yaratılmasından ve Allah'ın meleklerle, Adem'e secde emrinden itibaren başlar. Bilindiği gibi bu emre İblîs denilen şeytan dışında melekler icabet etmişler ve ancak İblîs büyüklenerek böyle bir emirden kaçınmıştı.

Nitekim Kur'ân'ı Kerîm, Hz. Adem ile İblîs arasındaki düşmanlıktan bir çok sûrelerde sözeder. En çok söz edildiği sureler ise Bakara, A'raf, Tâ Hâ ve başka sûrelerdir.

Yüce allan (c.c) şöyle buyuruyor:

"Bir zamanlar biz meleklerle (ve cinlere) "Adem'e secde edin" dedik, tblîs hariç hepsi secde ettiler. O, yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu.

"Biz Azîmüştân, "Ey Âdem! Sen ve eşin (Havva) beraberce ceimete yerleşin, orada kolaylıkla istediğiniz zaman her yerde cennet nimetlerinden yiyin, sadece şu ağaca yaklaşmayın. Eğer bu ağaçtan yerseniz her ikiniz de kendine kötülük eden zalimlerden olursunuz" dedik. "Şeytan onların ayaklarını kaydırıp haddi tecavüz ettirdi ve içinde bulunduk-

larından (cennet'ten) onları çıkardı. Bunun üzerine

"Bir kısmınız diğetine düşman olarak ininiz, sizin için yeryüzünde barınak ve belli bir zamana dek yaşamak vardır" dedik.

"Bu durum devam ederken Âdem, Rabbinden bir takım ilhamlar aldı ve derhal tevbe etti. Çünkü Allah tevbeleri kabul eden ve merhameti bol olandır.

"Dedik ki: "Hepiniz Cennetten inin! Eğer benden size bir hidâyet gelir de her kim hidâyetime tabi olursa (göndereceğim peygamberlere uyup benim emirlerimi tutar, yasaklarımdan kaçarsa) onlar için herhangi bir korku yoktur ve onlar üzüntü çekmezler." (Bakara,2/34-38).

A'raf sûresinde ise İblis'in neden secde etmediğinin açıklamasını görmekteyiz. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Allah buyurdu: "Ben sana emretmişken secde etmekten seni alıkoyan nedir?": (İblis): "Ben ondan daha üstünüm. Çünkü beni ateşten yarattın, onu da çamurdan yarattın** dedi." (A 'raf, 7/12).

Allah (c.c), İblis'e secde etmesini emir buyurdu. Ancak o büyük-lendi ve ve secde etmekten kaçındı -Allah kendisine lanet etsin- o, bu yüzden bozuk ve olmayacak bir kıyasa kalkıştı. "Ateş, çamurdan daha üstündür" diye bir

kıyasa gitti. O bu davranışıyla kendisini Allah ile denk tutuyordu -Haşa-. Çünkü Allah (c.c) böyle bir şeyden münezzehtir. Adeta şeytan şöyle demek istiyordu: "Allah (c.c) böyle diyor ama, ben de bu işi şöyle görmekteyim." işte bu yüzden İblis Al-lah'm lanetine uğradı da rahmetinden uzak kaldı.

İşte insanların hidâyet ve dalalet fırkası diye ayrılmaları da böyle bir başlangıçla fırtına çıkmış oldu. Nitekim Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Sizi yaratan O'dur. Böyle iken kiminiz kâfir, kiminiz mü'-mindir. Allah yaptıklarınızı görür.*" (Teğabün, 64/2).

Ancak peygamberlerin getirmiş olduğu davete katılanlar, onlara icabet edenler, Allah'ın indirmiş olduğu kitaplara iman edenlere ve peygamber olarak gönderilenlere inananlara gelince işte bu fırka Rah-man'm velileri ve dostlarıdır. Allah insanlara rahmet olarak peygamberlerini göndermiştir.

Ancak uzak duran, büyülenen ve şeytan gibi davrananlar ise, şeytanın velileri ve dostlarıdır yandaşlarıdır.

Bu iki fırkadan söz etmeden önce, mutlaka bilmemiz

gereken bir şey vardır. O da şu husustur. Allah (c.c), kullarına tüm hüccet ve delilleri gösterip ortaya koymuştur. Onlara şeytanın düşmanlığını, öyleki hemen onun Hz. Âdem üe olan kıssasından sonra açıklamıştır.

Allah (c.c) Kur'ân-ı Kerim'de sadece Hz. Adem kıssasıyla şeytanın düşmanlığını bir kaç defa zikretmekle kalmamış, aksine işin önemini açıklamış ve Ademoğullarının ondan uzak kalmaları uyarısında bulunmuştur. Kur'ân'ın bir çok yerlerinde ve âyetlerinde insanın şeytanın kulak vermemesini, sıratı müstakimden yüz çevirmemelerini bildirmiştir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Hep birden silm'e (sulh ve selamete) girin. Sakın şeytanın peşinden gitmeyin. Çünkü o apaçık düşmanı-nudur." (Bakara, 2/208).

Bundan sonra hatırlatmanın yanında uyan bulunan şu â.-ylH | gör-mekteyiz. Rabbimiz buyuruyor ki:

"Ey Âdem oğulları! Şeytan, ana-babamızı, ayıp yerlerini kendilerine göstermek için elbiselerini soyarak, cennetten çıkardığı gibi sizi de aldatmasın. Çünkü o ve kabilesi, sizin kendilerini göremeyeceğiniz yerden sizi

görürler. Şüphesiz biz şeytanları, inanmayanların dostları kıldık." (A 'raf, 7/27).

Kur'ân'i Kerîm sadece bu açıklamalarla yetinmiyor ayrıca Kur'-ân insanlara şeytanın planlarını da gösteriyor ki, gerçek manâda gözleri olanlar bunu görebilsinler, düşünebilenler de akıllarını başlarına devşirsinler. Nitekim İblis'ten bahisle Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"...o da (şeytan da): "Yemin ederim ki kullarından belli bir pay edineceğim" demiştir."

"Onları mutlaka saptıracağım, muhakkak onları boş kuruntulara boğacağım, kesinlikle onlara emredeceğim de hayvanların kulaklarını yaracaklar (putlar için nişanlayacaklar), şüphesiz onlara emredeceğim de Allah'ın yaratıklarını değiştirecekler." dedi. Kim Allah'ı bırakır da şeytanı dost edinirse elbette apaçık bir ziyana düşmüştür."

"(Şeytan) onlara söz verir ve onları ümitlendirir; halbuki şeytanın onlara söz vermesi aldatmacadan başka bir şey değildir." (Nisa, 4/118-120).

Daha sonra Allah (c.c) insanlara, şeytan dostlarının pişmanlıklarını ortaya koyan kıyamet sahnelerinden bir sahneyi zikretmektedir. Rabbimiz şöyle buyuruyorlar:

"Ayrılın bir tarafa bugün, ey günahkarlar! Ey insan oğlu! Şeytana tapmayın, çünkü o sizin apaçık bir düşmanınızdır" demedim

mi? (Bunu size peygamberlerim vasıtasıyla açık seçik bildirmedi mi?). Ve bana kulluk edin, doğru yol budur, demedim mi?" (Yasın, 36/59 61).

Şimdi de kendisinin peşinden gelenlerden uzaklaşmalarını bildiren İblisle ilgili bir başka sahne. Rabbimiz bu sahneyi şöyle açıklıyor:

"(Hesaplar görölüp) iş biti- " rilince, şeytan diyecek ki: "Şüphesiz Allah size gerçek olanı va-detti, ben de size vadettim ama, size yalancı çıktım. Zaten benim size karşı bir gücüm yoktu. Ben, sadece sizi (inkara) çağırdım, siz de benim davetime hemen koştunuz. O halde beni yermeyin, kendinizi yerin. Ne ben sizi kurtarabilirsiniz ne de siz beni kurtarabilirsiniz! Kuşkusuz daha önce ben, beni (Allah'a) ortak koşmanızı reddettim. Çünkü zalimlere, elbette acıklı bir azap vardır." (İbrahim,14/22).

Artık Allah'ın bu açıklaması ve beyanından sonra bir başka beyana gerek yoktur. Bilindiği gibi eşya kendi aslına döner. Bu duruma göre mademki İblîs, Hz. Adem'e

düşmandır. Hiç kuşkusuz iblisin peşinden gidenler de, Rahman'ın dostlarına düşmandırlar. Bunlar aynı zamanda peygamberlere tabi olanların da düşmanındırlar. Bu bakımdan iki grup arasında birleşme imkanı yoktur.

Şeytan taraftarlarının ve dostlarının ellerindeki silah düşmanlık, savaş, hased, alay, istihza, hile, tuzak, aldatma gibi şeylerdir ki, şeytan bütün bunları dostlarına ve taraftarlarına daima telkin edip durur.

Şeytanın taraftarları, mü'minleri gözetleyip duran bir takım insanlardır. Fırsat buldukça ve güç yetirdikçe insanları Allah'ı anmaktan ve zikretmekten alıkoyarlar. Nitekim işin bu yönünü Allah (c.c), Kur'an'ı Kerîm* in bir çok yerlerinde bizlere haber vermiş olmaktadır. Allah (c.c), Allah düşmanlarının Allah (c.c) taraftarlarıyla olan alaylarını şöyle bildiriyor:

"Kafir olanlar için dünya hayatı cazip kılındı. (Bu yüzden) onlar, iman edenler ile alay ederler. Oysa ki, (iman edip) inkardan sakınanlar kıyamet gününde onların üstündedir. Allah dilediğine hesapsız rızık verir." (Bakara, 2/212);

"Kavminden ileri gelen kafirler dediler ki: "Biz seni bir

beyinsizlik içinde görüyoruz ve gerçekten seni yalancılardan sanıyoruz." (A'raf, 7/66).

"Şüphesiz günahkarlar, (dünyada) iman edenlere gülerlerdi. Müminlere uğradıklarına kaş göz hareketiyle alay ederlerdi. Kendi adamlarının yanına döndüklerinde, (inananlarla alay etmekten) zevk alarak dönerlerdi. Kafirler mü'minleri gördüklerinde "Şüphesiz bunlar yanlış yola girmiş sapıklardır" derlerdi. (Mutaffifin, 83/29-32).

Şimdi de Kur'ân; şeytanın yandaşlarının düşmanlıklarını nasıl tasvir ediyor, bunu görelim. Bunlar mü'minlere karşı içlerinde nasıl bir kin ve düşmanlık taşımaktalar, bunu dinleyelim. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Âyetlerimiz, açık açık kendilerine okunduğunda, kafirlerin suratlarında, hoşnudsuzluk sezersin. Onlar, kendilerine âyetlerimizi okuyanların nerdeyse üzerlerine saldırırlar. De ki: "Size bundan (bu öfke ve huzursuzluğunuzdan) daha kötüsünü bildireyim mi? Ateş! Allah, onu kafirlere vadetti. O, ne kötü akıbet (varış yeri)dir!" (Hac, 22/72).

İşte burada çok önemli bir gerçek yer almaktadır. Bu gerçek de şudur. Hz. Âdem (a.s) ile İblîs arasında meydana

gelen düşmanlık, öyle bir düşmanlıktır ki bu, İblis ile Ademoğulları arasında da sürüp gitmektedir. İnsanlar yeryüzünde bulundukları sürece de bu devam edecektir. İnsanlık tarihi aslında baştan sona şu gerçeği doğrulamaktadır. İnsanlar; hidâyette ve doğru yolda olanlarla, heva, istek ve arzuları ile şeytanın peşinden gidenler diye ikiye ayrılırlar. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

"Sizi yaratan O'dur. Böyle iken kiminiz kâfir, kiminiz mirinindir." (Tegabün, 64/2).

Bu duruma göre dünyada ve ahirette bu iki grup arasında birleşme söz konusu değildir. Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiye diyor ki: "Allah'ın sünneti ve ilahi kanunu gereği şudur. Allah (c.c) dinini hakim kılmak istediğinde, bu durumda dinine karşı çıkanlara ve muaraza edenlere karşı tüm delilleri ortaya koyar. Böylece Allah (c.c) sözleriyle hakkı gerçekleştirmek istiyor ve batılın tepesine hakkı bindiririz de hemen batılın işini bitiriverir. Bir de bakarsın ki, batıl yok olup gitmiştir.^{166[166]}

Şimdi Hz. Nuh'un kavminin ona olan düşmanlığına,

^{166[166]} Mecmûul Fetâvâ, 28/57.

Ad kavmine, Salih, Şuayb, İbrahim, Musa, İsâ ve en sonunda Muhammed'in düşmanlarına bir dikkat edin. Sonra da bu düşmanlığı bir düşünün ki, cahiliye bu düşmanlıkla iman ehline karşı çıkmaktadır. Nitekim dünya durduğu ve insanlar da bir mirasçı olarak bunun üzerinde yaşadıkları sürece bu düşmanlık sürüp gidecektir.

Bilindiği gibi Rahmanın velileri yani Allah dostları, sadece Allah (c.c)'ın kendilerini sevkettiği yolda yürümekte ısrarlıdırlar. Şeytanın dostları da koyu bir cahillik sapıklığı, karanlığı içinde yuvarlanıp gitmek isterler. Hep tağuta kulluk ve ibadet ederler, bu tağut ister bir eş ve benzer olsun, tapınılan bir eş ve ortak olsun, ya da istediği bir şehvî istek, bir cinsiyet, bir dil, bir sulta (hakimiyet), bir toprak veya ilk atalarının dinleri olmuş olsun hiç bir fark yoktur. Zira hepsi tağut olma vasfında birleşmişlerdir. Nitekim Rabbimiz ne güzel buyurmuştur.

"Allah, inananların dostudur, onları karanlıklardan aydınlığa çıkarır. İnkâr edenlere gelince, onların dostları da tağuttur. Onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür. İşte bunlar cehennemliktirler. Onlar orada devamlı kalırlar." (Bakara, 2/257).

Rahman'ın taraftarlarına gelince bunlar, Allah'a bağı olup O'na mensup olanlardır. Bu kimseler Allah'ın bayrağı ve sancağı altında gölgelenmek isterler, bunlar Allah'ı veli ve dost edinirler, Allah'dan başkasını asla dost edinmezler. Bunlar bir tek aile, bir tek ümmettirler. Öylesi bir birlik ki, nesiller ve çağlar üstü, mekan ve vatan kavramları dışında bir tekliktir. Bu, kavimciliğin, cinsiyet ve ırkçılığın üzerinde bir birlik ve güçtür. Evet bu, her türlü asaletin ve soyluluğun üzerinde bir tek aile ve bir tek ümmet oluştur."¹⁶⁷[¹⁶⁷]

İslâm dini Hak ile batılın arasını ayırdetmek için gelmiş olan bir dindir. Aynı zamanda İslâm dini ile cahili sistem arasını açıklamak için gelmiştir. Zira İslâm, insanların bir araya gelmesini sağlayan unsur olarak ırkçılığı, renk, cins ve toprak bütünlüğü görüşünde değildir. Bunları temel unsur olarak kabul etmemiştir. Çünkü bu gibi şeyler tamamen eski ve yeni cahili sistemlerin öngördüğü şeylerdir. Bu bakımdan her iki cahiliye arasında hiç bir fark yoktur, her ikisi de eşittir. Aksine İslâm, insanların bir araya gelme esasını Allah için sağlam

¹⁶⁷[¹⁶⁷] Fî Zılâli'l-Kur'ân, 1/413.

bir akide temeline dayandırmıştır. Aralarındaki üstünlüğü de salih amele bağlamıştır. Allah (c.c),şöyle buyurmaktadır: "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık. Muhakkak ki Allah yanında en değerli ve en üstün olanınız, O'ndan en çok korkanınızdır (takva sahibi olammızdır). Şüphesiz Allah bilendir, haberi olandır." (Hucurât, 49/13).

İnsanlar, Hz. Âdem ve Havva'dan çoğalmaları veya her birinin bir anne ve babadan doğmaları itibariyle yaratılışta eşittirler. Bu açıdan soy ve soplalarıyla övünmeleri yersizdir. Çünkü gerçek ve yegane üstünlük, takva üstünlüğüdür.

Hz. Peygamber (s.a) de şöyle buyurmuşlardır: "Arabın aceme (arap olmayanlara) acemin de arap olanlara bir üstünlüğü yoktur.

Aynı zamanda siyahın beyaza ve beyazın da siyaha bir üstünlüğü yoktur, üstünlük sadece takva ileidir. Hepiniz Âdem'densiniz, Âdem de topraktandır."^{168[168]} Yine bir başka hadislerinde Rasûlullah (s.a) şöyle

^{168[168]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, V, 411.

buyurmuşlardır:

"Allah (c.c), sizden cahiliye kötülüklerini (kibri, gururu) ve atalarla övünmeyi yoketmiştir. (İnsanlar iki kısımdır:) ya takva sahibi mü'min veya bedbaht bir facir."¹⁶⁹[169]

Bu bakımdan Hz. Mustafa (s.a) Efendimiz dinini kabul etmeyen yakınlarından ve akrabalarından uzaklaşıp onlarla ilgisini kesmiştir. Böylece kendisi mü'minlere bizzat örnek olmak istiyordu. Nitekim Amr b. Âs (r.a)'ın, Rasûlullah (s.a)'dan rivayetine göre kendisi ondan şöyle söylediğini işitmiştir, Rasûlullah (s.a) hiç gizlemeksizin açıkça şöyle buyurdular:

"(Akrabalarından bir takım kimseleri kasdederek) doğrusu filan aile benim velilenm = (dostlarım) değildirler. Ancak benim velim Allah'dır ve salih mü'minlerdir."¹⁷⁰[170]

Yine Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: "İnsanların bana en yakın olanları kimler olurlarsa olsunlar ve nerede bulunurlarsa bulunlar takva sahibi olanlardır."¹⁷¹[171]

¹⁶⁹[169] Ebû Dâvud, Edeb, 111; Tirmizî, Menakıb, 74.

¹⁷⁰[170] Buhârî, edeb, 14; Müslim, İman, 215; Müsned IV, 203

¹⁷¹[171] Ahmed b. Hanbel, Müsned, 235. Sahihu'l-CamiFssağîr, II, 181, bk. Tahricu Kitabı Fikhussîre Li'l-Ğazzâlî, 485.

Hz. Peygamber (s.a)'in bu hadisleri, Rabbimizin řu âyetine rru-vafık dūřmektedir: "řüphesiz ki onun dostu ve yardımcısı Allah, Cebrail ve müzminlerin iyileri (salihIeri)dir."(Tahrim, 66/4)

Buradan şu gerçeği öğrenmiş olmaktadır. Mü'minler ancak :Â1-lah'ın velileridirler. Çünkü onlar, Allah'ın murad ettiği şeye bizzat icabet edenlerdir. Her şeyi bizzat Allah (c.c)'dan almışlardır. Bir tek O'na kulluk ve ibadet etmişlerdir. Bir tek O'ndan korkmaktadırlar. Halbuki ikinci fırka böyle değildir. Allah (c.c)'m peygamberlerinden herhangi bir peygamber kendilerini davet ettiğinde şu cevabı verirler:

"Onlara (müşriklere) "Allah'ın indirdiğine uyun" denildiği zaman onlar, "Hayır! Biz atalarımızı üzerinde bulduğumuz yola uyarız" dediler. Ya ataları bir şey anlamamış, doğruyu da bulamamış idiyseler?" (Bakara, 2/170)

Yine bir başka âyette de Rabbin onların halini şöyle bildiriyor:

"Onlara: "Allah'ın indirdiğine ve Rasûlüne gelin" denildiği vakit: "Babalarımızı üzerinde bulduğumuz (yol)

bize yeter" derler. Ataları hiç bir şey bilmiyor ve doğru yol üzerinde bulunmuyor İseler de mi?" (Maide, 5/104)

Allah velilerinin ve dostlarının nitelikleri ve vasıfları ise şöyledir; Davete icabet, Allah'ın hükmüne ve şeriatına kesin boyun eğiş ve O'nun emrine uyuş. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Rasûlüne da'vet edildiklerinde, "işittik ve itaat ettik." demek, sadece mü'minlerin söyleyeceği sözdür. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir." (Nûr, 24/51)

Şeytanın velileri, yandaşları ve dostlarına gelince, bunların en belirgin özellikleri de şöyledir: Allah'ın hükmünden ve şeriatından yüz çevirmek, heva ve istekleriyle şeytana uymak. Nitekim Rabbim haklarında şöyle buyuruyor:

"Dillerini eğerek, bükerek ve dine saldırarak "işittik ve karşı geldik", dinle, dinlemez olası", "râinâ" derler." (Nisa, 4/46)

Bir başka âyette ise şöyle buyurulmaktadır:

"Kendisine Rabbinin âyetleri hatırlatıldıktan sonra onlardan yüz çevirenden daha zalim kim olabilir?

Muhakkak ki biz, günahkarlara, ettiklerinin karşılığı olan cezayı vereceğiz." (Secde, 32/22)

Allame İbn Kayyım da bu konuda şöyle diyor: "Rasûlullah (s.a)'ı yalanlayanlar, ona uymaktan yüz çevirenler, şeriatından yan çizenler, dininden uzak kalanlar, sünnetine uymayanlar, onun getirdiğine bağlanmayan ve yapışıp tutunmayanlar, cehaleti iyice içine sindirmiş olanlar, heva ve fesadı kalbine yerleştirmiş olanlar, inkarcılığı ve reddetmeyi göğüslerine yerleştirmiş olanlar, tüm organlarından isyan ve muhalefet çıkanlar, evet işte bütün bu nitelikleri taşıyanlar hepsi de şeytanın veli ve dostudurlar."¹⁷²[172]

Şeytan dostlarının ve velilerinin belirgin özelliklerini şöylece sıralayabiliriz: "Hak geldiği zaman, sırf koltuklarının elden gitmemesi için buna karşı koyarlar ve hakkı çiğnerler. Ayaklarıyla onu teperler. Şayet bundan aciz kalırlarsa bu defa hakkı ortadan kaldırmak için saldırırlar. Eğer bunu da yapmayacak olurlarsa bu defa, hakkın yollarında hile ve tuzak kurmaya girişir, değişik yol ve yöntemler denerler. Bunlar imkânları oranınca böyle

¹⁷²[172] Hidâyetü'l-Hayârâ 7.

bir işi yapmaya her zaman müsaittirler. Eğer bütün bunlardan bir şey elde edemezlerse bu defa sokakları ve konuşmayı hakka verirler ama, ondan yetkiyi, hüküm vermeyi ve uygulamayı kaldırırılar. Şayet hak üstün gelir ve zafer kazanırsa ve bu, onların lehine ise, bu defa hemen harekete geçerler ve hakka boyun eğler. Fakat hakka gelişleri, o hakkın gerçekleşip uygulanması için değil sırf kendi amaçlarına, heva ve isteklerine uygun geldi dir. Nitekim yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve peygamberine çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler. Ama, eğer (Allah ve Rasûlünün hükmettiği) hak kendi lehlerine ise, ona boyun eğip gelirler. Kalblerinde bir hastalık mı

var; yoksa şüphe ve tereddüd içinde midirler? Yoksa Allah ve' nün kendilerine zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır asıl zalimler kendileridir!" (Nur, 24/48-50).^{173[173]}

^{173[173]} Medaricu's-Salikîn, I, 53.

İki Sınıf Arasındaki Düşmanlığın Tabia

İki fırkanın belirgin özelliklerini açıkladıktan sonra, artık1 şimdi bu iki fırka arasındaki düşmanlığın ne olduğundan söz edebiliriz. Ayrıca bu düşmanlığın ne olduğunu bilmek de gayet önemlidir. Zira insan ancak bu sayede iğrenç olanla temiz olanı birbirinden ayırdedebe-lir. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kirlenmiş temizden ayırdetmeksizin, mü'minleri, bulunduğunuz halde bırakacak değildir." (Ân îmrân, 3/179).

Gerçekten iki fırka arasındaki düşmanlığı öğrenmek pek önemli olan bir husustur. Zira ancak bu sayede, sözde îslâm adını taşıyan bazı kimselerin foyaları meydana çıkacaktır. Çünkü bunlar müslümanların, çağdaş cahili toplum içerisinde eriyip yok olması için ve müslümanların Rabblerine karşı, dinlerine ve müslüman kardeşlerine karşı dostluklarını sona erdirmek için durmadan gayret göstermektedirler. Diğer taraftan bu dinin düşmanlarından uzak kalması yerine onlarla birlikte harekete gayret gösterirler. Müslüman her halükarda İslam düş-

manlarından uzak olur ve onlara olan düşmanlığını da sürdürür. İşte sözde müslümanlar, îslâm düşmanlarıyla her şeye rağmen birlikte hareket etmişlerdir.

Bu pek önemli gerçeği düşmanlarımız daima arka plana atmak, sürekli onu gündemden düşürmek ve fırsat buldukça halkın nazarından silmek istediler. Bunun için kâfirlerin gerçekten vefakar dostlar ve değerli kimseler olduğunu, bunların vefakarlığına gölge düşürmememiz gerektiğini, bu yüzden de onları sevmemiz, takdir etmemiz gerektiğini söyleyip durdular. Evet bunlara tazimde bulunmalıyız, saygıda kusur etmemeliyiz dediler. Daha ileri giderek: "Bunlar ilerlemiş olan toplumlardır, biz ise, geri kalmış ülkeleriz. O halde bizim de onlar gibi olmamız için, onların gittiği yolda yürümemiz, metodlarını uygulamamız, her alanda onların hareket ettiği gibi hareket etmemiz gerekir" dediler." Kâfirlerin kültürlerini, acısıyla, tatlısıyla, gerçeğiyle, batılı ile, onların her şeyini almalıyız. Zaten bunların yaptıkları hiç bir şeyde batıl hükmünde bir şey de yoktur," dediler.^{174[174]}

Amma! ne yazık ki; Hep kovuldular, uzaklaştırıldılar

^{174[174]} Yukarıda sunulan düşünceleri savunanlar Taha Hüseyin ve benzerleridir, (bk. Ta-ha Hüseyin, Mısır'da uygarlığın geleceği adlı kitabı.).

ve küçümsenip horlandılar. Halbuki Allah (c.c), nezdinde hizbullah adı verilen halis ve samimi müslümanlar hep üstün insandırlar. Bunlar sayıca az da olsalar, böyledirler. Hüsrana uğrayanlar ise, sayısız çoklukta olsalar da, şeytanın yandaşları ve dostlarıdırlar, (aşağılanmışlardır.) Bu iki fırka arasındaki düşmanlıktan kesinlikle söz edilmelidir. Bunun önceden geçmiş olması lazımdı. Gerçi basit bir şekilde de olsa İnsan ile . İblis düşmanlığından, yani İblisin insana karşı olan düşmanlığından söz edilmesi gerekir ki, şeytanın insan nefsine nasıl girmeyi başardığını öğrenmiş olabilelim. Kendi velilerine hakkı nasıl batılla karıştırarak sunduğunu bilmemiz gerekir. Ancak mü'min için hakkın ortaya çıkması buna bağlıdır. Böylece mü'min daha dikkatli davranacağı gibi, kendisiyle birlikte hareket edenler de öylesine dikkatli bir şekilde hareket ederler, aynı zamanda Allah'a ibadet ederken ve O'na karşı kulluklarını sürdürürken Allah'ın kendilerine ihsan etmiş bir basiret üzere ve O'nun şeriatına dayalı bir nura göre hareket ederler.

İbnu'l-Kayyım (r.a), şeytanın insana karşı olan düşmanlığını yedi madde halinde özetleyip sunmuştur.

Ben de bunları özet halinde sunmak isterim.

1- Küfür ve Şirk: Allah ve Rasûlüne karşı düşmanlık: Şayet Şeytan bu hususta zafer elde ederse, bunun için Adem oğluna karşı çektiği ah ve kinini unuttur, adeta yüreğine su serpilmiş olur. Bu arada onunla beraber olanlar da birazcık olsun yorgunluklarını gidermiş olurlar. Çünkü şeytanın kuldan istediği ilk şey budur. Şayet bunda başarılı olması halinde, hemen onu kendi askerleri arasına alır ve yardımcılarından kılar. Kişi böylece şeytanın davetçileri arasına girer. Şeytan eğer böyle bir şeyi başaramaz ve ümitsiz kalırsa ikinci kötülük planını denemeye koyulur.

2- Bu ikinci yol da bid'at'tır. Çünkü bu, şeytana göre fasıklıktan ve isyandan çok daha sevimlidir. Zira bid'atın yapmış olduğu tahribat bizzat dinedir ve bu, haddi aşmaktır üstelik tahribat çok büyüktür. Aynı zamanda bu, peygamberlerin davetine de muhalefet etmektir, karşı çıkmaktır. Şeytan peşine düştüğü kimsenin elde edilemeyecek nitelikte bir insan olduğunu, onu bidat ve dalalete sürüklemeye muvaffak olamayacağını anlarsa bu defa üçüncü bir yol denemeye kalkışır.

3- Değişik türlerine göre büyük günah işletmeye çalışmak: Şeytan hiç durmaksızın.peşine takıldığı kimseyi böyle bir tuzağa düşürmeye uğraşır durur. Şayet bu kimse bir alim ise ve özellikle de çevresi ve ilmi olan biriye, onu halkın nazarında değersiz hale getirmek için uğraşır durur. Şurası da bilinen bir gerçektir ki: inananlar arasında kötü söz ve davranışların yayılmasını isteyenler için acıklı bir ceza ve azap vardır. İşte bu, o kötülüklerin yayılmasını istediği zaman da böyledir. Ya bir de onları dost edindikleri zaman acaba bunun yayılması nasıl olur? Eğer bu yolu da başaramazsa bu defa bundan başka bir yol dener.

4- Küçük günahları yaptırtır ki, bunlar toplana toplana kişinin helakine sebep olur. Nitekim Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadırlar: "Sizi küçük günahları küçümsemekten uyarırım, böyle bir davranıştan uzak durunuz. Zira bunun gibi bir toplum bir çölde konakladılar da..."^{175[175]} Hadis böylece uzun bir şekilde devam eder. Manâsı şöyledir: Konaklayanlardan her biri bir odun alıp geldi. Böylece toplanan odunlarla büyük bir ateş yakıldı,

^{175[175]} Müsned, V, 331; Silsiletü'l-Ahadîsi's-sahiha, H. 389; Sahihu'l-Cami, II, 386.

yiyeceklerini pişirdiler ve hepsini kebab yaptılar. Çünkü hiç bir zaman küçük bir şeyi küçümsememek gerekir. Aksi takdirde giderek o şeyleri hafif görmeye başlar. Bu itibarla büyük günah işleyen kimse, küçük günah işleyene göre çok daha dikkat eder ve her zaman Allah'dan korkar, bu diğerlerine göre daha güzeldir. Eğer şeytan insanı bu yoldan da elde edemezse, bu defa bundan sonraki yolu dener. Bu deneme beşinci yol olmaktadır.

5- Bu defa insanları sevap ve günah olmayan mubah şeylerle uğraştırmaya gayret gösterir. Hatta bu öyle bir tuzaktır ki, kişi bunlarla meşgul olurken bir çok sevapları bu arada kaçırmış olur Şayet peşine düştüğü kimse onu aciz bırakır ve kişi zamanını iyi değerlendiren bi-, riyse, şeytan bundan da ümidini keser. Çünkü kişi nefeslerinin miktarını, bunların hesaplı olduğunu bilmekte, şeytanın peşinden gitmesi halinde elde edeceği nimetlerinin kesileceğini bilmektedir. Evet kişi yapması veya yapmaması halinde ne gibi sevap kazanacak veya nasıl bir azap ile karşı karşıya kalacak bunları bilir. Böylece şeytanın tuzağına düşmez. Şeytan bu denemeden de ümindini kesince bundan sonraki yolu denemeye koyulur.

6- Daha güzel ve iyi bir amel ve hizmet varken, kişiye bunu bıraktırıp bundan daha alt değerde olan bir şeyle uğraşmasını sağlamaya çalışır. Böylece onun faziletini yok etmek ve ona üstün amelin se-vafeuı-k aybettir mek ister. İnsana bir çok hayır kapılarını öğütür, böyle kapılar açar, hatta anlatıldığı gibi insana yetmiş kadar hayır kapısını açar, önerir. Böylece kişi arzu ettiği kötülüğü yaptırtmaya götürmek ister. Meselâ kişiye yetmiş kat sevap kazandıracak bir işi bıraktırır, bunun çok çok altında olan şeylerle uğraşmasını sağlamaya çalışır. Kişi böyle bir inceliği kolay kolay farkedemez. Şeytan, bunları yaptırtırken Allah'ın sana yardımı ve kalbinde yakmış olduğu nûr sayesinde kazanabiliyorsun" diye düşünceleri insan kalbine sokar, bunun sebebi, o kimseyi Allah Rasûlüne uymaktan uzaklaştırmaktır. Böylece kendisi Allah nezdinde daha üstün olan amellerin mertebeleri nelerdir, Allah'ın daha çok sevdiği ameller nelerdir, Allah (c.c), daha çok hangisinden hoşnud oluyor, bütün bunlardan habersiz kişiyi Peygamber (s.a) efendimize tabi olmaktan alıkoyar. Halbuki adam bilmiyor ki, bunların olabilmesi için, ancak peygamber varislerinden olmaları ve

ümmet içinde onun naibleri olmalı, yeryüzünde onun halifeleri olmalı ki, istenilen kazanılmış olabilsin. Allah (c.c), fazlı ve keremiyle kullarından dilediğine ihsan ve ikramda bulunur.^{176[176]}

7- Şayet şeytan bu altı maddeyi uygulamaktan aciz kalırsa, artık I insanlardan ve cinlerden olan taraftarlarını ve askerlerini değişik vel türlü eziyetli yollarla ve fikirlerle müslümanın üzerine saldırır. Kimîsine eziyet ederken, kimisini tekfir ile damgalatır, kimisini sapıklık ve dalaletle damgalar, kimisini bidatçılıkla ve kimisini de sakın bunlara! yaklaşma gibi sloganlarla pençesine takar. Böylece insanların kalblerini bulandırmak için onları köreltmek, etkisiz hale getirmek, içlerindeki iman kıvılcımını söndürmek ister. Aynı zamanda insanların on-| dan yararlanmasını önler. Artık ortada bir tek gayreti kalmıştır. İnsan ve cin şeytanlarından oluşan batıl ordusunu bunlar üzerine salıf dırtmak ve bunun için çalışmak. Hiç bir fırsatı kaçırmaksızın gerekeni yapar ve işi hiç de gevşek tutmaz. Bu durumda mü'min harbe girer, bu Ölünceye kadar sürer. Ne zaman ümmeti böyle bir harbe ko-f yarsa, ya esir

^{176[176]} Bedaiu'I-Fevâid," II, 260-262.

edilir veya yaralanır. Böylece bu cihad, kişi Allah'a kavuşuncaya dek sürer.

Mademki bütün bunlar şeytanın kurmuş olduğu tuzaklardır. İnsanın başına şeytan bunları getirmektedir. O halde aradaki düşmanlığın sebebi nedir. Rahmanın velileri ile şeytanın velileri arasındaki bu düşmanlığını ve kavganın sebebi nedir? Cevap olarak deriz ki, bunuı sebebi şu dört şeyin birisidir.

1- Kibir: Şeytan dostları hakka karşı, Hz. Peygamber (s.a)'e karşı ve peygamberliğe karşı hep büyüklük tasladılar, büyüklük ileri sürdüler. Allah (c.c), onlar için şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine gelmiş kat'î bir delil olmaksızın, Allah'ın âyetleri hakkında münakaşa edenler var ya, hiç şüphe yok ki, onların kalblerinde, asla yetiše mey ecekleri bir

büyüklük hevesinden başka bir şey yoktur. Sen Allah'a sığın, Kuşkusuz O, işiten ve görendir." (Mü'min-Gafir, 40/56)

Bir başka âyette ise Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"(Ne var) ki gönlünüzün arzulamadığı şeyleri söyleyen bir peygamber = elçi geldikçe, ona karşı

büyüklik tasladınız. (Size gelen) peygamberlerden bir kısmını yalanladınız, bir kısmını da öldürdünüz." (Bakara, 2/87)

Yine bir diğer âyet meali ise şöyledir:

"Ona âyetlerimiz okunduğu zaman, sanki bunları işitmemiş, sanki kulaklarında ağırlık varmış gibi büyüklik taslayarak yüz çevirir. Sen de ona acıklı bir azabın müjdesini ver." (Lokman, 31/7)

2- Dünya hayatım ahiret hayatına tercih etmek; böylece şehvet istek ve arzulara takılıp şehvetlerin peşinden gitmek. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır.

"Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidâyete erdirmemesinden ötürüdür." (Nahl, 16/107)

Yüce Mevlâ bir başka âyette de şöyle buyuruyor:

"Dünya hayatını ahirete tercih edenler, Allah yolundan alıkoyanlar ve onun eğriliğini isteyenler var ya, işte onlar (haktan) uzak bir sapıklık içindedirler." (İbrahim, 14/3)

Şayet kibir ve dünyayı ahirete tercih etme ve sevmeye bulunursa veya bu ikisinden birisi kişide varsa, o zaman

bu nitelikleri taşıyan kimseler, Allah'ın samimi, halis kullarının varlığından rahatsız olurlar. Hatta bu gibi insanların herhangi bir hareketleri olmayıp sesiz de kalsalar, yine de böyle temiz ve pırıl pırıl bir hayat sürmeleri, hep onlardan üstün olmaları bu kimseleri adeta çileden çıkartır. Allah düşmanlarını öfkelenendirir ve kızdırır. Nitekim Rabbim onların durumlarını şöyle bildirmektedir:

"Sizin de kendileri gibi inkar ederek küfre girmenizi istediler ki onlarla eşit olasınız." (Nisa, 4/89)

Bu düşmanlığın böyle sürüp gitmesi, tertemiz fırkanın varlığı, kirli ve murdar bir hayatın peşinde koşan kimseleri rahatsız eder. Zira kötüler iyileri gördükçe kötülüklerini daima hatırlayıp duracaklarından

bu kendilerini gerçekten rahatsız eder. İşte bundan dolayıdır ki, Allah düşmanlarının hile ve tuzakları, Allah dostlarına karşı "Hile ve tuzak" kelimesinin kapsadığı tüm manâlarla gündeme sokulması için çalışılır. Bu alay etmekle olacağı gibi, işkenceyle, eğlenip sıkıntıya düşürmekle hatta mü'minlere nasıl bir kötülük yapabilme imkânı varsa tüm bu yolları deneyerek mü'minleri gözüaltında tutmaya çalışır.

3- Haset = (Çekememezlik): Aslında şeytan dostlarının ye yandaşlarının kinleri hiç bir zaman dinmez. Onlar mü'minleri hiç bir zaman çekemedikleri gibi içten içe kıskanıp kin güderler. Yüce Allah (c.c) Kitabında onların durumlarını şu âyetle açıklamaktadır:

"Ehl'i kitaptan çoğu, hakikat kendilerine apaçık belli olduktan sonra, sırf içlerindeki kıskançlıktan ötürü, sizi imanınızdan vaz-geçirip küfre döndürmek isterler. Siz, Allah onlar hakkındaki emrini getirinceye kadar affedip, bağışlayın. Şüphesiz Allah her şeye kadirdir." (Bakara, 2/109)

Evet, işte onların temenni ve istekleri budur. Dilerler ki, Allah'ın kulları küfretsinler ve böylece sapıklık ve küfürde kendileriyle denk olsunlar, Şayet mü'minlere karşı üstünlük kurarlarsa mü'minlere karşı ne denli büyük hased ve kin sahibi olduklarında gerçek yüzüyle ortaya ya çıkar. Rabbimiz (c.c) şöyle beyan buyuruyor:

"Onların nasıl ahdi olabilir; onlar size galip (üstün) gelselerdi, ne ahit, ne antlaşma gözetirlerdi." (Tevbe, 9/8)

4- Hakimiyet ve velayet yetkisini almak:İşte bu konu, aslında önde gelenleri ve tağutları ilgilendiren ve onlara

özgü olan bir konudur. Çünkü bunların bir tek gayeleri vardır, o da insanları köleleştirmek. Zira bunlar, hep insanların kendilerine saygı göstermesine, onlara boyun eğmesine, her şeylerine tepkisiz evet demesine alışmış olduklarından, insanların daima onların istekleri doğrultusunda hareket etmesini isterler.

Allah'ın dininin gelmesi, şeriatının hakim olması bunların işlerine gelmez. Çünkü Allah'ın şeriatı, insanın insana kul ve köle olmasına izin vermez, onları böyle bir durumdan kurtarıp bir tek olan ve aynı zamanda Kahr olan Allah'a ibadet ve kulluğa çağırır. Bu itibarla önde gelenler, her zaman hayır davetçilerine karşı çıkmışlar ve bunlara düşman olmuşlardır. Çünkü bu liderler (tağutlar) şunu çok iyi bilmektedirler ki, hayrın ve şeriatın hakim olması halinde kendi güç ve kuvvetleri yok olacaktır, şeref ve soyluluklarının herhangi bir etkisi kalmayacaktır. Bundan böyle insanlar kendilerinden korkup ürpermeyeceklerdir. Çünkü Allah'ın dini onları hürriyete kavuşturmuş, kendilerini aziz ve yüce kılmıştır. Din, Onları Allah'ın kullan yaptığından, bundan böyle korkuları da Allah'dandır. Sevgileri Allah için olduğu gibi

dostlukları ve velayetleri de Allah içindir, aynı zamanda kin ve buğuzları da Allah içindir.

Bunun en güzel örneği ve delili, Kısra'nın fiil ve davranışlarıdır. Allah Rasûlü'nün mektubu kendisine geldiği ve kendisini İslâm'a girmeye davet ettiği zaman büyüklenmiş belki de kendi kendine şöyle demişti.

"Allah Allah şaşılacak şey, dün bizim kapılarımızda bize çobanlık eden araplar, bugün gelmişler de bizi kendilerinin yeni dinlerine girmemize davet ediyorlar. Kesinlikle eminim ki, onların yeni dinine girmem halinde, tüm mülküm kaybolacaktır. Hayır bu asla böyle olmamalıdır" sonra da mektubu paramparça edip atmıştı.

Allah Rasûlü'nün duası üzerine, Allah (c.c), duaya icabet etti ve Kısra'nın mülkünü onun mektubu parçalamasından daha kötü bir şekilde darmadağın etti.

İşte Allah'ın dinine boyun eğmeyen, O'nun velayet ve sultasına rıza göstermeyen, O'nun hakimiyetini kabullenmeyen tağutlar her zaman Allah dostlarına düşmanlık göstermişler ve onlara karşı işkencelerin her türünü ve her yolunu denemişlerdir. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Onların mü'minlere kin bağlamalarının sebebi, sadece mü'minlerin, her şeye galip, hamdedilmeye (övülmeye) layık Allah'a iman etmeleridir." (Büruc, 85/8)

"Aslında cahiliye toplumu İslami istemez ve ondan hoşlanmaz. Çünkü o cahiliye bizzat kendisi İslamdaki hakkın ve hayrın ne olduğunu bilmemektedir. Ya bundan dolaydır veya o cahiliye ile kişinin nefsi arasında şöyle bir durumun mevcut olmasındandır. Kendisinin yaşamakta ve sürdürmekte olduğu batılın hak olduğuna inanmakta ve hatta bunun İslam'dan çok daha doğru ve güçlü olduğuna kani olmuş olmasındandır. Hayır hayır durum hiç de öyle değildir. Doğrusu. o, İslamı istememekte ve hoş karşılamamaktadır. Çünkü o şunu iyice bilmektedir ki, İslamın kendisi haktır, iyilik ve hayrın tâ kendisidir. Yine cahiliye şu gerçeği de çok iyi bilmektedir. Hayatın yamuk ve eğri olan yönlerini düzeltecek yegane sistem ve nizam islamdır. O islam-dan hoşlanmamakta, zira hayattaki bu yamukluğun ve düzensizliğin devamını isteyip durmaktadır. Bunu aşırı bir şekilde istemekte de ısrarlıdır. O isterki tüm işlerin hep bu eğriliği ve yamukluğuyla sürüp gitsin, hiç bir zaman doğrulmasın. Çünkü bu

yamukluk ve eğrilik cahiliyenin asli karakteridir. Diğeri ise İslamdır. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Semûd'a gelince onlara doğru yolu gösterdik, ama onlar körlüğü, doğru yola tercih ettiler." (Fussilet, 41/17)^{177[177]}

Şimdi Rahman'ın velilerinin yani dostlarının düşmanlıklarının tabiatına, karakteristik özelliğine gelince, bu hususta şöyle deriz. Bu, aslında onların akidelerinin ya da inançlarının bir parçasıdır. Sanırım ben bu hususta, konunun giriş ve hazırlık bölümünde gerekli açıklamayı yaptım. Ben orada "Lâ ilahe illallah" kelimesinin gerekleri ve şartlarını ansırken, sanırım bu konuya da değindim. Gerçekten onlar Allah ve Rasûlüne karşı düşmanlık edenlere karşı kin ve buğz" beslerler. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmakta idi:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinde

^{177[177]} Muhammed Kutub, Yirminci asrın cahiliyeti, 322..

ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut olmuşlardır. İşte onlar, Allah'ın grubudur. İyi bilin ki, kurtuluşa erecek olanlar sadece Allah'ın grubu olanlardır." (Mücadele, 58/22)

Aslında müslümanlar yolun ortasında ya da yarısında düşmanlarıyla bir araya gelmek istemezler. Müslümanlar da tıpkı imamları ve önderleri Hz. İbrahim (a.s)'in dediği gibi derler:

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki, "Biz sizden ve sizin Allah'tan başka tap-tıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." (Mümtehhine, 60/4)

Üstad M. Abdulvehhâb (r.a) der ki: "Kişi Allah'ı bir tek bilip, şirki de terketse bile, müşriklere karşı düşmanlığını sürdürüp açık bir şekilde ilan etmedikçe, doğru dürüst müslüman olmuş olamaz. Onlara karşı açıkça buğzettiğini de bildirip ilan etmedikçe müslüman olamaz. Nitekim Rabbimiz Mücadele Sûresinin 22.

âyetinde buna dair gerekli açıklamayı vermişti. Bu âyetin meali biraz önce geçmişti.^{178[178]}

Madem ki biz bu düşmanlığın durumunu ve hakikatini bilmekteyiz. O halde burada bizim bilmemiz gereken ortak bir nokta vardır. Evet bütün İslam düşmanları arasında farklı nitelikte de olsalar, kâfir, müşrik ve münafık ta olsalar, hepsinde tek ortak nokta İslâm düşmanlığında ve onu istememekte birleşmiş olmalarıdır.

Doğrusu İslamî metodun karakteri ve ve tabiatı -ki, bunu diğer metod ve program uygulayıcıları henüz yeni olarak tanımaktadırlar yeryüzünde Allah'ın ülkesinin yeniden ikamesi, insanların insanlara kölelikten kurtularak bir tek Allah'a kul olmalarını ve ibadet etmelerini sağlamaktır. Aynı zamanda tüm insanların arasına giren ve hürriyetleri için bir engel oluşturan maddî maniaların ortadan kaldırılıp, gerçek anlamda hürriyet seçimine geçilmesini temin etmektir. Sonra hayat noktai nazarından iki metod arasında öyle bir tabiat ve karakter vardır ki, bunlar birbirleriyle çelişkilidirler. Küçük olsun, büyük

^{178[178]} Mecmuatu't-Tevhid, 19.

olsun hiç bir zaman aralarında birleşme imkânı yoktur.

Dünyaya bağlı bulunan metod ve programcılar, temelde Rabbanî metodun aleyhinde var güçleriyle çalışırlar, tümüyle Rabbani metodun yok olmasını isterler. Çünkü Rabbani metod bu kimselerin varlıklarını, metod ve programlarını ve boyutlarını tehdit etmektedir. Evet, bunların metodlarının geçersizliğinin ortaya çıkmasından önce, kendilerinin durumu ortaya çıkmadan önce, islâm'ı önlemeye çalışırlar.! Bu, aslında zorunlu olan bir durumdur ve kesindir, gerçekte ne bunlar için ne diğeri için bir seçim hakkı da yoktur... Nitekim bu yolu Kur'ân şöyle ortaya koymaktadır.

"Onlar eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünceye kadar size karşı savaşa devam ederler."
(Bakara, 2/217)^{179[179]}

Şimdi sizlere Kur'ân'ın nass olarak sunduğu gibi, bu düşman sınıflara ait bazı düşmanlıklarını sunalım. Kâfirler hakkında şu gerçeğe işaret ediyor:

"Onlar ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek istiyorlar. Halbuki kâfirler istemeseler de Allah nurunu

^{179[179]} Fî Zilal, Davet yolu, 1/80.

tamamlayacaktır."(Saf, 61/8)

Kur'ân müşrikler hakkında da şu gerçeklere işaret ediyor!

"Ehli kitaptan küfredenler de müşrikler (putperestler)de Rabbinizden size bir hayır indirilmesini istemezler." (Bakara, 2/105)

Bir başka âyette de şöyle buyurulmuştur:

"Müşrikler istemeseler de dinini bütün dinlere üstün kılmak için Peygamberini hidâyet ve hak ile gönderen O'dur." (Saf, 61/9)

Kâfir ve müşrikler Allah'ın dinine, kitabına ve delillerine sihir, şiir ve kehanet diyerek iftiralar uydursalar da Allah'ın dini yücelecektir.

Ehli Kitabın düşmanlıklarına gelince, Kur'ân onlardan şöyle söz etmektedir;

"Sen dinlerine uymadıkça yahudiler de hristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır."

(Bakara, 2/120)

"İnsanlar içerisinde iman edenlere düşmanlık'bakımından en şiddetli olarak yahudiler ile müşrikleri bulacaksınız." (Maide, 5/82)

"Kendilerine Kitab'dan na-sib verilenlere baksana! Sapıklığı satın alıyorlar ve sizin de yoldan çıkmanızı istiyorlar." (Nisa, 4/44).

"Onlar ise, sizinle karşılaştıklarında, "İnandık" derler; kendi başlarına kaldıklarında da, size olan kinlerinden dolayı parmaklarını kemirirler. "Kininizle

geberin" deyiver. Şüphesiz Allah kalblerin içindekini hakkıyla bilmektedir." (Al'i İmrân, 3/119)

Münafıkların düşmanlıklarına gelince, Kur'ân-ı Kerîm bu hususu değişik yerlerde ele almış ve bu hususta gerekli uyarıda bulunmuştur. Buna örnek olarak Bakara sûresinin hemen baş tarafından yer alan 13 âyeti zikredebiliriz. Adı geçen sûrenin 8. âyetinden yirminci âyetine dek bu konu ele alınmıştır. Bu, münafıkların çok sayıda olmasından ve insanların bu kimseler yüzünden bir çok bela ve felaketlerle yüzyüze bulunmasından dolayıdır. Diğer taraftan münafıklar, müs-lümanlar için en büyük fitne ve tehlikeyi oluşturmaktadırlar. Gerçekten İslamın bunlar yüzünden karşı karşıya bulunduğu tehlike pek çetin ve çok önemlidir. Çünkü münafıklar müslüman olduklarını söylüyorlar. İslama nisbet olunmaktalar. Müslümanlar bunların

yardımına ve velayetine muhtaçtırlar. Sözde müslüman gözüktükleri için müs-lümanlar bunları velî tanımışlardır. Ancak bunlar hakikatte İslamın

ve müslümanların düşmanlarıdır. Cahil olanlar da bu kimselerin gerçekten bilgili ve ıslah edici olduklarını sanırlar. Bu, aslında cehaletin ve bozgunculuğun kendisidir.

Aman ya Rabbi! Nice ıslah için akıl hocalığı edenler var ki, bunlar İslamı yıkmaktadırlar. Nice kimseler var ki, İslama sığınaklık etti ğini ileri sürerler, fakat onu kökünden söküp atmaktalar ve tümüyl tahribetmek için uğraşmaktadırlar. Nice kaldırılmış, yüceltilmiş bayraklar vardır ki, bunlar onları alaşağı ederler... Evet bunlar vahyin ayırıcı özelliğinde birleşmelerine rağmen, hepsi de onun yolunda yürümeyi terketme noktasında bir araya gelmişlerdir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Ne var ki insanlar kendi aralarındaki işlerini parça parça böldüler. Her grup, kendinde bulunan (fikir ve davranış) ile sevinip böbürlenmektedir. (Mü'minûn, 23/53)

Bu adamların tüm sermayeleri aldatmak, hile yapmak ve tuzak kurmaktır. Tek icraatları yalan söylemek,

bulandırmaktır. Bunların tek önem verdiği şey maişet ve geçimle ilgili bir akılcılıktır. Gerçekten, bu fırkalar kendi aralarında birbirinden razı, hoşnut ve güvencededirler. Rabbimiz şöyle .buyurmaktadır:

"Onlar (kendi akıllarınca) güya Allah'ı ve mü'minleri aldatırlar. Halbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar ve bunun farkında değillerdir." (Bakara, 2/9)

Kim imanının derisini (elbisesini) şüphe ve kuşku pençesine geçirirse, artık o onu paramparça eder. Kim fitnesinin şeraresine takılırsa bu onu pek yakıcı cehennem azabının içinde bırakır. Böylece kim karanlıklar denizinde kendini kurtaracak bir ticarete çıkarsa o kimse bu hareketiyle şüphe ve kuşku bineklerine binmiş olur. Böylece onu hayal dalgaları içerisinde yürütür durur. Artık kasırga ve fırtına rüzgarı onun gemisiyle oynar durur, böylece o gemiyi de helak olan gemiler arasına atıverir. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"İşte onlar, hidâyete karşılık dalaleti satın alanlardır. Ancak onların bu ticareti kazançlı olmamış ve kendileri de doğru yola girememişlerdir." (Bakara, 2/16).^{180[180]}

^{180[180]} Medaricu's-Salikîn, I/347'den özetle.

Ayrıca münafıklar hakkında özel olarak bir sûre nazil olmuştur. Bu sûre Kur'ân'da (Münafikûn = Münafıklar) sûresi diye bilinir. Bu sûrede münafıkların mü'minlere karşı olan düşmanlıkları gayet açık bir şekilde belirtilmektedir. Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Onlar: "Allah'ın elçisinin yanında bulunanlar için hiç bir şey harcamayın ki dağılıp gitsinler" diyenlerdir. Oysa göklerin ve yerlerin hazineleri Allah'ındır. Fakat münafıklar bunu anlamazlar.

Onlar, "Andolsun, eğer Medine'ye dönersek, en üstün olan,

en alçak olanı oradan mutlaka çıkaracaktır" diyorlardı. Halbuki üstünlük ancak Allah'ın ve peygamberinin ve mü'minlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler." (Münafikûn, 63/7-8)

Münafıklar, kendilerini üstün ve şerefli, Hz. Peygamber'i aşağı ve hakir görüyorlardı. Beni Mustalık dönüşünde onu, Medine'den çıkaracaklarını söylüyorlardı.

Mademki bu sınıfların tümünün İslâm düşmanları olduğunu bilip tanımaktayız. O halde bize düşen görev, Yahudilerle hristiyanla-nın düşmanlıklarının çok daha

büyük bir tehlike olduklarını bilmek olmalıdır. Çünkü bu iki güç bugün dünyanın büyük bir boyutunu hakimiyet ve güç alanlarına katmış durumdadırlar. Ki bunlar değişik yollarla müslümanlara karşı savaşlarını sürdürmektedirler. Bu nitelikleriyle de yahudi ve hıristiyanlar, aldatmış oldukları müslüman çocukları önünde cazibenin ve parlaklığın sembolü haline gelmişlerdir,

Seyyid Kutub merhum şunları yazmaktadır: "Yeryüzünde müslümanlara karşı olarak yahudilerin ve hıristiyanların hemen her zaman her yerde sürdürdükleri savaşın hakikati ve gerçeği şudur. Müslümanların akidelerine ve inançlarına karşı olan düşmanlıklarıdır. Gerçi bunlar bazan kendi aralarında da birbirleriyle çekişip durmaktadırlar. Ancak her zaman birleşmelerinin ve bir araya gelmelerinin nedeni îslâma ve müslümanlara karşı olmalarındandır.

Onlar bu savaşı sürdürmek için, değişik plan ve iğrençliklerle, hile ve tuzaklarla çeşitli şeyleri bayraklaştırırlar. Çünkü kendileri, müslümanların dinleri ve akideleri uğruna karşı gerçekten samimi ve fedakar

olduklarım, bu uğurda her şeyi yapabileceklerini bilmektedirler. Yani yahudi ve hıristiyanlar şayet müslümanlara, sırf onlara akidelerinden dolayı saldırdıklarını açıkça söylerlerse, bilirler ki, müslümanlar buna izin vermeyeceklerdir. İşte sırf bu yüzden ve müslümanların akidelerine olan bağlılıklarından korkmaları sebebiyledir ki, müslümanlara bir başka yoldan tuzak kurup saldırmaktadırlar. Düşmanların bugün müslümanlara karşı sürdürdükleri savaşı ya topraklarının gasbedildiği adı altında, ya da iktisadî ve siyasî bazı nedenlerle veya bazı askerî merkezler nedeni ile, kısaca bunları bahane ederek saldırıya kalkışırlar. Bunlar bizden kendilerince aldatılmış olanlar içine korku atarlar ve onları şu ifadelerle aldatırlar. "Artık günümüzde, inanç ve din uğruna savaşmak geçerliliğini yitirmiştir. Bu eskidendi. Bugün artık bunun geçerli bir anlamı kalmamıştır. O halde, akide sebebiyle bir savaş bayrağı çekmenin-de bir anlamı kalmamıştır. Bu isimle savaşa kalkışmanın da bir manâsı yoktur. Bugün halâ böyle bir savaşı sürdürmek isteyenlerin hepsi gericidirler, hepsi de mutaassıbtırlar." Böyle derler. Böyle söylemelerinin bir nedeni de şudur. Halkın yeniden

inançları ve imanları uğruna harekete geçmesini önlemek ve bu hususta güvencede olmak isterler. Her şeyden önce bu, onların ruhlarına iyice yerleşmiş kesinlik kazanmıştır. Bunlar herşeyden önce bu sapasağlam kayayı yıkmak ve ortadan kaldırmak isterler. Halbuki bizler hep birlikte uzun süre onların bu gücünü ortadan kaldırmış idik.

Ancak bugün, biz onların tuzaklarına yakalanıp aldandık. Bu bakımdan da kendimizden bir başkasını kınamayalım. Halbuki bizler, yüce Allah'ın Peygamberi Hz. Muhammed'e ve onun ümmetine yöneltmiş olduğu gerçekten uzaklaşmış bulunmaktayız. Gerçekten Rabbimiz ne doğru buyurmuştur ve zaten her şeyden münezze olan Rab-bimiz doğru söyleyenlerin en doğrusudur:

"Sen dinlerine uymadıkça yahûdîler de hıristiyanlar da asla senden razı olmayacaklardır." (Bakara, 2/120)

İşte onların tek istediği bu değerdir. Onlar ancak böyle bir şeye rıza gösterirler. Bunun dışında kalan şeyler ise hepsi onlara göre reddedilmeli ve terkolunmalıdır. Fakat bu hususta kesin durum ve dosdoğru yöneltme şudur:

"De ki, "Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur." (Bakara, 2/120). Dikkat edilirse gayet kısa ve öz olarak Rabbimiz

şöyle buyuruyor: "Asıl doğru yol, ancak ve bizzat Allah'ın yoludur." Bu yolun dışında kalan tüm yollar doğru ve hidâyet yolu değildir.^{181[181]}

Sözün Kısası

İşin aslı ve karakteristiği bu düşmanlığın din ve inanç değişikliğine dayanmış olmasıdır. Metodların ve programların farklı olmasındandır. Bunlardan birisi ya Allah'ın dini ve O'nun şeriatına tabi olmak, Allah'ın mü'min kullarına dostluk gösterip yetkiyi bunlara vermek Ya da batıl bir din benimseyip, he-va, istek ve şehvetlere uyup, şeytanın peşinden gitmekle şeytanın gurubuna katılmaktır. İşte bu iki yol vardır. Ya bu veya o.

Burada Allah velilerinin ve dostlarının görevi, kendi dinlerine mensubiyetle, onunla üstünlük kazanmaları olmalıdır. Böylece batılın tüm baskı ve sıkıştırmalarının üzerine çıkarak yükselmeyi bilmelidirler. Çünkü gerçekten zafere ulaşacak olanlar bizzat iman edenlerdir. Mademki Allah düşmanları, güçleri ve çokluklarıyla daima övünüp

^{181[181]} Fî Zilâli'l-Kur'ân, 1/108.

durmakta ve sayısal çokluklarını öne sürmektedirler, daima sistemli, hazırlıklı, metodlu ve programlı olduklarını ileri sürmektedirler. O halde mü'-minler de, Allah'ın yardımını, zaferi ve kereminin daima kendileriyle beraber olduğuyula Rabbimizin daima inananlardan yana olduğuyula övünmelidirler.

Buhârî'nin sahihinde Ebû Hüreyre'nin rivayet etmiş olduğuna göre, Hz. Peygamber kudsî bir hadislerinde Rabbimizden naklen şöyle buyurmaktadır: (Rabbimiz (c.c) şöyle buyuruyor:) "Kim beni tanıyan ve ihlâs ile bana ibadet eden bir kuluma düşmanlık ederse, ben de ona harb ilan ederim. Kulum bana, kendisine farz kıldığım şeylerden daha sevgili olan bir şeyle yaklaşılamaz. Kulum bana na adetlerle de yaklaşılamaya devam eder. Nihayet ben onu severim. Ben kulumu sevince de artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı mesabesinde olurum (ve bu organlarıyla meydana gelmesini istediği tüm dileklerini veririm). Diliyle her ne istekle bulunursa onları da kesinlikle kendisine ihsan ederim. Bana sığınmak isteyince de, muhakkak onu sığınmama alırım, korurum. Ben yapmasını istediğim hiç bir şey hakkında, mü'min

kulumun ölümü karşısındaki tereddüdüm gibi tereddüt etmedim. Ancak bunda kulum ölümden hoşlanmıyordu, ben de kuluma acı gelen şeyi sevmiyordum. Fakat mutlaka önün bunda bir nasibi ve payı vardır."¹⁸²[182]

Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Zira Allah, (kötülükten) sakınanlar ve güzel amel edenler beraberdir." (Nahl, 16/128).

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Hani Rabbin meleklere, "Muhakkak ben sizinle beraberim; haydi iman edenlere destek olun." diye vahyediyor; "Ben kafirlerin yüreğine korku salacağım..." (Enfal, 8/12)

Rabbimiz bir başka âyetinde de şöyle buyuruyor:

"Sakin gevşemeyin. Üstün olduğunuz halde barışa davet etmeyin. Allah sizinle beraberdir. O mallarınızı asla eksiltmeyecektir." (Muhammed 47/35)

Bu âyetin belirttiğine göre müslümanlar düşman karşısında üstün bir durumda iken, sulh ve barış isteğinde bulunamazlar, bulunmamalıdır. Aslolan düşman karşısında gevşememek, eziklik hissederek paniğe

¹⁸²[182] Buhârî, Rikâk, 38, İbn Mâce, Fîfen, 16.

kapılmamaktır.

Bütün bunların doğruluğunu öğrenmek istiyorsak, tarihin sayfalarını karıştırdığımız takdirde bu gerçeği görürüz. Mesela Bedir gazasında, müslümanların sayıca çok az düşmanlarının ise çok fazla ve üstün olmalarına rağmen, Allah'ın yardımıyla savaş zaferle sonuçlanmıştır.

Zira Allah (c.c), dinini aziz'kılmış ve kendi gurubuna, taraftarlarına yardım etmiştir. Müslümanların doğuda ve batıda bir çok fetihleri olmuş, Kısra'nın ve Kayser'in saltanatlarını yerle bir ederek, bunların hükümlerine son vermiştir. Kaldı ki, bu gerçekler kimsenin bilmediği şeyler de değildir.

Allah (c.c), mü'minlerin tatarlarla ve kinci haçlılarla sürdürmüş oldukları savaşlarında Allah (c.c), mü'minlere üstünlük vermiş, onlara yardımda bulunmuş ve onları her yönden teyid etmiştir. Müslümanların başarıları sadece bu anlatılanlar değildir. Daha yüzlerce örnek verilebilir. İster ferdi isterse kitlesel platformda bu söylediklerimize herkes şahittir.

Öte taraftan Allah'ın yardımı, zaferi, el uzatması daima dostları olacaktır. Yeryüzünde Allah'ın kendilerine

miras bıraktığı mü'minler yaşadıkları sürece bu böyle devam edecektir. Ancak bu mü'minlerin Allah'a verdikleri sözde doğru, ihlaslı ve samimi olmaları gerekir, sadece Allah rızasını gözetmeli ve bir tek olarak O'nun rızasını düşünmelidirler. Bunun yanında Allah'ın kitabına ve peygamberinin de sünnetine uygun olarak amel etmelidirler ki, başarıya ulaşabilsinler. Zira Allaeh (c.c), en güzel bir tarzda çalışan ve bu anlamda amel işleyen kimselerin amellerini boşa çıkarmaz.

3. BÖLÜM

EL-VELA VEL-BERA KONUSUNDA EHLİ SÜNNET VEL CEMAAT AKİDESİ

el-Velâ ve'l-Berâ meselesiyle ilgili olarak Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'ın inancı nedir, bunu kesinlikle anlatmamız gerekmektedir. Evet anlatalım ki, bid'at ehli ve heva ile arzusunun peşinden gidenler ortaya çıkmış olsun. Çünkü bu, bidatçıların, heva ve isteklerinin peşinden koşanların ellerinde Kitap ve Sünnetten herhangi bir delilleri bulunmamaktadır.

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye (r.a) der ki: Mü'minlerin görevi, Allah için düşmanlık ve Allah için dostluğu sürdürmeleridir. Meselâ bir yerde bir mü'min varsa, bu mü'min, zulmeden biri de olsa, diğer mü'mi-nin görevi onu dost edinmek, veli olarak tanımadır. Çünkü adamın zulmetmiş olması, imana bağlı olan dostluk ve velayet ilişkisinin kesilmesine neden değildir. Nitekim Rabbimiz (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Eğer mü'minlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin." (Hucurât, 49/9),

Mü'minler aralarında savaşsalar da, haksızlığa ve isyana kalkış salar da yine de kardeşirler ve böyle olanların aralarının düzeltilmesi ve barıştırılmaları emredilmektedir. O halde mü'min insan çok iyi düşünmelidir. Doğrusu mü'minin görevi, kardeşi ona zulmetse ve aleyhine haddi tecavüzde bulunsa bile onunla dostluğunu sürdürmesidir.

Kâfirlere gelince; iyilikle bulunsa ve ikrama kalkışsa bile, mü'minin görevi onu düşman olarak tanımak ve ona olan düşmanlığı sürdürmektir. Muhakkak Allah (c.c), peygamberler göndermiş, kitaplar indirmiştir. Fakat

peygamberlerin ve kitapların gönderilmesi, din ve hakimiyet tümüyle Allah'ın olsun diyedir. Mü'min sevgisini Allah için onun dostlarına karşı sürdürsün, düşmanlarına karşı da buğzunu devam ettirmiş olsun. Mü'minin ikramı ve ödüllendirmesi yine bir mü'min tarafından olsun, Allah'ın velileriyle olsun. Allah'ın düşmanlarına karşı da aşağılaması ve cezalandırması sürmüş olsun. Evet işte mü'-min böyle davranmalıdır. Mesela birey iyilik ve kötülük vasıflarını kendisinde toplarsa, hem facir ve hem itaat eden, hem isyana kalkışan, hem de sünnet ve bid'atleri işleyen bir kimse olursa, böyle bir kimse dostluk, muvalât ve sevap açısından işlediği hayır nisbetinde karşılığını görür. Kendisinde bulunan kötülük oranında da ona karşı düşmanlık ve cezalandırmayı hak etmiş olur.

Bir şahıs saygınlık meziyetleriyle kendisini küçük düşürecek kötü niteliklere aynı anda sahip olabilir. Meselâ hırsızlık gibi. Kişi, hırsızlık yapınca bundan ötürü eli kesilir, ancak Beytü'l-Malden (devlet maliyesi bütçesinden) kendisine ihtiyacı kadar da yardım olunur. İşte bu husus, Ehli Sünnet ve'l-Cemaatin üzerinde ittifak etmiş oldukları

bir husustur. Fakat onların bu görüşlerine Haricîlerle, Mutezile mezhebi mensupları ve onlar gibi

düşünenler muhalefet ettiler.^{183[183]}

Velâ ve Berâ konusu daha önce de belirttiğimiz gibi sevgi ve buğ-zetme esasına dayanmaktadır ve bu esas değişmezdir. Ehli Sünnet Vel-cemaat nazarında insanlar, sevgi ve buğz ile Velâ ve Berâ konusunda üç sınıftırlar.

1- Her yönüyle ve her bakımdan sevilecek olanlar: Bunlar Allah'a, ve Rasûlüne iman edenler, İslâm'ın tüm görevlerini eksiksiz olarak yerine getirenlerdir. Aynı zamanda İslamın tüm esas ve prensiplerini hem ilim bakımından, hem amel yönünden ve itikad açısından yerine getirenlerdir. Amellerini, fiillerini ve sözlerini Allah için samimi ve ihlaslı olarak ortaya koyanlardır. Bunlar Allah'ın emrettiği tüm emirlere boyun eğerler ve tüm yasaklardan da uzak dururlar. Evet Allah ve Ra-sûlü neyi emretmişler^{^ejjhu} yaparlar, neleri de nehyetmişlerse ondan uzak dururlar. Bunlar, Allah için severler, Allah için dostluk kurarlar velayetlerini de bu esasa göre sürdürürler. Allah için buğzederler, Allah için düşmanlık ederler. Kim

^{183[183]} Mecmu'u'l-Fetavâ, 28/208-209.

olursa olsun, Allah Rasûlünün tüm sözlerini başkalarının sözlerine tercih ederler, Rasûlullah (s.a)'m sözünü herkesin sözünden önce kabul ederler.^{184[184]}

2- Bazı yönlerden sevilen ve fakat bazı bakımlardan buğzedilen kimseler: Bunlar da müslüman kimselerdir. Ancak iyi amellerle kötü amelleri birlikte sürdürenler, karışık işler çevirenlerdir. Böylelerine karşı iyilikleri ve bağlılıkları oranında sevgi ve dostluk gösterilir. Kötülükleri ölçüsünde de buğzedilir ve düşmanlık gösterilir. Kalbi bununla yetinmeyip kötülüğe yönelenler, salih bir şekilde hareket etmekten öte-, ye, fesada ve bozulmaya yüz tutar. Bu konuda bir delil olarak Abdullah b. Himar. Bu adam Hz. Peygamber (s.a)'in ashabından biri idi.^{185[185]} Ancak içki içerdi. Bir gün yine içki suçundan-ötürü tekrar huzura getirildi. Rasûlullah'ın huzuruna getirilince, orada adamın biri ona lanet okudu ve şöyle dedi: "Bu adam da içki

^{184[184]} İbn Sehmân, İrşâduttalib, 13.

^{185[185]} Abdullah b. Himar. İbn Sehmân şöyle anlatmaktadır. Buhârî'de, 14/6642, H. 9. (Hudûd), bu adamın adı Abdullah'dır. Ancak Hîmar (= eşek) lakabıyla anılmaktadır. Bu kişi, Rasûlullah'a hediye olunmuştu. Kendisi Rasûlullah'ı güldürürdü, çünkü şen ve şakacı biriydi. İbn Hacer böyle anlatmaktadır, bak. el-İsabe, 4/275. Thk. Becâvî). Kirmanı de onun bu şakacılığına örnek olarak şöyle bir hadiseyi zikreder; Abdullah bir gün veresiye bir tulum yağ, bir tulum da bal satın alır ve götürür, Rasûlullah (s.a)'a hediye eder. Daha sonra alıcı parasını istemeye geldiğinde, adamı alır, Rasûlullah'a götürür ve: "Ya Rasûlullah, bu adamın bal ve yağının parasını ver" der. Hz. Peygamber (s.a) de buna güler ve adamın parasını verir.

yüzünden ne kadar da fazla huzura getiriliyor." Adamın böyle lanet okuması üzerine, Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurdular:

"Ona lanet etmeyiniz! Vallahi kesin olarak bilmekteyim ki bu adam Allah ve Rasûlü'nü kesinlikle sevmektedir."^{186[186]}

Halbuki şurası bilinen bir gerçektir ki. Rasûlullah (s.a)'m bizzat kendileri içkiye, içki içene, satıcısına, imal edene, imal etmek isteyen, taşıyana ve kendisi adına taşınana (taşıttırana) lanet etmişlerdir.^{187[187]}

3- Her bakımdan kendisine buğzedilenler: Bunlar; Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkar ile küfre girenlerdir. Kadere, hayrın ve şerrin Allah'dan olduğuna iman etmeyenlerdir. Çünkü bütün bunlar Allah'ın kazası, hükmü ve kaderi gereği meydana gelmektedirler. Bu küfrü seçenler, aynı zamanda öldükten sonra dirilmeyi de kabul etmezler, onu da inkâr ederler. Ya da bunlar, İslam'ın beş rüknünden bir tanesini terk ederler veya Allah'a ibadetlerinde peygamberlerden herhangi bir

^{186[186]} Buhârî, Hudud, 5.

^{187[187]} Ebü Dâvud, Eşribe, 2; İbn Mâce, Eşribe, 6, Elbânî bu hadisin sahih olduğunu bildirmiştir, bk. Sahihu Camii Sağır, 5/19.

peygamberi, ya da bir velisini veya salih bir kimseyi O'na eş ve ortak koşarlar. Mesela onlara bir tür ibadet nevilerinden birisini hasrederler. Örneğin sevmek, dua etmek, ondan korkmak ve ondan beklentisi olmak, ona tazimde bulunup, ona tevekkül etmek. Sırf ondan yardım dilenmek, ona sığınmak ve ondan medet beklemek. Onlar adına kurban kesmek veya adak adamak. Kısaca inabe, birine tezellül derecesinde bağlanma, ona karşı huzu ve huşu gösterme, ondan haşyet (korku) üzere bulunma, tüm beklentileri ve ürpertilerini ondan bekleme vb. gibi şeyler. Ya da yüce Allah'ın sıfatlarından herhangi bir sıfatını, isimlerinden birini inkar etmek, mü'minlerin yolundan bir başka yolda yürümek. Bid'atçıların bağlı bulunduğu bidatlara, heva ve arzularının esiri olanlara, sapıklara intisâb etmesi ve bağlanması gibi şeyler. Hep bu türden buğzu gerektiren şeylerdir. Ayrıca İslam ile çelişki meydana getiren on maddeyi veya bunlardan bir tanesini işleyen kimsenin durumu da böyledir. O da tümüyle buğzedilenlerdendir.^{188[188]}

Ehli Sünnet ve'l-Cemaatin bu konudaki tavrını

^{188[188]} İrşadü't-talib, 19.

gelince o, dininde dosdoğru olan bir mü'mine, kamil anlamdaki bir dostlukla dostluk ve velayet gösterir, yetkiyi böylesine verir. Ancak bu nitelikteki bir mü'mini sever, ona yardım eder. Aynı zamanda Ehli Sünnet, kâfirlerden, dinsiz ve ateistlerden, müşriklerden, mürtedlerden de tümüyle uzaktır. Herhangi bir şekilde bunlara destek vermez. Bunlara öylesine bir buğz güder ki, bu, düşmanlıkla ilişkili bir kin ve buğzdur.

Ama salih amellerle birlikte kötü ameller işleyenlere gelince, Ehli sünnet bunlara da durumları ve liyakatleri nisbetinde, imanları oranında dostluk besler, onları veli kabul eder. Aynı şekilde kötülükleri nisbetinde de adavet ve düşmanlık besler.

Ehl-i Sünnet velcemaat: Allah ve Rasûlüne karşı savaş açmış olanlar en yakınları bile olsa herhalükarda bunlardan uzak durur. Nitekim Yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa-Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlara dostluk ettiğini göremezsin." (Mücadele, 58/22).

Aynı zamanda Ehli Sünnet Rabbimizin şu yasağına bütün dikkatiyle titizlik gösterir:

"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ediyorsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veliler edinmeyin. Kim onları veli (dost ve yetkili) edinirse, işte onlar zalimlerin tâ kendileridir.

"De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan Rasûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fasıklar topluluğunu hîdâyete erdirmez. "(Tevbe,. 9/23-24).

İmam İbn Teymiye merhum, Ehli Sünnet mezhebini özetleyerek şöyle der: "Övgü, yergi, sevgi, buğz = kin, dostluk ve düşmanlık... Evet işte bütün bunlar Allah'ın hakimiyetini.indirdiği esas üzere olur, O'-nun hakimiyetinin ve Kitab'ının öngördüğü tarzda yürür. Kim mü'min ise, bu, hangi sınıftan olursa olsun, mutlaka her bakımdan bunlara dostluk ve velayet gösterilmelidir. Kim de düşman ise, bu da hangi sınıftan olursa olsun, mü'min

her bakımdan bunlara düşmanlığını sürdürmelidir. Zira böyle davranması aynı zamanda vaciptir. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah'tır, Rasûlüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek namazı kılarlar, zekatı verirler. Kim Allah'ı, Rasûlünü ve iman edenleri dost edinirse (bilsin ki) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın tarafını tutanlardır." (Maide 5/55-56).

Yine Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar)." (Maide, 5/51).

Yine bir başka âyette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Mü'min erkeklerle mü'min kadınların da bir kısmı, bir kısmının velileri (dost ve yardımcılar)dir." (Tevbe, 9/71).

"Bir kimse de hem iman hem facirlik (kötülük) bulunuyorsa, bu kimseye karşı, imanı nisbetinde dostluk gösterilir. Facirliği ve kötülüğü oranında da olumsuz tavır alınır: Yoksa bu gibileri Haricî ve Mutezilîlerin ileri sürdüğü gibi günah ve masiyetleri sebebiyle tümüyle din-

dışındırlar demek değildir."

Diğer taraftan peygamberler, sıddîkler, şehit ve salihler; iman, din, sevgi, buğz, muvalat (dostluk) ve düşmanlık açısından haşa fasıklar gibi değerlendirilmezler. Yine yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Eğer mü'minlerden iki gurup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine saldırırsa, Allah'ın buyruğuna dönün-ceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerlerse artık aralarını adaletle düzeltin ve (her işte) adaletli davranın. Şüphesiz ki Allah, adil davrananları sever. Mü'nünler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'tan korkun ki esirgenesiniz." (Hucurât, 49/9-10)

Dikkat edilecek olunursa, âyet mü'minlerm aralarında vuruşma ve savaş olmasına, taşkınlık ve isyan olmasına rağmen, bunları kardeşler olarak bildirmektedir.

... İşte bundan ötürü Selef yani önceki üstün nitelikli müslüman-lar, aralarında kavga ve vuruşmaya rağmen kendilerini din noktasından birbirlerinin velisi ve dostu kabul etmişlerdir. Bunları da tıpkı düşman kâfirler gibi addetmemişlerdir. Böylece biri diğerinin şahitliğini kabul

etmiş, biri ötekisinden ilim alıp öğrenmiş, aralarında miras ve nikah, evlenme olayı devam etmiştir. Kendi aralarındaki muameleleri de İslâmî hukuk esasları çerçevesinde sürdürmüşlerdir. Halbuki aralarında kavga vardır, aralarında lanetleşme bulunmaktadır ve aralarında buna benzer daha bir çok şeyler vardır. Bütün bunlara rağmen din açısından kardeşirler. Zira Kur'ân bize olayı öylece bildirmiştir. Biz de buna göre değerlendiririz.^{189[189]}

Kalbî Dostluk Ve Düşmanlık

Ehli Sünnet velcemaatın bu konudaki akidesi ise şöyledir: Bir müs-lüman kalbî dostluğu da kalbî düşmanlığı da tam anlamıyla sürekli olmalıdır.

Şeyhul İslâm İbn Teymiye (r.a) diyor ki: "Kalbî sevgi ve buğuz, kalbî irade ve istememe hususlarının da tam anlamıyla olması ve aynı zamanda kesin olması gereklidir. Bu husustaki bir eksiklik kesinlikle iman eksikliğindendir. Ancak bedenlen yapılacak bir iş ve hizmet ise bu, kişinin gücü nisbetindedir. Kişinin iradesi ve karşı çıkışı ne denli

^{189[189]} İbn Teymiye, Mecmfu'l-Fetâvâ, 108-201.

kamil ve etkin olursa, bununla beraber bedenen yapacağı hizmeti, gücü nisbetindedir. Buna rağmen o kimseye, o hizmeti tam manasıyla yürüten kimsenin alacağı sevap verilir."

"Bu arada bazı insanlar da var. ki, bunların sevgisi, buğzu, iradesi ve karşı çıkışı, kendi nefsinin onu sevmesi veya ona buğzetmesi oranında olmaktadır. Yoksa Allah'ı ve Rasûlünü sevdiği oranda veya Allah ve Rasûlünün o şeye buğzettiği oranda bir tavır olmamaktadır. Yani bunlar önceliği kendi nefislerine vermektedirler. İşte bu da bir tür nefesine, heva ve arzusuna uyuştur. Eğer insan böyle bir yola girerse, kendi neva ve arzusuna uymuş olur. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Allah'dan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyandan daha sapık kim olabilir?" (Kasas, 28/50).^{190[190]}

Bid Atçılarla Heva Ve Arzusuna Uyanlara Karşı Ehli Sünnetin Tutumu

Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat akidesi içerisinde, heva ve

^{190[190]} Şezerâtü'l-Belâtin, 1/354. İbn Teymiye "el-Emrû bil-ma'rûf".

isteklerin peşinden gidenler ve bid'at erbabından uzak kalma hususu da yer ı maktadır.

Bid'at kelimesi, ibtida'dan alınmıştır ki, bu da icadetmek, yarmak ve bulmak manalarına gelir. Bu manasıyla bid'at daha önce hiç bir benzen olmayan yepyeni bir şeyi ortaya koymak, önceden alışılmamış bir şey meydana getirmek demektir. Nitekim: "İbtedeallahu'l-halke" şeklindeki arap söylemi, Allah onları ilk olarak yarattı manasınadır. Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

(O), göklerin ve yerin eşsiz yaratıcısıdır." (Bakara, 2/117).

Yine Rabbimizin bir başka âyeti de şu mealdedir:

"De ki: "Ben peygamberlerin ilki değilim." (Ahkaf, 46/9)

Yani ben yeryüzüne ilk olarak gönderilen bir peygamber değilim. Benden önce de insanlara peygamberler gelmiştir.

Bid'at kelimesinin kapsamına kalplerin uydurduğu, dillerin söylediği ve organların işlediği her tür yenilik girer. Hepsini bu kelime kapsamına alır.^{191[191]}

^{191[191]} Tartûşî, K. el-Havadis ve't-Bide', 38-39.

İbnu'l-Cevzî de diyor ki: "Bid'at, olmamış olan bir şeyi yapıp ortaya koymaktır. Bid'atlerde üstün gelen taraf, şeriata ters olması sebebiyle onunla çalışmasıdır. Yani şeriata bir şey ilave etmektir veya bir şeyi şeriatten eksiltmektir."^{192[192]}

Biri çıkıp da şöyle sorabilir: Şu anda bizim bidatçılar karşısındaki tavır ve tutumumuz ne olmalıdır. Özellikle sen kafirlere dostluktan, onlardan uzak kalma gereğinden söz etmekteisin, mü'minlere velayeti vermeyi, onları dost tanımayı ve onlara yardım etmeyi anlatıyorsun, bunun gereği üzerinde duruyorsun. O halde bid'atçılar karşısındaki durumumuz ne olmalıdır?

Buna cevap olarak deriz ki: Öncelikle bid'atın doğuracağı tehlikeler çok büyüktür. Bunun delili ise, bid'atın bir çok kısımlara ayrılmış olmasındandır. Kimi bid'at var ki, açık-seçik küfürdür, kimisi büyük günahtır, kimisi de küçük... kısaca bidatler çeşit çeşittir. Nitekim bu hususta İmam Şatıbî şunları söylemektedir:

"Bid'atlar derece bakımından farklı farklıdır. Kimi bidat var ki açıkça küfürdür. Meselâ cahiliye bid'atı gibi ki,

^{192[192]} Telbisü iblis, 26.

Kur'ân bu hususta bizi uyarmaktadır. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Allah'ın yarattığı ekinlerle hayvanlardan Allah'a pay ayırıp zan-larınca "Bu Allah'a, bu da ortaklarımıza (putlarımıza)" dediler. Ortakları için ayrılan Allah'a ulaşmıyor, fakat Allah için ayrılan ortaklarına ulaşıyor! Ne kötü hüküm veriyorlar." (En'am) 6/136).

Cahiliye araplarından bazıları, ekinlerinin ve hayvanlarının bir kısmını Allah ile putları arasında bölüştürürler ve "Şu Allah'ın payı, bu da tanrılarımızın, putlarımızın payıdır", derlerdi. Allah için ayırdıklarını konuklara ve fakirlere harcarlar, tanrılar için ayırdıklarını da onların huzurunda yapılacak ayin vb. şeylere sarfederlerdi. Eğer Allah'ın hakkından putun hakkına bir şey geçerse onu öyle bırakırlardı. Putun hakkından Allah için ayrılan tarafa bir şey geçerse, onu alıp tekrar putun payına katarlardı. Ve: "Allah zengindir, bunlar ise fakirdir" derlerdi. Puta ayrılan, neticede yine kendilerine kalacağından onun payından Allah için ayrılan tarafa bir şey geçmemesine dikkat ve özen gösterirlerdi. İşte Yüce Allah onların bu yaptıklarına yukarıda sunduğumuz âyet

mealinde işaret etmekte ve onları kınamaktadır.

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Dediler ki: "Şu hayvanların karınlarında olanlar, yalnız erkeklerimize aittir, kadınlarımıza ise haram kılınmıştır. Şayet (yavru) ölü doğarsa, o zaman (kadın-erkek) hepsi onda ortaktır." (En'âm, 6/139),

Yine Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah bahîrâ, Şaibe, Vasile ve hâm diye bir şey (meşru) kılma-nıştır, fakat kâfirler, yalan yere Allah'a iftira etmektedirler ve onların çoğunun da kafaları çalışmaz." (Maide, 5/103).

Müşrikler, bahire, şaibe, vasîle ve hâm diye tanımladıkları deve ve koyunların et ve sütlerini, kendi istedikleri durumların dışında haram kılmışlardı. İşte Enam ve Mâide sûresinden sunduğumuz âyetler bunlara işaret ediyor.

İslam öncesi Arapların batıl inanç ve adetlerinden biri de bazı sebep ve bahanelerle bir takım hayvanları putlara kurban etmeleri, onları putlar adına serbest bırakmaları inancı idi. İşte bu cümleden olmak üzere beş defa doğuran ve beşinci yavrusu dişi olan deveye "Bahîre" adı verilirdi.

Bunun kulağı çentilir, sağılmaz, sütü de putlara bırakılırdı. Put adına serbest bırakılan ve sütünden sadece misafirlerin yararlandığı develere de "Şaibe" denirdi. Biri erkek, diğeri dişi olmak üzere ikiz doğuran koyun veya deveye "Vasile" derlerdi. Erkek yavruyu puta kurban ederlerdi. On nesil dölleyen erkek deveye de "Hâm" denirdi. Bu da serbest bırakılırdı.

Münafıkların bidatlerine gelince, onların bidatleri de aynen kâfirlerin bid'atleri gibidir. Çünkü bunlar da dini kendi çıkarları için, heva ve arzulan için, mal edinme ve benzeri şeyler için bir araç ve vesile kabul etmektedirler. Hiç kuşkusuz bu da apaçık bir küfürdür.^{193[193]}

Bir de helal ve haram" kılma olayı vardır ki, bu iş bizzat Allah (c.c)'ın işidir. O'na aittir. Kimse böyle bir yetkiye sahip değildir. Kim kendi başına bir şeyi helal kılma veya haram kılma, (yasaklama) işine kalkışırsa, o kimse bir şariat getirmiş ve koymuş olur. Kim de bir şariat koyarsa kendisini ilahlaştırmış olur. Nitekim Allah (c.c), bizzat yaratan olduğu gibi aynı zamanda O, emir ve sulta (güç ve kuvvet) sahibidir, hakimiyet sahibidir. Zira şöyle

^{193[193]} el-İ'tisâm, 2/37.

buyurmaktadır:

"Bilesiniz ki, yaratmak da emretmek de O'na mahsustur." (A 'raf, 7/54).

Yine Rabbimiz bir başka âyette şöyle buyurmaktadır:

"Dillerinizin yalan olarak vafsettiği şeyler sebebiyle, "Bu helaldir, bu da haramdır" demeyin, çünkü Allah'a karşı yalan uydurmuş oluyorsunuz. Kuşkusuz Allah'a karşı yalan uyduranlar kurtuluşa eremezler." (Nahl, 16/116).

İşte küfür sayılan bu bidatleri ve benzerlerini işleyenlere karşı mutlaka düşmanlık göstermek, buğzetmek, gereken ikrahı ve zoru göstermek ve bunlarla cihad etmek gerekiyor. Ancak önce kendileri uyarılır, mazeretleri var mı yok mu öğrenilir, bunlar yapıldıktan sonra yapılması gerekenler yapılır. Bunlardan uzak durmakla asıl kâfirlerden uzak durmak arasında bir fark yoktur. Bütün durumlar gerçek yönüyle ortaya çıktıktan sonra, artık gereken ne ise o yapılır. Zira Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurmaktadırlar:

"Kim bizim bu din işimizde onda var olmayan bir yenilik getirirse, o getirdiği şey merduttur =

geçersizdir."¹⁹⁴[194]

Beğavî de şöyle diyor: "Ehli Sünnet alimleri, bid'at erbabına karşı düşmanlık gösterilmesinde ve onlarla her türlü dostluğu ve ilişkiyi kesmek üzerinde ittifak etmişlerdir."¹⁹⁵[195]

Biz şimdi tekrar bidat mertebelerine, çeşitlerine geçelim. Şatıbî'-nin zikrettiği gibi aktaralım. Şatıbî diyor ki: Kimi bidatler de vardır ki, bunlar masiyet türündendirler. Bunları işlemekle kişi küfre girmiş olmaz. Bir başka türü de bidatte var, işlenmesi halinde kişiyi küfre götürür mü götürmez mi diye üzerinde ihtilaf olunmuş bid'attir. Örneğin, Haricîlerin, Kaderîlerin, Mürcie'nin ve benzeri dalalet fırkalarının işlediği bidatler gibi.

Kimi bid'at de vardır ki, o masiyettir. Küfür olmadığı hususunda ittifak edilmiştir. Meselâ tümüyle dünya ile olan bağlarını kesmek gibi, güneşin doğmasıyla oruca başlamak, cinsel ilişkiden uzak kalmak amacıyla kendisini hadım etmek, erkekliğini yoketmek gibi.

¹⁹⁴[194] Buhârî, Sulh, 5; Müslim, Akdiye, 17; İbn Mâce, Mukaddime, 2.

¹⁹⁵[195] Şerhu's-Sünne, I, 227.

• Abdulazîz b. Abdüsselâm es-Sülemî, Dımaşk (Şam)'lıdır. Şafî mezhebinde icihad rütbesine erişmiş bulunan bir fakihdir. 577/1181'de doğmuş, 660/1261'de vefat etmiştir. Eserleri: Tefsir'i Kebîr, el-İlmâm fedilleti'l-Alıkâm, Kavaidüşşeria, Kavaidül-Ahkâm, el-Fetavâ. Ayrıca bak. Ziriklî, el-A'lâm, IV, 21; Fevatülfeyât, I, 287; Tabakatüssübki, V, 80; en-Nücümüzzahire, VII, 208; Zeylür-Ravdateyn, 216; Mif-tahussade, II, 212.

Kimi bid'atler de vardır ki, mekruhtur. Meselâ Arafe akşamı dua etmek üzere bir araya toplanmak gibi. Bir Şafiî alimi olan İbn Abdüsselâm'ın söylediği gibi Cuma hutbelerinde sultanların isimlerinin söylenmesi ve benzeri şeyler.^{196[196]}

İşte bu gibi bidatçılardan Ehli Sünnet velcemaat daima uzak durmuşlardır.

İkinci olarak: Bidatçıların din için ne kadar tehlikeli olduklarını oluşturduklarını bildiren Ümmetin Selefinin ifadelerini ve bunlardan uzak durulması hakkındaki uyarılarını göreceğiz. Bu konuda değerli sahabî Abdullah b. Mes'ûd (r.a)'un söylediği şu sözler önemlidir.

"Kim bir sünnet ile amel etmek istiyorsa, mutlaka o kimse ölen zatın (Rasûlullah'm) sünnetine sarılsın, geçmiş ashabını örnek edinsinler. İşte ortada Hz. Muhammed (s.a)'in ashabı. Onlar bu ümmetin gerçekten en hayırlıları oldukları gibi, kalbleri de en temiz olanlardır.

İlim açısından derin bir ilme sahipler ve pek az bir külfete sahiptirler (insanı sıkıntıya sokmazlar). Bunlar öyle bir kavimdirler ki Allah (c.c), bunları peygamber (s.a)'inin

^{196[196]} el-İ'tisâm, II, 37.

sohbeti (ashabı olmaları) için seçmiştir, dinini nakletmek için bunları tercih etmiştir. O halde bunların ahlakına benzeyin, onların yollarından gidin. Zira onlar gerçekten dosdoğru yol üzeredirler."^{197[197]}

'İt Süfyân es-Sevrî (r.a) de şöyle demektedir: İblîs nazarında, bidat işlemek ve bidat ehli olmak, masiyette bulunmaktan çok daha güzeldir. Çünkü insan masiyetten dolayı tevbe eder, tevbe kabul edilir. Fakat bidatten dönüş (tevbe) yoktur."^{198[198]}

İmam Malik (r.a) de şöyle diyor: "Kim bu ümmette bir şey icad eder ve ortaya koyarsa, daha önce de seleften kimse böyle bir şey de yapmamış ise, böyle yapanlar şöyle bir iddiayı kalkışmış gibidirler. "Allah'ın Rasûlü (s,a), bu dine ihanet etmiştir. Çünkü Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Bugün size dininizi ikmal ettim." (Maide, 5/3) Mademki o gün bir şey dinden savunuyorsa, bugün de aynen o şey dinden değildir."^{199[199]}

İmam Şatıbî merhum, bidatin doğurduğu zararları ve

^{197[197]} Bağavî, Şerhussünne, I, 214.

^{198[198]} Şerhu'ssünne, I, 216.

^{199[199]} el-İ'tisâm, II, 53.

meydana getirdiği fesadı iki noktada toplamaktadır:

1- Bidatler şeriata zıt ve aykırı olarak, şeriata rağmen ortaya çıkarılmış şeylerdir. Öyleki bidatçı bizzat kendisini şeriata ilave de bulunacak bir makamda bulmaktadır. Öyle bir makam ki, yetinilmesi imkansızdır. Yani belli bir sınırdan duracağı bilinmeyen bir şey...

2- Aslında her bir bidat, ya fazladan bir ilave şeriattır ya da şeriattan bir eksiltmedir. Ya da sahih ve doğru olan aslı değiştirmektedir. Evet, şayet bidatler işte böyle bir şeydir diye söyleyecek olursan, bilmelisin ki, bütün bunlar tek tek alınması halinde öyledir. Bazan da bunlar meşru olan bir şeye ilave yapılmış olur. Böylece de meşru olana bir leke getirir ve ona gölge düşürür. Şayet herhangi bir kimse böyle bir durumu bizzat şeriatın kendisinde yapacak olursa, bunu da bilerek ve kasden işlerse, kesin küfürdür. Çünkü İslama yapılan ilave az ya da çok olsun veya yapılacak olan eksiklik veya değişiklik küfürdür.^{200[200]}

Aynı zamanda bu görüşü, bidatin zemmi ve yerilmesi konusunda gelmiş olan tüm deliller desteklemektedir. Nitekim bu delillerden biri Rasûlullah (s.a)'ın şu

^{200[200]} el-İ'tisâm, II, 61'den özetleyerek.

ifadeleridir:

"Her bir bidat dalalettir - (sapıklıktır).^{201[201]}

Yine Rasûlullah'm şu ifadeleri de bunu teyid etmektedir:

"Kim bir dalalete = (sapıklığa) çağırırsa, kendisine, ona tabi olanların günahlarının aynısı yüklenir, ancak tabi olanların günahlarından da herhangi bir eksiltme olmaz."^{202[202]}

Selef alimlerinden biri şöyle diyor: Heva ve arzularının peşinden gidenlerle bir arada oturmayın veya husumet sahibi kimselerle birlikte bulunmayın. Çünkü ben, sizlerin onların dalaletlerine dalmayacağınızdan emin değilim ve aynı zamanda, bildiğiniz bazı şeyleri size yaptırmalarından - (giydirmelerinden) da emin değilim.^{203[203]}

Özetle deriz ki: Ehli Sünnet ve'l-Cemaatin itikadı, bidatçılardan uzak durmaktır. Özellikle de küfür olan bidatleri işleyen kimselerden uzak durmaları, onların inançlarının bir gereği idi. İnşaallah bu hususta daha fazla bilgi ikinci bölümde gelecektir.

^{201[201]} Müslim, Cuma, 867.

^{202[202]} Müslim, İlim, 2674.

^{203[203]} Şerhu's-Sünne, I, 227.

4. BÖLÜM

ETLERDEN VELA VE BERA KONUSUNDA EN GÜZEL ÖRNEK OLANLAR

A- Hz. İbrahim Halî (a.s): Allah (c.c)'ın yüce peygamberi İbrahim (a.s), gerçekten güzel bir örnek, velâ ve berâ' mevzuunda en temiz ve seçkin bir önderdir. Evet Hz. İbrahim'in; Rabbine, Ö'nun dinine ve mü'min kullarına karşı olan sevgisi, saygısı, dostluğu gerçekten güzel ve temiz bir örnektir. Aynı zamanda onun Allah düşmanlarına olan düşmanlığı ve onlardan el etek çekip uzak durması konusunda bizim için en güzel bir örnektir. O'nun düşmanları arasında babası da gelmektedir.

Allah peygamberi Hz. İbrahim (a.s)'in kavmi ile olan durumu, herhangi bir peygamberin kavmiye olan durumdan farksız değildi. Hz. İbrahim (a.s) kavmini en güzel bir tarzda Allah'a, O'na ibadete, kulluğa davet etti. O'na bir tek varlık olarak tevhid esasını aktardı. İbadette sadece Allah'a yönelmelerini, O'ndan başkasını tanımamalarını bildirdi. Allah'tan başka tapınılan her türlü

tağuttan uzaklaşıp, onları inkar ve reddetmesini istedi. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kitapta İbrahim'i an. Zira o, sıdkı bütün (işinde ve sözünde gerçekten son derece sadık, dürüst ve kadri yüce) bir peygamberdi.

'Bir zaman o, babasına dedi ki: Babacığım! Duymayan, görmeyen ve sana hiç bir fayda sağlamayan bir şeye niçin taparsın?

"Babacığım! Hakikaten sana gelmeyen bir İlim bana geldi.

Öyle ise bana uy ki, seni düz yola çıkarayım.

"Babacığım! Şeytana kulluk etme! Çünkü şeytan, çok merhametli olan Allah'a asi oldu.

"Babacığım!Allah tarafından sana azap dokunup ta şeytanın yakını olmandan korkuyorum.

"(Babası) Ey İbrahim! dedi, sen benim tanrılarımdan yüz mü çeviriyorsun? Eğer vazgeçmezsen, andolsun seni taşlarım! Uzun bir man benden uzak dur.

"İbrahim:,"Selâm sana (esen kal) dedi, Rabbim'den senin için mağfiret dileyeceğim. Çünkü O bana karşı lütufkardır.

"Sizden de, Allah'ın dışında taptığınız şeylerden de uzaklaşıyor ve Rabbime yalvarıyorum. Umulur ki (senin için) Rabbime dua etmemle bedbaht(emeği boşa gitmiş) olmam.

"Nihayet onlardan ve Allah'dan başka taptıkları şeylerden uzaklaşıp bir tarafa çekildiği zaman biz ona İshak ve Yakub'u bağışladık ve her birini peygamber yaptık." (Meryem, 19/41-49).

İşte bu, Halilurrahman İbrahim (a.s)'in başlangıç noktasıdır. Güzellikle davette bulunmuştur. Önce kendisine en yakın olan akraba-sıyla işe girişmiştir. Gerçi ortada bu davetle birlikte karşılıklı bir ce-vaplaşma olmamış ama, ancak bu, batıl ve buna bağlılar için bir ayrılık sebebi oluşturunuyordu. Çünkü bu yeni iş konusunda düşünmeye, onu reddetmeye ve menetmeye bir neden oluşturunuyordu. Bir de davet-çinin bâtil ehline batıl işlerinde ortak olmaktan kurtulmak gibi problemleri vardı. Çünkü onlarla bir arada yaşıyor, onlarla muaşerettedir ve onların topraklarından hicret etmeye gücü de yetmemektedir.

Daha sonra Kur'ân Hz. İbrahim (a.s)'in davetini

açıklıyor ve o, daveti konusunda kavmine her türlü hücceti apaçık ortaya koymuştur, her çeşit delili sunmuştur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Rasûlüm)) onlara İbrahim'in haberini de naklet. Hani o, babasına ve kavmine, "Neye tapınıyorsunuz?" demişti. "Putlara tapıyoruz ve onlara tapmaya devam edeceğiz." diye cevap verdiler. İbrahim, "Peki, dedi, yalvardığımızda onlar sizi işitiyorlar mı? Yahut size fayda ya da zarar verebiliyorlar mı?" Şöyle cevap

verdiler: Hayır, ama biz babalarımızı böyle yapar bulduk. İbrahim dedi ki: "İyi ama, ister sizin, ister önceki atalarınızın; neye taptığınızı (biraz olsun) düşündünüz mü?" İyi bilin ki onlar benim düş m an lanıdır; ancak alemlerin Rabbi (benim) dostumdur;" (Şuarâ, 26/69-77).

Artık cevap verebilecek bir hüccet ve delil bulamadılar. Sadece babalarının ve atalarının işlediği gibi kör taklidi gösterdiler. Hz. İbrahim (a.s) kendilerine dedi ki; ben sizin şu taptığınız putlarınızın, ilahlarınızın düşmanıyım. Bu tıpkı Hz. Nûh (a.s)'un da söylediği gibidir. Rabbimizin ondan haber verdiğine göre o şöyle demişti:

"... Siz de ortaklarınızla beraber toplanıp yapacağınızı karar-laştırm. Sonra işiniz başınıza dert olmasın. Bundan sonra (vereceğiniz) hükmü, bana uygulayın ve bana mühlet de vermeyin." (Yûnus,10/71).

Hz. Hûd (a.s) da şöyle diyor:

"... Ben Allah'ı şahit tutuyorum; siz de şahit olun ki, ben sizin ortak koştuklarınızdan uzağım. O'ndan başka (taptıklarınızın hepsinden uzağım).) Haydi hepiniz bana tuzak kurun; sonra da bana mühlet vermeyin! Ben, benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a dayandım. Çünkü yürüyen hiç bir varlık yoktur ki, O; onun perçeminden tutmuş olmasın. Şüphesiz Rabbim dosdoğru yoldadır." (Hûd, 11/54-56).

Yine bir başka âyette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır. Onlar kavimlerine demişlerdi ki; "Biz sizden ve sizin Allah'tan başka tap-tıklarınızdan uzağız. Sizi tanımıyoruz. Siz bir tek Allah'a inanıncaya kadar, sizinle bizim aramızda sürekli bir düşmanlık ve öfke belirmiştir." (Mümtehine, 60/4)^{204[204]}

^{204[204]} İlgili âyetin tefsiri için bk. İbn Kesîr. VI.156

Hz. İbrahim (a.s)'in işte bu akide ve inancını bizim alimlerimiz olan bu ümmetin selefi şu ifadeyle dile getirmişlerdir: "Düşmanlık olmaksızın dostluk olmaz. Yani Allah düşmanlarına düşmanlık gösterilmeden, Allah'a olan dostluk kanıtlanmış olamaz. Nitekim Allame İbn Kayyım (r.a) da şöyle demektedir: Allah düşmanlarına karşı düşmanlık gösterilmeden, Allah dostluğundan sözedilmesinin doğru bir yanı yoktur. Kaldı ki Allah (c.c), Hanif dinine bağlı olanların imamından Rabbimiz haber verirken şöyle buyurmaktadır. Hz. İbrahim (a.s) kavmine diyordu ki:

"... İyi ama, ister sizin, ister önceki atalarınızın; neye taptığınızı (bizzat olsun) düşündünüz mü? İyi bilin ki onlar benim düşmanım-dır; ancak âlemlerin Rabbi (benim dostumdur)." (Şuara, 26/75-77)

Allah'ın halili ve dostu olan İbrahim (a.s) için bu sevgi ve dostluk ancak Allah düşmanlarına karşı gösterilen düşmanlıkla gerçekleşilebileceği kesinliği ortaya çıkmış bulunmaktadır. Yani dostluk ve velâ sadece Allah için olmalıdır. Bu dostluğun olabilmesi de ancak Allah'-dan başka her türlü mabuttan ve tapınılan şeylerden uzak kalmakla mümkündür. Nitekim Allah (c.c) şöyle

buyurmaktadır:

"Bir zaman İbrahim, babasına ve kavmine demişti ki: "Ben sizin taptıklarınızdan uzağım. Ben yalnız beni yaratana taparım. Çünkü O, beni doğru yola iletecektir. Bu sözü, ardından geleceklere devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki insanlar (dinine) dönsünler." (Zuhuruf, 43/26-28).

Yani bu muyalatldgsjluk) sadece Allah için olmalı, Allah (c.c)'dan başka mabud tanınan tüm şeylerden de uzak durulmalı, bunu da yine Allah için yapmalı. Öyle bir kelime için bu dostluğu ve düşmanlığı sürdürecektir ki, bunu peygamberler ve tabileri hep birbirlerinden miras yoluyla aldılar. İşte bu kelime "Lailahe illallah" kelimesidir. Bu öyle bir kelimedir ki, Haniflerin İmamı da bunu miras yoluyla almıştı, aynı zamanda kıyamete dek de miras yolu ile onun tabilerine geçecek ve böylece sürecektir.^{205[205]}

İmam Taberî de şöyle diyor: "Ey Muhammed ümmeti! Hz. İbrahim (s.a)'in yaptığında ve onunla beraber hareket edenlerde sizin için pek güzel bir örnek vardır. Evet Hz. İbrahim ve onunla beraber olanların kâfirlere karşı

^{205[205]} el-Cevâbu'l-Kâfi, 213; İbn Kesîr Tefsiri, VII, 212; Mecmuatu't-Tevhîd, 133.

olmaları, örneğinde, kâfirlere düşmanlık, sürdürmeleri hareketinde ve onlarla asla dostluk kurmamaları örneğinde de sizler için pek güzel bir örnek vardır. Ancak Hz. İbrahim (a.s)'in şu ifadesi size örnek değildir:

"Andolsun ki senin için mağfiret dileyeceğim" (Mümtehone, 60/4) Evet, Hz. İbrahim'in bu sözü size bir örnek değildir. Çünkü Hz. İbrahim'in daha önce babasına vermiş olduğu bir sözden dolayı idi bu ifadesi. O henüz babasının Allah düşmanı olduğunu bilmiyorken böyle bir söz vermişti. Ancak babasının Allah düşmanı olduğunu anlayınca, hemen babasıyla olan tüm ilişkisini kesti. Böylece Allah düşmanlarından tamamen uzak durdu. O halde siz de Allah düşmanlarından uzak durun, ta ki onlar bir tek Allah'a iman edinceye kadar, onları dost edinmeyin Allah'dan başka tüm tapınılan şeylerden uzak kalıncaya kadar dost edinmeyin onları. Onlara karşı tüm düşmanlığı ve buğ-zu açıklayıp ortaya koyun.^{206[206]}

İşte bu karşılıklı düşmanlığın ve güçlü bera'nım yani onlardan uzak kalışın neticesi, tüm azgınlığın ve taşkınlığın Hz. İbrahim (a.s)'in öldürülmesi üzerinde ittifak

^{206[206]} Taberî Tefsiri, XXVIII, 62.

etmiş olmalarıdır. Zaten tarihin de gösterdiği gibi çağlar boyu, bütün azgın ve haddi aşır isyan edenlerin durumu bu idi. Onlar daima Allah yoluna davet edenlerin karşısına dikilmişlerdir. Bu karşı koyuş başka bir şey için değildi. Davetçilerin insanları sadece, bir tek Allah'a kul olmaya ve O'na ibadete çağırmaları ve bir tek O'nun önüne eğilmesini istemeleri yüzündendi. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Onlar bunlara ancak Aziz ve İlamid olan Allah'a iman etmeleri sebebiyle azab ettiler." (Bürûc, 85/8).

Artık Hz. İbrahim (a.s)'in yakılması için büyük bir ateş hazırladılar. Ancak Allah'ın gözetmesi ve koruması, Halili ve sadık dostu Hz. İbrahim (a.s)'in yanında idi. Yardımı Hz. İbrahim'le idi. Bunun için o ateş onu yakmamış onun için serinlik ve esenlik olmuştu. Rab-bimiz şöyle buyurmaktadır:

"Onun için bir bina yapın ve derhal onu ateşe atın! dediler. Böylece ona bir tuzak kurmayı istediler. Fakat biz onları alçaklardan kıldık." (Saffât, 37/97-98).

Artık Allah düşmanlarının Hz. İbrahim'le baş edemeyeceklerini anlamaları ve yenilmeleri üzerine, bu

defa onun aleyhine olmak üzere güç ve kuvvetlerini bir araya toplamak üzere anlaştılar. Ancak bu davranışlarıyla da Rabbimizin onlar için hazırladığı tuzığa düştüler. Rabbimizin buyurduğu gibi O, kerimesini, dinini ve burhanını yüceltti. Rab-bimiz şöyle buyurmaktadır:

"(Bir kısmı), Eğer iş yaparsanız, yakın onu da ilahlarınıza (putlarınıza) yardım edin! dediler. Ey ateş! İbrahim için serinlik ve esenlik ol, dedik. Böylece ona bir tuzak kurmak istediler; fakat biz onları, daha çok hüsrana uğrayanlar durumuna soktuk." (Enbiya, 21/68-70).^{207[207]}

İlahî ve Rabbanî Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed (s.a) için, Hz. İbrahim'e tabi olmaya ve ona uymaya yönelik olarak gelmiştir. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Sonra da sana, "Doğru yola yönelerek İbrahim'in dinine uy! O müşriklerden değildi" diye sana vahyettik." (Nahl, 16/123).

Bir diğer âyet mealî de şöyledir:

"De ki: Allah doğruyu söylemiştir. Öyle ise, hakka yönelmiş olarak İbrahim'in dinine uyunuz. O,

^{207[207]} İbn Kesîr, Kasasul-Enbiyâ, I, 181.

müşriklerden değildi." (Al'i îmrân, 3/95).

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"(Yahudiler ve hnstiyanlar müslümanlara) Yahudi ya da hı-nstiyayı olun ki, doğru yolu bulaşınız." dediler. De ki: "Hayır!Biz, hanif olan İbrahim'in dinine uyarız. O, müşriklerden değildi." (Bakara, 2/135).

Allah (c.c) yine şöyle buyurmaktadır:

"İnsanların İbrahim'e en yakın olanları, ona uyanlar, şu peygamber (Muhammed) ve ona iman edenlerdir. Allah, mü'min-lerin dostudur." (Âl-i îmrân, 3/68).

Yüce Mevlâ şöyle buyuruyor:

"İşlerinde doğru olarak kendini Allah'a veren ve İbrahim'in, Allah'ı bir tanıyan dinine tabi olan kimseden dince daha güzel kim vardır? Allah İbrahim'i (kendine) dost edinmişti." (Nisa, 4/125).

"Allah uğrunda, hakkını vererek cihad edin. Sizi o seçti; din hususunda üzerinize hiç bir zorluk yüklemedi; babanız İbrahim'in dininde (olduğu gibi). O, gerek

bundan önce (ki kitaplarda), gerekse bu (Kur'ân'da) size "Müslümanlar" adını yerdi." (Hac, 22/78).

Allah (c.c), bir diğer âyetinde şöyle buyuruyor:

"İbrahim'in dininden kendim bilmezlerden başka kim yüz çevirir?" (Bakara, 2/130).

İşte bütün bu haberler, Allah (c.c), tarafından Hz. Muhammed (s.a)'in ümmetine birer haberdur. Onlar için Hz. İbrahim (a.s)'in yaptığında bir örnek oluşturmaktadır. Bu bize, ona samimi ve ihlaslı olarak bağlanıp uymamız için bildirilmiştir. İnsan onu örnek edinecek, böylece bir tek Allah'a tevekkül de bulunacaktır. Bir tek Allah'a kulluk ederek, O'na olan ibadetini yerine getirecektir. Ayrıca her türlü şirkten ve ortak koşma düşüncesinden uzak duracak, tüm müşriklerden ve şirk koşanlardan ayrı duracak, münasebetlerini kesecektir. Bütün batıllara ve taraftarlarına karşı da düşmanlığını sürdürecektir. **

Hız. İbrahim (A.S)'İn Babası Azer İman Etti Mi?

"Bir zamanlar İbrahim, babası Azer'e: Putları ilahlar mı ediniyorsun? demiş ve doğrusu ben seni ve kavmini açık bir sapıklık içinde görüyorum diye söylemişti)." (En'am, 6/74).

Kur'an'ın açık olarak Hz. İbrahim'in babasını Azer

olarak bildirmesine rağmen bazı kimseler ve özellikle herhangi bir delile dayanmaksızın Ehli tarik veya ehli tasavvuf, Kur'ân'ın bu açık hükmü karşısında, hiç düşünmeksizin, Azer'in Hz. İbrahim'in babası değil, amcası olduğunu ileri sürmektedirler. İşte biz bu konuyu da burada dile getirmek suretiyle meselenin aslı nedir, kaynaklara ve sağlam delillere dayanmak suretiyle sunmak isteriz. Biz bu hususta ileri sürülen tartışmalara pek fazla yer vermeksizin, mümkün olduğunca en sahih olan görüşleri sunmakla yetineceğiz:

"Hz. İbrahim'in babasının adı Âzer'dir. "Biyografi alimleri, onun isminin Tareh olduğunda ittifak etmişlerdir, sözü ise zayıftır. Evet bu sözün zayıf bir görüş olduğunu söylüyoruz. Zira bu, kişilerin birbirlerini taklid etmeleri sonucu oluşmuş olan bir kanaattir. Neticede bu görüş, Vehb, Ka'b vb. gibi bir iki kimsenin sözünden kaynaklanmaktadır. Ele geçirdikleri Yahudi ve Hristiyan rivayetlerine dayanmış da olabilirler ki, Kur'ân'ın açık ifadesi karşısında bu durumun hiç bir değeri de yoktur.

Ayrıca bu konuda bir çok görüşler ileri sürülmüştür. Ancak biz hiç bir İslâmî açıdan değer taşımayan bu tür

görüşler için şöyle söyleyebiliriz:

Bütün bu zorlamalar, Azer'in İbrahim (a.s)'in babası olmadığına kesin bir delil elde bulunduğu zaman ancak dikkate alınabilir. Fakat böyle bir delil de bulunmamaktadır. O halde bizi bu tevillere hangi ihtiyaç zorlamaktadır... Kuvvetli delil, meselenin âyetin açık mânâsının doğru olduğu tarzındadır. Biliyoruz ki; Yahudi, Hristiyan ve müşrikler, Hz. Muhammed (a.s)'e buğzetme ve kin gütme konusunda son derece ileri bir noktaya varmışlardır. Eğer Kur'ân-ı Kerim'in bu isnadı, yani Azer'in Hz. İbrahim'in babası olduğu isnadı yanlış olsay-

di; adı geçen zümreler Kur'ân'ı ve onun tebliğcisi Hz. Muhammed (a.s)'i yalanlamakta susmaları mümkün olmazdı. Böyle bir yalanlamada bulunmadıklarına göre; Kur'ân'ın bu isnadının doğru olduğu açıkça anlaşılmaktadır.^{208[208]}

Bir başka kaynakta da şu ifadeleri görmekteyiz: Müfessirler Hz. İbrahim'in babasının adı hakkında; "Acaba Azer onun adı mıdır, lakabı mıdır, nesebi midir yoksa ona bağlılığı dolayısıyla aslında bir putun adı mıdır konusunda

^{208[208]} Fahrüddîn er-Razî, Mefatîh el-Gayb, XIII, 35-40; Hadislerle Kur'ân-ı Kerim Tefsiri (Çağrı Y.) İbn Kesîr, VI, 2714-2718. aynı kaynak, VI, 2707-2708.

farklı görüşlere sahiptirler. İbn Cerîr    le demektedir: Doğrusu babasının adının Azer olduğudur. Daha sonra babasının adının Tareh olduğunu ileri süren mezhep alimlerinin sözlerini kaydettikten sonra,   u cevabı verir: "  ki adı olabilir. Nitekim insanların   oğunun bu   ekilde iki adı vardır. Ya da bunlardan birisi onun lakabı olabilir."

  bn Kesîr der ki:   bn Cerîr'in bu söylediği, güzel ve kuvvetli bir g r   t r.^{209[209]}

Babasına gelince: Tevrat Tekvin kısmının 11/26. belgesinde adının Tareh olduğu belirtilmi  se de Kur'ân onu tashih ederek (düzelterek) Azer olduğunu açıklar, Batılı reddetmede, hakkı telkinde baba-evlat arasında mutlak sevgi ve saygı aranmaz. Bu bakımdan Azer'in   brahim Peygamber'in babası olup olmadığında    pheye d    menin, bir takım yersiz yorumlar yapmanın, ciddi olmayan rivayetlere ba  vurmanın hi  bir makul anlamı yoktur. Kur'ân gayet a  ık bi  imde,    phelere yer vermeyecek   ekilde Azer'in,   brahim'in babası olduğunu belirtmi  tir.^{210[210]}

Bu   yette Hz.   brahim (a.s)'in pederinin isminin

^{209[209]} Said Havva, el-Esas Fit-Tefsîr, (  amil), IV, 445.

^{210[210]} C. Yildirim, Asrın Kur' n Tefsiri, IV, 1936.

"Azer" olduğu anlaşıyor...

... Fakat bunlar KuY'ân'm zahirine karşı tekellûf (zorlama) ve ta-assubtur. Zira Hz. Peygamber (a.s)'in nesebine hiç bir zaman sifah (zina) karışmamış, hepsi nikahtan gelmiş olduğunda hiç bir tereddüt yok ise de Şuarâ 219. âyetinde ifâde olunan babadan babaya intikâli yani takallubatı sulbiye kesin değildir. Kaldı ki Hz. İbrahim (a.s)'in muamelesi de aşağıda mealini sunacağımız âyetin kapsamı dışında düşünülemez. Adı geçen âyet meali şöyledir:

"Eğer onlar (anan ve baban) seni, hakkında bilgin olmayan bir-şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için zorlarsa, onlara itaat etme." (Lokman, 31/15, Ankebût, 29/8).^{211[211]}

Artık bu âyetler karşısında kâfir olan babaya nasıl davranılması gerekiyorsa, Hz. İbrahim (s) da onu yapmıştır. Ancak itiraz kabilinden şöyle denilebilir. Bu âyet, Hz. P-eygambere indirilen Kur'ân'dan bir âyettir. Bu, Hz. İbrahim için nasıl bir delil olabilir? İslam alimleri ve müfessirler bunu ve daha başka âyetleri Ve rivayetleri delil

^{211[211]} Elmalılı H. Yazır Hak Dini Kur'ân Dili, III, 1964-1965

olarak sunmuşlardır. Bu itibarla böyle bir savunmaya kalkışacak olanlar mes-nedsiz bir savunma yolu seçmiş olurlar ki, zaten bunların da erbabınca bir değeri ve önemi yoktur.

... Sonra tarih kitaplarında meşhur olan "Tarah" isminin menşei nihayet Yahudi ve hristiyan haberlerine dayanmaktadır ki, bu da sonuçta Tevrata götürülmektedir. Bu ise Kur'ân'ın Azer ihbarına mu-araza edecek bir kuvveti haiz değildir. Yani Kur'ân'ı haşa çürütecek bir güce sahip bulunmamaktadır. Zira onlar Kur'ân üzerine değil, Kur'ân onlar üzerine gözcü ve hakimdir.

İbn Cerîr tefsirinde-beyan olunduğu üzere Muhammed îbn İs'hak demiştir ki, "Azer" Hz. İbrahim (a.s)'in babasıdır.^{212[212]}

Şimdi de Şuarâ süresindeki ilgili âyetin mealini sunalım. Raibbimiz şöyle buyurmaktadır: "Secde edenler arasında dolaşmam da (görüyor)" (Şuara, 26/219)

İbn Abbâs (r.a)'dan gelen rivayete göre "ve tekallübeke fissacidîn" yani 219. âyetin ifade etmek istediği mafna şudur: Allah senin bir peygamberin sulbünden

^{212[212]} agk III, 1964-1965.

diğer peygamberin sulbüne intikal ede ede nihayet nasıl bir nebî = peygamber olarak çıktığını görendir.^{213[213]}

Elmalî Hamdi Yazır bu âyetle ilgili olarak: 'Takallubatı Sulbiy-ye manası kati olmadığı gibi Hz. İbrahim'in muamelesi "Lokman ve Ankebût sûrelerindeki âyetlerin ifade ettiği manânın dışında da düşünülemez" demektedir.^{214[214]}

Bir başka kaynakta da şunların yazılmış olduğunu görüyoruz:

Şüphesiz insanların efendisi ve en büyüğü Hz. Muhammed (a.s)'dir. Ondan sonra uzaktan büyük dedesi olan Hz. İbrahim (a.s) gelir. Hz. Muhammed (a.s) onun sülalesinden, İsmail (a.s) kolundan gelmedir.

Azer, Hz. İbrahim (a.s)'in babasıdır diyen olduğu gibi amcasıdır diyen de olmuştur. Zeccac diyor ki: "Neseb ve soy bilginleri ittifak halinde İbrahim'in babasının olduğunu söylüyorlar." Mükatıl ve İbn İshak el Kuşeyrî de bu hususta şöyle diyor: İbrahim'in babasının ismi Tarih de olsa lakabı Azer'dir. Hasan el-Basrî ise aksini söylüyor. Ona göre, Hz. İbrahim'in babasının ismi Azer, lakabı da

^{213[213]} İfav. Kur'ân-ı Kerîm ve açıklamalı Meali, Lokman, 375.

^{214[214]} Elmalî, agk. 111, 1964-1965.

Tarih'dir. Bazı bilginler "Azer Hz. İbrahim'in babası değil amcasıdır. Mecazen amcaya da baba denilir, diyorlar.

Remlî de şöyle der: "Hiç bir peygamberin babası kâfir olamaz, diyen kimse" yanılmıştır. Bu sözü söyleyen kimse şiiilere ayak uydurduğu gibi Kur*ân ve Sünnete de ters düşmektedir. Çünkü Kur'ân'ı Kerîm müteaddid yerlerde, açıkça Azer'in, İbrahim'in babası olduğunu beyan ediyor. Azer onun amcasıdır demek için hiç bir belge yoktur. Gereksiz mecaza gitmek doğru değildir. Üstelik tefsir uleması ile ehl'i sünnet bilittifak İbrahim'in babasının kâfir olduğunu beyan etmişlerdir.^{215[215]}

Şimdi de Buhârî'den bir rivayetle bu konuyu noktalayalım.

Hz. Ebû Hüreyre (r.a)'nin rivayetine göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: "Kıyamet gününde İbrahim, kendi babası Azer ile Azerin yüzü üzerinde bir simsiyahhk ve toz toprak olduğu halde karşılaşır. İbrahim babasına: "Ben sana dünyada iken bana asi olma demedim mi? der." Babası da ona: "İşte bugün ben sana asî olmayacağım! der." Bununji^erine İbrahim: "Ey Rabbim! Sen bana insanların

^{215[215]} Halil Gönenç, Günümüz Meselelerine Fetvalar, I, 51-52; Alûsî, VII, 194; el-Fetâvâ er-Remlî, IV, 321-322.

yeniden diriltilecekleri gün, beni zelil ve rüsvey
etmeyeceğini va-detmiştin. Şimdi Allah'ın rahmetinden
çok uzak olan babamın vaziyetinden daha arlandırıcı ve
utandırıcı hangi rüsveyhk olabilir? der. Yüce Allah da: (Ya
İbrahim!) Ben cenneti kâfirlere haram kılmışımdır,
buyurur. Bundan sonra Yüce Allah tarafından: Ya İbrahim,
şu iki ayağının altındaki nedir? denilir. İbrahim bakar ve
ayakları arasında kana bulanmış bir sırtlan görür (ki,
İbrahim'in babası bu çirkin surete çevirilmiştir). Bu çirkin
manzara üzerine onun (babasının) ayaklarından yakalanır
ve ateşe (yani cehennemine içine) atılır."²¹⁶[²¹⁶]

Bu hadiste en şerefli oğulun bile, müslüman olmadığı
takdirde babaya fayda veremeyeceğine delil vardır.
Babasının hayvanlar içinden çirkin manzaralı sırtlan
kılığına çevrilmesi, bu hayvanın uyanık olması gereken
şeylerden gaflet etmesi sebebiyle hayvanların ahmağı
olmasındandır. Azer'de de İbrahim'in uyarmasına karşılık
bu sıfat bulunmuş oluyor. Babasının bu surete çevirilmiş
olması, Hz. İbrahim (a.s)'in ondan uzaklaşması içindir.

²¹⁶[²¹⁶] Buhârî, Enbiyâ, 11.

(Kastalânî)^{217[217]}

Artık sunulan bu kaynaklardan sonra sanırız, gerçek ortaya ko nulmuştur, bundan böyle kimsenin de bir diyeceği kalmamıştır.^{218[218]}

B) Hak Ve Hidayete Ait Başka Örnekler

Daha önce de belirttiğimiz gibi bütün peygamberlerin daveti bir tek idi. Bu davet, bir tek olan Allah'a ibadet ve kulluk daveti idi. Din olarak bir tek O'nun ve dinini tanıma davetiydi. Bir tek Allah'ı ilah tanımak, O'nun hükmüne ve şeriatına rıza göstermek idi. Aynı zamanda Allah'dan başka ma'bûd diye tanınan tüm varlıklardan uzak kalmak ve onlarla ilişik kesmek davetiydi. Allah'dan başka tapınılan şeyler ister sevgi duyulan bir varlık olsun, ister korkulan bir varlık olsun bütün bunlardan da uzaklaşmaya davet ediyorlardı. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki, biz, "Allah'a kulluk edin ve Tağuttan sakının" diye (emretmeleri için) her millete (ümmete), bir

^{217[217]} M. Sofuoğlu Sahihi Buhârî ve Tercemesi, VII, 3144. Dipnot, 46.

^{218[218]} Hz. İbrahim (a.s)'in babası Azer ile ilgili açıklama tarafımızdan sonradan ilave edilmiştir. (Çeviren).

peygamber gönderdik' (Nahl, 16/36)

Gerçekten bizler bu tertemiz ve pırıl pırıl akidenin yolunu gösteren pek yüce ve çok değerli aydınlatıcı örnekler görmekteyiz.

Gerçekten onlardan mü'min olanlar. Nerede ve hangi yerde olurlarsa olsunlar, nereye girerlerse girsinler, hangi çağda ve hangi şehirde yaşarlarsa yaşasınlar, onlardan mü'min olanlar. Rabbimiz Allah (c.c), en sağlam ve muhkem olarak indirmiş olduğu kitabında bize bunları örnek olarak göstermiştir ki, bizim için en güzel örnek olsunlar, değerli ve yüce peygamberi için de bir teselli kaynağı olsunlar. Bunların dinleri ve inançları uğruna neler çektiği, ister Hz. Peygamber (a.s)'in kendisi olsun, ister seçkin ashabı olsun çektikleri konusunda bir teselli olsun diye örnek kılmıştır bize.

Gerçekten bugünkü müslüman davetçi verilecek olan bu örnekler üzerinde ne kadar da çok düşünmelidir. Çünkü müslüman davetçi öyle bir insandır ki, o, tüm insanlar için hayır ve iyilik istemeye aşırı şekilde düşkündür. Evet bu örnekler, gerçekten iman ile ilgili örneklerdir. O burada kendisi için bir teselli ve taziye

bulacaktır. Zira karşılaşacağı sıkıntılar ve zorluklar için bunlar ona teselli ve taziye olacaktır.

Mademki ilahî sünnet ve kanun Allah'ın peygamberleri ve salih kulları için böyle sürüp gitmiştir. Hep eziyetlerle, sıkıntı ve güçlüklerle karşılaşmışlardır. Kaldı ki bunlar, Allah (c.c), nezdinden halkın en değerlileri ve en asilleridirler. Bunlar böyle zorluk ve sıkıntılarla yüz-yüze geldiklerine göre, artık hidâyet, hak, hayır davetçileri de haliyle değişik sıkıntılarla ve zorluklarla karşılaşacaklardır. Kimisi alay olunacak, kimisiyle eğlenilecek, kimisine azab ve işkence edilecektir. Fakat bütün bunlara rağmen beraberlerinde Allah'ın yardımını ve gözetimini görecektirler. Evet Allah'ın koruması, gözetimi ve kaderi onları daima ihata ederek kuşatmıştır. Bu itibarla bu davetçiler nasıl bir zorlukla karşı karşıya gelirlerse gelsinler bu, onlar için Allah'dan gelen bir imtihan ve bir denemedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kirlenmiş temizden ayırdetmeksizin, mü'minleri, bulunduğunuz halde bırakacak değildir." (Al'i İmran, 3/179).

Müslümanlar ya da mü'minler ne zaman hakk üzere sebat ederler, Allah'a gereğince dayanıp güvenerek tevekkül ederler, bir tek O'ndan korkarlar ve Allah'dan başkasından korkmazlarsa, işte böyle bir davranış, gerçekten insanların Allah'ın dinine girmeleri konusunda en büyük bir sebep olacaktır. Evet bunların gittiği yolda gitmeyi, davalarında samimi olan bu kimseleri örnek edinmeyi kabulleneceklerdir. Zira bu samimi kimseler her bakımdan kendilerini Allah yoluna feda ile adanmış olan kimselerdir. Bunlar öyle kimselerdir ki, insanların yanındaki şeyleri, gelecek ve istikbal arzularını bırakmışlar, sadece ve sadece Allah (c.c)'ın nezdinde olana rağbet etmişler ve hep onu isteyip durmuşlardır.

İşte söz etmek istediğimiz bu örneklen şimdi size özetle sunmak isteriz:

Hz. Nûh (a.s); Bu yüce peygamber, kavmini 950 yıl peygamber olarak Hakk'a davet etmiş bu davete rağmen pek az kimse iman etmiştir. Şimdi burada bizim sözünü etmek istediğimiz nokta, Hz. Nûh (a.s) ile oğlunun durumudur. Bilindiği gibi oğlu kendisine karşı gelerek isyana kalkışmış ve babasının davetini kabul etmekten

kaçınmıştı. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"... Nûh, gemiden uzakta bulunan oğluna, "Yavrucuğum! (Sen de) bizimle beraber bin, kâfirlerle beraber olma!" diye seslendi. Oğlu, "Beni sudan koruyacak bir dağa sığınacağım" dedi. (Nûh), "Bugün Allah'ın emrin-den (azabından), merhamet sahibi Allah'tan başka koruyacak kimse yoktur" dedi. Aralarına dalga girdi, böylece o da boğulanlardan oldu. (Nihayet), "Ey yer suyunu yut! Ey gök sen de (suyunu) tut!" denildi. Su çekilip azaldı; iş bitirildi, (gemi de Cûdî (dağının) üzerine yerleşti. Ve "O zalimler topluluğu yok olsun" denildi. Nûh Rabbine dua edip dedi ki: "Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin va'din

ise haktır. Sen Hakimler Hakimisin." Allah buyurdu ki: Ey Nûh! O asla senin aileden değildir. Çünkü o, salih olmayan bir amel sahibi idi (kâfirdi). O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme! Ben sana cahillerden olmamanı tavsiye ederim! Nûh dedi ki: Ey Rabbim! Ben hakkında bilgim olmayan şeyi senden istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum." (Hûd,

11/42-47).

Aslında, bu dinde insanların üzerinde birleşmiş oldukları asıl unsur ve bağ, ne kan bağıdır, ne soy bağıdır, ne toprak, vatan ve ülke bütünlüğü varlığıdır. Bu bağ aynı zamanda kavim, millet ve aşirete dayalı bir bağ da değildir, bu bağ renk, ırk, cins ve unsur tanımayan bir bağıdır, bu bağ bir sanat ve tabaka bağı da değildir. İslâmî bağ, ancak akideye ve inanca dayalı olan temel bir bağıdır.

Nitekim daha önce Hz. İbrahim (a.s)'in babasıyla olan durumunu gördük. Burada ise Hz. Nûh (a.s)'un oğluyla olan durumu gündeme gelmiş bulunmaktadır. Hz. Nuh (a.s): "Şüphesiz oğlum benim ailemdendir" derken, Yüce Allah'ın, ailesini boğulmaktan kurtaracağına dair olan va'dine işaret ediyordu. Ancak, 46. âyette oğlunun, onun ailesinden olamayacağı bildirilmekte idi.

İşte bu âyetten anlaşılan şu ki, insanlar arasındaki yakınlığın asıl sebebi din birliğidir. Allah'ın dinine inanmış ve peygamberlerini tasdik etmiş kimseler birbirlerinin manevî akrabası, yakını ve dostudurlar. Bunların arasında manevî bir birlik vardır. Mü'minlerle kâfirler ırk bakımından birbirlerinin akrabası olsalar bile, bu

akrabalığın Allah katında hiç bir değeri yoktur. Nitekim Hz. Nuh (a.s)'un oğlu babasına inanmadığı için, Allah (c.c) onu Nûh peygamber'in ailesinden saymamıştır. Buna karşılık, özellikle Bedir savaşında bir çok sahabî, en yakınları olan babalarına ya da oğullarına karşı savaşmışlardır. Yine bilindiği gibi Hz. Peygamber (s.a), aralarında hiç bir neseb bağı bulunmayan Selman'î Farisî'yi kendi ailesinden saymıştır.

O halde din bağının dışındaki tüm bağlar, bazan insanlar arasında varlığını sürdürse de, sonra da fertler arasında bu ilişki kesilir, bu bağın bir değeri kalmaz.

Allah (c.c), Hzr-Nûh (asva, neden oğluyla kendisi arasında bir bağın kalmadığını ve oğlunun onun ailesinden olmayacağını şöyle açıklamıştır: "Çünkü o salih olmayan bir amel sahibiydi (kâfirdi)" Bu itibarla aranızda iman bağı kalmamıştır. "O halde hakkında bilgin olmayan bir şeyi benden isteme", gerçi o her ne kadar soy bakımından senin oğlun ise de, kâfir olması sebebiyle senin ailenden değildir.^{219[219]}

İşte burada kamil manâda ve olgun olarak düşünme

^{219[219]} Fî Zilâii'l-Kur'ân, 4/1887.

devreye giriyor, herşeyden yüce ve münezzeh olan Allah'dan korkma olayı başlıyor, hemen Allah'ın rızasını ve rahmetini istiyor ve Salih kul Nûh (a.s) şöyle söylüyor: "Ey Rabbim! Ben hakkında bilgim olmayan bir şeyi istemekten sana sığınırım. Eğer beni bağışlamaz ve esirgemezsen, ben ziyana uğrayanlardan olurum!"

Hz. Nûh (a.s) artık oğluna acımdan vazgeçip Allah'ın hükmü-ne rıza gösterdi. Artık bundan böyle herhangi bir direnme yok, bir eğrilik yok, bir mazeret yok ve herhangi bir yorum da yok, tevil de yoktur. Allah'ın hükmüne kesin rıza göstermek vardır. Mutlak bir teslimiyet vardır. Allah'ın sevdiği ve razı olduğu şeye tabi olmak vardır. Aynı zamanda Allah'ın istemediği, sevmediği ve buğzettiği şeyden yüz çevirmek ve uzaklaşmak vardır. Allah'ın sevdiklerine dostluk göstermek ve velayet yetkisini bunlara vermek, Allah'a karşı savaşınlara da düşmanlık göstermek vardır. Hatta bu Allah düşmanları kişinin göz bebeği denecek kadar yakını ve akrabası olsa bile.

Diğer taraftan Allah (c.c)'ın peygamberi Hz. Nûh (a.s)'un bu imtihanı sadece oğluyla da kalmıyor. Kendi

hanımıyla da imtihan edilmiştir. Evet kişinin oğlu ve hanımıyla imtihana çekilmesi gerçekten ne büyük ve zor bir imtihandır bu!

İşte bu eş ki, Kur'ân bundan sözetmekte, onun gibi ve onun durumunda olan bir başka hanımdan da sözetmektedir. Bu da Hz. Lût (a.s)'un hanımıdır. Hz. Nûh ve Hz. Lût peygamberler, bozuk inanç sahibi olan hammlarıyla imtihan edilmişlerdir. Kur'ân bize bu iki bozuk inançlı kadından sözetmektedir. Yüce kitabında şöyle buyurmaktadır:

"Allah'ı inkar edenlere, Nuh'un karısı ile Lût'un karısını misal verdi. Bu ikisi, kullarımızdan iki salih kişinin nikahında iken onlara hainlik ettiler. Kocaları Allah'tan gelen hiç bir şeyi

onlardan savamadı. Onlara: "Haydi ateşe (cehenneme) girenlerle beraber siz de girin" denildi." (Tahrim, 66/10)

Ancak burada bir noktaya dikkat çekmemiz gerekecektir. Bu kadınların kocalarına (iki peygambere) olan ihanetleri dinde olan bir ihanet idi, inanç bozukluğuydu. Yoksa herhangi bir ahlaksızlık ve fuhuş olayı değildi. Çünkü peygamberlerin saygınlıkları

nedeniyle bütün peygamberlerin hanımlarının fuhşa düşmeleri söz konusu değildir, onlar bu yönden masumdurlar, korunmuşlardır.

Hz. Nûh (a.s)'un hanımı, kavminden bir kimse Hz. Nuh'a iman edince, hemen onun bu sırrını kavminin azıllarına bildirirdi. Hz. Lût'-un karısı da, Hz. Lût'a gelen misafirleri, kötülük ve iğrenç fiillerini sürdürmeleri için kavmine haber vermiştir.^{220[220]}

Şimdi adı geçen iki kadından meydana gelen o kötü davranışlara karşılık bunun tam zıddından bahsediyor. Kur'ân bize, Allah'ın lanetine uğrayan Fir'avun'un imanlı hanımı anlatılıyor:

"Allah, inananlara da Firavundun karısını misal gösterdi. O, Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap; beni Firavun'dan ve onun (kötü) işinden koru ve beni zalimler topluluğundan kurtar! demişti." (Tahrim, 66/11)

Bu kadın, küfür tufanında yaşamasına rağmen, bu, onu iman etmekten alakoymamıştır. Hem de Firavun'un saraymdadır, tek başına kurtuluş istemektedir. Bu öyle bir kadındır ki, Firavun'un sarayında Rabbinden cennette bir

^{220[220]} İbn Kesîr Tefsiri, VIII, 198.

yer ve ev istemektedir. Firavun ile beraber olmayı değil, ondan uzak kalmayı dilemekte ve Rabftinden, kendisini Firavundan kurtarmasını istemektedir. Ayrıca Firavun'un işlediklerinden amelinden uzak durmak için gereken çabayı gösteriyor, zira onun yaptıkları sebebiyle kendisine de kötülükler dokunmasından endişe etmektedir. Zira kendisi insanlar içerisinde Firavun'a en yakın olan kişidir. O şöyle demektedir: "Beni Firavundan ve onun kötü işinden koru." Aynı zamanda o, aralarında yaşadığı Firavun kavminden de uzak kalmayı dileyerek şöyle diyordu: "Beni zalimler topluluğundan kurtar."

Gerçekten bu, dünya hayatını en güzel bir şekilde ortaya koymakta, bütün bu dünyalıklar üstüne çıkarak bir şeyler istemektedir. Doğrusu Firavun'un hanımı, zamanında yeryüzü krallıklarının en büyüğünde, Fîravun'un sarayında yaşıyordu. Öyle bir yer ki, her kadının şiddetle orada olmayı istediği bir yer. İşte o, bütün bunların üzerine çıkarak, bunların hiç birisini de istemeyip imanı ve inancı sayesinde bu hale gelmiştir. Sadece bunlara itiraz etmekle kalmayıp aynı zamanda o, bunu büyük bir kötülük, kir ve bela olarak kabul etmiş, bunlardan

kurtulmak için de hep Allah'a sığınmıştır.

O pek güçlü ve çok geniş sınırlara sahip bulunan bir ülkeye sahip bir kadın, hem de güçlü bir kadın idi. Tek başına bulunduğu sosyal toplumun baskı ortamında, o sarayın baskın atmosferinde ve o kralın ve çevresinin sıkıcı ortamında hayatını sürdürmektedir. Başım semaya, göğe kaldırıyor. İşte o böyle bir anda tüm dünya varlıklarından, sıkıntılarından ve tesirlerinden kendisini kurtarmış bir kadın olarak görüyordu. Çünkü ona bu hazzı, imanı ve akidesi veriyordu."²²¹[²²¹]

"Doğrusu pek büyük bir konumda bulunan Zalim Firavun'un önünde bu kadının durması büyük bir öneme taşımaktadır. Bu, bazı İslâm davetçileri için, bu gibi güçler karşısında sebat etmeleri, şeytan ve taraftarlarının yanında yer almamaları için önemli bir örnek oluşturmaktadır. Çünkü kimi İslâm davetçileri, Rabbimin kendileri için yazmadığı şeylerle, insanların kendilerine kötülük etmesinden korkmaktadırlar. Halbuki bu örnek korkmamanın gerektiğini açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

²²¹[²²¹] Fi Zilal, VI, 3622'den özetleyerek.

Dikkat edin! Biz Kitabımız olan Kur'ân'ımızdan ibret ve öğüt alalım. Bundan çalışma öğüdü ve hizmet etme örneğini alalım. Yine bundan dünya ve ahiret metodunu öğrenelim ki, Rabbimizin bizi yükümlü kıldığı ve mükellef ettiği hizmetimizi gereğince yerine getirmiş olalım. Aynı zamanda mensubu olmakla bizi şereflendirdiği bu hizmeti yeterince yapmış olalım, bu görev Allah'a davet ve çağrı görevidir.

Katade şunları anlatıyor: Doğrusu Firavun, yeryüzünün en azılı ve en merhametsiz kimsesi idi. Allah'a yemin ederim ki, kocasının küfrü (Firavunun kâfir oluşu), hanımına zarar vermemiştir. O Rabbine itaat ettiği zaman, Firavun ona hiç bir şey yapamamıştır. Şurasını bilmelisiniz ki gerçekten Allah adaletle hükmeden tek varlıktır. O herkesi işlediği günah ile hesaba çeker, kimseyi işlemediği ile muhasebe etmez.^{222[222]}

Ayrıca daha başka örnekler de bulunmaktadır. İnsanları Sırat'ı Müstakime çağıran gerçekten örnek olacak bayraklaşmış kimseler vardır. Gerçekten o kimseler Allah'a, O'nun dinine, Allah'ın salih kullarına dostluk

^{222[222]} İbn Kesîr, VIII, 199.

göstermekte, yardım etmede ve güçleri oranında cihad için gerekeni yapmakta en yüksek örneği oluşturmaktadırlar. Bunlar sırf Allah kelamını yüceltmek uğrunda yaptıklarını yapmışlardır. Bu açıdan en güzel ve en yüksek örnek oluşturmaktadırlar. Yine bu kimseler kâfirlerden uzak durmak, onlarla her türlü ilişkiyi kesmekte de birer örnektirler. Evet, kâfirlere her türlü delil, hüccet ve burhan gösterildikten sonra bu kimselerin onlardan el-etek çekmesi, gerçekten büyük bir örnek oluşturmaktadır. Meselâ Firavun ailesinden olan bir mü'-minin durumu.

Şimdi o imanlı zat, Hz. Musa'nın öldürülmesi konusunda kavminin harekete geçtiğini görür görmez o da hemen harekete geçmiştir. Evet Firavun'un azılı adamlarının Hz. Musa (a.s)'yı öldürme girişimlerini öğrenir öğrenmez derhal harekete geçmişti. Nitekim Kur'ân ondan şöyle söz etmektedir:

"Firavun'un ailesinden olup, imanını gizleyen bir mü'min adanı (şöyle) dedi: Siz bir adamı, "Rab-bim Allah'tır" diyor, diye öldürecek misiniz? Halbuki o, size Rabbinizden apaçık mucize getirmiştir. Eğer o yalancı ise yalanı kendisinedir. Eğer doğru söylüyorsa sizi tehdit ettiği

(azab)ın, bir kısmı olsun sizi çarpar. Şüphesiz Allah, haddi aşan, yalancı kimseyi sevmez." (Mü'min = Gafir, 40/28)

Bu zatın isminin Habîmneccar olduğu rivayet olunmaktadır. Meşhur olan duruma göre bu zat, Firavun ailesinden bir kıptî idi. Bu zat kıptî olan kavminden imanını gizlemekte idi. O imanını Hz. Mûsâ (a.s)'nın öldürülmesine teşebbüs edilinceye dek gizlemişti. Ancak ne zaman ki Firavun: "Bırakın beni Musa'yı öldüreyim" (Mü'min - Gafir, 40/26), dediği zaman, harekete geçmiş ve imanını açıklamıştı.

Bu zat Allah rızası için harekete geçti ve Firavuna karşı da Allah için buğzetti. Çünkü:

"Cihadın en üstün derecesi, zalim sultanın (yetki sahibi kimselerin) nezdinde adil olan kelimeyi (hakkı) söylemektir."^{223[223]}

Gerçekten şu kelimedен daha büyük bir kelime olamaz. Yani: "Siz bir adamı, Rabbim Allah'tır diyor diye öldürecek misiniz" kelimesinden daha büyük bir kelime olamaz.^{224[224]}

^{223[223]} Ebû Dâvud, Melahim 17, Vitr, 12; Tirmizî's fiten, 13 (Tirmizî bu hadisin bu yönden garib olduğunu söylemiştir) İbn Mâce, fiten 20; Nesâî, Bcy'at, 37; ZekâE, 49;

^{224[224]} İbn Kesîr Tefsiri, VII, 130.

Siz bu adamın, Allah (c.c)'m peygamberi Hz. Musa'ya olan dostluğunu ve onu veli tanıyışını bir düşünün. Bir de onu azgın ve taşkın kimselerden uzaklaştırıp kurtarmak için yaptığına dikkat edin. Öyleki başından aşağı işkence edilmesine rağmen Hz. Musa'ya karşı samimi olan davranışı ve dostluğu düşünölmeye değer.

Nihayet bir başka örnek, bazı gençlerin, salih gençlerin başından geçen bir örnektir bu, kısaca Ashab'î Kehfin başına gelenlere bir bakın. Bu kimseler ki ailesini, çocuklarını, ülke ve vatanlarını, soy-soplarını terkedip gitmişlerdi. Evet bu gençler, kavimlerinin kendilerine karşı olmaları ve bunlara karşı da bir güçlerinin olmaması, karşı koyamamaları yüzünden bizzat kendi canlarını kurtarmak üzere gidip mağaraya sığındılar. Bu mağara içinde büyük bir mucizenin çere-i yan ettiği yer idi. Allah (c.c), bu mucizeyi bir ibret ve öğüt olsun diye i bize bildirmiş ve salih kullarını nasıl koruduğunu açıkça haber vermiştir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Hakikaten onlar, Rablerine inanmış gençlerdi. Biz de onların hidayetini artırdık."

"Onların kalblerini metin kıldık. O yiğitler (O yerin

hükümdarı karşısında) ayağa kalkarak dediler ki: Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir. Biz O'ndan başkasına yalvarmayız. Yoksa saçma sapan konuşmuş oluruz."

"Şu bizim kavmimiz Allah'tan başka tanrılar edindiler. Bari bu tanrılar konusunda açık bir delil getirselere. (Ne mümkün!) Öyle ise Allah hakkında yalan uydurandan daha zalimi var mı?"

"(İçlerinden biri şöyle demişti:) Mademki siz, onlardan ve onların Allah'ın dışında tapmakta oldukları varlıklardan uzaklaştınız, o

halde mağaraya sığının, ki, Rabbiniz size rahmetini yaysın ve işinizde sizin için fayda ve kolaylık sağlasın."
(Kehf, 18/13-16)

Gerçekten adı geçenlerin kâfirler karşısındaki tutum ve tavırları gayet açık, net ve kesindi. Bir yerde yollar ayrılır, metodîar farkhla-şırsa, artık orada bir buluşma ortamı ve yolu olmayacağı gibi, hayatta müşterek olabilecek bir noktaları da olamaz. Artık böyle bir durumda kişi, inancını koruyabilmesi için mutlaka bunlardan kaçınması gerekir.

Kaldı ki bunlar, kendi kavimlerine ve toplumlarına gönderilmiş peygamberler de değiller ki, salih akideleriyle onlara karşı koysunlar ve onları bu sahih akideye çağırmış olabilsinler ve aynı zamanda peygamberlerin akideleri uğrunda çektiklerini ve karşılaştıklarını bunlarda çeksınler ve karşılaşınsınlar. Ancak bunlar öyle gençlerdir ki, kap-karanlık küfür bataklığı içerisinde kendilerine hidayet ve hak açıklanmış olup, bu gençlerin doğruyu bulmalarından sonra artık o koyu kafir toplum arasında kendileri için bir hayat hakkı da yoktur. Evet böyle bir imkanları yok ki, akidelerini açıkça ilan edebilsinler ve onu hiç çekinmeden haykırabilsinler. Aynı zamanda bu gençler kendi kavimlerine mudara edecek kimseler de değillerdir. Onların ilahlarına tapınmaya, bu hususta takiiye yapmaya ve Allah'a olan ibadetlerini onlardan gizlemeye de yanaşmamaktadırlar. İşte bu gençler böyle bir karaktere sahiptirler.

Artık durumları açıkça ortaya çıkmış, küfür erbabınca öğrenilmiştir. Tek çareleri kalmıştır. Dinlerini yaşayabilmeleri için, Allah'ın kendileri için uygun gördüğü bir ortama kaçmak, hicret etmek. Onlar da böyle yaptılar.

Hemen sıkıntı verici ve dar bir mağaraya kaçıp sığındılar. Bu niteliklerine rağmen o gençler bu mağarayı her türlü süse ve dünya hayatının her çeşit zinetine tercih ettiler.

Bunlar burada derin bir nefes alıp, dinlerini yaşayabilecek bir istirahata kavuştular, .Allah'ın rahmetine erdiler. Bu gerçekten insanı dinlendiren geniş ve uzun bir dinlenme yerindeymişler gibi hissettiler kendilerini... Zira Rabbim» şöyle buyuruyordu: "Rabbiniz size rahmetini yaysın." Burada dikkat edilecek olan husus "Yaysın" lafzına dikkat olunmasıdır. Çünkü bu her türlü genişliği, huzuru, gölgelenmeyi kapsayan bir manâ taşımaktadır. Çünkü o mağara gerçekten geniş bir boşluk, huzur veren bir istirahatgah olup, orada Allah'ın rahmeti alabildiğine yayılıyor ve o rahmetin çizgileri alabildiğince genişliyordu.

İşte iman denilen olay budur! O halde bu dünya makam ve mevkilerinin, debdebesinin ne anlsmı olabilir ki? İnsanların bu dünyada önemseyip değer verdikleri varlıkların, eşyanın ve benzeri değerlerin öneminin derecesi ne olabilir ki?

"Doğrusu İman ile dopdolu bulunan bir kalbin içinde bambaşka bir dünya vardı. O Rahman olan Allah (c.c) ile

huzur bulmaktadır. Bu öyle bir dünyadır ki rahmet, merhamet, şefkat, rıfk ye yumuşaklık, kalp huzuru ve Allah'ın rızası kendisini çepeçevre kuşatmıştır.^{225[225]}

İşte bütün bu örnekler hemen her türlü ilgi ve bağda kendisini kanıtlıyor. Meselâ Hz. Nûh kıssasında babalık ilişkisi yer almaktadır. Hz. İbrahim kıssasında oğulluk ve vatan bağı söz konusudur. Ashab'ı kehf olayında ise ailesini, yakınlarını ve ülkesini, kısaca her şeyini terketme olayı vardır. Her türlü bağlar kesilmiş olmaktadır. Hz. Nûh, Hz. Lût ile Fir'avun olayında da karı-kocalık bağı söz konusudur. Fakat bütün bu bağların, akide ve inanç olayı karşısında hiç bir önemi kalmamaktadır.

Böylece vasat ümmet olan, Hz. Muhammed ümmeti gelinceye dek, bu asalet sahibi kimseler zinciri ve alayı sürüp gitmiştir. Siz bu örneklerden, misallerden ve deneyimlerden mutlak surette gerçek olan tüm neticeleri çıkarabilirsiniz. Evet iman etmiş bulunan bir ümmet için bu manâda Rabbani olan bu metod ve program üzere bu şeyler hep sürüp gitmiştir.

Bilindiği gibi aynı aileye ve soya bağlı bulunan

^{225[225]} Fî Zilâl IV, 2262'den özet.

kimseleri, çoğu kez dinleri ve inançları birbirinden ayırmış ve farklı kılmıştır. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, oğulları, kardeşleri yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin." (Mücadele, 58/22)

Bu akide ki, tüm yönleriyle Suheyb er-Rûmî'de, Bilal Habeşî'de, Selmanî Farisî'de, Kureyş'li bir arab olan Hz. Ebû Bekir'de toplanmıştı. Bu insanlar hep birlikte: "Lâ ilahe illallah Muhammedin

Rasûlullah" bayrağı altında birleşip kenetlenmişlerdir. Hepsi de kabile, cins, toprak bütünlüğü asabiyetini ve cahiliye adetlerini bırakmışlardır. Çünkü Hz. Peygamber kendilerine şöyle buyurmuşlardı:

"Bırakın onları, çünkü onların hepsi kokuşmuş bulunan adetlerdir."^{226[226]}

Yine Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır: "Her hangi bir akrabalık (ya da tarafgirlik ve particilik) uğruna kim çağırırsa bizden değildir. Kim herhangi bir akrabalık

^{226[226]} Buharı, Tefsîr63, 5-7; Müslim, Birr (64) 2584.

(ya da asabiyet ve tarafgirlik) uğruna bir çarpışmaya girerse bizden değildir. Kim de herhangi bir tarafgirlik inancı üzere ölürse o da bizden değildir."^{227[227]}

Artık bu kokuşmuşluğun sonu gelmişti, cins, kabile ve ırk nara-larıyla ortaya çıkmak son bulmuş, artık bu, ölmüştü. Artık kavim kabile taassabu ve ahmaklığı yok olmuştu. Artık beşer ve insanlık en yüce ufuklara yükseliyordu. Artık o günden bu yana insanlar huzura kavuşmuştu. O günden bu zamana müslümanların ülkesi yeryüzü olmaktan çıkmış, onun vatanı ya da ülkesi Darü'l-îslâm olmuştu. İşte bu dâr olayında bile akide ve .inanç varlığını ve ağırlığını koymakta idi. Burada bir tek olan Allah'm şeriatının hükmü geçerliydi.^{228[228]}

Artık ortada bir tek şey vardı. Hz. Muhammed Mustafa'nın sureti, hayatı ve gidişatı, ashabının sîreti. Ki, o ashabı insanların en hayırlılarıdır. Aynı zamanda hidayet ışığıdır. Kim onların yolundan ve izinden giderse kesinlikle doğru yola girmiş olur. Kim bu sağlam ve güçlü program, yasaya rıza gösterirse, gerçeğe ve hakka erişmiş olur.

^{227[227]} Müslim, İmaret, (68) 1848, Ebû Davûd, Edeb, 112; İbn Mace, Fiten, 7.

^{228[228]} bk. Yoldaki işaretler, 143 (orijinal)

Ancak bu yoldan sapanlara ve uzaklaşanlara gelince, bilinmelidir ki Allah (c.c), onların velisi ve dostu değildir. Onların velisi ya da dostu "Tağuttur." Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"... İnkâr edenlere gelince, onların dostları da tağuttur, onları aydınlıktan alıp karanlığa götürür. İşte bunlar cehennemliklerdir. Onlar orada devamlı kalırlar." (Bakara, 2/257).

5. BÖLÜM

MEKKE DÖNEMİNDE VELA ve BERA (ALLAH İÇİN DOSTLUK VE DÜŞMANLIK)

Beşeriyet tarihinin sayfalarını incelerken, önceki bölümde gerçe ten konuya dair çok parlak örnekler vermiştik. Bu örnekler peygamberlerden, Rasûllerden ve salih kullardan oluşmakta idi.

Bu bölümde ise, Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a)'in sireti çerçevesinde Velâ ve Berâ' nasıl uygulanmıştı, bunu ele alacak ve bundan söz edeceğiz. Bunları anlatırken

de iki vahye, yani Kitap ve sünnete dayanarak konuyu inceleyeceğiz. Bu arada siyer ve meğazî kaynaklarına da başvuracağız tabii.

Biz bu konuda, âyetlerin Mekki ve Medenî taksimatına dayanarak meseleyi inceledik. Biz de, İslâm alimlerinin tefsir kitaplarında ve Kur'ân ilimleriyle ilgili eserlerde yaygın olan duruma göre, âyetleri ele alış tarzlarına uygun olarak meseleyi ele alıp değerlendirdik, islâm alimleri hicretten önce inen âyetleri Mekkî âyetler olarak değerlendirmişler ve hicretten sonra inen âyetleri de Medenî âyetler diye adlandırmışlardır.^{229[229]}

Çt Biz daha önce kitabımızın giriş ve hazırlık bölümünde değinmiştik. Demıştik ki, müslümanın: "La ilahe illallah Muhammedün Rasûlullah" diye söylediği andan itibaren, vahdaniyette yani bir tek oluşt, ulûhiyette ve Rabûbiyette Allah (c.c)'i bir olarak tanımasıdır. Zira O, her şeyden münezzehtir. Bu kelimeyi söyleyen kişi aynı zamanda, Allah (c.c) dışında herhangi bir ma'bûda veya itaat olunan bir varlığa kulluktan, onlardan korkmaktan, onlara boyun eğmekten, itaatten, onlara dostluktan tümüyle

^{229[229]} Süyûtî, et-İlkan Fî Ulûmi'l-Kurân, I, 37.

uzaklaşmış ve onlarla her türlü ilgisini kesmiş kimse demektir. Müslüman her halükarda sadece Allah'ı sever. O'na ta'zimde bulunur, O'nun dışındakileri reddeder.

Bilindiği gibi Hz. Muhammed (s.a) Efendimize ilk inen vahiy, Hıra mağarasında şu ifadelerle inmişti:

"Yaratan Rabbinin adıyla (besmeyle) oku! O, insanı bir kan pıhtısından yarattı. Oku (ve öğren!) İnsana bilmediklerini öğreten ve kalemle yazdıran Rabbin vermesi bol olandır/' (Alak, 96/1-5).

Daha sonra şu âyet nazil olmuştur. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Ey bürünüp sarınan (Rasûlüm)!) Kalk ve (insanları) uyar." (Müddessir, 74/1-2).

Hz. Mustafa Efendimiz gizli olarak insanları İslama davette bulundu. Ancak kendisiyle birlikte olanlar, (müslüman olanlar) pek az sayıda idiler. Bunların başında Ebû Bekîr Sıddîk (r.a), Hz. Ali b. Ebû Talib, peygamberimizin hanımı Huveylid, kızı Hz. Hatice idi. Hz. Peygamber (s.a), ashabının kalbine Allah sevgisini, Rasûlünün sevgisini ekmeye başladı. Hepsinin bu esas üzere toplanıp bir araya gelmelerini istedi. Sevgide ihlas ve

samimiyet, mü'minlere yardım, kâfirlere, müş-riklere, küfre ve şirke karşı da buğzetmelerini ve bunda samimi olmalarını istedi. Zira tevhid kelimesi olan "La ilahe illallah Muhamme-dün Rasûlullah" kelimesinin manâ ve kavramı bu idi, bu şekilde iman etmek bu kelimenin ayrılmaz bir vasfıdır.

Artık burada yepyeni bir bağ ortaya çıkmış bulunmaktadır. Bu bağ mü'minlerin ruhlarında var olan akide ve inanç bağıdır. Artık şu husus kesinleşmekte idi. İnsanlar arasındaki gerçek bağ, akide bağıdır. Bu, öyle bir bağıdır ki mü'minin kalbi huzurla buna yatmakta ve bunda mutluluğu duymakta idi. Bu yeni tohumun gelişmesiyle birlikte cahiliyenin cahili asabiyet ağacı da kurumaya başlıyordu. Artık tüm cahili rabıtalara ve bağlara çürüyüp kopmakta idi. Bundan böyle bu bağlara bakış açısı değişti, bunlar artık önemsenmiyor, giderek küçümse-niyordu. Allah ve Rasûlüne iman edenlerin ruhları ve kalpleri üzerinde artık bu eski bağların bir önemi kalmıyor, hatta bu önemsizlik hadisesi inanan kitlenin gönlünde giderek büyüyordu.

İlk Birleşmeler Ve En Doğru Adım

Hz. Muhammed Mustafa (s.a) Efendimiz, bu yeni dinin esaslarını kendisine iman edenlere telkin etmek için Dâru'l-Erkâm'ı seçti. Gerçekten bu naşı, ilk önderleri ve liderleri bir arada toplayan, buluşma meclisleri oluyordu. Bu öyle bir meclis idi ki, buradan Allah'ı anmak ve Tevhid inancını yeryüzüne yaymanın ışıkları yayılmaya başladı.

Göreceksin, acaba o günkü müslümanların durumu nasıldı? Bu müslümanlar şehadet kelimesini söyledikten sonra durum ne oldu? Bu soruyu Üstad Seyyid Kutub merhum şöyle cevaplamaktadır: "Doğrusu müslümanların ve İslamın Mekke'de ne bir şeriatleri ne de bir devletleri vardı. Ancak onlar Mekke'de şehadet kelimesini söylüyorlar, komutanlıklarını ve liderliklerini Muhammed (s.a)'in komutasına teslim ediyorlardı, hiç vakit geçirmeksizin ona teslim olmakta idiler. Anında dostlukla ve adlarına yetki kullanımını İslam cemaatine ve İslam toplumuna devrediyorlardı. Adam müslüman olur olmaz, geçmişte üzerinde var olan tüm cahili esas ve prensiplerin

hepsini bir çırpıda silib atıyordu, yepyeni bir döneme başlıyordu. O cahiliye döneminde yaşamakta olduğu tüm hayatı ve yaşantıyı da bırakıyordu, o hayattan büsbütün ilişkisini kesiyordu. O, cahiliye hayatı boyunca alışageldiği her şeyin önünde şüphe duyarak, bunlardan müthiş bir şekilde korkup çekinerek uzaklaşıyordu."

"Artık ortada şuurlu bir ayrılış vardı. Müslüman geçmişindeki cahiliye hayatıyla, müslüman olduktan sonraki yeni hayatı öylesine kavramıştı ki, eskiyle hiç bir bağı olmayacak şekilde her türlü bağı kesip atıyordu. O böyle bir uzlet içerisinde yetişti. Çevresindeki cahili toplumla olan ilişkilerde ve onlarla olan sosyal münasebetlerinde İslamın öngördüğü ayrılış kesinlikle göz önünde tutularak sürdürülürdü."

"O, kesin olarak cahili olan toplumla ilişkisini kesti. Aynı kesinlikle de İslam cemiyetine, cemaatine bağlandı. Hatta ticaret hayatı açısından ve günlük muameleler bakımından bir takım münasebetleri mecburen sürdürse de, İslamî noktada kesinlikle taviz vermiyor, müslümanlardan ayrılmıyordu."

"Müslüman şu hususu çok iyi bilmeli. İslam şuuru ile

uzlet,-düş-mandan ayrılmak ayrı bir şeydir, günlük muameleler ise başka şeylerdir. Bunların birbirleriyle karıştırılmaması gerekir." "Müslüman şirk inancını sırtından silkip atınca ve Tevhid akidesine girince, cahili tasavvur ve düşüncenin yerini İslamî tasavvur ve düşünce alınca, her türlü cahili bağları bırakıp, onlara duyduğu dostluğu terkedince, bu hususta herhangi bir aile, soy, yakınlık ve kabilecilik düşüncesinden soyutlanınca rahatsızlıklar doğmaya başladı. Müslümanlar bu ve benzeri bağlara hiç önem vermeyip bunları sadece İslamın öngördüğü hakikat ve gerçek çerçevesinde ele alınca, Kureyş ileri gelenlerini huzursuz eden bu hal olmakta idi."

"Artık müslümanların bir araya gelip güç oluşturmaları, bunları rahatsız etmeye başlamıştı. Kur'ân, huzurlarını kaçırmıştı. Halbuki daha önce de Mekke'de Hanif ^ininden olanlar vardı. Ancak müşrikler bunlara karşı hiç de ses çıkarmıyorlardı. Bunlar da müşrikler gibi inanmıyorlardı, ibadetleri müşriklerden farklı idi. Bir tek Allah'ın Ulûhiyyetine inanıyorlardı. Her türlü dini merasimlerini ve ibadetlerini bir tek Allah'a yapıyorlardı. Fakat Hamilerin bu hali Tağut'un pek umurunda değildi,

önemsemiyorlardı. Aynı zamanda bu hanifler de müşriklerle bir arada yaşamaktan pek huzursuz olmamakta idiler. Aralarında bir çekişme de olmuyordu. Tıpkı günümüzdeki bazı dini kurum ve kuruluşların yaptıkları gibi. Çünkü bunlar gerçek anlamda İslâmın ne olduğunu ne öğrenmişler, ne de idrakine varabilmişlerdir."

"Ancak İslâm, şehadet kelimesini ifade ile meydana gelen bir hareket idi. Bundan sonra cahili toplumdan tümüyle arınmak, cahilî her tür düşünceyi bırakmak, cahilî değerleri bir kenara itmekle işe başlıyordu. Evet İslâm, cahilî her türlü bağlardan koparak, cahilî hakimiyete ve yasalara bağlılığı bir kenara iterek tümüyle şehadet kelimesinin gösterdiği doğrultuda harekete geçmeyi öngörüyordu. Aynı zamanda İslâmî davete ve bağlara dostluk göstermeyi, velayeti müslümanlara vermeyi gerektiren bir akideydi bu. Bu öyle bir davetti ki, gerçek yaşamda İslâmın tahakkukunu istiyordu. İşte bu yüzden Kureyş'ten bir topluluk Ve cemaat değişik yollarla ve değişik vasıtalarla bu davete karşı koymaya kalkıştılar.^{230[230]}

^{230[230]} Fî Zılal, III, 1503, (orijinal) yoldaki işaretler, 17-50 (orijinal).

"Mü'minler Allah sevgisi ve Rasûlünün muhabbeti üzerinde bir araya geliyorlardı. Böylece onların bir araya gelip buluşmaları, gerçekten içten gelen bir buluşma idi. Zira her biri Allah'a ve Rasûlüne geliyor ve alacaklarını O'ndan alıyorlardı. Onun gösterdiği hidayet ve yoldan gidiyorlardı, hep ona yöneliyorlardı. Böylece her biri din kardeşine karşı yepyeni bir duyguyla, Allah için kardeşlik duygusuyla bağlanıyordu. Bu öyle bir sevgi ve bağlılık yumağı idi ki, aynı kabileden ve aynı soydan olmamalarına aralarında herhangi bir kan bağı da olmamasına rağmen kalbten gelen samimi bir kardeşlikle insanları birbirine yaklaşıtıyordu. Çünkü bu duygu akideye ve imana dayanıyordu."²³¹[²³¹]

Kur'ân-ı Kerîm, olaylar ve hadiselerle göre Allah (c.c), dilediği sürece inmeye devam ediyordu. Ümmetin İslam akidesi üzerine eğitilmesini amaçlıyordu. Müslümanların yükümlülükleri ve sorumlulukları çoğaldıkça Velâ ve Bera yani Allah için dostluk ve Allah için karşı koyma da o oranda artıyordu. Kur'ân-ı Kerim getirdiği akideyi sunar-ken kimi zaman darb'ı meseller ve örnekler verme yolunu

²³¹[²³¹] bk. Muhammed Kutub, İslâm'da Eğilim Metodu, II, 38-40.

da seçmiştir. Nitekim şöyle bir söz vardır. Söz, verilen örnekle açıklığa kavuşur. Şurası bilinen bir gerçektir ki, Allah Kelamı gayet açıktır. Ancak örnekler ve darbı mesellerin getirilmesi, insanda bir tür düşünme canlılığı doğurur, olaylar karşısında ibret alır. Böylece gidilen hatalı yoldan dönülerek, dosdoğru yola yönelinmiş olur.

Nitekim konumuzla ilgili olarak bu örneklerden birini verebiliriz. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah' dan başka dost edinenlerin durumu, kendine yuva yapan örümceğin durumu gibidir. Halbuki evlerin en çürüğü şüphesiz örümcek yuvasıdır. Keşke bilselerdi." (Ankebût, 29/41)

Allah'tan başkasını dost edinenlerin durumu, örümcek ağma benzetilmiştir. Âyette geçen ve "ev" manâsına gelen "Beyt" kelimesi aynı zamanda aile manâsına da gelir. Buna göre, Allah'tan başkasını dost edinenler, örümcek ailesine benzer. Çünkü örümcekler belli bir yaştan sonra yalnız yaşarlar ve aralarında hiç bir bağ kalmaz. Aslında puta tapan veya Allah'a inanmayan bir kâfiri dost edinmek, tıpkı örümcekler gibi birbirinden habersiz yaşamaktır. Yani birbirlerine yardımcı olmazlar.

Putlar, putperestlere hiç bir hususta yardım edemedikleri gibi, putperest de puta yardım edemez.^{232[232]}

"İşte insan ruhunda bu çok büyük gerçeğin yer etmesiyle, mü'min önündeki tüm kuvvetlerden ve güçlerden daha kuvvetli ve güçlü olmuş olur. Yolunda duran tüm engellen aşar. İşte bu güç sayesinde yeryüzünde büyüklük taslayan zalimlerin tüm varlıklarını ayaklar altına alabilirler. Çünkü bu sayede kaleleri ve sarayları yerle bir ettiler. Aslında gerçek kuvvet ve güç Allah'ın gücüdür. O halde bir mü'min Allah'ın gücü dışında süper bir güç kabul etmez. Zira diğer tüm güç ve kuvvetler, ilâhî kudret karşısında cüce güçlerdir. Mü'minin sadece Allah'ın velayetini, dostluğunu kabullenmesi gerekir. Çünkü gerçek velayet budur. Bunun dışındaki tüm velayetlerin ve dostlukların hiç bir anlamı yoktur, hepsi de değersiz ve önemsiz, çürük şeylerdir. Bunlar dış görünüşleri itibariyle ne kadar yüce ve büyük görünseler de, ne kadar güçlü ve azgın olsalar da, ne kadar imkan sahibi olsalar da hepsi önemsizdir, kof ve geçersizdir. Bunlar ne kadar güç araçlarına, taşkınlık ve azgınlık

^{232[232]} K.Kerîm ve Açıklamalı Meali, (İFAV), Ankebût, 29/41 âyetin dipnotu. 400.

yapacak imkanlara, ne kadar başkalarını korkutacak şeylere sahip bulunsalar da, tüm bunların hiç bir önemi ve geçerliliği yoktur.^{233[233]}

Mustafa (s.a) Efendimiz, davetini insanlara üç yıl gizli olarak yaydı. Bu konuyu siyer ve meğazî âlimleri eserlerinde gayet etraflı olarak açıklamışlardır.^{234[234]}

Ancak Mekke'de artık İslamın gizlenecek bir yönü kalmayıp, herkes tarafından bu din öğrenilip konuşulunca, Allah'ın ve Rasûlü Mu-hammed (s.a)'in bu işini herkes konuşur olunca durum değişti. Çünkü Allah (c.c), Peygamberine verdiği emrin artık açıkça ilanını ve müşriklerle kâfirlerin kafalarını ve beyinlerini çatlatırcasına açıklamasını istedi. Allah'ın emrini insanlara bildirmeye başlamasını ve insanları buna davet etmesini istiyordu. İşte bunun için Rabbimiz şu âyeti indirmişti:

"Sana enırolunanı açıkça söyle ve ortak koşanlardan yüz çevir!" (Hicr, 15/94)

Yine Rabbimiz peygamberine şöyle buyuruyordu:

"(Önce) en yakın hısımlarını; uyar. Sana uyan mü'minlere (merhamet) kanadını indir." (Şuarâ, 26/214-

^{233[233]} Fî Zılâl, V, 2737 (orijinal)

^{234[234]} İbn Hişâm, Sîretünnebeviyye, I, 280.

215)^{235[235]}

Artık bundan itibaren müslümanlar imtihan edilmeye başlandı. Bu imtihan görünürde şiddet, baskı ve zulüm gibiydi. Hakikatte ise bir nimet idi. Çünkü bunun sonucunda kim doğrudur, kim yalancıdır ortaya çıkıyordu. Temiz ile iğrenç ve kirli olan ortaya çıkıyordu. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Elif, Lâm, Mîm. İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "îman ettik" demeleriyle bırakılvereceklerini mi sandılar. Andol-sun ki, biz onlardan öncekileri de imtihandan geçirmişizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka ortaya çıkaracaktır." (Ankebût, 29/1-3).

Rasûlullah (s.a)'ın ashabı sırf akideleri yüzünden bir çok sıkıntılara, şiddete maruz kaldılar, bir çok şeylerle imtihandan geçtiler. Hatta bunlar gittiği yerlerde kendi kavimleri tarafından kıldıkları namaz ile alayla karşılanıyorlardı.^{236[236]}

^{235[235]} bk. Önceki kaynak, I, 280.

^{236[236]} bk. Önceki kaynak, I, 282.

Yapılanlara Karşı Müslümanların Cevabın (Davada Samimiyet)

Acaba, Allah düşmanlarının mü'minlere tattırdıkları azab ve işkence karşısında müslümanlar nasıl karşı koydular, müslümanların bunlara cevabı nasıl oldu? Genel olarak müslümanlar kendilerine karşı işlenen cinayetlere, Bilal Habeşî'ye yapılanlara, Yasir ailesinin başına gelenlere, kısaca özellikle adı geçen bu ve benzeri mustazaflara yapılanlara nasıl cevap verdiler.

Gerçekten de yapılan bunca işkencelere karşı güzel bir sabır, iyi bir katlanma ve bir ayrılış. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Onların (müşriklerin) söylediklerine sabret (katlan) ve onlardan güzellikle ayrıl. Nimet İçinde yüzen o yalanlayıcıları bana bırak ve onlara biraz mühlet ver." (Müzzemmil, 73/10-11)

Hız. Mustafa Efendimiz sadece dayanıp sabretti. Çünkü onun eğitimi ve terbiyesi, kendisiyle birlikte olan mü'minlerin ruhlarını temizleyip arıtmaya kefil idi.

Bundan böyle hergün ruhça güçleniyorlar, kalben arınıyorlar ve ahlak açısından da tertemiz oluyorlardı. Böylece maddî saltanatı ve gücü bırakıp gerçek hürriyete, şehvî bir çok şeyi terkedip asıl özgürlüğe kavuşuyorlardı. "Hz. Peygamber (s.a), onları sabretmeye, yapılan işkencelere dayanmaya, iyi bir şekilde onları bağışlamaya çağırıyordu. Hz. Peygamber (s.a) kendilerine karşı koymalarını söylüyordu.

Halbuki bunlar savaşçı bir toplum idiler, sanki bunlar doğarken beraberlerinde kılıçla doğmuşlardı. Bilindiği gibi, İslam'dan önce Besûs, Dahis ve Gabrâ savaşları meşhurdur. Bu arada Ficar savaşını da unutmamak gerekir."²³⁷[²³⁷]

Ancak bunların savaşçı karakterlerini Rasûlullah (s.a) engelledi. Onların araplık damarını engelledi ve hepsini kendi emrine boyun eğdirdi. Hepsi böylece ellerini

²³⁷[²³⁷] Besûs savaşı: 494-534 yılları arasında Tağlib kabilesiyle Bekr b. Vail arasında süren bir savaştır. Bu savaş iki kabile arasında kırk yıl sürmüştür.

Dahis ve Gabrâ: Bu bir yarış sonucu meydana gelen savaştır. Abs ile Zübeyan arasında meydana gelmiştir. Bu savaş da kırk yıl süreyle devam etmiştir. Dahis ve Gabra adındaki iki yarış atı sebebiyle oluşan bu savaş, yine bu iki yarış atı adıyla anılır. Züheyr b. Ebû Selmâ bu olayı Muallakasında dile getirir.

Ficar savaşı: Miladî altıncı y.y. da meydana gelen bir savaştır. Kureyş ile Kinâne ve bazı kabileler arasında cereyan etmiştir. Gatafan kabilesi dışında Kays ve Aylan kabileleri de bu savaşa katılmıştır. Bu savaşa, Ficar adının verilmesi İse, haranı aylarda yani savaşmanın yasak olduğu zilkade, zilhicce, Muharrem ve Recep ayı gibi aylarda olmasından dolayı bu ismi almıştır. (Çeviren).

savaştan geri çektiler. Bu arada Kureyşlilerin tahrik edici davranışlarına rağmen daima dayandılar. Hiç bir korkaklık ve acizlik göstermeden dayandılar.^{238[238]} İşte Mekke'de müslümanların düşmanları karşısındaki durumu bu idi.

Ancak müslümanların kendi aralarındaki dostluk ve bağlılıklarına gelince şunu belirtmek isteriz: Bu hususta Hz. Mustafa (s.a) Efendimiz iki önemli temel noktayı, müslümanların ve inananların kalbine yerleştirmek için çok titiz davrandı. Bu iki önemli temel husus şu idi:

1- Allah'a iman. Bu her şeyden münezze ve yüce olan Allah'ı tanımaktan doğan bir iman idi. Kalblerde o imanın tüm nitelikleri, takvası, murakabesi pek uyanık ve hassas bir şekilde belirliyordu. Bu öyle bir iman bağı idi ki, ruhların derinliğine çok az durumlarda görülebilen hassasiyette erişen bir iman idi ve bunun tarifi de hiç bir zaman yapılamaz.

2- Son derece yüksek bir sevgi ve muhabbet. Ruhların derinliğine nüfuz eden bir sevgi idi ve bu sevgi karşılıklı olarak böylece sürüp gidiyordu. İslâm cemaati öyle bir duruma gelmiş oluyorlardı ki, şayet bu manâda bir

^{238[238]} Ebu'l-Hasan en-Nedvî, Müslümanların gerilemesiyle dünya neler kaybetti? 97(den özetlenerek)

gerçekleşme olmamış olsaydı, bu, adeta rüyalarda var olan bir sevgi sayılırdı, fakat bu, bir rüya değildi, gerçekler aleminde süre gelen bir olaydı.^{239[239]}

Doğrusu Allah için sevmek noktası var ya, mü'minler işte bü sevgi üzerine birleşip bir araya geliyorlardı. Aynı zamanda bir araya gelip birleşmelerinin bir başka nedeni, bu davete tabi olurlarken ya bir gayretten ötürü tabi oluyorlardı veya içteki bir aşk ve sevgiden ve aynı zamanda sıkıntıya ve işkenceye maruz kalmalarından ötürü bir araya geliyorlardı. Buna bağlı olarak her türlü elem, acı, keder veya sevinç ve mutluluk onları birleştiriyordu. İnsanî şefkat ve acıma duygusu, müslümanların karşılaşmış oldukları kötülükler veya iyiliklere bağlı olarak kişide ya sevgi oluşturuyordu veyr* buğz ve kin...^{240[240]}

Ebû Bekir Sıddîk (r.a), müslüman olduktan sonra, bir gün Mekke'de inancı yüzünden ayaklar altına alınıp dövüldü, çiğnenerek ve tekmelenerek zulm edildi. Şimdi müslümanların başlarına gelenlere bir örnek olsun diye ve bu arada "Daru'l-Erkam"da bir araya gelmenin eğitici

^{239[239]} Fî Zilal, Davel yolu, I, 188 (orijinal).

^{240[240]} Şeyh Muhammed el-Gazzalî, İşte Dinimiz, 178.

sonucunu görelim diye bir tek örnek sunalım. O örnek yukarıda adı geçen ve bu ümmetin Sıddikî olarak bilinen tek insan Hz. Ebû Bekir (r.a)'dir.

Evet Hz. Ebû Bekir müslürnan olmasından sonra, kendisine işkence yapıldığı bir sırada müşriklerin önde gelenlerinden Utbe'b. Re-bia, ona yaklaşıp, Hz. Ebû Bekir (r.a)'i, ayağındaki bir ayakkabıyla tekmelemeye girişti. Bu sert ayakkabıyla Hz. Ebû Bekrin yüzüne yüzüne vuruyordu. Hıncını alamayınca bu defa, Hz. Ebû Bekr'in üzerine çıktı, onu ayakları altına alıp, neredeyse tamnamayacak şekilde dövdü, yüzünü gözünü adeta birbirine geçirdi.

Benû Teym, Hz. Ebû Bekr'i bir yaygının üzerine koyarak, alıp evine götürdüler. Artık ona kesin öldü gözüyle bakıyorlardı. Nihayet akşama doğru konuşmaya başladı. İlk konuştuğu sözler, "Rasûlullah (s.a) ne yapıyor? O nasıldır." oldu? Hemen onu yeniden dil uzatmaya ve.kınamaya başladılar. Sonra da kalktılar ve Hz, Ebû Bekr'in annesi Ümmülhayr'a şöyle dediler:

- Hele bir bakıver, acaba bir şey yer veya içer mi. Ancak Hz. Ebû Bekr (r.a) annesiyle başbaşa kalınca,

annesine yaklaşıp şöyle konuştu:

"- Rasûlullah ne yapıyor? O nasıldır?" Annesi bunun üzerine oğluna şöyle cevap veriyordu:

- Allah'a yemin ederim ki, ben senin arkadaşının ne durumda olduğu hususunda bir bilgiye sahip değilim.

Hz. Ebû Bekir (r.a), annesinden arzu ettiği cevabı alamayınca, annesine:

"- Hattab'ın kızı Ümmücemîl'in yanına var, ondan Rasûlullah (s.a)'m ne durumda olduğunu sor ve öğren" dedi. Annesi hemen Üm-mücemil'in yanına vardı ve:

- Ebû Bekir, senden Abdullah oğlu Muhammed'in ne durumda olduğunu soruyor? dedi. Ümmücemîl:

"Ben ne Ebû Bekr'i tanırım, ne de Abdullah oğlu Muhammed'i" ancak sen istersen, seninle birlikte oğlunun yanına kadar gidebilirim" dedi. O da bu teklifi kabul etti. Hemen birlikte kalkıp Hz. Ebû Bekr'in yanına vardılar, Hz. Ebû Bekr'in gerçekten ağır bir şekilde yaralandığını ve adeta yerinden bile kıpırdayacak durumunun bile olmadığını görünce, Ümmücemîl Hz. Ebû Bekr'e yaklaştı ve şöyle feryad etti.

- Allah'a yemin ederim, bir toplum ki, sana bunu

yaptılar, o toplum gerçekten fâsık ve kâfir bir toplumdur. Allah'tan kesin ve içten dileğim o ki, senin intikamım onlardan alsın. Ebû Bekir (r.a):

Rasûlullah (s.a) ne yapıyor, o nasıldır? diye sordu. Ümmücemîl:

- Şu anda annen yambaşımızda duruyor ve dediklerimizi de işitir, dedi. Hz. Ebû Bekir (r.a):

- Korkma, ondan sana bir zarar yok dedi. Bunun üzerine Ümmücemîl:

"- O sağ salimdir" cevabını verdi. Bu defa, Rasûlullah (s.a)'ın nerede kaldığını sordu. O da:

"- İbn Erkam'ın evinde" diye cevap verdi. Bu defa Hz. Ebû Bekir (r.a):

- Ben Rasûlullah (s.a)'ın yanına varıp onu görmedikçe ne yer, ne de içerim" dedi. Hz. Ebû Bekr'in annesiyle Ümmücemîl, Hz. Ebû Bekr'in beklemesini istediler. Kendisi dinlenince ve insanlar da sükûnet bulunca, her iki kadın, onun koltuklarına destek olmak suretiyle alıp kendisini Rasûlullah'm yanına götürdüler.^{241[241]}

Aman Allah'ım! Öldürülesiye dövülmüş bir adam!

^{241[241]} İbn Kesir, el-Bidaye ve'n-Nihaye, 3/30, Nedvî, a.g.e., 13.

Her tarafı yara-bere içinde, suya en çok ihtiyacı olmasına rağmen, Rasûlullah'ı görmedikçe bir içim su bile içmekten kaçmıyor!

Gerçekten bu nasıl bir eğitim ve terbiye olabilir? Evet bunun üzerinde bir başka eğitim ve terbiye gösterilemez. Gerçekten bunun için şöyle diyebiliriz. Bu, Hz. Muhammed Mustafa'nın eğittiği ve terbiye ettiği özel ve tek kuşaktır. Ne geçmişte ne de şimdi bunun bir örneği gösterilemez.

Mekke Döneminde Düşmanlarla Münasebetin Özellikleri

Aslında Mekke aşaması müslümanların kendileriyle düşmanları olan müşrikler arasında savaş ve kavga olmaksızın devam edilmesi gereken bir ilişki dönemi idi. Bu ilişki sadece hakkı açıklamak, kendilerine yapılan eza ve işkencelere de sabırla dayanmaktı. Ayrıca müslümanlar, Mekke ve çevresindeki anlaşmalarını, Taif ve çevresini daima hesaba katmak durumunda idiler. Zira bütün buralardan gelen eziyet ve işkenceler, zulümler Hz.

Peygamber (s.a)'e ve Bilal Habeşî'ye, Habbab b. Eret'e ve daha birçok müslümanlara -Allah hepsinden razı olsun- yönelik idi. İşte bu bakımdan müslümanlar bunların tümünü hesaba katmakla yükümlü idiler.

Zaten bu merhale ilişkileri barış yoluyla sürdürmeyi gerektiriyordu. İman gerçeklerini sunarken çok etkin bir şekilde sunmak gerekliliği bunu zorunlu kılıyordu. Bütün bu gibi sebepler, mü'minlerin sabırla her türlü dayanma ve katlanma güçlerini ortaya koymalarını gerektiriyordu. Kaldı ki, düşünen ve akıllı davranan bir kişiye düşen vazife de ziuen budur. Bütün bunlara rağmen Kureyş için önemli olan, iman etmeleri ve bu davete katılmalarıydı. Eğer, onlar heva ve isteklerine geçici olan liderliklere, maddî güç ve varlıklara, kazançların şaşaasına kapılmamış olsalardı, hemen hak olan davete katılırlardı.^{242[242]}

Bu dönemde Peygamberi eğitim, gerçekten büyük bir önem taşıyordu. Bu kişilerin nefsine ve ruhuna hakim olabilen, onları belli bir disiplin ve zapt altına alan bir eğitim şekliydi. Yapılan eziyet ve işkencelere sabrediyorlar, tüm patlama ve karşı koyma istekleri, ilerisi için yapılan

^{242[242]} Üstad Ahmed Mahmûd Ahmed, MiislUmanların başka milletlerle ilişkileri, 8-9.

hazırlıklar yüzünden gemleniyor, herhangi bir saldırıya geçilmesine mani olunuyordu. Cahillerin cehaletine, azgınlara da zulüm ve baskılarına dayanılıyordu. Ama bunlara karşı dayanma gücü sürdürülürken hiç bir zaman kendilerini zelil görmüyorlar ve rezil ettirmiyorlardı. Hiç bir ümitsizliğe ve korkaklığa da yer vermiyorlardı. Belki tüm müslümanlar, Allah (c.c)'ın mutlaka kendilerine zafer ve yardım ihsan edeceğine kalben iman ediyorlardı. Bu manâda moralleri çok yüksekti. Müşriklerin şirklerine, sapıklıklarına ve fitnelerine asla önem vermiyorlardı.^{243[243]}

Bu konuda asıl önemli olan; Mekke'de Rabbanî hikmet gereği savaşın farz kılınmamasıdır. Bilindiği gibi kâfirlere ve müşriklere, kısaca İslam düşmanlarına karşı savaşmak Medine döneminde meşru kılınmıştır. Ancak müslümanlar Mekke'de iken, müşrikler sayıca gayet fazlaca müslümanlar ise çok az sayıda idi. Böyle bir durumda şayet kendilerine düşmanlarıyla savaşmak emr olunmuş olsaydı, gerçekten /durum pek ağır gelebilirdi. Ancak Yesrîb (Medine)'liler Akabe gecesine Rasûlullah (s.a) Efendimizle biatleşince durum değişti.

^{243[243]} Muhammed Emin el-Mısırî, İslam'a Dâvel yolu, 111-113 (ten özetle).

Biatte (sözleşme-Anlaşma) bulunan Yesriblilerin sayıları seksenin üzerinde idi. Bunlar biatleri esnasında Rasûlullah (s.a)'a şöyle demişlerdi:

"Ey Allah'ın Rasûlü! -Mina'yı kasdederek- biz şu vadi halkı üzerine yönelip, mina gecelerinde onları öldürmeyelim mi?" Hz. Peygamber (s.a) şöyle buyurdular: "Ben bununla emrolunmadım."²⁴⁴[244]

Biz bu konuda ve diğer şer'î yükümlülüklerdeki hikmeti araştırırken -Seyyid Kutub merhumun da dediği gibi- kesin bir şey elde edemeyiz. Çünkü böyle bir şey yapmamız halinde Allah (c.c) tarafından bizim için açıklanmamış olan bir hikmet konusunda Allah adına -haşa-bir şeyler söylemiş oluruz, hiç de gerçek anlamda sebep ve illet teşkil etmeyen şeyler söylemiş olabiliriz.

Esasen mü'minin herhangi bir sorumluluk ve teklif karşısındaki tutum ve davranışı ya da şer'î hükümlerden herhangi birisi karşısındaki tutum ve davranışı mutlak teslimiyet olmalıdır. Zira her şeyden yüce ve münezzeh olan Rabbimiz her şeyi en iyi bilen ve her şeyden haberdar

²⁴⁴[244] İbn Kesîr, Tefsir, V, 431; Ahmed b. Hanbel, M us ne d, III, 462. Bu hadisin senesinde Ma'bed b. Ka'b b. Malik bulunmaktadır. İbn Hacer "Takrîb" adlı eserinde bu zatın makbul biri olduğunu bildirmiş, ayrıca "et-Tehzîh"de de, bu zatın Buha-rî de bir tek hadisinin olduğu, Müslimin'de kendisinden rivayette bulunduğu belirtilmiştir. İbn Hibban da bunun sika yani güvenilir olduğunu bildirmiştir.

olandır. Ancak bizler herhangi bir sebepten veya hikmetten söz ederken, bunu bir ictihad ve sırf bir ihtimal olarak söyleyebiliriz. Zira gerçeği sadece ve sadece Allah (c.c), bilir. Kaldı ki O, bize bunu ne tahdîd de etmiştir ne de sarih ve açık bir nass ile bizi bundan haberdar etmiştir.^{245[245]}

İşte bütün bu sebep ve nedenleri Merhum Seyyid Kutub iki önemli eserinden biri olan "Fî Zılâl"da Nîsâ sûresinin tefsirinde ve "Yoldaki İşaretler" adlı eserinde zikrediyor. Bunu bu kitabın "Allah yolunda Cihad" bölümünde zikretmiştir. Ben de bunu özet olarak aşağıda sunmaya çalışayım:

1- Aslında Mekke döneminde savaş yapılmaması ya da savaşa başvurulmaması belirli şartların var oluşundan ileri gelmektedir. Belli şartlar içinde, belirli bir yapıdaki, belirli bir kavmi eğitmek, yetiştirmek vb. gibi bir hazırlık dönemini oluşturuyordu. Aynı zamanda böyle bir ortam içerisindeki eğitimin amaçlarından biri, korunması altında bulunanlarla kendi şahsına karşı alışkanlıkları gereğince şereflerini zedeleyici olarak katlanamadığı davranışlara

^{245[245]} Fî Zılâl, II, 714.

karşı Arap insanının sabırlı olmasını sağlayacak bir ruh ve nefis eğitimidir. Böylece kişiliğinin dar görüşlü endişelerinden ayrılacak, özünden sıyrılacak, artık gerek kendisi ve gerekse himayesi altında tuttuğu kimseler nazarında hayatının eksenini ve eylemlerinin itici sebebi olmayacaktı. Bunun bir başka amacı ise sınırlarına hakim olması konusunda onu eğitmek olabilirdi. Böylece özelliği gereği, ilk karşılaştığı faktör karşısında parlamayacak, ilk heyecan meydana getirici etken karşısında ayrıntı kabarmayacak, huy ve davranışlarına ağırbaşlılık, soğukkanlılık hakim olacaktı. Bunun bir diğer amacı da bu insanın hayatta karşılaşacağı her bir problemin çözümünde başvuracağı, alışkanlık ve geleneklerine ne kadar ters gelse de tüm davranışlarını emirlerine uygun olarak yapabileceği bir yönetim mekanizması olan düzenli bir topluma uyacak şekilde eğitmek olabilirdi. İşte bunlar, disiplinli bir yönetim mekanizmasına uyan, ye--tişkin, uygar, barbarlık ve kabilecilik geleneklerinden sıyrılmış bir "İslam Toplumu" kuracak bir müslüman şahsiyetinin hazırlanmasında temel taşı oluşturmakta idi.

2- Bunun bir diğer sebebi de, Kureyş kabilesi gibi şeref

ve onuruna düşkün, kendisiyle bu merhalede girişilecek bir savaşın onu aşın inatçılığa sürükleyip yeniden kanlı intikamlara sevkedebileceği bir ortamda, barışçı çağrı, daha etkili ve daha geçerli idi. Aynı zamanda böyle bir yol daha etkili olmamış olsaydı o zaman araplar arasında alışıla gelenlere benzer "Dahis ve Gabrâ", "Besûs" savaşları gibi bir çok kabilenin tümüyle kökünü kazımış ve yıllarca sürmüş olan çatışmalara benzer savaşların çıkmasına yol açacaktı. Bu aynı zamanda yeni öc alma ateşlerini de tutuşturabilirdi. Artık hiç dinmeyecek olan bu yeni kin alevi onların zihin ve hatıralarında İslam ile irtibatlanırdı. Bu bakımdan İslâm daha işin tâ başında iken, artık bir kurtuluş çağrısı ve bir din olmaktan çıkıp aslî simasını bundan böyle hiç bir zaman hatırlanamayacak bir biçimde unutturan bir intikam, öc ve kin hatırasına dönüşürdü.

3- Mekke'de savaşa girişilmemesinin bir başka nedeni de şu olabilirdi. Mekke dahilinde her bir evde ve her bir çatı altında meydana gelebilecek bir çatışmadan ve kavgadan kaçınmak. Zira ortada mü'-minlere işkence çektiren, eziyet eden genel ve düzenli bir otorite yoktu. Ancak her ferdin büyüğü bu eziyet ve işkence görevini

yüklenmişti. Her şahsa, onun büyüğü, ona hem işkence çektiriyor, hem eziyet ediyor ve hem de onu yetiştiriyordu. İşte böyle bir ortamda savaşa izin

vermek demek, her evde çatışma ve vuruşma olması demektir. Daha' sonra ise "İşte İslâm budur" denecekti. İslâm savaştan uzak durmayı emrederken, yine de bu söz söylendi. Nitekim Kureyş propagandacıları Hac mevsiminde ve panayırarda "Muhammed (s.a), ana-babalarıyla çocuklarını birbirinden ayırıyor, o kavmini ve aşiretini ayırmanın da ötesinde ebeveyn ile evlat arasına giriyor" diye propagandalarını sürdürmekte idiler. Henüz ortada böyle bir şey yokken, Kureyşliler de böyle bir propagandayı yürütüp dururlarken, bir de Hz. Peygamber bir çocuğa, babası ve annesi ile savaşmasını, onları öldürmesini, kölenin efendisine karşı çıkmasını emretseydi acaba durum ne olabilirdi?

4- Bir başka sebep de şu olabilirdi. İlk müslümanlara dinlerinden ötürü eziyet eden, işkence çektiren ve sıkıntı veren kimselerin sonradan İslâm ordusunun ihlaslı ve samimi erleri, hatta komutanları olacağı hakkındaki ilahî bilgiydi. Nitekim Hz. Ömer b. Hattab bu gibilerin

arasından çıkmadı mı?

5- Bunun bir başka nedeni de şy olabilir: Kabile yapısı içinde arap gururunun zedelenmesine rağmen davasından dönmeyen mazlum ve ezilmiş karşısında baş kaldırmasıdır. Özellikle işlenen bu zulüm şayet saygın kişilere karşı ise, Kureyş bünyesinde bu görüşü destekleyen bir çok gelişmeler görülmüştür. Meselâ İbn Düğüne^{246[246]} Gerçekten saygıdeğer bir insan olan Hz. Ebû Bekr'in Mekke'den göç etmesine rıza göstermemiştir. O böyle bir durumu araplar için aşağılayıcı ve onur kine bir hareket olarak görmüştür. İşte sırf bunun için o Hz. Ebû Bekr'e komşuluk ve himaye teklifinde bulunmuştur. Nitekim bu tür tezahürlerin sonuncusu Ebû Talib Şi'binde (bölgesinde) Haşimoğul-ları üzerine uygulanan kuşatma ile ilgili yapılan antlaşmanın geçersiz sayılması olmuştu.

6- Mekke'de savaşa izin verilmemesinin bir diğer sebebi, müslümanların sayılarının az olması ve sadece Mekke'de bulunmuş olabilmeleri olur. Zira davet, henüz arap yarımadasının diğer kısımlarına ya henüz ulaşamamış

^{246[246]} İbn Düğünne Cahili dönem insanlarından biridir. Kavmi, Hz. Ebu Bekri Mekke'den çıkarıp, o da Habeşistan'a hicrete karar verince Ebu Bekre komşuluk ve himaye teklif edip Mekke'de kalmasını sağlamıştır. el-İsebe-2/344.

veya dağınık haberler halinde ulaşabilmiş durumda idi. O sırada diğer Arap kabileleri, problem nasıl çözümlenecek diye Kureyş kabilesinin kendi bünyesinde doğabilecek olan bir savaş karşısında tarafsız bir tavır takınıyorlardı. Böyle bir durumda kopabilecek olan sınırlı bir savaş, sayısı henüz az olan müslüman toplumun tümüyle kıymı ile sonuçlanabilirdi. O zaman verilcek şehitlerden bir kaç kat daha fazla kimse öldürülmüş olsa bile; şirk yerinde kalacak, müslüman cemaat ortadan siliniverecek ve böylece yeryüzünde ne İslâmî bir düzen ne de pratik bir cemiyet yapısı kalacaktı. Oysa İslâm, yaşama metodu ve aksiyona dönük, yaşanan bir toplum düzeni olmak için gelmiş bir din idi. Hem dünyaya ve hem ahirete dönük bir nizâm olarak...

7- Orada bütün bu sayılar tecavüzleri ortadan kaldıracak kahr edici bir hal da yoktu, savaşı emretmek, eziyetleri önlemek gibi. Esasen bu davette temel unsur "Bizzat davetin kendisinin varlığı idi". Bu hem hakim ve hem de gerçekleşmesi gereken bir dava idi. Özellikle bu davetin varlığı, onu davet eden Hz. Muhammed (s.a)'in şahsında var idi. Hz. Muhammed (s.a)'in varlığı ise,

Haşimoğullannın kılıçlarının (silahlarının) himayesinde idi.

Hz. Muhammed'e bir el uzanmayacakti. Çünkü böyle bir el derhal bu aile tarafından kesileceğı tehdidini yemişti. İşte bu bakımdan hiç bir kimse Hz. Muhammed'in davetini Kureyş'in toplanma mahallerinde ve alanlarında, Ka'be etrafında açıklamasına ve ilanına engel olamıyordu. Safa tepesinde, bir çok genel toplantı mahallerinde o bu tebliğini sürdürürken kimse, onu hapsetmeye veya öldürmeye cesaret gösteremiyordu. Ya da onun söylediğinin ayniyle de karşılık vermeye cesaret gösteremiyorlardı.

Aksine onlar, Hz. Peygamberdin ilahlarına dil uzatmamasını veya onları ayıplamamasını ve engelleme noktasında bir engelleme isteğinde bulunamıyorlar, atalarının dinlerine sövmekten ve bunun gibi

peylerden vazgeçirmek istediklerinde, susturamıyorlardı. Ya da kendilerine şirin gözüksün gibi, yani yağcılıkta bulunsun gibi bir teklif ve istekte bulunmalarının da bir manâsı olmuyor ve bu tekliflerin hiç biri Rasûlullah tarafından kabul edilmiyordu. Yani Hz.

Muhammed (a.s)'in de onlar gibi, bazı ibadetlerini ve adetlerini taklid ederek onlara uymasını istiyorlardı, ancak bunların hiç birisi kabul edilmiyordu.

Bizim sandığımız gibi bütün bu değerlerin bazısı Allah'ın hikmeti gereği idi. Bununla birlikte mü'minlere, onlara ellerini uzatmama-

ları emrediliyor, namaz kılmaları ve zekat vermeleri emri geliyordu ki, böylece onların eğitimleri ve hazırlıkları tamamlanmış olsun. Aynı zamanda müslümanlar kendilerini yöneten kişinin emrini beklemeyi bilsinler ve vakit kazancı gerçekleşsin. Böylece, bizzat kendileri tüm problemleri ortaya çıkarmış olacaklar, iç eğitimleri tamamlanmış olacak ve kendi şahısları için herhangi bir istekleri olmadan tüm istekleri sırf Allah rızasına yönelik olacaktır. (Fî Zilâlî'den özetlenerek alındı.)

Mekke dönemine şöyle bir dönüp bakan kimse, 13 yıllık bu dönem içerisinde şu gerçeği görecektir. Her bakımdan ve gerçek anlamıyla "La ilahe illallah" Kelime-i tevhidin asıl manâsını ve kavramını gönüllere ekmek, bu manâda gereken hazırlığı yaparak bu eğitimi gerçekleştirmektir. Bu kelimenin manâ ve öneminin

idrakini sağlamak, bu akidenin beyinlere ve gönüllere sunulmasını en iyi bir şekilde sürdürürken acele etmemek, zamanı çok iyi değerlendirmek gerekiyordu. Çünkü akide gerçekten gönüllere gereğince aşılanmak isteniyordu. Bu, gayet önemle ve titizlikle, yılmadan süreklilik kazanmakla sağlanırdı. Zira bu akideyi aşılarken acele etmek, bu uğurda anarşie gitmek hiç de doğru değildi. Yani aceleciliğin ve anarşî'nin böyle bir hizmette payı yoktu.

Burada dikkat edilecek husus şu ki; Allah için davete atılanların, mutlaka Hz. Mustafa (s.a)'mn ashabını nasıl eğittiği noktasında biraz olsun durmalılar. Rasûlullah (s.a), bu akideyi onlara nasıl aktarmıştır, bunu gerçekten uzunca bir süre durup değerlendirmeleri gerekir. Böylece ondan alınacak ibretleri alınmış ve onu kendilerine örnek edinmiş olacaklardır. Zira cahiliyenin önünde durulabilmesi için, ister çok eskilere dayansın, ister yeni veya geleceğe yönelik olsun, ancak şu tip insanlara ihtiyaç duyulmaktadır. Kalbleri Rabbani akidenin sevinciyle dolup taşan ve aym zamanda tâ kalblerinin iç derinliklerinde yer etmiş olan "La ilahe illallah" kelimesinin gereğini yerine getirenler için ancak şöyle söylemek doğru olabilir:

"Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var." (Ahzâb, 33/23).

Bu mü'minler hiç bir zaman düşman kuvvetleri önemsemezler, onların gücünü herhangi bir güç de yenemez. Çünkü bunların velisi, yardımcısı bizzat Allah (c.c)'dır. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kendisine (kendi dinine) yardım edenlere muhakkak surette yardım eder. Hiç şüphesiz Allah, güçlüdür, galiptir.* (Hac, 22/40).

İbn İshak da şunları yazıyor: "Rasûlullah (s.a), ashabının başına gelen musibetleri ve bu arada kendisinin Allah (c.c) sayesinde oluşan amcası Ebû Talib'in yardım isteğiyle gördüğü afiyet yanında, ashabının başına gelenleri önleyemiyordu. İşte Rasûlullah (s.a) bunun üzerine ashabına şöyle diyordu: "Şayet Habeşistan topraklarına gidebilir-seniz, orada bir melik vardır ki, onun yanındakiler hiç bir zulme uğramamaktadırlar. Zira onun toprağı doğruluk toprağıdır. Olur ki şu anda içinde bulunduğunuz durumdan Allah (c.c) sizi çıkarır ve kurtarır." İşte bunun üzerine Rasûlullah (s.a)'ın ashabından olan müslü-manlar, başlarına gelebilecek tehlikelerden ve

fitneden korunmak için Habeşistan toprağına çıktılar. Dinleri için Allah yolunda ülkelerini ter-kedip çıktılar. Bu, İslamda ilk hicret idi."^{247[247]}

Daha sonra Allah'ın lütfü ve merhameti müstazaf olan mü'min-leri bütünüyle kuşatmıştır. Bu da Hz. Ömer b. Hattab (s.a)'ın müslüman olmasıyla başlamıştı. Zira Allah (c.c), onun müslüman olmasıyla müslümanları güçlendirdi. İşte bundan dolayı Abdullah b. Mesûd (r.a), ondan şöyle söz etmektedir: "Doğrusu Hz. Ömer'in müslüman oluşu bir fetih oldu, onun hicreti bir zafer idi, onun emirliği ise bir rahmet idi. Biz, Hz. Ömer (r.a), müslüman oluncaya dek, Ka'be'nin yanında namaz kılamamıştık. Hz. Ömer (r.a), müslüman olunca, Kureyş'e karşı koymuş ve direnmiş, öyleki gidip Ka'be'nin yanında namaz kılmış ve biz de beraberinde namaz kılmıştık."^{248[248]}

Bu çok büyük bir nimetti. Evet bu nimet Hz. Ömer'in İslam'ı ka-bttl edişiyile ortaya çıkmıştı. O Ömer ki, tüm yardımlarını ve desteğini daima müslümanlardan yana kullanmış, her tür kinini ve düşmanlığını da, uzak

^{247[247]} İbn Hişâm, Sîret, I, 344.

^{248[248]} agk. I, 367; (Buhârî'nin sahihinde de şöyle diyor İbn Mesud: "Hz. Ömer, müslüman olduğundan bu yana bizim gücümüz sürüyor." Hz. Ömer'in menkıbeleri bahsi.

durmayı da kâfirlere karşı sürdürmüştür. Nasıl olmasın ki, o müslüman olduktan sonra, tüm müslümanlarla bir tek güç ve bir tek el olmuştu. Sonra o şöyle demişti: "Elinizden geleni yapın. Allah'a yemin ederim ki, biz üçyüz kişi de olsak, Mekke'yi size bırakacak değiliz, ya da siz onu bize bırakıncaya dek bunun peşini bırakacak değiliz."^{249[249]}

Müslümanlardan Habeşistan'a hicret edenler, Hz. Ömer (r.a)'in İslamiyeti kabul ettiğini öğrendiklerinde çok sevindiler. Bunun üzerine hicret edenlerden bazıları Mekke'ye tekrar döndü. Ancak Kureyş tüm müslümanlara türlü türlü işkenceler ve eziyetlerde bulun u vordu. Müslümanlar daima baskı altında idiler. Ancak Kureyş'in müslümanlara karşı bu tür baskısı, onları daha da güçlendirdi, dinlerinde sebata ve direnişe yöneltti. Tekrar Habeşistan'a dönenler oldu. Ancak bu konuda direndiler ve hiç dönmediler. Hep Allah (c.c) tarafından pek yakında gelecek olan zaferi ve kurtuluşu ümitle beklediler.

Daha sonra Hz. Peygamber (s.a) ile beraberindeki mü'minler bir başka musibetle karşı karşıya kaldılar. Bu da Allah'a davet yolunda bir başka imtihan idi. Bu imtihan

^{249[249]} İbn Hişam, agk. I, 374.

ya da ders Rasûlullah (s.a)'ın amcası Ebû Talib'in vefatıyla başlıyordu. Çünkü Ebû Talib hep müslümanlara arka çıkmış ve onları himayesine almıştı. Bu arada Rasûlullah (s.a) eşi ve annemiz Hz. Hatice'yi kaybetti. Bu, İslamı kabul eden ilk hanım idi. Aynı zamanda salih İslam hanımlarının biricik örneğiydi. İşte bu noktada Allah düşmanları Rasûluüh'a karşı daha aşırı baskıya geçtiler. Ancak Allah (c.c) her şeyden büyüktür. Bunun üzerine Hz. Muhammed Mustafa, Kureyş dışında kendilerini himaye edecek birilerini aramaya yöneldi. Belki böylece ona yardım eden ve davetine icabet edenler olabilirdi. Bu amaçla Taife gitti. Ancak Sakif kabilesi Rasûlullah (s.a)'ın tüm ümitlerini boşa çıkardı, onunla alay etti, eziyette bulundu. İşte bunun üzerine Rasûlullah (s.a) Rabbine yönelerek şöyle niyazda bulunuyordu:

"Ey Allah'ım! Güçsüzlüğümü, çaresizliğimi, halk nazarında hor ve hakir görülüşümü sadece sana şikayet ediyorum. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Sen ezilenlerin, hor görülenlerin Rabbisin. Sen benim Rabbimsin. Beni kime bırakıyorsun? Bana saldıran bir uzak insan eline mi, yoksa işimi kendisine bıraktığın bir

düşmana mı? Şayet Sen bana gazabetmezsen, ben çektiklerime önem vermem, aldırmam. Ancak şunu biliyorum ki, senin bana olan afiyetin çok daha bol ye geniştir. Karanlıkları aydınlatan yüzünün nuruna sığınıyorum. Çünkü dünya ve ahiret işleri, o nur üzerine, düzelmiştir. Gazabına uğramaktan ya da öfkeni çekmekten sana sığınırım. Hoşnut kalacağın kadar sana memnuniyetimi arz ediyorum. Güç de Senindir, kuvvet de Senin.^{250[250]}

Daha sonra Rasûlullah (s.a) Mekke'ye döndü.

Burada İslama davet edenlerin görevi, Muhammed Mustafa (s.a)'nın şu sözü üzerinde durup düşünmektir:

"Şayet sen bana gazab etmezsen, ben başıma gelenlere aldırmam, önemsemem." İşte bu ifade üzerinde çok düşünülmeliler. Müslüman bir davetçinin tüm amacı ve gayesi Allah rızası olmalıdır, bununla yetinmelidir. Bundan sonra da insanların işlerini ele almalıdır. Bu ise pek büyük bir önem taşımaz. Çünkü asıl amaç Allah rızasıdır.

^{250[250]} İbn Hişam, agk. II, 60 (Bu hadisi Heysemî, Mecmeuzzevaid, 6/35'te zikretmiş ve hadisi Taberânî'ye nisbet etmiştir. Aynı zamanda demiştir ki, bunda İbn İshak vardır. O da müdelleştir, sikadır. Hadisin diğer ravileri sika (güvenilir) kişilerdir, El-bânî ise, Gazzatî'nin Fıkhussîresindeki hadislerin tahririni (s: 132) yaparken, bunun zayıf olduğunu belirtmiştir. Ancak hadisin lafızlarından Peygamberlik nuru gözükmemektedir).

Müşrik Akrabaya İyilikle Davranmak

Mekkî olan Kur'ân âyetlerini araştırırken, müslümanlarla bunların kâfir ve müşrik olan yakınları arasındaki ilişki ve münasebetlerin her alanda kesildiğini görmüştük. Yani bir müslüman yakını da olsa bir kâfiri veli olarak tanıyamaz, ona sevgi ve saygı göstermez, bunlara herhangi bir yardıma da koşamaz. Evet bunları görmüştük. Ancak bütün bunlara rağmen Kur'ân şunu da emretmektedir. Onlarla olan akrabalık bağlarının koparılmamasını, kendilerine iyilikle muamele edilmesini emretmektedir. Kur'ân bunu emrederken, kesinlikle bu kâfir ve müşriklerin bir veli ve yardımcı olarak tanınmamasını da istemektedir. Yüce Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye (emr) etmişizdir. Eğer onlar, seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için

244. zorarlarsa, onlara itaat etme. Dönüşünüz ancak banadır. O zaman, size yapmış olduklarınızı haber

vereceğim." (Ankebût, 29/8)

Bir başka âyet meali de şöyledir:

"Eğer onlar seni, hakkında bilgin olmayan bir şeyi (körü körüne) bana ortak koşman için zorarlarsa, onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonunda dönüşünüz ancak banadır. O zaman size yapmış olduklarınızı haber veririm." (Lokman, 31/15)

Beğavî, Ankebût 8. âyetiyle bu âyetin Sa'd b. Ebî Vakkas (r.a) ile annesi Hamne hakkında nazil olduğunu bildirmektedir. Hamne Ebû Süfyan'ın kızıdır. Sa'd ise ilk müslüman olanlar arasında yer alan bir zattır ve annesine karşı gayet saygılıdır ve ona karşı iyi davranmaktadır.

Annesi Hamne kendisine şöyle demişti: "Senin ortaya koyduğun bu din de nedir? Allah'a yemin ederim ki, bundan böyle sen bu dini terketmedikçe ben yemeyi ve içmeyi bırakıp kendimi ölüme terkede-ceğim. Bu hal ise sen yaşadığın sürece alnında bir kara leke olarak kalacaktır. Bunun için sana: "Ey anne katili" diyeceklerdir."

Daha sonra anne Hamne bir gün ve bir .gece yemeyi ve içmeyi ter-ketti yani açlık grevine gitti. Kendisini güneşin yakıcı sıcağına bıraktı. Oğlu Sa'd yanına gelip dedi

ki:

- Anneciğim! Şunu iyice aklına koymalısın ki, senin yüz tane canın = ruhun olsa, bunlar da birer birer alınsa ben yine de bu dinimi terkedecek değilim. Onun için bunun asla bir önemi yoktur.'Artık anne, oğlunun bu husustaki kesin azmini görünce ve onu davacından vazgeçirmekten ümitsiz kalınca açlık grevine son verdi.

İşte yukarıdaki âyet bununla ilgili olarak indirilmiştir. Allah (c.c), bu maksatla bu âyeti indirmiştir. Âyette ana-babaya karşı dünyada iyi davranılması ve kendilerine iyilikte bulunulması emredilirken, şirk ve küfür noktasında bunlara itaat olunmaması kesin bir dille bildirilmiş olmaktadır. Çünkü Rasûlullah (s.a) da şöyle buyurmuşlardır:

"Mahlukun = (insanın) Allah'a isyanı halinde, ona itaat yoktur."²⁵¹[251]

Bunun için Allah'a, O'nun dinine ve mü'minlere dost olmak, bunların yetkisini tanımak hususu ayrıdır, bu itibarla, herhangi bir kimsenin muhalefeti halinde ona bu konuda itaat yoktur. Müşrik olan yakınlarla karşı iyilik ise

²⁵¹[251] Beğavî Tefsiri, V/188; Vahidî, Esbabı Nüzul, 195 (Hadis için bkz.) Mişkati'l-Mesabîh, 11/1092

ayrı bir konudur. İkisi karıştırılmamalıdır. Bu, bazan onları İslama teşvik için ve bazan da ısındırmak için olabilir.

Mekke Döneminde Kâfirlerden Uzak Durma (Bera') Nasıldı?

1- Müslüman, şehadet kelimesini getirdikten, yani Allah'tan başka ilah olmadığına, hakimiyetin kayıtsız ve şartsız Allah'ın olduğuna, Muhammed (s.a)'in de O'nun elçisi olduğuna şehadet ettikten sonra artık o, atalarının ve dedelerinin dinini bırakmış, yeni dine girmiş oluyordu. İslama girdiği andan itibaren, yeni bir dönemin başladığını hissediyor ve cahili hayatıyla ilgili ne varsa tümünü terk ediyordu. Hatta cahili döneminde yaşadığı ve yaptığı şeylerin tümünü şüpheyile karşılıyor, onları hatırlarken ürperiyordu. O hayatın tümüyle pislik ve murdarlık olduğunu, kesinlikle İslam ile bağdaşan bir yönünün bulunmadığını hissediyor ve görüyordu. İşte onlar İslamı bu duygularla kucaklıyorlardı. Bu yeni yolun almış ve kabul edilişi böyleydi. Bizim buna şöyle bir isim vermemiz de mümkündür: "Şuurlu uzaklaşış".. Çünkü müslüman,

artık bu davranışıyla cahili ortamdan sıyrılıyor, onun örfünü, tasavvurunu, adetlerini ve bağlarını tümüyle bırakıyordu. O, şirk inancını terk ediyor, yerine tevhid inancını koyuyordu. Cahilî tasavvur ve düşüncelerden arınıyor, İslamî tasavvur ve düşünceye sığınmıyordu. Evet varlık ve hayat hakkındaki cahilî düşünce anlayışından tümüyle kopup her bakımdan İslâmın görüşünü kabul etmekteydi. Artık o, böylece yeni bir görev anlayışıyla islam toplumuna katılıyor ve yeni topluma tüm yetkisini devrediyordu, Velayeti ona veriyor, sevgi ve itaati ona bağlıyor ve tümüyle ona tabi oluyordu.^{252[252]}

2- Artık bundan sonra kâfirlerden yüz çevirmek ve onların yanında yer almama emri gündeme geliyordu. Çünkü Rabbimiz şöyle buyurmuştu:

"Onun için sen, bizim zikrimize (şeriatımıza) iltifat etmeyip sırt çeviren ve dünya hayatından başka bir şey istemeyenlerden yüz çevir. İşte onların ilimden yana ulaşabildikleri (son sınır) budur.

Hiç şüphesiz, senin Rabbin; kendi yolundan sapanı en iyi bilen O'dur ve hidâyet bulanı da en iyi bilen O'dur."

^{252[252]} Yoldaki İşaretler, 16-17.

(Necm, 53/29-30)

3- Yine gelen emir sabrı ve iyi bir şekilde onlardan ayrılmayı öngörüyordu. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Onların (Müşriklerin) söylediklerine sabret (katlan) ve onları güzel bir şekilde terket." "Müzzemmil, 73/10)"

Bir diğer âyette Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"(Rasülüm!) Sen şimdi sabret. Bil ki Allah'ın va'di gerçektir. (Buna) iyice inanmamış olanlar, sakın seni (üzüntü ve) gevşeklige sevketmesin (İyice iman etmemiş olanların seni hafife almalarına sakın fırsat verme!)" (Rûm, 30/60)

Daha sonra Allah (c.c), mü'minlere ataları İbrahim (a.s)'in yaptığını hatırlatıyor ki, bunu kendileri için bir örnek alsınlar. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Bir zaman İbrahim, babasına ve kavmine demişti ki: Ben sizin taptıklarınızdan uzağım. Ben yalnız beni yaratana taparım. Çünkü O, beni doğru yola iletecektir. Bu sözü ardından geleceklere devamlı kalacak bir miras olarak bıraktı ki insanlar (dinine) dönsünler." (Zuhrûf, 43/26-28)

4- Bu Rabbani hatırlatmanın yanında insan hayatında gerçekten değişik örnekler vardır. Bu örnekler Kur'ân'da,

değişik Rablere velayetini tevzi edenlerle, bir tek Rabbe velayetini verip ve o bir tek Rab-be yönelenler için elle tutulur bir şekilde ve hislerle kavranılır bir tarzda ortaya konulmuştur. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah, çekişip duran bir çok ortakların sahip olduğu bir adam (köle) ile yalnız bir kişiye bağlı olan bir adamı (mü'mini) misal (örnek) olarak verir. Bu ikisi eşitmidir? Hamd Allah'a mahsustur. Fakat onların çoğu bilmezler," (Zümer, 39/29).

Allah (c.c), bu Kur'ânî örnekte Allah'a iman etmeyen müşrikin halini ortaya koymaktadır. Öyleki bu adam Allah'a iman etmediği gibi, sevgisi ve velâsı da Allah için olmamakta ve Allah rızasını hiç bir zaman gözetmemektedir. Böyle bir müşrikin durumu bir çok kişi arasında ortak olarak alınan bir köleye benzetilmiştir. Köle bir çok efendiye ait olduğu için her birinin ayrı ayrı arzu ve isteklerine muhatabdır. Dolayısıyla tüm ortaklar arasında kime hizmet edip edemeyeceği konusunda şaşırıp kalmaktadır. Çünkü hepsi de efendisi, hepsi de ayrı ayrı hizmet beklemektedirler. Adam hiç birisinin arzununu gereğince yerine getiremediğinden dolayısıyla hiç birisini

de memnun edememektedir.

Âyette Allah'ı bir tek olarak tanıyan ve tevhid inancına bağlı olan kimsenin durumu da tek efendiye bağlı bir köleye benzetilmiştir. Tevhid inancına bağlı olan kimse bir tek Allah'a ibâdet ediyor, Velayetini ve sevgisini O'nun adına kullanıyor, her şeyde O'nun rızasını ve hoşnudluğunu göz önünde bulunduruyor. Bu tıpkı tek efendisi olan bir köle ya da işçi gibidir. Efendisinin kendisinden ne gibi beklentileri olduğunu biliyor, onun amaçlarını ve gittiği yolu biliyor, dolayısıyla ona göre hareket ederek, onu hoşnut edebiliyor, böylece herhangi bir tartışma ve münakaşa doğmaksızın rahat içinde zamanını geçirebiliyor. Aynı zamanda efendisinin şefkat ve merhamet duygularım, kendisine olan ihsanım elde edebiliyor, çünkü onun maslahatlarını yerine getirmektedir.

Şimdi bir çok efendinin ortak malı olan köle ile bir tek efendinin emrine bağlı olan köle eşit olabilir mi? Biri efendilerinin elinde bir oyuncak gibiyken, diğeri ne yaptığını bilen bir kimse değil midir? Evet bu ikisi hiç bir zaman eşit olamazlar. "Hamd Allah'a mahsustur, fakat

onların çoğu bilmezler."²⁵³[253]

Hele bir Kur'ân yoluna dikkat et. Onun ahiret gününe gösterdiği önemi, bunun iman problemi üzerindeki büyük etkisini bir düşün. Biz Kur'ân'ı Kerîm'in, Allah'dan başkasına velayetini verenlerin halini kıyamet sahneleri içerisinde nasıl gösterdiğini açıkça görmekteyiz. Gerçekten onların bu velayetleri sonunda nasıl bir düşmanlığa, buğza ve kine dönüştüğünü, sonra da dostluğun çok iğrenç düşmanlığa bürün-düğünü net bir şekilde görebilmekteyiz.

Kâfirler cehennemde: "Rabbimiz! Cinlerden ve insanlardan bizi saptıranları bize göster de onları ayaklarımızın altına alalım. Onlar, en aşağıda kalanlardan olsunlar! diyecekler." (Fussilet, 41/29)

Yine bir başka âyette yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Allah'a saygı duyup kötülükten sakınanlar müstesna olmak üzere, (dünyada iken kötülükte)

dost olanlar o gün birbirlerine düşman kesilirler." (Zuhrûf, 43/67).

"O gün, o zalim kimse ellerini ısırıp şöyle der: Keşke o peygamberlerle birlikte bir yol tutsaydım! Ne yazık bana!

²⁵³[253] İbn Kayyım, Emsâlu'l-Kur'ân, (Thk. Dr. Nasır Reşîd).

Keşke falancayı dost edinseydim. Çünkü zikir (Kur'ân) bana gelmişken o, hakikaten beni ondan saptırdı.

Şeytan, insanı (uçuruma sürükleyip, sonra) yapayalnız ve yardımcısız bırakmakta.'" (Furkan, 25/27-29).

Bundan sonra Allah düşmanlarına karşı kesin ve açık ifade gelmiş oldu. Bu onların dinlerinin batıl olduğu ve kesinlikle onların dinlerine girilemeyeceği ifadesi ve ilânıydı. Bizim dinimiz, bizzat Hak olan dindir ki, Allah (c.c), bizim bu din üzere olmamızı istemiştir. Artık sizin kulluk edip taptıklarınıza bizler tapacak değiliz. Siz de bizim ibadet ettiğimiz Rabbimize ibadet edecek değilsiniz.

O Halde Sizin Dininiz Size Benim Dinim Bana...

Müşrikler, artık müslümanların davalarındaki kararlılıklarını ve dinleriyle yüceceklerini, onların morallerinin pek yüksek olduğunu görünce, bir başka eğlenme ve alay yolunu denediler. Bunun sebebi de müslümanların, tüm batılların üstünde bir inanca sahip olduklarını görünce müşrikler, büsbütün ümitsizliğe ve

ye'se kapılmışlarıydı. Artık müslümanların dinlerinden dönülmesinin ve döndürülmelerinin mümkün olamayacağını kesinlikle kavradılar. Bu defa bir başka ahmakça yola girdiler. Bu da kendilerinin gerçekten ne kadar kısır görüşlü olduğunu göstermekte idi. Bu defa Hz. Peygamber (s.a)'i kendi putlarına tapmaya çağırdılar.

Teklifleri şuydu. Rasûlullah (s.a) onların putlarına bir yıl tapacak, onlar da Rasûlullah'ın ma'buduna bir yıl ibadet edecekler. İşte bunun üzerine Allah (c.c) Kâfirûn sûresini indirdi. Rabbimiz bu sûrede şöyle buyuruyor:

“Bismillahirrahmanirrahîm.

(Ey Muhammed) "De ki: "Ey kafirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Şu anda siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmiyorsunuz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Öyle ya siz de benim kulluk

ettiğime kulluk etmezsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dinim bana." (Kâfirûn, 109/1-6)

Tıpkı bu sûre gibi daha başka âyetler de vardır. Buna benzer âyetler kâfirlerle olan tüm münasebeti kesmeyi, küfür erbabıyla herhangi bir ilişkiye girmemeyi

öngörmektedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Onlar seni yalanlarsa de ki: Benim işim bana, sizin işiniz de size aittir. Siz benim yaptığımdan uzaksınız, ben de sizin yaptığınızdan uzağım." (Yunus, 10/41)

"De ki: "Allah'tan başka sizin taptığınız şeylere tapmak bana yasak edildi. De ki: "Ben sizin arzularınıza uymam, (sizin isteklerinize uyduğum takdirde) sapıtmış olurum ve hidayete erenlerden de olamam.*' De ki: "Şüphesiz ben Rabbimden gelen apaçık bir delil üzerindeyim. (hakkı batıldan ayırt eden açık delil ve hüccet üzerindeyim). Halbuki siz onu yalanladınız. Zira çabucak gelmesini istediğiniz (azap) benim yanımda değildir. Hüküm ancak Allah'ındır. Çünkü O, gerçeğe uyar ve O, sağlam hüküm verenlerin en hayırlısıdır." (En'âm, 6/56-57)

"De ki: "Ey insanlar! Benîm dinimden şüphede iseniz, (bilin ki), ben Allah'ı bırakıp da sizin taptıklarınıza (putlara, heykellere) tapmam. Ben ancak sizi öldürecek olan Allah'a kulluk ederim. Çünkü bana mü'minlerden olmam emrolundu. Ve "yüzünü muvahhid olarak hak dine dön-dür, sakın müşriklerden olma!" (denildi)" (Yûnus, 10/104-105)

İşte tüm bu âyetler bu netlik ve açıklıkla geldiler ki, müslümanlar ile kâfir müşriklerin saflarını belirleyen yoldaki işaretlerdir. Evet Allah'a ve Rasûlüne iman etmeyen müşrik kâfirlerle müslümanların saflarını belirleyen işaretler ve çizgilerdir. Kur'ân'ın bu açıklık ve netliği karşısında yine de görüyoruz ki, kimi ilim mensupları, bu âyetlere ve özellikle de Kâfirûn sûresine bakarak, burada Rasûlullah (s.a)'ın kâfirlerin batıl dinlerini tanıdığı düşüncesine kapılmışlardır ve böyle bir iddiaya kalkışmışlardır ki bu, temelde batıl bir iddiadır. Zira burada böyle bir şey varid değildir. Bu, İslam gerçeğine aykırı bir düşünce olduğu kadar, İslam peygamberinin davetiyle de çelişkili bir durumdur. Sadece İslâm peygamberinin davetine değil, bütün peygamberlerin davetiyle çelişen bir haldir. Değerli âlim İbn Kayyım merhum bu hususta şöyle söylemektedir:

"Doğrusu bu sûre yani Kâfirûn sûresi, sırf nefyi ve reddi kapsayan bir sûredir. Zaten bu, bu sûrenin özelliğidir. Bu, asıl itibariyle şirkten uzak kalmayı ve onu reddi ifade ediyor. Nitekim sûre de bunun için

gelmiştir.^{254[254]}

"Burada en büyük amaç, muvahhidlerle müşrikler arasındaki kesin ayrılıktır. İşte bunun içindir ki, her iki yönden de istenilen uzaklaşmayı gerçekleştirmek için nefiyle yani olumsuzluk edatıyla getirilmiştir. Gerçi bu arada kendisinin ibadet ettiği bir mabudunun olduğunu da kanıtlamaktadır. İşte bu ifade haniflerin imamı ve lideri olan Hz. İbrahim'in şu sözüne gayet uygun düşmektedir:

"Ben sizin taptıklarınızdan uzağım. Ben yalnız beni yaratana taparım." (Zuhruf, 43/26-27). İşte bu, "La ilahe illallah" kelimesinin gerçeğini, ortaya koymaktadır."

İşte bunun içindir ki, Rasûlullah (s.a), saban namazıyla akşam namazının sünnetlerinde Kafirûn süresiyle birlikte İhlas sûresini okumakla bu gerçeği ortaya koymakta idi.^{255[255]} ^{256[256]}

Allah (c.c), "onların dinleri onlara, senin dinin de sana" diye haber verince acaba bu bir ikrar mı, yani onların dinlerini tanımak mıdır ki, bu mensuh ya da tahsis olabilsin? Yani bu ya mensuhtur veya tahsis edilmiştir. Ya

^{254[254]} Ebû Dâvud, Edeb, 5055, Tirmizî, Daavât, 3400. Ahmed b. Hanbel, V456. Dârimî, Fedâilu'l-Kur'ân, II, 458. Elbanî, bu hadisi Hasen olarak bildirmiştir, bk. Sahihu Camiussağîr, I, 140..

^{255[255]} Sahihi Müslim, Nevevî şerhi, VI, 5; Müsned, Saatî baskısı, IV, 225.

^{256[256]} Mişkâtülmesabih, I, 268. Bedaiul-Fevaid, I, 138.

da burada ne nesih vardır, ne de tahsis.

Aslında bu çok önemli meselelerden birisidir. Bazı kimseler bu sûreyi değerlendirirlerken hataya ve yanılığa düşmüşlerdir. Onlar bu âyetin, Seyf âyetiyle nesh edildiğini sanmışlardır. Bunların itikadına göre, âyet kâfirlerin batıl dinini tanımaktadır. Bir kısmı da şöyle anlamışlardır: Bu sûre onların dinlerini tanıma noktasında bir tahsis getirmiştir ki, bunlar da ehli kitaptırlar!^{257[257]}

Doğrusu her iki görüş de hatalı ve yanlıştır. Sûrede nesih olmadığı gibi herhangi bir tahsis te söz konusu değildir. Aksine sûre muhkemdir ve bu öyle bir süredir ki, kapsamına neshin girmesi mümkün değildir. Gerçekte tüm peygamberlerin davetinde tevhid hükümleri üzerinde ittifak vardır. Dolayısıyla burada herhangi bir nesih söz konusu değildir.

Aynı zamanda bu sûre yani Kâfirûn sûresi, halis ve sâf tevhidi öngörmektedir. Nitekim bunun için bu sûreye İhlâs sûresi adı da verilmiştir. Buradaki yanlışın kaynağı ise, bu kimselerin, âyeti yanlış değerlendirmeleri ve âyetin, bunların dinlerini tanıdığını sanmalarıdır. Sonra da

^{257[257]} Seyf âyeti en sahih olan görüşe göre Tevbe sûresi 5. âyetidir. Ayrıca aynı sûrenin 36. âyeti diyenler de olmuştur.

baktılar ki, bu tanıma olayı "Seyf" âyetiyle ortadan kalkmıştır. Bunun üzerine de, sûredeki bu âyetin mensûh olduğunu söylediler.

Bir grup ta şöyle dediler: "Bu, kitapları olmayan bazı kâfirleri ayırmaktadır. İşte bunun için bu, tahsis edilmiştir!

Her şeyden önce böyle bir durumdan Allah'a sığınırız! Yani âyetin onların dediklerini kabul edeceği veya onların dinini tanınması hükmünün ve manâsının çıkması gibi bir durumdan Allah'a sığınırız. Zira böyle bir manâ hiç bir zaman varid değildir. Aksine Rasûlullah (s.a) ve ashabı ta başından beri onları inkâr ve reddetmekte çok çetin davranmış, dinlerini ayıplamış ve onları çirkin görmüşlerdir. Onları ve dinlerini tanımaktan da menetmiştir. Hemen her zaman ve her yerde onları tehdit etmiş ve korkutmuştur. O halde nasıl olur ki âyet onları ve dinlerini tanımaktadır diye söylenebilir? Böyle batıl ve boş bir iddiadan Allah'a sığınırız!

Daha önce de anlattığımız gibi âyet, kâfirlerden ve müşriklerden kesin uzaklaşmayı öngörmektedir. Âyet, onlara: Sizin halen üzerinde bulunduğunuz dini, biz hiç bir zaman kabul etmiyor ve bu hususta sizinle ebediyyen bir

muvafakata ve anlaşmaya da girmiyoruz" demektedir. Çünkü dininiz batıl bir dindir. Aynı zamanda size aittir, biz bu hususta sizinle ortak davranmayız, sizin şirkinize ortak olmayız. Kaldı ki, siz de bizim hak olan dinimiz konusunda bizimle ortak davranacak değilsiniz.

İşte bu, kesin ayrılma ve uzaklaşma ifadesidir. Bu onların dinlerinin kabul edilmeyişinin ve ondan ayrılışın kesin bir ifadesidir. O halde burada nasıl olur da bir ikrardan ve onların batıl dinlerinin tanınmasından söz edilebilir? Hatta nesih ve tahsisten bile söz edilemez.

Görüyorsunuz ya! Hüccet ve delil ile cihad olunduğu gibi, kılıç ile de cihad olunabilmektedir. O halde: "Sizin dininiz size ve benim

dinim de bana" diye söyleyerek sahadan çekilmekte söz konusu değildir.

Aksine bu âyet gerçekten geçerli ve muhkem bir âyettir, sabittir. Mü'minler ile kâfirler arasında, Allah (c.c) bundan kullarını ve onların ülkelerini temizleyinceye dek âyet sabittir, muhkemdir. Diğer taraftan âyetin bu kesin ayrılık ve uzaklaşma ifadesi hükmü, Ehli Sünnetten Rasûlullah (s.a)'a tabi olanlarla, sünnetine aykırı davranıp

bid'at yoluna sapanlar arasında da aynen geçerli ve muhkemdir. Çünkü bid'at erbabı Rasûlullah'ın sünnetinden başkasına davette bulunmaktadırlar. Bu gibi bidatçılara, Allah Rasûlünün halifeleri ve vereseleri "haydin oradan, sizin dininiz size, bizim dinimiz de bize" diye cevap verdiklerinde, yukarıdaki aynı ifadeyi söylemek istemektedirler. Yoksa bu, o halifelerin ve varislerin, bu bid'atçıların bidatlerini tanıdıkları anlamının çıkmasını gerektirmez. Aksine bu şöyle bir ifade olmaktadır. Biz kesinlikle sizden uazğız, bizim sizin yaptıklarınızla bir ilişğimiz yoktur. Onlar böyle söylerlerken onlara gereken cevapları vermekte, onlarla cihadı sürdürmeyi de bırakmamaktadırlar. İmkanları oranında onlara karşı ellerinden geleni yapmaktadırlar.^{258[258]}

Aslında bu konuda daha fazla bir izaha ve açıklamaya gerek de yoktur. Kaldı ki, Şeyhul İslâm İbn Teymiye buna ek olarak "Sizin dU niniz size, benim dinîm de bana" âyetiyle ilgili olmak üzere diyor ki:

"Leküm" ifadesinin başındaki (Lâm) edatı, arap

^{258[258]} Bedaiu'l-Fevâid, I, 138 141.

dilinde ihtisas yani aidiyet bildirir. Buna göre manâ şöyle olmaktadır: "Siz, kendi dininize ve inancınıza ait ve bağlısınız. Biz bu konuda size katılamayız." Nitekim ikinci cümledeki (Lâm)'ın ifadesi de böyledir. Yani: "Ben de kendi dinime bağlıyım ve buna aitim, bu itibarla bu dinim konusunda siz de bana ortak olacak değilsiniz." Nitekim Yüce Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Benim işim bana, sizin işiniz de size aittir. Siz benim yaptığım-dan uzaksınız, ben de sizin yaptığınızdan uzağım." (Yunus, 10/41)

Bu âyetten sakın, Rasûlullah'ın müşriklerin dinlerini ve inançlarını, aynı şekilde kitap ehlinin de din ve inançlarını tanıdığı manâsı anlaşılsın. Çünkü bazı mülhidler ve dinsizler bunu böyle anlamışlardır. Aynı zamanda âyetin onlarla cihadı yasakladığı anlamı da çıkarılsın. Zira yanlışlığa düşen kimileri böyle değerlendirerek âyeti mensuh kabul etmişlerdir.

Aksine âyet, bu gibi bir yanlış anlaşılma ve manâlandırmaya fırsat tanımamaktadır. Özellikle onların dinlerinden uzak durmayı ve kalmayı bildirmektedir. Zaten onlar da bizim dinimize yanaşmamaktadırlar.

Dolayısıyla müşriklerin yaptıkları şeyler, Rasûlullah'a ve iman edenlere zarar vermezler, onların işledikleriyle de ceza ya da mükafat görülecek değildir. Zira müslümanların amellerinin kâfirlere bir yararı yoktur. Kâfirlerin kendilerine zaten yararları olmayacaktır. İşte bu kesin olan bir iştir ki, muhkemdir, burada nesih, yani âyetin hükmünün yürürlükten kaldırıldığı gibi bir durum söz konusu değildir. Allah Rasûlü hiç bir zaman ne müşriklerin ve ne de kitap ehlinin dinlerini hoş karşılamamıştır. Öyleki bir göz açıp kapama anı kadar bile kabul etmemiş, reddetmiştir.

Aşağıda mealini sunacağımız Kâfirûn sûresine'dayanarak, "Rasûlullah (s.a), kâfirlerin din ve inançlarını tanımıştır" iddiasına kalkışanlar bulunmaktadır. Önce mealini sunalım, sonra da bu husustaki görüşleri belirtelim.

"(Ya Muhammed!) De ki: ' Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Şu anda siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmiyorsunuz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Öyle ya siz de benim kulluk ettiğime kulluk

etmezsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dinim bana."
(Kafirûn, 109/1-6)

Bu dinsiz ve mülhidler "Sizin dininiz size, benim dinim bana" buyruğunun manâsını; "Âyet ve Rasûlullah (s.a) kafirlerin dinini tanımaktadır." şeklinde yorumlamışlar. Sonra da bu âyetin mensuh olduğunu yani hükmünün yürürlükten kaldırıldığını söylemişlerdir. Böylece sanki kâfirlerin dinleri tanınmış ve hoş karşılanmış manâsı çıkarılmaya çalışılmıştır.

İşte bu, gerçekten Hz. Muhammed (s.a)'e karşı uydurulan en açık bir yalan ve iftiradır. Çünkü Hz. Muhammed (s.a), Allah'ın kendi peygamberlerini gönderdiği dinler ve indirmiş olduğu kitaplar dışında hiç bir dine ve hiç bir kitaba rıza göstermemiştir. Nitekim bu âyetin bir benzeri başka bir âyet meali de şöyledir:

"Onlar seni yalanlarlarsa de ki: Benim işim bana, sizin işiniz de size aittir. Siz benim yaptığımdan uzaksınız, ben de sizin yaptığınızdan uzağım." (Yunus, 10/41)

Bir başka âyette Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"İşte onun için sen (tevhide) davet et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların kötü arzularına

uyuma ve de ki: "Ben Allah'ın Kitap'tan indirdiğine inandım ve aranızda adaleti gerçekleştirmekle emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz de sizedir." (Şura, 42/15)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:.

"Sana uyan mü'minlere kanadını indir. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: Ben sizin yaptıklarınızdan muhakkak ki uzağım." (Şuara, 26/215-216)

Bu âyet, Hz. Peygamber (s.a)'e uyan mü'minlerden asi olanlarının masiyetlerinden O'nrun uzak olduğunu bildirmektedir. O halde en büyük muhalefet ve en şiddetli masiyet olan kafirlerin küfründen nasıl uzak kalmasın ki?^{259[259]}

Allah, Abdullah b. Abbas (r.a)'a rahmet eylesin, bu sûre ile ilgili olarak şöyle demişti: "İblîs için Kur'ân'da bu sûreden daha ağır kin yeren, onu şiddetli kine sevkeden bir sûre yoktur. Çünkü bu sûre Tevhidi bildiren ve şirkten de uzak ve beri kalmayı ön gören bir sûredir."^{260[260]}

Asmaî de şöyle diyor: "Kul Ya Eyyü hel kafirûn"

^{259[259]} İbn Teymiye, el-Cevabussahîh, Limen beddele Dîri el-Mesîh II, 30-32.

^{260[260]} Kurtubî Tefsiri, XX, 225.

süresiyle "Kulhuvellahu ahad (ihlas) sûresi için, "kişiyi nifaktan uzaklaştıran iki sûre" denilmiştir."²⁶¹[²⁶¹]

Allah'tan Gelecek Olan Ferahlık Yakındır

İbn İshak diyor ki: "Allah (c.c), dinini üstün kılmak ve peygamberini de başarıya erdirerek güçlü kılmak, ona verdiği va'di yerine getirmek istedi. Rasûlullah (s.a), panayır ve hac mevsimi döneminde çıkmış dolaşıyordu. Bu arada Medine'li yerliler olan Ensar'dan bir gurup insanla karşılaştı. Rasûlullah (s.a) kendini Arap kabilelerine tanıttı. Nitekim her mevsimde bunu yapıyordu. İşte yine böyle bir mevsimde Rasûlullah (s.a), Akabe tepesinin yanında, Allah'ın kendileri için hayır murad ettiği bir gurup Hazrec'li ile karşılaştı. Peygamber (s.a), bunlara:

"- Siz kimlerdensiniz ve kimsiniz? diye sordular.

Onlar da:

- Hazrec kabilesinden bir grubuz cevabım verdiler.

Rasûlullah (s.a): "- Yani Yahudî mevalisindensiniz öyê mi?"

²⁶¹[²⁶¹] Kurtubî Tefsîrî, XX, 255

diye sordu. Onlar-da:

- Evet, dediler. Bu defa Rasûlulah: "Acaba biraz oturmaz mısınız ki, sizinle konuşalım?" Onlar da, "hay hay, olur" dediler ve birlikte oturup konuştular. H. Peygamber (s.a) efendimiz onları Allah'ın dinine davet etti, onlara İslam'ı arzetti Kur'ân'dan âyetler okudu. Bunun üzerine birbirlerine dediler ki: "Ey kavim! Siz de biliyorsunuz ki, Allah'a yemin ederiz ki bu, Yahudilerin sizi, geleceğiyle korkuttuğu peygamberdir. Gelin onlar sizi geçmeden biz İslamı kabullenelim." İşte böylece Rasûlullah (s.a)'a icabet ettiler, davetini kabullendiler. Onlar Rasûlullah (sa.) tarafından kendilerine sunulan İslâm'ı kabul edince şöyle dediler:

- Biz, arkamızda kendi kavmimizi bıraktık. Bizim kavmimiz kadar aralarında kötülük ve düşmanlık bulunan başka bir kavim daha gösterilemez. Olur ki, senin yüzünden Allah (c.c), kavmimizi toplar ve böylece bir araya getirir. Biz onlara bunu takdim edeceğiz ve böylece onları da senin dinine davet edeceğiz, bizim sana icabet ettiğimiz gibi, bu dini onlara arzedeceğiz. Eğer böylece Allah (c.c), onları bir araya getirirse, bu takdirde senden

daha güçlü ve şerefli biri olmayacaktır.

Sonra dönüp ülkelerine gittiler, hepsi iman etmiş ve hepsi de hakkı doğrulamış olarak döndüler. Medine'ye geldiklerinde, kavimlerine Rasûlullah (s.a)'ı, onları İslam'a davetini anlattılar. Öyle ki İslam onlar arasında yayılır oldu. Hiç bir Ensar evi yoktu ki orada Rasûlullah (s.a) konuşulmuş olmasın.^{262[262]}

Evet, tüm sıkıntı ve zorluklardan, bu karşılıklı göğüs germe ve sabır olayından sonra, Allah (c.c), dinine yardım edene en büyük lütfü hazırladı ve böylece kelimesini yüceltti. O davayı yeryüzünde yaydı. Bütün bunlar Rasûlüne ve onun ilk ashabına sığınacakları bir yeri sağladıktan sonra oldu.

Gerçekten "Ensar'ın" "Ensarullah" diye isim almaları yani Allah'ın, Rasûlünün ve dininin yardımcıları diye adlandırılmaları, tüm şereflerin üzerinde bir şereftir. Evet Allah'ın yardımcıları, peygamberinin yardımcıları, dinin yardımcıları ve mü'min kullarının yardımcıları diye adlandırılmak ne büyük bir şereftir. Bunlar cahiliyenin ve onun tağutlannın ve zalimlerinin yardımcıları değiller.

^{262[262]} İbn Hişam, Sîrel, II, 70-71.

Gerçi bu sonuncuları insanların gözünde her ne kadar büyük de tanınsalar, gerçekte bunlar küçük ve aşağılıktırlar.

Hz. Peygamber (s.a.)'in Akabe tepeciğinde Medine'lilerle buluşmasından bir yıl sonra, ikinci yıl 12 erkek Mekke'ye geldiler. Bunlar Akabe'de Rasûlullah (s.a.) ile buluştular ve ona bey'at ettiler. İşte bu ikinci buluşmaya birinci Akabe denilmektedir. Yapılan beyat İslâm adına oldu. Hz. Peygamber (s.a.), bunlarla birlikte Hz. Mus'ab b. Umeyr (r.a.)'i gönderdi.^{263[263]} Mus'ab bunlara Kur'an okutuyor ve İslâmı öğretiyor, dini gereğince anlamaları için yardımcı oluyor namazda imamlık yapıyordu.^{264[264]}

Ertesi yıl hac mevsiminde Hz. Mus'ab b. Umeyr (r.a.) ile Ensar'-dan bir hayli kişi yola çıktılar. Hz. Peygamberle ikinci kez Akabe'de görüştüler. Medine'liler yola çıktıklarında Medine dışında aralarında şöyle konuştular:

^{263[263]} Mus'ab b. Umeyr b. Haşim, çok zengin bir ailede yetişti. Gerçekten çok dikkat çekici bir delikanlıydı. Kendisi Mekke'nin en iyi delikanlısı olarak tanınırdı, Müslüman olunca, onun bu durumu değişti, sıkıntı ve ızdırap içinde kaldı, sertliklerle karşılaştı. İlk müslümanlardandı. İlk kez Habeşistan'a hicret edenler arasında idi. Sonra Medine'ye hicret etti. Bedir'de bulundu, sancağı taşıdı ve Uhud'da şehit oldu. Sahih olan rivayete göre, Mus'ab bir elbise dışında hiç bir şey bırakmamıştır. Bununla da başını örttüklerinde ayaklan, ayaklarını kapattıklarında başı aç ik kalıyordu. Rasûlullah (s.a.) bunun için; "Ayaklarına izhir = otu kapatın" buyurdu. Buhârî, Cenaiz, H. 1272; İbn Abdilberr, el-İstîab, III, 468; İbn Hacer, İsâbe, 3/421.

^{264[264]} İbn Hişâm, Siret, 11, 76.

"Daha ne zaman kadar Allah Rasûlünü, Mekke dağlarında, kovulur, korkutulur ve korkar bir halde bırakacağız?"

İman, bu gençlerin kalblerinin tâ derinliklerine nüfuz etmişti. Artık bu gençler cesaret teneffüs ediyorlardı. Artık bu davetin ve davetçinin etrafını kuşatan boğucu ve öldürücü kuşatmanın çözümü zamanı gelmişti.^{265[265]}

Bey'at Sözleri

Rasûlullah (s.a.) konuşma yaptı ve sonra Kur'an okudu, Ensarı Allah'a ve dinine çağırdı, onları İslama teşvik etti, sonra da şöyle buyurdu:

"Ben, sizinle, kadınlarınızı, ve çocuklarınızı koruduğunuz gibi beni korumanız şartıyla beyatte bulunuyor, sözleşme yapıyorum." Bera' b. Ma'rur (r.a.)^{266[266]}; Hz. Peygamber (s.a.)'in elini tutarak şöyle konuştu

"Evet, Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, kadınlarımızı (çoluk-çocuğumuzu)

^{265[265]} Gazzalî, Fıkhu's-Siyre, 157.

^{266[266]} Ensardan olan Hazrec kabilesine mensup Berâ b. Ma'rûr, Rasûlullah (s.a.)'a ilk biatta bulunan, kibleye ilk yönelen, malının üçte birini ilk olarak vasiyet eden zattır. Aynı zamanda seçilen 12 temsilciden birisidir. (Geniş bilgi için bk. el-İsabe, I/144, Ziriklî, A'lâm, I/47. Hadis için bkz. Müsned, 3/461.

koruduğumuz şeylerden, kesinlikle seni de koruyacağız! Ey Allah'ın Rasûlü! Bizimle beyat yap. Biz, Allah'a andolsun ki, savaş erleri ve silahşörleriz (silah ehliyiz, eriyiz). Biz bunu silsileyle bize kadar gelen büyüklerimizden miras olarak almışızdır."

O böyle konuşurken tam bu sırada Ebr1 Heysem b. Teyhân sözün arasına girdi.^{267[267]}

Ve şöyle konuşmaya başladı:m

"- Ey Allah'ın Rasûlü! Bizlerle o adamlar (yahudiler) arasında, andlaşma ve sözleşmeler bulunmaktadı. Biz, sizinle yaptığımız bu anlaşmayla onları kesip atıyoruz. Yarın Allah (c.c.) seni muzaffer (üstün) kılsa, sen bizi bırakıp kavminin yanına mı dönersin acaba? Ra-vi diyor ki: Rasûlullah (s.a.) gülümsedi sonra da şöyle buyurdu: "Benim kanım sizin kanınız, benim zimmetim sizin zimmetinizdir. Ben sizdenim, siz de bendensiniz. Ben sizin kendileriyle savaştığınız kimselerle savaşır, kendileriyle barış yaptığınız (yapacağınız) kimselerle barış yaparım.

^{267[267]} Ebul Heysem b. Teyhân: Malik b. Atîk Evs kabilesinden olup, ensar'dandır. Aynı zamanda bu da 12 delegeden biridir. Hz. Peygamber (s.a) bu zat ile Osman b. Maz'ûn (c.c.)'u kardeş yapmıştır. Hemen hemen bütün savaşlarda bulunmuştur. Rasûlullah (s.a) için okuduğu mersiyesinde şöyle diyen zattır: "Sen ansızın bizi kulaklarımızdan ve burunlarımızdan ettin, biz peygamber Muhammed (s.a)'in kaybıyla perişan kaldık. "Hz. Ömer b. Hattab'ın hilafeti döneminde vefat etmiştir. H. 20'de bkz. İstîab, 4/200. İsabe, 4/212. İbn Kuteybe, Maarif, 270.

İbn Hişam da şöyle diyor: "Benim zimmetim, sizin zimmetinizdir, benim saygınlığım, sizin saygınlığınızdır (sizin dokunulmaz gösterdiğiniz benim için de dokunulmazdır.)"^{268[268]}

Daha sonra Es'ad b. Zürrâre ayağa kalktı ve şöyle konuştu:^{269[269]} "Ey Yesrib (Medine)'liler biraz yavaş olun bakalım. Doğrusu bizler bu zatın gerçekten Allah Rasûlü olduğunu bilerek, aynı zamanda develerimizin böğürlerini de tepe tepe buraya kadar gelmiş bulunmaktayız. Artık bugün tüm araplardan ayrılmak, ayrı bir baş çekmek ve sonunda da en hayırlılarımızın öldürülmesi, sizlerin ise kılıç darbeleriyle öldürülmeleri demektir bu antlaşma. Ancak bütün bunlara rağmen siz uzağı çok iyi gören bir kavimsiniz. O halde ona (Rasûlullah'a) tutununuz. Zira sizin bu konudaki ecriniz ve mükafatınız Allah'a aittir. Eyet siz ya böyle bir toplumsunuz veya siz canlarınızdan korkan korkak bir toplumsunuz, bu takdirde durumunuzu

^{268[268]} İbn Hişâm, Sîret, II, 84; Hadis için bk. müsned, 2/274.

^{269[269]} Es'ad b. Zürrare (Ebû Ümame): Ensardan olan bu zât Neccarî ve Hazrec kabilesine mensuptur. Her iki Akebe beyatında bulunmuş ve aynı zamanda kendi kabilesinin delegeliğini yapmıştır. Vakidî'nin bildirdiğine göre, kendisi H. 9. yılın başlarında vefat etmiştir. Beğavî'nin bildirdiğine göre diyor ki: "Öğrendiğime göre, hicretten sonra ölen ilk sahabîdir. Aynı zamanda Rasûlullah (s.a) tarafından İlk olarak cenazesi kılınandır. İbn Hacer de şöyle diyor: Meğazî ve Tarih bilimcileri, bu zatın Hz. Peygamber (s.a)'in sağlığında ve Bedir savaşından önce ölen ilk sahabî olduğunda ittifak etmişlerdir. el-İsabe, I, 34.

çekinmeden açıklayın ki, Allah nezdinde sizin için bu daha geçerli bir mazeret olabilir."

Hz. Esad b. Zürene'nin bu konuşması üzerine ona şöyle cevap verdiler:

Elini bizden çek. Vallahi, biz yaptığımız bu bi'ati antlaşma ve sözleşmeyi) ne bırakır ne de iptal ederiz. Sonra hepsi kalktılar, Rasûlullah (s.a)'a birer birer giderek onunla (bey'at) antlaşma yaptılar.^{270[270]}

Evet, işte bu Allah'a olan imanın ve O'na olan sevginin1'tâ kendisidir. Bu O'nun dini üzerinde bir araya gelme kardeşliğidir. O'nun adına birleşip yardımlaşmak ve zafere erişmektir. İşte bütün bunlar, Mekke'nin etrafında bulunan ve karanlıklar içerisinde yuvarlanıp giden bir toplumun ruh derinliklerinden patlayarak ortaya çıkan bir olaydır. Bu, öyle bir patlamadır ki, kendilerini Allah'ın ve dininin yardımcıları olduklarını ilan etmeye varan bir olaydır. Öyleki O'nun Rasûlünü koruyup himaye edecekler, tıpkı kendi ırz ve namuslarını korudukları gibi. Onu bu uğurda canlarını ortaya koyma pahasına kendilerini siper ederek savunacaklardır. Böylece onlar

^{270[270]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, III, 322, 339, 394; Hâkim, II, 624-625; Beyhakî, Sünenü'l-Kübrâ, IX, 9.

yaşadıkları sürece ona hiç bir eziyet, erişmeyecektir.^{271[271]}

Şimdi bir düşünün bakalım. Böylesine samimi ve güzel bir bağlılık örneği gösterilebilir mi? Evet bir bey'at düşünün ki, Allah'ın dini hakkında ve O'nun rızasını kazanmak adına yapılıyor. Bir de Rasûlullah Hz. Mustafa'nın onlara verdiği cevabı düşünün:

"Sizin kanınız, benim kanım, sizin zimmetiniz benim zimmetimdir. Ben sizdenim siz de bendensiniz. Sizin savaştıklarınızla savaşır, sizin barış yaptıklarınızla barış yaparım."

İşte bu, aralarındaki bağın gerçek ifadesidir. Öylesine bir bağlılık ki, müslüman kardeşin diğer müslüman kardeşine verdiği desteğin ifadesinin tâ kendisi olmaktadır. Evet hepsi bir tek kan ve can olmaktadır:

"Sizin savaştıklarınızla ben de savaşırım. Sizin barış yaptıklarınızla ben de barışığım."

Böylece tüm cahliî kan ilişkileri sona eriyor, cahiliyetten doğan yardımlaşmalara son veriliyor. Cahili dostluklar ve velayetler bir kenara itiliyor. Bunlar sırf islamın bunun yerine geçmesi ve onun yerini alması için

^{271[271]} Şeyh Gazzâlî, FıkhıTs-Sîre, 161.

yapılıyordu. Velayet ve dostluk İslâm adına yapılıyor, İslam saflarında bunun için durulup yer alınıyor. Tüm küfürden ve küfür ehlinden uzaklaşıyor. Yepyeni bir kardeşlikle insanlar birbirleriyle kucaklaşıyor ki, bu, Allah'ın onlara emrettiği kardeşlik olmaktadır. Evet, gerçek anlamda cahiliye yerine dosdoğru ve samimi olarak İslâmı aldılar. Nitekim Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadır:

"Mü'minin mü'mine bağlılığı, tıpkı kısımları birbirini perçinleyen bina gibidir."²⁷²[272]

İşte bizler, Allah'ın peygamberini, onun davetini ve onunla birlikte olanların durumunu takviyesini böylece öğrenmiş bulunmakta-yız. Ayrıca onlara neler hazırladığını* onları ne gibi imkanlara kavuşturduğunu, Allah'ın şeriatının ve metodunun uygulandığı, Ensarın yerini öğrenmiş oluyoruz. Burası öyle bir yurttur ki, buradakiler kendileri ihtiyaç içerisinde olmalarına rağmen kardeşlerini kendilerine tercih edenlerin yurduudur.

Şimdi de Medine döneminde aydınlatıcı yepyeni bir dayanışma, dostluk ve velayet örneğini göreceğiz.

²⁷²[272] Buhârî, Edeb, 36; Müslim, Birr 65 (2585); Mezâlim, 5.

6. BÖLÜM

MEDİNE DÖNEMİNDE VELÂ VE BERÂ'NİN UYGULANIŞI

Allah (c.c), dinini üstün kılmak, kulu ve elçisi Hz. Muhammed (s.a)'i ve beraberindekileri güçlü kılmayı diledi. Bunun için de, hak ile batıl arasında tam bir ayırıcı başlangıç olması için Rasûlüne hicreti emretti. Bir de Rahmanın evliyası (ya'rdımcıları)yla şeytanın yandaşlarının birbirinden ayrılması için hicreti emir buyurdu.^{273[273]}

Gerçekten hicret, Allah (c.c)'ın mü'minlere vadetmiş olduğu sözün yakın olduğunu gösteriyordu. Bu, Allah (c.c), mü'minlere dünyayı ve üzerindekileri vadettiği sürekli bir sözdür. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Allah, sizden iman edip iyi davranışlarda bulunanlara, kendilerinden Öncekileri sahip ve hakim kıldığı gibi kendilerini de yeryüzüne sahip ve hakim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslâm'ı) onların

^{273[273]} Zâdû'l-Meâd, III, 43.

iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve (geçirdikleri) korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını vadetti. Çünkü onlar bana kulluk ederler; hiç bir şeyi bana eş tutmazlar. Artık bundan sonra kim inkar ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır." (Nûr, 24/55)

Bir başka âyette mü'minlerin güçleneceğini ve yardıma erişeceklerini Rabbim bildirmektedir. Buyuruyor ki:

"Hatırlayın ki, bir zaman siz yeryüzünde aciz tanınan az (bir toplum) idiniz; insanların sizi kapıp götürmesinden korkuyordu-nuz da şükredesiniz diye Allah size yer-yurt verdi; yardımıyla sizi destekledi ve size temizinden nızıklar verdi." (Enfâl, 8/26)

Rabbimizin müslümanları güçlendirmesi ve yeryüzünde hakim kılması va'di, müslümanlar İslâm'ın öngördüğü şartlara bağlı kaldıkları ve onlardan taviz vermedikleri sürece devam edecektir. Bu şartlar; bir tek Allah'a kulluk ve ibadet ile O'na hiç bir şeyi ortak koşmamaktır.

Biraz Tarihi Bilgi

Allah (c.c) müslümanların hicretine izin verince, müslümanların kimisi gruplar halinde, kimisi de tek başına hicret ettiler. Müslümanlardan Mekke'de kalanlar sadece şu kimselerdi. Rasûlullah (s.a), Hz. Ebû Bekir (r.a) ve Hz. Ali (r.a). Bu ikisi Hz. Peygamber (s.a)'in emri üzere Mekke'de kalıyorlardı. Ayrıca bir de müşrikler tarafından hapsedilip zorla bırakılanlar vardı.

Müşrikler Hz. Peygamber (s.a)'in ashabının hazırlanıp Mekke'den çıkıp gittiklerini, beraberlerinde çoluk-çocukları ve mallarını Medine'ye sevkettiklerini gördüler. Bunun üzerine anladılar ki, Medine mü'minler için güçlü bir sığınak ve barınak olacaktır. Zira gerçekten Medine halkı güçlü, kuvvetli, savaşçı, hiç bir şeyden yümeyan bir toplumdur. Bunun üzerine Rasûlullah (s.a)'ın da oraya çıkıp gideceğinden korktular. Bunun için de tüm şiddet tedbirlerine başvurdular, her yolu denediler. Sırf bu amaçla "Darunnedve" denilen küfür meclisinde (Parlamentosunda) toplanıp bir araya geldiler. Orada

görüş ve fikir açıklayacak kim varsa hepsi istişare için geldiler ve toplantıya katıldılar.

Meclis bu toplantıda bir tek kararla ayrıldı. Karar şu idi. Her bir kabileden bir genç katılmak suretiyle, Rasûluîlah'ı öldürmek üzere hep birden öldürücü oklarını ve atışlarını yapacaklar. Böylece de onun kan bedeli de kabileler arasında pay edilerek kendilerince bu tehlikeden kurtulacaklardı.

Ancak Allah'ın yardımını her zaman peygamberiyle idi. Bu husus ta da peygamberine olan himaye ve yardımını, bu mücrim ve müşriklerin tüm hilelerinden üstün idi. Müşriklerin tuzaklarını bildirmek üzere Hz. Cebrail'i gönderdi. Hz. Cebrail geldiğinde Rasûlullah (s.a)'a, bu akşam yatağında yatmamasını emretti. Peygamber (s.a) beraberinde en sadık arkadaşı Ebû Bekir Sıddîk (r.a) olduğu halde evden ayrıldılar. Rasûlullah'ın yerinde sadece Hz. Ali b. Ebû Talib kaldı. Ali gece Hz. Muhammed (s.a)'in yatağında yattı. Sonunda Kureyş topluluğu bu işin sonuçsuz kaldığını görünce hüsrana uğradılar,, ne yapacaklarını şaşırıp kaldılar.^{274[274]}

^{274[274]} Ibn Hişam, Sîrel, 2/124-127; Zâdülmeâd, 3/50-51.

Artık Hz. Muhammed Mustafa (s) hicret yurdu olan Medine'ye ulaştı. Burası yardım, zafer ve koruma yurdu. Zira burada "Allah'ın yardımcıları" anlamında olan Ensârullah, bulunmaktadır. Gerçekten bu hicret, muhacirler için bir yardım ve zafer idi. Artık sığınacakları, yardım görecekları, mallarında, ev ve yurtlarında, hatta eşlerinde kendilerini ortak kılacak bir sığınak bulabilmişlerdi!

Bu zafer ve yardım sadece muhacirler için değildi. Bu, aynı zamanda Ensar için de geçerliydi. Çünkü hepsi de kin ve düşmanlık üzere birbirlerine karşı diş bilemekteydiler. Bilhassa Evs ve Hazrec kabileleri arasındaki bu kine son verildi. Diğer taraftan aralarında ayrılık ve fitne yayılmış bulunan yahudilerin de tuzağıyla karşı karşıya idiler. Bütün bunlar sona erdi.

Rasûlullah (s.a)'m Medine'de ilk iş olarak giriştiği şey, hemen bir mescid bina etmek oldu. Bu binada: "Allahü Ekber, Allahü Ekber" Rabbanî çağrı ve duyurusunu yükseltmek istiyordu. Bu, tertemiz ve pırıl pırıl mescidde, müslüman ümmeti eğitmek, ilahî vahyi buradan almak için inşa etti. insanlara, dinleriyle ilgili şeyler burada

öğretilsin istiyordu. Bu mescid aynı zamanda İslâm askerî komite merkezi idi. Çünkü Allah yolunda cihada burada karar veriliyor. Hareket buradan sevk ve idare ediliyordu.

Bundan sonra Rasûlullah (s.a), Enes b. Malik'in evinde Muhacir ile Ensâr'ı birbirleriyle kardeş yaptı. Hepsi doksan kişi idiler. Yansı Ensar, yarısı Muhacir idi. Eşitlik esasına göre hepsini birbirleriyle kardeş yaptı. Tâ Bedir savaşına kadar, aralarında herhangi bir kanbc.ğı, akrabalık olmaksızın birbirlerine mirasçı oldular. Bu ilişki, şu âyet ininceye kadar sürmüştü:

"Akraba olanlar, Allah'ın Kitabına göre, (mirascılık bakımından) birbirlerine diğer müzminlerden ve muhacirlerden daha yakındırlar; ancak, dostlarınıza uygun bir vasiyet yapmanız müstesnadır." (Ahzâb, 33/6)

Bu âyette görüldüğü gibi herhangi bir kardeşlik akdi söz konusu olmaksızın, mirascılığı yakınlara, akrabaya bırakmış olmaktadır.^{275[275]}

Gerçekten imana dayalı bu kardeşlik var ya, çok büyük faktördür. İnsanlığın birbirleriyle olan ilişkilerinde bu, yegane bağ olmaktadır. Aynı zamanda her bir mü'min

^{275[275]} Zadülmead, 3/63.

de bunu hissetmektedir. Nitekim değerli Üstad Muhammed Kutub şöyle diyor:

İster muhacir olsun, ister Ensar, her ikisi de Allah için birbirlerine bağlanmışlardır. Her biri kardeşini canı kadar sevmektedir. Halbuki bunlar aynı kabileden olmadıkları gibi aralarında herhangi bir kan bağı da yoktu. Hatta daha da ilerisi cahili dönemdeki kan bağı bile, onları bu manâda birbirlerine bağlamıyor, bu anlamda bir sevgi ve muhabbet oluşturmuyordu. Bu öylesi şaşırtıcı bir bağ ve sevgi idi ki, sadece akide ve inanç kardeşliğinden doğmakta idi.

İşte cahili ilişki ile İslâm ilişkisi arasındaki bu farkı bir düşününüz.

Acaba insanda bu manâda bir duygu, akide ve inanç dışındaki bir başka şey yüzünden niçin meydana gelemiyor?

Buna verilecek cevap şöyledir: Aslında bu konu bir sır ya da sihir değildir. Bu, sadece İslama olan inançtır. İnsanlar sıf Allah rızası için bu akide çerçevesinde bir araya gelebiliyorlar. Çünkü bunların her birerleri Allah'ı ve Rasûlünü tüm güçleriyle sevmektedir. Cahiliye döneminde olduğu gibi birbirinden görev çalmayı ve haksızlığı

edinmek gibi bir endişeleri yoktu artık bunların. Burada açıkça görülen yön ve husus şu idi. Allah için ve Allah sevgisi için bir araya gelmek.^{276[276]}

Muhacir İle Ensar'ın Kardeşliğini Anlamak

Doğrusu bu kardeşliği çok iyi bir şekilde değerlendirmek ve ders almak gerekir. Müslümanın hayatında kendisi için ister "Ümmet ok ma isterse de devlet olma planında olsun" ya da ferdî planda her biri için önemli dersler vardır.

Ümmet olma platformundaki önemine gelince; gerçekten bu kardeşlik, "Müslüman bir ümmet" olmayı-temelden oluşturmuş ve bu kavramı gerçekleştirmiştir. Bir ümmet ki, sadece akide ve inanç için bir araya gelmektedirler, sırf bu akide için yaşamaktadırlar. Herhangi bir kan bağı bir hasep-nesep ya da soy-sop, toprak, renk, dil, ırk veya akideleriyle çelişecek bir hesap için bir araya geliniyorlardı. Bütün bunlardan uzak, saf ve samimi olarak akideleri uğrunda tek ümmet olmak için birleşiyorlardı.

^{276[276]} İslami Eğitim Metodu, 2/40-41.

Zaten Allah (c.c) lütuf ve ikram sahibidir. Her türlü imkanı bağışlamıştır. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

"Hep birlikte Allah'ın ipine (İslam'a) sımsıkı yapışın; parçalanmayın. Allah'ın size olan nimetlerini hatırlayın: Hani siz birbirinize düşman kişiler idiniz de O, gönüllerinizi birleştirmiş ve O'-nun nimeti sayesinde kardeş kimseler olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında iken oradan da sizi O kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle açıklar ki doğru yolu bulasınız.

Sizden, hayra çağıran, iyiliği emredip kötülüğü meneden bir topluluk bulunsun. İşte onlar, kurtuluşa erenlerdir.

"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın. İşte bunlar için büyük bir azap vardır." (Âl'i İmrân, 3/103-105)

Artık bundan böyle mü'minler birbirlerinin yakını, dostu ve velileri oldular. Her birisi kardeşini canım sever gibi seviyor, sırf bu dava için ona yardıma koşuyor ve bunun için cihad ediyordu. Kardeşini tüm yakınlarından, sevdiklerinden, malından, ailesinden, akrabalarından, kabilesinden ve çocuklarından da üstün olarak seviyor ve

onlara tercih ediyordu. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Mü'min erkeklerle mü'min kadınların da bir kısmı, bir kısmının velileridir." (Tevbe, 9/71)

Artık bundan böyle mü'minler bir tek vücut gibi oldular. Öyle ki Rasûlullah (s.a)'ın buyurduğu gibi olmuşlardı.

"Mü'minin mü'mine bağlılığı, tıpkı kısımları birbirine perçinlenen bina gibidir." Daha sonra Rasûlullah (s.a) bunu göstermek için parmaklarını birbirine geçirdi, kenetledi.^{277[277]} Numan b. Beşîr'in söylediğine göre Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

"Tüm müzminlerin, birbirlerine merhamet etmekte, birbirlerini sevmekte, birbirlerine şefkat ve lütufta bulunma hususunda tıpkı bir vücut gibi olduklarını görürsün. O vücuttan bir organ hastalanınca, vücudun diğer organları, birbirlerini hasta organın acısına, uykusuzlukla ve hararet (humma) ile katılmaya çağırır (acıyı birlikte paylaşırlar)"^{278[278]}

Allah (c.c), Muhacir ve Ensar'ı övüyor ve önce

^{277[277]} Müslim, birr, 2585; Buhârî, Edeb, 36; Mezâlim, 5.

^{278[278]} Buhârî, Edeb, 27; Müslim, Birr, 66 (Lafız Buhârî'nindir.)

muhacirler hakkında şöyle buyuruyor;

"(Allah'ın verdiği bu ganimet mallan), yurtlarından ve mallarından çıkarılmış olan, Allah'tan bir lütuf ve rıza dileyen, Allah'ın dinine ve peygamberine

yardım eden fakir muhacirlerindir. İşte doğru olanlar bunlardır.(Haşr, 59/8)

Ensar hakkında da şöyle buyurmaktadır:

"Daha önceden Medine'yi yurt edinmiş ve gönüllerine imanı yerleştirmiş olan kimseler, kendilerine göç edip gelenleri severler ve onlara verilenler karşısında içlerinde bir kaygı duymazlar. Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin cimriliğinden korunursa, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Haşr, 59/9)

Aslında durum bundan çok daha büyük ve önemlidir. Bu Ensar ki, Rasûlullah (s.a)'a barınak oldular, onun yanında yer alanlara kucak açtılar, korudular, himaye ettiler, yardım ettiler. Sırf Allah rızası için onlara canlarını ve varlıklarını sundular, onlar için imkanlarını seferber ettiler. Hepsi bu akideleri sebebiyle birbirlerini sever oldular. Müslüman bu akide ile dinine bağılı olarak

Rabbine teslim olmuştur. Nitekim müslüman olan kimsenin Ensarı sevmesi bir iman ve akide gereği olduğu gibi, onlara buğzetmek, onları sevmemek te münafıklık olarak kabul edilmiştir. Hatta Sahih olan bir hadiste Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır;

"İmanın alameti, Ensar'ı sevmek, münafıklığın alameti ise, Ensar'a buğzetmektir."²⁷⁹[²⁷⁹]

Yine Rasûlullah (s.a) Efendimiz şöyle buyurmaktadırlar:"Ensar'ı ancak mü'min olanlar sever, onlara buğz edenler ise ancak münafık olanlardır. Kim onları severse Allah (c.c) da onu sever, kim de onlara buğzederse, Allah (c.c) da ona buğzeder."²⁸⁰[²⁸⁰]

İşte böyle bir kardeşlik sayesinde "İslâm toplumu ve cemaati oluştu." Bu toplum ki, "La ilahe illallah" sancağını gölgelendirdiler (dalgalandırdılar). Rabbani şeriatı sağlamlaştırdılar/Onlar birbirlerini sevmekte yücelip fani oldular. Sırf bu amaçla iyiliği emrettiler ve kötülükten de nehyettiler. Cihad onların tek amacı oldu. Onların yolu Allah'a davet idi, hayatlarının ve yaşantılarının metodu da bu oldu. Bunlar için güçlü olan zayıftı. Ta ki bu güçlüden

²⁷⁹[²⁷⁹] Buhârî, İman 10; Müslim, İman, 19; Menakıbul Ensâr, 4.

²⁸⁰[²⁸⁰] Buhârî, Menakıb, 4-5, Müslim, İman, 20.

zayıfın hakkı elde olununcaya dek. Zayıf olan da güçlü idi, zira onun hakkı güçlüden alınırdı. Bunlar sadece Allah'a, Rasûlüne ve mü'minlere dostluklarını ve yetkilerini verirlerdi. Düşmanlıkları ve hoşnudsuzlukları ise, en yakınları da olsa Allah düşmanlarına karşı idi. Onlardan tüm ilişkilerini keserlerdi. İmanın tadını ve lezzetini artık tadmışlardı. Küfrü ve küfür ehlini öylesine tanımışlardı ki, hiç biri, tekrar küfre girmektense, ateşe girmeyi çok daha fazla isterdi. İşte küfür ve küfür ehlinden bu derece nefret ediyor ve uzak duruyorlardı. Çünkü Allah (c.c), bir defa kendilerini ondan kurtardıktan sonra tekrar oraya dönmeyi kesinlikle istemezlerdi. Nitekim Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuştur ve buyruk tahakkuk etmiştir:

"Hiç bir kimse, kişiyi ancak Allah için sevinceye, Allah kendisini küfürden kurtardıktan sonra tekrar küfre dönmektense ateşe atılması kendisine sevimli oluncaya ve Allah ile Rasûlü kendisine başkalarından daha sevgili oluncaya kadar imanın tadını bulamaz."²⁸¹[²⁸¹]

İşte bu imana dayalı kardeşlik sayesinde kişi "Toplumsal garantiye" erişmiş olur. Bundan böyle kendisi

²⁸¹[²⁸¹] Buhârî, Edeb, 42; Müslim, iman, 43.

için açık bir Şekil ortaya ıkmiŐ olur. Bu şöyle bariz bir durumdur ki, başka hiÇ bir Şeyde bulunma imkanı yoktur.

Yine Buhârî'nin rivayet ettiği örneklerdendir. Rasûlullah (s.a) Medine'ye geldiklerinde, Abdurrahman b. Avf (r.a) ile Sa'd b. Rebî'i birbirlerine kardeş yaptı. Bu ikisi kardeş olduktan sonra Sa'd, Abdurrahman'a Şöyle demiştir:

- Ben en çok malı olan (zengin olan) bir kimseyim. Malımı ikiye blŐtrdm. Yarisı senin! Aynı zamanda benim iki de hanımım var, bak, ikisinden hangisi hoşuna giderse, onu bana Şöyle, ben boŐaya-yım, o da iddetini (bekleme sresini) bitirince, sen onunla evlen! diye teklifte bulundu. Ancak Abdurrahman (r.a):

“- Allah aileni ve malını senin için mübarek ve bereketli kılsın. Sizin arŐınız neresidir, bana orayı, pazar yerini göster" dedi. Bunun zerine kendisine Kaynuka oğulları çarŐısını gösterdiler. Artık Abdurrahman bundan böyle o çarŐıdan her dönüşünde beraberinde muhakkak keŐ ve yağdan bir fazlalıkla dönerdi. Sonra her sabah o çarŐıya ticaret maksadıyla gitmeyi sürdürdü. Nihayet bir gün kendisinde (zifafa girenlere ait) zerinde zaferan eseri

olduğu halde, Rasûlullah'ı ziyarete geldi. Hz. Peygamber (s.a):

"- Nedir bu .halin?" diye sordular. O da:

"- Evlendim" dedi. Rasûlullah (s.a):

"- Kadına ne kadar mehir verdin?" diye sordu.

Abdurrahman da: "

"- Bir çekirdek ağırlığında altın verdim," dedi.^{282[282]}

Burada esasen dikkat edilecek şey, Sa'd'ın kişiliğine ve üstün vasfına sadece şaşkırmamak lazımdır. Burada hayret ve gıpta edilecek diğer bir şey de, Abdurrahman (r.a)'ın üstün kişiliğini de düşünmektir. O Abdurrahman ki, Yahudileri kendi pazarlarında ve sahalarında köşeye sıkıştırmıştır. Öyleki pazara çıktıktan az bir süre sonra hem kendi iffetini koruyacak imkanı elde etmiş, hem de ırzını koruyacak evlenme imkanını bulabilmişti. İşte bütün bunlar gerçekten imanın verdiği en üstün ahlakın bir sonucu olabilmektedir.^{283[283]}

Sözün özü: Bu kardeşlik; gerçekten İslam'ın kardeşlik esaslarını pratik açısından ortaya koymuştur. Bu da onların bağlı bulundukları akidelerinden ve inançlarından

^{282[282]} Buhârî, Menakibul-Ensâr, 5-6.

^{283[283]} Şeyh Gazzalî, Fıkhussîre, 193.

doğmuş, mü'minlerin ruhlarına bu yönden kesin etkisini bırakmıştır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Mü'minler, ancak kardeşirler." (Hucûrât, 49/10) Bu, kesin başarıyla sonuçlanmış olan bir örnektir ve bunu başarmada da tarihî açıdan bakılırsa yine tek örnek olduğu görülecektir. Diğer taraftan bu: "Kardeşleri için garanti sağlamak" açısından da pratikte uygulanan tek örnek olmaktadır. Bu, gerçekten İslam toplumunun binasının oluşmasında da derin anlamı ve faktörü olan bir örnektir. Güçlü olanlar, güçsüz olanların durumlarını sırf Allah rızası için ve bu temele bağlı kalarak üzerlerine alıp garanti etmişlerdi. Bu, işin bir yönü. Diğer bir yönü ise; Allah'ın hoşnud olabileceği kadar Allah'ın kendilerine verdiği malî imkandan tasarrufta bulunmak. İşte ikinci yön de budur. Bunların hepsi de dikkat çekici şeylerdir.^{284[284]}

Hiç bir tarih kesinlikle, Ensar'm Muhacir'i karşılayıp bağrına bastıkları gibi bir olaya ne tanıktır, ne bundan başka bir örnek gösterebilir. Sonsuz ve asil bir sevgi, gayet cömertçe olan bir kucak açış ve se-havet, sonsuz hoşnudluğa varan bir ortaklık ve kaynaşma, onları ba-

^{284[284]} M. Kutub, İslâm'da Eğitim ve Terbiye Metodu, 2/69.

ğırlarına basmak için olan yarışla sıkıntılarını paylaşmak için olan gayretleri ... öyleki rivayete göre, herhangi bir muhacir ancak bir kura sonucu bir Ensarî'nin evine varmıştır. Çünkü Ensar muhaciri aralarında adeta paylaşamaz olmuşlardı. İşte en büyük kardeşlik örneği...^{285[285]}

Medine Döneminde Dostluk Ve Düşmandan Uzaklaşmak

Daha önceki bölümlerde anlattığımız gibi, Mekke'de bu, sadece hüccet ve delilleri ortaya koymak noktasında kendisini gösteriyor, eziyetlere, işkencelere dayanmak, güzel karşılık vermek gibi tavırlar temeli oluşturuyordu. Bunun böyle olması da Rabbânî hikmetin gereği idi. Meselâ; Hanîf dini üzerinde mü'minlerin eğitilmesi, onun gösterdiği aydınlıklı yolda gönüllerini parlatmak, tümüyle bir işi yapmad veya terketmede eşit olarak Allah'ın emri ile kendilerini kamil mana da kayıtlı tutmaktı.

Ancak Medine döneminde farklı bir durum söz

^{285[285]} Fî Zilâl, 6/3526.

konusu idi. Hicretten tutun tâ Muhacirler ile Ensar arasında kardeşlik olayına kadarj farklı bir durum... İslâmî bir devletin kuruluşundan Allah yolunda cihada dek varan yepyeni bir durum. İslâm şeriatının duruma hakim! olmasına varıncaya kadar yepyeni bir dönem.

Bizim bu dönemle ilgili olarak ele alacağımız ilk şey, Rasûlullahj (s.a)'ın Muhacir ile Ensar için yazdırmış olduğu yazılı vesika ve belge olacaktır. Evet Muhacir, Ensar ve bunlara katılacaklarla ilgili yazıhi belge. Zira Medine'de aynı zamanda Yahudiler de bulunmaktadır. Onlarla sözleşme ve antlaşmaları vardı. Aynı zamanda onları dinlerind serbest bırakıyor, mallarını onlara terk ediyor. Aynı zamanda bu belgeye bağlı kalmaları için karşılıklı şartlar ortaya konuluyordu. Bu konuyu İbn İshak, herhangi bir senede bağlı kalmaksızın aktarmaktadır.^{286[286]}

Diğer taraftan aynı konuyu Saatî diye meşhur olan Ahmed el-Bennâ da, Ahmet b. Hanbel'in Müsnedine yazmış olduğu şerhinde açıklamaktadır.^{287[287]} Bu konuyu sadece bunlar değil, hemen hemen tüm siyer ve Meğazî bilginleri eserlerine kaydetmişlerdir.

^{286[286]} İbn Hişam, Sîret, 2/147.

^{287[287]} Bennâ, Müsned şerhi, 21/10.

Ancak ben burada konunun sadece muvalat, dostluk ve ilişkilerle ilgili bölümlerini anlatmakla yetineceğim. Bu belgenin başında ilk] olarak şunları görmekteyiz:

Muhacir Ensar Sözleşmeleri

"Bismillahirrahmanirrahîm =Rahman ve Rahîm olan Ailah'ml adıyla. Bu belge, Peygamber Muhammed (s.a) tarafından, Kureyş'H ve Yesrib (Medine)li mü'mîn-müslümanlara bunlara bağlı ve katılmış olanlar ve kendileriyle birlikte savaşıacaklar arasında yazılan bir (yazılı) belgedir. Kaldı ki bunlar, diğer insanlardan farklı bir topluluklardır."^{288[288]}

"Hiç bir mü'min, başka bir mü'minin Mevlası ile aleyhte bir anlaşma yapmayacaktır. "Takva sahibi mü'minler, içlerinden azgınlık eden ya da zulüm ve haksızlık yapmak isteyen, ya da günah işleyen veya düşmanlık eden veya mü'minler arasında karışıklık çıkaran kimseye karşı cephe alacaklar ve o, onlardan herhangi birisinin çocuğu da olsa, hepsinin elleri onun aleyhine

^{288[288]} İbn Hişam Sire, 247.

kalkacaktır."

"Hiç bir mü'min, bir kâfir için, bir mü'mini öldürmeyecek ve mü'mine karşı kâfire yardımcı da olmayacaktır.

"Aslında Allah'ın ahdi ve teminatı her bir mü'min için birdir. Öyleki onların en aşağılık görülenlerine de şamildir. Zira mü'minler diğer insanlara göre ayrıca birbirlerinin mevlası ve yardımcısıdırlar."

"Ayrıca yahudilerden bize uyanlar ise, hiç bir vakit zulme uğramayacaklar ve aleyhlerinde de bir yardımlaşmaya gidilmeksizin yardım göreceklardır."

"Mü'minlerin barışı aslında birdir. Hiç bir mü'min, Allah yolundaki bir savaşta, mü'minlerden ayrı olarak bir barış yapamaz. Onlar ancak aralarında eşitlik ve adalet çerçevesinde hep beraber olarak barış yapacaklardır."

"Bu sahifede (belgede)kileri kabul ve ikrar eden, Allah'a ve ahi-ret gününe inanan bir mü'minin, ortaya kötü bir olay çıkaran kimseye yardım etmesi ve onu barındırması helal (doğru) değildir. Böyle bir kimseye yardım eden ya da onu barındıran kimse, kıyamet günü Allah'ın laneti ve gazabı onun üzerine olacaktır. Bu

kimsenin tevbesi olsun, kurtulma akçesi olsun kendisinden kabul olunmayacaktır. Sizler herhangi bir şeyde ihtilafa düştüğünüzde olunmayacaktır. Sizler herhangi bir şeyde ihtilafa düştüğünüzde o şey, Aziz ve Celîl olan Allah'a ve Muhammed (s.a)'e havale olunacaktır. Yahudiler mü'minlerle birlikte savaşa devam ettikleri sürece, savaş giderlerine katılacaklardır.^{289[289]}

Bu belge, insan haklarını ortaya kovması açısından en doğru ve en gerçekçi bir belgedir. Çünkü bu belge İslam toplumunu birbirlerine kenetleyen, birbirinin hukukunu korumasını sağlayan bir belgedir.

Aynı zamanda bu belge, başka dinlerden olan kimselerin haklarını da garanti altına almaktadır. Evet başka din mensupları İslam şeriatının hükmü altında gölgelendikleri sürece onların da hukukunu koruyan bir belge...

Merhum İbn Kayyum, uygar bir toplumun şekil ve durumunu şu sözleriyle özetlemektedir:

Hz. Peygamber (s.a) Medine-i Münevvere'ye teşriflerinde, kâfirler üç kısma bölündüler.

^{289[289]} İbn Hişâmı, Siyer, 2/148-149.

Bir kısmı Rasûlullah (s.a) ile antlaşma yaptı ve Rasûlullah'a karşı koymamak, müslümanlara karşı çıkmamak şartı üzerinde anlaştılar, aleyhte bir harekete geçmemeye söz verdiler. Küfürlerinde devam etmeleriyle birlikte, müslümanların düşmanlarına dostluk ve velayet göstermeyecekler. Böylece kanlar ve mallar açısından güvence altında olacaklardır.

İkinci bir kısım ise, onunla savaştı ve kendisine karşı düşmanlık bayrağını çektiler.

Üçüncü bir kısım da onu bıraktılar, kendisiyle herhangi bir savaşa girişmediler. Aksine Rasûlullah'ın işini kendisine ve düşmanlarına bıraktılar. Diğer taraftan bunlardan bir kısmı içten içe Hz. Mu-hammed'in hakim olmasını ve zafer kazanmasını istiyor ve arzuluyor-du. Kimisi de düşmanlarının başarı kazanıp üstün olmasını istiyordu. Kimisi görünürde Rasûlullah (s.a) ile beraber olduklarını söylerlerken, içten içe yani gizli olarak ta düşman ile hareket ediyorlardı. Bunlar böylece her iki taraftan yana zanlarınca güven içinde olmak istiyorlardı. Bu gurup münafık gruptu.

Bütün bu gruplarla yapılan muamele Yüce

Rabbimizin emri doğrultusunda olmuştur.^{290[290]}

Bû araştırma esnasında bu antlaşmanın belirgin üç özelliğinin ortaya çıktığını gördüm:

1. Ehli Kitab'ın müslümanlara kurdukları komplo hile ve tuzaklar (Sonra bunlarla dostluk kurulması ve bunlara itaat etmek yasaklanmıştır.)

2. Nifakın ve münafıklığın ortaya çıkıp, müslümanlara karşı gizliden harekete geçmesi.

3. Bütün bu grupların hepsinden uzak durmak. Yani müslüman-lar ile düşmanları arasında tam ve kesin bir ayrılık. Bunun bir başka yönü vardır ki, biz bunu yeri geldiğinde aktaracağız.

Ehli Kitab'ın Tuzak Kurmaları Sonucu Müslümanların Bunlarla Dostluktan Menedilişi

İnsaf ehli araştırmacı tarihçiler, yahudi tarihiyle ilgili araştırmalarında şu hususlarda ittifak etmişlerdir

Yahudiler gerçekten kindar bir millettirler. Tabiatlarında hile yapmak ve aldatmak yatıyor.

^{290[290]} Zâdu'l-Meâd, III, 126.

Karşısındakine zulmetmek ve onu gadre uğratmak kanlarına işlemiştir. Allah'a ve Rasûlüne karşı savaşmayı ahlak haline getirmişlerdir.

Allah (c.c)'m bildiği bir hikmet gereği, risâlet görevi İsrailoğulla-rından peygamberlerin sonuncusu, Kureyşli ve Haşimî soyuna bağlı arap olan Abdullah oğlu Muhammed (s.a)'e geçmiştir. Yahudiler özellikle hile ve tuzaklarına Mekke'de başlamışlardı. Rasûlullah (s.a), Mçk-ke'de olduğu dönemde, Kureyşlilerin inatçı sorulan konusunda Yahudiler bunlara hep yardımcı olmuşlardır. Kureyşlilerin Rasûlul-lah(s.a)'a sormakta inadla ısrar ettikleri sorularda.. Meselâ Yahudiler Kureyş'lilere: "Ona ruhtan sorun, Ashab'ı Kehfi sorun gibi fikirler verip, Rasûlullah'ın zor durumda bırakılmasını sağlamaya çalışmışlardır. Bunlar Kehf sûresinde anlatılmıştır.

Rasûlullah (s.a) ve kendisine iman edenler hep birlikte Medine'ye hicret edince yahudilerin dünyaları başlarına çöktü, kıyametleri koptu. Artık bundan böyle durup dinlenmeden hile, tuzak komplolar ve fesadı yaygınlaştırdılar. Bu yoğunluğun artış sebebi şu idi. Yeryüzünde bir İslâm devleti kurulmuştur. Ve bunun onlar

üzerinde çok büyük menfî etkisi olmuştur. Çünkü İslam, onların gücünü ve belini kırdı. Zira hakkı hakim kıldı. Onların gizledikleri bütün hileleri ortaya çıkardı. İnsanların onların şerrinden ve kötülüklerinden çekip kurdar-dı. Onların hakimiyetlerini ve varlıklarını paramparça etti, zulümlerine ve tuzaklarına son verdi. Artık bundan böyle orada İslam'a ve mü'-minlere hile yapacak ve tuzak kuracak durumda değillerdi.

Yahudiler, müslüman olmak isteyenlere karşı hemen her türlü felaket ve musibeti reva görüyorlar, onlara zulmederek İslamı Önlemek

istiyorlardı. Aslında nifak ve münafıklık olayı bunların kucağında büyüyüp gelişmiş, faaliyet merkezi olmuştur. Daha önce zikretmiş olduğumuz yazılı belgeye riâyet etmemişler, daima Allah'a ve Rasûlüne ihanet etmişlerdir. Müslümanlara zulmetmişler, onları gadre uğratmışlardır. Müşrik ve kâfirlerle beraber bulunarak, yetkilerini ve dostluklarını her zaman onlar lehine kullanmışlardır. Rasûlullah (s.a)'a eziyet etmişler ve bir çok suikastlar düzenlemişlerdi. Ancak hiç bir zaman başarılı olamadılar...

Özellikle Kur'ân'ın Medine'de inen bölümleri ve bu sûrelerin en büyükleri olan Bakara, Ali İmrân, Nisa ve Maide bu noktaya dikkat çekmiş, onların gizli dolaplarını, hile ve tuzaklarını ortaya koymuş onları böylece rezil etmiştir. Aslında buna dair âyetler bir hayli çoktur. Ancak ben bunlardan sadece bazılarını burada sunmak istiyorum. Bu sayede, günümüzde onların tuzağına düşüp aldanmış olan müslüman-larca konu iyice açıklığa kavuşmuş olsun istiyorum. Zira bu aldanan müslümanlar, onları dost ediniyorlar, velayetlerini onlara veriyorlar, onları ta'zim ediyorlar, saygı duyuyorlar, hatta bundan öte onlara uyararak peşlerinden gidiyorlar. Halbuki mü'minleri aldatan bu kişiler peygamberleri öldüren, yeryüzünde fesad ve bozgunculuk çıkaran Allah düşmanları ve lanetli kimselerdir. Rabbimiz bu konuda şöyle buyuruyor;

"Ehli kitaptan çoğu, hakikat kendilerine apaçık belli olduktan sonra, sırf içlerindeki kıskançlıktan ötürü, sîzi imanınızdan sonra küfre döndürmek isterler. Siz, Allah onlar hakkındaki emrini getirinceye kadar affedip bağışlayın. Şüphesiz Allah her şeye kadirdir."(Bakara,2/109)

"Ehli kitaptan bir kısmı istediler ki, ne yapıp edip sizi saptırabilsinler. Oysa onlar, sadece kendilerini saptırırlar da farkına bile varmazlar." (Al'i İmrân, 3/69)

"Ehl'i kitaptan bir gurup; "Mü'mirilere indirilmiş olana sabahleyin (görünüşte) inanıp akşamleyin inkâr edin. Belki onlar (böylece dinlerinden) dönerler." dedi." "Al'i İmrân, 3/72"

Bu âyet meali aşağıda sunulacak olan bir yahudi planıyla ilgili olarak inmiştir.

Rivayete göre, Hayber yahudilerinden 12 kişilik bir hahamlar (din adamları) topluluğu günün ilk saatlerinde sözde İslâm'ı kabul edip böylece müslüman gözükecekler, ancak akşama doğru, kendi kitaplarına baktıklarında, orada Hz. Muhammed (s.a)'in peygamberliğine ilişkin bir işarete rastlayamadıkları ileri sürerek müslümanların dinlerinden dönmelerini sağlamaya çalışacaklardı. Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

"(Yahudiler ve hnstiyanlar müslümanlara:) "Yahudi ya da hristiyan olun ki, doğru yolu bulasınız." dediler. De ki: "Hayır!Biz, Hanif olan İbrahim'in dini ne uyarız. O, müşriklerden değildi." (Bakara, 2/135)

"(Ey Mü'minler!) Kâfirler de putperestler de Rabbinizden size bir hayır indirilmesini istemezler. Halbuki Allah rahmetini dilediğine verir. Allah büyük lütuf sahibidir." (Bakara, 2/105).

"Ey iman edenler! Kendi dı-şınızdakileri sırdaş edinmeyin. Çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıkları ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmak

tadır. Kalblerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür. Eğer düşünüp anlıyorsanız âyetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz." (Al'i İmrân, 3/118)

İşte bu manâda daha bir çok âyetler, bunların müslümanlara karşı olan hilelerini ortaya koymaktadır, yine bunların müslümanlar ve onlara tabi olanlar için hazırlayıp pusuda bekleye durdukları tuzaklarını ortaya koymaktadır. Bunun içindir ki, gelen bir çok âyetler mü'min-lerin dikkatini çekmiş, onları uyarmış, bunların genel olarak kâfirleri dinlememeleri ve özellikle de Ehli kitaba kulak vermemeleri istenmiştir. Bunlara kulak asılmayacak, itaat olunmayacaktı. Bunlar dost ve veli

edinilmeyecek, bunlara karşı herhangi bir eğilim de gösterilmeyecektir. Ben bunu daha fazla uzatmak istemiyorum. Yine bazı âyet mealleri sunayım. Çünkü ileride yine bu bölümde, dostluk kurmanın ve ilişkinin şekilleri bahsinde meseleye daha geniş yaklaşacağız inşaallah...

Rabbimiz (c.c) buyuruyor ki:

"Sen dinlerine uymadıkça yahudiler de hıristiyanlar da senden razı olmayacaklardır. De ki, "Doğru yol, ancak Allah'ın yoludur." Sana gelen ilimden sonra bilfarz onların arzularına uyacâk olursan, andolsun ki, Allah'-tan sana ne bir dost, ne de bir yardımcı vardır." (Bakara, 2/120)

"Ey iman edenler! Eğer kâfirlere uyarsanız, sizi eski dininize geri çevirirler; o takdirde büsbütün kaybedersiniz. Bilakis, mevtamız Allah'tır ve O, yardımcılarının en hayırhsıdır." (Ali İmrân, 3/149-150)

"Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir guruba uyarsanız imanın/dan sonra sizi yeniden kâfir ederler. Size Allah'ın âyetleri okunurken, üstelik Allah Kasûlü de aranızda iken, nasıl inkara saparsınız? Her kim

Allah'a bağlanırsa, kesinlikte doğru yola iletilmiştir." (Al'i îmrân, 3/100-101)

Bu ik âyetin nüzul sebebiyle ilgili olarak şu olay anlatılmaktadır: Şâs b. Kays cahiliye düşüncesine son derece bağlı yaşlı bir yahudidir. Küfürde çok ileri bir noktada olduğu gibi, müslümanlara karşı olan kini de oldukça şiddetlidir, müslümanlara hasedtmekte ve onları çe-kememektedir. Bir gün Evs ve Hazrec kabilesinden olan müslümanlar, Rasûlullah'ın ashabına uğradı. Onları hep bir arada oturup güzel güzel konuştuklarını, aralarında herhangi bir ihtilafın olmadığını gördü. Buna çok içerledi. Onların bu cemaatı ve birbirlerine olan bağlılığı onu adeta çileden çıkardı. Çünkü bu iki kabile İslamdan önce birbirinin kanına susamış iki büyük düşman idiler. Ancak İslamı kabullenmelerinden sonra artık kan kardeşliğinden öteye bir kardeşlik, din kardeşliği ve Rasûlullah'a ashab olma bahtiyarlığı doğmuştu. Bu yahudi kendi kendine şöyle konuşmuştu:

"Artık kayle oğulları topluluğu bu ülkede bir araya gelebilmiş olduğuna göre bundan böyle, bizim burada toplanmamıza imkan kalmamıştır!" Hemen yanında ki bir

yahudi gencine şunları teklif etti:

- Derhal git, aralarına gir ve otur, onlarla birlikte ol. Sonra da o iki kabilenin birbirlerini kırdığı cahiliye dönemindeki Buas savaşından söz et, onda olanları anlat, aynı zamanda o esnada iki kabilenin birbirlerine atışma olarak söyledikleri şiirlerden de oku, oku ki, birlikleri bozulsun, dedi.

Yahudi genci derhal verilen emri yerine getirdi. İki kabile bunun üzerine birbirleriyle atıştılar, kimi övünürken, kimi de başkaca şeyler ileri sürerek birbirlerine münakaşa etmeye başladılar. Bu arada iki kabileden birer kişi birbirlerinin üzerine saldırdı. Böylece atışıp dururlarken, o iki adamdan biri diğerine şöyle dedi:

İstersen, ben onu o olayı tekrar meydana getireyim. Her iki gurup tada sinirli hava gittikçe gerginleşti ve dediler ki: "Artık silaha sarılan, silaha! Hem düello yapacağımız yer ve meydan da bellidir, o zahire ya da harre denilen yerdir. Oraya gidin," denildi. Hepsi oraya gittiler. Evs ve Hazrec kabileleri cahiliyedeki bir dava sebebiyle bahsedilen yerde karşı karşıya geldiler. Neredeyse birbirleriyle vuruşacak duruma gelinmişti.

Durum hemen Rasûlullah (s.a)'a iletildi. Rasûlullah (s.a), beraberinde muhacirler olduğu halde kalkıp onların yanına geldi ve şöyle buyurdu:

"- Ey Müslümanlar topluluğu! Aman Allah'ım! Sizler ha, sizler hâ, ben aranızdayken ve Allah (c.c), sizi hidayete erdirip müslüman kılmışken, bu hususta size ikramda bulunurken, sizi tüm cahiliye kirlerinden ve işlerinden kurtarmışken siz cahiliye davasıyla birbirinize karşı çıkıyorsunuz ha öyle mi? Allah (c.c) sizi birbirinize sevdendirirken, ülfetinizi artırırken, siz eskiden olduğu gibi tekrar kâfirler olarak eski durumunuza düşmek istiyorsunuz? Öyle mi..!

Oradaki iki toplum derhal kendilerini toparladılar ve durumun farkına vardılar, bunun şeytanın bir tuzağı olduğunu sezdiler. Düşmanlarının da bir hilesi olduğunu anladılar. Derhal silahlarını bir kenara fırlattılar, hepsi yaptıkları hatadan ötürü ağlaştılar. İki kabile, Evs ve Hazrec kabilesi birbirleriyle tekrar kucaklaştılar ve hep beraber Rasûlullah (s.a) ile birlikte geri döndüler. Artık onu diniliyor ve ona itaat ediyorlardı. Allah (c.c), böylece onların aleyhine düşmanlarının giriştiğı hile ve

tuzaklarının ateşini söndürdü, Allah düşmanının başvurduğu tuzak da sonuçsuz kaldı.

İşte bu olay üzerine Rabbim şöyle buyuruyordu:

"Ey iman edenler! Kendilerine kitap verilenlerden bir guruba uyarmanız imanınızdan sonra sizi yeniden kâfir ederler.* (Ali İmrân, 3/100)

Cabir b. Abdullah diyor ki: Rasûlullah (s.a)'m aramıza kadar çıkıp gelmesi ve eliyle bizlere işaret buyurması ve bizi yaptığımızdan menetmesi, Allah'ın aramızı düzeltmesi çok iyi oldu. Ancak ben onun bizden böyle bir şeyi görmesini istemiyordum. Çünkü bize, Allah'ın Rasûlü Hz. Muhammed'den daha sevimli kimse yoktu. Ben, başta daha kötü ve daha vahşice bir gün olarak ve sonuç bakımından da daha iyi ve güzel bir gün olarak o günden başkasını hatırlamıyorum.^{291[291]}

Allah (c.c), Bakara süresindeki, Benî İsrâîl kıssasını, İsrailoğullarının Hz. Musa (s.a) ile olan durumlarını ve kesilmesi gereken sığırın kesilmesi için olan olayı anlattıktan sonra Rabbimiz mü'minleri, doğru yola iletmek için onlara yol gösteriyor ve şöyle buyuruyor:

^{291[291]} Taberî, Tefsiri, 4/23; Vahidî, Esbabünnüzûl, 66; Kurtubî, Ahkâmül-Kur'ân, 4/155; Beğavî,- Tefsir, I, 389.

Şimdi (ey mü'minler) onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa ki, onlardan bir zumre, Allah'ın kelamını işitirler de iyice anladıktan sonra, bile bile onu tahrif ederlerdi.

"(münafıklar) inananlarla karşılaştıklarında "iman ettik" derler. Birbirleriyle yalnız kaldıkları vakit ise "Allah'ın size açtıklarını (Tevrattaki bilgileri), Rab-biniz katında sizin aleyhinize hüccet getirmeleri için mi onlara! anlatıyorsunuz; bunları düşünmüyor musunuz" derler.

"Onlar bilmezler mi ki, gizlediklerini de açıkça yaptıklarını da Allah' bilmektedir." (Bakara, 2/77)

Daha sonra uyarma ve sakındırma olayına derinlik kazandıran âyetler yer alıyor:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zâlimler topluluğuna yol göstermez." (Maide, 5/51)

Rabbim daha sonra şöyle buyuruyor:

"Sizin dostunuz (veliniz) ancak Allah'tır, Rasûlüdür, iman edenlerdir; onlar ki Allah'ın emirlerine boyun eğerek

namazı kılarlar, zekatı verirler.

"Kim Allah'ı, Rasûl'ünü ve iman edenleri dost edinirse (bilsin ki) üstün gelecek olanlar şüphesiz Allah'ın tarafım tutanlardır.

"Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine Kitab verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve kafirleri dost edinmeyin. Allah'tan korkun; eğer mü'minlerseniz." (Maide, 5/55, 57)

İşte bu nassîar ve daha başka nasslar, kitap ehlinin müslümanla-ra ve îslama karşı olan hilelerini, tanıma noktasında müslümanlara gerekli bilgiyi ve açıklamayı vermiş olmaktadır. Böylece bazı müslü-manların bu gibi kimselere karşı duydukları sevgi ve dostluğu kesin olarak koparıp atmaktadır. Zira bu düşmanlarla sevgi ve dostluk kurulamaz. Çünkü kişiler sevgiyi ve dostluğu sadece Allah için, Rasûlü için ve bir de mü'minler için beslerler. Bu üç sınıfın dışında ise asla.

2. Nifak Ve Münafıklık

Gerçekten Mekke döneminde mü'minler bir çok

belalarla karşı karşıya idiler, azab görüyorlar, işkence ediliyorlar, sıkıştırılıyorlar, baskı altında tutuluyorlardı. Fakat bütün bunlara rağmen dayanma gücü gösterip sabrediyorlar, mümkün olduğu kadar direkt olarak karşı koymuyorlardı. Çünkü Mekke'de o zamanlar sadece iki gurup insan vardı. Gurubun biri tüm yapılanlara göğüs gerip sabr eden mü'minler, diğeri ise zalim ve kâfir müşriklerdi. Mekke'de münafık diye bir gurup yoktu. Çünkü nifakın tabiatı gereği hep hile yapmak, tuzak kurmak ve hep arkadan güreşmektir. Mekke'de ise bu dinin bağlıları sadece samimi ve dosdoğru müslümanlardı.

Ancak Medine'ye gelince durum farklıdır. Burada İslâm Devletinin kurulmasından, Allah'ın hükmünün ve şeriatının hakim olmasından sonra, ortaya bir üçünü gurup olan münafıklar, iki yüzlüler çıktı. Aslında bu, bencil, kendisinden başkasını düşünmeyen ve zayıf karakterli kimselerin alışageldikleri bir huydur, çünkü bunlar aynı zamanda korkaktırlar. Bu bakımdan İslam'ın güç kazanmasından ve onun üstün gelerek hakim olmasından korkmaktadırlar. İşte bundan dolayı münafıklar görünürde müslüman gözüküyorlar, fakat aslında küfrü ve küfür

ehlini seviyorlar, ancak onları sevdiklerini açık bir şekilde söyley emiyorlardı.

N Münafıklar: Öylesi bir toplumdurlar ki, İslamı kabul ettiklerini ve Rasûlullah (s.a)'a tabi olduklarını açıkça söyleyip, esas küfürlerini, Allah'a ve Rasûlünre olan düşmanlıklarını ise gizlerler. İşte bunlar Rabbimin de buyurduğu gibi cehennem ateşinin en şiddetli olan alt tabakasındadırlar. İşte âyet:

"Şüphesiz ki münafıklar cehennemden en alt katındadırlar. Artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın."
(Nisa, 4/145)

Bilindiği gibi küfrünü açıkça ortaya koyan kâfirler, zarar bakımından daha az zararlı oldukları gibi, yine küfrünü açıkça ortaya koyan kâfirler, münafıklarla göre daha hafif bir dereceyle cezalandırılacaklardır. Çünkü münafıklar cehennemden tabakalarının en alt kısmında yer alırlarken, kâfirler bunların üzerindeki bir tabakada yer alacaklardır.

Aslında her iki gurup ta yani kâfirler ve münafıklar, küfürde, Allah ile Rasûlüne düşmanlıkta müşterektirler, bu hususta aralarında herhangi bir fark yoktur. Ancak

münafıkların bunlardan bir farkı vardır. O da yalancı olmaları ve nifak meydana getirmeleri. Bu yüzden müslümanların bunlardan gördükleri, zarar açıkça küfrünü ortaya koyanlardan daha fazladır ve tehlikelidir. Bu bakımdan Rabbim münafıklar hakkında bizi uyararak şöyle buyurmaktadır:

"Düşman onlardır. Onlardan sakın." (Münafikûn, 63/4)

Burada bu âyetin tümüyle mealini verelim de, münafıkların halini bir görelim:

Onları gördüğün zaman kalıpları hoşuna gider, konuşurlarsa sözlerini dinlersin. Onlar sanki elbise giydirilmiş kütüklerdir. Her gürültüyü aleyhlerine sanırlar. Düşman onlardır. Onlardan sakın. Allah onları kahretsin! Nasıl olup da döndürülüyorlar?" (Münafikûn, 63/4)

Şimdi tekrar âyetin kısaca işaret ettiğimiz noktasına dönelim: "Düşman onlardır. Onlardan sakın."

İşte bu gibi lafızlar hasır ifade etmektedir. Yani olayın özellikle kim tarafından ortaya konulduğunu kesin bir çizgiyle bildirmiş olmaktadır. Bu itibarla burada: "Düşman sadece bunlardır, bunlardan daha büyük düşman yoktur!"

demek isteniyor. Ancak buradan, "Düşmanlık sadece bunlardandır." gibi bir şey de anlaşılmamalı. Evet böyle anlaşılmamalı, müslümanların bunlar dışında düşmanları yoktur manâsında değerlendirilmemeli. Aksine burada işaret olunan ve ortaya konan husus şudur.

Düşmanlıkta en ön sırayı münafıklar alırlar. O halde diğer düşmanlarını tanıman gerektiği gibi, hiç ihmal etmemen ve öncelikle düşmanların olarak bilmen gereken toplum bu münafıklardır, sakın bunu hatırlından çıkarma. Bunların görünürde müslümanlara yaklaşıp katılmalarına değer verilmemeli, dostluk gösterileri, oturup kalkmalar, bir arada bulunmaları aldatıcıdır ve müslümanların düşmanları olmadıkları anlamına gelmemelidir. Bilakis bunlar, düşman olarak bilinmeye ve düşmanlık gösterilmeye daha çok müstahaktırlar. Bunlardan ülkede bu durumu açığa vuranlara, müslümanlara karşı düşmanlık bayrağını çekenlere karşı mutlaka düşmanlık gösterilmelidir.

Şimdi asıl inançlarını gözleyip görünürde müslümanlardan gözüken, onlarla muaşerette bulunup, kalkıp oturan bu kimselerin verdikleri zararlar, açıkça

düşmanlık gösteren, bunu sürdürenlerin düşmanlığından çok daha büyük zararlar doğurmaktadır. Zira küfrünü açık bir şekilde ortaya koyan kimseyle bir harbe veya savaşa girmek ya bir saat, bir an veya bir kaç gün sürer. Sonra da bu, biter, sona erer, sonuçta yardım ve zafer olur. Fakat münafıklarla durum hiç de diğerleri gibi değildir. Çünkü bunlar bizim ülkemizdeler, bizim yanımızda yer alıyorlar ve evlerimizin içinde bulunuyorlar, hem de gece-gündüz bunlarla beraberliğimiz sürmektedir. İşte bunlar bizim tüm gizli şeylerimizi düşmana gösteriyorlar, onlara gözcülük ediyorlar. Bu bakımdan bunlardan sakınmamız gerçekten pek güç olmaktadır. Her an müslümanlar aleyhinde fırsat gözetleyip duruyorlar. Bu bakımdan bunlarla görüşmek, bir utançtır ve bir lekedir. Bunları sevmek ise Cebbar olan yüce Rabbimin gazabını çeker, insanın cehenneme girmesine neden olur.

Kim onların köpeklerinin peşine takılır ve görüşlerinin çengeline saplanırsa, bu hal onun dinini ve imanını paramparça eder, böylece onun için akla gelmeyecek belalar ve rezaletler biçerler. O kimseye artık mahrumiyetten ve yoksulluktan alması gereken ne kadar

pay varsa bu payı bol miktarda almasını sağlarlar. Böylece o gerisingeri gitmeye ve hep gerilemeye başlar da hala kendisini ilerliyor zanneder.^{292[292]}

Ancak Yüce Allah'ın bu ümmete bir nimeti ve rahmeti gereğidir ki, onları mü'minle münafıkı birbirinden ayırdetmeyecek bir halde bırakmamıştır. Zira mü'minin neyin iyiliğine ve neyin de kötülüğüne olmadığı bilmemesi, böyle bir temyiz gücüne sahip olamaması halinde, İslâm toplumunda güzel örneklerin kaybına ve yok oluşuna neden olur. Aynı zamanda doğru ve samimi olan müslümanın da sadakatının ve doğruluğunun önemli şeklinin ortadan kalkmasına sebep olur.

Yine İslama mensup olduklarını söyleyen bir takım kimseler de var ki, bunlar sırf menfaatçılığı gözetirler. Yani onlar sadece dünyada çıkarları olan malın dışında bir şey düşünmezler. Tek düşünceleri dünyanın aşağılık metaidir. Bu bakımdan mü'minler herhangi bir zafer ve başarı kazandıklarında hemen yanlarında bu tip kimseleri bulurlar. Fakat bir musibet ya da felaketle karşılaştıklarında aynı kişilerin mü'minlerin aleyhine döndükleri görülür.

^{292[292]} İbn Kayyım, Tarîku'l-Hicreteyn ve Babüssadeteyn, 402-408.

Yine bunlardan öyleleri de var ki, hepsi iğrenç bazı arzular peşindedirler. Yıkıcı ve iğrenç arzular. İçleri öylesine kin ve haset doludur ki, tem amaçları bu kin ve hasedle istediklerini elde etmektir. Bunlar hep müslümanların sıkıntıya düşmelerini ve başlarına bir şeylerin gelmesini gözetleyip dururlar. Görünürde mü'minlerin yanında olduklarını söylerler. Ancak en sıkıntılı ve dar anlarında müslümanları hep arkadan vurarak ihanette bulunurlar.

Durum böyle olunca, Allah (c.c) imtihan ve deneme yoluyla doğru ve samimi olan müslüman ile yalancı olanı açıklayıp ortaya ayırmaktadır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Elif, Lâm, Mîm. İnsanlar, imtihandan geçirilmeden, sadece "iman ettik" demeleriyle bırakılacaklarını mı sandılar? Andolsun ki, biz onlardan öncekileri de imtihan geçirimsizdir. Elbette Allah, doğruları ortaya çıkaracak, yalancıları da mutlaka or1 aya koyacaktır." (Ankebût, 29/1-3)

Bir başka âyette de şöyle buyurulmaktadır:

"Eğer siz (Uhud'da) bir acıya uğradınızsa, (Bedir'de de düşmanınız olan) o kavim aynı acıya uğramıştır. İşte

böylece biz, zafer günlerini insanların kâh bir kesimine, kâh diğer kesimine nasip ederiz. Tâ ki Allah, iman edenleri ortaya çıkarsın ve aranızdan şahitler edinsin. Allah zalimleri sevmez. Bir de (böylece) Allah, iman ejflen-leri günahlardan temize çıkarmak, kâfirleri de helak etmek ister." (Al'i îmrân, 3/140-141)

Bir başka âyet meali de şöyledir:

"Allah, kirlenmiş temizden ayırdetmeksizin, mü'minleri bulduğunuz halde bırakacak değildir." (Al'i İmrân, 3/179).

Evet, mutlaka iyi ile kötünün, kirli ile temizın ortaya çıkarılması gerekmektedir. Kaldı ki insanların imtihana tabi tutulması, Rabbani bir imtihandır. Nefislerin arınması ve hak üzere pırıl pırıl kalması buna bağlıdır. Kaldı ki Allah (c.c), kullarından, ister mutlu anlarında, ister sıkıntılı anlarında olsun, kendisine karşı kulluklarını yerine getirmelerini ister. Sağlıklı veya sıkıntılı anlarında kulluklarını kanıtlamaları gerekir. Çünkü insanın bu her iki durumda da Rabbisine karşı yapabileceği görev ve vazifeleri bulunmaktadır. Kısaca durum neyi gerektiriyorsa, görevini o duruma göre yerine getirmesi

lazımdır. Bun-larsız kulluk gereğince yerine getirilmiş olamaz. Kalb de bunlarsız doğruya ulaşamaz, düzelemez. Nitekim insan vücudunun bile düzenli bir yol izleyebilmesi için hem sıcağa hem de soğuğa ihtiyaçları vardır. Beden sıcağın, soğuğun, açlığın ve susuzluğun, yorgunluğun ve sıkıntının ne olduğunu bilmedikçe gereğince görevini yerine getirmez. İşte kişiye gerçek anlamda bir yön verilmesi, insanın kemale ve olgunluğa erişmesi için bu sıkıntılar ve zahmetler bir şart olmaktadır.^{293[293]}

Aslında münafıklarla ilgili konu üzerinde duracak olursak, bu konu uzar. Üstelik eski ve yeni yazarlar bu hususta bir hayli yazmışlardır.^{294[294]}

Ben konunun hazırlığı bölümünde nifak'ın ve hükümlerinin ne olduğundan söz etmiştim. Şimdi ise bunların islam davetine karşı oldukları davranış biçimlerine ilişkin, açık fiillerini ve niteliklerini belirtceğim.

^{293[293]} İbn Kayyım, İğasetüllehfân, 190.

^{294[294]} Abdülaziz Humeydînin "Kur'ân'da Münafıklar; Şeyh Abdurrahman Duserî, Nifak Belirtileri ve Kavramları".

Münafıkların Çirkin Özellikleri

1- Münafıkların giriştikleri en tehlikeli işlerden birisi şudur: Müslümanları terkeder, yahudi ve hristiyanlarla dost olurlar, onlara bağlanırlar. Kur'an'ı Kerîm bir çok yerlerde onların bu hallerini açıklayarak, asıl yüzlerini ve iğrençliklerini su yüzüne çıkarmıştır. İşte bunlardan biri Haşr süresidir. Rabbimiz bu sûrede şöyle buyuruyor:

"Münafıkların, kitap ehlinden inkar eden dostlarına, "Eğer siz yurdunuzdan çıkarılırsanız, mutlaka biz de sizinle beraber çıkarız; sizin aleyhinizde kimseye asla uymayız. Eğer savaşa tutuşursanız, mutlaka yardım ederiz" dediklerini görmedin mi? Allah onların yalancı olduklarına şahitlik eder.

"Andolsun, eğer onlar çıkarilsalar, onlarla beraber çıkmazlar, savaşa tutuşmuş olsalar onlara yardım etmezler, yardım etseler bile arkalarını dönüp kaçarlar, sonra kendilerine de yardım edilmez." (Haşr,59/11, 12)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Allah'ın kendilerine gazab ettiği bir topluluğu dost

edinenleri görmedin mi? Onlar ne sizdendirler, ne de onlardan. Bilerek yalan yere yemin ediyorlar." (Mücadele 58/14).

Süddî ve Mukatil'in anlattıklarına göre bu Mücadele âyeti Abdullah b. Übeyy b. Selûl ile Abdullah b. Nebtel hakkında nazil olmuştur. Bu iki şahsın ikisi de münafıkların önde gelenlerindendir. Bu iki kişiden biri Rasûlullah (s.a) ile beraber aynı mecliste bulunup, karşılıklı konuşur, sonra da sözü alır, yahudilere iletirdi. İşte aşağıdaki âyet de bununla ilgili olarak nazil olmuştur:^{295[295]}

"Bunların arasında bocalayıp durmaktalar; ne onlara (bağlanıyorlar) ne bunlara. Allah'ın şaşırttığı kimseye asla bir (çıkar) yol bulamazsın." (Nisa, 4/143)

Ayrıca bir sûre var ki, tümüyle münafıklardan sözeder. İşte bu sûre "Münafikûn" süresidir. Rabbimizin bu sûrede bildirdiğine göre bunlar aslında içlerinde olmayan şeyleri açığa vururlar. Asıl amaçlarını gizlerler. Bunlar müslümanlar aleyhine hareket ederler ki, müslü-manların safları zayıflayıp güçsüzleşsin. Rabbimiz (c.c) şöyle buyuruyor:

^{295[295]} Vahidî, Esbabü'n-nüzûl, 235. Kurûbî Tefsîri, 17/304.

"Onlar: "Allah'ın elçisinin yanında bulunanlar için hiç bir şey harcamayın ki dağılıp gitsinler" diyenlerdir. Oysa göklerin ve yerlerin hazineleri Allah'ındır. Fakat münafıklar bunu anlamazlar."

"Onlar, "Andolsun, Eğer Medine'ye dönersek, en üstün olan, en alçak olanı oradan mutlaka çıkaracaktır." diyorlardı. Halbuki üstünlük ancak Allah'ın ve peygamber'inin ve mü'minlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler." (Münafikûn, 63/7-8)

Bu âyetin nüzul sebebiyle ilgili olarak Cabir (r.a)'den gelen rivayete göre; Câbir b. Abdullah (r.a) diyor ki: "Biz Hz. Peygamber (s.a) ile birlikte bir gazada bulunuyorduk. Bu sırada muhacirlerden biri, Ensardan birinin kışına vuruverdi. Bunun üzerine Ensar'dan olan kimse: "Ey Ensâr!" diye seslendi. Muhacir olan da aynı şekilde, "ey Muhacirler" diye seslendi. Her ikisi de kendi çevresini yardımına çağırıyordu. Bu durum üzerine Rasûlullah (s.a):

"- Bu cahiliye davası da nedir?" diye müdahalede bulundu. Oradakiler de:

- Ey Allah'ın Rasûlü! Muhacirlerden olan biri, Ensardan olan birinin kışına vurdu cevabını verdiler.

Rasûlullah (s.a) de:

"- Bırakın o adeti, çünkü o kokuşmuştur" buyurdu. Daha sonra (Münafıkların lideri durumunda olan) Abdullah b. Ubeyy b. Selûl durumu duydu ve şöyle dedi: "Onlar böyle bir işi yaptılar ha". Allah'a yemin ederim ki, şayet Medine'ye dönecek olursak, kesin olarak belirteyim, en şerefli ve kuvvetli olan (kendisini ve çevresini kasdediyor), oradan (Medine'den) en hakir (aşağılık) olanı (Rasûlullah'ı kasdediyor) çıkaracaktır.

Hz. Peygamber (s.a) bu ifadeleri duydu. Hz. Ömer (r.a) ise:

- Beni bırak ta bu münafığın boynunu vurayım, diye izin istedi. Ancak Rasûlullah (s.a) şöyle buyurdular: "Bırak onu, insanlar Mu-hammed (s.a) arkadaşlarını öldürtüyor, diye konuşmasınlar."^{296[296]}

Muhammed b. İshak da, Asım b. Amr b. Katade'den rivayetle şunları söylüyor: "Münafıkların Reisi olan Abdullah b. Übeyy b. Se-lûl'ün bu tutumu karşısında, oğlu samimi iman sahibi Abdullah, babasından böyle bir davranışın Rasûlullah'a ulaştığını öğrenince, hemen

^{296[296]} Buharı, Tefsir, Sûre, 63,5, Müslim, Birr, 63-64.

Rasûlullah (s.a)'a koştı ve dedi ki:

- Ya Rasûlullah! Abdullah b. Übeyy'in sana karşı olan tumumu-nu ve onu öldürteceğini öğrendim. Şayet sen böyle bir şey yapacak isen, onu öldürmeyi bana emir buyur, ben hemen onun başını vurup sana getireyim. Vallahi Hazrec kabilesi, babasına karşı benden daha iyi davranan (birisini) biliyor değildir. Tek korkum babamı öldürmesi için benim dışımda bir başkasına emir verirsiniz de, bunun üzerine ben de babam Abdullah b; Obey'in katilinin halk arasında gezmesine rıza gösteremeyebilirim. Bu yüzden (kâfir olan) babamı öldüren bir mü'-mini öldürme hatasına düşebilirim. Sonunda da cehenneme girerim (işte izin ver ki, kâfir olan babamı kendi elimle öldüreyim). Bu durum karşısında Rasûlullah (s.a) şöyle buyurdular:

"- Aksine biz ona iyi davranacağız, ona güzel muamelede bulunacağız. Onun yanımızdaki sohbeti sebebiyle kendisine herhangi bir şey yapılmayacaktır."^{297[297]}

İkrime ve daha başkalarının rivayetlerine göre,

^{297[297]} İbn Hişâm, Sîret, 2/292; İbn Kesîr, Tefsir, 8/159 (Bildiğim kadarıyla bu hadisi İbn İshak dışında rivayet eden yoktur).

insanlar savaştan Medine'ye döndüklerinde Abdullah b. Übey'in oğlu Abdullah (r.a), Medine girişinde yalın kılıç olarak durup babasını bekledi. İnsanların hepsi oradan geçiyorlardı. Babası Abdullah b. Übey gelince, oğlu dönüp babasına şöyle seslendi: - Geriye. Baba da:

- Ne oldu sana, yazıklar olsun! diye seslendi. Oğul Abdullah da şöyle konuştu:

- Rasûlullah (s.a) sana izin vermedikçe, buradan öteye bir çizgi bile geçemezsin! diye cevap verdi. Hz. Peygamber (s.a) ise, askerini geriden izliyordu. Zaten o, tevazuu ve alçak gönüllülüğü gereği hep ashabının gerisinden gelirdi. Münafıkların lideri Abdullah b. Übey oğlu Abdullah'ı Rasûlullah (s.a)'a şikayet etti. Oğul Abdullah da şöyle konuştu:

"Vallahi ya Rasûlullah sen izin verinceye dek, o Medine'ye giremeyecektir." Ancak Allah Rasûlünün izin vermesi üzerine Abdullah, babası Abdullah b. Übey'i salıverdi. Oğul Abdullah babasına şöyle söyledi:

- Artık, Rasûlullah (s.a) sana izin vermiş bulunuyor, şimdilik geçebilirsin."^{298[298]}

^{298[298]} İbn Kesîr Tefsir, 8/159.

Gerçekten bu hadise, bu olay, imanda sadakatin ve doğruluğun en açık bir şeklidir. Zira Abdullah b. Abdullah b. Übey Rasûlullah (s.a)'a şöyle diyordu:

"Şayet, sen böyle bir şey yapacaksan, bana emret ki, ben onun başını derhal sana getireyim." Bir oğlu babası aleyhinde böyle bir işe sevkeden olay, ancak güçlü bir imana sahip olması, derin bir vela'ya ve dostluğa bağlı bulunması, kendi özünden de olsa, uzaklaşıl-ması gerekenden uzak durması tavrı olmalıdır.

2- Bunların en iğrenç ve kötü niteliklerinden biri de, meselelerini çözümde Allah'ın şeriatını terketmeleri, muhakeme konusunda Tağutlara başvurmaları. Çünkü bunların tüm arzulan, bu tağutlar tarafından gerçekleşmektedir. Nitekim Rabbimiz bunlar için şöyle buyurmaktadır:

"Sana indirilene ve senden önce indirilene inandıklarını ileri sürenleri görmedin mi? Tağut'a inanmamaları kendilerine emro-lunduğu halde, Tağut'un önünde muhakemeleşmek istiyorlar. Halbuki şeytan onları büsbütün saptırmak istiyor.

"Onlara: Allah'ın indirdiğine (Kitaba) ve Rasûl'e gelin"

(onlara başvuralım) denildiği zaman, münafıkların senden iyice uzaklaştıklarını görürsün.

"Elleriyle yaptıkları yüzünden başlarına bir felaket gelince

hemen "Biz yalnızca iyilik etmek ve arayı bulmak istedik" diye yemin ederek sana nasıl gelirler!

Onlar, Allah'ın kalblerindeki bildiği kimselerdir; onlara aldırma, kendilerine öğüt ver ve onlara, kendileri hakkında tesirli söz söyle!" (Nisa, 4/60-63)

Bu münafıkların aslında Allah'ın hakimiyetini reddetmeleri, imanın da reddi demektir. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"(Bazı insanlar) "Allah'a ve peygamber'e inandık ve itaat ettik" diyorlar; ondan sonra da içlerinden bir gurup yüz çeviriyor. Bunlar inanmış değildir.

"Onlar, aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve peygamber'e çağırıldıklarında, bakarsın ki içlerinden bir kısmı yüz çevirip dönerler.

"Ama, eğer (Allah ve Rasûlünün hükmettiği) hak kendi İclileVi-ne ise, ona boyun eğip gelirler.

"Kalplerinde bir hastalık mı var; yoksa şüphe ve

tereddüt içinde midirler? Yoksa Allah ve Rasûlünün kendilerine zulüm ve haksızlık edeceğinden mi korkuyorlar? Hayır, asıl zalimler kendileridir!" (Nûr, 24/47-50).

Sonra Allah (c.c), bu mesele ile ilgili olarak mü'minler ile münafıklar arasında çok ince ve dakik bir ölçü koymaktadır.

Sadık ve samimi olan mü'min, Allah'ın hükmüne boyun eğer ve ondan hoşnut kalır, "İşittim ve itaat ettim", der. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Rasûlüne davet edildiklerinde, "İşittik ve itaat ettik." demek, sadece mü'minlerin söyleyeceği sözdür. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir." (Nûr, 24/51).

İşte bu, mü'minin vasfı ve niteliğidir. Münafıka gelince onun belirgin özelliği Allah'ın hükmünden yüz çevirmek ve onun karşısırıda büyüklük göstermektir.

3- Onların aşağılık ve adi vasıflarından bir başkası da; İçinde bulundukları İslamî safı terkedip kaçmaktır, kâfirler adına casusluk yapmak, müslümanların durumlarını açığa vurmak ve sırlarını ifşa etmektir. Yüce Allah (c.c) şöyle

buyuruyor:

(Evlerinizde) oturup da kardeşleriniz hakkında, "Bize uysal ar ılı öldürölmezlerdi." diyenlere, "Eğer doğru sözlü insanlar iseniz, canlarınızı ölümünden kurtarın bakalım!" de." (Âl-i İmrân, 3/168)

Bilindiğı gibi, liderleri Abdullah b. Übey kanalıyla Uhud savaşında İslam ordusundan, ordunun üçte biri geri dönmüş, müslümanlar bu savaşta isabet almışlar ve oldukça da dehşete kapılmışlardı. Aynı şekilde böyleleri Tebûk savaşında ve daha başka savaşlarda da orduya katılmayıp ayrılmışlardı. Aynı zamanda bunlar daima kâfirleri sevip onları dost kabul etmişler, onlara karşı muvalat göstermişlerdir. Rabbim bunlar hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Münafıklara, kendileri için acı bir azap olduğunu müjdele! Mü'minleri bırakıp ta kâfirleri dost edinenler, onların yanında izzet (güç ve şeref) mi arıyorlar? Bilsinler ki bütün izzet yalnızca Allah'a aittir." (Nisa, 4/138-139)

Yine Rabbim onlardan haber vererek buyuruyor ki:

"Sizi gözetleyip duranlar; eğer size Allah'tan bir zafer (nasip) olursa, "Sizinle beraber değil miydik" derler.

Kâfirlerin (zaferden) bir nasipleri olursa (bu sefer de onlara), "Sizi yenip Öldürebileceğimiz halde (öldürmeyip) mü'minlerden korumadık mı?" derler. Artık Allah kıyamet gününde aranızda hükmedecektir ve kâfirler için mü'm inler aleyhine asla bir yol vermeyecektir." (Nisa, 4/141)

Özellikle Tevbe sûresi onların çirkin yüzlerini ortaya koyarak kendilerini rezil etmektedir. Rabbimizin şu âyetleri onların durumlarını ortaya koymaktadır:

"Ancak Allah'a ve ahiret gününe inanmayan, kalbleri şüpheyeye düşüp, kuşkular içinde bocalayanlar senden izin isterler.

"Eğer onlar (savaşa) çıkmak isteselerdi elbette bunun için bir hazırlık yaparlardı. Fakat Allah onların davranışlarını çirkin gördü ve onları geri koydu, onlara, "Oturanlarla (kadın ve çocuklarla) beraber oturun!" denildi."

"Eğer içinizde (Onlar da savaşa) çıksalardı, size bozgunculuktan başka bir katkıları olmazdı ve mutlaka fitne çıkarmak isteyerek aranızda koşarlardı. İçinizde, onlara iyice kulak verecekler de vardır. Allah zalimleri ga-

yet iyi bilir."

Andolsun onlar önceden de fitne çıkarmak istemişler ve sana nice işler çevirmişlerdi. Nihayet hak geldi ve onlar İstemedikleri halde Allah'ın emri galip geldi.

"Onlardan öylesi de var ki, "Bana izin ver, beni fitneye düşürme." der. Bilesiniz ki onlar zaten fitneye düşmüşlerdir. Cehennem, kâfirleri mutlaka kuşatacaktır.

"Eğer sen bir iyiliğe (zafer ve ganimete) erişirsen, bu durum onları üzer. Ve eğer sana bir musibet erişirse, "Biz (savaşa girmemekle); önceden işimizi (sağlama) almıştık." derler ve böbürlenerek dönüp giderler." (Tevbe, 9/45-50).

Bu âyetlerde Rabbimiz mü'mninlere açıklamada bulunmaktadır. Şayet bu münafıklar sizinle savaşa çıkmış olsalardı, sizi zarara uğratırlardı. Çünkü bunlar korkaktırlar, aşağılık kimselerdirler. Kesinlikle aranızda laf taşımak, kin yaymak suretiyle, bir fitne oluştururlardı.^{299[299]} Nitekim Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Allah'a inanın, Rasûlü ile beraber cihâd edin." diye bir sûre indirildiği zaman, onlardan servet sahibi olanlar, senden izin istediler ve "Bizi bırak (evlerinde) oturanlarla

^{299[299]} İbn Kesîr, Tefsir, 4/100.

beraber olalım." dediler."

"Geride kalan kadınlarla beraber olmağa razı oldular, onların kalblerine mühür vuruldu. Bu yüzden onlar anlamazlar." (Tevbe, 9/86-87)

Bu münafıkların yapacağı daha bir çok kötülükler vardır. Ancak Allah (c.c), onların tehlikeleri karşısında mü'minleri uyardı ve peygamberine de bunları açıkladı. Rabbim (c.c) dilemiş olsaydı, bunları açık bir şekilde peygamberine gösterirdi. Ancak bu kimseler laflarını eveleyip gevelemekle bilinirler. Rabbim buyuruyor ki:

"Biz dileseydik onları sana gösterirdik de, sen onları yüzlerinden tanırdın. Andolsun ki sen onları, konuşma tavırlarından tanırsın. Allah işlediklerinizi bilir." (Muhammed, 47/30)

Şimdi biraz sonra da onlardan nasıl uzak durmak gerekiyor, onu öğreneceğiz. Rasûlullah (s.a)'m bu husustaki metodu ve yolu nasıldı, onlara karşı tutum ve davranışı ne idi göreceğiz.

3. Medine Döneminde Düşmanlarla İlginin Tamamen Kesilmesi

Medine döneminde müslümanlarla, karşılarında yer alan tüm düşmanları tam bir ayrılık içinde idiler.

Bilindiği gibi Mekke dönemindeki belirgin özellik müslümanların, hakim olması için, yapılan eziyet ve işkencelere sabır göstermesi, İslam davetini tebliğ etmesi ve müslümanların patlama noktasına gelmesini engelleyerek onlarla birlikte gelecek için hazırlık yapmaktı.

Mekke müslümanlarının eğitimi yukarıda belirttiğimiz şekilde sürdürülürken, Medine'de daha başka bir tarzda idi. Medine'de bu, tümüyle yepyeni bir şekilde ve yeni temeller üzerinde yürütülmekte idi. Artık mü'minler burada seslerini çıkarabiliyor, Allah yolunda ve Allah'ın kelimesini yüceltme uğrunda gereken ne ise onu yapıyorlar. Hiç bir zayıflık göstermeden Allah düşmanlarının aleyhine yapılacak olanı yapıyorlar ve hiç bir korkaklığa meydan vermeden azimetle ve güç ile

düşmanlarının üzerine atılabiliyorlardı.^{300[300]}

Burada çok açık bir durum vardır.O da Allah yolunda cihad. İşte bu parlak dönem. Gerçekten Allah düşmanlarından ilgiyi kesmenin ve onlardan uzak durmanın ilk şeklidir. Medine döneminde Rahman'ın dostlarıyla şeytanın yandaşları arasında kesin bir ayrılma görülmüştür. Hz. Peygamberin hicretinden sonraki ilk durum budur. Cihad, kişinin akide ve inancında sebat ettiğinin delili olarak yepyeni bir hüviyet kazanmıştır. Düşmanların eziyetlerine, işkencelerine ve meşakkatlerine karşı yepyeni bir yoldur cihad... Kâfirlerin engelini aşmak yolu...^{301[301]}

Doğrusu cihad hakkında konuşursak söz uzar da uzar. Çünkü bu konuda bir hayli âyet ve Hz. Peygamber (s.a)'in de bir çok hadisleri vardır. Ancak cihadın amaç ve gayesini anlama noktasında insanlar farklı farklı görüşlere sahiptirler. Özellikle de son çağlarda bu daha da farklılaşmış durumdadır. Öyle müslümanlar var ki, kâfirlerin, mül-hidler, dinsizlerin, müsteşriklerin ve batılınların şüpheli fikirleri karşısında ruhen çöküntüye

^{300[300]} M. Emîn el-Mısırî, İslam'ın davet yolu, 113.

^{301[301]} M. Kutub, İslam'da terbiye metodu, 2/70

uğramışlardır. Hepsi de aynı şekilde onların etkisinde kalmışlardır.

Meselâ: Allah düşmanlarının, İslam dini kılıç sayesinde yayılmıştır" dediklerinde, hemen orada kendilerinin ilim erbabı olduklarını ileri süren alimler ortaya çıkar, kendi iddialarınca İslami savunmaya kalkışırlar, İslami savunacağım derken, şer'î nassları eğip bükmeye, başka başka yorumlar çıkarmaya çalışırlar. İşte bu durumda İslâm savunma durumuna getiriliyor. Öyleki adeta İslâm'ın geri çekilme durumunda olduğu izlenimini vermektedir. Hemen hemen nerede bir şüphe ve kuşku doğarsa, derhal orada savunmaya karşı harekete geçiliyor. Kısaca savunucu durumunda olanlar derhal karşı koyuyorlar.

Ancak bizim bu meselede inandığımız ve gördüğümüz, hak olarak kabul ettiğimiz odur ki, gerçekten bu durum çok aşağılama olan bir durumdur. Böyle bir hareket tarzı ve davranışı da ancak son çağlarda görülmektedir. Kâfirler üstünlük kazanınca ve bunlarla birlikte hareket edenler galebe çalınca, müslümanlar da, komutanlık, liderlik ve cihad makamını bırakıp, zaafa,

gerilemeye, savunma durumuna, bir de körü körüne başkalarına uyma hastalığına yakalanınca olan olmuştur. İşte bizim bu hususta inancımız ve gerçek olarak gördüğümüz budur.

Diğer taraftan İslam alimlerinden bir çok değerli kimse bu konu etrafında gönüllere şifa verecek, yeterli olacak ve hiç bir şeye ihtiyaç duyurmayacak şeyleri yazmışlardır.^{302[302]}

Ancak bu noktada en önemli olan husus şu ki, Hz. Muhammed'-in düşmanlarıyla olan münasebetlerinde izlemiş oldukları yol nasıl bir yoldu? Onlarla cihadı ne şekilde sürdürdü? Gerçekten bu hususta İbn Kayyım merhumun çok Önemli bir özeti vardır. Önemine binaen onu burada olduğu gibi aktarmak istiyorum.

Zâdu'l-Meâd isimli eserinde der ki:

"Mübarek ve yüce olan Allah (c.c)'in Rasûlullah'a ilk vahyettiği şey: "Yaratan Rabbinin adı ile okuması" emriydi. İşte bu, nübüvvetinin, peygamberliğinin ilki oluyordu. Burada Rabbimiz ona kendi kendine okumasını

^{302[302]} Bunlar arasında Şeyhul İslâm tbn Teymiye'yi, Allame İbn Kayyım, Muhammed b. Abdulvehhab ve öğrencilerini sayabilirim. Bir de çağdaş ve merhum iki değerli alimi. Ebu'l-A'lâ el-Mevdûdî ile, Seyyid Kutub ve Şeyh Süleyman b. Hamdan (r.a) gibi isimlen ve şu anda hatırlayamadığım sayısız alimleri örnek verebiliriz.

emrederken, bu emirde tebliğ yoktu. Sonra Rabbim kendisine şunu vahyetti: "Ey bürünüp sarınan (Rasûlüm!) Kalk, ve (insanları) uyar." (Müddessir, 74/1-2).

Rabbim "Oku" emriyle kendisine nübüvvet verdi. "Ey sarınan" emri ile de risalet-Rasûllük görevini yükledi. Daha sonra Rabbimiz "en yakınlarını, aşiretini uyarması" emrini verdi. Bunu kavmini uyarması emri izledi. Giderek etrafındaki arapları ve daha sonra da topyekün arapları davet etmesini emretti. Arkasından bütün dünyayı uyarması emri geldi. Hz. Peygamber (s.a), nübüvvetinden sonra on senenin üzerinde Mekke'de kalıp hiç bir savaş olmaksızın uyarma ve tebliğ görevini sürdürdü. Bir savaşma yok, cizye yok. Sadece aşırı davranışlardan engelleme, sabretme ve bir de bağışlama vardı.

Daha sonra Peygamber (s.a)'e hicret izni geldi bunu da savaş izni sal. Daha ilerideki dönemlerde kendileriyle savaşanlara karşı savaşmaları, savaşmayıp ayrı ve uzak duranlardan uzak durulması ve ayrı kalınması emri. Bütün bunlardan sonra da, din ve hakimiyet tümüyle Allah'ın oluncaya dek müşriklere savaş ve cihad emri.

Cihad ile gelen emirden sonra, artık Peygamber (s.a)

tarafından kâfirler üç gruba ayrıldılar.

a- Barış ve mütareke yapanlar.

b- Kendisiyle savaş halinde olunanlar.

c- Zimmet ehli olanlar.

Hz. Peygamber barış ve sözleşme taraflısı olanlara, barışlarını ve ahitlerini tamamlamalarını emretti. Aynı zamanda sözleşmede söz vermiş oldukları hususları da yerine getirmeleri emrini verdi. Ancak kendilerinden endişe edilenler ve, hıyanetlerinden korkulanlar var ise, onların ahitlerini onlara bıraktı, onlar ahitlerini bozuncaya dek, kendileriyle herhangi bir savaşa gidilmedi. Ancak ahid ve andlaşmalarını bozanlarla savaşılması emrini verdi.

Berâe = (Tevbe) sûresi nazil olunca, bütün bu kısımlara ait hükümleri bildirmiş oldu. Buna göre sûre, Hz. Peygamber'e Kitap ehlinden olan düşmanlarıyla, bunlar kendisine cizye verinceya veya İslâm dinine girinceye kadar savaşılması emri geldi. Yine burada tüm kâfirlerle ve münafıklarla cihad emri yer aldı. Bunlara karşı katı davranılması ve şiddet gösterilmesi emri yerini aldı. Rasûlullah (s.a) kâfirlere karşı kılıç ve oklarla cihad yaptı.

Münafıklara karşı ise hüccet, delil ve dil ile cihadı sürdürdü.

Bu sûrede Allah (c.c), peygamberine kâfirlerin andlaşma ve sözleşmelerinden uzak durmasını, onların ahitlerini kendilerine bırakmasını emretti. Bu konuda sözleşmeli (ahit sahibi) kimseler üç kısma ayrılmaktadırlar.

1. Birinci kısım, kendileriyle savaşılmaması emredilen kısımdır ki, bunlar antlaşma ve sözleşmelerini bozanlardır. Bunlarla savaşılmış ve Peygamber (s.a) bunlara üstün gelmiştir.

2- Diğer grupsa kendileriyle muvakkat (geçici) sözleşme yapılanlardır. Yani sözleşmeleri süre bitimine kadar devam edecek olanlar. Bunlara karşı herhangi bir savaş yapılmadı. Hz. Peygamber (s.a) onların sözleşmelerini süresine kadar sürdürüp tamamlamalarını istedi.

3. Üçüncü gruba gelince bunlar kendileriyle herhangi bir ahit ve antlaşma olmayan veya kendileriyle mutlak manâda antlaşma bulunan kimselerdi. Kendileriyle herhangi bir antlaşma olmayanlara karşı bir muharebe yapılmadı. Ancak kendileriyle sözleşme yapılanlara süre

bitimine kadar izin verildi. Bu izin dört aylık bir süre idi. Bu süre sona erince kendileriyle savaşıldı. Bu süre tevbe sûresinde şöylece belirleniyordu.

"Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün." (Tevbe 9/5).

Burada geçen Haram aylar, bilinen haram aylar değildir. Burada serbest dolaşım olan dört aylık süredir. Bunun ilki, zilhiccenin onuncu günü olarak başlar. Çünkü Berâe sûresinin ilan edildiği ilk gündür. Bu gün aynı zamanda Haccı Ekber günüdür. Çünkü müşrik ve kâfirlerle ilgili ilan ve ikaz bu günde yapılmıştır. Bunun sonuncu günü ise Rebiülahir ayının onuncu günüdür. Yoksa burada zikredilen dört ay, aşağıdaki âyette adı geçen dört haram ay demek değildir. Rabbim buyuruyor ki:

"Gökleri ve yeri yarattığı günde Allah'ın yazısına göre Allah katında ayların sayısı on iki olup, bunlardan dördü haram aylardır." (Tevbe, 9/36)

Bu dört aydan birisi tektir, üçü ise peşpeşedir. Tek olanı Recep ayıdır, diğerleri ise zilkade, zilhicce ve Muharrem aylarıdır.

Zira müşrikler bu dört ayda dolaşıyor değildi. Bu, mümkün değildir. Zira bu dört ay peşpeşe gelen dört ay olmaktadır. Bu dört ayın bitiminde, onlara karşı savaş emri yer almaktadır. Zaten ahdini ve antlaşmasını bozanla savaş yapılyordu.,Bu süre, kendileriyle herhangi bir sözleşme ve antlaşma olmayanlara idi. Bunun başlama süresi ise mutlak bir ahit olmaktadır ki, süresi de dört aydır. Ahdini yerine getirenlere de sürelerinin bitimine kadar ahitlerini sürdürmesi emretti. Ama bu grubun hepsi müslüman olmuşlardır. Bunlar müddetleri içerisinde küfürleri üzere devam etmediler. Zimmet ehline ise cizye (vergi) yüklendi.

Böylece Berâe (Tevbe) sûresinin inmesinden sonra Hz. Peygamber (s.a) kâfirlerle ilgili statüyü üç kısımda belirledi.

A- Kendisine karşı savaşanlar, muharipler.

B- Sözleşmeli ya da andlaşmalılar.

C- Zimmet ehli.

Daha sonra sözleşmeli ve kendileriyle sulh yapılmış olanlar Islama yöneldiler. Böylece müslümanlara karşı geriye iki kısım kaldı. Bunlar; muharipler ve zimmet ehli idiler. Muharipler ise müslümanlardan korku ve endişede

olanlardı. Buna göre yeryüzündeki insanlar üç kısımda ele alınmaktadırlar:

a- Müslüman ve Hz. Peygambere iman etmiş olanlar,

b- Barış yapıp güvencede olanlar.

c- Korkup da muharip olanlar, İslam'a karşı savaş halinde olanlar.^{303[303]}

Kur'ân-i Kerim, cihadın hedeflerim sayısız âyetlerle belirlemiştir. Bu âyetlerden biri de Rabbimizin şu kavlidir:

"Fitne ortadan kalkıncaya ve din tamamen Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın." (Enfal,8/39)

Abdurrahman b. Zeyd b. el-Eslem diyor ki: "Din tamamen 'Allah'ın oluncaya kadar" demek sizin dininizle beraber başka bir din kalmayıncaya dek" manasınadır.^{304[304]}

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

"O, (Allah), müşrikler hoşlanmasalar da (kendi) dinini bütün dinlere üstün kılmak için Rasûlünü hidâyet ve Hak Din ile gönderendir." (Tevbe, 9/33)

Rabbimiz yine şöyle buyuruyor:

"... Eğer Allah, bir kısım insanları (kötülüklerini) diğer

^{303[303]} Zadü'l-Meâd, 3/158-160.

^{304[304]} İbn Kesîr Tefsiri, 3/597.

bir kısmı ile defedip önlemeseydi, mutlak surette, içlerinde Allah'ın ismi bol bol anılan manastırlar, kiliseler, havralar ve mescidler yıkılır giderdi. Allah, kendisine (kendi dinine) yardım edenlere muhakkak surette yardım eder. Hiç şüphesiz Allah, güçlüdür, galiptir."

Onlar, (o mü'minler) ki, eğer kendilerine yeryüzünde iktidar verirsek namazı kılarlar, zekatı verirler, iyiliği emreder ve kötülükten nehyederler. İşlerinin sonu Allah'a varır." (Hac, 22/40, 41)

Cihadın Amacı

İslâm'da cihadın amacı, yeryüzünde bir tek Allah'a ibadeti ve O'nun hakimiyetini sağlamaktır. Şeriatım üstün kılmak, insanları, kullara kulluktan kurtarıp Allah'a kul olma hürriyetine kavuşturmadır. Aynı zamanda beşerin Hanlığından kurtarıp, bir tek olan Allah'ın uluhiyyetine erdirmek, O'nun hakimiyeti altına sokmadır.^{305[305]} Ayrıca cihadın bir başka hedefi de yeryüzündeki mustazafları, ezilenleri kurtarmaktır. Nitekim Rabbimiz şöyle

^{305[305]} Yoldaki İşaretler, Cihad bölümü. Fî Zilâl, 1

buyurmaktadır:

"Size ne oldu da Allah yolunda ve "Rabbimiz! Bizi, halkı zalim olan bu şehirden çıkar, bize tarafından bir sahip gönder, bize katından bir yardımcı yolla" diyen zavallı erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşıyorsunuz? (Buna hakkınız yok)." (Nisâ, 4/75)

Şimdi sana, her guruba karşı nasıl bir uzaklaşış uygulamasına gideceksin ye müslümanların bunlarla cihadının nasıl olması gerektiği hususunu açıklayacağım.

A- Müşriklere Karşı Berâ (İlişkileri Kesmek) Nasıl Olmalı?

1. Medine'de İslam devletinin kurulması ve hakim olmasından son-jra, keşin olarak Mekke ve Mekke dışındaki yerlerde, şirk ağacının kökünün kazınması gerekiyordu. Tevbe sûresi müşriklerle savaş etme hakkında nazil olmuştur. Bunun etraflı açıklaması ise İbn Kayyım'ın da-fha önce adı geçen özetinde vardır. Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Allah ve Rasûlünden kendileriyle andlaşma yapmış

olduğunuz müşriklere bir ihtardır:

"(Ey Müşrikler!) Yeryüzünde dört ay daha dolaşın. İyi bilin ki siz Allah'ı aciz bırakacak değilsiniz; Allah ise kâfirleri rezil (ve perişan) edecektir.

"Hacc-ı Ekber (En büyük ; Hac) gününde Allah ve Rasûlünden insanlara bir bildiridir: Allah ve Rasûlü müşriklerden uzaktır. Eğer tevbe ederseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Ve eğer yüz çevirirseniz bilin ki, siz Allah'ı aciz bırakacak değilsiniz. (Ey Muhammed;) O kâfirlere acıklı bir azabı bildir!

"Ancak kendileriyle andlaşma yaptığınız müşriklerden (andlaşma şartlarının tamamına uyan) hiç bir şeyi size eksik bırakmayan ve sizin aleyhinize herhangi bir kimseye arka çıkmayanlar (bu hükmün) dışındadır. Bundan dolayı onların andlaşmalarını, süreleri bitinceye kadar tamamlayınız. Çünkü Allah (haksızlıktan) sakınanları sever.

"Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün, onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder, namazı dosdoğru kılar, zekatı da verirlerse artık yollarını

serbest bırakın. Çünkü Allah yarlıgayan, esirgeyendir.

"Ve eğer müşriklerden biri senden aman dilerse, Allah'ın kelamını işitip dinleyinceye kadar ona aman ver, sonra (müslüman olmazsa) onu güven içinde bulunacağı bir yere ulaştır. İşte böyle (kâfirlikte ısrar etmeleri) onların, bilmeyen bir kavim olmalarından dolayıdır.

"Mescid'i Haramın yanında kendileriyle andlaşma yaptığınız hariç, (diğer) müşriklerin Allah ve Rasulü yanında nasıl sözleşmesi olabilir? Size karşı dürüst davranışları müddetçe siz de onlara dürüst davranın. Çünkü Allah (Ahdi bozmaktan) sakınanları sever.

"Onların nasıl ahdi olabilir;

onlar size galip gelselerdi, sizin hakkınızda ne ahit, ne andlaşma gözetirlerdi. Onlar ağızlarıyla sizi razı ediyorlar, halbuki kalbleri buna karşı çıkıyor. Çünkü onların çoğu fasıklardır.

"Allah'ın âyetlerine karşılık az bir değeri (dünya malını ve nefsanî istekleri) satın aldılar da (insanları) O'nun yolundan alıkoydular. Gerçekten onların yapmakta oldukları şeyler ne kötüdür!

"Bir mü m in hakkında ne ahid tanırırlar ne de andlama.

Çünkü onlar saldırganların kendileridir.

"Fakat eğer tevbe eder, namaz kılar ve zekat verirlerse, artık onlar dinde kardeşlerinizdir. Biz, bilen bir kavme âyetlerimizi böyle acıkıyoruz.

"Eğer andlaşmalardan sonra yeminlerini bozarlar ve dininize sal-dırırlarsa, küfrün önderlerine karşı savaşın. Çünkü onlar yeminleri olmayan adamlardır. (Onlara karşı savaşırsanız) umulur ki küfre son verirler.

"(Ey mü'minler!) verdikleri sözü bozan, peygamber'i (yurdundan) çıkarmaya kalkışan ve ilk önce size karşı savaşa başlamış olan bir kavme karşı savaşmıyacak mısınız; yoksa onlardan korkuyor musunuz? Eğer (gerçek) mü'minler iseniz, (Bilin ki,) Allah, kendisinden korkmanıza daha lâyıktır.

"Onlarla savaşın ki Allah, sizin ellerinizle onları cezalandırsın; onları rezil etsin; sizi onlara galip kılsın ve mü'min toplumun kalplerini ferahlatsın.

"Ve onların (mü'minlerin) kalplerinden öfkeyi gidersin. Allah dilediğinin tevbesini kabul eder. Çünkü Allah bilendir, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/1-15)

2- Mescidi harama girmekten menedilmeleri.

Rabbimiz bu konuda şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Müşrikler ancak bir pisliktir. Onun için bu yıllardan sonra Mescid'i Haram'a

yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan korkarsanız, (biliniz ki), Al-jjah dilerse sizi kendi lütfundan zengin edecektir. Çünkü Allah iyi bilendir, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/28)

İbn Kesîr'in anlattığına göre bu âyet hicretin dokuzuncu yılında nazil olmuştur. İşte bu sebepten Rasûlullah (s.a), Hz. Ali'yi, Hz. Ebû Bekr'in sohbetine gönderdi. O yıl Hac emiri olarak Hz. Ebû Bekir gidiyordu. Hz. Peygamber, Hz. Ali'yi gönderirken ona; Müşriklere orada, Mekke'de seslenecek, artık o yıllarından sonra müşrikler Ka'be'yi haccetmeyeceklerdir. Çıplak olarak da Beytullah'ı tavaf etmeyeceklerdir.^{306[306]} Allah (c.c), böylece emrini tamamlamış ve şariat olarak ve takdir olarak da Rabbim bununla hükmetmiştir.^{307[307]}

Burada bir hususa dikkatinizi çekmek isteriz. Müşriklerin Mescid'i Haram'a yaklaştırılmalarının nedeni ekonomik olduğundan bu âyette bu noktaya dikkat

^{306[306]} Buharı, Tefsîr, Tevbe sûresi tefsiri, VIII, 317-4655. Hadisi.

^{307[307]} İbn Kesîr, Tefsiri, 4/73.

çekilerek zenginliğin Allah'ın lütfü olduğu, binaenaleyh aslen pis olan müşriklerin Mescid'e yaklaştırılmaları yoluyla maddî çıkar (döviz vs.) aramanın uygun olmayacağı ihtar ediliyor. Burada geçen Mescidi Haramdan maksadın bütün mescidler olduğu, dolayısıyla müşriklerin hiç bir mescide girmelerinin caiz olmayacağı görüşünü hesaba katarsak bugün camilerimizin yaşadığı vakıayı bu âyet ışığında daha iyi anlarız. ^{308[308]}

3. Şirk koşan kadınlarla evlenmenin yasaklanması. İbn Cerîr Hudeybiye sulhunu anlatırken diyor ki: Hz. Peygamber (s.a)'e bazı kadınlar iman etmiş olarak geldiler. İşte aşağıdaki âyet bununla ilgili ola-raz nazil olmuştur. Allah (c.c) bu âyette şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Mü'min kadınlar hicret ederek size geldiği zaman, onları imtihan edin. Allah onların imanlarını daha iyi bilir. Eğer siz de onların inanmış kadınlar olduklarını öğrenirseniz onları kâfirlere geri göndermeyin. Bunlar onlara helâl değildir, onlar da bunlara helal olmazlar. Onların (kocalarının) sarfettiklerini (mehirleri) geri verin. Mehirleri kendilerine verdiğiniz

^{308[308]} Kur'ân Meali (İfav), Tevbe, 28. âyetle ilgili dipnot.

zaman onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur. Kâfir kadınları nikahınızda tutmayın, sarf ettiğinizi isteyin. Onlar da sarfettiklerini istesinler. Allah'ın hükmü budur. Aranızda O hükmeder. Allah bilendir, hikmet sahibidir." (Mümtehone, 60/10)

Ibn Cerîr diyor ki, Hz. Ömer (r.a),  irk döneminden nikahı altın da bulunan iki kadını boşadı.^{309[309]}

4. Müslümanların  irk diyarında ikametlerinin menediimesi.

4. Müslümanların  irk diyarında ikametlerinin menedilmesi, yasaklanmış elması.

Bu, Rabbimiz (c.c)'in, dinini aziz kılıp rn 'min kullarını g  lendirdikten sonra olmuştur. Kendilerinin de bir devletleri ve ikamet edecekleri bir yurtlan olmasından sonra bu yasak gündeme gelmiştir. Bundan böyle müslümanların  irk diyarında kalmaları haram kılındı. Zira müslümanların oralarda kalmaları halinde dinleri sebebiyle fitneye maruz kalmaları korku ve endişesi bulunuyordu.

Bundan böyle müslüman,  irk diyarında kalmayacak,

^{309[309]} Taberî Tefsîri, 26/100, İbn Kayyım, Zimmet Ehli ahkairf , 1/69.

gelip müslümanların cemaatine ve toplumuna katılacaktır. Zira onlar onun kardeşleri ve velileridirler. Diğer insanlara göre müslümanların kardeşlerinin ve velilerinin yanında yer alması gerekir. Nitekim Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmuşlardır:

"Ben, müşriklerin arasında ikamet eden her müslümandan uzağım." Ey Allah'ın Rasûlü! Neden, diye sordular? O (s) da şöyle buyurdular: "Çünkü ateşleri (müslümanlarla müşriklerin ateşleri) birbirinden ayırdedilmez."^{310[310]}

B) Kitap Ehlinden Uzaklaşış (Berâ)

Daha önce de geçtiği gibi demiştik ki, aslında cihad, müslüman-lara tüm düşmanları arasında ayırıcı ve caydırıcı en büyük özelliktir. Bu düşmanlardan biri de Kitap ehlidir. Burada mutlaka onların bazı özelliklerine işaret etmemiz gerekecektir. Onlarla cihada girişmemize ek olarak ehli kitabın ayırıcı özelliklerine de işaret etmeliyiz.

İşte bunlardan biri Rabbimizin Al'i İmrân süresindeki

^{310[310]} Ebû Davûd, Cihad 95; Nesâî, Kasâme 27, Tirmizî, Siyer, 1654.

şu âyetidir. Bu âyet aynı zamanda onların bir çok durumlarını da ortaya çıkarmıştır.

Rabbimiz (c.c.) şöyle buyuruyor: Rabbimiz (c.c) şöyle buyuruyor:

"Ey EhPi kitap! (Gerçeği) görüp bildiğiniz halde niçin Allah'ın âyetlerini inkar edersiniz?

"Ey ehl'i kitap! Neden doğ-

303. ruyu eğriye (hakkı bâtıla) karıştırıyor ve bile bile gerçeği gizliyorsunuz?" (Âl'i İmrân 3/70-71)

Yine aynı sûrede şöyle buyuruluyor:

"De ki: Ey Ehl'i kitap! Allah yaptıklarınızı görüp dururken niçin Allah'ın âyetlerini inkâr edersiniz?

"De ki: Ey Ehl'i kitap! (Gerçeği) görüp bildiğiniz halde niçin

Allah'ın yolunu eğri göstermeye yeltenerek müminleri Allah yolundan çevirmeye kalkışıyorsunuz? Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir." (Âl'i İmrân, 3/98-99)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Ey kitap ehli! Yalnızca Allah'a, bize indirilene ve daha önce indirilene inandığımız için mi bizden hoşlanmıyorsunuz? Oysa çoğunuz yoldan çıkmış kimse-

lersiniz.

"De ki: Allah katında yeri bundan daha kötü olanı size haber vereyim mî? Allah'ın lanetlediği ve gazabettiği, aralarından maymunlar, domuzlar ve tağuta tapanlar çıkardığı kimseler; işte bunlar, yeri (durumu) daha kötü olan ve doğru yoldan daha ziyade sapmış bulunanlardır." (Maide, 5/59-60)

Bu ve benzeri âyetlerde kitap ehlinin uyarıldığını, kendilerine yapılanların hatırlatıldığını gördük. Aynı zamanda bu âyetler onların kendi batıl yaşantılarıyla rezil ve rüsvay olduklarını da ortaya koymaktadır.

Daha sonra Kur'ânî nass, Rasûlullah ve peşinden de mü'minler için geliyor ve şu gerçeği dile getiriyor.

Kitap ehline, hiç bir şeye sahip olmadıklarını, bu itibarla da Allah'ın şariatını ikame etmeyeceklerini ve kitabıyla da hüküm vermeyeceklerini bildiriyor. Rabbim şöyle buyuruyor:

"De ki: Ey ehl'i kitap! Siz, Tevrat'ı, İncil'i ve Rabbinizden size indirileni hakkıyla uygulamadıkça, (doğru) bir şey üzerinde değilsinizdir. Rabbinden sana indirilen, onlardan çoğunun küfür ve azgınlığını elbette

artıracaktır. Kâfirler topluluğu için üzülmek." (Maide, 5/68)

İşte bu yüce âyet, kitap ehliyle ilgili olarak onlara karşı nasıl bir uzaklaşma tavrının ortaya konması gerektiğini açık bir şekilde ortaya konması gerektiğini açık bir şekilde ortaya koyuyor. Nitekim Hz. Mu-hammed Mustafa (s.a)'nın ve ashabının savaşı ve cihadı da özellikle kitap ehline karşıydı. Meselâ, Kaynuka oğulları, Kureyzâ oğulları ve Nadîr oğullarını örnek olarak gösterebiliriz. Hz. Peygamber'in bunlardan uzaklaşması, cihad edişi ve ilgiyi kesmesi gayet açık ve seçik olarak ortadadır.

Nitekim İkinci babın altıncı bölümünde bunların Arap yarımadasından nasıl sürülüp çıkarılmış olduklarını göreceğiz.

C. Münafıklardan Uzaklaşış

Münafıklardan ayrılmak ve onlardan uzak durmak, aslında Rasûlullah (s.a) ve onunla birlikte hareket edenlerden alınmış bir uygulama ve metoddur. Bu konuda Allâme İbn Kayyım (r.a) şöyle diyor:

Hz. Peygamber (s.a)'in münafıklarla olan ilişkisi ve

tavrı şöyle idi. Onların açıkça işledikleri duruma göre kendilerine gereken muameleyi yapardı. Onların bu yöndeki açıklıklarını kabul eder, gizli yönlerini ise Allah'a havale buyururdu. Bunlarla ilmi deliller ve hüccet ile cihad eder, aynı zamanda bunlardan yüzçevirilmesini emir buyurur, kendilerine karşı sert bir tavır takınılmasını istelerdi. En belîğ ve güzel ifadelerle bunlara tebliğ yapılarak kalplerinin, derinliklerine işlemesini isterken, öldüklerinde cenaze namazlarının kılınmamasını ister ve kabirlerinin başlarında kendilerine dua yapılmamasını emrederdi. Aynı zamanda şunu da söylerdi. Bunlar için Allah' dan mağfiret dileğinde bulunulsa da, Allah (c.c), bunları asla bağışlamayacaktır.^{311[311]}

Daha önceki sayfalarda belirttiğimiz gibi v münafıkların en belirgin özelliği kafirlerle dostluk kurmalarıdır. Allah'ın dininden hoşlanmamaları, müslümanların arasında kendilerini küçük görmeleridir. Bunun içindir ki, Rabbimiz onların durumlarını mü'minlere açıklarken, mü'minlerin bunlardan kesinlikle ayrılımları ve uzak durmalarını istemiştir. Nitekim bu

^{311[311]} Zâdû'l-Meâd, 3/161.

konuya ilişkin bir çok âyetler nazil olmuştur. Bu âyetler onlardan ayrılmanın gerekliliğini göstermektedir ki, işte bu, Berâ' yani uzaklaşmak ve bunlarla münasebet kurmamak demektir. Şimdi bu hususları ele alalım:

1- Münafıklardan yüz çevirmek ve onlara sert davranmak. Nitekim bu konu kâfirlerle cihad konusuyla birlikte gelmiş ve ele alınmıştır. Münafıklara karşı katı ve sert davranmak cihadın türlerindendir. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ey Peygamber! Kâfirlere ve münafıklara karşı cihad et, onlara karşı sert davran. Onların varacakları yer cehennemdir. O ne kötü bir varış yeridir!" (Tevbe, 9/73)

Aynı zamanda Tandırî süresindeki 9. âyet ve Tevbe sûresi bunların tüm aşağılıklarını her yönüyle ortaya koymaktadır. Bundan dolayı da bunlar "Fadiha" yani rezil diye adlandırılmışlardır. Buharî'nin Sahihinde Saîd b. Cübeyr'den rivayet olunduğuna göre demiştir ki: "İbn Abbâs'a, Tevbe sûresi ne hakkında nazil olduğu diye sordum? O da şu cevabı verdiler: "Tevbe sûresi mi? Hayır O, Fadiha süresidir (insanların çirkinliklerini ortaya koyan sûredir). Zira o sûrede devamlı olarak "Ve minhürn... ve

minhüm" " = ve onlardan... ve onlardan..." diye nazil oluyordu. Öyleki hiç kimsenin kalmayıp hepsinin bu sûrede zikir olunduğu zannına vardılar."³¹²[³¹²]

Yüce Rabbim Nisa sûresinde ise şöyle buyurmaktadır:

"Başüstüne" derler, ama yanından ayrılınca onlardan bîr kısmı, senin dediğinden başkasını gizlice kurar. Allah da onların

gizlice kurduklarını yazar. Sen onlara aldırma ve Allah'a dayan; sana vekil olarak Allah yeter." (Nisa, 4/81)

2- Bunların cenaze namazlarının kılınmasının ve kabirlerine gidilip dua edilmesinin menedîlmesi, kabirleri yanında. saygıyla durulması da bu yasağın içindedir. Yüce Mevlâmız şöyle buyurmaktadır:

"Onlardan (münafıklardan) ölmüş olan hiç bir kimse üzerine, hiç bir zaman (cenaza) namaz(ı) kılma; kabri başında da durma!

Çünkü onlar, Allah'ı ve Rasûlünü inkar ettiler ve kâfir olarak Öldüler." (Tevbe, 9/84)

İbn Kesîr diyor ki, yukarıdaki âyette geçen hüküm, genel bir hükümdür. Dolayısıyla münafıklıkları bilinen

³¹²[³¹²] Buharî, Tefsir, Haşr sûresi.

herkes için bu âyetin hüH mü geçerlidir. Gerçi âyet her ne kadar münafıkların başı olan Abdurrahman b. Übeyy b. Selûl hakkında nazil olmuş ise de, bu, hükmün geneliğine engel teşkil etmez.^{313[313]}

3-Böylelerinin cihaddan geri kalmaları halinde hiçbir özürleri makbul ve geçerli kabul edilmez.Kaldı ki , bundan ötürü Rasulullah (s.a)onları reddetmiş ve kabul etmemiştir. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Eğer Allah seni onlardan

bir gurubun yanına döndürür de (Tebük seferinden Medine'ye döner de başka bir savaşa seninle beraber) çıkmak için senden izin isterlerse, de ki: "Benimle beraber asla çıkmayacaksınız ve düşmana karşı benimle beraber asla savaşm, vacaksınız! Çünkü siz birinci defa (Tebük seferinde) yerinizde kalmaya razı oldunuz. Şimdi de geri kalanlarla (kadın ve çocuklarla) beraber oturun!" (Tevbe, 9/83)

"(Seferden) onlara döndüğünüz zaman size özür beyan edecekler. De ki: "(Boşuna) özür dilemeyin! Size asla inanmayız; çünkü Allah, sizin gerçek tutumlarınızı bize

^{313[313]} İbn Kesîr, Tefsir, 4/132.

bildirmiştir. (Bundan sonraki) amelinizi Allah da görecektir, Rasûlü de. Sonra görüleni ve görülmeyeni Bilen'e döndürüleceksiniz de yapmakta olduklarınızı size haber verecektir.

"Onların yanına döndüğünüz zaman size, kendilerinden (onları cezalandırmaktan) vazgeçmeniz için Allah âdına andiçecekler. Artık onlardan yüz çevirin. Çünkü onlar murdardır. Kazanmakta olduklarına (kötü işlerine) karşılık ceza olarak varacakları yer cehennemdir.

"Onlardan razı olasınız diye size yemin edecekler. Fakat siz onlardan razı olsanız bile Allah fasıklar topluluğundan asla razı olmaz." (Tevbe, 9/94-96)

4- Bağışlanmayacaklar ve mağfiret dilenmeleri kendileri adına kabul[^] olunmayacak. Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Muhammedi) Onlar için ister af dile, ister dileme. Onlar için yetmiş kez af dilesen de Allah onları asla affetmeyecek. Bu, onların Allah ve Rasûlünü inkâr etmelerinden Ötürüdür. Allah fâsiklar topluluğunu hidâyete erdirmez." (Tevbe, 9/80)

Bir başka sûrede de Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Onlara "Gelin, Allah'ın peygamberi sizin için mağfiret .dilesin" denildiği zaman başlarını çevirirler ve (bundan sonra sen) onların, büyüklük taslayarak uzaklaştıklarını görürsün."

"Onlara mağfiret dilesen de, dilemesen de birdir. Allah onları kat'iyyen bağışlamayacaktır. Çünkü Allah, yoldan çıkmış topluluğu doğru yola iletmez." (Münafikûn 63/5-6)

D- Allah Ve Rasûlüne Savaş Açan Yakınlarla Her Türlü Dostluğu Kesmek

Biz Mekke dönemiyle ilgili olarak şöyle demiştik: Mü'min Mekke döneminde kâfir olan anne ve babasıyla ilgisini kesmemek ve onlarla iyi geçinmekle emrolunmuştu. Böyle bir davranışta ise onlarla bir muvalat ve dostluk söz konusu değildir. Sadece Mekke'de mü'minlerin bunlarla ilişkilerini kesmeleri ya da bunlardan ayrılmaları emredilmiş değildi.

Ancak Medine'de durum farklılık kazandı. Zira İslam devletinin kurulmasından ve hakim olmasından sonra,

müşrik ve kâfirlerle cihad emrinin gelişiyle Medine'de durum çok farklı boyutlara ulaştı. Burada öyle bir sınır konuldu ki, mü'min artık tam manâsıyla müşrik ya da kâfir olan yakımyla her türlü bağına kesmekle yükümlü olduğu gibi aynı zamanda münafıklarla da konumlan çok farklıydı. Müslümanların bunlarla da tam bir ayrılık içinde olmaları emir gereğiydi. Nitekim buna dair bir çok âyet nazil olmuştur. Bunlardan biri, Rab-bimizin şu âyetidir:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, -oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin. İşte onların kalbine Allah, iman yazmış ve katından bir ruh ile onları desteklemiştir. Onları içlerinden ırmaklar akan cennetlere sokacak, orada ebedî kalacaklardır. Allah onlardan razı olmuş, onlar da Allah'tan hoşnut

olmuşlardır. İşte onları Allah'ın gurubudur. İyi bilin ki, kurtulaşa erecek olanlar sadece Allah'ın gurubu olanlardır." (Mücadele, 58/22)

* İlim ehli bu âyetin nüzul sebebiyle ilgili olarak demişlerdir ki, "Bu âyet, Uhud savaşında Ebû Ubeyde

Amir b. el-Cerrah, babası Abdullah b. Cerrah'ı öldürmesi üzerine nazil olmuştur. Aynı zamanda bu, Ebû Bekir (r.a) hakkında da nazil olmuştur, çünkü o da Bedir savaşında oğlunun karşısına çıkıp savaşmasını istemiştir. Yine denmiştir ki bu âyet, Hz. Ömer ile ilgili olarak nazil olmuştur. Çünkü o da, Bedir gününde dayısı As b. Hişam'ı öldürmüştür. Aynı zamanda Hz. Ali ve Hz. Hamza hakkında da nazil olmuştur. Çünkü bunlar da Bedir gününde Rebîa'nın iki oğlu Utbe ile Şeybe'yi ve Velîd b. Utbe'yi öldürmüşlerdi.^{314[314]} Ayrıca bu âyetin daha bir çok nüzul sebepleri vardır denilmiştir.^{315[315]}

İşte bu âyet-i kerime Allah taraftarlarıyla şeytan yandaşları arasında tam ve kesin bir ayrılığın olrnası gerektiğini ortaya koymuş oluyor. Mü'minin her türlü cazibeden ve her türlü tarafgirlikten sıyrılarak müslümanların safında yer alması, bir tek kulpa sarılması ve bir tek ipe bağlanması gerekir. İslâm'ın olduğu yerde neseb yok, akrabalık gailisi yok, aile ye yakınlık davası yok, vatan, cins, ırk, asabiyet ve kavmiyetçilik, bölgecilik gibi bir şey yok. Allah'ın istediği şeylerin dışında hiç bir

^{314[314]} Vahidî, Esbâbünnüzûl, 236; İbn Kesîr, Tefsir, 8/79.

^{315[315]} Daha fazla bilgi için bak. Kurtubî, Ahkâmü'l-Kur'ân, 17/307.

şeyi tabulaştırmak yok. Sadece ve sadece akide ve onun bayrağı altında durmak vardır.-Ancak böyle bir halde müslüman Hiz-bullah denilen kimse olabilir. Allah (c.c)'ın istediği tarafta olmuş olabilir. Kim de şeytanın boyunduruğu ve istilasına altına girmiş ise, o kimse de batıl bayrağının altında yer alır. Böyle bir kimse hiç bir zaman Allah (c.c) taraftarlarıyla bir yerde buluşamazlar.^{316[316]} Nitekim Tevbe Sûresinde tam ayrılıkla ilgili olarak son bir emir geliyor. Bu emirde meselenin ve problemin açıklaması bulunmaktadır. Mesele ya da problem burada iman ve küfür meselesi ya da problemidir, yoksa cüz'î bir mesele veya ikinci derecede gelen bir problem değildir. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Eğer küfrü imana tercih ediyorsa, babalarınızı ve kardeşlerinizi (bile) veliler (idareciler) edinmeyin. Kim onları veli (idareci) edinirse, işte onlar zâlimlerin kendileridir.

"De ki: "Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşlerniz, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Rasûlünden

^{316[316]} Fî Zilâl, 6/3514, 3516.

ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fâsıklar topluluğunu hidâyete erdirmez." (Tevbe, 9/23-24)

İşte bu, Allah'tan gelen bir emirdir ki, kâfirler babalarımız ve kardeşlerimiz de olsalar kesinlikle onlardan uzak durmamızı emretmekte ve onlarla muvalatı ve dostluğu yasaklamaktadır. Bunlar küfrü imana tercih etmeleri halinde kendileriyle yapılacak olan budur.^{317[317]}

Kurtubî diyor ki, Tevbe sûresinin bu âyetinin hükmü, mü'minlerle kâfirler arasındaki velayetin, yetkinin ve dostluğun sona erdirilmesi bakımından kıyamete kadar geçerlidir.^{318[318]}

İbn Abbâs (r.a) ise, âyetin: "Kim onları veli (idareci) edinirse, işte onlar zâlimlerin kendileridir" kısmıyla ilgili olarak diyor ki: "O da onlar gibi müşriktir, zira şirke kim rıza gösterirse o da tıpkı müşrik gibi müşriktir."^{319[319]}

Kur'ân-ı Kerîm, değişik şekillerdeki lezzetleri, tamaları, ilgi ve alakaları terazinin bir kefesine, Akideyi ve buna bağlı olan diğer şeyleri de terazinin diğer kefesine

^{317[317]} İbn Kesîr, Tefsir, 4/66.

^{318[318]} Kurtubî, Ahkamu'l-Kur'ân, 8/94.

^{319[319]} a-agk. 8/94.

koyamak suretiyle her şeyi meydana dökü-veriyor.

Atalar (babalar), oğullar, kardeşler, eşler, yakın çevre ve akraba, kısaca kan bağı, soy bağı, karabet = (yakınlık) ve evlilik nedeniyle olan yakınlık gibi tüm bu bağlar, mal, ticaret -ki bunlar fitratın arzulayıp rağbet gösterdiği şeylerdir- gibi bağlar, kişiyi dinlendiren meskenler-çünkü bunlar hayatın metaı ve lezzetidirler- bütün bu sayılanlar terazinin bir kefesine, diğerine ise Allah ve Rasulünün sevgisi Allah yolunda cihad sevgisi konulmaktadır. Durum böylece sergilenmektedir. Cihad tüm gerekleriyle ve zorluklarıyla ve beraberinde getirdiği ve getireceği sıkıntı ve yorgunluklarla düşünölmeli, öyle değeriendirilmeli. Bunda sıkıntı var, mahrumiyet var, bu yolda can vermek ve kurban olmak var, acı var, yaralanma var ve şehitlik var. Cihad, her türlü güröltüden uzak, her türlü söylentiden berî, her türlü gösterişle ilgisi olmayan, içinde övünme, gösteriş ve riya bulunmayan sırf Allah rızası gözetilen bir cihad ise terazinin diğeri kefesine...

Allah (c.c), bu sorumluluk ve yükümlölüğü, mü'minlerin bunu taşıyabileceklerini bildiği için onlara yüklemiştir. Zira onların yaratılışlarının buna müsait

olduğunu bilmektedir. Zira Allah (c.c), hiç bir kimseye gücünün üzerinde bir yük yüklemeyiz. Aynı zamanda, insanların fitratına bu görevi tevdi eden Allah (c.c), her şeyden arınmış olarak ona bu yüce gücü rahmeti sayesinde ihsan etmiştir. Bu, Allah'ın kullarına olan merhameti sebebiyledir. Kuluna öylesine bir şuur lezzeti vermiştir ki, bu sayede kul, Allah ile münasebetini sürdürüyor. Bu öylesine bir lezzettir ki, bunun üzerinde bir başka lezzet düşünülemez. Tüm zayıflığına rağmen, tüm inişlerine rağmen, et ve kan ağırlığından kurtulması yanında bu, yücelme ve yükselme lezzetidir. Bu, aydın olan ufuklara tırmanma ve yücelme lezzetidir.^{320[320]}

Kısaca Şöyle Toparlayalım:

'Vela ve Berâ kavramları gerçek hüviyetlerine Medine döneminde kavuşmuştur. İslamın adil ve dosdoğru devletinin kurulmasıyla. İman kardeşliğinin, tüm bağların üstünde değerlendirilmesiyle, bunun dışındaki bağların hepsinin bu uğurda feda edilmesiyle, gerçek şeklini

^{320[320]} Fî Zîlâl, 3/161

bulmuştur. Kâfirlere ve müşriklere ve bir de andlaşmasım bozanlara karşı cihadın meşru olmasıyla gerçek anlamını kazanmıştır. Gelen ilahî emir, münafıklara karşı sert tavır takınmayı ve onlardan yüz çevirmeyi öngörmekle gerçek hüviyetini kazanmış oldu. Böylece Allah'a ve Rasûlüne iman etmeyen, Hak Dini kendileri için din kabul etmeyen tüm yakınlardan ve akrabalarından uzaklaşmayı öngören bir emir. Bu yakın çevre babalar, kardeşler, eşler veya diğer şeyler olsa da, insanların kendilerince değer verdiği her şey bu amaçla bir kenara itilmek suretiyle sağlanan Berâ ve Velâ.

Artık müslümanların safı belirlendi. Dinlen sayesinde yüceldiler. Her türlü izzetin, şerefın, yüceliğın ve efendiliğın, baş olmanın sebebi olan bu dine mensup olmakla övünür oldular. Evet doğuyu ve batıyı feth ettiklerinde bununla övünüyorlardı. Mü'rhinler bugün ve yarın tekrar şerefli oluşu ve yücelmeyi istiyorlarsa akidelerine, inançlarına dönsünler. Buna ancak sevgiyle, Allah'ın dinine ve mü'minlere bağlanmakla ve onların dostluğuna sarılmakla ulaşabilirler. Bir de en yakınları da olsalar tüm kafir, müşrik ve münafıklardan ilişkilerini kes-

mekle eski hüviyetlerine erişebilirler. Şayet anne ve baba kafir iseler, kişi bunlara iyilikte devam edecek, çünkü bu, kıyamete dek baki olan bir hükümdür.

7. BÖLÜM

MUVALATIN ŞEKLİ VE DIŞA VURUMU

Aslında tüm dostluk şekilleri ve bunların dış görünümelerini başlı başına bir bölümde sunmak, gerçekten önemlidir. Özellikle böyle bir araştırma ve konuda bunun önemi çok daha büyüktür. Ancak okuyucu bu konuda yani Velâ ve Berâ konusunda bir meseleyi ele aldığı zaman diyebilsin ki, bu, Velâ ve Berâ konusunu ilgilendiren bir husustur. Aynı zamanda kendisi bu gibi konularda dikkatli davranma imkanını bulabilsin.

Ben burada bir uyanda bulunmak istiyorum. Bu uyarıyı yaparken de her bir şekil ya da suret konusunda, bunun şer'î hükmünü araştırıp ortaya koyabilme gücüne sahip değilim. Zira bir konuda kesin bir hükme varmak gerçekten güç olan bir durumdur ve oldukça da zordur.

İlim erbabının da söyledikleri gibi, kişinin bazan söylediği bir söz veya işlediği bir fiil küfür olabilir. Ancak görünürde böyle!olan bir durum, kul ile Rabbi arasında olan bir şey sebebiyle ortadan kalkabilir. Biz de bunu bilemeyebiliriz. Fakat genel olarak bu hal, işleye^ nine göre farklılık kazanır ve değişiklik gösterir. Öyle durumlar var ki, o durum kişiyi dinden eder. Meselâ kâfirleri sırf kâfir oldukları için sevmek gibi. Kimi durumlar da var ki, bu, büyük bir günah olur. Meselâ kâfirlere saygı göstermek veya bunları övmek gibi.^{321[321]}

Dolayısıyla "Muvalat" olayı, bu ismi alana göre farklılık gösterir. Öyle muvalatta (karşılıklı dost olma, birbirini yetkili kılma) var ki, bu, mürtedlik olabilir. Kişinin tamamen îslamdan uzaklaşmasına neden olur. Bazı muvallatta mürtedlik olmaz ama,daha farklı bir durum meydana getirir. Meselâ: Büyük günahlardan ve haramlardan birini işlemek gibi.^{322[322]}

İslâm dini ibadetin halis ve samimi olmasına çok dikkat eder. Buna çok özen gösterir. Bu ise bir tek Allah'a itaat ve kesin boyun eğişle sağlanır. Bunu yaparken tabi

^{321[321]} ed-Dürerüsseniyye, 7/201; "el-Hediyetüssemîne," 17.

^{322[322]} er-Resâilu'l-Müfide, 43.

olunan ve peşinden gidilen Allah dışındaki her şeyden, her arzulanandan ve her korkulandan uzak duracak bunlarla her türlü ilgiyi kesecektir. Kısaca kesin bir berâ olacaktır. Kalbini haşyette, korkuda, yardım ve zaferde Rabbi olan Allah'a bağlar yacaktır.

Kim de kalbini kendisine yardımcı olmaları, rızık vermeleri, yol göstermeleri için yaratıklara bağlar ve bunlar önünde eğilirse, bu durumdaki bir kimse kime ne kadar bağlıysa, o derece onun kulu ve kölesi olmuş olur. Şurası da bilinen bir gerçektir ki, kişinin kalbinin esir düşmesi, bedeninin esir düşmesinden çok daha büyük bir tehlike arzeder. Kalbin köleleşmesi, gerçekten bedenin köleleşmesinden ve esir düşmesinden daha tehlikelidir. Zira bedenini özgür bırakmış, köleleştirmemiş, kalbini huzur içinde bırakabilmiş ise, böylesi bir bedenî esaretin pek önemi yoktur. Çünkü bir gün kurtuluş imkan doğabilir. Fakat şayet kalbi Allah'dan başkasına bağlanmışsa işte gerçekten en büyük zillet, esaret ve aşağılık o zaman başlamıştır, bundan daha büyük bir alçalış yoktur.^{323[323]}

^{323[323]} İbn Teymiyye,- Kulluk, 95, 96.

Doğrusu kâfirlerle dostluk kurmanın tehlikesi bütün müslüman-laradır. Böyle bütün müslümanlara zarar getiren bir olay, bir kimsenin sadece kendisinin kafir olmasından da büyük bir tehlike ortaya koyar. Birinin zararı top yekûn müslümanlara iken, diğerinin sadece kendisinedir. Zira genel manâda müslümanların akide ve iman durumunu birisi tehlikeye sokmaktadır. Böyle bir durumu, itikadının sağlam olduğunu sanana biri yapar, halbuki aslında bu kimse Allah, Rasûlü ve mü'minler yanında böyle bir davaya ve zanna kalkışmasında yalancıdır. Bilindiği gibi bu manâdaki bir mefsedet ve bozgunculuk, mücerret itikadı ve inancı bozma olayından daha büyük bir tehlike ortaya koymuş olur.^{324[324]} Ben şimdi sana kafirlere karşı olan muvalatın geniş bir açıklamasını sunayım:

1- Kâfirlerin

küfrüne rıza göstermek, onları tekfir etmemek, onların kâfir olduklarında şüphe etmek, onların mezhep ve görüşlerinden herhangi birisinin doğruluğunu kabul etmek.^{325[325]}

İşte bütün bu noktalar, kişinin kâfirleri dost tanıdığını,

^{324[324]} İbn Teymiyye, es-Sarimu'l-Meslûl Alâ Şatimirresûl, 371.

^{325[325]} Mecmuatuttevhi'd (Nevakidu'l-İslâm), 129.

yetkisini onlara verdiğini açıklamış olmaktadır. Müslüman kimsenin kâfirlerin basanları sebebiyle onlar adma sevinmesi, mutlu olması, onları sırf küfürleri nedeniyle uygun görmesi, dinsizlikleri veya mezhepler ve görüşleri sebebiyle onlara arkadaşlık, dostluk gösterisinde bulunması gibi hususlar tümüyle bu gibilerin durumlarını açık-seçik bir şekilde ortaya koymaktadır.

Daha önce biz konunun hazırlık bölümünde bunun üzerinde durmuştuk. Bu hususta Ehli Sünnet vel-Cemaatin görüşünün şu olduğunu belirtmiştik:

Kalbî sevginin ve bağzun mutlaka kamil manâda tam olması gerekir. Meselâ kâfir olan bir kimseyi sırf küfrü için yani kâfir olduğu için seven bir kimse, Ümmetin icmasıyla kâfirdir. İslâm alimlerinden hiç birisi bu hususta asla karşı bir görüş beyan etmemiş, muhalefette bulunmamıştır.

İbn Teymiyye merhum diyor ki: Kalbî sevgi ve buğz ile kalbî iradeye = arzuya, kalbî isteksizliğe ve hoşnutsuzluğa gelince, bunların her bakımdan tam, kâmil ve eksiksiz olması gerekir. Bunların hiç birisinin eksik olmaması icabeder. Zira eksiklik, iman eksikliğini meydana getirir. Ancak bedenî fiile gelince, bu kişinin gücü

nisbetindedir. Kişinin kalbî iradesi ve hoşnutsuzluğu ne derece tam ve kamil olursa, bedenî fiili de bununla birlikte gücü oranında devreye girer. Allah : (c.c) böylesine kamil manâda çalışanın sevabını verir. Bir takım insanlar da var ki, bunların sevgisi, buğzu, arzu ve iradesi, hoşnudsuzluğu nefsinin o şeyi sevmesi veya hoşnut olmaması oranındadır. Yoksa bunların Allah ve Rasûlü'nün sevmesi veya Allah ve Rasûlünün buğ-zetmesi nisbetinde sevgi ve buğzları olmamaktadır. Devreye kendi nefisleri ve çıkarları girmektedir. İşte bu da bir nevi hevâ ve hevesine uymaktır. Şayet kişi buna uyarsa, işte o kimse heva ve isteğine uymuş olur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"..Allah'tan bir yol gösterici olmaksızın kendi hevesine uyan-dan daha sapık kim olabilir?" (Kasas, 28/50)^{326[326]}

Bu durumda sevgi ve rıza iki hususta kesin bir durum ifade ederler.Kişi sevgi ve rızayı kâfirlere gösterirse bu küfrü gerektirir. Şayet sevgi ve rıza mü'minlere karşı ise bu da imanın gereğidir.

2- Genel manâda onları tevellî edinmek, ipleri onların eline verip her türlü dostluğu onlarla sürdürmek.

^{326[326]} Şezeralül Helâlin, 1/354 (Emr'i bil Maruf risalesi).

Veveliler olarak kabul edinilmesi veya bunların dinlerine girilmesi gibi tüm bu manadaki şeylerden Allah (c.c)nehyetmiştir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır.

"Mü'minler, müzminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiç bir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır.

Dönüş yalnızca Allah'adır," (Al'i İmrân, 3/28)

İbn Cerîr bu âyetin tefsirinde şunları zikretmektedir: Kim kâfirleri dostlar, yardımcıları edinirse ve dinleri.konusunda onların üstün gelmesi için arka çıkarsa, müslümanîar aleyhine onların başarı kazanması için gayret gösterirse, bu kimsenin Allah (c.c) ile hiç bir ilgisi yoktur. Yani o kimse Allah' dan uzaktır. Allah (c.c) da ondan uzaktır. Çünkü o kimse hareketiyle dininden dönerek irtidat etmiş ve onlar adına küfre girmiştir. Ancak kafirlerden gelebilecek bir endişe, sıkıntı ve tehlikenin olması hali müstesnadır. Yani sizler şayet onların gücünden sıkıntı ve endişede iseniz, onlardan canınıza gelebilecek bir korku içinde iseniz, bu takdirde dillerinizle onlara dostluğunuzu açığa vurabilirsiniz ve fakat esas

düşmanlığınızı gizlersiniz. Onların küfür üzere oldukları o konumlarını teşyi etmez, benimsemez, bundan ötürü onlara destek çıkmazsınız. Herhangi bir şekilde bil fiil olarak bir müslümanın aleyhine olabilecek bir şekilde onlara yardım edemezsiniz.^{327[327]} Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirlerinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır. Şüphesiz Allah, zalimler topluluğuna yol göstermez." (Maide, 5/51)

İbn Cerîr merhum bu âyetin tefs rinde şunları yazıyor: Kim mü'minleri bırakıp yahudileri ve hıristiyanları dost edinirse o da onlardandır, demek, o da onun dinindedir ve onun inancındadır demektir. Herhangi bir kimseyi biri dost edinmiş olmasın ki, o kimse, onmilum isteklerine, inancına ve dinine rıza gösteriyor demektir. Bir kimse böyle birinden razı olur ve onun dinine de rıza gösterirse, bu demektir ki, o şahıs ona muhalif olanlara ve kin besleyenlere düşmanlık gösteriyor demektir. Dolayısıyla

^{327[327]} Taberî Tefsiri, 3/228.

onun hükmü de tıpkı diğerininkisidir.^{328[328]}

İbn Hazm ise âyetin: "İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır." kısmının zahiri manâsına olması da doğru olabilir diyor. Yani manâ şöyle olur, böyle bir kimse^o kâfirler cümlesinden bir kâfirdir. Aslında bu, doğru ve gerçek olan bir şeydir. Çünkü müslümanlardan iki kişi bile bu konuda ihtilaf etmiş değillerdir.^{329[329]}

İbn Teymiyye merhum da diyor ki, Rabbimin haber vermesine göre, onları dost tutanlar da onlardandır. Zira Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Eğer onlar Allah'a, Peygamber'e ve ona indirilene iman etmiş olsalardı onları (müşrik, kâfir, hristiyan, yahudi ve münafıklar" dost edinmezlerdi." (Maide, 5/81)

Bu da gösteriyor ki, mezkur iman hadisesi, onları dost edinmemeyi gerektirmektedir, bu hal iman ile çelişmektedir. İman ile, onları dost edinme olayı ikisi birlikte bir kalpte toplanamazlar.Kaldı ki, Kur'ân'ın hükümleri ve âyetleri hep birbirini tasdik eder, doğrular.^{330[330]}

^{328[328]} agk. 6/277.

^{329[329]} el-Muhalâ, 13/35. Thk. Hasan Zeydân.

^{330[330]} İbn Teymiyye, İman, 14.

İbn Kayyım da diyor ki: Doğrusu Allah (c.c), bir hüküm vermiştir. Allah'ın vermiş olduğu ya da koymuş olduğu hükümden daha güzel bir hüküm bulunamaz. Bu hüküm, "yahudileri ve hıristiyanları dost edinenler de onlardandır" hükmü olmaktadır. "İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır." Bunun üzerinde daha güzel bir hüküm olamaz. Mademki Kur'ânî nass ve delil, onların velilerinin ya da dostlarının da onlardan olduğunu bildirmiştir. O halde bunlara da onlara uygulanan hüküm uygulanır. Kısaca bunlar da aynı hükme tabidirler. Kaldı ki, bu hüküm bunlar adına genel olan bir hükümdür. Bu hükümden onları dost edinen ve İslama girdikten ve bağlandıktan sonra onların dinlerine girenler açısından bir tahsis vardır. Böylelerinin cizyeleri kendilerinden kabul edilmez ve ikrarlarına bakılmaz. Bunlar için iki yol vardır. Ya tekrar İslama gireceklerdir veya boyunları vurulacaktır."Çünkü hem nass itibarıyla hem de icma ile bunlar mürteddirler, dinden çıkmışlardır. Öte taraftan kâfirlerden herhangi biri İslam'a girmeden önce Yahudi ya da hıristiyanlık dinine girmiş ise veya bir hıristiyan yahudiliğe, ya da bir yahudî hıristiyanlığa girmiş ise, bu

giriş İslam'a girmeden önce idiyse, bu kimse ile İslam'a girdikten sonra onların dinlerine giren bir müslüman aynı şekilde bir muameleye tabi tutulamaz. Onların dinlerine giren müslümana daha farklı bir muamele yapılır. Kur'ân'ın inmesinden sonra kâfirlerden biri, onların dinine girerse, gerçi her ikisinin de batıl olmasına rağmen, o kendisince daha hayırlı bir dine girmiş demektir. Fakat bir müslüman onların dinine girecek olursa, durum tamamen değişiktir. Çünkü burada önce İslam'ın doğru ve sahih olduğunu kabullenip ikrar ettikten sonra hak olan dini bırakıp batıl bir dini kabullenmiş ve ona geçmiş oluyor. Bu ise asla kendisinden kabul edilmez.^{331[331]}

Merhum Seyyid Kutub, müslümanlardan herhangi bir kimsenin din noktasından Yahudiliği veya hnstiyanlığı benimsemesinin uzak bir ihtimal olduğunu belirtmektedir. Burada denilmek istenen, onlarla karşılıklı dostluk kurarak yardımlaşmak ve antlaşmalar yapmak demektir. Merhum diyor ki, burada esasen yasaklanan velayet ve da dostluk, karşılıklı yardımlaşma ve antlaşma dostluğudur. Bu hal müslümanlar tarafından birbirine karıştırılmıştır. Burada

^{331[331]} İbn Kayyım, Ehlüzzimme (Zimmîler),

din bakımından onlara tabi olmak diye bir şey yoktur. Kaldı ki, bir müslümanın kaU kıp da yahudilik ve hristiyanlık dinini benimsemesi çok uzak bir ihtimaldir. Burada yasaklanan olay, onlarla iç içe olma, sırdaş olma olayıdır, bu anlamdaki bir dostluktur yasaklanan. Müslümanlar sanıyorlar ki, onlarla iç içe olmak, sırdaş olmak, sarmaş-dolaş olmak caizdir, bunu da maslahatları ve içiçelikleri gerektirir kanısındalar. Yasaklanan, bu tür ilişkilerdir. İslam'dan önce kendileriyle yahudilerden bir cemaat arasında bu manâda bir dostluğun ve beraberliğin ayakta tutulması ve Medine'de İslam dgyjgünirij^rujmaşımn ilk dönemlerinde böyle bir durumun sürdürülmesi meselesine gelince, Rabbim bunu sonradan yasaklamış ve bunun iptalini emretmiştir. Nitekim aşağıdaki âyet hicret etmeyip de kalan müslümanların durumlarını açıklamaktadır. Rabbim şöyle buyuruyor:.

"... İman edip de hicret etmeyenlere gelince, onlar hicret edinceye kadar size onların mirasından hiç bir şey yoktur." (Enfâl,8/72)

Yani aranızda bir yardımlaşma, bir muavenet ve bu

manâda bir dostluk da yoktur, dinî manâdaki dostluk bir yana, diğerk manâda da dostluk yok.

"Burada şunu belirtmek isteriz ki: Bazı kimseler, İslam'ın, Kitap ehline karşı olan müsamahayı, İslam toplumunda yaşayan gayri müslimlere yapılacak olan iyilikle velayet yani İslam'a göre dostluk ve düşmanlık hadisesiyle birbirine karıştırmaktadırlar. Sadece Allah için, Rasûlü için ve müslüman cemaat için öngörülen velayeti, bunlara da gösterme manâsında meseleyi yanlış anlamışlardır.

Bu kimseler, Kur'ân'ın şu gerçeğini unutmuş olmaktadır. "Kitap Ehli, İslam toplumuna karşı savaşmak için birbirlerinin dostudurlar. Böyle bir durumda onlar daima birbirlerinin tarafını tutarlar. Kaldı ki, onların böyle davranmaları her bakımdan kanıtlanmış olan bir gerçektir. Bunlar, müslümanlar dinlerini bırakmadıkça ve onların dinlerine uymadıkça müslümanlardan hoşnut kalamazlar.

Bu, gerçekten unutulmayacak bir gaflettir, bir basitliktir. Yani müslümanın: "Bizim de onların da bir tek gideceğimiz bir yol vardır, dinde temkin için buna

başvururuz! diye düşünmesi büyük bir gaflettir. Evet kâfirler ve dinsizler önünde böyle sanmak büyük bir gaflettir. Çünkü bir savaş, şayet müslümanlara karşı yapılıyorsa, bu kimseler hemen kâfirler ve mülhidlerle birlikte hareket ederler ve onların yanında yer alırlar.

Biz şimdi bu gaflete dalanları bırakalım da, Kur'ân'ın bizi uyaran şu ikazına kulak verelim. Rabbim şöyle buyuruyor: "Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin." (Maide, 5/51)^{332[332]}

3- Bunların küfürlerinden olan bazı şeylerine iman etmek, ya da Allah'ın kitabının dışındaki bir şeyle muhakemeleşmek; Rabbim buyuruyor ki:

"Kendilerine Kitab'dan nasip verilenleri görmedin mi; putlara ve batıl (tannlar)a iman ediyorlar, sonra da kâfirler için:" Bunlar, Allah'a iman edenlerden daha doğru yoldadır" diyorlar?" (Nisa, 4/51)

Bu âyetin bir benzeri, Bazı kitap ehli hakkında Rabbimizin buyurduğu şu kavlidir:

"Allah tarafından kendilerine, yanlarında bulunanı

^{332[332]} Fî Zilal, 2/909, 910.

tasdik edici bir elçi gelince ehli kitaptan bir grup, sanki Allah'ın kitabını bilmiyormuş gibi onu arkalarına atıp terkettiler. Süleyman'ın hükümranlığı hakkında onlar, şeytanın uydurup söylediklerine tabi oldular." (Bakara, 2/101, 102)

Allah (c.c), bunların Allah'ın kitabını terkettiklerini ve sihre, bü-yüye tabi olduklarını bildirmektedir. Nitekim yahudilerden bir çokları ve bazı İslâm müntesipleri de bunu yaptılar. Bu ümmetten kim, kâfirlere dostluk ve yakınlık gösterirse, meselâ müşriklere veya kitâb ehline uyarsa, bazı muvalat sayılan şeyleri yapmak suretiyle onlara tabi olursa, batıl ehline gitmek, onların batıl iş ve sözlerine uymak gibi şeyleri yapacak olursa, o kimse, bunlara ne kadar bağlanıyor ve bunlarla uyum içerisinde bulunuyorsa, o oranda zem edilir, cezalandırılır veya o nisbette kendisinde nifak vardır.^{333[333]}

İşte bütün bunlar düşmanla dostluk ve yakınlık örnekleridirler. Günümüz müslümanlarının çoğu böyle bir hadiseyi yaşamakta ve içice hayat sürdürmektedir. Günümüz İslâm dünyasında, kitap ehlinin yapa geldikleri

^{333[333]} İbn Teymiyye, Fetâvâ, 28/199-201.

ye kabul ettikleri şeylerin bazısına iman etmek artık inkar edilemez bir vakıa ve gerçektir. Böyle bir gerçeği de ancak cahil ve büyüklük taslayan biri inkara kalkışır. İşte bunlar bizim toplumumuzun çocuklarından oluşan papağanlardır. Bunlar bizim dilimizi konuşurlar, fakat görüş ve düşünce sistemi olarak komünizmi benimsemiştir, bazan da sosyalizmi düşünce ve mezhep olarak bir inanç diye savunur. Sistem olarak demokrasiyi veya anayasa ve kanun olarak da laikliği alıp savunmakta ve buna inanmaktadır. Artık İslâm ülkelerinde bu küfri prensipler ve sistemler alınıp uygulanır olmuş, insanların da bunlara uyması mecburiyeti ve bağlılığı getirilmiştir. İnsanlar itaat edecekler, boyun eğecekler, uygulayacaklar ve fakat hiç karşı gelmeyecekler, diye istekte bulunmaktadır, bunu da zorunlu hale getirmektedirler. Bu arada Müslümanlara ,muvahhid Müslümanlara karşı, bunlar insanları Allah'ın kitabına ve Rasûlü'nün sünnetine çağırdıkları için her türlü düşmanlıklarını sürdürmektedirler.

İşte bu, yeni bir irtidad yani dinden dönme olayıdır ki, Allah'ın izni ile, son bahiste biz bundan söz edeceğiz.

Yine bunların savundukları davalarından öyle şeyler vardır ki, bunu iman haline getirmişlerdir. Meselâ dinin devletten ayrılması, bunlarda bu, artık bir iman meselesidir. Bunlara göre İslam'ın siyasetle herhangi bir ilgisi yoktur. Bu aynı zamanda bir önceki meselenin de bir parçası durumundadır ki bu, sadece Avrupada bulunan bir haldir. Yani Kilisenin ilim erbabına baskı yaptığı dönemlere ait olan bir olaydır. Fakat bu, İslam ile irtibatlandırılmak istenmektedir. Halbuki bunların İslam ile mukayeseleri bile mümkün değildir. Zira İslâm adalet dinidir, siyaset dinidir ve insanları kilise baskısından kurtaran güç ve kuvvet dinidir. Çünkü bu kilise erbabı zehirli bazı düşünceleri getirip yaydılar. Bu fikirler daima Avrupa menşe'li olmuştur. Amaç İslam'a yalancı bir yafta takmak ve bu anlamda bir kanaati yaygınlaştırmaktı. Bunun için şöyle dediler: "İslâm kul ile Rabbi arasında devam etmesi gereken bir alakadan ibarettir. Siyasete gelince onun adamları vardır ve bunun prensipleri ve hükümleri bulunmaktadır ki, bunların bu manâda dinle bir ilgileri ve bağları yoktur. Evet böyle diyerek zehirli

düşüncelerini akıtmak isterler.^{334[334]}

4- Bunları sevmek, saygı göstermek. Allah (c.c) bundan d; yetmiştir. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa- Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin." (Mücadele, 58/22)

Şeyhul İslâm îbn Teymiyye merhum diyor ki: "Rabbim şunu bildirmektedir. Allah'a ve Rasûlüne düşman olan bir kimseyi, bir mü'-minin onu sevdiğini göremezsin. Bir yerde iman varsa, orada onun zıddı olan şey de yok demektir. Çünkü bizzat iman olayı, onları sevmeye engeldir. Tıpkı iki zıd şeyin birbirleriyle bir arada bulunmadıkları gibi. Mademki bir yerde iman var, orada imanın karşıtı olan şey de ortadan kalkmıştır. Bu ise Allah'ın düşmanlarına dost olmak olayıdır. İman varsa bu yoktur. Şayet kul, Allah düşmanlarını kalben seviyor-sa, bu gösteriyor ki, o kimsenin kalbinde vacip ve gerekli olan

^{334[334]} Bu arada şunu hatırlatmak isterim ki, bilindiği gibi çok değerli ve büyük yazarlar var ki, bunlar bu hususta hayli söz etmişlerdir. Meselâ S. Kutub, D. Muhammed el-Behiyy, M. Kutub, Mevdûdî ve daha başkaları. Bu konuda gerçekten daha fazla bilgi edinmek isteyenler varsa, Üstad Sefer b. Abdurrahman el-Havali'nin (Laiklik) adındaki kitabına başvursunlar.

iman yoktur.^{335[335]}

Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Benim de düşmanım, sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Onlar size gelen gerçeği inkar etmişken, onlara sevgi gösteriyorsunuz."
"Mümteherine, 60/1"

5- Onlara meyletmek, onlardan yana olma eğilimini sürdürmek. Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Zulmedenlere meyletmeyin; sonra size ateş dokunur (cehennemde yanarsınız).) Sizin Allah'tan başka dostlarınız yoktur. Sonra (O'ndan da) yardım göremezsiniz!" (Hud, 11/113)

Kurtubî diyor ki, burada meyletmek anlamında olan Rükün gerçekte şu manâdadır: İstinad etmek ve dayanmak, bir şey ile sükûna ermek ve onunla hoşnut olmak.^{336[336]} Katade de diyor ki âyetin manâsı şöyledir: "Onları sevmeyin, onlara itimat etmeyin"İbn Cüreyc | : "Onlara meyletmeyin" diye yorumluyor.

İşte bu âyet küfür ehlinden ve bir de bidatçı olan masiyet sahibi kimselerden uzak kalmayı ve onları

^{335[335]} İbn Teymiyye, İman, 13.

^{336[336]} Kurtubî Tefsiri, 9/108; Bağavî ve Hazin, 3/256.

terketmeyi göstermekte, buna işaret etmektedir. Bu ve benzerlerinden ilgiyi kesmesi bildirmektedir. Çünkü bunlarla sohbet ve yakınlık ya küfrü getirir veya mâsiyete sürükler. Çünkü birileriyle sohbet, ancak o kimselere olan sevgi sebebiyle olur. Nitekim şöyle denilmiştir:

Kişiye Sorma, Arkadaşını Araştır.

Zira her yakın ve arkadaş mukayese edilerek kendisine uyulur.^{337[337]} Rabbim de şöyle buyurmaktadır:

"Eğer seni sebatkar kılmasaydık, gerçekten, neredeyse onlara birazcık meyledecektin.

O zaman, hiç şüphesiz sana

hayatın ve ölümün sıkıntılarını kat kat taddırırdık; sonra bize karşı kendin için bir yardımcı da bulamazdın."
(İsrâ, 17/74, 75)

Yaratılanların en şerefli olan Hz. Muhammed (s.a)'e Rabbim böyle hitap ettiğine göre, acaba başkalarının durumu ne ola ki?^{338[338]}

6- Yağcılık yapmak, aldatmak, yüze gülerek aldatmak. Bütün bunları dini bir hesap gözeterek yapmak. Rabbim şöyle buyuruyor: "Onlar isterler ki, sen yumuşak davran

^{337[337]} Kurtubî, 9/108; Bağavî ve Hazin, 3/256; Buradaki beyt Tarafa b. Abd'a aittir.

^{338[338]} Mecmuatuttevhid,' 117.

asında onlar da sana yumuşak davransınlar." (Kalem, 68/9)

Din adına müdahane = yağcılık, güzel görünmek ve müdaraya kalkışmak gibi şeyler günümüz müslümanlarının çoğunda bulunan bir hastalıktır ve bu, bir gerçektir. Zira bakıyorlarki, Allah düşmanları maddî güçleri sayesinde yükseliyorlar ve böyle yapmakla da rahat bir nefes alıyorlar. İşte müslümanlar düşmanları böyle gördükleri için, özellikle de aklanmış olanlar bu düşmanların böyle yükseldiklerini ve ilerlediklerini gördükleri için, bunları gücün ve örnek olmanın sembolü olarak kabul edip değerlendirmektedirler. Sonuç olarak da kâfirlere sirip görünmek maksadıyla dinî prensiplerinden sıyrılıyorlar, aman ha bunlar bize: "Mutaassıp ve gerici" damgasını vurmasınlar diye hemen bu kâfirlere şirin gözükmek ve yağcılık etmek veya mudaraya kalkışmak için dini esaslardan sıyrılıverirler. Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a) ne doğru buyurmuşlar; O (s.a) böyleleri için şöyle buyuruyor:

"- Siz mutlaka sizden öncekilerin yollarım karış karış, arşın arşın izleyeceksiniz. Öyle ki onlar bir kelerin deliğine

girseler, siz de onlara uyacaksınız." Dedik ki;

Ey Allah'ın Rasûlü! Bu (izleyeceklerimiz) yahudi ve hıristiyanlar mı? O (s.a) da şöyle buyurdular:

"- Ya kimler?"^{339[339]}

Esasen bu müdahane yani yağcılık, güzel görünmek ve şirin olmak olayı var ya, önce küçük şeylerden başlar, sonra giderek öylesine büyür ki, -Allah göstermesin- kişiyi dininden edecek noktaya kadar getirir. Bu da şeytanın müslümanı kaydırma yollarından biridir. Müslüman, bu noktada kendi nefsi adına dikkatli davransın. Müslüman şu hususu hiç bir zaman hatırlamalıdır. Müslüman en güçlü ve en şerefli olan kendisidir. Evet müslüman Allah'ın emrine ve yoluna yapıştığı zaman, O'nun jeriatına bağlandığı vakit, akide ve inancının gereklerini yerine getirince bilsin ki, en güçlü ve en şerefli insan kendisidir.

İslâm tarihindeki parlak örneklerden olan bir gerçek vardır. O da müslümanın Allah'a ve Rasûlüne iman etmesinden sonra, onu başarıya götüren en büyük amillerden birisi diniyle büyükmek ve ona mensup olmakla en büyük şerefe sahip olduğunu bilmektir. Bu

^{339[339]} Buharî, İ'tisâm, 14, Enbiya, 50; Müslim, İlim, 6; İbn Mâce, Fiten, 17.

gerçeğin böyle olduğunu Hz Ömer Faruk (r.a)'un aşağıdaki ifadeleri doğrulamaktadır. Diyor ki: "Biz bir toplumun en aşağılık kavmi idik. Allah (c.c), bizi İslam ile şereflendirip güçlendirdi. Ne zaman ki, biz şerefi ve izzeti Allah'ın bizi aziz kıldığı şeyin dışında aramışsak ,Allah(c.c)bizi zelil kılmıştır.^{340[340]}

7- Bunların sırdaş edinilip, mü'mihlerin bırakılması;
Bu konuda Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Kendi dışınızdakileri sırdaş edinmeyin, çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar, hep sıkıntıya düşmenizi isterler. Gerçekten, kin ve düşmanlıktan ağızlarından (dökülen sözlerinden) belli olmaktadır. Kalblerinde sakladıkları (düşmanlıkları) ise daha büyüktür düşünüp anlıyorsanız âyetlerimizi size açıklamış bulunuyoruz.(Al'i İmrân, 3/118)

Bu âyet, bazı mü'minler hakkında nazil olmuştu ki bunlar, hep münafıklarla bir arada bulunuyorlar, Yahudilerden bir adamla buluşuyorlardı. Çünkü aralarında yakınlık, dostluk ve komşuluklardı. Allah

^{340[340]} Hakim, Müstedrek, 1/62, K. İman; Buharî ve Müslim'in şartlarına göre hadis sahihtir, demiştir. Ancak ikisi bu hadisi sahihlerinde zikretmemişlerdir. Zehebî de Telhis adlı eserinde bu konuda ona katılmıştır.

(c.c)bu âyeti bunlar hakkında inzal buyurdu. Bununla, rnü'minleri onlarla bir araya gelmekten, sırlarını onlara açmaktan menetti. Zira bundan ötürü başlarına bir fitnenin gelmesi korku ve endişesi vardı. Âyet bu noktaya dikkat çekiyordu.^{341[341]}

Âyette “Bitane” kelimesi geçmektedir. Meselâ: "Bitanetürracül" denilince bu, özellikle elbise üzerindeki kuşağa benzetilmiştir Çünkü o karnı üzerindeki elbiseye yapışıktır. Dolayısıyla başkasının öğrenmesini istemediği ve sadece kendisinin haberdar olmasını arzuladığı şeyleri bu manâda saklar. Allah (c.c), onların sırdaş edinilmemesi hususunu ve bunun yasaklanma sebebini de şöyle açıklıyor: Çünkü onlar size fenalık etmekten asla geri durmazlar." Yani sizin başınıza bir kötülük gelmesinden, bir hataya düşmenizden ve benzeri kötülüklerin gelmesinden geri durmazlar. Kaldı ki .bunlar, daima başınıza zarar gelmesini ve felakete uğramanızı isterler Onların açık olan düşmanlıkları ise: Müslümanlara şetmetmek, sövmek onların da böyle bir duruma düşmelerini istemektir. Başka bir görüşe göre ise, müşriklerin müslümanlara ait sırlarının

^{341[341]} Vahidî, Esbabünnüzûl, 68.

öğrenilmesini istemektir.^{342[342]} Nitekim Ebû Davud'un Sünen'inde yer alan bir hadislerinde Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadır:

"Adam dostunun dini üzeredir. Kişi kiminle dostluk kurduğuna dikkat etsin."^{343[343]}

8- Emrettikleri ya da tavsiye ettikleri konularda bunlara itaat etmek; Rabbim (c.c) böyle bir şeyden nehiy maksadıyla şöyle buyurmaktadır.^{344[344]}

"Kalbini, bizi anmaktan gafil kıldığımız, kötü arzularına uymuş ve işi gücü aşırılık olan kimseye boyun eğme." (Kehf, 18/28)

Bir başka âyette ise şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Eğer kâfirlere uyarsanız, sizi eski dininize geri çevirirler; o takdirde büsbütün kaybedersiniz." (Al'i îmrân, 3/149)

Yine Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Gerçekten şeytanlar dostlarına, sizinle mücadele etmeleri için telkinde bulunurlar. Eğer onlara uyarsanız şüphesiz, siz de Allah'a ortak koşanlardan olursunuz."

^{342[342]} Beğavî Tefsiri, ,1/409, İbn Kesir, 2/89.

^{343[343]} Müsned, 16/178; Tirmizî, Zühd, 2379.

^{344[344]} Mecmu atuttevhîd, 117.

(En'âm, 6/121)

İbn Kesîr, "Eğer onlara uyarsanız = (itaat ederseniz) şüphesiz siz de ortak koşanlardan (müşriklerden) olursunuz" âyeti hakkında diyor ki: "Öyleki siz, Allah'ın sizin lehinize olan emrinden ve şariatından döner, başkasının sözüne ve görüşüne yönelirseniz, başkasının emrini ve şariatını buna takdim ederseniz, işte bu, şirkin tâ kendisidir. Nitekim yüce Mevlâ şöyle buyuruyor:

"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarını) (hıristiyanlar rahiplerini ve Meryem oğlu Mesih'i (İsa'yı) rabler edindiler." (Tevbe 9/31),^{345[345]}

9- Allah'ın âyetleriyle alay ederlerken onların yanlarına gitmek ve birlikte oturmak: Allah (c.c), bundan men ederek şöyle buyuruyor:

"O (Allah), size Kitap'ta indirmiştir ki: Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini, yahut onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar bundan başka bir söze dalıncay a (konuya geçinceye) kadar kâfirlerle beraber oturmayın; yoksa siz de onlar gibi olursunuz.

İbn Cerir bununla ilgili olarak diyor ki: "Yoksa siz de

^{345[345]} İbn Kesîr Tefsir, 3/322.

onlar gibi olursunuz" demek, sizler şayet onların meclislerinde onlarla birlikte bulunursanız, onlar bu âyetlere küfrederlerken ve alay ederlerken yanlarında durup onları dinlerseniz, bu halde siz de onlar gibisiniz..Böyle bir durumda onları protesto etmeksizin yanlarında sessiz kalıp aynl-mazsanız, onlar gibisiniz. Çünkü siz onlarla birlikte böyle bir durumda otururken, Allah'ın âyetleri inkar edilir ve alay olunurken kalkıp gitmezseniz, Allah'a isyan etmiş olursunuz.

Bu âyet-i kerime de, batıl ve küfür ehlinin hangi türüyle olursa olsun, kâfirlerin küfürlerinde, bid'atçıların bid'atlerinde, fasıkların fısklarında bunlarla birlikte olmak konusunda kesin ve açık bir yasaklama yer almaktadır. Dolayısıyla bu durumdaki insanlarla hiç bir zaman bir arada bulunulmayacaktır.^{346[346]}

Hadiste ise Rasûlullah (s.a) şöyle buyuruyorlar: "Ağlar olma haliniz dışında, onlara isabet edenin aynısının sizin de başınıza gelmesinden sakınmanız için, nefislerine zulmetmiş olanların yurtlarına (ev ve meskenlerine)

^{346[346]} Taberî Tefsîri, 5/330.

girmeyin."³⁴⁷[³⁴⁷]

10- Bunların, müslüman'arla ilgili işlerin başına getirilmesi. Meselâ emirlik görevi, kitabet (önemli yazışmalarda) kullanılma görevi ve daha benzeri bir çok görevler gibi. Tevliyet velayetin öz kardeşidir. Bu bakımdan bunlara görev verilmesi, bir nevi onların varlığını ve velayetini kabullenmek demektir. Halbuki Allah (c.c), onları dost edinenlerin de onların dostu olduğunu, onlardan olduğunu beyan buyurmuştur. Böyle bir durumda imanın kamil olması ve tamamlanabilmesi için, ancak onlardan uzak kalmakla ve onlarla dostane ilgi kurmamakla, onları daima düşman bilmekle sağlanabilir. Çünkü Velayet ve Beraat birbirleriyle çelişki ifade eden terimlerdir. Birinin olduğu yerde diğeri olamaz. Bu ikisi asla bir arada toplanamazlar.

Aslında velayet bir izazdır, güçlülüktür, şereftir. Dolayısıyla bir zillet ve aşağılık olan küfürle bunların bir arada bulunması ve toplanması hiç bir zaman mümkün değildir. Şayet İslâm devlet adamları (kralları), devletin önemli mevkilerinde hıristiyanları ve İslâm düşmanlarını

³⁴⁷[³⁴⁷] Ahmed b. Hanbel, Müsned, 8/80; Buhârî-Meğâzî, 4419; Müslim, Zühd, 2980.

yazışma işlerinde ve devletin önemli mevkilerinde görevlendirmenin ne büyük bir ihanet ve ne büyük bir tehlike olduğunu anlayabilse-lerdi, bir de bu düşmanların amaçlarının müslümanların kökünü kazımak olduğunu, tüm gayretlerini böyle bir amaca yönelttiklerini de görebilselerdi, o zaman bunları devlet işlerinde kullanmaktan, görevlendirmekten mutlaka uzak dururlardı.

İşte Melik (Salih)! Bu adamın devletinde Muhadiruddevle Ebu'l-Fadl b.Duhan adında bir hıristiyan vardı. Esasen müslüman olanlara değil, kral daha çok buna güveniyordu. Bu, İslamın gözünde bir leke gibiydi ve İslam devletinde bir çıban başı durumundaydı. Bunun durumu hakkında gelen haberlere göre, hıristiyanlığı reddederek müslüman olmuş ve ancak İslam dininden de çıkmış bir adam. Hakkında böyle söylenen bu adam, hristiyan algılarına müslümanlara ait haberleri^ işleri, devlet sırlarını ve durumlarıyla ilgili kapsamlı bilgileri yazıp durmuş, ajanlık yapmıştır.

Bu adamın meclisi her zaman frenk (yabancılar) ve hristiyanlarla doluydu. Gelen İslâm düşmanları bundan

çok fazlaca ikram görürlerdi. Buniann ihtiyaçları onun tarafından derhal giderilir ve arzulan yerine getirilirdi. Bunlara tüm ziyafet ve ikram kapıları açıktı. Ancak müslümanların önde gelenlerine ve büyüklerine bu kapılar ardına kadar kapalıydı, hiç bir müslümanın, huzura girmesine izin yoktu. Şayet müslümanlar huzura girecek olurlarsa, onlar selamına iltifat olunmaz, konuşulmak için yüzlerine bakılmaz. Bildirildiğine göre "Salih"in meclisinde devlet işlerinde ve yazışmalarında kullanılan kişilerin önde gelenleri, kadılar ve alimler bir araya gelip toplanmışlar. Sultan orada bulunanlardan bazılarına, işi hristiyanların rezilliklerine ve aşağılıklarına götüren bir soru sordu. Bu hususta dilini bir hayli uzattı. Onlara ait bazı fiilleri ve huyları dile getirdi. Söyledikleri arasında şu ifadeler de vardı:

- Aslında hristiyanlar hesap bilmezler. Hesabı gerçek manâda kavrayacak durumda değiller. Zira bunlar bire üç, üçe de bir diyorlar.Allah (c.c) ise şöyle büyürüyor:

"Andolsun "Allah, üçün üçüncüsüdür" diyenler de kâfir olmuşlardır." (Maide, 5/73)

Bunların emanetlerinin ve akidelerinin başında şu

ifade vardır: "Bir tek ilah olan babanın, oğulun ve Ruhulkudüs'ün adıyla"

Bazı şairler bu manâyı almışlar ve bir kasidelerinde şöyle, demişlerdir:

"Âlemlerin Rabbı bir tek iken Hiç hesaptan anlar mı bir teke üç diyen"

Sonra şöyle devam etti: Böyle bir Kimse asıl itikadının gereğini yaptığı gibi, sultana karşı olan muamelesinde nasıl güvenilir olabilir? Bütün bunlarla birlikte hristiyanların çoğu nasıl güvenilir olurlar? Zira ne zaman üç dinar çıkarmak istese, hemen birini sultana verir, kendisine de iki dinar ayırır. Özellikle de o bunu yakınlık, ibadet ve dinî olan bir şey olarak kabul ediyorsa?

Orada bulunan toplum ayrılıp gittiler ve böylece de hıristiyanın sevinci de öfkeyle boğazına tıkanıp kaldı. Çünkü ihaneti ortaya çıkmıştı. Hemen kanı akıtıldı. Böylece varlığının ortadan kaldırılmasına hüküm verilmiş oldu. Bu ittifakla, verilen karar sonucu meydana gelmiş oldu.^{348[348]}

11- Emin görünmek istemeleri. Halbuki Allah (c.c),

^{348[348]} Zimmet ehli Ahkamı, tbn Kayyım, 1/242, 244.

onların daima ihanet içinde olduklarını bildirmiştir. Nitekim şöyle buyurmaktadır:

"Ehl'i Kitaptan öylesi vardır ki, ona yüklerle mal emanet bıraksan, onu sana noksansız iade eder. Fakat öylesi de vardır ki, ona bir dinar emanet bıraksan, tepesine dikilip durmazsan onu sana iade etmez. Bu da onların,

"Ümmîlere karşı yaptıklarımızdan dolayı bize vebal yoktur." demelerindendi. Allah adına bile bile yalan söylüyorlar." (Al'i İmrân, 3/75)

12- Onların yaptıklarına rıza göstermek, onlara benzemek ve onların giyim, kuşam ve modalarını taklid etmek.^{349[349]}

13- Onlara güler yüz göstermek, iyi davranmak, gönlünü onlara açmak, onlara ikramda bulunmak, onlarla yakınlaşmaya çalışmak ve yakınlaşmak.^{350[350]}

14- Onların yaptıkları zulümlerde onlara yardımcı olmak, onların zafere ulaşmasında yanlarında yer almak.

Kur'ân-i Kerîm bu gibi şeyler için iki örnek vermektedir. Bu ikisi Hz. Lût ile Hz. Nuh'un hanımlarıdır. Hz. Lût (a.s)'un hanımı, kendi kavmine

^{349[349]} Mecmuatuttevhîd, 117.

^{350[350]} agk. 117.

yardım ediyordu. Çünkü bu kadın da kendi kavminin yolunda gidiyordu. Onların çirkin fiillerine rıza gösteriyordu. Öyleki kocası Hz. Lût'un misafirlerini onlara bildirmişti. Aynı şekilde Hz. Nuh'un hanımı da böyle idi.^{351[351]}

15- Karşılıklı olarak bunlarla Öğütleşmek, hep bunları övüp durmak ve onların üstünlüklerini, faziletlerini yayıp durmak.^{352[352]}

Bu anlattığımız husus son çağlarda alabildiğine açık bir şekilde gözükmemektedir. Meselâ müsteşriklerin faziletlerini, üstünlüklerini ve meziyyetlerini etrafa yayıp durduklarını görmekteyiz. Güya bunların bilimsel ve dürüst metod sahibi olduklarını, vs. vs. gibi bir çok meziyyetlerinden sözedip dururlar. Bir de batının ya da doğunun meziyyetlerini, faziletlerini yayıp duranlar, buna ileriliklik, uygarlık ve medenîlik adını vererek sürekli propoganda yapanlar vardır. Bunu yaparlarken İslamı ve ona mensup olanları lekeliyorlar, onları gericilikle ve aynı yerde sayıp durmakla damgalıyorlar. İleri ve uygar ülkelere ayak uyduramamakla, onlar gibi medenî

^{351[351]} İbn Kesîr Tefsiri, 6/210. Daha Önce biz bu konu hakkında bilgi vermiştik.

^{352[352]} Mecmuatuttevhiid, 117. Sa'd b. Afik Risaleleri, 101.

olmamakla suçlayıp duruyorlar.

16- Bunlara tazim gösterme, mutlak lakaplarla ve İsimleri e anmak,

Meselâ: Ekselansları, saygıdeğer majesteleri vs. vs. gibi. Daha onları görür görmez öncelikle kendisinin bunlara selam vermesi. Halbuki bir çok cahillerin yapageldiği bu şeylerin menedilmesi gerekmektedir. Zamanımız cahilleri Allah'ın düşmanlarından biriyle karşılaştıklarında hemen ona selam veriyor. Hatta daha da ileri giderek elini de kalbinin ya da göğsünün üstüne koyarak onu içtenlikle ve kalben sevdiğini bildiriyor. Ya da elini başının üzerine götürerek o kimsenin başının üstünde yerinin olduğuna işaret ediyor.

Aslında bu tür bir fiil ve davranış haramdır. Böyle yapan bir kimsenin İslam'dan çıkıp mürted olmasından korkulur. Zira bu manâdaki davranışlar, Allah düşmanlarını çok fazla sevdiklerini, onlara içtenlikle bağlı bulunduklarını, bundan ötürü de saygılı olduklarını göstermiş olmaktadır.^{353[353]}

Bunları tazim etmek, üstün unvan veya lakaplarla

^{353[353]} Şeyh Hamûd et-Tuveycurî, Tuhfetu'l-İhvân, 19.

çağırarak, onlara karşı duyulan saygının, yüceltmenin ve takdir edilişlerinin işaretidir. Halbuki Saygı ve değerli lakabla anılma sadece mü'mine ait olan bir semboldür. Kâfirlere gelince bunların aşağılanmaları ve zelil kılınmaları gerekir.

Sahih bir hadiste bildirildiğine göre, önce müslümanların onlara selam vermeleri yasaklanmıştır. Rasûlullah (s.a) şöyle buyurmaktadırlar:

"Yahudilere olsun hıristiyanlara olsun, onlara ilk olarak siz selam vermeyin. Şayet yolda onlardan biriyle karşılaşacak olursanız, onları yolun en dar olan tarafından gitmeleri için sıkıştırın."^{354[354]}

Bu meseleyle ilgili açıklama İkinci Bapta ele alınacaktır.

17- Onların ülkelerinde onlarla birlikte oturmak ve onların yükselmelerini ve güçlenmelerini artırmak.^{355[355]}

Rasûlullah (s.a) şöyle buyuruyorlar: "Kim müşriklerle bir arada toplanır ve onlarla beraber oturursa, o da onun gibidir."^{356[356]}

^{354[354]} Müslim, Selâm, 2167; Tirmizi, siyer, 40.

^{355[355]} Şeyh Abdullatîf, er-Resaihi'l-Müfide, 64.

^{356[356]} Tirmizi, Siyer, 40; Sahihü Camiussağîr, 6/279.

Yine Rasûlullah (s.a) şöyle buyuruyorlar: "Müşriklerle birlikte yaşamayın ve onlarla birlikte bir arada bulunmayın. Kim onlarla birlikte yaşar veya bir arada bulunursa o halde o bizden değildir."³⁵⁷[³⁵⁷]

Allah'ın izniyle bu konuya ait etraflı açıklama ikinci bapta ele alınacaktır. Şayet bunlarla bir arada bulunma zarureti varsa, buna ait bilgi ikinci bapta (ikinci ciltte) sunulacaktır.

18- Onlarla birlikte istişarede bulunmak, onların planlarını uygulamak: Onların antlaşma yaptıkları paktlara ve düzenlere girmek.

Onlar adına casusluk yapmak. Müslümanlara ait haberleri ve sırları onlara aktarmak. Onların saflarına katılıp müslümanlara karşı savaşmak.³⁵⁸[³⁵⁸]

İşte bugünkü çağda biz müslümanların ve ümmetimizin karşı karşıya bulundukları hastalıkların en tehlikelisi bu maddedekilerdir. Nitekim bugün buna "Beşinci kol" adı verilmektedir. Bu, hemen her alanda toplum fertlerini çepeçevre kuşatmış bulunan bir

³⁵⁷[³⁵⁷] Hakim, Müstedrek, 2/141; Bu hadisin Buhârî'nin şartına göre sahih olduğunu söylemektedir. Zehebî de buna uymaktadır.

³⁵⁸[³⁵⁸] Dr. Muhammed Naim Yasin, İman (Hakikati, rükünleri ve onunla çelişen şeyler),147.

tehlikedir. Eğitimde; öğrenimde; siyasette; hüküm ile alakalı işlerde; edepte, ahlakta, din ve dünya ile ilgili şeylerde kısaca hemen her alanda ümmetimizi çepeçevre kuşatmış bulunmaktadır. Gerçekten Şair Mahmud ne güzel ifade etmiş. Üstad Prof. Muhammed Kutub'un aktardığına göre, sömürgeci İngilizler Mısır'dan çıktıklarında o şöyle söylemiştir:

"Kızı! sömürgeci çıktı, şimdi esmer sömürgeci kaldı." Evet, bugün gerçek hastalığımız esmer sömürgecilerdir.

Acaba eğitim ve öğretim konusunda, Dunlop'un ortaya koymuş olduğu ya da çizmiş olduğu planlarının uygulanması hakkında kimleri uyanık görebilirsiniz ki? Yine üç yahudi plancı ya da stratejist olan Marks, Froued ve Dürkeym'in planları karşısında uyanık olan kimler var ki? Bunların iğrenç fikir ve düşüncelerini yayma karşısında kimler uyanıktırlar?^{359[359]}

Gerçekten bu ümmetin ya da milletin çocukları olmalarına rağmen batılılaşma garabetine düşmüş olanların, Allah düşmanları adına gerçekleştirdiklerini onlar rüyalarında görememişlerdir. Ancak heyhat bunlara!

^{359[359]} bkz. M. Kutub, İnsan hayatında değişiklik ve sebat (Bölüm: Üç Yahudi, 35). Biz Müslüman mıyız, 133.

Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki, Peygamber kullarımıza söz vermişizdir. Onlar, mutlaka zafere ulaşacaklardır. Bizim ordumuz şüphesiz üstün gelecektir." (Saffât, 37/171-173)

"19- Daru'l-İslâm'dan Daru'l-Harbe sırf müslümanlara olan kini ve kâfirlere olan dostluğu sebebiyle kaçmak.^{360[360]}

20- Laiklikle ilgili kuruluşlara, partilere bağlanmak veya dinsizlikle alakalı komünizm, sosyalizm, kavmiyetçilik, masonluk gibi teşkilatlara katılmak, dostluğunu, sevgisini ve yardımını bunlar için ortaya koymak.^{361[361]}

Kabul Edilecek Ve Edilmeyecek Olan Özürler

Şimdi bu anlattığımız durum ya da şekillerle ilgili olarak kabul edilebilecek ve edilemeyecek olan özürler nelerdir, bunları görelim.

Kâfirlere dostluk gösterenlerden bazılarının mazeretleri kabul edilebilir. Meselâ: Kişi onların gücünden ve varlığından, mal varlıklarından, merkezlerinden ve

^{360[360]} Dün ve bugün olan irtidat, 33.

^{361[361]} agk. 40.

benzer doğru dairesi içinde değerlendirilme-j yecek olan imkanlarının korkutulduğundan çekinmek gibi. Allah'ın muteber kabul etmediği şeylerden çekinmek ve korkmak, yani doğru g olmayan ve Allah'ın muteber olarak kabul etmediği bir şeyi mazereti olarak onlar adına bir mazeret olarak değerlendirmek nedir, ne değildir? Bunun tesbiti gerekir. Zira Allah'ın mazeret kabul etmediği ve! kişinin öyle değerlendirdiği şey, mutlaka şeytanın o şeyi kendisine süslü göstermesindendir ve aynı zamanda o şeyi ona sevdiren ve ona teşvikte bulunan şeytandır. Dünya sevgisi, dünyaya olan tamahı ve dünya zineti ve süsüdür.

Allah (c.c), ikrah dışında herhangi bir müslüman için kâfirlere muvalatta bulunmasını, dostluk göstermesini, onlara itaat etmesini vel dinleri konusunda onlara muyafakat etmesin kesinlikle bir mazeret olarak kabul etmemektedir. Sadece ikrah yani hayatî tehlike olan bir zorlama. Nitekim Allah (c.c) şöyle buyurmaktadır:

"Kim iman etmesinden sonra Allah'ı inkar eder, kalbi iman ile dolu olduğu halde (inkara) zorlanan başka- Fakat kalbini kâfirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlaradır; onlar için büyük bir azap vardır.

Bu (azap), onların dünya hayatını ahirete tercih etmelerinden ve | Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmemesinden ötürüdür."

(Nahl, 16/106-107)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Mü'mini er, müzminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız başkadır." (Al'i îmrân, 3/28)

İkrah kalbî rızaya taalluk eden bir şeyde hiç bir kimseye bir fayda getiremez Batınî yani içten kâfirlere olan bir meyil ve eğilim ikrah meselesinde bir kimseye bir menfaat getiremez. Çünkü bu durumda herhangi bir hal karşısında bununla mezun değildirler. Zira Rabbim şöyle buyurmaktadır: "Kalbi iman ile dolu olduğu halde" ikraha gelince bunun, kalbî olan şeylerde herhangi bir fonksiyonu yoktur. Zira kalbde var olanını sadece Allah (c.c) bilir.

Kim de kalbiyle kâfirlere dostluk gösterir, onlara sevgi besler,j)n-lara meyledecek olursa, böyle bir kimse her halükarda kâfirdir. Şayet bu kimse onlara karşı diliye de dostluğunu açıklar, davranışlarıyla da bunu ortaya

koyarsa, dünyada bu kimseye kâfir olarak muamelede bulunulur, ahirette ise ebedî olarak cehennemliktir. Şayet bu durumu sözle olsun davranışlarıyla olsun açıklamazsa, bu takdirde dış görünüşü itibariyle ona İslam muamelesi yapılır, malı, canı ve ırzı korunma altındadır. Ancak buna rağmen o münafıktır ve cehennemin en alt tabakasında kalacaktır.^{362[362]}

Bu Durumlar Karşısında Müslümanın Tavrı

Vela ve Berâyani İslam'a göre dost ve düşman olayı, kesin olarak akide açısından fiilen uygulanması gereken bir olaydır. Öte taraftan bu, müslümanın hissinde, akidesinin taşıdığı büyüklük ve yücelik nisbetinde büyüklük ve yücelik gösteren bir kavramdır. Allah (c.c) şöyle buyuruyor;

"... Artık doğrulukla eğrilik birbirinden ayrılmıştır. O halde kini tağutu reddedip Allah'a inanıyorsa, kopması mümkün olmayan sağlam kulpa yapışmıştır. Allah işitir ve bilir." (Bakara,2/256)

^{362[362]} Dr. Muhammed Naim Yasîn, t man, 147-148.

Allah (c.c) müslüman için, hatta insan için yeryüzünde asaleti ve kerameti dilemiştir. Nitekim şöyle buyuruyor:

"Biz, hakikaten insanoğlunu şan ve şeref sahibi kıldık." (İsrâ,17/70)

Müslüman dostluğunu, sevgisini ve yetkisini Allah'a, dinine ve onun rûnû'min taraftarlarına verdiğinde, işte o bu haliyle asil, şan ve şerefli olmuş olur. Hem de buna değerince de hak kazanmış olur. Allah'a O'nun istediği anlamda ibadetini ve kulluğunu yerine getirir. Çünkü o artık başka güçlerden kurtulmuştur. Öyleki Allah'tan başkasına kulluğu ve boyun eğmeyi gerektiren tüm güçlerden arınmış ve onları düşman bilecek bir duruma gelmiştir.

Ancak başkasının önünde eğildiği ve Allah'tan başkasına kul olduğu zaman, bu durum ister şiarlarda, ister şariatlerde, ister itaat ve boyun eğmede olsun hiç farketmez. Zira bu durumda o kimse o şerefli ve asil olan makamdan aşağı yuvarlanmıştır. Öyleki değişik sistemlerin, arzu ve isteklerin kulu ve kölesi haline gelmiştir. Farklı görüşler, mezhepler edinmiştir ki bu, onun dünya

hayatım paramparça ettiği gibi ahiretini de tümüyle elinden çıkarmış ve kendisine kaybettirmiştir. Böylece de bir şakı ve asi olarak yaşamıştır. Fakat o kimse bütün bunlara rağmen saîd ve mutlu bir hayat sürdürdüğünü söylese veya iddiaya kâlkışsa da olan budur.

Zira İslam terazisi ve ölçüsüne göre mutlu yada mutsuz olmanın ölçüsü bir tek olan Allah'a ibadetle ve O'na kullukla sağlıklı olarak belirlenir. O'nun şeriatını hakim kılmak ve pekiştirmekle, O'nun adına samimi ve ihlaslı davranmakla kazanılır. Ya da bunun aksi olur ki, o da Tağut'a, heva ve isteğe ve şehvetlere ibadet ve kulluktur. Bu ise felaketin tâ kendisidir. Zira böyle bir felakete ve uçuruma yuvarlananlar, Allah'ın gösterdiği yoldan ve dininden yüz çevirenlerdir.

Öte taraftan mü'min olmayanlara duyulan sevgi ve dostluk, bunun bir rnürtedlik, dinden dönme ve Allah'a isyan olduğu hususu bir tarafa bırakılacak olsa bile bu, kararsızlığın tek kaynağıdır. Evet bu, işleyenin hayatında kararsızlığın yani ortada kalışın ve kesin kopukluğun ta kendisidir. Çünkü bu gibileri ne onlardandırılar ne de bunlardan. Kaldı ki çağımızda tüm kavramlar da birbirine

karışmış durumdadır. Görüşler farklılaşmış, Hak batıla karışmıştır. Hatta daha da ötesi hak amacından son derece saptırılmış, batılın güzel ve iyi olarak gösterdikleri yücelmiştir. O halde müslüman nerede duracak? Müslümanın dostluğu nerede olmalı ve kime karşı olmalı? Zira o, apaçık küfrü insan hayatında uygulanır olarak görmektedir, ilan edilir olarak yaşandığını bilmektedir. Sonra da suna şöyle bir kılıf uydurmaktadır: "Bu basit bir yaftadır" bununla İslâm'ın çelişmesi söz konusu mu olur? Bunun\örneğini şöyle verebiliriz: Meselâ adam sosyalizmi, demokrasiyi, laisizmi? kavmiyetçiliği ve ırkçılığı ya da komünizmi inanç ve din olarak benimsemiştir. Sonra da bu âdâm kalkıp şöyle diyebiliyor veya kendisi için şöyle denilebiliyor:

- Bunun İslâm ile çelişen bir yönü yoktur. Zira din, kul ile Rabbi arasında olan bir ilişkidir.

O halde müslüman kimlere velayet verecek? Kimleri dost kabul edecek? Çünkü o müslüman Allah'ın şariatının yeryüzünde uygulanmasını ve o yolda savaşı uzak görmektedir. Sqnra da beşerin kanunlarını ortaya koymakta ve insan hayatında bunların gerçek anayasa

olmasını sağlamaktadır. Bunların gidişatlarının ve yollarının bir programı ve metodu olsun istemektedirler. Sonra da şöyle deniliyor:

- Aslında bunlar İslâm ile çelişmez. Çünkü İslamî yasa mevcut ilerlemelere ve kültürlere, uygarlıklara ayak uyduramamaktadır? Bu ifade ister bizzat sözle söylensin veya tavırlarla ima edilir olsun hiç fark etmez. Hepsi İslam dışı şeylerdir. Küfürdür.

Müslüman dostluğunu kime karşı sürdürmeli? ;Çünkü bakıyor ki münafık olan kimse de İslam adını alıyor. Fakat buna rağmen bu kimse, islam'ın' açık düşmanlarından din adına çok daha .büyük tehlikeler doğurmaktadır. O halde müslüman kimi dost bilecektir?

İşte hep sorular ve yine sorular... daha akla gelebilen sayısızca sorular... Bu sorulara verilecek olan cevaba gelince, o gerçekte içinde şunları gizlemektedir:

Bir kimsenin Allah için, dini için ve mü'minler için samimi olarak dostluğu ve velayeti ancak Tevhîd kelimesi olan:"La ilahe illallah" kelimesinin ifade etmiş olduğu manâyı tümüyle kavramasıyla sağlanır. Evet: "La ilâhe illallah Muhammedun Rasûlullah" kelimesinin ifade etmiş

olduğu manâyı gereğince kavramakla, buna tam anlamıyla yarılmakla, bir de gereğini ve şartlarını yerine getirmekle kazanılır. İşte bunun cevabı budur.

Daha sonra cahiliyyenin, şirkin, küfrün, riddetin (mürtedliğin) ve nifakın ne olduğunu kesin bilecektir. Evet bilecektir ki, kendisi bu şerrin ve kötülüğün tuzağına ve ağına düşmemiş olsun. Çünkü cahiliyeyi bilmeyen bir kimse İslâmı bilemez.

Sonra bu kimse İslâm'ın doğru ifadesiyle Velâ ve Berâ'yı, İslâm'a göre dostu ve düşmanı kavram olarak bilmek zorundadır. Zira hangi cinsten olursa olsun, hangi dili konuşursa konuşsun ve nerede bulunursa bulunsun dostluk, sevgi ve. vardım ancak mü'minleredir, Çünkü mü'min cahiliyenin kan bağı çirkefine, ırk ve cins kokuşmuşluğuna ve toprak bütünlüğü rezaletine inanmayan kimse demektir.

Mü'min, kalbiyle; diliyle, malı ve canıyla kardeşlerinin yanında yer alır. Onların elemiyle elemelenir, onların sevinciyle sevinir. Tüm Allah düşmanlarına olan buğzu ve onlardan uzaklaşmasıyla o da buğuzda bulunur ve Allah düşmanlarından uzak durur. Bu düşmanlar ister asıl

kâfirler, ister mürteci"ve münafıklar olsunlar düşmanlıkla hepsi aynıdırlar. Bunlar karşısında yeri ne olması gerekiyorsa işte öyle davranır. Meselâ: Canıyla, malıyla, kalemiyle ve diliyle bunlara karşı cihad eder. Bu noktada ne kadar gücü varsa ve ne oranda kuvvet kullanabiliyorsa bütün bunları ortaya koyar.

İşte şu anlatılan gerçekleri müslüman gereğince anlar, gücü oranında gerekeni de yaparsa, daha önce anlatılan yirmi madde ile ortaya konulan durumlar karşısında nasıl bir tavır takınacağını kavramış olur. Böylece kimleri dostluğuna alacak, kimleri de düşmanları olarak kabul edecekse hepsini tanımış ve öğrenmiş olur. İslâm'ın kendisinden istedikleri nelerdir, düşmanları tarafından da İslam için neler yapılmak isteniyorsa bütün bunları gereğince anlamış ve kavramış olur.

İşte onun böyle davranması halinde o, gerçek anlamda uyanık, şerefli, güçlü bir müslüman olacaktır. Hem de Allah'ın izzeti sayesinde şerefli ve güçlü bir müslüman!... Artık onun için bir korku, bir gevşeme ve bir üzüntü sözkonusu olamaz. Zira Allah (c.c) bu durumlarda onunla olduğunu şöyle beyan ediyor:

"Gevşeklik göstermeyin; üzüntüye kapılmayın. Eğer kalbden inanmışsanız, üstün gelecek sizsiniz." (Ali îmrân,3/139)

Allah (c.c) kiminle beraber ise ve kimin yanında yer alıyorsa, bütün beşer yani insanlar ona zarar vermek için bir araya gelseler, Allah onun için herhangi bir zarar murad etmemiş ise, Allah'ın kaderi ve iradesi dışında asla bir şey yapamazlar.

8.BÖLÜM

VELÂ ve BERÂ' KONUSUNDA HARİCİLERLE RAFİZÎLERE CEVAP

Akîdenin aslını ve hakikatini anlayamayan ve "La ilahe illallah'ı da gereğince kavrayamamış olan bazı kimseler diyorlar ki:

- Bu Velâ ve Berâ (Dost ve Düşman) meselesi ya da terimi, aslında Haricîlerin ve Şiflerin kullandıkları terimlerdenidir. Ehli sünnet ve'l-Cemaat itikadını ve akidesini taşıyan selef inancına bu, nasıl girdirile-bilinir?

Bu itiraza bir kaç yönden cevap verilebilir:

1- Biz burada Kitap ve Sünnette varid olan bir meseleyi araştırmaktayız. Çünkü bu ikisi bizim akidemizin temeli ve şariatımızın aslıdır, aynı zamanda hayatımızı da tanzim eden şeylerdir. Ben öyle sanıyorum ki, konuya ilişkin yani Velâ, ve Berâ ile ilgili olarak epeyce ve büyük bir yer tutacak şekilde âyet zikrettim, konuyu bunlarla açıkladım. Buna ilave olarak bir o kadar da hadis zikrettim. Bu mesele ile ilgili olarak Hz. Peygamber'den gelen sahih hadislerle konuyu açıkladım.

2- Yine salih selefimizin yolundan giderek "diyoruz ki, dinimizle ilgili olan ve akidemizle de bağlı bulunan büyük işler bir tarafa, dinimizle ilgili küçük işlerinden herhangi bir tanesini biz küçük düşürecek değiliz. Evet böyle bir şeyi sırf bazı bidat kavramlarını geçerli kılmak ve bu noktada kimi terimlerimizi alarak, meseleyi buna dayandırmak gibi bir niyetimiz yoktur. Yani biz bu meseleyi ele alırken işi, bu ad altında başka mecralara götürmek gibi bir durumda değiliz.

3- Meselâ Velâ Berâ konusunda, kimlerin dost ve kimlerin düşman kabul edilecekleri meselesinde ilk örneğimiz Hz. İbrahim (s.a) için, Allah'ın kitabına ve

Rasûlünün sünnetine iman etmiş bulunan bir kimsenin kalkıp, efendim Hz, İbrahim bu ifadelerle haricîlere ve Rafizîlere hizmet ediyor diyemez. Çünkü Haricîler veya, Rafizîler hepsi de Hz. İbrahîm (a.s)'den binlerce sene sonra gelmiştir. Bu itibarla Hz. İbrahim'e vardırılacak böyle bir iftira ve bühtandan Allah'a sığınırım.

4- Aslında Velâ ve Berâ' meselesi akideyle ilgili olan bir meseledir. Hem de sahîh ve doğru olan bir mesele ki, buna herhangi bir toz da kondurulamaz. Çünkü bu husus Allah'ın Kitab'ında ve Rasûlünün de sünnetinde yer almıştır. Ancak her bakımdan en büyük bir hata olan ve her yönüyle bid'at olan husus şu ki, o da bu aşağılık grupların, haricîlerin ve Rafizîlerin yaptıklarıdır. Onların buna bağlı olarak kendilerince bazı sakat kavramları oturtmaları, bunu yaparlarken sarîh ve açık olan nassların dışına çıkmalarıdır. Bir de Ümmeti Muham-med'in icmâını hiçe saymalarıdır.

• Bu Meselede Haricilerin İnancı

Haricîler meselesine gelince, bunlar hakkında Ehli

Sünnet İmamlarından İmam Ahmed b. Hanbel (r.a) şöyle diyor:

"Bunlar dinden çıkan kimselerdir. Milleti, dinde tefrika yaparak ayırma sokan kimselerdir. İslâm yolundan sapanlardır, İslam cemaatini terkeden kimselerdir. Böylece doğru yoldan sapmışlar ve hidayeti bırakmışlardır. Sultana isyan etmişler ve İslâm ümmetine karşı silaha sarılmışlardır. Müslümanların kanlarını ve mallarını kendileri için helal saymışlar, kendileri gibi düşünmeyen müslümanlara düşmanlık etmişlerdir. Sadece kendileri gibi düşünenleri müslüman kabul etmişlerdir. Kim bunlar gibi düşünüyor, konuşuyor ve onların görüşünde bulunuyorsa, işte dalalet ve sapıklık yurdunda bunlarla birlikte sebep edip kalmışlardır.

Bunlar Rasûlullah (s.a)'ın ashabına, yakınlarına, akrabasına, damadına vs. gibi dil uzatmışlar, bunlardan beri ve uzak olduklarını söylemişlerdir. Hatta bunları küfürle ve daha büyük günah işlemekle suçlamışlardır. Onlara karşı olanları ise İslam şariatından kabul etmişlerdir, kısaca onlara muhalefeti şariatın bir gereği kabul etmişlerdir.

Aynı zamanda diyorlar ki, bir kimse yalan söyler, küçük ya da büyük bir günah işlerse, bunlara tevbe etmeden de ölürse, artık o kimse

bir daha çıkmamak üzere ebediyen cehennemliktir... bunlar Kaderiye, Cehmiye, Mürcie ve Rafızadır.

Haricîler kendi imamları dışında başkasının arkasında namaz da kılmazlar. Kendi adlarına sultana itaati de kabul etmezler, Kureyş'in bunlar üzerinde hilafete yetkisi yoktur. Bu ve benzeri daha bir çok görüşleri var ki bunlarla İslama ve müslümanlara muhalefet etmektedirler. Bunlar sadece sapık bir kavimle yetinmektedirler. Bu da onların görüşlerinin, mezheplerinin ve inançlarının revaçta olması meselesidir. İslam'dan bir şey olsun istemezler. Nitekim bunların isimlerinden bazısı şöyledir. Harûriye, bunlar Harûrâ'nın çevresinde yer alanlardır.^{363[363]}

Ezarika, bunlar ise Nafi b. Ezrak'ın adamlarıdır.

Necdiye: Bunlar da Necde b. Amir el-Harûrî'nin yanında yer alanlardır. Ayrıca İbadiyye, Sufriyye ve daha niceleri... İşte tüm bu sayılanların hepsi de haricîlerdir. Hepsi de Ehli sünnete muhaliftirler. Hepsi de dinden

^{363[363]} Harûrâ: Kûfe'de bir kasabadır. Haricîlere burada karşı konulmuştur. Bunlar Necde b. Amir'in komutasında idiler, bkz. Ahmed b. Hanbel, es-Sünne adlı eserinin hamîşi, 84.

çıkılmışlar, hepsi de bid'at ve dalalet ehlidirler.^{364[364]}

Haricî fırkası aslında Velâ ve Bera kavramlarını bozmuşlardır. Bunlar sadece kendileri gibi düşünenleri dost kabul etmektedirler. Bunlar gibi, günah işleyeni kim kâfir kabul ediyorsa ve özellikle de büyük günah işleyeni kafir kabul ediyorsa bunlara velayet ve dostluk gösteriyorlar. Bunların Hz. Peygamber (s.a)'in ashabı karşısındaki durumuna gelince, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer'e velayet ve dostluk gösterirler. Ancak Hz. Osman ile Hz. Ali (r.a)'den ise teberrî ederek uzak dururlar.^{365[365]}

Bunlara cevap hususunda sözün özü şudur: Ehli Sünnet ve'I-Cemaatin bunlarla ilgileri yoktur. Bid'atleri ve sapıklıkları nedeniyle bunlardan uzaktırlar ve bunları dost edinmezler.

Doğru anlaşılmasıyla Velâ ve Berâ' denildiği zaman, bundan Ehl-i Sünnet re'I-Cemaatin ne anladığıdır. Dolayısıyla hâricilerin de Velâ ve Berâ' konusundaki düşünceleri Ehli sünnetin bu kavramına zarar verecek değildir. Zira asıl değer, isme, prensiplere, şiarlara olmayıp, onları dosdoğru anlamaktadır. Kitap ve sünnete

^{364[364]} agk. 83-85.

^{365[365]} Malatî, el-Tenbîh ve'r-Red, 53.

ne denli uygun olup

İmam as nidadır. Ya da o kavramın Kitap ve Sünnet ile ne denli çatışıp çatışmadığına göredir. Burada dikkat edilecek husus, haricîlerin velâ yada berâ' anlayışı, bunların kendi heva ve istekleri doğrultusunda ortaya koydukları bir anlayıştır ki hiç birisi Kitap ve Sünnet nasslarıyla uyumlu değildir ve Kitap ve Sünnetin İttifak ettiği gibi de değildir.

• Velâ Ve Berâ' Konusunda Rafızilerin İnancı

Rafızîlere gelince, bunlar Muhammed (s.a)'in ashabıyla herhangi bir ilgi ve münasebetlerinin olmadığını, onlardan uzak olduklarını söyleyenlerdir. Ashaba söverler, sayarlar, dil uzatırlar, eksiklikle töhmet altında tutarlar. Şu dört kişinin dışındaki sahabeleri de sevmezler. Ali, Ammar, Mikdad ve Selman.^{366[366]}

İmam Eş'arî diyor ki: Bunların Rafızî ismini almaları, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer'in imametini reddetmelerindendir.^{367[367]}

^{366[366]} İmam Ahmed, age, 82.

^{367[367]} Makalatu'f-İslâmiyyîn, 3/89.

Biraz önce anlattığımız gibi haricîler anlatılan meselelerden hep yan çizmişler, Ehli Sünnete muhalefet etmişlerdi. Rafızîlere gelince, bunların da suç itibariyle onlardan geri kalır bir tarafları yoktur. Zira bunlar Rasûlullah (s.a)'ın ashabı karşısında çok kötü tavırlar takınan kimselerdir. Bunlar Yahûdî Abdullah b. Sebe'in temsil ettiği elin oyuncağı durumuna gelenlerdir. Çünkü bu yahudi kendi hayalince Ehl-i Beyt ile ilgili o derece yalana varan sevgiler uydurmuş ki, böylece Rasûlul-lah'm diğer ashabıyla hiç bir münasebeti yokmuş intibainı uyandırmaya çalışmıştır. Ashaba düşmanlık etmişlerdir. Kaldı ki, ehli beyt, onların uydurdukları ve onlara yamamaya çalıştıkları yalanlardan tamamen uzaktır, Rafızîlerle Ehl-i Beytin hiç bir ilgileri yoktur.

İbn Kesîr diyor ki: "Aslında bu Rezil Rafızî taifesi, sahabenin en faziletliilerine düşmanlık gösteriyorlar, onlara buğz ediyorlar ve onlara dil uzatarak sövüyorlar. Böyle bir durumdan Allah'a sığınırız.

Bu da gösteriyor ki, bunların akılları hep terstir, kalpleri de bozuktur. Acaba bunların Kur'ân'a imanları ne derecedir ki? Çünkü bunlar Allah'ın kendilerinden razı

olduğu kimselere söverek dil uzatıyorlar.^{368[368]}

Ehli Sünnet ise, Allah'ın razı ve hoşnut olduğu kimselerden razı ve hoşnut olanlardır. Ehli Sünnet, Allah kime dil uzatmayı istediye öyle yapıp öyle davrananlardır. Ehli Sünnet, Allah (c.c), kimleri dost olarak kabul ediyorsa, onları dost edinen, Allah (c.c), kimleri de düşman olarak kabul ediyor ve gösteriyorsa, onlar da aynı şekilde düşman olarak kabul edenlerdir. İşte kısaca Ehli Sünnete tabi olanlar olup, bid'atçı olmayanlardır.^{369[369]}

Rafızîler şöyle diyorlar: "Berâ olmadan velâ olmaz = (önce düşmanlık, sonra dostluk görülür) Yani demek istiyorlar ki, Hz. Ebû Bekir ile Hz. Ömer -Allah her ikisinden de razı olsun den ilişik kesilmedikçe, bunlardan uzaklaşmadıkça Ehli Beyt'e sevgiden ve dostluktan söz edilemez.^{370[370]}

Şimdi düşün bir kere! Rasûlullah (s.a)'tan sonra ümmet içerisinde en üstün ve faziletli olan iki şahsiyete dil uzatmak insanda acaba din denilen bir şey bırakır mı, o kimsede güvenilirlik ve eminlik olabilir mi?

^{368[368]} Burada Rabbimizin şu âyetine işaret vardır: "(İslam dinine girme hususunda) öne geçen ilk Muhacirler ve Ensâr ile onlara güzelliikle labi olanlar var ya, işte Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah'tan razı olmuşlardır." (Tevbe, 9/100) .

^{369[369]} İbn Kesîr, Tefsir, 4/142.

^{370[370]} Şerhuttahaviye, 522.

Ancak bunu da fazla garipsememek gerekir. Bu da onların kitaplarında yazılmış olan rezaletler zümresinden birisidir. Çünkü Rafızîler uzun tarihlerine rağmen hep İslama ve müslümanlara karşı har-betmişlerdir. Aynı zamanda müslümanların düşmanları olan Tatarlara, haçlılara ve daha başkalarına dostluk göstermişlerdir. Şeyhul İslâm İbn Teymiyye merhum bunlar için diyor ki: Rafızîler, Ehli Sünnet ve'l-Cemaata karşı savaş açanlara dostlukta bulunanlardır. Bunlar tatarları ve Hristiyanları dost edinmişlerdir, onlardan yana tavır koymuşlardır. Nitekim sahilde Rafızîlerle frenkler (hıristiyanlar) arasında birbirleriyle yardımlaşma olmuştur. Öyleki rafızîler müslümanlara ait savaş atlarını ve silahlarını, sultanın uşaklarını ve kölelerini, orduya ait daha bir çok şeyleri ve çocuklatı kaçırıp Kıbrıs'a taşımışlardır. Müslümanlar, tatarlar karşısında üstün gelip zafer kazandıklarında üzüntülerini ve matemlerini dile getirmişler. Fakat tatarlar müslümanlar karşısında üstünlük elde ettiklerinde ise buna oldukça sevinmişlerdir. İşte, halifenin öldürülmesini tatarlara bir yol olarak gösterenler bunlardır. Bağdat halkının öldürülmesini tatarlardan isteyenler bunlardır.

Bir rafızî olan Bağdat veziri İbn.u Alkamî, müslümanlar aleyhine tatarlarla iş birliğine giren ve onlarla sürekli yazışan bir kimse idi. Nitekim hile ve tuzaklarla onları Bağdat'a sokmuş, müslümanların bunlara karşı çıkmasını engellemiştir, onlarla savaşa mani olmuştur.

"İslam'ı gereğince bilenler şu noktayı iyice anlamışlardır ki, Ra-fızîler daima din düşmanlarıyla birlikte olmuşlardır. Meselâ bunlar Ka-hire'de meliklikleri döneminde bir defasında kendilerine vezir (başbakan) olarak bir yahudiyi, bir defasında ise bir hıristiyan ermeniye getirmişlerdir. Nitekim bu ermeni hıristiyan yüzünden hıristiyanlar bayağı güçlenmişlerdi. Mısır'da kiliseler yaptılar. Evet bu münafık rafızî Mısır devletinde, bunlar kiliseler yaptılar. Bunlar iki saray arasında şöyle sesleniyorlardı: "Kim lanette bulunur ve sahabeye di! uzatırsa, ona bir dinar ve bir ölçek dolusu da ayrıca ikramiye vardır."

İşte bunların zamanında hıristiyanlar Şam sahilini aldılar, müslümanların elinden Şam sahilinin çıkması bu dönemde olmuştur. Ancak Nureddîn ve Salahaddîn'in

tekrar fethetmesiyle burası yine müslümanların olmuştur.^{371[371]}

Zamanımızda onların torunları bugünkü kâfir Nusayrîlerdir. Bunlar müslümanların başına bir beladırlar. Öyleki bunların müslüman-lara karşı olan küfürleri yahudilerden de hıristiyanlardan da fazladır. Nitekim Şeyhul İslâm İbn Teymiye merhum bu noktaya da değinmiştir. Ayrıca bu konuyu daha başkaları da ele almışlardır.

Fransızların Sami istila etmelerinde en büyük faktör Nusayrîler olmuşlardır. İslâm beldesini sömürmeyi onlara Nusayrîler sağlamıştır. Bunlar bu günde halen müslümanlara karşı bulundukları yerde aynı iğrenç niyetlerini ve savaşlarını sürdürmektedirler.

İşte bütün bunlardan sonra deriz ki:

Ehli Sünnet ve'l Cemaat, Allah'ın Rasûlünün ashabını sevenlerdir. Bunları sevmekte ya da bunlardan herhangi birini sevmekte ifrata ve aşırılığa gitmeyenlerdir. Hepsini severler ve hepsine dostluk gösterirler. Bunlardan hiç biriyle ilgilerini kesmezler ve onlardan uzaklaşmazlar. Ehli

^{371[371]} el-Fetâvâ, 28/636-637.

sünnet sahabeye buğzedenlerle buğzeder. Çünkü sahabeyi ve özellikle şeyhayni sevmenin dinin, imanın ve ihsanın gereği olduğunu da bilirler. Yine onlara buğzetmenin ise küfür, nifak ve tuğyan olduğunu, taşkınlık olduğunu da bilirler.^{372[372]}

Böylece Ehli Sünnet haricîlerden de, Rafızîlerden deve tüm sapık fırkalardan da uzaktır, hiç biriyle ilgileri yoktur.

^{372[372]} Tahaviye ve şerhi, s: 528.

Bu kitabı yazdıktan sonra Şia'nın tüm perde arkası durumlarına ve çağımızdaki şianın durumuna açıklık getiren önemli bir kitap yazıldı. Yazarı, Dr. Abdullah Muhammed el-Garîb'tir. Kitap: "Ve Mecûsî devri geldi" adını taşıyor. Bu alanda gerçekten önemli bir kitaptır. Dileyene ona mürâacat etsin, etsin de bunların Ehli Sünnet ve'l-Cemaat aleyhindeki planlarını ve durumlarını öğrenmiş olsun.

2. KISIM

Velâ ve Bera'nın gerekleri:

Konunun tâ başında da söz etmiştik; demiştik¹ ki, "Velâ"mn temeli sevgidir. Bera'mn aslı da buğzudur. Dolayısıyla insanların işleyegeldikleri veya yaptıkları şeyler ya bu sevginin doğruluğunu veya yalan oluşunu te-yid eder. Yahut Bera'yı destekler veya onun bu konudaki iddiasını tümüyle iptal edip ortadan kaldırır.

Esas itibariyle İslâm düşüncesinde sevgi temel bir unsurdur. Bunun delili ise Rabbimizin aşağıdaki âyetleridir. Rabbim buyuruyor ki:

"İman edip de iyi davranışlarda bulunanlara gelince, onlar için çok merhametli olan Allah (gönüllerde) bir sevgi yaratacaktır." (Meryem, 19/96).

Bir diğer âyette ise şöyle buyuruyor:

"Muhakkak ki Rabbim çok merhametlidir, (müminleri) çok sever." (Hûd, U/90).

Yine Rabbim buyuruyor:

"O (tevbe edenleri) çok bağışlayan, (itaat edenleri) se-rendir." (Bürûc, 85/14).

Başka bir âyette ise şöyle buyuruluyor:

"Ve iman edenler ise Allah'ı daha çok severler." (Bakara, 2/165).

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"(Rasûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin"

(Âl-i İmrân, 3/31).

Bu ayetlerden anlaşılmaktadır ki, İslâm düşüncesi, ulûhiyet gerçeği ile ubudiyet gerçeğini birbirinden ayırıp pek açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Yoksa Allah ile kulları arasındaki bu derin sevgi çağrısı, kuru kuruya bir çağrı değildir. Bu davet, Allah ile kulları arasında öyle sağlam bir irtibat, bir alâka, tesis etmiştir ki, özünde rahmet (merhamet) vardır, adalet vardır, derin sevgi vardır. Yoksa Allah düşmanlarının ileri sürdükleri gibi, kul ile Rabbi arasındaki alâka ve ilgi, kuru ve zorlayıcı bir alâka ve ilgi değildir. Kahırdan ve zorlamadan doğan bir ilgi, herhangi bir azaptan ve bir cezalandırmadan meydana gelen bir ilgi ve alâka değildir. Kupkuru ve sonunda ilginin kesilmesine varan bir alâka hiç değildir. Yüce Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Ağızlarından çıkan bu söz (bir kelime olarak) ne büyük yük oldu! Yalandan başka bir şey söylemiyorlar." (Kehf, 18/5).

Allah (cc.)'m kullarından bir kuluna olan sevgisi, öyle bir şeydir ki, onun değerini herhangi bir kimse idrak edip kavrayamaz. Ancak yüce Allah (cc.)'i (takdis ve tenzih ederiz), RabbimİN kendisini kendisi nasıl tanıtmış ve Rasûlü de nasıl vasıflandırmış ise, o şekilde tanıyanlar bu sevginin, ne olduğunu idrak edip kavrayabilirler. Aksi takdirde kimse gerçeği anlayamaz. Kişi bu sıfatları hislerinde, nefsinde ve şuurunda duyacak ki anla-yabilsin.

Aynı zamanda, kulun Rabbini sevmesi de, o kul için bir nimettir. Fakat bunu da, ancak tadanlar duyabilir, idrak edebilir. Mademki Allah'ın kullarından bir kulunu sevmesi, gerçekten pek büyük ve önemli bir iştir, pek değerli ve üstün bir fazilettir. Öyleyse Allah'ın kulunu kendisini sevmeye hidayet eylemesi de, Allah'ın kuluna olan bir in'amı ve ikramıdır. Hakikaten kulun, bu güzel ve önemli zevki tadması, esas itibariyle pek büyük bir in'am ve ikramdır.^{373[1]}

^{373[1]} Fı Zilâl, 2/918-919.

Allah'ın mümin kullarına en büyük nimeti, sevgiyi aralarında en muazzam bir bağ yapmasıdır. Bu, gerçekten o kadar tatlı bir yerdir ki, su içmek için herkes, topluca oraya gelir. Her şeyden yüce ve münezzeh olan Allah, daha sonra bu sevgiyi bir kavim ve millet ve onlara bağlı olanlar için, güçlü bir yol kılmıştır. Nitekim bunun böyle olduğunu Rasûlüllah (s.a.v.)'ın şu ifadeleri ortaya koymaktadır:

"Kişi sevdiğiyle beraberdir."^{374[2]}

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.)'un rivayetine göre demiştir ki, Rasûlüllah (s.a.s.)'ın yanına bir adam geldi ve şöyle dedi:

— Ey Allah'ın Rasûlü! Henüz kendilerine katılmamış (ve aralarına girmemiş) olduğu bir kavmi (milleti ve toplumu), bir zümreyi seven bir kimse hakkında ne buyurursunuz?

Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.s.) şöyle buyurdular:

"Kişi sevdiğiyle beraberdir."^{375[3]}

Yine Hz. Enes (r.a.)'den rivayet edildiğine göre, adamın biri Rasûlüllah (s.a.s.)'a: "Ey Allah'ın Rasûlü!

^{374[2]} Buhârî, Edeb, 96/192.

^{375[3]} Buhârî, Edeb, 96/193, Müslim, Birr, 2639, 2640

Kıyamet ne-zaman kopacak?" diye sorar. Rasûlüllah (s.a.s.) da: "Onun için ne hazırlık yaptın?" buyurur. Adam: "Ben kıyamet için fazla bir namaz, oruç ve zekât hazırlamadım. Ancak ben Allah'ı ve Rasûlünü seviyorum" der. Rasûlüllah (s.a.s.) da: "Sen sevdiklerinle beraber olacaksın" buyurur."^{376[4]}

Ancak, burada mutlaka zikretmemiz gereken bir husus vardır ki, o da bu sevginin basit manada ve dilde olan bir sevgi olmadığıdır. Bahsi geçen kişinin yaptığı sevgi çirkin ve iğrenç fiillerle çelişen kuru bîr sevgi değildir. Veya meselenin özünden habersiz bazı tasavvufçuların ileri sürdükleri gibi, safsatadan oluşan bir sevgi de değildir. Bu sevgi şunların... şunların... ve şunların dillerine doladıkları gibi de değildir. Bu sevgi öyle bir sevgidir ki, kalbten gelir fiil ve davranışlarla ortaya konulur böylece varlığı isbatlanır. Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Ne sizin kuruntularınız,

ne de ehl-i kitabın kuruntuları (gerçektir); kim bir kötülük yaparsa onun cezasını görür ve kendisi için

^{376[4]} Buharı, Edeb, 96/195.

Allah'dan başka bir dost da, yardımcı da bulamaz."

(Nisâ, 4/123) Bir diğer ayette ise şöyle buyuruluyor:

"(Rasûlüm!) De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyunuz ki, Allah da sizi sevsin ve" günahlarınızı bağışlasın. Allah son derece bağışlayıcı ve esirgeyicidir."
(Âl-i İmrân, 3/31)

Hasan diyor ki: "Sen 'Kişi sevdiğiyle beraberdir' sözünü söyleyerek tendini aldatma. Zira bir kavmi veya milleti seven, onların izlerine ye yollarına tabi olur. Kişi iyilerin yolunda yürümedikçe onlardan kabul edilmez, onların yollarından gittiği, onların sünnet ve kanunlarını uyguladığı iürece onlardan kabul edilir. Sen akşam ve sabah onların yolunda.olacakım, onlarla bir ve beraber olmak için can atacaksın, izledikleri yolu, tabi oldukları düzeni takip edeceksin ki, onlardan olmuş olasın. Amel bakımından eksiklerin olabilir. Ama işin başı, senin istikamet üzere olman, doğru yoldan ayrılmamandır. İşte sevgini ancak böylece kanıtlayabilirsin.

Meselâ, sen yahudileri ve.hır istivan lan, red ehlini, heva ve hevesleri-nm peşinden giden kimseleri görmez misin? Hepsi peygamberlerini sev-iiklerini söylüyorlar,

fakat onlarla beraber değiller. Onların istediklerini yapmıyorlar. Çünkü söz ve davranışlarıyla peygamberlere muhalefet ediyorlar. Başka başka yollar izliyorlar. Bu gidiş ise onları ateşe, cehennem ateşine, götürmektedir.^{377[5]}

Sevgi, yani muhabbet dört kısımdır.^{378[6]}

1- Şirke dayalı olan muhabbet ve sevgi. Yüce Allah (c.c.) bunlar hakkında şöyle buyuruyor:

"İnsanlardan bazıları, Allah'tan başkasını (putları, Allah dışında değer verdikleri şeyleri, tağutları) Allah'a (hâşâ) denk ilahlar edinenler (Allah ile aynı ölçüde tutanlar) vardır. Onları, tıpkı Allah'ı sever gibi severler. İman edenler ise Allah'ı daha çok severler. Keşke zulmedenler azabı gördükleri zaman (anlayacakları gibi) bütün kuvvetin Allah'a ait olduğunu ve Allah'ın azabının çok şiddetli olduğunu önceden an-I ay a bil s el erdi.

O zama.n (görecekler ki) kendilerine uyulup arkalarından gidilenler, uyanlardan hızla uzaklaşırlar ve (o anda her iki taraf da) azabı görmüş, nihayet aralarındaki bağlar kopup parçalanmıştır. (Kötülere)

^{377[5]} el-Hükmü'l-Cedîr bi' İzaâ, İbn Recep, 133. Thk.M.Hamid el-Faki. "Kıyametin yakın olduğu bir dönemde kılıçla (peygamber) olarak gönderildim" hadisinden. (Ah-med, 2/50-92)

^{378[6]} Muhammed b. AbduKahhab, Mecmuatu't-Tevhîd, 17.

uyanlar şöyle derler: 'Âh, keşke bir daha dünyaya geri gitmemiz mümkün olsaydı da, şimdi onların bizden uzaklaştıkları gibi biz de onlardan uzaklaşsaydık!' Böylece Allah onlara, işlerini, pişmanlık ve üzüntü kaynağı olarak gösterir ve onlar artık ateşten çıkamazlar." (Bakara, 2/165-166-167)

2- Batıl ve batıl ehlini sevmek, Hakk'a ve hak ehline de buğzetmek. Bu da münafıkların özelliğidir.

3- Tabii (doğal) sevgi ve muhabbet: Böyle bir muhabbet veya sevgi, mala ve çocuklara karşı olan sevgidir ki, insanı Allah'a itaatten alıkoymadığı, haramları işlemeye yardımcı olmadığı sürece mubah kabul edilen bir sevgidir.

4- Tevhid ehlini sevmek ve şirk ehline de buğzetmekle ilgili olan sevgi ve muhabbet. İşte bu manadaki bir sevgi, iman bağlarının ve kulpunun en sağlamıdır. Böyle bir sevgiyi esas alan kul, Allah'a karşı en büyük ibadeti yapmış olur. İmanın en sağlam kulpu olan bu sevgi, Rasûlüllah.(s.a.v.) tarafından da aynı şekilde ifade edilmiştir:

"İmanın en sağlam kulpu (bağı ve ipi) Allah için

sevmek ve Allah için buğzetmektir”^{379[7]}

Zira insanı Allah'ı sevmeye ve O'nun dostluğunu kazanmaya götüren şey, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in O'ndan getirmiş olduğu şeriatına bağlanmak ve buna tâbi olmaktır. Bu yolun dışındaki bir yoldan velayet» sevgi ve dostluk iddiasında bulunmak, yalandan başka bir kuru iddiadan öte 'birşey değildir. Bu tıpkı şuna benzer. Müşrikler, Allah'dan başkasına takınarak Allah'a yaklaştıklarını söylerler. Nitekim Rabbim onlar için şöyle buyurur:

"Onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz." (Zümer, 39/3)

Yine tıpkı yahudi ve hıristiyanlardan hikâye edile geleni söylemiş gibi olmaktadır. Çünkü onlar şöyle diyorlardı: "Biz Allah'ın oğullan ve sevgilileriyiz." (Maide, 5/18)

Halbuki bütün bu ifadelerine rağmen, bu kimseler, peygamberleri yalanlamaya devam ediyor ve bunda ısrarlı davranıyorlar ve her türlü haramı ve yasağı işlerlerken, farzları da terk ediyorlar.^{380[8]}

^{379[7]} Ebû Bekr Abdullah b. Muhammed b. Ebû Şeybe, (vh. 235), el-îman, 45. Thk. Elbâ-nî. Diyor ki, Taberânî bu hadisi İbn Mesud'dan merfu olarak "el-Kebîr'inde" zikretmiştir. Hasen bir hadistir. Müsned, 4/286.

^{380[8]} İbn Recep, Camiul Ulûl ve'l-Hikem, 316.

Ne zaman kalb, Allah'ın azametiyle muhabbetiyle dolarsa, o zaman kalpte mevcut, diğer şeyler tamamen yok olur. Böyle bir sevgi nefsinden, heva ve isteklerinden, arzularından bir şey bırakmaz, orada sadece Allah'ın isteyip murad ettiği şey kalır. Kalpte tam anlamıyla bir tevhid gerçekleşirse, artık böyle bir kalpte Allah'dan başkası için sevgiye yer kalmaz. Allah'ın istemediği ve hoşlanmadığı şeylere de artık yer yoktur. İşte bir kimse böyle olursa, artık onun bütün organları Allah'a itaate yönelir. Bilindiği gibi günahlar, Allah (c.c.)'ın sevip hoşlanmadığı şeyleri sevmekten veya Allah'ın sevip hoşlandığı şeyleri istememek ve hoşlanmamaktan doğar. Bu ise kişinin nefsi arzu ve isteklerini Allah'ın sevgisine takdim etmek ve Allah'a olan korkunun önüne bunu geçirmekle olur.^{381[9]}

İbn Teymiyye merhum yüce Allah'a olan sevginin ve lezzetin azametini şöyle tasvir ediyor ve diyor ki:

"Doğrusu dünyada bir cennet vardır ki, o cennete giremeyen, ahiret cennetine giremez" Bazıları da şöyle söylemişlerdir: "Dünya sakinleri (miskinleri), dünyadaki en

^{381[9]} agk., 320.

güzel şeyi tadmadan çıkıp gittiler. Bunlara: "Dünyadaki en güzel şey nedir?" diye sorulması üzerine, şu cevabı verdiler: "Allah sevgisi, onunla ünsiyet elde etmek, hep O'na kavuşmayı özlemek, O'na yönelmek ve O'ndan başka tüm şeylerden yüz çevirmek."^{382[10]}

Allah için buğzetme meselesine gelince, bu, Allah için sevmek konusu ile o kadar içiçedir ki, birinin diğerinden ayrılması mümkün değildir. Çünkü seven kimse, sevdiğinin (sevgilisinin) sevdiklerini de sever, sevgilisinin sevmeyip buğzettiklerini ise sevmez, buğzeder. Yine seven kimse, sevgilisinin dostluk kurduğu ve yanında yer aldığı kimselerle dostluk kurar ve onların yanında yer alır. Aynı zamanda kime düşmanlıkta bulunuyorsa, o da ona düşmanlıkta bulunur. Kısaca onun hoşlandığından hoşlanır, onun buğzettiklerine de buğzeder. Onun emrettiklerini emreder, onun nen-yettiklerini de yasaklar. Çünkü o bütün bu konularda onunla uyum içerisindedir ve ona muvafakat eder.

Şurası da bilinen bir gerçektir ki, bir kimse vacip olan sevgi ve muhabbetle Allah'ı severse, o kimsenin, mutlaka

^{382[10]} Medaricu's-Salikîn, 1/454.

Allah düşmanlarına buğzetmesi gerekir. Aynı zamanda o kimse bunlarla cihadın da gerekli olduğunu bilir, severek ve isteyerek cihad yapar. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, kendi yolunda kenetlenmiş bir bina gibi saf bağlayarak savaşanla n sever." (Saf, 61/4)^{383[11]}

Allah (c.c), kendisinin onları ve onların da kendisini sevdiği kullarını şöylece tanıtıyor:

"Müminlere karşı alçak gönüllü (şefkatli), kâfirlere karşı onurlu ve zorlu..." (Maide, 5/54)

Yani bu kimseler müminlere şefkat kanatlarını gererler, onlara yumuşak davranırlar; kâfirlere karşı ise daha onurlu, şiddetli ve onlara karşı sert bir şekilde muamelede bulunurlar. Zira onlar Allah'ın sevdiklerini sevmektedirler, dolayısıyla bunlara karşı şefkat, merhamet ve yumuşaklıkla muamelede bulunuyorlar. Allah'a düşmanlıkta bulunan Allah düşmanlarına da buğzediyorlar, onlara karşı en ağır, en şiddetli ve en onurlu bir muameleyle muamelede bulunuyorlar. Nitekim yüce Allah (cc.) şöyle buyuruyor:

^{383[11]} et-Tuhfetu'l-Irakiyye, 64-65.

' 'Kâfirlere karşı çetin, kendi aralarında merhametlidir-
ler.* (Fetih, 48/29)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

“(Bunlar) Allah yolunda cihad ederler ve hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar (hiçbir kimsenin kınamasına aldırmazlar).” (Maide, 5/54)^{384[12]}

Allah düşmanlarına karşı mümin buğzedecektir ve müminler onlara karşı cihadda bulunacaklardır. Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Onlarla savaşın ki Allah, sizin ellerinizle onları cezalandırsın; onları rezil etsin; sizi onlara galip kılsın." (Tevbc, 9/14)

İşte buradan itibaren el-Velâ ve el-Bera'nın gerekleri nelerdir, göreceğiz. Müslümanın müslüman üzerindeki hakkı. O halde nedir bu hak?

1. BÖLÜM

MÜSLÜMANIN MÜSLÜMAN ÜZERİNDE HAKKI

Diyoruz ki: Allah için sevgi ve muhabbet, müminlerin

^{384[12]} Camiul Ulûm ve'l-Hikem, 317.

üzerinde buluştukları en büyük bağıdır. Öylesi bir bağıdır ki, Allah'ın yeryüzünü ve üzerinde kileri kendilerine miras bıraktığı her şeyi elde etmeye götürecek olan bir bağ. İşte bu bağ ve temel üzerine müslümanın müslümandaki hakkı bina edilir. Aslında bu haklar gayet çoktur. Meselâ: Yardım, sevgi, ziyaret, ikram, selâm, ırzını ve namusunu koruma, eşitlik ve daha buna benzer Kitap ve Sünnetten kendisi için delil sunacağımız birçok şeyler.

Ancak benim hakkında konuşacağım haklar konumuzla ilgisi olanlar olacaktır. O halde nedir bu haklar?

1- Meveddet = Sevgi: İşte bu, müminin yine mümin için duyacağı ve yapacağı bir görevdir. Böyle bir sevgiden kâfirin, fasıkın ve bid'atcının payı yoktur. Nitekim böyle bir sevginin gereği olan bir sevginin örneğini şöylece verebiliriz. Müslüman bir kimsenin kendi nefsi için sevip istediği bir şeyi aynen müslüman kardeşi için ele sevip istemesidir. Nitekim bu hususta Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

"Sizden biriniz kendi nefsi için sevip istediği bir şeyi, (müslüman) kardeşi için de sevip istemedikçe iman etmiş

olamaz."^{385[13]}

2- Yardım: Bu, imana dayalı ve iman kardeşliğinin de bir gereği olan vacip/farz bir görevdir. Her bir müslüman, diğer bir müslüman kardeşine, hangi cinsten olursa olsun ve har ığı topraklar üzerinde otururlarsa otursunlar, yapması gereken yardımdır. Bu, farz derecesinde bir iman kardeşliği görevidir. Bu hususta kişinin diline, rengine ve toprağına bakılmaz, sadece onun bizim din ve iman 'Kardeşimiz olduğu hususu göz önünde tutulur. Dolayısıyla müslüman bir kimse diğer müslüman kardeşine gerektiğinde bizzat canıyla, malıyla ve tüm imkânlarıyla yardım edecek, ırz ve namusunu savunacaktır. Hatta, böyle bir görevi yapmaya gücü olduğu halde yapmak istemeyen kimse hakkında, tehdit bile varid olmuştur. Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar:

"Herhangi bir kimse, şerefi çiğnenen ve ırzına leke getirilen bir yerde bir müslümana yardım etmeyip, onu rezil eder bir şekilde terkederse, Allah da onu, zafer kazanmayı ve yardım görmeyi istediğı bir yerde yardımsız

^{385[13]} Buharî, İman, 13. Müslim, t man, 45.

bırakıp rezil eder. (Yine herhangi bir kimse ırzının küçük düşürüldüğü, saygınlığının çiğnendiği bir yerde bir müslümana yardım ederse, Allah (c.c.) da, onun zafer ve yardım istediği bir yerde kendisine zafer ve yardım kazandırır."^{386[14]}

Nitekim her şeyden münezzeh ve yüce olan Allah (cc), Ensar'ın -Allah kendilerinden razı olsun- Muhacir kardeşlerine yardımlarını överek şöyle buyurmaktadır:

"İman edip de Allah yolunda hicret ve cihad edenleri (muhacirleri) barındıran ve yardım edenler var ya, işle gerçek müminler onlardır..." (Enfal, 8/74)

Yardımla ilgili olarak Hz. Peygamber (s.a.v.)'in emirleri arasında şunu görmekteyiz:

"Kardeşin zalim olsun mazlum olsun yardım et."^{387[15]}

Kişi mazlum ise, yani zulüm görmüş ise, buna yardımın yapılacağı bellidir. Fakat kişi şayet zalim ise, buna yardım nasıl olur? Evet, buna yardım da, o zalim kimseyi zulmünden vaz geçirmek, ona engel olmakla sağlanır. Yine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyuruyorlar:

^{386[14]} Ebû Davûd, Edeb, 4884. Müsned, 4/30. Sahihu Cami's-Sağır, 5/160, H.5566. Elba-nî hadisin hasen olduğunu belirtmiştir.

^{387[15]} Buharı, Mezalim, 2443.

"Müslüman müslümanın kardeşidir, ona zulmetmez, onu (tehlikeli) durumda yalnız başına bırakmaz. Kim kardeşinin ihtiyacını giderirse, Allah da onun ihtiyacını karşılar. Kim de bir müslümanın bir sıkıntısını ve üzüntüsünü giderirse, Allah da ondan kıyamet sıkıntılarından bir sıkıntı ve üzüntüsünü kaldırıp sevindirir. Kim de bir müslümanın (örtünmesi gereken ayıbım) örterse, Allah da kıyamet gününde onu örter."^{388[16]}

İslâm toplumu içerisinde yer alan bir müslüman, tıpkı vücuttaki organlar misalidir, onu oluşturan faal bir organı gibidir. Eğer bu organda bir hastalık veya işini aksatacak bir rahatsızlık meydana gelirse, vücudun diğer kısımları da buna katılır. Nitekim bunu Rasûlüllah (s.a.v.) mübarek sözlerinde şöyle ifade buyuruyorlar:

"Müminin mümine göre durumu (bağlılığı), kısımları birbirini perçinleyen bina gibidir."^{389[17]}

Yine bir başka hadislerinde şöyle buyuruyorlar: "Müminlerin birbirlerini sevmeye, birbirlerine acımda (merhamette), birbirlerine şefkatli davranmada durumları tıpkı bir vücut gibidir. O vücuttan bir organ rahatsız-

^{388[16]} Buharî, Mezalim, 2442, Müslim, Birr, 2580 (58).

^{389[17]} Buharî, Edeb, 6026. Müslim, Birr, 2585 (65).

laşınca, vücudun öteki organları, birbirlerini hasta olan organın acısına, uykusuzluk ve humma (hararet) ile katılmaya çağırırlar."³⁹⁰[18]

Yine Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyuruyorlar: "Mümin müminin aynasıdır. Mümin müminin kardeşidir, onun eşyasını (malını ve varını) toparlar ve onu arkasından korur."³⁹¹[19]

Şayet biz bu durumla ilgili nassları araştırarak olursak, söz bir hayli uzar. Kaldı ki Rasûlüllah (s.a.v.)'ın sireti, ashabının sireti ve ondan sonra gelen en hayırlı çağdakilerin sireti, onların yollarından giden ve onların hidayetleriyle yol bulanların sireti bütün tarih boyunca buna örnektir, hepsi bu gerçeği teyid etmektedir.

; Kaldı ki müslümanların savaşları ve zaferleri bütün savaş tarihinde, yardımlaşma ve birleşme tarihlerinde tüm ümmette aynı seviyede olmak Üzere ferdleri de dahil, hepsi sahasında tek Örnektirler. İster dostluklarında ve ister düşmanlıklarında olsun her ikisini de düşmana karşı nasıl uygulanması gerekiyorsa, bütün açıklığı ile ortaya

³⁹⁰[18] Buharî, Edeb, 6011. Müslim, Birr, 2586 (66).

³⁹¹[19] Buharî, Edebül Müfred, 70. Ebû Davud, Edeb, 4918. Hadis Hasendir. Şa'hjhul Camiu's-Sağır, 6/6, H.6532.

koymuşlardır.

Müslümanlar, akidelerini arındırıp vuzuha kavuşturduktan sonra, müslüman kardeşini sevmeyi, tıpkı kendi canını sevdiği gibi sevmeyi gerçekleştirmediği müddetçe, zafer elde edemezler. Müslümanlar kardeşlerinin tüm acılarını, dertlerini ve üzüntülerini tıpkı kendilerininmiş gibi paylaşmadıka zafer elde edemezler. Aynı şekilde kardeşinin zafer sevincini, bizzat kendisinin sevinciymiş gibi görmedikçe yine zafer gerçekleşemez. Çünkü Allah (c.c.) hakikaten çok güçlü, kuvvetli ve yücedir.

Akidenin berraklaşmasından, açığa çıkmasından sonra müslümanlar zafer ve yardımını birkaç şeyle kazanırlar. Bunları şöylece anlatabiliriz:

Müslüman kardeşini, canını siper ederek savunmak, zalimlerin üstünlüğünü kırmak, kardeşinin güçlenmesi için malını ortaya koymak ve bir de onun bulunduğu tarafta yer almakla görevlidir. Onun ırzını, şeref ve haysiyetini korumak, müslümanın asaletini ve şerefini zedelemek isteyen batıl ehline karşı savunmaya geçmek ve batılın karşısında engel oluşturmakla vazifelidir.

Aynı zamanda kardeşi yanında değilken onun yardım görmesi ve zafere kavuşması için ona dua etmek, muvaffakiyetini istemek, onun hatalarım ve eksikliklerini düzeltmekle mümkün olur. Bir de mamur bölgelerdeki müslümanlara ilişkin haberleri araştırmak, onların durumlarını öğrenmek ve gücü oranında onların yanında yer alması gerekir.

İşte tüm bu işler, müslüman kardeşlerine karşı dostluk sürdüren kimsenin yerine getirmesi gereken şeylerdir. Onu böylece gerçek anlamda çalışan bir uzuv yani organ haline getirir ki, İslâmî bir vücuda ancak b yleyi uygun düşer.

2. BÖLÜM

H CRET

Bu bölümün ayrıca bir önemi bulunmaktadır. Zira hicretin Vel  ve Berâ ile bağlantısı vardır. Hatta bu ikisi hicretin en önemli iki unsurun-dandır. Bu bakımdan bundan söz edilmesi birkaç bakımdan ele alınması gerekmektedir. Ben de bunu aşağıdaki fıkralara

ayıracağım:

a- Daru'l-Küfürde = Küfür ülkesinde ikamet etmek ve bunun hükmü.

b- Daru'l-Küfürden Daru'l-İslâm'a hicret.

a- Daru'l-Küfürde İkamet Etmek:

Öncelikle bizim burada Daru'l-Küfr'ün ve Daru'l-İslâm'ın ne olduğunu öğrenmemiz gerekmektedir. İlim ehli -Alîah kendilerine rahmetiyle muamelede bulunsun- bu hususta demişlerdir ki:

Daru'l-Küfür: Kâfirlerin hükümran olduğu ülkedir ki, burada küfür hükümleri geçerlidir. Burada yetki de kâfirlerin elinde bulunmaktadır. Bu da ikiye ayrılmaktadır:

1- Harbî olan yani kendileriyle savaş halinde bulunduğumuz kâfir ülkeler. Müslümanlarla aralarında herhangi bir anlaşma da bulunmamaktadır. **2-** Kendileriyle aramızda mütareke ve barış antlaşması bulunan kâfir ülkeler. Burada şayet yetki ve hükümranlık kâfirlerde ise, müslümanlar çoğunlukta olsalar da, ülke Daru'l-Küfür

olur.^{392[20]}

2- Daru'l-Islâm: Burada hükümlerlik ve yetki müslümanlardadır. İslâmî hükümler yürürlükte dir. Burada çoğunluk itibariyle kâfirler sayıca fazla da olsalar, yetki müslümanlardadır. İşte bu ülke Daru'l-İslâm"dır.^{393[21]}

Bilindiği gibi İslâm izzet ve kuvvet dinidir. Bu itibarla İslâm, mensuplarına, kâfirleri zelil ve aşağılandırma görevi vermiştir. Sırf bu yüzden müslümanların, müslüman olmayanlar arasında ikametlerini men etmiştir. Zira müslümanların kâfirler arasında ikametleri, onlarla beraberliği hissettirir, aynı zamanda zaaf ve güçsüzlük doğurur. Bu arada onlar arasında kalınmanın bir sonucu olarak küçümsenmeleri ve aşağılanmaları düşüncesi hâkim olur. İslâm onu güzel davranmaya ve karşılıklı tabi oluşa çağırır.

İslâm, müslüman için her zaman şunu ister. Müslüman her zaman güç ve kuvvet dolu olacak, izzet ve şerefini koruyacaktır. Müslüman kendisine tabi olunan ve itaat edilen olacak, yoksa tabi olan, uyan olmayacaktır. Müslüman her zaman güç ve sulta sahibi bulunacak. Onun

^{392[20]} Şeyh Abdurrahman b. Sa'dî, el-Fetevâ es-Sa'diyye, 1/92.

^{393[21]} Bak. Önceki kaynak: 1/92.

gücünün üstünde -Allah'ın gücünün dışında- bir başka güç olmayacaktır. İşte İslâm sırf bu yüzden müslümanlara, bir yerde üstünlükleri ve hâkimiyetleri yoksa, orada ikameti ve yerleşimi haram kılmıştır. Ancak müslüman, kaldığı ve ikamette bulunduğu yerde İslâmi açık bir şekilde yaşayabiliyor ve kendi adına herhangi bir fitneden korkmaksızım akidesini uygulayabiliyorsa, ikameti caizdir. Aksi takdirde müslümanın orada ikamet etmesi caiz olmayıp, hemen oradan İslâmın hâkim olduğu ve gücünün ortaya konmuş bulunduğu beldeye (ülkeye) hicret etmesi gerekir. Eğer buna yanaşmaz ise, bu kimse hicret edebilme gücüne sahip olduğu halde, hicret etmez ise, İslâm o kimseden beri ve uzaktır. Nitekim bütün bunlar için Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken: 'Ne işde idiniz' dediler. Bunlar: 'Biz yeryüzünde çaresizdik¹ diye cevap verdiler. Melekler de: 'Allah'ın yeri geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!' dediler. İşte onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş (yeri)dir.

Erkekler, kadınlar ve çocuklardan (gerçekten) aciz

olup hiçbir çareye gücü yetmeyenler, hiçbir yol bulamayanlar müstesnadır.

İşte bunları, umulur ki Allah affeder; Allah çok affedicidir, bağışlayıcıdır." (Nisa, 4/97-99)

Hz. Peygamber (s.a.v.) efendimiz de bir hadislerinde şöyle buyurmaktadırlar:

"Ben müşriklerin arasında ikamet eden her müslümandan uzağım." Ey Allah'ın Rasûlü! Neden? diye sordular. Rasûlüllah (s.a.v.) da şöyle buyurdular: "Çünkü ikisinin ateşleri (müslümanlarla müşriklerin ateşleri) birbirinden ayırdedilmez."^{394[22]}

Yine Rasûlüllah (s.a.v.) bir başka hadislerinde şöyle buyurmaktadırlar:

"Kim müşriklerle beraber bulunur ve onlarla birlikte oturursa o da onun gibidir."^{395[23]}

Hz. Peygamber (s.a.v.) bir başka hadislerinde şöyle buyurmaktadırlar:

"Tevbenin kabulü kesilmedikçe hicret kesilmez (devam eder). Güneş de batıdan doğmadıkça tevbe kapısı

^{394[22]} Ebû Davûd, Cihad, 95; Nesaî, Kaseme, 27; Tirmizî, Siyer, 1654.

^{395[23]} Tirmizî, . Siyer, 40; Sahîhu Camiu's-Sağîr, 6/279.

kapanmaz."^{396[24]}

Hasan b. Salih de şöyle söylemektedir:

"Kim düşman toprağında ikamet ettiği halde İslâmı kabul ederse, gidip müsîümanlara katılma imkânı da var ise, ve (buna rağmen) müslümanlara katılmazsa, kendisine uygulanacak hüküm, müşriklere uygulanacak olan hükmün aynısıdır. Bir harbî (gayri müslim ve düşman) İslâmı kabullenip de buna rağmen kendi ülkesinde ikamete devam ederse ve oradan ayrılmaya gücü yettiği halde ayrılmazsa, o kişi bu durumda (zahiren) müslüman değildir. Bu kimsenin cam ve malı hakkında uygulanacak olan hüküm, harb ehline uygulanan hükümdür"^{397[25]}

Yine Hasan diyor ki:

"Kişi, Daru'l-Harbe gitse (katılsa) ve fakat İslâmdan da dönmezse (mürted olmazsa) bile» sırf Daru'l-İslâm'ı terketme-si sebebiyle mürted olmuş olur."^{398[26]}

İbn Hazm ise şöyle söylemektedir: "Bir kimse kendi arzu ve isteği ile Daru'l-Küfr'e ve Daru'l-Harb'e katılsa, aynı zamanda kendisini karşılayıp gören müsîümanlara

^{396[24]} A. b.Hanbel, Müsned, 4/99; Ebû Davûd, 3/7, H.2479, K.Cihad, Darimî, Siyer, 2/239. Sahihu Camiu's-Sağır, 6/186, H.7346. Elbânî, hadis sahihtir, diyor. bk. A.Kadir Udeh, el-İslâm ve Evdâuna el-Kanûniyye, 81.

^{397[25]} Cassas, Ahkâmü'l-Kur'ân, 3/216.

^{398[26]} Cassas, Ahkâmü'l-Kur'ân, 3/216.

karşı da yine arzu ve isteğiyle, kendi seçimiyle savaşırsa (muharip duruma geçerse), bu kimse bu davranışı ile mürted olmuş olur, kendisi hakkında mürtedlere uygulanan tüm hükümler uygulanır: Meselâ nerede ele geçirilip öldürülebilinirse, hemen orada katli=öldürülmesi vacip (farz)tir. Malı müslümanlara mubahtır. Nikahı da hemen fesh olunmuş olur ve daha buna benzer tüm hükümler kendisine uygulanır.

Ancak kişi, düşman toprağına, kendisine karşı uygulanacak bir zulümden korktuğı için kaçarsa, müslümanlara karşı savaşı duruma geçmez, onlar aleyhine düşmanlara yardımcı olmazsa, bu kimse aynı zamanda müslümanlar arasında kendisini himaye edecek birini de bulamıyorsa, böyle bir kimse için herhangi bir şey sözkonusu değildir. Çünkü kendisi ikrah olunmuş, yani mecbur bırakılmış ve zorunlu olarak bu vaziyete giriftar olmuştur.

Ancak kişi, müslümanlara karşı muharip duruma geçer, hizmet veya yazılarıyla (yazışma göreviyle) kâfirlere yardımcı olursa, bu kimse kâfirdir.

Ancak bu kimsenin orada ikamet etmesi, beklediğı

herhangi bir dünyalık içinse, bu da tıpkı, onlar arasındaki zımmî gibidir. Bu kimse aynı zamanda müslüman topluma katılmaya kadir ise, İslâm toprağına da gitmeye gücü müsaitse, bu kimse küfürden pek uzak değildir ve biz kendisi için de herhangi bir mazeret kabul etmemekteyiz. Allah'dan afiyet dileriz.

Karmatilerin hâkim olduğu topraklara kendi arzularıyla yerleşenler, hiç şüphesiz kâfir olurlar. Çünkü bunlar küfürlerini açıkça ilân etmekte, dolayısıyla İslâmdan uzaklaşmaktadırlar.

Ancak öyle bir ülkede yerleşmiş ki, bu ülkede kimi durumlar kişiyi açıkça küfre vardırabiliyor, işte böylesi bir yerde kalınması halinde kişi kafir olmaz. Çünkü orada İslâm adını her halükârda açık bir şekilde kullanabilmektedir, kimi hallerde tevhidi ikrar etmekte ve Hz. Muhammed (s.a.v.)'in risaletini de ikrar ettiği gibi, İslâm dininin dışındaki tüm dinleri de kabul etmeyip, bunlardan uzak ve berî olduğunu söyleyebilmektedir, namazını kılmakta ve Ramazan orucunu da tutabilmekte, iman ve İslâmı ilgilendiren diğer şer'î durumları da yerine getirebilmektedir. İşte böyle bir yerde kalınması kişinin

küfrünü gerektirmez.

Hz. Peygamber (s.a.v.)'in: "Ben müşriklerin arasında ikamet eden herbir müslümandan uzağım" ifadesine gelince, bizim yukarıda anlattığımız durumu dile getirmiş bulunmaktadır. Zira Rasûlüllah (s.a.v.), bununla Daru'l-Harbi kasdetmiş bulunmaktadırlar. Şayet böyle olmamış olsaydı, Hz. Peygamber (s.a.v.) valilerini Hayber'de görevlendirmezdi. Çünkü Hay-ber'in tümü Yahudi idi. Buna rağmen Rasûlüllah (s.a.v.) oraya vali atadı.

Şayet küfrü açık bir şekilde ilân eden bir kâfir İslâm ülkelerinden birine üstün gelse ve oradaki müslümanları da, olduğu gibi kendi hallerinde bıraksa, ancak orada hâkimiyeti ve sahipliği kendi adına kullansa, orayı zabtetmekle kendi adına hareket etse ve İslâm dışı bir dini ilân etmiş olsa, oradakiler onunla kalmayı kabul ettikleri, ona yardımcı oldukları ve onunla birlikte ikamet ettikleri takdirde, müslüman olduklarını ileri sürseler bile kâfirdirler, dolayısıyla durum bizim anlattığımız gibidir."^{399[27]}

^{399[27]} İbn Hazm, el-Muhalîâ, 3/139, 140.

Şeyh Hamd b. Atîk ^{400[28]} (rh)'ın bu konu ile ilgili olarak çok değerli bir kitabı bulunmaktadır.^{401[29]} Bu zat bu eserinde Daru'l-Harb'de ikamet edenleri üç kısma ayırmaktadır:

Birinci kısım: Orada ikamet etmekte olan müslümanların, bu hali sırf onlara duydukları arzu ve iştiyakdan, onların sohbet ve konuşmalarını tercih etmekten ileri gelmektedir. Bu kimseler bu hareketleriyle onların dinlerine rıza göstermektedirler veya onları övmektedirler yahut müslümanlara ait eksiklikleri ve ayıplan onlara aktarmaktan hoşnutluk duymaktalar. Mallarıyla canlarıyla, aynı zamanda dilleriyle onlara müslümanlar aleyhinde yardımda bulunmaktadırlar. İşte bunlar kâfirdir. Rabbimizin aşağıda zikredilecek olan ayetine göre, Allah ve Rasûlünün de düşmanıdırlar.

Rabbim şöyle buyurmaktadır:

^{400[28]} Muhakkik Şeyh Hamd b. Alî b. Muhammed b. Atîk, hicri 1227 'de "Zülfâ" denilen yerde dünyaya gelmiştir. Kur'an'ı hıfzetmiş, birçok gayretler göstermiş, önemli hizmetlerde bulunmuştur. "Fethu'l-Mecîd" adlı kitabın yazarı Şeyh Abdurrahman b. Hasan Âl eş-Şeyh'ten öğrenim görmüş, devamlı onunla bulunmuştur. Ayrıca bu zatın dışında daha birçok alimlerden ders görmüş, böylece çalışmaları ve gayreti sonucu sayılı âlimler arasında yer almıştır. Kendisi Hare ve Eflaç'ta kadı olarak görev yapmıştır. Eserlerinden bazıları şöyledir: "İhtafut-Tendîd Şerhu Kttabi't-Tevhîd", "en-Necat ve'l-Fikâk ve'd-Difâ' an ehli-sünneti ve'l-Etbâ.", "el-Farku'l-Mübîn beynesselefi ve İbnisseb'în". Hicrî 1310 yılında 70 yaşlarında iken vefat etmiştir. (Bak. Bessâm, Necd alimleri, 2/229)

^{401[29]} Bu kitabın adı: "ed-Difa an ehli-sünneti ve'l-Etbâ (Ehli Sünneti ve tabilerini savunma". Bu kitap torunu İsmail b. Sa'd b. Atîk tarafından yayınlanmıştır.

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah ne/dinde hiçbir değeri yoktur." (Âl-i İmrân, 3/28)

İbn Cerîr bu hususta diyor ki: "Bu kimse Allah ile tümüyle ilgisini kesmiş olduğundan, Allah'dan beridir. Allah (c.c.) da her bakımdan ondan beridir. Çünkü Allah'ın dininden irtidat edip ayrılmış ve küfre girmistir. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hıristiyanları dost edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar). İçinizden onları dost tutanlar, onlardandır." (Maide, 5/51)

Rasûlullah (s.a.v.) da bir hadislerinde şöyle buyurmaktadırlar:

"Kim bir müşrikle bir arada bulunur ve onunla birlikte oturursa, o da onun gibidir."^{402[30]}

Abdullah b. Ömer (r.a.)'den sahih bir şekilde bildirildiğine göre, kendisi şöyle söylemiştir:

"Kim müşriklere ait bir toprakta bina yapar, onların nevrularını aynen işler ve festivallerini de taklid ederse =

^{402[30]} İbn Alîk, "ed-Difa..." adlı eseri, s.10-12. Hadis, Ebü Davûd, Cihad, 3/224. Sahihu Camiu's-Sağır, 6/279, H.6062.

işler ve ölüm kendisine gelinceye dek bu haliyle onlara kendisini benzetirse, o bu durumda kıyamet gününde onlarla birlikte haşr olunur."^{403[31]}

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye de şunları söylemektedir: "Bundan açıkça anlaşılanı şu ki, sayılan bütün bu hususlarda onlara katılan ve onlarla birlikte hareket eden kimse küfre girmiş olur."

Şeyhu'l-İslâm Muhammed b. Abdulvahhâb (rh) ise, kişinin küfre girme çeşitlerini anlatırken, diyor ki, bunun dördüncü nevi de şöyledir:

"Bir kimse bütün şeyleri kabullenip müslüman olsa ve fakat ikamet etmekte olduğu ülke halkı Tevhide karşı düşmanlıkta ısrar edip, müşriklere tabi olmakta da ısrarlı iseler ve kendisi de mazeret olarak: "Eğer ben vatanı terkedecek olursam, bu bana sıkıntı verir ve zor gelir" diye böyle bir gerekçeyi ileri sürecekt olursa, kendi ülkesinin müşrik ve kafir halkıyla birleşerek malını ve canını ortaya koymak suretiyle tevhid ehliyle savaşırsa, haliyle böyle bir kimse kâfir olur.

Şayet o ülke halkı bu kimseye, sen babanın hanımıyla

^{403[31]} İbn Teymiyye, "İaiza'us-Sıratı'l-Müstakîm, s.200. Bu ifadenin isnadı sahihtir.

(annen ya da üvey annenle) evleneceksin diye emretseler, böyle bir durumu ancak onlara muhalefetle ve karşı gelmekle sağlayabilecekse, o da bunu yapmayıp, onların dediğine göre hareket etse, kafirlere malı ve canı ile muvafakat ile katılsa, onlar (kâfirler) istekleriyle o kimseyi Allah ve Rasûlünün dininden etmek isteseler, işte bu, çok daha büyük bir tehlikedir ki, bu da aynı şekilde küfürdür. Nitekim böyleleri için Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur:

"Hem sizden hem de kendi toplumlarından emin olmak isteyen başkalarını da bulacaksınız. Bunlar her ne zaman fitneye götürülseler ona başaşağı dalarlar (daldırılırlar). Eğer sizden uzak durmaz, sulh teklif etmez ve ellerini çekmezlerse onları yakalayın, rastladığınız yerde öldürün. İşte onlar üzerine sizin için apaçık bir yetki verdik." (Nisa, 4/91)^{404[32]} -^{405[33]}

İkinci kısım: Bunlar kâfirlerin ve müşriklerin yanında sırf malları, çocukları ve ülkeleri açısından endişe duydukları için kalmayı kabullenenlerdir ki, hicrete güçleri yetmesine rağmen, hicret etmeyip dinlerini gizle yenlerdir.

^{404[32]} Burada sözkonusu edilen kâfirler, Medine dışındaki münafıklardır. Bunların bir kısmı Mekke'de kalmış, hicret etmemiş ve müşriklerle işbirliği yapmışlardır; bunlar müslümanların düşmanları oldukları ve onlara karşı savaştıkları için bulundukları yerde imha edileceklerdir. {Çeviren. Bak. İfâv, Meal, Nisa, 91. âyet meali dipnotu).

^{405[33]} İbn Atîk, "ed-Difa' " s.10-12.

Aynı zamanda hem canıyla, hem malıyla hem diliyle müslümanlar aleyhine kâfir ve müşriklere yardımda bulunmuyor. Kalbi ve diniyle olsun bunlara velayet vermiyor ve dostluk beslemiyor. Böyle bir kimsenin sadece onlarla beraber oturması, orada bulunması, o kimsenin küfrünü gerektirmez, küfrüne sebep oluşturmaz. Fakat böyle bir kimse için şu söylenebilir. Hicreti terketmesi yüzünden Allah ve Rasûlüne isyan etmiştir. Gerçi böyle bir kimse için için kâfirlere buğzda da bulunuyor. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken: 'Ne işte idiniz?' dediler. Bunlar: 'Biz yeryüzünde çaresizdik' diye cevap verdiler. Melekler de: 'Allah'ın yeri geniş değil miydi? Hicret e t sevdiniz ya!'" dediler, tşte onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş yeridir." (Nisa, 4/97)

İbn Kesîr bu âyetin: "Zalimi Enfüsihim" = "Kendilerine yazık edenler" bölümünü yorumlarken, diyor ki: "Hicreti terk edenler". Daha sonra şu hükmü belirtiyor: Bu âyet, hicret edebilme gücüne sahip bulunduğu halde müşrik ve kâfirler arasında ikamet eden, yerleşip kalan herkes için ge-

çerlidir. Yani âyet hüküm itibariyle Âmm=geneldir. Bir kimse bu manadaki bir toplum arasında kalmakla dininde de bir saygınlık kazanmamak-tadır. Kişinin bu manadaki fiili haramdır. Bunun haramlığı konusunda âlimlerin icmaı vardır. Delilleri de yukarıdaki âyettir."^{406[34]}

Ben de diyorum ki: Buharî'nin İbn Abbas'tan rivayetine göre, Rasûlüllah (s.a.v.) zamanında birtakım müslümanlar müşriklerle birlikte kalıp onların şirk camiasını çoğaltıyorlardı. Bedir harbi sırasında düşman safları arasında bulunan kimselere ok atılıyor, atılan ok bunlardan herhangi birine isabet ediyor ve ölümüne sebep oluyordu, veya adamı vurarak öldürüyorlardı. İşte bunun üzerine Allah: "Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken..." Nisa, 97. âyetini indirdi."^{407[35]}

Rabbimiz aşağıdaki âyetle bu tür aşağılık mazeretlerin kapısını kesinlikle kapatmıştır. Buyuruyor ki:

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, Rasûlünden ve Allah yolunda

^{406[34]} İbn Kesîr Tefsiri, 2/343. İbn Atik, "ed-Difa' ", s.13.

^{407[35]} Buharî, 8/262, H.4596.

cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fasıklar topluluğunu hidayete erdirmez." (Tevbe, 9/24)

Esas itibariyle, hicreti terk edenlerden hemen her biri, yukarıda saydığımız sekiz maddeden bir tanesini mazeret olarak ileri sürer. İşte Allah (c.c.) yukarıdaki âyetle bu mazeret kapısını kapamış bulunmaktadır. Allah (c.c.)» sırf bu amaçlarla veya bu amaçlardan herhangi biri sebebiyle hicreti terk edenleri fasık olarak bildirmektedir. Bilindiği gibi, Mekke-i Mükەرreme yeryüzündeki beldelerin ve bölgelerin en şerefli ve mukaddes bulunanıdır. Allah (c.c.) böyle bir yerden hicreti vacip = farz kılınca, Mekke'yi yani ülkeyi seviyorum.mazeretini kabul etmemektedir. Mekke için hal böyle olunca, acaba diğer ülkeler için "vatanım" bahanesini ileri sürerek mazeret beyan etmek ne kadar geçerli olabilir?^{408[36]}

Üçüncü kısım: Bu kısımda yer alanlar ise, müşrikler arasında ikametlerinde herhangi bir sıkıntı ve zorluk bulunmayanlardır. Bunlar da yine iki madde içerisinde değerlendirilir:

^{408[36]} İbn Atık, "ed-Difa' ", s.13-14; "Beyanü'n-Necât ve'l-Fikâk", s.70-72.

1- Dinini onlar arasında açıklayabiliyor, onlarla dinî manada herhangi bir ilişkiye girmeyip, kendilerinden ve mensup oldukları şeylerden uzak duruyor. Aynı kendisi onların yüzüne karşı açık bir şekilde, onlarla hiçbir ilişkilerinin bulunmadığını ve onlardan uzak ve beri olduğunu haykırmaktadır. Onların hak üzere bulunmadıklarını açık bir şekilde söyleyebilmektedir. Hatta onların batıl üzere olduklarını da hiç çekinmeden açıklayabilmekte ve ilân edebilmektedir. İşte böyle bir durum "Dinini izhar etmek, yani açıklamaktır". Böyle bir durumda hicret vacip değildir. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"(Ey Muhammed!) De ki: Ey kâfirler! Ben sizin tapmakta olduklarınıza tapmam. Şu anda siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmiyorsunuz. Ben de sizin taptıklarınıza asla tapacak değilim. Öyle ya siz de benim kulluk ettiğime kulluk etmezsiniz. O halde sizin dininiz size, benim dinirn bana." (Kâfirûn, 109/1-6)

Bu sûrede yüce Rabbimiz (c.c), Hz. Peygamber (s.a.v.) Efendimize, kâfirlere seslenirken, onlara "Ey kâfirler!" diye seslenmesini emir buyurmaktadır. Kendisinin onların

mabutlarına tapmayacağını ve onların önünde asla eğilmeyeceğini ilân etmesini emir buyuruyor. Aynı şekilde bu halleriyle kâfirlerin Allah'dan beri ve uzak olduklarını, zira müşrik olduklarını ilân etmesini istiyor. Tevhid üzere bulunmadıklarının beyanını emrediyor. Kendisine yani Rasûlüllah (s.a.v.)'a gelince, Allah'ın dininden razı ve hoşnud olduğunu, bu itibarla da müşriklere ait hiçbir inançla ilgisinin bulunmadığının ilânını emir buyurmaktadır. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Ey insanlar! Benim dinimden şüphede iseniz, (bilin ki), ben Allah'ı bırakıp da sizin taptıklarınıza tapmam, fakat ancak sizi öldürecek olan Allah'a kulluk ederim.. Çünkü bana müminlerden olmam em-rolundu. Ve (bana), hanîf (Allah'ın birliğini tanıyıcı) olarak yüzünü dine çevir; sakın müşriklerden olma, diye emredildi." (Yunus, 10/104-105)

Yunus 104. âyetine şöyle de mana verilmiştir: "Eğer benim dinim hakkında ve üzerinde bulunduğum yolda şüphede iseniz, kendi kendinize muhal olan bir konuda konuşup duruyorsunuz demektir. Bundan ümitlerinizi kesin ve bilin ki, ben Allah'ı bırakıp da sizin taptıklarınıza

kulluk edecek değilim."

İşte kim müşriklere bu açıklıkta cevap verirse, böylece haykırabilen kimseye hicret etmek vacip değildir.

Dinini açıkça izhar edip ortaya koymaktan amaç şu demek değildir. Adamın namazına engel olunmamakta ve kendisine des meselâ, "gel de putlara tap" diye bir şey söylenmemektedir. Zira yahudiler ve hıristiyanlar olsun, bunlar kendi ülkelerindeki kimseleri namaz kılmaktan menetmemektedirler ve namaz kılan kimseleri putlara tapmaya da zorlamamaktadırlar. O halde dinini açık bir şekilde açıklayıp ortaya koymaktan neyi anlamak gerekir? Bundan anlaşılan şu husustur: Müslüman, kâfirlere karşı açık bir şekilde düşmanlığını ilân edecek ve bunu ortaya koyacaktır. Tıpkı susması karşısında Mücaa'ya karşı Hz. Halid b. Velid'in delil ve hüccet ortaya koyması gibi.^{409[37]}

Çünkü Mücaa susmuş, beraatini yani müşriklerle ilgisinin bulunmadığını açıkça ortaya koymamıştı. Halbuki Sümame ve Yeşkûrî durumlarını açık bir şekilde ortaya

^{409[37]} Mücaa b. Mürare b. Sülemî el-Hanefî, Yemamelidir. Hanifeoğullarının liderlerindendir. Yemame gününde esir düşmüştür. Kendisi çok belîğ ve hikmetli konuşan biridir. Nitekim onun bu hikmetli ifadelerinden Hz. Ebû Bekir (r.a.)'e söyledikleri şu ifadelerini örnek gösterebiliriz: "Eğer söz, ehil olmayanın ağzına düşerse, silah da, kuşanmayacak kimsenin elinde ise, mal, infak etmeyenin yetkisinde ise artık işlerdeğerini yitirmiş demektir?" (el-İsabe, 3/362)

koymuşlardı.^{410[38]} Ayrıca bu hadise Siyer kaynaklarında meşhur olan bir olaydır, bilinen bir şeydir. Bu itibarla müşriklere karşı, onlarla herhangi bir ilgi ve münasebetinin olmadığını, onlardan berî ve uzak olduğunu açık bir durumda ilân etmeyen, onların dinlerinden uzak bulunduğunu belirtip, kendi dinini açık bir halde ortaya koymayan bir kimse dinini sarîh olarak ortaya koymuş olamaz.^{411[39]}

^{410[38]} Surname b. Üsâl b. Numan b. Seleme el-Haneî Ebû Ümame, Yemame'lidir. Bunun durumu esir alındığında Buhart'de dile getirilmektedir. Sonra müslüman olmuştur. İbn İshak kendisi hakkında şunları dile getirmektedir: "Sümame, Yemâme halkı dinlerinden irtidat edip dönmelerine rağmen, İslâm dininde sebat eden bir zattır. Kendisi ve kavminden onun yanında yer alanlar ayrıldılar, gidip Ala b. el-Hadremî'ye katıldılar. Bununla birlikte Bahreyn halkından mürtedlerle savaştılar. (el-İsabe, 1/203)

^{411[39]} ed-Difa' " s.16'dan naklen: Burada adı geçen kıssayı yazar "el-Fikak ve'n-Necat" adlı kitabında anlatarak, diyor ki: "Hz. Halid b. Velîd (r.a.), mürtedlerle (dinden dönenlerle) savaşmak üzere Yemame'ye yürüdüğünde, hareketinden önce oraya iki-yüz atlı öncü kuvvet göndermiş ve onlara şöyle emir vermişti: İnsanlardan gördüklerinizi yakalayın. Bunlar da, halkından 23 kişiyle birlikte Mücaa'yi yakaladılar. Hz. Halid'e getirildiklerinde, Hz. Halid'e şöyle dedi:

- Sen de biliyorsun ki, ben Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sağlığında yanına geldim ve müslüman olarak kendisine beyatte bulundum. Ben dün ne idiysem, bugün de o şey üzereyim (müslümanım). Eğer yalancı ise, bu kesinlikle bizden çıkmıştır. Çünkü Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır: "Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez." (Fâtır, 35/18). Hz. Halid de şöyle konuştu:

- Ey Mücaa, esasen sen, dün üzerinde bulunduğun İslâmı bugün terk ettin. Senin hoşuna giden de bu yalancıların yaptığı iştir. Bundan dolayı ses çıkarmayıp susmandır. Zira sen Yemame halkının en güçlüsü ve soylususun. Benim öncülerim gelip sana erişti. Yolum sana kadar geldi, sen onu ikrar ettin ve onun getirdiğini kabul ettin, mademki durum böyledir de, sen niçin bir özür beyan etmedin, konuşacak bir şey de söyleyip konuşmadın, bir durum mu vardı? Bunun üzerine Sümame söz aldı, Mücaa'yi red ve inkâr etti. Aynı şekilde Yeşkürî söz aldı ve dedi ki:

- Şayet, ben kavminden korkuyordum, diyecek olursan, o zaman bana gelseydin veya bana bir elçi gönderseydin ya? Bunun üzerine şöyle dedi: Bütün bunları affetmen mümkün değil mi ki? Ey Muğîre'nin oğlu! Hz. Halid de şöyle konuştu:

- Senin canını bağışladım. Ancak, seni bırakmak da gönlüme çok ağır gelmektedir. (Beyanü'n-Necat ve'l-Fikâk, 68-70).

2- Müşrik ve kâfirler nezdinde ve ülkesinde müstaz'af olduğu için ikamet etmiş olmaları. Allah (c.c), müstaz'afı Kur'an'da açıklamıştır. Rab-birri şöyle buyurmaktadır:

"Erkekler, kadınlar ve çocuklardan gerçekten aciz olup hiçbir çareye gücü yetmeyenler müstesnadır." (Nisa, 4/98)

Bu istisna, Rabbimiz müşrikler arasında ikamet konusunda kesin olarak şu uyarıyı:

"İşte onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş yeridir" (Nisa, 4/97) yapmasından sonra indirilmiştir.

Dolayısıyla 97. âyetten sonraki 98. âyette Rabbim, hicret için herhangi bir yol bulamayanları ve herhangi bir çıkış elde edemeyenleri istisna etmektedir. Nitekim İbn Kesîr de, bu âyetin tefsirinde şöyle demektedir: "Müşriklerin ellerinden kurtulabilecek bir yola güç bulamayanlar veya buna güçleri olsa bile, nasıl bir yoldan gideceklerini bilemeyenlerdir."^{412[40]}

Yine Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Size ne oldu da Allah yolunda ve: Rabbimiz! Bizi halkı zalim olan bu şehirden çıkar Bize tarafından bir sahip

^{412[40]} İbn Kesîr Tefsiri, 2/343.

gönder.Bize katından bir yardımcı yolla, diyen zavallı erkekler, kadınlar ve çocuklar uğrunda savaşıyorsunuz?" (Buna hakkınız yok). (Nisa, (4/75)

İlk âyette bu kimselerin halleri dile getirilmektedir ki, bu husus, adı geçen kimselerin oradan çıkıp veya kaçıp kurtulmaktan aciz olmaları veya yolu bilen birilerinin olmamasıdır.

İkinci âyette ise, bu kimselerin sözleri dile getirilmektedir. Bunlar, Allah'dan, halkı müşrik ve zalim olan ülkeden çıkmalarını istemektedirler. Bir de Allah'ın kendilerine bir veli, yardımcı ve yâr göndermelerini dilemektedirler. İşte bu durumda bulunanlar ve sözü aynı olan kimseler, için umulur ki, mealini vereceğimiz şu âyetin kapsamına girebilirler:

"İşte bunları, umulur ki Allah affeder, Allah çok affedicidir, bağışlayıcıdır." (Nisa,4/99)^{413[41]}

Beğavî bu hususta şunları söylemektedir: "Eğer müslüman esir, kâfirlerden kaçıp kurtulma gücüne sahip ise, onların arasında kalması helâl değildir. Eğer böylesi bir

^{413[41]} ed-Difâ', s.16. Burada Şeyh Hamd b. Afî'k'in anlattığı, M. Abdolvahhab'ın iki oğlu Hasan ve Abdullah'ın anlattıklarına tamamen uygundur. Bu konuda bunlara sorulmuş, onlar da böyle cevaplamışlardır. (Mecmuatu'r-Resail ve'l-Mesail en-Necdiyye, 1/39).

esire, kaçmamak şartıyla yemin ettirilip, bu durumda seni serbest bırakırız, derler, o da yemin edip, bunun üzerine salı-verilirse, hemen oradan çıkıp ayrılması kendisine (vacip) farz olur. Yemini de zorla yani ikrah ile yaptırıldığı için, kendisine ayrıca bir yemin keffareti = cezası gerekmez. Ancak kâfirler kendisine herhangi bir yemin teklif etmeksizin, sırf onların gönlünü hoş tutmak için yemin ederse, yine Daru'i-İslâm'a kaçması gerekir ancak bu defa yaptığı yemin için keffaret=ceza ödemesi icabeder"⁴¹⁴[42]

Lâkin ticaret amacıyla harbî olan kâfir ülkelere çıkılması halinde, bu konuda ayrıntılara inmek gerekmektedir:

Şayet, çıkması halinde müşrikler diyarında dinini açık bir şekilde açık-, layabilecek ve müşriklere de herhangi bir dostluk ve velayet verilmeyecek-se, bu halde çıkış caizdir. Nitekim sahabeden bazıları bu amaçla sefere çıkmışlardır. Hz. Ebû Bekir (r.a.) bunlardan biridir. Ayrıca daha başkalar da çıkmışlardır. Evet ticaret amacıyla müşriklerin ülkelerine gitmişler, Hz. Pey-, gamber (s.a.v.) de bunu

⁴¹⁴[42] Beğavî, ŞerhuVSünne, 10/246.

yadırgamamış ve menetmemiştir. Nitekim Ahmed b. Hanbel Müsned'inde ve daha başkaları da eserlerinde bunu zikretmişlerdir.^{415[43]}

Eğer gitmesi halinde orada dinini açıkça ifâ etmeye ve icraya güç yeti rem eyecekse, veya onlara dostluk ve velayet göstermeksizin başaramaya-caksa, böylelerinin kâfir ve müşrik ülkelere seferi caiz değildir. Nitekim âlimler bu konuda delil ortaya koymuşlar, aynı şekilde nehyi gösteren hadisler de buna hamledilmiştir. Zira Allah (c.c), insanlara Tevhide göre amel etmeyi müşriklere düşmanlığı farz kılmıştır. Bu kibarla bu gibi şeylere sebep olacak veya bir engel teşkil edecek durumlarda sefer caiz değildir.^{416[44]}

Bu çok ve aynı zamanda açık olan delil ve nasslar karşısında görevimiz, şu noktayı iyice anlamamızdır. Günümüz müslümanlarının bu hale gelmelerinin sebebi ne olabilir? Müslümanların bugün kâfir ve müşriklere karşı dostluk ve velayetleri hangi noktadadır? Onların topraklarında kalıp ikamet etmekte durumları ve

^{415[43]} el-Camiu'l-Ferîd'deki ifade böyle. Ancak ben araştırdım. Fakat bunu Müsned'de bulamadım.

^{416[44]} el-Camiu'l-Ferîd, 382.

titizlikleri nedir? Arap dili ve edebiyatı ve Şeriat konularında yüksek doktora yapmak ve üstün diploma almak için oraya çocuklarını gönderen müslümanların hali nicedir?

Gerçekten bu bir lekedir, yüz karasıdır, ağlanacak bir durumdur ki, tarih bunu tescil edecektir. Diyecektir ki: Müslümanlar Arap dilini ve Şeriatını öğrenmek için diploma almak üzere çocuklarını kâfir ülkelere gönderdiler.

Değerli alimler bu meselenin tehlikesini yazıyorlar, oraya öğrenci göndermenin tehlikelerini ve kâfirlerin amaçlarını açıklıyorlar. Çünkü kâfirler oralarda müslümanların beyinlerini yıkamaktalar, onları İslâm'dan uzak-laştırmaktalar, böylece onların kendi görüşlerine dönmelerini sağlamaktalar.^{417[45]}

b- Daru'l Küfür'den Daru'l-İslâm'a Hicret:

Muhaceretin esası, uzaklaşmak ve terketmektir.

^{417[45]} Bu değerli yazarlardan biri Muhammed Muhammed Hüseyin'dir. Önemli kitapları: el-İtticahatu'l-Vataniyye, İslâm ve Batı Kültürü, Kalelerimiz içerden tehdit altındadır. Ayrıca Şeyh Muhammed Lütfi Sabbağ'ın da "el-İbtias ve Mehatiruhu" adlı pek önemli bir kitabı bulunmaktadır. Bu gibi kaynaklara başvuru, özellikle de zikrettiklerimize.

Şeriat dilinde ise terim olarak: Küfür ve şirk diyarından veya ülkesinden Daru'l-İslâm'a intikal etmektir, geçmektir.^{418[46]}

Şurası bilinen bir gerçektir ki, dini, İslâm olan bir kimse, bütün ibadetlerini sadece ve sadece bir olan Allah'a arzeder, O'ndan şirki red eder, şirke ve şirk ehline buğzda bulunur, onlarla düşmanlığını sürdürür, onlarla her türlü münasebetini keser. Şurası bir gerçektir ki, kâfirler, bir müs-lümanın kendi dininde kalmasını kesinlikle İstemezler. Buna güçleri yettiği sürece ellerinden geleni yaparlar. Nitekim bu konuda Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Onlar, eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünce-ye kadar size karşı savaşa devam ederler."
(Bakara, 2/217)

Nitekim Rabbim Ashab-ı Kehf'ten haber veriyor, onlar şöyle demişlerdi:

"Çünkü, onlar eğer size muttali olurlarsa, ya sizi taşıyarak öldürürler veya kendi dinlerine çevirirler ki, o zaman

^{418[46]} Fethu'l-Barî, 1/16.

ebediyyen iflah olmazsınız." (Kehf, 18/20)

Yine Rabbimiz tüm kâfirlerden bahisle şöyle buyurmaktadır:

"Kâfir olanlar peygamberlerine dediler ki: Elbette sizi, ya yurdumuzdan çıkaracağız, veya mutlaka dinimize döneceksiniz! Rab İtri de onlara: Zalimleri mutlaka helak edeceğiz! diye bildirdi." (İbrahim, 14/13)

Nitekim Varaka b. Nevfel de, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e şöyle söylemişti: "Keşke, kavmin seni çıkaracakları gün ben genç olabilseydim." Rasû-lüllah (s.a.v.): "Onlar beni çıkaracaklar mı?" diye sordu. O da: "Evet" dedi. Senin gibi bir dâva getiren hiçbir adam yoktur ki, mutlaka ona düşmanlık edilmemiş olsun. İşte bunun için onu Mekke'den Taife çıkardılar, daha sonra Rasûlüllah (s.a.v.) ve ashabı Medine'ye hicret buyurdular. Daha önce de ashabı iki kez Habeşistan'a hicret etmişlerdi.^{419[47]}

Hicret aslında çok büyük bir olaydır, fonksiyonu da o derece büyük ve önemlidir. Çünkü hicret olayı da Velâ ve Berâ hadisesinin bir parçasıdır. Hatta daha da ilerisi, Velâ ve Berâ yükümlülüklerinin en belirgin ve açık olan

^{419[47]} İbn Atîk, "ed-Difa' " s.18-19. Varaka Kıssası için Bak. İbn Hişam, Sîret, 1/254.

örneğidir. Mademki İslâm cemaati, toprağını ve kavmini terk etmekte ve gurbetin acılarını ve seferin sıkıntılarını tatmaktadır, bunun bir de karşılığı olmalıdır. Zaten kendi topraklarında dininin gereklerini yerine getirmeye güç yetiremeyen ve bunu orada açıkça izhar edemeyenlere bu teklif Rabbânî bir teklif olmamış olsaydı, müslüman olan cemaat ülkesini ve toprağını terk edecek değildi. Kaldı ki Allah (c.c), Muhacir müminlere hem dünyada hem ahirette iyilikler vaad buyurmuştur. Bunun için şöyle buyurmaktadır:

"Zulme uğradıktan sonra Allah yolunda hicret edenlere gelince, onları dünyada güzel bir şekilde yerleştireceğiz. Eğer bilirlerse âhiretin mükâfatı elbette daha büyüktür. (Onlar), sadece Rablerine tevekkül ederek sabredenlerdir." (Nahl,16/42)

Diğer taraftan islâm düşüncesinde hicretin kapsamı oldukça geniştir. Bu, sadece küfür ülkesinden İslâm ülkesine bir intikal veya geçiş demek değildir. Ancak İbn Kayyım el-Cevziyye'nin de dediği gibi, hicret ikidir. Biri, bedenle bir ülkeden diğer bir ülkeye yapılan hicret olup, hükümleri zaten bilinmektedir.

İkinci hicret ise: Allah'a ve Rasûlüne olan hicrettir. İşte gerçek anlamda hicret bu demektir. Esasen bedenin hicreti de bu hicrete tabidir. Yani bu "Min" ile "İlâ"yı kapsayan bir hicrettir. Kısaca da "...den" ile "....e kadar"ı kapsayan bir hicrettir. Kişi bu haliyle Allah'dan başkasını kalbiyle sevmekten, Allah sevgisine hicret etmektedir. Başkasına kulluktan Allah'a kulluğa hicret etmektedir. Başkasından korkmak ve umut bağlamaktan, onlara dayanıp güvenmekten Allah korkusuna, O'na olan umuda ve O'na dayanıp güvenmeye = tevekküle hicret etmektedir. Başkasına çağırmaktan ve başkasından istemekten, başkasına boyun eğmekten, zelil olmaktan, boyunduruğu altına girmekten; Allah'a dua etmeye, O'ndan istemeye, O'na boyun eğmeye, O'nun önünde yerlere kapanmaya ve O'nun boyunduruğuna girmeye hicret etmesidir. Çünkü Allah (c.c.) her şeyden yüce ve münezzehtir. İşte tam manasıyla Allah'a yönelmek, O'na sığınmak bu şekilde olur. Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"O halde Allah'a koşup kaçın." (Zâriyât, 51/50)

Esas itibariyle, kuldan arzulanan manadaki bir tevhid, kulun her türlü şirk, küfür ve isyan gibi şeylerin tümünden

Allah'a koşması ve kaçmasıdır.

Allah'a hicret, kapsam olarak şunu içermektedir: Arzulananı ve istenmeyeni terketmek, Allah'ın hoşlanmadığı şeyleri bırakmak, O'nun sevip hoşlandığı ve rızasına uygun gördüğünü de yerine getirmektir.

Bunun da temeli Allah için sevmeye ve Allah için buğzetmeye daya-înr. Zira bir şeyden bir başka şeye hicret eden kimseye göre, hicret edilen şeyin hicret ettiği şeyden kendisi için çok daha değerli ve sevimli olması.

gerekir. Böylece iki şeyden birini diğerine tercih ederek, bunlardan en iyisini ve sevgili olanını almış bulunmaktadır.

İşte bu manadaki bir hicret kulun kalbindeki sevgi oranında güç ve kuvvet kazanır, veya zayıflar. Şayet istek ve arzu güçlü olursa, bu hicret de o oranda güçlü, kuvvetli, daha mükemmel ve tam olmuş olur. Eğer bu arzu veya istek zayıf olursa, hicret de o nisbette zayıf olur. Hatta nerede ise bunu hissedemez bir hale gelebilir. Dolayısıyla hicret için kendisinde herhangi bir irade harekete geçmez.^{420[48]}

^{420[48]} İbn Kayyım, "er-Risalütü't-Tebûkiyye", 14-18.

Küfür ülkesinden İslâm beldesine intikal demek olan hicrete gelince, şimdi bunun hükümlerini görelim:

Bu hususta Hattabî^{421[49]} şöyle diyor: İslâmın ilk zamanlarında (başında) hicret mendup idi, farz kılınmış değildi. Bu durum Rabbimizin şu âyetinde beyan edilmektedir:

“Allah yolunda hicret eden kimse, yeryüzünde gidecek bir çok güzel yer ve bolluk (imkân) bulur.” (Nisa, 4/100)

Bu âyet, Rasûlüllah (s.a.v.)'ın Medine'ye intikalinden sonra, müşrik-i ierin müslümanlara karşı baskılarını ve işkenceleri artırmaları üzerine inmiştir. Daha sonra müslümanların, Rasûlüllah (s.a.v.)'ın yanında yer almaları için oraya gitmeleri emredildi, bir durumla müslümanların karşı karşıya kalmaları halinde birbirlerine hem yardımcı olsunlar ve birbirlerine böylece arka çıkmış bulunsunlar. Aynı zamanda dinleriyle ilgili hususları, öğrensinler ve bu konuda gerçek anlamda bilgi sahibi bulunsunlar. Çünkü bu dönemde en büyük korku, Mekke halkından bulunan

^{421[49]} Bu zat Zeyd b. Hattab'ın çocuklarından İmam Hamd b. Muhammed b. İbrahim b. Hattab'tır. Künyesi Ebû Süleyman'dır. Kendisi muhaddis, fâkih, şair, edip, dilcidir. Hakim en-Nisabûrî, bunun Öğrencilerindendir. Hicrî 319'da Kabil sınırları içerisinde yer alan Best şehrinde doğmuş ve yine burada Hicrî 388'de ölmüştür. (Bak. Mealimüssünne, Mukaddime, 1/11. Zirikî, A'lâm, 2/273.

Kureyş müşriklerinden gelmekte idi. Ancak Mekke fethedilince, bunlar da itaat altına girdiklerinde, artık bütün bu engeller ortadan kalkmış oldu. Bundan böyle hicretin farzıyyeti ortadan kalktı, durum tekrar mendup hale gel-' miş oldu. Buna göre Hz. Muâviye tarafından Rasûlüllah (s.a.v.)'dan rivayet olunan hadis ile, İbn Abbas (r.a.)'tan rivayet olunan hadislerin arası da bulunmuş oldu. Muâviye kanalıyla gelen hadiste Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar: "Tevbe (kapısı) kesilmedikçe (kapanmadıkça) hicret kesilmez. Güneş de batıdan doğmadıkça tevbe kapısı kapanmış olmaz."⁴²²[50]

İbn Abbas (r.a.)'dan gelen hadise göre, diyor ki, Rasûlüllah (s.a.v.) Mekke'nin fethi gününde şöyle buyurdular:

"Artık hicret yoktur. Bundan böyle cihad ve bir de niyyet vardır. Cihada çıkmanız istendiğinde derhal cihada çıkınız."⁴²³[51]

Kaldı ki iki isnad arasında da yine çok farklar bulunmaktadır. Meselâ İbn Abbas (r.a.)'na isnadı hem

⁴²²[50] Müsned, 4/99, Ebu Davud, 3/7, H.2479, Cihad, Darimî, Siyer, 2/239, Elbanî Sahi-hu Camiu's-Sağır, 6/186, H.7346. Elbanî hadisin sahih olduğunu belirtiyor.

⁴²³[51] Buhari, Cihad, 6/37. H.2825.

muttasıldır hem sahihtir. Fakat Muaviye'nin isnadı hakkında ise görüşler farklı farklıdır.^{424[52]}

Hicretin önemi sebebiyle ve özellikle de İslâmın ilk çağında, Allah (c.c), Medine'ye hicret eden müslümanlarla, Mekke'de kalıp hicret etmeyen müslümanlar arasında yardımlaşmayı da kesmiştir. Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"İman edip de hicret edenler, Allah yolunda mallarıyla cihad edenler ve (muhacirleri) barındırıp yardım edenler (var ya) işte onlar (şimdilik mirasta) birbirlerinin velileridir. İman edip de hicret etmeyen (ve müşriklerle yaşayan) lar ise, hicret edinceye kadar, sizin için, onlara velî olmak diye hiçbir şey yoktur. Eğer onlar dinde sizden yardım isterlerse, ancak sizinle aralarında andlaşma bulunan bir kavme karşı olmamak şartıyla (onlara) yardım etmek size borçtur. Allah işlediklerinizi hakkıyla görendir." (Enfaî, 8/72)

Bu âyetin hemen peşinden muhacirlerle Ensar'm övüldüğü âyet gelmektedir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"İman edip de Allah yolunda hicret ve cihad edenler, ,

^{424[52]} Hattabî,Mealimüssüne 3/352. en-Nasih ve'l-Mensûh, s.207.

(muhacirleri) barındıran ve yardım edenler var ya, işte gerçek müminler onlardır. Onlar için mağfiret ve bol rızık vardır." '(Enfai, 8/74)

Muhacirler ile Ensar hakkında konuşma ve konuyla ilgili hadis geçmişti. Ancak burada bizim üzerinde konuşmak istediğimiz, iman ettikleri ; halde Mekke'de kalıp hicret etmeyenlerdir. İşte bunlar hakkında Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken: Ne işte idiniz, dediler. Bunlar: 'Biz yeryüzünde çaresizdik' diye cevap verdiler. ; Melekler de: 'Allah'ın yeri geniş değil miydi? Hicret etseydiniz ya!' dediler. İşte onların barınağı cehennemdir; orası ne kötü bir gidiş (yeri) dir. Erkekler, kadınlar ve çocuklardan (gerçekten) aciz olup hiçbir çareye gücü yetmeyenler, hiçbir yol bulamayanlar müstesnadır.

İşte bunları, umulur ki Allah affeder; Allah çok affediciğidir, bağışlayıcıdır." (Nisa, 4/97-99)

Buharî (r.a.), İbn Abbâs (ra.)'dan rivayet etmektedir. Rivayete göre: i "Müslümanlardan Mekke'de kalıp hicret etmeyen birtakım kimseler, Rasûlüllah (s.a.v.) zamanında

müşriklerle birlikte kalıp onların şirk toplumlarını çoğaltıyorlardı. Bedir savaşı sırasında düşmanlarla birlikte bulunan ; (ve hicretten geri kalan) bu kimselere ok atılıyor ve atılan ok, gidip bunlardan birisine isabet ediyor ve öldürüyordu. Bunun üzerine Allah (c.c) "Kendilerine yazık eden kimselere melekler, canlarını alırken..." mealin:- deki Nisa, 97. âyetini inzal etti."^{425[53]}

Bunun içindir ki, hicret etmeyip yerlerinde kalan ve badiyelerinden ayrılmayanların alınan ganimetlerden pay hakları yoktur. Aynı zamanda bunların humustan (beştebirden) de pay alma hakları yoktur. Nitekim Ahmed b. Hanbel'in de anlattığı gibi bizzat savaşta hazır bulunanların bundan pay hakları vardır.^{426[54]}

Bu durumu Müsned'de ve Sahih-i Müslim'de babası kanalıyla Büreyde'den rivayet olunan hadis göstermektedir. Demişti ki: Rasûlüllah (s.a.v.) bir ordunun veya bir seriyyenin (ordu birliğinin) başına bir emîr atadığı zaman özellikle onun kendisi ile ilgili olmak üzere Allah'dan korkmasını ve yanında bulunan müslümanlara iyi davranmasını, tavsiye ederdi. Sonra da şöyle

^{425[53]} İbn Kesir Tefsiri, 2/343.

^{426[54]} İbn Kesir Tefsiri, 4/40.

buyururdu: "Allah adıyla Allah yolunda cihad edip, Allah'ı inkâr ile küfredenlerle savaşın, gazada bulunun (cihad edin), taşkınlık göstermeyin (ganimette hıyanetlik etmeyiniz), ahdinizi bozmayınız. Düşmanın vücudundan parça, organ kesmeyiniz, hiçbir çocuk Öldürmeyiniz. Müşriklerden olan düşmanlarınla karşı karşıya geldiğin zaman onları üç haslete (tercihe-seçeneğe) veya üç şeye davet et. Bu üç şeyden hangisinde seni kabul ederlerse, onlardan kabul et ve kendilerinden elini çek (kendilerine dokunma). Sonra kendilerini İslâm'a davet et. Şayet sana katılırlarsa (icabette bulunurlarsa), onlardan kabul et ve kendilerine dokunma. Sonra da onları kendi yurtlarından hicret yurduna (Medine'ye) çağır, kendilerine (şunu da) bildir: Şayet bunu yaparlarsa (Medine'ye hicret ederlerse), muhacirler lehine olan şeyler, onlar için de olacaktır. Muhacirler üzerinde olan yükümlülükler aynı şekilde bunlar için de vardır. Eğer kendi yurtlarını değiştirmek istemeyip de çekimser kalmak isterlerse, onlara şunu bildir ki, bu takdirde kendileri müslümanların bedevîleri gibi olacaklardır. Müminler üzerinde carî ve geçerli olan Allah'ın hükmü, kendilerine de uygulanır. Müslümanlarla

birlikte cihad etmeleri hali müstesna, kendilerine ganimetten ve fey'den (kâfirlerden savaşız alınan maldan) hiçbir şey alamazlar. Şayet kendileri müslüman olma teklifini kabul etmezlerse, kendilerinden cizye vergisi iste. Eğer onlar cizye ödemede seni kabul ederlerse, bu takdirde kendilerinden cizyeyi kabul et ve kendilerine dokunma. Şayet onlar bu hususta da senden uzak dururlarsa (vergi ödemek istemezlerse), bu takdirde Allah'dan yardım iste ve kendileriyle savaş.^{"427[55]}

Biz burada ister farz olanı olsun, ister neshedileni (yürürlükten kalkanı) olsun veya bunun dışında olsun, aşağıda göreceğiniz gibi hicreti özetlemek isteriz:

1- Daru'l-Harp'ten Daru'l-îslâm'a hicret: Bu Hz. Peygamber (s.a.v.) döneminde farz idi. İşte bu hicret, aynı zamanda, kıyamete kadar farz olarak bakidir. Ancak Mekke'nin fethiyle sona eren hicret (kesilen hicret) ise, nerede olursa olsun, müslümanların Hz. Peygamber (s.a.v.)'in yanına hicret etmeleri ve oraya gelmeleri olayı idi. Kim Daru'l-Harb'de müslüman-lığı kabul ederse, bu

^{427[55]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/352. Müslim, Cihad, 3, İbn Mace, Cihad, 38.

kimseye Daru'l-İslâm'a gitmesi vacip = farzdır.^{428[56]}

Nitekim bu olayı Mücaşi b. Mes'ûd hadisi teyid etmektedir. Kendisi kardeşi Mücalid b. Mes'ûd ile birlikte Rasûlüllah (s.a.v.)'a gelerek, şöyle söylemiştir: "İşte bu Mücaiid'dir, hicret etmek üzere sana biatta bulunacaktır"^{429[57]} Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır: "Artık bundan böyle Mekke'nin fethinden sonra hicret yoktur. Ancak kendisi ile İslâm üzerine (müsûman olması üzerine) biatta bulunurum."^{430[58]}

İşte buna göre, hicretin vücubu, yani farziyyeti ile ilgili olarak gelen nasslar, sadece Daru'l-Harp'te ikamet etmekte devam eden müslümanın durumu ve haliyle ilgili bulunmaktadır. Ben bu hususu da kâfirler ülkesinde ikamet bahsinde anlatmıştım.

2- Bid'at işlenen bir ülkeden çıkmak: İmam Mâlik (rh) diyor ki: Şayet bir ülkede Selefe, yani önceki büyüklere sövülür ve dil uzatılırsa, orada ikamet etmek ve kalmak

^{428[56]} İbn Arabî, Ahkâmü'l-Kur'ân, 1/484. Müslim, Nevevî şerhi, 13/8. Kurtubî, 5/308.

^{429[57]} Mücaşi' b. Mes'ûd b. Sa'lebe, es-Sülemî, Buhârî ve başkalarının ifadesine göre Rasûlüllah (s.a.v.) ile sohbeti vardır. Ebû Osman en-Nehdî ve başkaları kendisinden rivayette bulunmuşlardır. Cemal vak'asında öldürülmüştür, el-İsabe, 3/362. İbn Ku-teybe, Maarif, s.331.

^{430[58]} Buhârî, Hicret, 6/189. H.3079. İmare, 3/1488, H.1864.

helâl değildir, doğru olmaz.^{431[59]}

3- Haram işlenme olayı baskın olan bir ülkeden çıkıp ayrılmak: Çünkü her müslüman için helâli aramak farzdır.^{432[60]}

Bu konuda ŞeyhuM-İslâm İbn Teymiyye diyor ki: Ülkelerin hali tıpkı kulların haline benzer. Bazan kişi müslüman olur, bazan kâfir, bazan mümin, bazan münafık, bazan iyi ve takva sahibi, bazan ise facir ve şakî yani kötü olur. İşte insanların kalmakta oldukları yerler de aynen orada kalanların durumu gibidir. İnsanın küfür ve masiyet işlenen yerlerden iman ve itaat merkezlerine=yerlerine hicret etmeleri, tıpkı kişinin küfür ve masiyetten iman ve taate yönelik tevbe etmesi gibidir. İşte bu, kıyamete dek baki ve kalıcı olan bir iştir.^{433[61]}

4- İnsana yapılan işkence ve eziyetten dolayı firar edip kaçmak: Bu, Allah (c.c.) tarafından bir ikram ve fazilet olmaktadır ki, bunu kullarına bir ruhsat ve izin olarak vermiştir. Eğer kişi, herhangi bir yerde canı ile ilgili olarak bir korku ve endişe ile karşı karşıya ise, Allah (c.c.) bu

^{431[59]} İbn Arabî, Ahkamu'l-Kur'ân, 1/484-485.

^{432[60]} age. 1/484-485.

^{433[61]} Mecmuu Fetavâ, İbn Teymiyye, 18/284.

kimseye oradan ayrılma ve uzaklaşma izni ve ruhsatı tanımaktadır. Böyle bir sakıncadan canını kurtarması için kaçıp kurtulmaya ve firara izin vermektedir. Nitekim ilk defa böyle bir şeyi yapan kişi Hz. İbrahim (a.s.)'dir. Kavminden korktuğu için şöyle demişti:

"Doğrusu ben Rabbim (inemrettiği yer)'e hicret ediyorum." (Ankebût, 29/26)

Yine şöyle demiştir: "Ben Rabbim e gidiyorum. O bana doğru yolu gösterecek, dedi."(Saffât, 37/99)

Nitekim işte Hz. Musa (a.s.), Allah (c.c.) kendisi hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Mûsâ korka korka, (etrafı) gözetleyerek oradan çıktı. 'Rabbim! Beni zalimler güruhundan kurtar' dedi." (Kasas, 28/21)^{434[62]}

5- Sağlık bakımından havası zararlı olan bir yerden daha temiz havaya sahip bulunan bir yere veya ülkeye hastalanma korkusundan dolayı ayrılmak. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.), Urenîlilere, Medine havasının iyi gelmemesi üzerine, buradan ayrılmak istemelerinde Merecedenilen yere gitmelerine izin vermişti. Orada kalarak

^{434[62]} İbn Arabî, Ahkamu'l-Kur'ân, 1/485.

sağlıklarına böylece kavuşmuşlardı. Böyle bir durumdan sadece taun, veba salgını istisna tutulmuştur. Nitekim bu olay sahih hadisle de sabittir.^{435[63]}

6- Malı açısından korku ve endişesi olmasından dolayı firar etmek, kaçıp kurtulmak. Zira müslümanın malının saygınlığı tıpkı canının saygınlığı gibidir. Canına dokunulamıyacağı gibi malına da dokunulamaz. Aile ferdleri, yani çoluk çocuğu için de durum böyledir, belki bu, çok daha geçerlidir.^{436[64]}

Şimdi bütün bu anlatılanlara göre hicret ve hicret dışında diğer ameller ve sözler, Hz.Peygamber (s.a.v.)'in de buyurdıkları gibi niyete göre değerlendirilir. Çünkü şöyle buyurmuşlardır: "Ameller niyetlere göredir. Her kişi için niyet ettiği şey vardır. Kimin hicreti Allah ve Rasûlüne yönelik ise onun hicreti Allah'a ve Rasûlünedir. Kimin de hicreti evleneceği (nikahlayacağı) bir kadına yönelik ise, o kimsenin de hicreti hicret ettiği şeydir."^{437[65]}

^{435[63]} a.g.k. 1/485: Hadis için bak. Buharî, Tıb, 10/142. H.5686. Müslim, Kasame, 10. Taun (veba) ile ilgili hadis için bak. Buharî, 10/179, H.5728. Tıb, Müslim, Selâm, 4/1741. H.2219. Hadis şöyledir: "Bir yerde taun (veba) salgını işittiğinizde oraya girmeyiniz. Siz, bulunduğunuz bir yerde taun salgını çıkarsa, oradan çıkmayınız (ayrılmayınız).

^{436[64]} Ahkamu'l-Kur'ân, 1/486.

^{437[65]} Buharî, Bed'ul Vahy, 1/9. H.1. Müslim, İmaret, 3/1515. H.1907.

3.BÖLÜM

ALLAH YOLUNDA CİHAD

Bu konu da Velâ ve Berâ konusunun en önemli ve ayrılmaz unsurlarından biridir. Çünkü Hak ile batılı birbirinden ayırt eden, Rahman'ın tat raftarlarıyla Şeytan'ırı yandaşlarını ortaya koyan nokta budur.

"Cihad" kelimesi (C)'nin esre harekesiyle sözlükte zorluk, sıkıntı ve meşakkat anlamına gelir. Meselâ "ben öylesine bir cihadda bulundum ki' t denilir. Bu şu demektir: "Ben en zor sıkıntıya katlandım."

Şeriat, yani din dilinde ise cihad şu anlamadır: Tüm gayreti ve gücü kâfirlerle savaşmada kullanmaktır.^{438[66]}

Cihad aynı zamanda, kişinin kendi nefsiyle, şeytanla ve fasıklarla da çarpışması, onlara karşı koyması anlamına da gelir.

Nefisle mücadele denilince, buna din işlerini öğrenme girer. Sonra buna göre amel etmek, iş yapmak, sonra bunları öğretmek girer.

^{438[66]} İbn Hacer, Fethu'l-Barî, 6/3.

Şeytan ile mücahede ise: Şeytanın getirdiği şüpheleri ve süsleyip gösterdiği şehvetleri geri çevirmek, defetmektir.

Kâfirlerle mücahede ise: Bu da el ile (yani güç kullanarak), mal ile (malını ortaya koyarak), dil ile (meseleyi anlatarak) ve kalb ile (buğz ederek) yapılır.

Fasıklarla cihad ise: El ile yani güç kullanarak, sonra dil ile anlatarak ve sonra da kalb ile buğzederek yapılır.^{439[67]}

Bununla ilgili bilgi, birinci bab'ın ikinci bölümünde: "Rahman'ın dostları ve şeytan'ın yandaşları ve ikisi arasındaki düşmanlık karakteri" bahsinde geçmişti. Çünkü bu iki fırka veya grup arasındaki düşmanlık çok köklü bir düşmanlıktır. Bu, aynı zamanda Allah'ın kendilerine miras kıldığı dünyayı ve üzerindeki kimselere kalıncaya kadar da sürüp gidecektir.

Zira her iki metod ve program farklı farklıdır ve muhteliftir. Bu bakımdan aralarında birleşme imkânı hiç yoktur. Çünkü Hizbullah dediğimiz Allah taraftarları, yeryüzünde Allah'ın kelimesinin ayakta kalmasını ve her

^{439[67]} a.g.k. 6/3.

konumda şeriatın hâkimiyetini isteyeceklerdir. Şeytanın yandaşları ve taraftarları ise, bu metoda ve nizama kin güdecekler, hemen her yoldan bunu yıkmaya, silip süpürmeye ve bundan hiçbir eser bırakmamaya gayret göstereceklerdir.

Biz Berâ hakkında bilgi verirken şöyle demiştik: Bunun en açık şekli bizzat cihad etmektir. Zira Rahman'ın taraftarlarıyla şeytanın yandaşlarını birbirinden ayıran yegâne ve tek özellik budur.

Nitekim Hz. Mustafa (s.a.v.)'nın sîretini ve hayatını incelediğimizde, buraya başvurduğumuzda, hemen şunu görmekteyiz. Hicret-i Nebevî'nin ikinci adımı olarak hemen cihad gelmektedir. Bu da, bu dinin hakimiyeti ve ayakta kalabilmesi için cihadın önemini göstermektedir. Allah yolunda cihad çağrısını yükseltmek için yine kişinin Allah yolunda canını satması, yâni vermesidir.

Şurası bilinen bir gerçektir ki, bu Hanîf dini, insanları Allah'ı birlemeğe, tevhide, ibadette ve kullukta sadece O'nun önünde eğilmeye, ilâh-hkta yalnız O'nu kabullenmeye çağırmayı emretmektedir. O zaman bu sesleniş ve çağrıya kulak vermek gerekmektedir. Zira

Peygamberlerin gönderiliş gayesi ve kitapların indiriliş amacı budur. İnsanlar eğer topukları üzerinde gensen geri dönerlerse, bu takdirde bu dönenlerle mutlaka cihada girişmek gerekiyor. Evet gerekiyor ki:

"Fitne ortadan kalkıncaya ve din de tamamen Allah'ın oluncaya kadar." (Enfâî, 8/39) bu olabilsin.

Biz daha önce Rasûlüllah (s.a.v.)'ın şu hadisini görmüştük: "Sen, müşriklerden olan düşmanınla karşılaştığında onları üç haslete çağır. Bunlardan hangisine icabet ederlerse, onu kendilerinden kabul et ve kendilerine dokunma."⁴⁴⁰[68]

Esasen İslâm dini insanları hayra ve İyiliğe davetle işe başlar. İnsanlarla en iyi bir şekilde mücadele ile işe girer. İnsanlara gösterilmesi gereken yollar ve deliller tümüyle gösterildikten sonra, eğer buna rağmen yüz çevirirlerse, bu takdirde kendileriyle cihad etmek ve savaşmak vacip = farz olur. Eğer ortada İslâm'ın insanlara ulaşmasını engelleyen bir güç veya ta-ğutlar varsa, bu takdirde tüm bu tağutların kökünden silinip atılması farz olur ki, böylece İslâm kelimesi ve davası insanlara ulaşabilsin.

⁴⁴⁰[68] Müsned, 5/352. Müslim, Cihad, 3. İbn Mace, Cihad, 38.

Ayrıca burada bir de şu prensip vardır: "Din de zorlama yoktur." (Bakara, 2/256). Bu prensibi de unutmamak gerekmektedir. Yani müslümanlar, bir ülkede veya bölgede hâkimiyeti ellerine geçirdiklerinde, o bölge halkını mutlaka İslama girmeye zorlayamazlar, zorlamamalıdır. Fakat, müslümanların ve İslâm devletinin hâkimiyetine boyun eğmek mecburiyetindedirler. Buna mutlaka uyacaklardır. Şayet bu arada İslâm dinini de kabullenirlerse, o zaman müslümanların lehine olan şeyler kendileri için de aynen geçerlidir. Şayet İslâmı kabul etmeyip de kendi dinlerinde kalmak isterlerse, bu takdirde müsümanlara cizye = vergi ödeyeceklerdir. Vergi vermeyi de kabullenmemeleri halinde, artık aralarında işin çözümü silâha kalır.^{441[69]}

Şimdi burada şu hususa dikkatinizi çekmek isteriz: İslâm dininde cihadın hedef ve amaçları pek yüce ve çok üstündür. Şöyle ki:

1- Özgürce bir akidenin yaşanması için kâfirlerle savaşılr.,

2- Özgürce İslâm davetinin ve tebliğinin yapılması ve

^{441[69]} Bakara, 256. âyetinin tefsiri için bak. İbn Kesîr, 1/459. Yine bak: Seyyid Kutub, daki İşaretler, Cihad Bölümü, s.74.

kesinleşmesi için cihad yapılır.

3- Yeryüzünde İslâmın hâkim olması ve kanunlarının uygulanması, bir de insanın özgürlüğünün gerçekleşmesi için cihad yapılır.

Bunlar gerçekleşip kesinleşince, ortada sadece yüce Allah'a kulluk kalır. Dolayısıyla yeryüzünde insanın insana kulluğu kalkar. Kulun Allah'a kul olması sağlanmış olur. İnsanların insanlara kulluklarının hemen her şekil ve türü silinir.

Artık ortada insanlar için hükümler koyan bir fercı, bir tabaka ve bir ümmet de olamaz. İnsanları kendilerinin uydura geldikleri kanunlara boyun eğmelerini sağlayacak bir güç de kalmaz. Artık ortada tüm insanların Rabbi olan Allah vardır ve O'nun insanlar için şariat ve yasa olarak gönderdiği kanun ve hükümler vardır, bunlar geçerlidir. Böylece insanlar sadece O'na ve O'nun kanun ve hükümlerine yönelirler, O'na itaat edip boyun eğler. Tıpkı eşit bir şekilde iman ederek ve ibadette bulunarak Allah'a yöneldikleri gibi, her konuda O'na yönelirler.^{442[70]}

Diğer taraftan cihad noktasındaki kulluk/Allah'a

^{442[70]} Bak: "Davet Yolu", 1/288-289.

kullukların en şerefli ve en sevgili olanıdır. Çünkü:

"Şayet bütün insanlar inanmış olsalardı, bu kulluk ve buna bağlı diğer şeyler kesinlikle ataletle uğrardı. Yani Allah için dostluk ve sevmek, Allah için düşmanlık ve buğzetmek gibi şeyler, düşmanlarına karşı canını ortaya koymak, iyiliği emretmek .ve kötülüğü nehyetmekle ilgili kulluklar; sabır, heva ve arzuya karşı koyma ile ilgili kulluklar, Allah sevgisini, can sevgisine tercih gibi şeyler ataletle uğrardı."⁴⁴³[71]

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye merhum bu konuda şöyle demektedir:

"Cihad sevabıyla ilgili olarak hiçbir amelin sevabı ve fazileti hakkında oldukça fazla gelen delil ve nass olmamıştır. Zira cihadın faydası din ve dünya açısından hem yapanın kendisi için ve hem de başkası içindir. Bu da batını ve zahirî tüm ibadetleri kapsamaktadır. Cihadda Allah sevgisi vardır, Allah için ihlâs ve samimiyet vardır, O'na tevekkül = dayanıp güvenme vardır, malı ve canı teslim etmek vardır. Sabır bundadır, zühd bundadır, Allah'ı zikretmek bundadır. Ayrıca diğer tüm amel türleri

⁴⁴³[71] Medaricüssalikîn, 2/196.

de cihadda vardır. Başka hiçbir amelin kapsamında yer almayan amel nevileri bundadır. İster şahıslardan biri veya ümmetten herhangi biri olsun, bunu yerine getirenleri iki güzellik beklemektedir, ya yardım ve zafer veya şehitlik ve cennet vardır."^{444[72]}

Gerçekten cihadın fazileti ve değeriyle ilgili olarak birçok nass ve delil varid olmuştur. Şimdi bunlardan bazılarını zikredelim. Allah (c.c.) şehidin rütbesiyle ilgili olarak, O'nun Rabbi nezdinde diri olduğunu bildirerek buyuruyor ki:

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın! Bilâkis onlar diridirler; Allah'ın lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir halde Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir keder ve korku bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar." (Âl-i İmrân, 3/169-170)

Yine Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Müminler ancak Allah'a ve Rasûlü'ne iman eden, ondan sonra asla şüpheye düşmeyen, Allah yolunda

^{444[72]} İbn Teymiyye, es-Siyasetü's-Şer'iyye, s.118.

mallarıyla ve canlarıyla savaşırlardır. İşte doğrular ancak onlardır." (Hucurât, 49/15)

Cihad, kişinin Allah ile yaptığı en kârlı ve kazançlı bir ticarettir. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Sizi acı bir azaptan kurtaracak ticareti size göstereyim mi? Allah'a ve Rasûlüne inanır, mallarınızla ve canlarınızla Allah yolunda savaşrsınız. Eğer bilerseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. İşte bu takdirde O, sizin günahlarınızı bağışlar, sizi altından ırmaklar akan cennetlere, Adn cennetlerindeki güzel meskenlere koyar. İşte en büyük kurtuluş budur. Seveceğiniz başka bir şey daha var: Allah'dan yardım ve yakın bir fetih. Müminleri bunlarla müjdele." (Saff, 61/10-13)

Sünnet-i Nebevîden yani hadislerden bu konuda gelen rivayetle}- ise bir hayli çoktur. Cihadın fazileti konusunda birçok hadis görebilmekteyiz ki, biz bunlardan Rasûlüllah (s.â.v.)'ın şu hadisini zikretmek isteriz:

"Cennette yüz derece vardır ki, Allah, bunu Allah yolunda cihad edenler için hazırlamıştır. Her bir derece

arasındaki mesafe ise gök ile yer arasındaki gibidir”^{445[73]}

Yine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:
"Ayakları Allah yolunda toza bulan bir kula cehennem ateşi dokunmaz (yakmaz)."^{446[74]}

Yine Buharî'nin sahihinde gelen rivayete göre:
"Rasûlullah (s.a.v.)'ın yanına bir adam gelir ve şöyle der:
Cihada denk olan bir ameli bana göster (yapayım).
Rasûlullah (s.a.v.) böyle bir şey bulamıyorum dedi ve devamla şöyle buyurdu: Mücahid, cihad (savaş) için çıktığında, mescidine girip, hiç ara vermeksizin namaz kılmaya, hiç iftar yapmaksızın oruç tutmaya güç yetirebilir misin? Adam: "Kim buna güç yetirebilir ki?"^{447[75]}

Sünen'de ise Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:
"Aslında ümmetimin seyahati, Allah yolunda cihad etmektir”^{448[76]}

Esas itibariyle Cihad, İslâm'ın tepe noktası yani zirvesidir. Nitekirr Hadiste de böyle geçmiştir. Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"İşin başı İslâmdır, direği de namazdır ve bunun

^{445[73]} Buharî, Cihad (Allah yolunda cihad edenlerin dereceleri), 6/11. H.2790.

^{446[74]} Buharî, 6/29. H.2811.

^{447[75]} Buharî, 6/4. H.2785

^{448[76]} Ebu Davûd, Cihad, 3/12 H. 2486. Hakim, Müstedrek, 2/73. Mişkâtü'l-Mesabih,1/225. H. 724.

zirvesi, tepe nokta sı ise cihaddır."⁴⁴⁹[77]

Yine Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır: "Allah yolunda saba hin veya akşamın herhangi bir bölümünde yürüyüş, kesinlikle dünyadar ve dünyadaki şeylerin tümünden çok daha hayırlıdır."⁴⁵⁰[78]

Bütün bu güzel övgülerin yanında, cihadı terkedener hakkında da aynı şekilde kötüleme ve zem varid olmuştur. Hatta dahası var, Allah (c.c.) bu kimseleri münafıklıkla nitelemiş ve kaîb hastalan olduğunu beyan buyurmuştur. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım akrabanız, kazandığınız mallar, kesada uğramasından korktuğunuz ticaret, hoşlandığınız meskenler size

Allah'dan, Rasûlünden ve Allah yolunda cihad etmekten daha sevgili ise, artık Allah emrini getirinceye kadar bekleyin. Allah fasiklar topluluğunu hidayete erdirmez." (Tevbe, 9/24)

Yine Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

⁴⁴⁹[77] Tirmiri, İman, 7/281. H. 2619. İbn Mace, 2/1314. H. 31973. Elbanî hadisın sahi olduğunu söylüyor. Bak. Sahihu'l-Camiissağır, 5/30. H. 5012.

⁴⁵⁰[78] Buharı, Cihad, 5. H.10. Müslim, İmaret, H.1880.

"İman etmiş olanlar 'Keşke cihad hakkında bir sûre indirilmiş olsaydı!' derler. Ama hükmü açık bir sûre indirilip de onda savaştan söz edilince, kalplerinde hastalık olanların, ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. Onlara uygun olan da budur. (Onların görevi) itaat ve güzel sözdür. İş ciddiye bindiği zaman Allah'a sadakat göstereceklerdi, elbette kendileri için daha hayırlı olurdu. Geri dönerseniz, yeryüzünde bozgunculuk yapmanız ve akrabalık bağlarınızı kesmeniz beklenmez mi sizden. İşte bunlar, Allah'ın kendilerini lanetlediği, sağır kıldığı ve gözlerini kör ettiği kimselerdir." (Muhammed, 47/20-23)

Bu âyetlerde şu hususlara dikkat çekilmektedir: Hükmü açık sûre, muhkem olan ve müteşabih olmayan sûre anlamına sahiptir. Bu bakımdan İslâm'da muharebe ve savaşın hükmü muhkem âyetlerle kesin olarak ortaya konulmuştur. Zaten savaşın geçtiği her bir sûrenin muhkem olduğu ve üzerinde herhangi bir neshin (yürürlükten kaldırılmanın olmadığı) bildirilmiştir.

Esasen cihad, İslâm daveti için zaruri olan bir durumdur. Aynı zamanda cihad, kişinin imtihanı iyi

verdiğine ve başarıyla bunu isbat ettiğine ilişkin Rabbani bir sünnettir, bir yoldur. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Yoksa, Allah içinizden cihad edenleri belli etmeden, sabredenleri ortaya çıkarmadan

cennete gireceğinizi mî sandınız?" (Âl-i İmrân, 3/142)

Bir başka âyette ise Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Yoksa, Allah sizden, ci-had edenlerle Allah, peygamber ve müminlerden başkasını kendilerine sırdaş edinmeyenleri ortaya çıkarmadan bırakılacağınızı mı sandınız? Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Tevbe, 9/16)

Gerçekten Allah yolunda cihad etmek, Allah'a davet yoludur. Yoksa cihad, davetin ük fetret dönemindeki karışıklıktan ötürü ortaya çıkmış bulunan bir şey değildir. Ancak cihad, gerçekten bu davetle içice olan zaruri bir şeydir. Eğer cihad, İslâm ümmetinin hayatında karışıklıklar sebebiyle ortaya çıkan bir durum olmuş olsaydı, bütün bunların hepsi Allah'ın kitabında geniş bölümler halinde yer almazdı. Aynı şekilde bu, Allah Rasûlü'nün sünneti içerisinde de geniş bölümler olarak

ifadesini bulamazdı.

"Gerçeği en iyi Allah bilir, hakikaten ilahî metod ve yol, bütün ta-ğutları reddeder ve hiç birisini hoş karşılamaz. Yine Rabbimizin de bildirdiği gibi, aslında güç ve iktidar sahiplerinin, mutlaka bu metodu ayakta tutmaları gerekmektedir. Çünkü Allah'ın koymuş olduğu yol, kesinlikle güç ve varlık sahiplerinin yollarına benzemez. Aynı şekilde Allah'ın metodu ve prensibi, iktidar sahiplerinin kişi gibi değildin

Bu, yalnız dün böyle değildi, bugün de öyledir, yarın da öyle olmakta devam edecektir. Yeryüzünün her tarafında ve tüm nesiller arasında bu böyledir. Her şeyden yüce ve münezzeh olan Allah (c.c.) biliyor ki, doğrusu kötülük ve şer kesinlikle övüngendir. Zaten şerrin ve kötülüğün insaflı olması mümkün değildir. Aynı zamanda kötülük, hiçbir vakit hayrın, yani iyiliğin yeşermesini istemez ve buna fırsat bile tanımaz. Hayrın ve iyiliğin herhangi bir yoldan sağlıklı bir şekilde ve hiçbir düşmanlık olmaksızın varlığını sürdürmesine şer ve kötülük fırsat tanımaz. Zira hayrın, yani iyiliğin mücerred olarak (soyut olarak) gelişmesi ve yeşerme ortamı bulması bile, şer ve

kötülük için büyük bir tehlike olur. Mücerred olarak Hakkın varlığı gerçekten batıl aleyhine büyük tehlikeler getirir. O halde şerrin ve kötülüğün görevi, kesinlikle düşmanlığını başarılı bir şekilde hakka karşı yürütülmesidir. Batıl da, kesin bir şekilde kendi adına hakka karşı koymak zorunluluğunu duyar. Çünkü batıl böylece hakkı öldürmek ve onu gücüyle

boğmak ister. Çünkü şerrin ve batılın fitratı budur. Bu hal, şer ve batıl için geçici olan bir durum değildir.

işte bütün bu sebepler açısından cihad gereklidir. Ve cihadın tüm suret ve şekilleri ile yapılması gerekmektedir. O halde silâhlı şerre ve kötülüğe karşı, silâhlı hayır ile karşı konulmak gerekmektedir. Bu işe önce vicdan dünyasından başlanılıp karar verilmeli, sonra bu açığa vurulmalıdır ki, böylece gerçekler dünyasını da kapsamına almış bulunsun. Yani silâhlı kötü ve şerre karşı, silâhlı hayır. O halde her türlü silâh ve kalkana bürünmüş bulunan batılın sayılı gücüne karşı, müslüman da hazırlıklı olmalı ve Hak ile kucaklaşmış olan kuvvete karşı koymalıdır. Aksi takdirde, iş önemsenmemiş ve değer verilmemiş olur ki, bu da mümine yaraşmaz. Cihad için müminin kesinlikle malını

ve canını ortaya koyması gerekir. Zira Allah (c.c), müminlerden bunu istemektedir.^{451[79]}

Müminler ve müslümanlar Rabbimizin şu âyetinin manasını anladıkları gün iş gerçekleşecektir:

"O halde dünya hayatını ahiret karşılığında satanlar, Allah yolunda savaşsınlar. Kim Allah yolunda savaşır da öldürülür veya galip gelirse biz ona yakında büyük bir mükâfat vereceğiz." (Nisa, 4/74)

İşte böylece fislâm fetih ordusu, yeryüzünde hayrı ve iyiliği yaymaya başlar, imanı telkin eder, yeryüzünde sadece bir tek Allah'a kulluk edilsin, hâkimiyet sadece O'na ait kılınsın diye tağutun gücünü ve kuvvetini kırar.

İslâmın bu aydınlatıcı ve parlak tarihinde, çok üstün ve yüce örnekler görülecektir ki, İslâm Hak sayesinde ölüm sanatını ortaya koymakla göstermiştir. Çünkü bu ölüm sanatı, mutlu bir hayat ve yaşayış sağlayacaktır. Yaşanacak olan bu mutlu hayat, Allah'ın müslümanlara zafer verip onları üstün kılarak ve yeryüzünde Allah'ın nizamını ve sistemini yücelterek verilmek suretiyle sağlanmış olsun ve Allah (c.c.) yanındaki bir hayat ile yaşanmış olsun,

^{451[79]} Davet Yolu, 1/303-304.

müminler için farketmez. Çünkü Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölümlerini sanma. Bilâkis onlar Rabbleri katında diridirler, cennet nimetleriyle rızıklandırılır." (Âl-i İmran, 3/169)

İşte verilen bu örnekler, özellikle imanı güçlendiren örnekler olmaktadır. Öyle ki böyle bir imana sahip bulunan kimse, kendisiyle cennet arasına oraya gidilmesi bakımından, bir hurma bile gecikmeye sebep olabilir. Nitekim değerli sahabî Ukeyr b. el-Hammam el-Ensârî'yi buna örnek olarak verebiliriz. Bu sahabî Bedir gazasında Hz. Peygamberdin şöyle söylediğini işitmişti:

"Genişliği göklerde yer kadar olan cennete koşun." Bu sahabî: "Ey Allah'ın Rasûlü, genişliği göklerle yer kadar olan cennete mi?" diye sordu. Hz. Peygamber (s.a.v.) de, evet, diye buyurdu. Bunun üzerine sahabî: Ahh, ahh diye, sesler çıkarmaya başladı. Rasûlüllah (s.a.v.), kendisine: "Sana, ahh, ahh dedirten şey nedir?" diye sordular. Sahabî dedi ki: "Ey Allah'ın Rasûlü, Allah'a yemin ederim ki, başka bir şey değil, tek isteğim, benim de o cennetlik olanlardan olmamdır!" Bu defa Hz. Peygamber (s.a.v.)

kendisine şöyle buyurdular: "Sen de o cennetlik olanlardansın" Daha sonra sahabî, heybesinden birkaç hurma çıkarıp ağzına attı, bunları yemeye başladı, sonra da kendi kendisine şöyle seslendi: "Eğer, ben bu hurmaların bitimine kadar yaşamak istersem, bu hayat benim için gerçekten çok uzun bir hayat olmuş olur." Hemen ağzındaki hurmaları çıkarıp attı, sonra da düşmanla savaşmaya başladı. Savaşırken şöyle diyordu:

"Takva olmaksızın ve ahiret hayatı için hazırlık yapmaksızın Allah'a doğru koşmak azıksızlıktır.

Cihad yolunda Allah için sabır gerekir. Çünkü başka her türlü azık, sonunda tükenmeye mahkûmdur.

Kalıcı olanı ise, takva, iyilik ve dürüstlüktür." Böylece savaşmaya devam etti, nihayet şehid düştü.^{452[80]}

Aynı şekilde, melekler tarafından yıkanan değerli sahabî Hanzala'ya bir bakın. Hanzala b. Ebû Amir, Uhud için savaş emrini duyduğunda, hemen evinden dışarı fırlıyor. Halbuki henüz yeni evlenmişti, taze damad idi. Savaşa katılmaktan geri kalmaması ve gecikmemesi için,

^{452[80]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 3/137. Müslim, İmare, H.1899. Gazzalî, Fıkhu's-Sîre, s.244.

Umeyr b. el-Hammam, b. Cemûh b. Zeyd b. Haram b. Ka'b b. Seleme, es-Sülemî, Ensar'dandır. Musa b. Ukbe ve başkaları onun Bedire katılanlardan olduğunu zikretmektedirler. Bu zat, savaşta Allah yolunda ilk şehid düşendir, bk. tsabe, 3/31.

cünüplükteii yıkanmayı bile ertelemişti. Hemen telâşlı bir şekilde kendisini savaşın ortasına atıverdi, şehid oluncaya kadar savaştı. Şehid olunca Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular:

"Arkadaşınızı melekler yıkamaktadır, hele bir hanımına sorun. Hanımı da dedi ki: "Savaş emrini duyar duymaz fırladı,kendisi cünüptüü" Rasûlüllah (s.a.v.) da: "işte bundan dolayı melekler kendisini yıkıyordu."buyurdular"^{453[81]}

"Bu, deryadan bir damla, denizden bir noktadır. Evet, kahramanlardan sadece bir iki örnek. îmanları onları, harikulade bir cesarete götürüyor, onlara cennet özlemini veriyor. Böylece hayatı hiçe sayan ve ender rastlanan bir iman örneğini vermektedirler. Bu kahramanlar bütünü ile ahiret hayatına adanmışlar kendilerini, cennet tüm nimetleriyle onların gözleri önüne serilmiştir. Sanki bu kimseler cenneti bu baş gözü ile görmüş gibidirler. Bunlar ahirete öylesine uçup gitmişler ki, tıpkı hiçbir şeyin önünde asla eğilip bükülmeyen ve hep yoluna devam eden posta güvercini misali yollarına devam edip

^{453[81]} el-İsabe, İbn Hacer, 1/360. el-Gazzâlî, Fıkhu's-Sire, 272.

gitmişlerdir."⁴⁵⁴[82]

İşte cihadın asıl anlamı budur. İşte gerçek mânâda iman edip, cihad eri olanlar da bu kimselerdir. Aynen bunların yürüdüğü yolda gidenler ve bunların izlediği metodu izleyenler de bunlardandır. Çünkü bunlar da Allah yolunda cihad etmektedirler. Bunların dışında kalanlar ise, tağut adına ve tağut yolunda cihad edenlerdir. Nitekim Rabbimiz bununla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:

"İman edenler, Allah yolunda savaşır. İnkarcılar da (kendilerini Allah'ın emrinden saptıran) tağut uğruna savaşır." (Nisa, 4/76)

Yoksa günümüzde hezimete uğramış olanların ağzına aldıkları şey, cihad değildi. Aslında bu, doğru ve gerçek ifadesiyle fesadın ve bozgunculuğun kendisidir. Çünkü günümüzdeki bu insanlar, şeytanın dost ve yandaşlarıyla savaşmamaya davet ediyorlar. Bunlar, Şeytanın dost ve yandaşlarını veli ve dost edinmeye, onlara karşı sevgi göstermeye davet etmektedirler. Günümüzün sözde mücahidleri şeytan dostlarına ve yandaşlarına boyun eğmeyi istiyorlar, insanları hep bu yola davet ediyorlar.

⁴⁵⁴[82] Fazla bilgi için, bkz. Nedvî, Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti?, adlı kitap, s.104-108.

Allah'ın Kitabında ve Rasûlü'nün sünnetinde yer alan açık hükümleri ise, mülhid ve dinsizlerin şüphe ve kuşkuları karşısında hep amacından saptırarak yorumlamaktadırlar. İşte böyle yapmaları sonucu da hezimete, yıkıma uğradılar, aşağılanıp gittiler ve sürekli onların kucağına düşer oldular. Çünkü bu kimseler İslâm gerçeğini bilememektedirler. Bunlar kuru bir islâm ismi dışında da İslâmı temsil edememektedirler. İslâmı sadece isim olarak taşımaktadırlar. Bunların tüm gayretleri kör bir taklidden başka bir şey değildir. Bunların yaptıkları şey, nereden bir ses duyarlarsa, hemen o sesin peşinden seyirdip koşmalarıdır. İşte durum bu merkezde olunca, iş bu çerçevede zayıflar ve önemsenmemiş olur. Çünkü bu adamlara zaten itibar edilmemektedir ki, davalarına önem gösterilmiş olsun. Allah'ın arzında veya toprağında kim Allah'ın dinini ayakta tutmak isterse, işte Allah (c.c), buna kefildir.

Ancak bu kimseler korkaklık ve aşağılıklarını tâ Kur'ân ve Sünnetteki nasslara kadar vardiıyorlar. Sonuçta da şöyle deniliyor:

"İslâm'da cihad, sadece savunma amacıyladır."

îşte bu husus o kadar önemlidir ki, bu noktada susmamız doğru değildir. Kesinlikle bunu açıklayıp ortaya koymamız gerekmektedir. Böyle düşünen kimselerin unvanları, lâkapları ve şöhretleri ne merkezde olursa olsun, kesinlikle gerekeni bunlar hakkında açıklamak zorundayız. Çünkü, Allah'ın dini, bizzat hakkın kendisidir. Hakk ise, mutlaka tabi olunması gereken bir yoldur. Bu konuda, herhangi bir şekilde sözü uzatacak değilim. Zira ben, bu konuya ilişkin olarak önceki bölümlerde açıklamada bulunmuştum.^{455[83]}

Eski ve yeni alimlerden değerli zatlar, bu çarpık fikre karşı koymayı üzerlerine almışlardır. Bu yanlış düşünceyi İslâm tasavvurundan silip atmaya çalışmışlardır. Onların bu husustaki düşüncelerine başvurulabilir.

Tekrar başa dönüyor ve diyoruz ki: Bu pırlanta gibi olan Hanîf dinin mutlu ve üstün bir hayatı sürdürebilmesi, ancak bu dinin berrak olan kaynaklarına dönülmesiyle mümkündür. Bu kaynaklar da Allah'ın Kitab'ı ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sünnetidir. Bir de doğru ve sağlam bir akideye sahip olmak, bu ümmetin geçmiş büyüklerinin

^{455[83]} Bak. Cil, 1/274.

ibretli hayat tarzlarını ve siretlerini öğrenmekle sağlanır. Ayrıca La ilahe illallah kelime-i tevhidinin manasını çok iyi kavramak gerekir. İbadetin ve dinin manalarını çok iyi anlayıp idrak etmek icabeder. Bunun yanında Allah yolunda cihadın ne anlama geldiğini bilmek de lâzımdır. Çünkü bir toprak için, bir vatan yolunda, bir cins, renk, şahıs, vb. gibi şeyler adına yapılan şeyin de cihad olmadığını bilmek gerekir.

Günümüz müslümanlarının bütünüyle bu manaları bilip öğrenmeleri zorunludur. Ancak bu sayede yordakçılardan ve düzenbazların yaltaklanmalarından, düzenlerinden ve hilelerinden kendilerini ve akidelerini kurtarabilirler. Günümüz müslüman tüm dikkatini Rabblarının Kitabına ve Peygamberlerinin sünnetine yöneltmelidirler. Ayrıca şunu da bilmeliler ki, kendileri her zaman Allah'ın beraberliğine, O'nun velayetine muhtaçtırlar. Artık böyle olması halinde, şeytanın hile ve tuzağı zayıf kalır.

Müslümanlar Aleyhine Casusluk Yapmanın Hükmü

İslâm alimleri adetleri gereği, cihad bölümünde, casusluk konularını kitaplarında işlemişlerdir. Bunun ise çok önemli bir hikmeti bulunmaktadır. Zira casusluk olayı, müslümanların durumlarını, düşmanına karşı en açık bir şekilde ortaya konulma konusunu içermektedir. Özellikle de tam savaşın kızıştığı bir anda böyle bir hareket daha büyük bir önem kazanmaktadır. Bunun içindir ki, İslâm alimleri cihad bahsinde, casusluk konusunu da dile getirmişler, bu konuda hükümleri açıklamışlardır. İşte ben de onların bu metodlarını izleyerek, bu konuyu cihad bölümünde ele aldım.

Tecessüs bir şeyi gözetleyip, onun içyüzünü ortaya dökme olayıdır. Dolayısıyla bir müslümanın başka bir müslüman aleyhinde mütecessis hareketlerde bulunması çirkin bir ihanettir ve büyük günahlardan biridir. Çünkü böyle bir davranış kâfirlere gösterilen dostluğun bir başka şeklidir. Zira böyle bir durumda hüküm, kişiyi dinden çıkaracak noktaya kadar vardırır. Evet, şayet yapılan casusluk, kâfirlere olan sevgi, dostluk sebebi ile yapılıyor, bunların müslümanlara karşı üstün gelip zafer kazanmaları arzu ve inancından doğuyorsa böyle bir

hareket, kişiyi dinden çıkarır. Şayet böyle değil de, herhangi bir dünyalık için, kişisel bir çıkar uğruna bir makam veya benzeri bir gaye hedeflenerek casusluk yapıyorsa, bu takdirde o kimse büyük günah işlemiş olur.

Allah (c.c), Hatıb b. Ebî Beltea kıssasında görüldüğü gibi, uyarı ve ikazda bulunmuştur. Rabbim Hatıb (r.a.) olayıyla ilgili olarak şöyle buyurmaktadır:^{456[84]}

"Ey iman edenler! Benim de düşmanım sizin de düşmanınız olanları dost edinmeyin. Siz onlara sevgi (yüzünden peygamberin ve müminlerin maksadını) ulaştırıyorsunuz. Halbuki onlar, size hak olarak gelen Kur'an'ı inkâr etmişler; Ra-sûlû de, sizi de, Rabbiniz olan Allah'a inanmanızdan dolayı yurdunuzdan çıkarmışlardır. Eğer siz benim yolumda savaşmak ve benim rızamı kazanmak için çıkıp hicret etm iş senin, onlara sevgiyle (nasıl) sır veriyorsunuz? Ey kullarım oysa ben, gizlediğinizi de açıkladığınızı da çok iyi bilenim. İçinizden kim bunu

^{456[84]} Hatıb b. Ebû el-Lahmî, Kureyşlilerin antlaşma ve sözleşmelisi bulunan bir zat idi. Bir rivayete göre de bu zat, Zübeyr b. Avvam'ın sözleşmelisiydi. Bedir ve Hudeybiye'de bulunmuştur. Medîne-i Münevvere'de 65 yaşında iken vefat etmiştir. Medine'ye gelişinin otuzuncu yılında ölmüştür. Hz. Osman -Allah hepsinden razı olsun- cenaze namazını kıldırmıştır. Allah (cc), Mümtehine sûresinde, Hatıb'ın İmanlı olduğuna şهادette bulunmaktadır. Hz. Peygamber (s.a.v.) hicretin altıncı yılında Mısır ve İskenderiye kralı Mukavkis'a onu elçi olarak göndermiştir. Mukavkis kendisini birçok hediyelerle yollamıştır. Mısır'lı Mariye de bu hediyeler arasında idi. İ Bk. İstıab, 1/348, İsabe, 1/300.

yaparsa, muhakkak düz yoldan sapmış olur." (Mümteherine, 60/1)

Taberî bu âyeti yorumlarken tefsirinde diyor ki: "Yakınlarınız, akrabanız, çocuklarınız, sizi Allah'ı inkâra sevketmesin. Böylece gidip Allah düşmanlarına sevgi kucağı açmak suretiyle dostluk kurmayasınız. Çünkü kıyamet gününde, Allah nezdinde, hiçbir yakınınız akrabanız ve çocuğunuz size yarar ve menfaat sağlamayacaktır. Allah'a itaat edenler cennete girecekler ve masiyet ehli ile küfür ehli ise cehennem ateşine girenlerden olacaklardır."^{457[85]}

İmam Buharî "Sahih" adlı kitabında, senedi Hz. Ali'ye varan şöyle bir rivayette bulunuyor. Hz. Ali (r.a.), diyor ki: Hz. Peygamber (s.a.v.), Beni, Zübeyr ve Mikdad b. Esved'i göndermek üzere (çağırdı) ve buyurdu ki: "Hemen Hâh bostanına kadar varın. Orada mahfe içinde yolcu bir kadın bulunmaktadır. Yanında bir mektup taşımaktadır. Hemen o mektubu onun elinden alıp getirin. "Biz hemen harekete geçtik. Atlarımızı koşturarak denilen bostana ulaştık. Bir de gördük ki, gerçekten orada mahfe içinde bir kadın

^{457[85]} Taberî Tefsiri, 28/61.

bulunmaktadır. Bunun üzerine kendisine: "Hemen yanındaki mektubu çıkar ver" dedik. Kadın, bende herhangi bir mektup falan yoktur cevabını verdi. Bu defa kendisine şöyle söyledik: "Ya yanındaki mektubu çıkarır bize verirsin veya biz senin üzerindeki elbiselerini soyar çıkarırız." Kadın hemen mektubu başındaki saç örgülerinin arasından çıkarıp teslim etti. Biz de onu alıp Rasûlüllah (s.a.v.)'a götürdük. Mektup-ta şöyle yazılıydı:

- Hatib b. Ebî Beltea'dan, Mekke halkının müşrik insanlarına!

Rasûlüllah (s.a.v.) bunu görünce: "Ey Hatib! Nedir bu?" diye sordular. Hatib dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü, benim hakkımda acele davranma. Ben, Kureyş ile bağlantısı (antlaşması) bulunan bir kimseyim. Ben bizzat Kureyş'ten biri değilim. Halbuki muhacirlerden yanında olanların Mekke'de yakınları ve akrabası bulunmaktadır. Muhacirler bu sayede Mekke'de kalmış bulunan çocuklarının himaye ve korunmasını sağlamış bulunmaktalar. Malları da aynı şekildedir. Halbuki benim Mekke'lilere soy bakımından herhangi bir yakınlığım yoktur. Bu bakımdan ben, yakınlarımın himayesine bir

vesile olur diye, yanlarında bir iyiliğim olsun istedim. Yoksa ben, herhangi bir küfür ve dinden dönme gibi bir sebeple böyle hareket etmediğim gibi, İslâm'dan sonra küfre rıza gösterme anlamında bir şey sebebiyle de bu yola tevessül etmedim.

Rasûlüllah (s.a.v.): Gerçekten Hatıb size doğruyu söyledi. Fakat bu durum karşısında Hz. Ömer (r.a.) dedi ki: Ey Allah'ın Rasûlü, beni bırak da bu münafıkın boynunu vurayım. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Hatıb, Bedir savaşında bulunmuştur. Ne bilirsin, Allah'ın Bedir ehli hakkında bir bildiği var ki, onlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Dilediğinizi yapın, ben sizi bağışladım."

İşte bunun üzerine Rabbimiz yukarıda mealini verdiğimiz Mümtahi-ne sûresinin birinci âyetini indirdi.^{458[86]}

Allame İbn Kayyım, bu kıssaya dayanarak, casus müslüman da olsa, öldürülmesinin caiz olduğunu söylemekte gerekçe olarak şunu göstermektedir: Hz. Ömer (r.a.), Rasûlüllah (s.a.v.)'dan, Hatıb b. Ebî Beltea'nın öldürülmesini istemişlerdir. Hz. Peygamber (s.a.v.), Hz.

^{458[86]} Buharı, Çihad, Meğazî, H. 4890. Müslim, Fedailussahabe, 161.

Ömer'in isteğine, "Bu adam müslümandır, dolayısıyla öldürülmesi helâl ve caiz değildir" diye cevap vermeyip, şöyle buyurmuşlardır: "Ne bilirsin, Allah'ın Bedir ehli hakkında bir bildiği var ki, onlar hakkında şöyle buyurmuştur: "Dilediğinizi yapın..."

Hz. Peygamber (s.a.v.), cevap verirken, burada şu noktaya dikkat çekmektedir: Hatıb'm öldürülmesi hususunda bir engel vardır, engel de, onun Bedir halkından olmuş olmasıdır. İşte Rasûlüllah (s.a.v.)'ın böyle cevap vermiş olması, sanki casusluk yapan kimsenin öldürülebileceğine dair bir cevaz gibi anlaşılmaktadır. Burada olduğu gibi, bir engelin olmaması halinde caiz görülmektedir. Bu, İmam Malik'in mezhebidir. Aynı şekilde, Ah-med b. Hanbel'in iki görüşünden biri de bu merkezdedir. Her iki grup da, bu hususta Hatıb kıssasını delil olarak getirmektedirler.

Bu hususta en doğru olan durum şudur: Bu gibi hallerde iş, devlet başkanına, İmama kalmıştır. Şayet İmam (devlet başkanı), casusun öldürülmesinde müslümanlar için bir maslahat ve yarar görürse, öldürtür. Eğer öldürülmeyip bırakılmasında hayır umuyorsa, bu takdirde

öldürtmeyip bırakır. En iyisini bilen Allah'dır.^{459[87]}

Allame İbn Kayyım der ki: Bu kıssadan yine şu hususları da yararlanarak çıkarabilmekteyiz: Derece itibariyle şirkten aşağı bulunan büyük günahlar, bazan o derecede bir iyiliğin yapılmasıyla silinebilir. Nitekim, Hatıb'ın casusluğu, kendisinin Bedir halkından olmasıyla bağışlanmıştır. Çünkü böyle büyük bir iyiliği kapsamış bulunması, bir maslahattır. Bu, aynı zamanda Allah sevgisini ve rızasını içinde bulunduran ve bununla da sevinip övünen bir haldir. Zira melekler böyle bir fiili işleyeni övmüşlerdir. Dolayısıyla buradaki casusluk sebebiyle doğabilecek olan bir seyyie ve kötülükten daha önemli ve büyük şeyleri kapsamaktadır. Gerçi burada aynı zamanda Allah'ın gazabı da söz konusudur. Ancak bununla birlikte en kuvvetli olan zayıfa tercih edilmiş oldu. Durum böyle olunca ona yapılması gereken şeyi izale etti ve muktezasım geçersiz kıldı.

İşte durumun bu şekilde değerlendirilip ele alınması Allah'ın bir hikmeti gereğidir. Yani iyilik ve güzelliklerden doğan sıhhat ve sağlık, kötülüklerden doğan hastalık

^{459[87]} İbn Kayyım, Zadu'l-Mead, 3/422.

sebebiyle Allah'ın bir hikmeti gereği olmaktadır. Kalbin sıhhat ve sağlığı veya hastalığı neticelendiren bir gerekçenin sonucu olmaktadır. Zira Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Muhakkak ki iyilik (ve güzellik) ler kötülükleri (küçük hata ve günahları) giderir." (Hud, 11/114)

Bir başka âyette Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Eğer yasak edildiğiniz(günah ve hataların büyüklerinden kaçınırsanız, sizin diğer kusurlarınızı örteriz." (Nisa, 4/31)

Daha sonra İbn Kayyım şöyle devam ediyor:

"Hatıb'ın imanını bir düşün hele. Bu iman, kendisini Bedir'de savaşmaya kadar götürmüştür. Bizzat kendisi Hz. Peygamberle birlikte bu uğurda hayatını ortaya koymuştur. Allah'ı ve Rasûlünü kavmine, yakınlarına, akrabasına tercih etmiş, onların hepsini düşmanın ortasında ve ülkesinde bırakıp hicret etmiştir. Hiçbir zaman bu hal Hatıb'ın azminden bir şey kırmamıştır. İmanına bir zarar vermemiştir. Ailesinin ve yakınlarının, arasında bulundukları düşmana karşı çıkıp onlarla savaşmasına engel olamamıştır.

Ancak casusluk yapmak bir tür hastalıktır. işte Hz. Hatıb'ta da bu hastalık tezahür edince buhran yani kriz başgöstermiş olmaktadır.^{460[88]}

Hastalık patlak verince, hasta sanki kendisinde hiçbir rahatsızlık ve yorgunluk yokmuş gibi bir patlama gösterir. Ancak tabib (hekim veya doktor) onun imanının kuvvet derecesini görünce, bu iman derecesi, casusluk hastalığının çok çok üstündedir ve onu kahredebilecek güçtedir. Bu durumda ondan kan almayı veya onu ikiye ayırmayı isteyen kimseye, şöyle diyor: "Bu hastalık kan aldırmaı gerektirmez. Ne bilirsin ki Allah (c.c), Bedir ehline muttalidir, onları bilmektedir. Çünkü onlar için şöyle buyurmuşlardır: Dilediğınızı işleyin, ben sizi bağışladım."

Bunun tam aksi de Temimli Zulhaveysıra'dır.^{461[89]} Bu ve Haricilerden benzerlerinin durumlarıdır. Sahabe bunların namaz, oruç ve Kur'an okumadaki gayret ve

^{460[88]} Tıp otoriteleri böyle, bir defa başgösterip kriz ve buhran halini alan hastaları böyle değerlendiriyorlar. Bkz. Zadu'l-Mead, 3/425. (Haşiyeye=dipnot).

^{461[89]} Temimli Zulhuvaysıra: İbn Esîr onu, ondan öncekilere ek olarak "es-Sahabe"de zikretmektedir. Bunun tercemesinde, Buhârî'nin el-Menakıb kitabında 6/617 (H.3610) ve Müslim'in Zekat bahsinde 2/740 (H.1063) de irade ettiğinin dışında bir şey yazmamıştır. Bu da Ebû Said hadisinden alınmıştır ki, Ebû Said şöyle diyor: "Biz Ra-sûlullah'ın yanında idik, kendisi ganimet paylaşıyordu. Temimoğulları'ndan Zul-huvaysıra adındaki bir adam: "Ey Allah'ın Rasûlü, adil ol" dedi. işte bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Yazıklar olsun sana, ben adil olmazsam, kim adil olacaktır?" İbn Hacer, el-İsabe, 1/485.

üstünlüklerini gördüklerinde, kendi amellerini ve yaptıklarını adeta küçümsemişlerdir. Halbuki bunlar hakkında şu hadis gelmiştir:

"Şayet, onlara erişirsem, Ad kavminin öldürüldüğü gibi onları öldürürdüm."^{462[90]} Yine şöyle buyurmuşlardır:

"Öldürün onları. Çünkü onların öldürülmesinde, öldürenler için Allah nezdinde ecir vardır"^{463[91]}

Gerçekten akıllı ve düşüncesi olan kimse, bu meseleyi gerçek anlamı ile değerlendirebilir: Çünkü buna fazlasıyla muhtaçtır, bundan faydalanmak durumundadır. Bu sayede herşeyden yüce ve münezzeh olan Allah-ın yaratması, emri, sevap vermesi ve cezalandırması konularındaki hikmetini ve marifetinin kapılarını, hem de büyük, kapılarından birini aralamış olabilirsin. Dengeleme hükümlerini ve bu konudaki mertebelerin farklı farklı oluşunu sezebilirsin. Bunları öğrenebilmen, işi, sebeplerine bağlamanla sağlanabilir ki, bunlar her bir nefsin kazandığı şey ile kaim olmaktadır."^{464[92]}

"Gerçi en iyisini Allah bilir. Fakat benim kanaatim de

^{462[90]} Müslim, zekat, H. 1064.

^{463[91]} Buharı, Menakıb, Nübüvvet alametleri bahsi, 6/618; Müslim, Zekat, 2/746, H.1066. Buharı, H.3611.

^{464[92]} Zadu'l-Mead, 3/424-427'den özetlenerek.

şudur ki, İmam Malik'in ve Ahmed b. Hanbel'in ashabından İbn Akîl'in ve bu ikisi dışındakilerin şu husustaki görüşleri bence de uygun olanıdır. Buna göre, müs-lüman casus, öldürülmelidir. Zira Hz. Hatıb olayındaki gerekçe gözönünde tutulursa, bu gerekçe Hatıb'ın öldürülmesini engellemektedir. Başkası konusunda ise herhangi bir gerekçe kabul edilmemektedir. Hz. Hatıb'ın özel bir durumu vardır. Yoksa öldürülmesine, onun müslüman olması bir gerekçe olmamaktadır. Eğer müslüman olması, casusun öldürülmesine bir engel teşkil etseydi, bu takdirde bundan daha özel bir gerekçe (Bedir ehli olma gerekçesi) getirilmezdi. Zira bir hüküm için genel olan bir şey, gevrekçe kabul edilirse, artık özel durumların bunda bir etkenliği olamaz. İşte bu çok daha kuvvetlidir. Yine de en iyisini bilen Allah'dır."^{465[93]}

Kur'an'ın iniş hitabı bakınız şöyledir:

"Ey îman edenler, benim de düşmanım sîzin de düşmanınız olanları dost edinmeyin (veliler olarak edinmeyin)." (Mümtehhine, 60/1)

Bu ayete göre, Hatıb mümin ismine sahiptir, bu vasfı

^{465[93]} agk. 3/114. Ayrıca tbn Ferac el-Malikî, Akdiyetü'r-Rasûl, s.25.

taşımaya da haklıdır. Aynı zamanda âyet genel hatlarıyla yasaklamayı ve nehyi içermektendir. Ancak burada Hatıb'ın durumunu gösteren Özel bir sebep vardır. Gerçi ayet, Hatıb'ın yaptığı iş, bir tür muvalat yani onları dost edinmedir ve bu, meveddet (sevgi besleme) ile de daha aşırı gidildiği gösterilmiş olmaktadır. Gerçekten bunu işleyen kimse orta yolu kaybetmiştir, sapıtmıştır. Ancak Hz. Peygamber (s.a.v.)'in onun hakkındaki: "Size doğruyu söylüyor, firakın yolunu" ifadeleri, onun kâfir olmadığını bildirmektedir. Kişi Allah ve Rasûlüne karşı şüphesiz bir imanla iman etmiş ve fakat bunu dünyevî bir amaçla yapmış ise, kafir olmaz. Şayet kafir olmuş olsaydı Hz. Peygamber (s.a.v.), onun için şöyle buyurmazdı: "Bırakın yolunu."^{466[94]}

Eğer casusluk yapan kimse kâfir biri ise, bu kimse öldürülür ve öldürülmesi de gereklidir, vaciptir. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.) müşriklerden bir casusu öldürtmüştür..İyas b. Seleme b. Evka rivayet ediyor. Bu zatın babasından rivayetine göre, babası şöyle demiştir:

"Rasûlüllah (s.a.v.) bir seferde bulunuyorken, yanına

^{466[94]} Şeyh Süleyman b. Sehman, İrşadu't-Talib, s:15.

müşriklerden bir casus geldi. Rasûlüllah (s.a.v.)'ın ahabının yanında oturdu, bir şeyler konuştu. Daha sonra ayrılıp gitti. Bunun üzerine Rasûlülâh (s.a.v.), onu arayın ve öldürün¹ buyurdu. (Ebu Seleme) onu buldu ve öldürdü", o casusun üzerinde ne varsa, Rasûlüllah (s.a.v.) tümünü onu öldürene verdi."^{467[95]}

4. BÖLÜM

BİD'ADÇILARDAN (HEVA VE İSTEKLERİNE UYANLARDAN) UZAKLAŞMAK

Velâ ve Berâ'nın beraberinde getirdiği bir başka sorumluluk ise bid-atçılardan, heva ve isteklerine esir olanlardan uzak durmak ve bunları ter-ketmektir. Bunların sahip oldukları bozuk inanç ve akidelerinden, bağlı oldukları batıl sistemlerinden ilgiyi kesmektir.

Ben üçüncü bölümün birinci babında, Selef-i salihinin bid'atçılar karşısındaki tutumlarından söz etmişim. Aynı zamanda orada bid'atın tanımını yapmış ve küfrü gerektiren bid'atler ve gerektirmeyen bid'atler kısımlarına

^{467[95]} Buharı, Cihad, 6/168, H.3051. Ebû Davud, Cihad, 3/112, H.2653.

ayrıldığıını izah etmişim.

Ben şimdi burada onları terketmenin, yanlarına gitmemenin, onlarla beraber olmamanın ve onlara karşı koymanın "Velâ ve Berâ" meselesinin bir gereği olduğundan söz edeceğim. Bu prensibin ayrılmaz şartlarından \birinin de bu olduğunu anlatacağım. Çünkü bu meselede esas olan şudur:

Allah'ı sevmek ve Allah'ın sevdiğini sevmektir. Birde Allah'ın buğzettiklerine ve buğz edilecek şeyler yapana buğuzda bulunmaktır. Çünkü £ dinin fesada uğraması ve bozulması bu iki yoldan biriyle veya her ikisiyle olmaktadır.

a- Ya batıl bir itikad ve inanca düşmek, bunu konuşup propagandasını yapmaktır ki buna "Havd" dalma denir.

b- Ya da hak ve doğru olmayan bir ameli yapmaya girişmektir ki, bu da, boş ve yararsız şeylerden faydalanmaya gitmektir.

Bunlardan ilki bid'at adını alır. İkincisi ise, heva ve arzuya tabi olmaktır. işte bu ikisi de her türlü şerrin, kötülüğün, fitne ve belânın aslıdırlar. Bu iki yoldan peygamberler yalanlandı, Allah'a isyan bu iki yoldan

yapıldı. Cehenneme bu iki yoldan girildi. Cezalandırılmalar bu iki yol yüzünden meydana geldi. İtikadda bozukluk, hep şüphelerden meydana gelir. Amelde bozukluk ve fesad ise şehvi isteklerden meydana gelir. Bunun içindir ki, selef şöyle söylerlerdi:

"İki sınıf insandan uzak durun:

a- Birisi heva ve isteklerinin esiridir ki, heva ve istekleri onu fitneye soktu.

b- Dünyaya bağlı olan kimse ki, dünya bu kişinin aklını başından almıştır."^{468[96]}

Yine bu zatlar derler ki:

'Tacir (kötü alimin) fitnesinden sakının, bir de çok ibadet eden cahilin fitnesinden. Zira bu ikisinin fitnesi, herkesi tuzağa düşürür. Çünkü birincisi, Allah'ın kendilerine gazapta bulunduğu kimseye benzer, hakkı ve gerçeği bilirler ve fakat bu hakka tabi olmazlar. İkinciler ise, dalâlette ve sapıklıkta olanlara benzerler ki, hiçbir şey bilmeden körü körüne amelde bulunurlar."^{469[97]}

Bid'atın tehlikesi, şurada gizlidir. Bid'at "Bir tek

^{468[96]} İbn Kayyım, İ'lam (A'lam)'ul-Muvakknn, 1/136, İbn Teymiyye, İktizau's-Sırau'l-Müstakîm, s.25

^{469[97]} İktizau's-Sırat, s.25.

Allah'a teslim olmada çelişkilidir." Nitekim seleften bazıları şöyle söylemişlerdir: "İslâmın değeri ve ölçüsü, ancak teslimiyet kantarında kanıtlanır."^{470[98]}

Bu, İmam Süfyan es-Sevrî'nin dediği gibidir. O der ki: "Bid'atçı olmak, şeytana, masiyet sahibi olmaktan, yani asi olmaktan daha hoş gelir. Zira bid'atın tevbesi yoktur, bundan dolayı tevbe kabul olunmaz. Halbuki masiyet öyle değildir. Masiyet sebebiyle tevbe kabul edilebilir. Bid'attan dolayı tevbenin olmayışı, bid'at sahibinin Allah ve Rasûlü'nün meşru kılmadığı bir şeyi, insanlara bir din gibi sunması, bunu bir din edinmesin-dendir. Ona kötü ameli süslendirildi de o bunu güzel gördü. İşte bu kimse bunu güzel bulduğu müddetçe tevbesi kabul olmaz. Zira kişinin yaptığı işin kötülüğünü kabul etmesi halinde tevbesinin kabulü mümkündür. Yaptığı fiil kötü olduğu halde, bid'atçı onu güzel görmekte devam ettiği sürece, "tevbesi makbul değildir.

Gerçi tevbe, Allah'ın kendisini hidayette kılması ve irşad etmesi suretiyle hak kendisine apaçık ortaya konunca, mümkündür ve olabilir. Nitekim Allah (c.c),

^{470[98]} Beğavî, Şerhu's-Sünne, 1/171.

kâfirlerden ve münafıklardan, bid'atçılardan ve dalâlete düşmüşlerden birçoklarını hidayette kılmıştır. Bu da ancak, Allah'ın kendilerine öğrettiği hakka tabi olmalarıyla gerçekleşecektir. Çünkü Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Doğru yolu bulanlara gelince, Allah onların hidayetlerini arttırır ve sakınmalarını sağlar." (Muhammed, 47/17)^{471[99]}

İhsanlar arasında peygamberlerin sunmuş olduğu dini bilmeme olayı ' yaygınlaşırsa, kalplerine ve nefislerine de cahiliyet tohumu yerleşip yeşerme imkânını bulunca, artık bundan böyle karakterler hızlı bir şekilde çözülüşe doğru kayar. Çünkü tabilerinin ipleri çözülür. Zira nefiste bir tür : kibir ve büyükleme meydana gelir. Bu da imkân ve fırsat buldukça kulluktan çıkmak ister. Nitekim Seleften bir zat şöyle söylüyor:

"Herhangi bir sünneti terk eden kimsenin nefsinde mutlaka bin bu yüklük (kibir) meydana gelir."^{472[100]}

Biz de ikinci bölümün birinci babında demiştik ki: Rahman olan Allah'ın velileri ile, Şeytan'ın yandaşları arasında düşmanlık kesin olan bir ; durumdur. İşte burada

^{471[99]} İbn Teymiyye, et-Tuhfetu'l-İrakiyye, s.38.

^{472[100]} Mulhaku Müellefat'il-İmam Muhammed, s..87.

da düşmanlık, tabi olanla bid'atçı olan arasında aynı derecededir. Bunun içindir ki İmam Şevkânî şöyle diyor:

"Tabi olan ile bid'atçı arasındaki düşmanlık, güneşten daha açık bir şekilde ortadadır. Çünkü tabi olan kimse, bid'atçıya bid'atı yüzünden düşmandır. Bid'atçının da tabi olana düşmanlığı, sırf onun tabi oluşu ve doğru yolda olması yüzündendir. Aksine bid'at erbabının başkalarına karşı düşmanlığı, yani hakka tabi olanlara karşı düşmanlıkları, yahudi ve hıristiyanlara karşı olan düşmanlıklarından çok daha fazladır."⁴⁷³[101]

Biz bid'at ehlinden nasıl uzak kalabiliriz, bunlardan uzak kalmanın ve berî olmanın keyfiyetini, heva ve heveslerine uyanlardan uzak kalma j. keyfiyetini öğrenmeye geçmeden önce, mutlaka insanlarla bir arada nasıl bulunulabileceği konusuna basit bir tarzda değinmek isterim. Bu konuda s İbn Kayyım merhumun güzel bir sözünü gördüm. Bunu aşağıda görüldüğü gibi kısaca aktaracağım. Allah rahmetiyle muamele buyursun İbn Kay- yım, insanlarla bir arada bulunmayı dört kısımda ele

⁴⁷³[101] Şevkânî, Kutru'l-Veliyy, s.259.

almaktadır.^{474[102]}

1- Kendileriyle bir arada bulunulması gıda gibi ihtiyaç duyulanlar. Kişi gece veya gündüz olsun bunsuz yapamaz. İnsan ihtiyacını, bir araya gelmek sebebiyle elde edince, gitmeyi bırakır. Tekrar ihtiyaç duyulunca, yine bir araya gelmeye başlar. İşte bu birinci tür, altundan da değerlidir. Bu kısım insanlar, Allah'ı bilip tanıyanlar, emrini bilip takdir edenler, düşmanının hile ve tuzaklarını anlayanlardır. Bunlar AUah için nasihatta bulunurlar. Allah'ın kitabı ve Rasûlü için insanlara öğüt verirler. İşte bu insanlarla bir araya gelmekte tamamen kâr ve kazanç vardır.

2- Kendileriyle bir arada bulunma durumu bir ilâç gibi olanlar. Buna hastalık anında gerek duyulur. Sağlıklı kalındığı sürece, buna gerek-duyulmaz. Bunlar maişet noktasında kendilerine ihtiyaç duyulanlardır, belli muameleler ve hizmetler için bir arada bulunmayı gerektiren hallerdir. İşte bunlarla bir araya gelinerek, ihtiyacın giderilmesi halinde, artık bunlara da gerek kalmaz. Bu defa üçüncü kısım devreye girer.

^{474[102]} Bedaiu'l-Fevaid, 2/274-275.

3- Bunlarla bir arada bulunmak, değişik seyirler ve durumlar, merhaleler gösteren hastalıklara benzer. Hastalık kuvvetlilik ve zayıflık durumlarına göre seyir değiştirir. Kimisi tıpkı müzmin ve tedavisi, teşhisi güç olan hastalık gibidir. Ne dinine ne de dünyasına bir yararı vardır. Böylesi bir hasta hem dinini, hem dünyasını veya bunlardan birini ziyan eder. Kimi hasta da, sanki diş ağrısına ve sızısına yakalanmış gibidir. Diş ağrısı sürdüğü müddetçe ızdır.ap çekersin, fakat ağrı kaybolunca da sü-kûn ve huzur tekrar döner. Kimisi de ruh sıtmasına tutulmuştur. Bu kimse pek öfkeli ve aynı zamanda başkalarına karşı aklen kinli ve öfkeli. Bu kimse öyle bir hastadır ki, güzel bir şekilde konuşmaz, dolayısıyla dinleyip yararlanamazsa, iyi bir şekilde susmasını bilmez ki, sen ona yararlı olasın. Bu kimse konuştuğu zaman, konuşması dinleyeni erce, sözlerine hayret ve şaşkınlıkla bakmalarına rağmen, bir isyan ve hançer gibi saplanmış görünür. Dinleyen sanır ki, o sözü bir misk gibidir, meclise tatlı ve güzel bir hava teneffüs ettiriyor. Bu kimse bir de susarsa artık çekilemez olur. Tıpkı bir değirmen taşı gibi, ne taşınmasına güç yetirilebilir, ne de yerden çekmek

suretiyle taşınabilir. İşte hasta bu türden bir hasta ise, ona iyilikle muamele et, ta ki Allah (cc), sana ondan bir kurtuluş ve çıkış yolu göstere. .

4- Bunlarla bir arada bulunmak tamamen helak olmaktır. Bu da zehir yemek gibidir. Gerçi böyle bir zehirin tedavi de uygun olacağına dair, bir panzehirde ittifak etseler de, durum böyledir. Zira panzehirin tedaviye cevap vermemesi halinde, Allah (cc.) sonunu iyiliğe ve hayra çevirsin. Bu türlü insanlara halk arasında ne kadar da çok rastlanmaktadır. Bunlar gerçekten bid'atçılarla, heva ve isteklerine esir olanlardır. Bu kimseler Allah Rasûlü'nün sünnetine engel olurlar, sürekli aykırı ve muhalif şeylere da-

vet ederler. Bunlar öyîe kimselerdir ki, Allah'a giden yolda insanlara engel olurlar ve devamlı eğri yolu ararlar. Bid'atı sünnet gibi sunarlar. Sünneti de bid'at, iyiliği kötülük, kötülüğü de iyilik diye takdim ederler. Eğer aralarında sadece tevhidi dile getirmelerini söylersen, "Velileri ve salihleri' dışladın, bunların değerini düşürdün" diye konuşurlar. Şayet sadece Rasûlüllah (s.a.v.)'a tabi olunmak gerekir, diye bildirirsen, bu defa, "Peşinden

gidilen imamların değerini heder ettin" diye cevap verirler. Eğer yüce Allah'ın kendi zatını vafsettiği gibi vafsedersen veya Hz. Peygamber (s.a.v.)'in O'nu vafsettiği gibi vafedecek olup tanıtırsan, bu hususta herhangi bir aşırılığa ve eksikliğe meydan bırakmadan gerekeni söylersen, bu defa "Sen Müşebbihe'densin" diye mukabele ederler. Eğer kendilerine Allah ve Rasûlü'nün emrettiği gibi iyiliği emreder, Allah ve Rasûlünün kötülükten nehyettiği gibi yasaklar ve nehyedersen, bu defa da: "Şen fitnecilerdensin" derler. Şayet sünnete uyar, buna aykırı şeylerden uzak durursan, "Sen bid'at sahibi sapıklardansın" diye konuşurlar. Eğer sen sırf Allah'a yönelir, onlarla bir cîfe ve leş olan dünyalarından ilgiyi keser, önem vermezsen, bu defa "Sen tüm işleri birbirine katıp karıştıranın birisin" diye söylenirler. Eğer bu defa gittiğin yolu bırakır, onların istekleri doğrultusunda hareket edecek olursan, bu durumda sen Allah yanında hüsrana uğrayanlardan olursun, onların yanında münafık olarak yer alırsın. Sen yine de onlara gazab etmek suretiyle, Allah ve Rasûlünün rızasını ara dur, onların yor-gunluğuyla veya seni yormak istemeleriyle uğraşma. Onların seni

kötülemelerine de aldırma. Onların sana kızıp öfkelenmelerine de bakma. Senin bizzat kemalin ve olgunluğun şairin söylediği gibidir. Şair der ki:

Gelirse bir nakıstan sana benim zemmim

Bu, ondan tanıklığıdır hakkımda, ki, ben fazılım.

Öldüklerinde halk takva sahiplerini över

Sabahlayınca kavim şerefliyi över.^{475[103]}

Müslümanların bid'atçılarla, heva ve arzularına düşkün olanlar karısındaki tutumları, onların farklı durumları sebebiyle değişiktir.

Meselâ bid'atı küfür veya şirk durumunda olan kimseden bütünüyle uzak durmak gerekir. Bunlarla kat'i surette alâka kesilmelidir. Kendileriyle herhangi bir şekilde dostluk kurulmamalıdır. Bunlardan, tıpkı kâfirlerden ve müşriklerden uzak kalındığı gibi uzak kalınıp ilginin kesilmesi gerekir. Bu hususla ilgili örnekleri şöyle gösterebiliriz; Meselâ adam, İslâm'da olmayan ve dinen reddedilen bir şeyi icad eder veya bir bid'atçıyı barındırır, yardımcı olur. Bununla ilgili olarak Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur:

^{475[103]} Bedaiu'l-Fevaid.'den.

“Kim bir yenilik meydana getirirse veya bir yenilikçiye yaltaklık ederse, Allah'ın, meleklerin ve tüm insanların laneti onun üzerine olsun.”^{476[104]}

İbn Kayyım der ki:

"En büyük ve fena bid'at, Allah'ın kitabı ve Rasûlü'nün sünnetini geçersiz kılıp bu iki kaynağa aykırı olan şeyleri ortaya çıkarmaktır. Bu gibi kimselere yardımda bulunmak, kendilerini savunmak Allah'ın Kitabına, Rasûlüllah (s.a.v.)'ın sünnetine davet eden kimselere düşmanlık göstermektir.”^{477[105]}

Ancak, bu kadar tehlikeli bid'at sahibi olmayanların durumu farklıdır. Eğer bid'atları günah ve masiyet türünden olup küfre girmelerine, şirk koşmalarına sebep teşkil etmiyorsa, bu vaziyet şahıslara ve zamana göre değişik bir şekilde ele alınır.

İyiliği emretmek ve kötülükten nehyetmek, ancak basiretle ve tam bir bilgi ile sağlanabilir. Bazan insan, böyle bir şeyi önleme imkânını bulamayabilir. O zaman Hz. Peygamber (s.a.v.)'in buyurduğu gibi, sadece kendilerine bakacaklardır. Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadır:

^{476[104]} Ebû Davud, Diyât, 11. Nesâî, Kasame, 10.

^{477[105]} İ'lamu'l-Muvakkîn, 4/405.

"İtaat olunan bir cimrilik, tabi olunan bir neva, tercih olunan bir dünya, her görüş sahibinin kendi görüşünden başkasını tercih etmediğini gördüğün zaman, senin görevin, kendine bakmandır (kendini kurtarmandır.)"⁴⁷⁸[106]

Müslüman bir kimse, birini masiyet işlerken gördüğünde, ona işlemekte olduğu şer ve kötülük sebebiyle buğzeder ve yapmakta olduğu hayır sebebiyle de sever. Nitekim biz konunun başında, Ehl-i Sünnet itikadında zikretmiştik. Yoksa bir kimsenin işlemekte olduğu kötülük ve şer sebebiyle, yapmakta olduğu hayra rağmen her halükârda ona buğuzda bulunulacak anlamı çıkarılmamalıdır. Aksine o kişiye karşı buğuzda bulunulması, onu bu kötülüğünden menetmek içindir. Bu durum, kişiyi ve benzerlerini ıslaha ve düzeltmeye çalışanlara bir geri çekilme anlamına gelmesin. Çünkü Hz. Peygamber (s.a.v.), bu gibilerden uzak durmuş, fakat sonuçta bu davranışın onları yola getireceğini bildiği için, kendilerini terk etmiştir. Ancak, kötülükte bulunan kimseyi, uyarılmadan önce, bunun bir etkisi olmayacağını ileri sürerek terk etmek doğru değildir. Önce yapılması gereken

⁴⁷⁸[106] Ebu Davud, Melahim, Tirmizî, Tefsir, İbn Mace, Fiten. Camiu'l-Usûl, 10/3, H.7453. j Mişkâtul-Mesabih, 3/1423.

yapılır, kişinin durumunu ve gizli kalan sırlarını Allah'a havale eder. Bu arada, kişiyle ilgiyi kesmenin kendisine fayda vermeyeceği bilinen insanın mazereti de kabul edilir, durumu Allah'a bırakılır,"^{479[107]}

Hangi halde olursa olsun, müslümanın görevi, bid'atçılarla, facir ve masiyet sahibi kimselerle düşüp kalkmamasıdır. Ancak onu Allah'ın azabından kurtarmak için irtibat kurmalıdır. Bunun da en aşağı yolu, işlediği zulmü hoş görmemek, imkân nisbetinde karşı çıkıp tenkid etmektir. Nitekim Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

' 'Sizden kim bir münker (kötülük) görürse onu eliyle (güç ve zor kullanarak) önlesin, eğer buna gücü yetmezse, diliyle anlatarak önlesin, şayet buna da gücü yetmezse, kalbiyle buğzederek önlesin. Bu üçüncüsü imanın en zayıf derecesidir."^{480[108]}

Şeriat Açısından İlgiyi Kesmek İki Çeşittir

Birincisi: Münkerleri terk anlamında ilgiyi kesmek.

İkincisi ise: Bunu yapanlara ceza yoluyla engel

^{479[107]} ed-Dürerü's-Seniyye, fi'l-Ecvibed'n-Necdiyye", 7/41.

^{480[108]} Müslim, İman, H.49.

olmaktır.

Birinci durum, Rabbimizin şu âyetinde dile getirilmiştir:

"Ayetlerimiz hakkında ileri geri konuşmaya dalanları gördüğünde onlar başka bir söze geçinceye kadar kendilerinden uzak dur." (En'am, 6/68)

Yine Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"O (Allah), Kitap'ta size indirmiştir ki, Allah'ın âyetlerinin inkâr edildiğini, yahut onlarla alay edildiğini işittiğiniz zaman, onlar bundan başka bir söze dalıncaya (konuya geçinceye) kadar kâfirlerle beraber oturmayın; yoksa siz de onlar gibi olursunuz." (Nisa, 4/140)

Su uzak durma şekli, tıpkı insanın kendisini fiilen münker olan şeylerden menetmesidir. Nitekim Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"Asıl muhacir, Allah'ın nehyedip yasakladığı şeylerden uzak duran kimsedir."^{481[109]}

Nitekim küfür ve fasıklık ülkesinden hicret edip, orayı terk etmek, İslâm ve iman ülkesine gitmek bu kabildendir. Zira böyle bir hareket, kâfirler ve münafıklar arasında

^{481[109]} Buharı İman, H.10.

ikametden kaçıştır. Çünkü buralarda AllahL in emrettiği bir işi yapma imkânı yoktur. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kötü şeyleri terk et"(Müddessir, 74/5)

İkinci durum ise, tedip etmek ve kötülük işleyen hakkında gereken işlemi yapmak suretiyle engel olmaktır. Bu, açık açık kötülükleri yapan kimseler hakkında, o kimseler tevbe edip, yaptıklarından vazgeçinceye kadar uygulanır. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.) ve müslümanlar, Tebüük seferine katılmayan üç sahabi hakkında bu yola başvurdular. Allah (c.c), tevbelerinin kabul edildiğine ilişkin hüküm bildirinceye kadar devam etmişti.^{482[110]}

Bu şekilde bir uygulama, kişilerin kuvvetlerine ve zaaflarına göre değerlendirilir. Azlık ve çoklukları göz önünde tutularak gereken yapılır. Çünkü burada istenen, hakkında bu anlamda bir ceza uygulanan kimsenin yaptığı işten menedilmesi ve tedibidir. Halkın böyle bir fiile dönmemesini sağlamaktır. Eğer bu konuda maslahat, bunu gerektiriyorsa, yani böyle bir yol ile şer ve kötülük

^{482[110]} Bu konu, üç sahabinin durumu, Ka'b b. Malik hadisi ele alınırken ileride anlatılacaktır.

azalacaksa, bu, meşru olur. Şayet cezaya tabi tutulan ve başkaları, bu gibi şeylerle engellenemiyorsa, aksine kötülük giderek artıyorsa, hacir yani cezayı uygulayan zayıf kalıyorsa ve giderek ifsad söz konusu ise, o zaman, maslahata göre gerekeni tercih eder, menetme cezasını uygulamaz. Aksine, bazı insanlarla ülfet meydana getirip durumu bu çerçevede ele almak, daha çok yararlı olmaktadır, cezalandırmadan daha etkin rol oynamaktadır.

Hz. Peygamber (s.a.v.) de, bir kavmin arasını bulurken, başka biriyle de ilgiyi kesmiştir.

Bu durum anlaşılmış ise, artık şöyle diyebiliriz. Hecr, yani ilgi ve alâkanın kesilmesi, Allah rızası gözetilerek, samimi bir şekilde uygulanmalıdır, Allah'ın emrine uygun düşmelidir. Çünkü kişinin kendi heva ve isteğine uyarak ilgi kesme cezasını vermesi, veya emredilmeyen manada bir cezanın-uygulanması gibi bir yola başvurulması halinde, anlatılan çizgiyi ve temeli çiğnemiş olur. Ne acıdır ki, kimi insanlar bu konuda kendi heva ve istekleri doğrultusunda hareket ediyor, Allah'a itaat ettiğini sanıyor."⁴⁸³[111]

Bu konuda hecr yani terketmek ve ilgiyi kesmek

⁴⁸³[111] Mecmû'u'l-Fetavâ, 28/203-207.

cezası, "Şer'î olan cezalar" türündendir. Dolayısıyla Allah yolunda cihad gibidir. Zira sadece Allah'ın kelimesi, nizamı ve şeriatı yücelsin, din, bütünüyle Allah'ın olsun diye yapılmaktadır. Müminin görevi Allah için düşmanlık göstermek ve Allah için dostlukta bulunmaktır. Meselâ ortada bir mümin var. Bu mümin, zalim de olsa, mazlum da olsa, İslama göre kendisine muvalâtta bulunmamız, dost kabul etmemiz gerekir. Çünkü zulüm imana bağlı olan dostluk ve muvalâta engel değildir. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Eğer müminlerden iki grup birbirleriyle vuruşurlarsa aralarını düzeltin. Şayet biri ötekine saldırırsa, Allah'ın buyruğuna dönünceye kadar saldıran tarafla savaşın. Eğer dönerse artık aralarını adaletle düzeltin ve her işte adaletli davranın. Şüphe yok ki Allah, adil davrananları sever. Müminler ancak kardeşirler. Öyleyse kardeşlerinizin arasını düzeltin ve Allah'dan korkun ki esirgenesiniz." (Hucurât, 49/9-10)

Ayete dikkat edilecek olunursa, aralarında savaş ve saldırı olmasına rağmen Allah (c.c.) onları kardeşler olarak

bildirmektedir."^{484[112]}

Burada ayrıca işaret etmemiz gereken bir nokta ise şurasıdır: "Temel ve asıl olan şeyler konusunda bid'atçı olan kimselerle ilgiyi kesmek, kendilerinden uzak bulunmak, onlara karşı düşmanlık beslemek gerekmektedir. Ancak alimler arasında fûrûlarda yani ikinci derecedeki meselelerde yapılan ihtilaf, rahmete vesile olan ihtilaf türündendir. Allah (c.c), müminlere dinde zorluk ve güçlük dilememiştir. Bu gibi meselelerde ilgi ve alâkanın kesilmesine gerek yoktur. Nitekim bu gibi ihtilâflar Rasûlüllah (s.a.v.)'ın ashabı arasında da cereyan etmiştir. Halbuki hepsi de birbirlerine iyice ısınmış kardeşler, aralarında birbirlerine karşı çok merhametli kimselerdi. Kendilerinden sonra ilim erbabından olanlar, bu sahabeden dilediklerinin görüşlerini benimsemişlerdir. Hepsi de hakkı istemekteydiler ve hepsi de müştereken doğru yolu arıyorlardı."^{485[113]}

^{484[112]} agk. 28/208.

^{485[113]} Beğavî, Şerhu's-Sdine, 1/229.

Hakka Tabi Olmak Ve Bi D'atçılıktan Uzak Durmakli İlgili Olarak Selefin Görüşleri

Bu ümmetin selefi -Allah kendilerine rahmetiyle muamele buyursun-Allah'ın yüce Kitabım gereğince bilme ve Rasûlünün sünnetini öğrenme meselesinde gerçekten pek titizdiler. Aynı zamanda bu iki temel kaynaktan uzak kalanlara da buğzetmekteydiler. Bu zatların konuya ilişkin bir hayli görüşleri bulunmaktadır. Ancak ben burada, kendilerine ait bazı önemli görüşleri sunacağım ki, müslümanlardan hak üzere sebat etmekte olanlar gereğince bu sebatlarını sürdürsünler.

İmam Malik (rh) şu görüşlere yer veriyor: "Bu ümmet arasında, daha önce, bu ümmetin geçmiş alimlerinin üzerinde olmadıkları bir şeyi ortaya çıkarmaları halinde, bunu çıkaranlar adeta şöyle bir iddia ile ortaya çıkmış olurlar: Gerçekten Rasûlüllah (s.a.v.) dine ihanet etmiştir. Çünkü Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

"Bugün size dininizi ikmal ettim (Maide, 5/3)

O gün dinden kabul edil-'meyen bir şey, bugün de

kabul edilmez."^{486[114]}

İbn Mesûd (r.a.) da der ki: "Sizi Allah'ın Kitab'ına davet eden bir kavim (topluluk) göreceksiniz. Ki bunlar, o kitabı arkalarına atıp terket-mişlerdir. Size ilim öğrenmenizi, bid'at yapmaktan sakınmanızı, söz ve davranışlarınızda aşırılıktan uzak durmanızı, amellerde şiddet gösterip ifrat ve tefrite sapmamanızı emrediyorum. Aynı zamanda size eskiye (Kur'an'a) sarılmanızı emrederim."^{487[115]}

Ebu'l-Aliye er-Riyahî de der ki: "İslâmı öğrenin. Onu öğrendiğinizde sakın yüz çevirmeyin. Size, sıratı müstakime (dosdoğru yola) girmenizi emrediyorum. Çünkü sıratı müstakim: Bizzat İslâm'dır. Sağdan ve soldan onu tahrif edip bozmayın. Aynı zamanda size peygamberinizin ve ashabının sünnetine bağlanmanızı emir ve tavsiye ediyorum."^{488[116]}

İmam Şafiî (rh) de der ki: "Kulun şirk dışında, tüm suçlardan günahlardan herhangi biriyle Allah ile karşılaşması, heva istekleri sebebiyle karşılaşmasından çok

^{486[114]} Şatibî, el-İ'tisam, 2/53.

^{487[115]} Malatî, et-Tenbih'u ve'r-Redd, s.85.

^{488[116]} agk. s.84.

daha hayırlıdır."^{489[117]}

Süfyan b. Uyeyne'ye sorulmuş: "Bu heva ve isteklerinin esiri olanların durumu ne ki, heva ve isteklerine pek aşın bir şekilde düşkündürler, söyler misiniz?" O da cevap olarak: "Sen-yüce Allah'ın şu âyetini unuttun mu:

"Küfürleri sebebiyle kalb-lerine buzağı sevgisi dolduruldu." (Bakara, 2/93)^{490[118]} diye konuştu.

Bunun içindir ki Ebû Kilabe şöyle söylemektedir: "Heva ve arzularının esiri olanlarla birlikte oturmayın. Çünkü onların, sizi, sapıklıklarına daldırmamalarından veya bildiğiniz bazı şeyler konusunda kafanızı allak-bullak etmeyeceklerinden emin değilim."^{491[119]}

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) da şöyle buyurmaktadır:

"Tabi olunuz ve fakat bid'atçı olmayınız. Size (Allah'ın kitabı) kifayet eder."^{492[120]}

Abdullah b. Mes'ûd, doğru ve gerçek söylemektedir. Bize Allah'ın, kitabı açık ve seçik olarak yeter, Rasûlünün de sünneti açık ve mufassal olarak bizim için kafidir.

^{489[117]} Beyhakî, el-İ'tikad Ala Mezhebi's-Selef, s.118.

^{490[118]} İbn Teymiyye, el-Ubudiyye (Kulluk), s.70.

^{491[119]} Beyhakî, el-İ'tikad, s.118.

^{492[120]} Darimî, İlim, 1/69. Sehavî, Deylemî Müsned'inde rivayet etmiştir, demektedir. Bak. el-Makasidu'l-Hasene, s.16.

Çünkü Allah'ın kitabını açıklamaktadır. Kaldı ki salih selefimizin hayatı bizce bilinmektedir. Bizim görevimiz Kitap ve Sünnete tabi olmaktır. Her türlü bid'atten ve İslama sonradan sokuşturulmuş şeylerden de uzak durmaktır. Eğer bunu yapacak olursak, bu takdirde seçkin bir ümmet haline geliriz, bizim de bağımsız bir kişiliğimiz oluşur. Öyle bir kişilik ki, heva ve arzularının peşinde koşanların ve beşeriyetin eksik düşünce ve görüşlerinin, hiç birisine ait durum ve düşünceleri burada cereyan etmez, yer almaz.

Bir ümmet ve millet ki, şayet her seslenenin peşine düşecek olursa, bu takdirde cehalet çukurlarında yuvarlanır giderler. Halbuki Allah (c.c), mümin kulları için nûr, salâh, felah, yani aydınlık, iyilik ve kurtuluş dilemektedir. Bütün bunlar sadece İslâm'da vardır. Bunun dışında ise cahillik ve sapıklık yer almaktadır. Allah (c.c.) bizi bunlardan korusun.

5. BÖLÜM

MÜSLÜMAN İLE KÂFİR ARASINDA MİRAS VE EVLENME GEÇERLİ DEĞİLDİR

İslâm şu hususa gereğince dikkat gösterir: Müslümanın üstünlüğünü ister. Allah'ın istemediği tüm şeylerden ilgi ve alâkanın kesilmesini murad eder. Müslüman için Allah'ın dilediğinin dışında bir şey yoktur. Bu bakımdan müslüman ile onun kâfir olan akrabası arasında miras geçerli değildir. Zira bu yükümlülük de, İslâm düşüncesine göre, Velâ ve Berâ'mn, yani dostu dost bilme ve düşmanı da düşman tanımanın bir gereğidir.

Ancak bütün bunlar, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e cihad emri geldikten sonra söz konusudur. İbn Kayyım'ın da belirttiği gibi, cihad farz kılınmadan önce insanların, önceki nikâhları, evlilik akidleri geçerliydi. Bunlardan İslâm dinini kabul edenlerden, meselâ kadın müslüman, kocası kâfir olabiliyordu. Buna rağmen aralan tefrik edilmiyordu, birbirinden ayrılmaları sözkonusu değildi. Bu durum Hudeybiye Barış antlaşmasına kadar böylece

devam etti. Bu barış antlaşmasından sonra, müslüman kadının kâfir erkeklere haram olduğuna dair hüküm indi.^{493[121]}

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Bu (kadınlar) onlara helâl değildir, o kâfirler de bu (müslüman kadınlara) helâl olmazlar." (Mümtehi-ne, 60/10)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Kâfir kadınlarınızı nikâhınızda tutmayın." (Mümtehi-ne, 60/10)

Artık böylece tam ayrılışın zamanı gelmiş oldu. Bu durum hem inanan erkeklerin hem de kadınların kalblerinde ve vicdanlarında gerçekleşmek üzere geldi. Nitekim bu, onların pratik hayatlarında da gerçekleşmiş olan bir şeydir: İman bağından başka bir bağ tanınmıyor, akide bağının ötesinde de bir bağ aranmıyor. İrtibat ve bağlılık, ancak Allah'a istenilen manada bağlı olanlar arasında olacaktır.^{494[122]}

Bu haramlık konusu aynı zamanda Bakara sûresinde de yer almaktadır. Allah (c.c.) şöyle buyurmaktadır:

^{493[121]} Bak. Ahkamu Ehli'z-Zimme, 1/69.

^{494[122]} Fi Zılal,6/3546.

"İman etmedikçe putperest kadınlarla evlenmeyin. Beğenseniz bile putperest bir kadından, imanlı bir cariye kesinlikle daha iyidir. İman etmedikçe putperest erkekleri de kızlarınızla evlendirmeyin. Beğense-niz bile putperest bir kişiden inanmış bir köle kesinlikle daha iyidir. Onlar cehenneme çağırır. Allah ise, izni ve yardımı ile cennete ve mağfirete çağırır. Allah, düşünüp anlasınlar diye âyetlerini insanlara açıklar." (Bakara, 2/221)

Şeyh Abdurrahman b. Sadî (rh), Rabbimizin: "Putperest kadınlarla evlenmeyin" âyetiyle ilgili olmak üzere şunları söylemektedir:

"Bu âyet, tüm müşrik ve putperest kadınlar hakkında geçerlidir. Ancak Maide suresinin beşinci âyeti bunu tahsis etmiştir. Çünkü burada Ehl-i Kitap olanların kadınlarıyla evlenebileceği hükmü açıklanmıştır. Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar da size helâldir." (Maide, 5/5)

"İman etmedikçe müşrik (putperest) kadınlarla evlenmeyin" âyeti âmm yani geneldir. Bunda bir tahsis söz konusu değildir.

Bu arada Allah (c.c), müslüman erkekle kadının kendilerine muhalif olanlarla evlenmelerinin haram oluş sebebi ve hikmetini de açıklamaktadır. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Onlar cehenneme çağırır."

Yani onlar sözleriyle, davranışlarıyla ve fiilleriyle cehennem ateşine fçağırır. Kendileriyle birlikte bulunulduğu takdirde tehlike durumu söz İkonusudur. Hatta daha da ötesi, ebedi şakavet sebebi olabilirler."⁴⁹⁵[123]

Müslüman erkeğin, ehl-i kitaptan kadınlarla evlenmesi ise, icma vardır. Nitekim Şeyhu't-İslâm İbn Teymiye, selef ve haleften bu görüşü belirtenler olduğunu söylemiştir. Ancak, Abdullah b. Ömer'den rivayet edildiğine göre bu sahabî, hıristiyanlarla evlenmeyi uygun görmemiş, bu hususta şöyle demiştir. "Benim Rabbim, Meryemoğlu İsa'dır diyen bir kadının şirk koşmasından daha büyük bir şirk bilmiyorum."⁴⁹⁶[124]

⁴⁹⁵[123] İbn Sadî, Tefsiru Kelami'l-Mennân, 1/274.

⁴⁹⁶[124] Hadis Buharî'de Talak bahsinde, "İman etmedikçe müşrik (putperest) kadınlarla evlenmeyin" ayeti bölümünde ele alınmıştır. Nafi'den rivayete göre, Abdullah b. Ömer (r.a.)'den, Hıristiyan ve Yahudi kadınlarla evlenmek hakkında sorulduğunda, şöyle demiştir: "Gerçekten Allah (cc.) müminlere müşrike (putperest kadınlarla) evlenmeyi

Ancak buna üç bakımdan cevap verilmektedir:

1- Rabbimizin aşağıda mealini sunacağımız âyetine göre, Kitap ehli müşriklere dahil edilmemektedir. Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz (bütün) iman edenler, Yahudi olanlar, Hıristiyanlar ve Sabîîlerden kim Allah'a ve ahiret gününe inanır da..." (Bakara, 2/62)

Şayet bunlar şirkle tavsif olunmuşlardır, denilecek olursa, ki âyet şöyledir:

"(Yahudiler) Allah'ı bırakıp bilginlerini (hahamlarım); (hıristiyanlar) da rahiplerini ve Meryemoğlu Mesih'i (İsa'yı) rabler edindiler. Halbuki hepsine de tek ilâha kulluk etmekten başka bir şey emrolunmadı.. Ondan başka hiçbir ilâh yoktur. O bunların ortak koştukları şeylerden uzaktır." (Tev-be, 9/31)

Denilmiştir ki: Kitap ehlinin dinlerinin temelinde şirk yoktur. Çünkü Allah (cc.) peygamberleri tevhid ile göndermiştir. Fakat hıristiyanlar şirk icad ettiler. Mademki, O, onları müşriklerden ayırmaktadır. Çünkü bunların

haram kılmıştır. Hz. İsa Allah'ın kullarından bir kul olduğu halde, bir kadının Rabbinin İsa olduğunu söylemesinden daha büyük bir şirk görmemekteyim." 9/416, H.5385.

dinlerinin temelinde, Allah tarafından indirilen kitaplara tabi olmak vardır.

2- Bakara süresindeki âyet umumidir. Maide süresindeki âyet ise hususidir. Zira hususi olan, umumi olana takdim edilir.

3- Maide süresindeki âyet nesh edici yani hükmü yürürlükten kaldırandır. Bakara süresindeki âyeti neshetmiştir. Çünkü Maide sûresi Bakara sûresinden sonra nazil olmuştur. Bu, âlimlerin ittifakıyla böyledir.^{497[125]}

Gerçi en iyisini bilen Rabbimdir. Burada kanaatim odur ki, yukarıda sunulan üç cevaptan ilki, pek doğru gibi görülmemektedir. Gerçi bunu Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiye ileri sürmektedir. Biz burada şunu da dile getirmek isteriz. Evet, hıristiyanhğm temeli tevhide dayanır. Fakat onlar bunu sonradan değiştirip bozmuşlardır. Buna rağmen yine itibar sonuçlara göredir. İkinci ve üçüncü olarak verilen cevaplara gelince, işte bu iki görüşü, ilim erbabından birçokları kabul etmişlerdir.^{498[126]}

Diğer taraftan müslüman ile kâfir arasında mirasın geçersizliği meselesi ise, bu da aynı şekilde getirilen

^{497[125]} İbn Teymiyye, Dekaiku't-Tefsir, 1/258-260.

^{498[126]} İbn Kudame, 7/129 = el-Muğnî.

yükümlülük ve sorumluluklardandır.' Velâ ve Berâ konusunun da önemli meselelerinden birini oluşturur. Bunun delili ise Hz. Peygamber (s.a.v.)'in aşağıdaki şu hadisleridir. Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar:

"Müslüman kâfire mirasçı olamayacağı gibi kafir de müslümana mirasçı olamaz."^{499[127]}

Bunun sebebi ise, tevarüs yani birbirlerine miras olma durumu, aynı zamanda velayet yetkisini de beraberinde getirir. Aşağıdaki âyete göre müslüman ile kâfir arasında velayet sözkonusu değildir.

Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Yahudileri ve hristiyanları dost edinmeyin (velayet sahibi kılmayın). Çünkü onlar birbirinin dostudurlar (birbirinin tarafını tutarlar)." (Maide, 5/51)^{500[128]}

İmam Begavî der ki: "Sahabe'den alim olanların bir çoğu ve onlardan sonra gelenlerin görüşleri ve amelleri buna göredir. Kâfir müslümana mirasçı olamaz, müslüman da kâfire mirasçı olamaz. Zira aralarında velayet bağı sona ermiştir.

Bir de Hz. Muaz ile Muaviye tarafından gelen bir

^{499[127]} Buharî, Veraiz, H. 6764. Müslim, Feraiz, H.1614.

^{500[128]} Fethu'l-Barî, 12/50.

görüş vardır. Bu ikisi demişlerdir ki: "Müslüman kâfire mirasçı olabilir, fakat bir kâfir müslümana mirasçı olamaz." Bunu ise İbrahim en-Nehaî anlatıyor. Bu, tıpkı şunun gibidir. Müslüman erkek ehl-i kitaptan bir kadınla evlenebilir, bu caizdir, fakat kâfir bir erkek ile müslüman bir kadın evlenemez. Bu görüşü, aynı zamanda İshak b. Ruhûye de benimsemektedir.^{501[129]}

Mürted ise hiç birisine mirasçı olamaz. Mürted bir kimse ne bir müslümana, ne bir kâfire ve ne de bir mürtede mirasçı olamaz. Ancak mürted olan bir kimsenin bıraktığı miras konusunda ihtilâf bulunmaktadır.

Bir grup cemaatin görüşüne göre, onun malı miras olarak kalmaz. Aksine ondan kalan mal, bir fey, yani ganimettir. Bu görüşü İmam Malik ve Şafiî beyan etmektedirler.

Bir grup alime göre de, ondan kalan miras, onun müslüman akrabasına aittir. Bu görüşü destekleyenler ise, Hasan, Şa'bî, Ömer b. Abdula-zîz, Evzaî, İmam Ebû Yusuf ve İmam Muhammed'dir. Mürted olan kimsenin, irtidadından sonraki kazancına gelince, bu kazanç,

^{501[129]} Şerhu's-Sünne, 8/364.

ganimettir. Bu görüşü.de Süfyan es-Sevrî ve Ebû Hanife ileri sürmektedirler.^{502[130]}

İslâm izzet, iffet ve kuvvet dinidir. Bu itibarla müslümanın kısır dünyevî menfaatlerle aşağılanmasını istemez, her yönüyle müslümanın üstünlüğünü diler. Çünkü kısır menfaatlerin peşinden gitmek bu dinin esas ve prensipleriyle, seçkinliğiyle ve şeriatının yüceliğiyle uyuşamaz. Aksine İslâm, müslümanı sıkıntıya sokacak, onu bu gibi yollarla veya nifak yoluyla dininden uzaklaştıracak şeylerden ilgi ve bağını koparır. Bu bakımdan kâfirle nikahlanmak haram kılındı, kâfirin müslüman kadın üzerinde bir hakimiyeti ve sultanı olmasın istendi. Zira İslâm en yücedir ve onun üzerine bir başka şey yüceltilemez. Kâfir ve putperest, müşrik kadınla evlenmek de kesinlikle haram kılınmıştır. Çünkü böyle bir kadınla evlilik, kocasının dinini yok etmede büyük bir tehlike arzetmektedir. Zira doğacak olan çocuklar, küfür ve şirk esaslarına dayalı olarak yetişeceklerdir. Müslüman ile kâfir arasında aynı zamanda mirasçılık durumu da yoktur. Böylece müslüman haram olarak gelebilecek maldan

^{502[130]} Agk 8/365.

korunmuş bulunmaktadır. Zira onun yani müslümanın kâfir arkadaşı (yakını) harama rıza gösteren, Allah'ın dosdoğru olan helâl şeriatini, İslâm şeriatini inkâr ile terk ediyor.

Mademki bu durum müslüman üe kâfir arasında yardımlaşmayı ye iman noktasından olan veiâyeti ve dostluğu ortadan kaldırmaktadır. Durum böyle olunca, evlilik ve miras hadisesi de daha evleviyet ve öncelikle yasaklanmış bulunmaktadır. Böylece müslüman olan kimse, âlemlerin Rab-bi olan Allah'a tam bir teslimiyetle, her şeyden arınarak teslim olabilsin. Müslümanın yaşaması da ölümü de Allah'ın her bakımdan sağlam olan metodu ve hikmetlerle dolu olan şeriatı üzerinde olabilsin.

Bu sayede müslümanın hayatında tam anlamıyla bir seçkinlik ve üstünlük gerçekleştirilmiş olunur. Müslüman anık Allah'dan başkasına ibadet etmeyecek, boyun eğmeyecektir. Allah'dan başka bundan böyle bir şey istemeyecektir. Umudu, isteği, rızık açısından arzulan sadece ve sadece Allah'dan olacaktır. İster kolay ve ister büyük bir iş olsun, bütün bunlarda Allah'ın iradesinin dışında bir şey düşünmeyecek ve istemeyecektir. İşte

Allah'a gereğince teslim olmanın manası budur. İtaat etmenin ve boyun eğmenin anlamı bundan başkası değildir.

6.BÖLÜM

FİRLERE BENZEMEME VE İSLÂM TOPLUMUNU KESİNLİKLE KORUMA

İslâm dini sadece insanın muhteva olarak seçkin olmasıyla yetinmez. İslâm, kendi şahsında müslüman, genel plânda müslüman ve yine umumi hatları itibariyle de İslâm toplumu için vardır. İşte onun seçkinliği kendisini bu noktalardan da gösterir. Bunun içindir ki, İslâm'da kâfirlere benzememekten nehyedilmesi, inancımız ve akidemiz gereği Rabbani sorumlulukların biridir.

Nitekim Kitap ve Sünnet bu mesele ile ilgili olarak bir hayli delil ile dopdolu bulunmaktadır. Zira dış görünüm itibariyle kâfirlere benzemek, bir süre sonra insana, onlann.akide ve inançlarını da benzetir, onların akidelerine de benzeyiş itibariyle yönelmeye başlar, veya onlara sevgi

beslemeye, onlar gibi hareket etmeye, onların arzu ve istekleri doğrultusunda, onlarla uyum göstermeye gidebilir. Kısaca müslümanı hep hayatı ve yaşayışı itibariyle başkasına meyleden bir hale getirir. Öyle ki müslümanı her çağırın sese eğilmeye götürür.

Kaldı ki Allah (c.c), müslüman için izzet, şeref ve üstünlük istemektedir, asil olmasını dilemektedir. Eğer biz Kur'an'ın eğitim ve terbiyesine eğilecek olursak, şu gerçeği görmüş olacağız. İslâm, öncelikle uzun bir süre, müslümanları en sağlam ve doğru bir akide üzerinde eğitip terbiye etmiştir. Yani henüz îslâmî teklif ve yükümlülükler gelmezden önce, İslâm kendi bağluları olan müslümanları, sağlam bir akide ve iman temeli üzerine oturtmuştur. Ne zamanki bu mübarek ağacın tohumları ruhlar üzerinde etkinliğini gösterdi, kalplere iyice yerleşti, bundan böyle sorumluluklar da birer birer geldi. İşte bu iman ve İslâm terbiyesiyle müslüman eğitime eğitime en yüksek tepe noktasına tırmandırılmış olunmaktadır.

İşte bu eğitimin bir devamı olarak Medine döneminde kâfirlere benzeme ile ilgili yasaklama gelmiş bulunmaktadır. Bu yasaklamanın da ci-

had hükmünden sonra geldiğini görmekteyiz. Bunun sebebi islâm toplumunu her türlü yabancı unsurlardan arındırılmasını sağlamak, yabancı bir unsurun İslâm toplumuna girmesini önlemektir.

Aynı zamanda İslâm, örnek bir İslâmî şahsiyetin veya kişiliğin gelişmesine de çok özen gösterir, bu noktada buna düşkün ve haristir. Kaldı ki İslâm, akidesi, muhtevası, özü itibariyle de bir tektir, eşsizdir. İslâm aynı zamanda yapısı ve görünümüyle de böyledir. İşte bütün bu sebeplerden dolayı İslâm'a bağlı olan kimselerin de, İslâm, seçkin olmasını ister. Çünkü Allah (c.c), onları zulmün karanlıklarından İslâm aydınlığına çıkarmıştır.

Halbuki günümüz dünyasındaki müslümanlar, her konuda körü körüne başkalarına tabi olmaları sebebiyle helâl olmuşlardır. Bu tabi oluş ve kâfir batılıya kendisini benzetmesi, imanlarının zayıf olmasından kaynaklanmaktadır. İman zayıf olunca da, ilericiiliğin bir simgesi olarak kendilerini kâfir batılıya benzetmekte buluyorlar.

Bu konuda Prof.Muhammed Esed diyor ki:

"...Bu insanların çok sathî ve yüzeysel planda

düşündüklerini gösterir. Onlar herhangi bir medeniyet veya uygarlığı taklid edebileceklerini, hayatın dış görünümü itibariyle bunu uygulayabileceklerini ve fakat bu uygulamanın aynı zamanda ruhlarında ve özlerinde herhangi bir etkilerinin olmayacağına inanırlar. Derler ki, biz özde değişmedikçe şekli bir değişikliğin bizim inancımız ve itikadımız üzerinde herhangi bir etkisi olmayacaktır.

"Esasen uygarlık öyle şekli anlamda boş bir şey ifade etmez. Fakat herhangi bir medeniyet, aynı zamanda canlı bir hayat demektir. Biz o medeniyeti aldığımız andan itibaren, şeklini kabullenmekle, onun beraberinde getirmiş olduğu etkin faktörleri de aynen kabul etmiş oluruz, demektir. Çünkü bu, içimize etki eden ve gerçekten önemli bir rol oynayan faktördür. Medeniyeti şekil itibariyle almakla, giderek bu şekil yönü bizim akıl ve düşüncemiz üzerinde de etken olacak, en azından sağlıklı düşüncemizi önleyecektir, hem de bu konuda hiçbir mülahazaya varmaksızın, akıl üzerinde bir yavaşlık gösterecektir.

"Hz. Peygamber (s.a.v.): "Kim kendisini bir kavme

(topluma) benzetirse o da onlardandır.”^{503[131]} hadisini söylediği zaman, zaten bu benzemece"" benzetmenin ölçüsünü takdir buyurmuşlardır. Hz. Peygamber (s.a.v.)'in bu hadisi, meşhur bir hadistir. İşte bu meşhur hadis, işin sadece edebiyat yönünü ifade etmek için değildir. Bu, kesinlikle uyulması gereken bir hükmü ifade eden bir tabirdir. Bu, şunu göstermektedir. Müslümanlar bir başka medeniyet veya uygarlığı taklid etmek suretiyle o medeniyetin içinde eriyip gitmesinler.

"İşte işin bu yönü itibariyle, toplumsal hayat noktasından bizim, (önemli olan) ile (önemli olmayan) arasında bir fark görmememiz mümkün değildir. Bu dış yön itibariyle benzeme, "sadece büyük bir hatadır" demek değildir. Meselâ giyim itibariyle onlara benzesek de, "ne var ki, bu sadece dış görünüşü ilgilendiren bir konudur" diye farzetsek ve böylece yola çıksak, bu, yanlış olur. "Bu dış benzeyiş yönünden müslümanın hayatından endişeye yer yoktur, zira aklî ve ruhî yönünü ilgilendirmemektedir, demek doğru değildir.

Genel olarak medeniyet veya uygarlıklar, uzun bir

^{503[131]} Sünen, Ebu Davud Libas, H.4031, Müsned, 7/142.

süre bir toplumu etki altına alırsa, bu belirli bir yönden olsa bile, yine bazı yönlerden ruh ve öz üzerinde etkisi olur. Meselâ herhangi bir medeniyeti ele aldığımızı düşünelim, bu, giderek kişilerin, milletlerin ve toplumların bedî olan idrakine ve eğilimlerine tesir eder. İlk önce belli bir tarafını benimseyerek başlar ve bu giderek, devamlı olması halinde, bu devamlılık ve süreklilik müddetince o toplumun düşünce ve inançları üzerinde belli yönlerden etki eder, eğilimlerinde farklılık olmasına götürür. Kişiyi Avrupalılık giysi-sini°giydirdin mi, bundan böyle müslüman, düşünce bakımından kendisi ile bir Avrupalı arasında herhangi bir farkın olmadığını, kendisinin de onun gibi düşünmeye başladığını görür, buna uyum da gösterir. Şekil bakımından bu benzerlik sonunda düşünce alanını da^tesir^altma alır. Kişi böylece yepyeni bir elbise giymiştir, yaptıkları ile düşündükleri arasında da bir uyum meydana gelir, böylece de müslüman okluğunu, ifade eder. Halbuki kendisini bağlı bulunduğu toplumun kültürel imkânlarından soyutlamıştır, kendi toplumunu taklid etme zevkinden kopmuştur. Akla kul olma elbisesini giymiştir. Ona bu yeni elbiseyi giydiren ise, yabancı

olduğu batı uygarlığı olmuştur.

"Müslüman Avrupalıyı giyimde, kuşamda,adet ve törelerinde,hayat tarzlarında taklid etmeye başlayınca,kendisi her ne kadar benim davam,ve amacım budur,demiş olsa bile o bizzat fiilen Avrupa uygarlığını tercih ettiğini açıklamış olmaktadır. Çünkü davranışları ve düşünceleri,bunu yanıtmakadır. Bir kimse medeniyet ve uygarlık olarak batıyı tasvip edecek, yabancı kültürleri üstün görecektir, bunu, onun bedîi akıl ve düşüncesine göre, amaçlarına uygun olarak sürdürecektir, sonra da kalkıp, "bunun benim özüm ve ruhum üzerinde bir etkisi olamaz" diyecek, bu, yanlıştır. Kişi, kendi dininin temeline ruh ve özde aykırı bir uygarlığı düşünecek, tatbik edecek, sonra da "ben tam bir müslümanım" diyebilecektir, işte bu mümkün değildir.

"Aslında yabancı bir medeniyete karşı eğilim göstermek, şuur ve düşünce yapısı itibariyle, bir eksikliğin sonucudur, başka bir şey değildir. Bugün müslümanların başına her ne gelmiş ise hepsi batı uygarlığını taklid etmekten kaynaklanmaktadır."⁵⁰⁴[132]

⁵⁰⁴[132] Ömer Ferrh "Yolların Ayrılışında İslâm" s.81-83. II

“Allah (c.c), bu işten, Muhammed (s.a.v.) için bir şariat var etmiş ve bunu onun için uyulması gereken bir yasa yapmıştır. Bu yasaya (şeriata) uymayı da ona emir buyurmuştur. Aynı zamanda Hz. Muhammed (s.a.v.)'i, bilmeyenlerin heva, istek ve tutkularına uymasını da yasaklayıp menetmiştir. Burada: "Bilmeyenler" ifadesine şeriata karşı olan ve muhalefet eden tüm unsurlar dahildirler. Bunların hevaları ise akıllarının estiği gibi davranmaları, müşrik unsurların yapageldikleri şeylerdir. Bunlar görünürde ne gibi davranışlara sahipseler, bunların tamamını kapsar. Çünkü bunların batıl dinleri ve bu manadaki şeyler bu tür yanlış ve İslama aykırı şeyleri gerektirir. O halde onların görünürde yapageldiklerini işlemek, bu konuda onlara muvafakat edip, onlarla uyum sağlamaktır. Bu da onların arzu ve isteklerine uymak anlamındadır. Nitekim bunun içindir ki, bazı hususlarda müslümanların kendilerini taklid etmeleri, onlara muvafakatlan sebebiyle, kâfirleri sevindirir, bu gibi şeylerden ötürü onları mutlu kılar.

Yapılan iş veya hareket ve davranış onların heva ve isteklerine tabi olmak ve boyun eğmek anlamına

gelmediğini farzetsek bile, şurası kesinlikle unutulmamalıdır ki, onların sundukları bir şeyde, onlara muhalefette bulunmak meselesi, "Onların heva istek ve arzularına uyma" meselesini kökünden kazıyıp silecek ve o işi terketme bakımından da Allah'ın rızasını ve hoşnudluğunu kazanma bakımından çok daha büyük bir yarar ve yardım getirecektir.^{505[133]}

Bir. başka delil. Yüce Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Sen onların milletine (dinlerine) uymadıkça, yahudi ve Hristiyanlar senden kesinlikle hoşnut olacak değillerdir. De ki: 'Kuşkusuz doğru yol, Allah'ın gösterdiği dosdoğru yoldur/ Eğer sana gelen bunca ilimden sonra onların heva (arzu ve tutku) larına uyacak olursan, senin için Allah'tan ne bir dost vardır, ne de bir yardımcı.'" (Bakara, 2/120)

Şimdi bu ayete dikkat edecek olursak, Rabbim burada "Onların milleti yani dini" durumunu belirtirken, peşinden de "Onların nevalarına" uyma yasaklığı gündeme getirilmiş olmaktadır. Çünkü küfür toplumu, kesinlikle, bir toplum onların dinlerine girmedikçe, onların arzulan

^{505[133]} Agk. s.14.

doğrultusunda hareket etmedikçe bundan hoşnud kalamazlar. Mutlak bir şekilde onların dinlerine uyulmalıdır ki, senden hoşnud kalabilsinler, ister az ve ister çok olsun, kesinlikle onlara tabi olmaktan, neva ve arzulan doğrultusunda hareket etmekten menedüme vardır. Şurası da bilinen bir gerçektir ki, bunların üzerinde bulundukları din ve inançlarına tabi olmak, bir tür, onların arzularına, neva ve isteklerine tabi olmak anlamını taşır. Veya onların arzu ettikleri şeylere tabi olma zannı uyandırır.^{506[134]}

Yine Kur'an'dan deliller sunmaya devam edelim. Bakara sûresinden bir âyet, kiblenin Kudüs'ten Kâ'be yönüne doğru değişmesiyle ilgilidir. Rab-bimiz bu âyetlerde şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki, kendilerine kitap verilenlere (yahudi ve hıristiyanlara) her ayeti (delili) getirsen, yine de onlar senin kiblene uymaz; sen de onların kiblelerine uyacak değilsin. Hatta onlardan bir kısmı, bir kısmının kiblesine de uymaz. Andolsun, eğer sen gelen bunca ilimden sonra onların neva (arzu ve istek) larına uyacak olursan, kuşkusuz, o zaman

^{506[134]} Agk. s.15.

zalimlerden olursun." (Bakara, 2/145)

"Kendilerine kitap verdiklerimiz, onu (peygamberi), çocuklarını tanır gibi tanır. Buna rağmen içlerinden bir bölümü, bildikleri halde mutlaka gerçeği gizlerler."

"Gerçek (hak) Rabbindendir. Şu halde sakın kuşkuya kapılanlardan olma."

"Herkesin (her toplumun) yüzünü kendisine doğru çevirdiği bir yön vardır. Öyleyse hayırlarda birbirinizle yansınız. Her nerede olursanız, Allah sizleri bir araya getirecektir. Hiç şüphesiz Allah, her şeye güç yetirendir."

"Her nereden çıkarsan, yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. Şüphesiz bu, Rabbin'den olan bir haktır. Allah, yapmakta olduklarınızdan gafil değildir."

"Her nereden çıkarsan, yüzünü Mescid-i Haram yönüne çevir. Siz de her nerede olursanız yüzünüzü onun yönüne çevirin. Öyle ki onlardan zulmedenlerin dışında insanların, size karşı kullanabilecekleri delilleri olmasın. Onlardan korkmayın, Ben'den korkun, üzerinizdeki nimetimi tamamlayayım. Umulur ki hidayete eresin iz." (Bakara, 2/146-150)

Seleften, yani önceki geçmiş alimlerden birçokları bu

âyetleri şöyle yorumlamışlardır:

"Yahudiler, kibleleri olan Kudüs'e yönelmemiz sebebiyle, bir delil ve hüccet ileri sürerek, şöyle konuşmasınlar: "Kesinlikle bu insanlar yani müslümanlar, bizim yöneldiğimiz kibleye, Kudüs'e yönelmektedirler. Yakında bizim dinimize de uymaları ihtimal dahilindedir! İşte bu manada bir delil ileri sürmemeleri için Rabbimiz, onlara kible bakımından bile muhalefeti kesinlikle emir buyurdu. Her şeyden yüce ve münezzeh olan Rabbimiz, kiblenin feshi meselesindeki hikmeti ve değişmeyi şöyle açıklamaktadır: Kible noktasından kâfirlere muhalefetin sebebi, batıl olan hususlarda onlara özentiden ye benzemekten kesinlikle ilgiyi ve münasebeti kesmek içinindir. Bu meseleyi böyle anlamak, hemen her muhalefet ve muvafakat konularında sabit ve geçerlidir. Çünkü kâfirlere ait olan herhangi bir hususta, ona tabi olmak ve uymak, onun eline bir delil vermek anlamını taşır. Bu da tıpkı yahudilerin elindeki kiblenin bir delil ve hüccet olarak ileri sürülmesi gibidir veya buna yakın bir anlam taşır.^{507[135]}

^{507[135]} Agk. s.16.

Herhangi bir halde veya konumda onlara benzemenin yasak olduğunu belirten delilleri Kur'an sıralıyor:

"Öyleyse dosdoğru yolda devam edin ve bilgisizlerin yoluna uymayın." (Yunus, 10/89)

Yine Rabbimiz buyuruyor:

"Bozguncuların yoluna uyma." (A'raf, 7/142)

Bir başka âyette Rabbim buyuruyor ki:

"Kim de kendisine dosdoğru yol apaçık belli olduktan sonra, peygambere muhalefet ederse ve müminlerin yolundan başka bir yola uyarsa, onu döndüğü şeyde bırakırız ve cehenneme sokarız." (Nisa, 4/115)

İşte sunmuş olduğumuz tüm bu deliller, müslüman olmayan unsurlara, yahudi ve hıristiyanlara muhalefet etmenin ve onlara benzemeyi ter-ketmenin meşruluğunu göstermektedir.^{508[136]}

Hız. Peygamber (s,a.v.)'in sünnetinden bu konuya ilişkin deliller ise bir hayli çoktur. Bunlardan bir tanesi Hız. Peygamber (s,a.v.)'in şu mealdeki hadisleridir:

"Kim bir kavme kendini benzetirse o da

^{508[136]} Agk. s.16.

onlardandır."^{509[137]} İbn Teymiye bu hadisin isnadının sağlam olduğunu söylerken, aynı zamanda der ki: En azından bu hadis, insanın kendisini kâfirlere benzetmesini haram kılmaktadır. Gerçi ilk bakışta bu, kendisini kâfirlere benzetenin kâfir olduğunu da gösterir ama, hiç olmazsa bu, haramlığın bir delilidir. Çünkü aşağıdaki âyete baktığımızda teşebbüh yani kendini kâfirlere benzetme küfrü gerektirir. Rabbim buyurur ki:

"Sizden onları kim dost edinirse, kuşkusuz onlardandır." (Maide, 5/51)

Bu da aynen Abdullah b. Amr'ın söylediğine benzemektedir:

"Kim müşriklerin yurdunda kalırsa, onların yılbaşlarına (nevruzlarına) katılır ve bayramlarını kutlarsa ve ölünceye dek (ölüm kendisine gelinceye dek) kendisini onlara benzetirse, bu da onlarla beraber kıyamet gününde haş rolü nacaktır."^{510[138]}

Bu, küfrü gerektiren mutlak teşebbühe, kendini kâfire benzetmeye yorumlanıyor, kimi zaman ise şöyle

^{509[137]} Sünen Ebû Davud, Libas, H.4031. Ahmed b. Hanbel, Müsned, 7/142, H.5114. Ahmed Şakır, Hadisin isnadının sahih olduğunu belirtiyor. Elbanî de sahih olduğunu bildirmektedir. "Sahihu'l-Cami", 5/270, H.6025.

^{510[138]} İbn Teymiye, "İktizau's-Sırat." s.83. İbn Teymiye bu eserinin 200. sayfasında bu ifadenin sahih- olduğunu bildirmektedir.

yorumlanmıştır: Kişi kendisini onlara benzettiği oranda, benzeşme ölçüsüne göre küfre girer veya onlardan sayılır. Durum ister küfür olsun, ister masiyet olarak değerdendirilmiş olsun, veya küfrün yahut masiyetin bir şiarı olmuş olsun, hüküm aynıdır, durumda bir farklılık söz konusu değildir.

Bir başka durum var ki, adam bir fiil veya iş işlemektedir. Yaptığı bu iş veya fiil ve davranışı bir başkası da yapmakta, her ikisi de yaptıkları bu işte ittifak etmekte ve benzeşmektedirler. Ancak yapılan bu işi, biri diğerinden almamıştır. Kısaca ortak bir özellik görölmektedir. Böyle birinin diğerinden almadığı ve fakat ortak özellik taşıyan şeylerde de benzeşme veya kendisini benzetme hükmü aynen geçerli midir, yoksa bir başka türlü mü değerdendirilir? İşte böyle bir şeyin benzeşme veya kendisini benzetme olması konusunda kesinlik yoktur. Fakat bununla beraber, mademki yapılan o davranış kâfirlerinkiyle bir uyum göstermektedir, durumun benzeşme ve kendini benzetmeye varmaması bakımından bunun yasaklanması ve nehyi güzel olur. Zira aynı zamanda böyle bir davranışı yapmamakta onlara

muhafelet hükmü de yer almaktadır. Bu itibarla yapılan bir davranış Őayet kâfirler tarafından da işleniyorsa, her ne kadar bu fiil onlardan alınmış değilse de, görünürde bir benzerlik olmasın diye, onlara muhafelet için bu nehyedilir, yani yasaklanır.^{511[139]}

Yine Hz. Peygamber'in sünnetinden delil sunmaya devam ediyoruz. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"Sizler kesinlikle, sizden öncekilerin yollarını karış karış ve arşın arşın izleyeceksiniz. Öyle ki onlar bir kelerin deliğine girseler, onların peşinden gireceksiniz." Sahabe diyor ki: "Ey Allah'ın Rasûlü, bunlar yahudiler ve hıristiyanlar mı?" diye sorduk. Hz. Peygamber (s.a.v.) de şöyle buyurdular: "Ya kimler olacak?"^{512[140]}

Yine Sahih'te rivayet olunduğuna göre, Abduliah b. Ömer (r.a.) anlatıyor:

"Sahabe Hz. Peygamber (s.a.v.) ile birlikte Semud kavminin toprağı olan Hicr denilen yerde konakladılar. Buradaki kuyulardan su çektiler ve bu su ile hamur yoğurdular. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.), onlara,

^{511[139]} agk. s.82-83.

^{512[140]} Buharî, İ'tisam, H.7320. Müslim, İlim, H.2669. Lafız Buharî'nindir.

buradaki kuyulardan çekmiş oldukları suları dökmelerini ve yoğurdukları hamurları da develere yem olarak yedirmelerini emretti. Hz. Peygamber, ashabına, her zaman develerini götürüp suladıkları kuyudan su ihtiyaçlarını karşılamalarını kendilerine emretti."^{513[141]}

Müşriklere ait bir ağaç vardı. Müşrikler bu ağaca silâhlarını asıyor, "Zatu Envat" adını veriyorlardı. Müslümanlardan bazıları, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e dediler ki: Ey Allah'ın Rasûlü! Müşriklerin silâhlarını astıkları bir ağaçları (zatu envatı) olduğu gibi sen de böyle bir zatu envat edin-sen olmaz mı (bize izin verir misin)? İşte böyle bir durum karşısında Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Allahu Ekber! Siz de, tıpkı Hz. Musa'nın kavminin Hz. Musa'ya: "Onların ilâhları olduğu gibi, bizim için de bir Üah yap" dedikleri gibi demiş oldunuz. İşte o, bir toplumun gelenekleri ve adetleridir. Siz de kesinlikle sizden öncekilerin adetlerine ve geleneklerine yönelip bineceksiniz."^{514[142]}

Hz. Peygamber (s.a.v.), mücerred manadaki bir

^{513[141]} Müslim, 4/2285 H.2981.

^{514[142]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/218. Hadis isnad yönünden sahihtir. Hadis ricali de sahihin ricalidir.

ağaçtan onları menetmektedir. Halbuki onlar bunun gölgesinde barınacaklar ve onların yaptıkları gibi silâhlarını dallarına asacaklardı. O halde bundan çok daha büyük bir tehlike arzeden müşriklere kendisini benzetme noktasında veya bizzat şirk olan bir şeyde nasıl susulabilir ki?^{515[143]}

Acaba bunlardan hangisi daha büyük bir tehlike oluşturmaktadır? Hayret! Düşünün bir kere, silahlarını asacakları bir şeyden menediliyorlar. Çünkü burada kâfirlere benzeme olayı gündeme gelmektedir. Veya içinde teşriin (yasamanın), helâl ve haram kılmanın, ilzam etmenin ve cezalandırmanın yer aldığı bir hayat nizamı ki, bu, temel itibariyle kâfirlere muhalefete dayanmaktadır.

Yine yahudi ve hristiyanlara, kısaca kafirlere muhalefete ve onlara kendisini benzetmekten menedilmesine ilişkin sünnetten bir başkaca delil. Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar:

"Gerçekten yahudi ve hristiyanlar (saç ve sakalını) boyamazlar. O halde onlara muhalefet edin."^{516[144]}

Yine Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar:

^{515[143]} İbn Teyniyye, agk. s.314

^{516[144]} Buharı, Enbiya, H.3462. Hz. İsa'nın nüzülü. Müslim, 3/1663, H.2103

"Yahudi ve hıristiyanlara muhalefet edin. Çünkü onlar, ayakkabıları ve mestleriyle namaz kılmazlar (ibadet etmezler)."^{517[145]}

Yine Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

"Bizden başkasına kendisini benzeten bizden değildir."^{518[146]}

Kuşkusuz bu deliller ve daha bir çokları şu gerçeği amaçlamış olmaktadır: Kötülüklerin gelebileceği kapıları ve yolları tıkamak esastır. Zira dış görünüş itibariyle müşabehe, yani benzeşme, giderek yapılan işlerde, amelde ve maksatta da benzemeyi getirir.^{519[147]}

Ancak bazı durumlar var ki, görünürde kimi zaman kâfirlere müşareket yani bir tür ortak yönler olmasını gerektirir, işte böylesi bir muvafakat ne zaman olur ve muhalefet ne zaman başlar?

Şeyhu'l-İslâm Ebu Abbas Ahmed b. Teymiyye (rh), bunu şu cümleleri ile cevaplıyor:

Aslında bunlara muhalefet etmek, ancak müslümanın din noktasından üstünlük elde etmesinden sonradır ve

^{517[145]} Müslim, Libas, 80. Ebu Davud, Salat, H. 652. Sahîhu'l-Cami, 3/106. H.3205. Elbanî, sahihtiv-diyor.

^{518[146]} Tirmizî, 7/335, H.2696. isnadının zayıf olduğunu belirtmiş ve fakat Elbanî hasen olduğunu bildirmiştir. Sahihu'l-Cami, 5/101, H.5310.

^{519[147]} İbn Kayyım, t'lamu'l-Muvakkun, 3/140.

yücelmeyi sağlamasıyla mümkün olabilir. Bu ise cihad yoluyla elde edilir. Düşman durumundaki kâfirleri cizye vermeye ve onları küçük düşürmeye mecbur kılmakla sağlanır. Bilindiği gibi, müslümanlar işin başında zayıf ve güçsüz iken, kendilerine müşrik ve kâfirlere muhalefet etmeleri meşru kılınmamıştı. Fakat din kemale erince, üstünlük kazanıp varlığını gösterince bu muhalefeti de beraberinde getirmiş oldu. Böylece kâfirlere muhalefet meşru kılınmış oldu.

Bunun gibi durumlarda acaba bugün için ne söylenebilir? Zira yukarıdaki ifadeler, İbn Teymiyye'nin kendi çağıyla ilgili bulunmaktadır. Acaba o çağları izleyen daha sonraki çağlarda durum nasıl değerlendirilmelidir?

Şayet bir müslüman Daru'l-Harp'te ise veya Daru'l-Harp olmayan bir küfür diyarında ise, bu durumda müslüman, kendisine zarar gelebilecek dış benzerliklerde, onlara muhalefet ile memur değildir. Bu hususta onlara muhalefet edecek diye bir durum söz konusu değildir. Hatta kimi zamanlarda müslüman kişi için, zahirdeki (dıştaki) hususlarda onlara benzemesi müstahap veya bu, kendisi için vacip yani gerekli olabilir. Fakat bu gibi

durumların da mutlaka dini noktadan bir maslahata dayanması gerekir. Meselâ onları dine davet etmek gibi, veya onların içyüzlerini öğrenerek, bunu müslümanlara bildirmesi veya müslümanlara gelebilecek bir zarar veya tehlikeyi önlemek için yapması ve bu gibi şeyler ki, bütün bunlar güzel ve iyi maslahata ve amaca bağlı bulunmaktadır. Fakat Daru'l-İslâm olan bir ülkede, Allah'ın hicret yoluyla orada üstün ve güçlü kıldığı dininin hakim olduğu bir ülkede, kesinlikle kâfirlere muhalefet meşru kılınmıştır. Burada kâfirler küçük düşürülecekler ve kesinlikle kendilerinden cizye, yani vergi alınacaktır. Çünkü güç müslümanlarındır.

Zaman ve durumlara göre bu kimselere muvafakat ve muhalefetin ortaya çıkması, aynı zamanda hadislerin de gerçek manalarının ortaya çıkmasıdır.^{520[148]}

İslâm alimleri -Allah kendilerine rahmetiyle muamelede bulunsun- bu hususta gerçekten güzel bir kural ortaya koymuşlardır. İbn Kayyım'ın da söylediği gibi şeriat bu temele dayanır, halkın durumu ve işi bu hesaba bağlıdır. Bu gerçek de şudur:

^{520[148]} İbn Teymiyye, İktiza, s.176-177.

İki maslahattan en büyüğünü ve en yücesini tercih etmek. Şayet iki mefsedet, kötü şeyin en kötüsüne düşmek yerine, daha aşağı bir derecede ve durumda olan bir maslahatın kaçırılması gerekse de, en büyük mefsedet yerine bu, kabul edilir. Çünkü daha büyük bir zararın önlenmesi için böyle yapılması gerekmektedir. Bir maslahatı kaçırmak ama, böylece daha büyük olanını kaçırmamak amaçlanmıştır. Bir mefsedet ve hata irtikab ediliyor ve işleniyor ama, bununla daha büyük bir tehlikenin ve mefsedet işlenmesinin önüne geçiliyor.^{521[149]}

Fakat bütün bunlara rağmen müslüman için gerekli olan şey, dikkatli olmasıdır. Zira bu öyle kolay kolay bilinebilecek bir iş ve bir mesele değildir. Ancak bu, Allah'ın bir kulunun kalbine vereceği bir ilham ile bilinebilir, basiret isteyen bir iştir. Böyle bir imkana sahip olabilmek için de kişinin hemen her bakımdan Rasûlüllah'a kesinlikle tabi olması, Allah (c.c), nezdinde üstün olan amellere titizlikle uyması sayesinde kazanılır. Bu amellerin Allah'a en sevgili olanı hangisidir ve Allah'ın

^{521[149]} İbn Kayyım, "el-Cevabu'l-Kafi", s.167.

hoşnudluğunu kazandıranı hangisidir, bunu yapmakla sağlanır.^{522[150]}

Biz, kitap ehline hangi hususlarda muhalefette bulunmak durumunda olabiliriz, bunun etraflı olarak açıklanmasını istersek, bu meseleyi üç kısım altında ele alabiliriz.^{523[151]}

1- Her iki şeriatta da meşru olan şeyler veya bizim için meşru olduğu gibi, onların da işledikleri şeyler. Meselâ, Aşure gününde oruç tutmak gibi, namaz ve orucun aslında bunlarda da olması gibi. Fakat burada bir incelik bulunmaktadır. Bu gibi ibadet olan şeylerde onlara muhalefette bulunmak, yapılan işin sıfatında yani niteliğindedir. Mesela bizim bu orucu hem dokuzuncu ve hem onuncu günü tutmak suretiyle yerine getirip, böylece onlara muhalefet etmekteyiz. Yine kitap ehline muhalefet olsun diye, iftar yapmada ve akşam namazını kılmada acele davranmak gibi. Yine bunlara muhalefet olsun diye, sahur geciktirmek, yahudilere muhalefet olsun diye mestlerle namaz kılmak gibi. İşte gerek ibadetlerde gerekse adetlerde buna benzer birçok husus vardır.

^{522[150]} Bedaiu'l-Fevaid, 2/262.

^{523[151]} İbn Teymiyye İktiza, s.178-179.

2- İlk başta meşru olmasına rağmen, sonra tamamen neshedilen, yani yürürlükten kaldırılan şeyler: Meselâ: Cumartesi günü gibi. Veya orucun yahut namazın farziyyeti gibi. İşte bu hususta onlara muvafakatta bulunmaktan nehyedilmiştir, burada yasaklama söz konusudur.

Aynı zamanda durum bunların bayramları için de böyledir. Zira meşru bayramlarda, kimi ibadetler ya vacip olarak veya müstahap olarak vardır. Meselâ namaz gibi, zikir, sadaka, ibadetler gibi şeyler hep meşru olan şeylerdir. Bu gibi bayramlarda kimi şeyler var ki, bunlar mubahtır, kimisi müs-tahaptır, kimisi de vacip olabilir. Bunlar da insanların nefis ve ruhları açısından bir payı olan adetler ve gelenekler olabilir. Meselâ: Bolca yemek yedirme ve elbiselerde, giysilerde görülen iyilikler bu türden şeylerdir.

Fakat bu manada meşru olmayan ve ibadet diye sunulan batıl şeylerin, adetlerin, töre ve geleneklerin hiç birisi meşru değildir, geçerli değildir.

İşte bunun içindir ki, bize iki bayramda yedirmek vacip olmuştur. Bu iki bayramdan birinde namaz ile

birlikte fitır sadakası meşru ve vacip kılındığı gibi, diğesinde de namazla birlikte kurban kesmek meşru ve vacip kılınmıştır. Dikkat edilirse her ikisinde de bir yedirme sözkonusudur.

İşte kitap ehline, mensuh olan yani hükümleri yürürlükten kaldırılan ibadetlerde ve adetlerde uymak, onlara muvafakatta bulunmak, bu iki hususun her ikisinde veya bir tanesinde uyum sağlamak, temelde meşru olan şeylerde onlara muvafakat etmekten daha kabih ve çirkindir. Bu yüzden onlara bu gibi şeylerde muvafakat haram kılınmıştır. Ancak birinci kısım da, muhalefet etmeme haram olmayıp mekruh olmuş olur.

3- İbadetlerde, geleneklerde veya her ikisinde birden ortaya koydukları şeyler. Bunlar çirkinin de ötesinde çirkindir. Kabinin kabinidir. Mesela müslümanlar herhangi bir şeyi veya yeniliği ortaya koysalar, bu, çirkin ve kabih görölmektedir. Zira herhangi bir peygamber böyle bir şeyi kesin bir şekilde meşru kılmış değildir. Şimdi bu gibi bir işi bir müslüman değil de bir kâfir ortaya koymuş ise, artık bunun kötülüğü ve çirkinliği, kabih-

ligi konusunda bir tartışmaya bile yer yoktur. İşte bu

gibi bir hususta onlara muvafakat etmek, kötülüğü açık bir şekilde ortadadır. Bu, işin bir temeli ve esasıdır.

Bir başka temel ve esas ise* herhangi bir ibadet, adet veya her ikisi konusunda teşabüh ve benzeşmenin olmasıdır. Dolayısıyla bu durum da ümmet içinde meydana getirilen şeyler ve bid'atlerden olmaktadır. Biz, onların damgasını taşıyanlar hakkında konuşmak istiyoruz. Fakat bizim için meşru olanlar hakkında veya bizden önce büyüklerimizin (selef alimlerimizin) işledikleri için bir şeyler söyleyecek değiliz.

Bu üç maddeyi şöylece özetleyebiliriz. Birincisinde görüldüğü gibi yapılanlar ve işlenenler mekruhtur. İkinci maddede yer alanları işlemek haramdır. Üçüncüsünde yer alanları yapmak ise daha ağır bir şekilde haram kılınmıştır.

Teşebbüh Ve Velâ Arasındaki Alâka

Burada fazladan birtakım şeyler söylemek isteriz:

Aslında sari (kanun koyucu), hüküm koyucu, hiçbir hayır bırakmaksızın hepsini ümmete göstermiştir. Aynı zamanda hiçbir şer ve kötülük de bırakmaksızın, hepsi

hakkında gereken uyarıyı yapmıştır. Zahirî ve görünürdeki şeylerde, kafirlere muhalefeti emreden Şari-i Hâkim, bunu birkaç yüce hikmet sebebiyle yapmıştır.^{524[152]} Bu hikmetlerden bazısı şöyledir:

1- Zahiri şeylerde esasen müşareket yani ortaklık, iki müteşabih yani benzeşme arasında tenasüb ve teşakül yani benzeşmeyi getirir. Bu ise kişiyi ahlâkta, yapılacak işlerde onlara muvafakat etmeye götürür.

Zira bu, yaşanan ve duyulan bir haldir. Meselâ üzerine savaş kahramanlarının ve askerlerinin elbisesini giyenler, kendi kendine onlar gibi olmaya, onların huyu ile huylanmaya çalışır. Neredeyse karakterleri o askerlerin karakterine tıpa tıp uyar. Ancak biri çıkıp da kendisini böyle bir işten menetmesi halinde, bundan kurtulabilir.

2- Aslında görünürdeki şeylerde muhalefet, zıtlık ve ayrılık meydana getirir. Yine gazabı ve sapıklık sebeplerini gerektirecek şeylerle de ilginin kesilmesini sağlar. Hidayette olanlara, Allah'ın rızasına göre hareket edenlere de bir şefkat ve acıma getirir. Böylece Rabbimiz kendisinin felaha eren ordusu ve askeri ile, hüsrana uğrayan

^{524[152]} İbn Teymiyye, tktizau's-Sirat, s.11-12.

düşmanları arasındaki muvalatın kesilmesini de gerçekleştirmiş olur.

Kalb hayat itibariyle ne kadar tam ve mükemmel olursa, bizzat İslâmın ne olduğunu yine İslâmî ölçüler dairesinde bilirse, işte böyle bir durumda ancak hem içten ve hem dıştan yahudi ve hristiyanlardan ayrı olmanın, uzak durmanın anlamını da o derece mükemmel bir şekilde anlamış olur. Ben gerçek hayat ve İslâm derken, sadece sözde müslüman adım taşıyanı veya mücerred yani soyut anlamda ben içten tam olarak inanıyorum diyen kimseleri kasdediyor değilim. Kitap ve Sünnetin öngördüğü ölçüde yahudi ve hristiyanlardan ayrı olmanın, onlardan uzak durmanın manası gerçek olarak anlaşılmış olur. Yine bunların bazı müslümanlarda var olan onlara ait ahlâk ve huylarından da uzaklıkları gerçek anlamıyla ortaya konulmuş olur. Bu suretle de gerçek müslüman, sözde müslüman-lardan gereğince uzak kalır.

3- Yahudi ve hristiyanlara, mevcut görünürdeki yollarına uymak, onlara bu hususta uyum göstermek, yine zahiri anlamda onlarla bir arada olmayı da netice itibariyle doğurur. İş öyle bir noktaya gelir ki, hidayete ermiş,

Allah'ın hoşnutluğuna hak kazanmış olanlarla, gazaba uğramış ve dalâlete sapmış bulunan kimseler arasındaki belirgin özellikler de ortadan kalkıp kaybolur. İşte bunlar ve benzeri hikmet sebepleri bu işin önemini göstermiş olmaktadır.

Esasen bu müşabehet ve müşareket sadece mubah olan ve zahirde sembol anlamını taşımayan şeylerde böyledir. Bu durumda kişi, onlara müşabehetten ve benzeşmekten tamamen soyutlansa da, farketmez. Fakat şayet dıştaki benzerlik, zahiri anlamda bu sembolleri ve yolları gerçekten küfrü gerektiren şeylerden ise, bu takdirde yapılan iş de küfrün bir şubesi durumunda olur. Bu gibi şeylerin herhangi birisinde onlara muvafakat etmek, bir tür onların dalâleti ve masiyeti olarak yapılmış olunur. İşte bu, gerçekten bilmemiz gereken temel bir unsurdur ve çok dikkat etmemiz gerekir.^{525[153]}

Yahudi Ve Hristiyanlara Müşabehet (Benzerliğe) Bir Tek Örnek (Bayram)

^{525[153]} Agk, s.12.

Bayramlar, bir ümmetin veya milletin belirgin özelliğini taşır. Ben buj rada yahudi ve hıristiyanlara kendini benzetmeyle ilgili olarak bir tek ör| nek seçtim. Bunun haramlığım yani bu manada onlara kendini benzetme! nin haramlığım gösteren birçok deliller yer almaktadır. Bu deliller, Kitaptan, Sünnetten, icma ve kıyastan oluşmaktadır.^{526[154]}

Şu ayet-i kerime Kur'an'dan bir delildir:

"Ki onlar zûra tanıklık etmezler (şehadette bulunmazlar)." (Furkan, 25/72)

İmam Mücahid, bu âyetin tefsir ve yorumunu yaparken, burada göçen "Zûr" ifadesini müşriklere ait bayramlar olarak değerlendirmektedir. Nitekim Rebî' b. Enes, Kadı Ebû Ya'lâ ve Dahhak da bu manada görüş ortaya koymuşlardır.^{527[155]}

Mademki Allah (c.c.) "Zûr" olarak değerlendirilen şeyleri terkedenleri övmektedir. Hem de mücerred manada oraya gidip onların bayramlarını, törenlerini terkedenleri veya dinlemeyenleri Rabbim övmektedir. Bu da göstermektedir ki, bunun çok çok üstünde olan hususlarda

^{526[154]} Agk. İbn Teymiyye, gönüllere şifa veren bilgiyi sunmuştur. Oraya bakın.

^{527[155]} Agk. s.181.

onların yaptıklarını yapmada, Rabbim nasıl buna izin verebilir veya bunu uygun görebilir. Ki bu, her türlü hatayı, günahı ve hatta küfrü içine alan "Zûr" ifadesinin içinde yerini bulmaktadır. Bu sadece gidip ona şahit olma ve tanıklık etme demektir.

Sünnetten delil ise şöyledir: Enes b. Malik (r.a.)'in rivayeti şöyledir: Demiştir ki: "Rasûlüllah (s.a.v.) Medine'ye geldiğinde, Medine'lilerin iki günleri vardı ki, onlar bu iki günde oynayıp eğlenirlerdi. Bunu gören Rasûlüllah (s.a.v.): "Nedir bu iki günün önemi?" diye sordular. Medineliler: "Cahiliyet döneminde değer verip oynadığımız iki gündür" diye cevaplandırıdılar. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular:

"Allah (c.c), gerçekten sizin için bu iki günü çok daha hayırlı olan başka iki gün ile değiştirdi. Birisi Kurban bayramı günü ve diğeri de Ramazan bayramı günüdür."^{528[156]}

Bu hadisin konuya delâlet yönü şöyledir: Rasûlüllah (s.a.v.)'ın tasvip etmediği ve uygun görmediği cahiliye

^{528[156]} Hadisi Ebû Davud rivayet etmiştir. Salât, H. 1134. İbn Teymiyye, agk. s.184. Bu hadisi ayrıca Nesâî ve Ahmed b. Hanbel Müslim'in şartlarına uygun olarak rivayet etmişlerdir.

dönemine ait olan iki gün ve töreleri gereği de oyun oynamalarına izin vermediği bu günlere ilişkin şu ifadeler olmaktadır: "Gerçekten Allah (cc), sizin için bu iki gün yerine çok daha hayırlı iki gün vermiştir."

Burada bir şeyin değiştirilmesi, değiştirilen şeyin bırakılmasını ve yapılmamasını gerektirir. Çünkü bir şey, eğer kaldırılan şeyin yerine getirilip konulmuş ise, artık bundan böyle o kaldırılan şeyin yapılmasında ısrarın bir anlamı yoktur, o bırakılacak ve terk olunacaktır. Bu söz ise, ancak bu ikisinin birlikte terki halinde söylenmiştir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Beni bırakıp İblisi ve soyunu dostlar mı ediniyorsunuz? Halbuki onlar sizin düşmanınızdır. Zalimlerin Allah'ı bırakıp şeytanı dost edinmeleri ne kötü bir mübadeledir." (Kehf, 18/50)

Hız. Peygamber (s.a.v.)'in: "O iki günden daha hayırlısı..." ifadesinden şu anlam çıkmaktadır: Cahiliye döneminde değer verdikleri iki güne karşılık olmak üzere İslâm'ın iki günü veya bayramı.

Her iki kitap ehlinin yani yahudi ve hristiyanların bayramlarına ilişkin sakınca, tesbit ettiğimiz ve

gördüğümüz gibi, hiçbir zaman tesbit ve tasvip etmediğimiz cahiliye bayramlarına ve şenliklerine nazaran çok daha büyük sakıncalar doğurmaktadır. Diğerleri de sakıncalı ve fakat ehli kitabınkileri daha büyük sakıncalar doğurmaktadır. Zira ümmet yani müs-lümanlar, genellikle yahudilere ve hıristiyanlara kendilerini benzetme konusunda uyarılmışlardır. Zira haber verildiğine göre herhangi bir toplum bu ehl-i kitapla ilgili bir sakıncayı işleyecek olursa, o zaman olan olacaktır. Bu, cahiliye dininin ve inancının aksine olarak meydana gelecektir. Ancak böyle bir durum ise genel olarak bütün insanların kendilerini apaçık bir ölüm tehlikesine atacakları zaman meydana gelecektir. Bu, cahiliye döneminden daha şiddetli ve ağır olmayacaksa bile, en azından onun kadar olacağı da unutulmamalıdır. Yani kötülükleri hemen hemen denk olacaktır. Zira bir kötülük düşünün, onu yapan ve işleyen bir kesim vardır. O halde bunu işleyen insanların başına gelebilecek tehlikeden, henüz bir varlığı söz konusu olmayan kötülüğe nazaran mevcut kötülükten doğacak felaket çok daha büyüktür.^{529[157]}

^{529[157]} A.g.k. s.184-186.

İcma'dan delil: Tarihi kaynaklardan ve siyerden edindiğimiz bilgiye göre, ister yahudiler olsun, ister hıristiyan ve mecusî (putperestler) olsunlar, cizye vermek kaydıyla müslümanlara ait şehirlerde kalanlar, kendilerine ait bayramları sürdürmüşlerdir. Ancak bütün bunlara rağmen, selef döneminde hiçbir müslüman onların bu bayramlarına, tören ve ihtifallerine katılmamıştır.

İlerdeki sayfalarda anlatacağımız gibi, özellikle Hz. Ömer (r.a.)'in, zimmet ehline nasıl davrandığını bilmekteyiz. Hz. Ömer (r.a.)'in, ashabın ve fakihlerin üzerinde ittifak ettikleri duruma göre, zimmet ehli, bir İslâm beldesinde (Daru'lİslâm'da) açık bir şekilde bayramlarını icra edemezler. Mademki bu zevat bu konuda bir ittifakta bulunmuşlardır, o halde herhangi bir müslümanın bunu yapması nasıl caiz görülebilir? Müslümanın kâfirlere ait olan bir işi ve davranışı benimsemesi, işin kâfirin yapmasına göre daha fazla yaygınlık ve açıklık kazanacağını sağlamış olmaz mı?

Nitekim Hz. Ömer (r.a.) şöyle buyurmuşlardır: "Acemlerin (yabancıların) anlaşılmaz ifadelerinden uzak kalmanızı, bayramlarına ait günlerinde müşriklerin

kiliselerine ve mabetlerine girmemenizi istiyorum ve sizi bu konuda uyarıyorum. Çünkü Allah'ın gazabı onların üzerine iner”^{530[158]} Kıyas yoluyla delil: Bayramlar da bir tür şariat ve yasa türündendir. Bunlar da bir manada menhec ve menasik, yani kanun ve ibadet manasınadır. Nitekim Allah (cc.) şöyle buyurmuşlardır:

"Her biriniz için bir şariat ve minhac (yol) tayin ettik."
(Maide, 5/48)

Bu takdirde ister bayramlarında ve ister onların başkaca yollarında ve işlerinde yanlarında bulunmakta bir fark aranmaz. Her ikisi de yasak-hk açısından aynıdır. Kuşkusuz onların tüm bayram ve ihtifallerinde yanlarında yer almak, onlara muvafakatta bulunmak, küfürlerinde onlara muvafakattir, katılmadır. Bazı bölümlerinde onlara katılmak ise, küfrün bazı şubelerinde onlara katılmak anlamını taşır. Özellikle bayramlar, şariat-lerin ve düzenlerle sistemlerin en belirgin olarak kendilerini ortaya koyduğu şeylerdir. Bu dinlere ve sistemlere ait her türlü şiar ve prensipler buralarda açık bir şekilde ortaya konulur. Onlara bu gibi şeylerde katılmak ve muvafakat

^{530[158]} A.g.k. s.182-199. Bunu Ebu's-Şeyh el-İsbahanî rivayet ettiği gibi, Beyhakî de Ha-sen bir isnad ile rivayet etmiştir.

etmek, küfrün en Özel ve belirgin şeriatlerinde onlara katılmak ve en açık prensiplerinde onların yanında yer almak anlamını taşır.

Hiç kuşkusuz bu gibi konularda onlara katılıp muvafakat etmek genel hatları itibariyle işi küfre vardır.^{531[159]}

Diğer taraftan bunların kutladıkları bayramları, Allah'ın hem bayramlarını ve hem bağlılarını rahmetinden uzaklaştırmış olduğu bir din olmuş olmaktadır. Bu gibi durumlarda onlara katılmak ve yanlarında yer almak, Allah'ın gazabını ve öfkesini, cezasını çekmiş olur. Zira bu gibi şeyler özellikle Allah'ın gazabını çeken hususlardır.

Yine bu gibi şeylerden herhangi bir fiilin işlenmesine az bir şekilde de izin verilmesi halinde, bu, işin giderek artmasını sağlar. Diğer taraftan herhangi bir şeyin halk tarafından şöhret ve yaygınlık kazanması halinde, sıradan halkın da buna katılmalarına sebep olur. Bu defa insanlar bunun kök itibariyle nereden kaynaklandığını unuturlar, giderek bir gelenek haline ve hatta bayram haline getirirler. Öyle Allah'ın meşru kıldığı bir bayramla denk tutarlar.

^{531[159]} A.g.k. s.208.

Hatta gerçek bayramları da geçer, böylece İslâmın ölmesini ve küfrün yaşamasını sağlar.^{532[160]}

Müslümanların kendilerini onlara benzetmesi halinde, özellikle de, bunlara ait bayramlarında böyle bir şeyi yapmaları halinde, bunların üzerinde ve kalblerinde bıraktığı bir tesir olacaktır. Bu onlara sevinç ve mutluluk verecektir. Zira böyle bir işin yapılmasında, müslüman bir kimsenin onların batıl olan şeylerine değer verdiğini, yücelttiğini akla getirir. Bu ise onları kahretme, onlardan cizye alarak kendilerini küçük düşürme prensibine aykırıdır. Durumları böyle olan bir toplumu, bir bakıma yüceltmek olur ki, bu yanlıştır.

Müşabehetin zeti

Bu işi özetleyecek olursak, bu hal çoğu zaman işi ya küfre vardırır veya masiyete götürür yahut her ikisine birlikte vardırır. Kaldı ki, işi bu noktaya vardiymada herhangi bir maslahat, yani yarar yoktur. Bir işi ki, sonuçta durum böyle bir noktaya kadar gelebilmekte veya durumu

^{532[160]} A.g.k. s.209.

buna vardırabilmektedir, o bu durumda haram olur. O halde müşabehet yani benzeşme olayı da haramdır.

İkincisi ise, bunun hâramlığında herhangi bir kuşkuya yer yoktur. Çünkü şeriatın bu konudaki tesbiti, çoğu zaman bir şeyi, neticede işi küfre vardırmaktadır, o şey de böylece haram olmaktadır. Aynı zamanda gizli ve sinsi bir şekilde işi böyle bir noktaya vardırان şey de yine haramdır, veya az da olsa işi sonuçta böyle bir duruma getiriyorsa, yine haramdır. Yani açıktan bir çağırma yok, fakat sonuçta işi böyle bir noktaya getiriyorsa bu da haramdır.^{533[161]}

Müslüman bayram münasebetiyle bütün bu hükümleri kesin bir şekilde öğrenince, artık ölçü olarak Kitap ve Sünneti ele almalı ve buna göre değerlendirmeye girmelidir. Meselâ günümüzde bayram diye uydurulan günler, bunları ortaya koyanlar, bu bayramlar sebebiyle kâfirler ve dinsizlerin tebrikleri hep bu manada değerlendirilmelidirler. Meselâ kurtuluş ve ayaklanma bayramı, oturma bayramı, yılbaşı bayramı, anneler günü, yasama bayramı, şeriattan kurtuluş bayramı, vatan bayramı, sürgünden kurtuluş bayramı... gibi cahiliye

^{533[161]} A.g.k. S.216.

dönemine ait isimlerle anılan birçok bayramlar. Bunlar herhangi bir güç tarafından indirilmiş bayramlar değildir. Yani bunlar Allah'ın meşru kıldığı bayramlar değildir. Ki tutup bunları Allah'ın meşru kıldığı bayramlara benzetmektedirler. Bütün bunlar Allah'ın şeriatına ve hükmüne aykırıdır.

Bugün müslümanın görevi, bunların hiç birisini tasvib etmemek, bunları tebrikte bulunmamaktır. İslâmın iki bayramı olan Fıtır yani Ramazan bayramı ile Kurban bayramlarıyla yetinmektir. Diğer günlerde ise, mesela cuma günü ile diğer günler gibi günler bizi, küfrün ve küfür erbabının prensipleri olan şeyler icad etmekten bizi müstağni kılmaktadır. Onların günleri gibi günlere ihtiyaç duymaktan bizi kurtarmaktadır.

İlk İslâm Toplumundan Bize Işık Tutan Aydınlatıcı Bir Örnek

İslâm toplumunda müslüman olmayan unsurlarla, müslümanların birbirlerinden ayırd edilmesini açık ve net bir şekilde ortaya koyan aydınlatıcı bir örnek sunmak

isteriz.

Söz ne zaman bu ilk İslâm toplumuna gelirse, insanda bir haz ve bir tad meydana getiriyor ki, ruhta gerçekten bu büyük topluma uymak ve onlar gibi olmak arzusu, umudu ve emeli harekete geçmektedir. Tüm gayretler çemrenip harekete geçiyor ve böylece bu iman kfilesinin katarına, hidayete ve hayır davetçilerine katılmak istiyor.

Hz. Ömer el-Faruk (r.a.)'ın getirmiş olduğı ve uymayı zorunlu kıldığı bir şartnamesi veya kanunu vardır. Buna göre Hz. Ömer, muamele ve ilişkilerinde müslümanlarla müslüman olmayan unsurların birbirlerinden ayırd edilmesini öngörmekteydi. Zimmet ehli ile müslümanlannjıyrd edilmesini bir şartname veya genelge ile ortaya koyan Hz. Ömer, islâm toplumunun muhafazasını istiyordu.İslam toplumu bu sayede kendi başına bağımsız bir kişiliğe sahip olacak aynı zamanda bu Hanif yani tevhid dininin emrettiğı gibi" zimmet ehlinin de haklarına riayet edecektir.

Esasen Hz. Ömer'in müslümanlarla müslüman olmayan unsurların birbirlerinden fark edilmesini bir genelge ile öngörmesi, onun akide ve inancının ruhunda

meydana getirdiği derin bir duygu ve hassasiyetten kaynaklanmaktadır. O böylece bir yetkili ve sorumlu kişi olarak görevinin bilincinde olduğunu gösteriyordu. Tıpkı bir çoban gibi, ümmetin başında, ümmetten sorumlu bir kimseydi. Nitekim sahih bir hadiste bu gerçek dile getirilmiştir. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Hepiniz çobansınız ve hepiniz kendi raiyyesinden yani idaresi altındaki şeylerden sorumlusunuzdur"^{534[162]}

Beni burada zimmet ehli konusunu seçmeye bizzat sevk eden şey, zimmet ehlinin İslâm toplumunda harbî ve sözleşmelilerden farklı olarak ayrı bir konumlarının bulunmasıdır.

Öyle ki zimmîler İslâm toplumunun ortasında yetişip yaşamaktadırlar. Mutlaka bu hususta müslümanların onlardan korunabilmelerini sağlayan özel tedbirlerin bulunması ve uygulanması gereklidir. Çünkü müslümanların bunlarla bir arada bulunmaları sebebiyle, kendilerini onlara benzetme yönüne gitmemelerini sağlamış olsun. Onların arasında İslâmî şahsiyetin erimesini önlemiş olsun. Çünkü İslâm dini, müslümanların

^{534[162]} Buharı, 13/111, H.7138, Ahkâm. Müslim, İmaret, H.1829.

diğer unsurlardan çok farklı bir yerlerinin ve konumlarının olmasını, her konuda onlardan seçkin olmalarını istemektedir.

Ayrıca bu Hanif yani tevhid dininin bir vasfı da adalettir. Karşımızdaki insan kâfir de olsa, kendilerine karşı adil davranmak bu dinin gereğidir. O halde onlara adil davranmanın, sınırı nereye kadardır, bu sınırın alametleri nerede biter? Özellikle de zimmîler şayet İslâm toplumunun ortasında yaşamaya karar vermişlerse, bu sınır ne olmalıdır?

Bunun cevabını biz Hz. Ömer'in şartnamesinde veya kanunnamesinde veya genelgesinde görebilmekteyiz. Hz. Ömer (r.a.) bununla müslümanları korumayı ve zimmet ehlinin haklarını muhafazayı öngörmüştür ki, işte bu şartname elimizde bunun kanıtıdır. Şartname müslümanların himayesini getirirken, zimmîlerin haklarını da garanti ediyor. Bunun yanında zimmîlerin kesinlikle kendilerini Müslümanlardan ayıran giysilerini, dinlerini gösteren işaretlerini taşımalarını da öngörmektedir. Böylece karşımızdaki şahsın müslüman mı, yoksa bir zimmî mi -diye bir şaşkınlığa meydan bırakılmasın. Çünkü

böyle bir şeyin yapılmaması halinde karmakarışık bir toplum meydana gelir ki, bunların ne sınırlandırılmış bir yönleri ve ne de belirlenmiş bir hüviyetleri olmuş olur. İşte böyle olmaması için Hz. Ömer, şartnamesini yürürlüğe koymuştur. İbn Teymiyye'nin de ifade ettiği gibi, bu artlar şu hükümleri ihtiva etmekte idi: Şuurla, giyimde, isimlerde, bineklerinde konuşmalarında mutlaka bir farklılık olması gerekiyordu. Çünkü amaç islâm toplumunda yaşayanların birbirinden ayırd edilmesi idi. Evet bu ve benzeri konularda müslümanın kâfirden ayırd edilmesi, birinin ötekisine görünürde benzememesi içindi. Fakat Hz. Ömer işin sadece yüzeysel kalanıyla ilgileniyor değüdi. Kısaca müslümanları kâfirlerden ayıran özellikler gerçekleşti ve iş bitti, demiyordu. Aksine Hz. Ömer (r.a.)'e göre hemen bütün hususlarda, hidayet ve yol oîarak değerdendirilen her hususta müslümanların diğerdlerinden farklı olması gerekiyordu. Durum böyle olunca da, mutlaka bu konuda müslümanlar tarafından bir icman, kesin kararın olması gerekiyordu.

Yapılacak olan icma, müslümanların dış yönleri itibariyle kâfirlerden hemen ilk karşılaşılmada

tanınmalarının sağlanması, onlara kendilerini benzetmeyi bırakmaları, terketmeleri. Gerçekten iki Ömer gibi hidayet bayrağını omuzlamış bulunan Emirler (liderler) ve daha niceleri bu konuda pek titiz hareket etmişler ve bunun gerçekleştirilmesi için çaba sarfetmişlerdir. Çünkü amaçlarına kavuşabilme ancak böyle sağlanır.

Yine şartnamede yer alan başka birtakım hükümlerde, dinlerinin mi | rı-ker olan şeylerini gizlemeleri, bunları açık bir şekilde yapmamaları onlardan isteniyordu. Meselâ açık bir şekilde içki içmekten menediliyorlardı. Kilise çanlarını açık olarak çalamazlardı, bayramlarda ateş yakmaya izin verilemezdi. Bu şartnamede yer alan yasaklardan bazıları şöyleydi: Dinlerinin şiarı kabu! edilen şeyleri de gizli yapacaklardı. Meselâ kitaplarını okurlarken sessiz olacaklardı. Diğer bir husus ise şöyleydi: Bu kimselere ikram olunmayacak ve bunların küçük düşürülmesi sağlanacaktır. Çünkü şariat bunların aşağılanmasını emretmektedir.^{535[163]}

Şimdi biz burada Hz. Ömer (r.a.)'in bu şartnamesini olduğu gibi sunmak isteriz:

^{535[163]} İbn Teymiyye, İktizau's-Sırat, s.122-124.

Süfyan-i Sevri Mesruk'tan Abdurrahman b. Ganem yoluyla rivayet ediyor. Abdurrahman b. Ganem demiştir ki:

"Ben, Hz. Ömer (r.a.), Şam hıristiyanlarıyla barış antlaşması yaptığı zaman, Hz. Ömer için kâtip olarak yazmışım. Hz. Ömer bu yazısında onların şu şartları yerine getirmelerini öngörüyordu:

Kendi şehirlerinde ve şehirlerinin çevresinde herhangi bir manastır, bir kilise, bir kalaye (papaz veya piskopos yurdu), bir rahip mabedi yeniden inşa etmeyeceklerdir. Harabe haline gelmiş olanlarını yenilemeyeceklerdir. Müslümanlardan herhangi bir kimse gelip kiliselerinde kalıp barınmak istediğinde, onları buralarda yeyip içmekten, rahatlarını teminden üç gün engellemeyeceklerdir. Herhangi bir casusu barındırmayacaklardır. Müslümanları aldatmak, onlara tuzak hazırlamak gibi gizli bir işe girmeyecekler ve gizlemeyeceklerdir. (İslâmı kabul etmedikleri müddetçe) çocuklarına Kur'an öğretmeyeceklerdir. Herhangi bir şirki açık ve aleni olarak işlemeyeceklerdir. Eğer yakınlarından herhangi birisi müslüman olmak isterse, buna mani

olmayacaklardır veya müslümanlara saygı ve tazim belirtmek isterlerse, karşı çıkmayacaklardır. Eğer bunlar müslümanların meclisinde kalmak isterlerse, orada oturmalarına izin vereceklerdir. Giyimlerinde herhangi bir şekilde müslümanlara benzemeyeceklerdir. Müslümanlara ait künyeleri taşımayacaklardır. Hayvanlarına eğer takmayacaklardır, kılıç kuşanmayacaklar, içki satmayacaklardır (İçki alım satımı yapmayacaklardır). Başlarının ön taraflarını .traş edecekler, kesecekler, nerede olurlarsa olsunlar, kendilerine özgü giyimlerini giyecekler, zünnarlarını takınacaklar, haçlarından ve kitaplarından herhangi bir şeyi müslümanların bulundukları yollarda açık bir şekilde taşımayacaklardır. Ölülerini müslümanlara yakın yerlerde gömmeyecekler (İslâm mezarlığından uzak olacaklar), çanlarını çok hafif bir şekilde çalacaklar, müslümanların bulundukları yerlere yakın olan kiliselerde seslerini yükselterek okumayacaklar, bayramlarında şamata yaparak ortaya çıkmayacaklar, ölülerinin olması halinde bağırıp çağırmayacaklar, beraberlerinde bir ateş yakmayacaklar, içinde müslümanın hakkı bulunan bir köleyi satın almayacaklardır.

Bu şart kılınan şeylerden herhangi birisine aykırı davranmaları halinde, bundan böyle zimmetlikleri kabul edilmeyecektir. İnadçı halka ve isyancılara karşı uygulanan müeyyideler bunlar hakkında da, Müslümanlar tarafından uygulanacaktır.^{536[164]}

Hz. Ömer (r.a.)'in bu şartnamesi başka yollardan da rivayet olunmuştur. Hemen hepsi yukarıda anlattığımız konularda birleşmektedir. Bunun içindir ki İbn Kayyım (rh), bunun farklı rivayetlerine rağmen şu ifadelere yer veriyor:

"Bu şartların şöhret bularak yaygınlık kazanması, isnadına nerede ise ihtiyaç duyulmamaktadır. Çünkü bütün imamlar bunu kabul etmişler, bunu kitaplarında zikretmişler, delil ve hüccet olarak göstermişlerdir. Hz. Ömer'in bu şartnameleri dillerde ve kitaplarda durmadan dolaşmaktadır. Nitekim Hz. Ömer (r.a.)'den sonraki halifeler de bunu uygulamışlar ve bununla amel etmişlerdir.^{537[165]}

Sübhanellahü!!

Aman Allah'ım! Dünkü zirveye varan durum ile,

^{536[164]} İbn Kayyım, Ahkamu ehli'z-Zimme, 2/661-662, 668.

^{537[165]} İbn Kayyım, agk. 2/663

bugün sel üzerindeki bir köpük gibi yaşamamız arasındaki açık ve belirgin farkı bir görün. Bugün yeryüzünde hemen herkese yaltaklanıyor, kâfirlerin ve dinsizlerin arkasında şaşkın şaşkın yürümekteyiz. Dünkü gün ile bugünküsü arasında ne de ulaşılamayacak bir fark var? Bugünün müslümanı bütün bunlara rağmen halen kendisini müslüman saymaktadır.

O neslin sahip bulunduğu izzet, şeref, kuvvet ve Rabbani hakimiyet nerede? Günümüz Müslümanlarının kör bir taklitçilikle peşlerine takılıp gittikleri, hizasında yürümeye çalıştıkları kimseler ve düştükleri zaaf nerede?

Baktığın zaman şunu göreceksin: Günümüz müslümanları, haklarında yukarıdaki şartlar uygulanan zımmîlerin derecesine düşmüşlerdir.

Acaba günümüz müslümanları kâfirlerin zımmîleri midirler?

Bana öyle geliyor ki, ileri sürdüğüm son durum farzedilmiş olsa, inanın ki, günümüz müslümanları, dünkü zımmîler kadar bile bir değere ve öneme sahip değiller. Dünkü zımmîler, İslâm'a göre zelil görülmektedirler, belirli giysileri giyme zorunlulukları

vardı, belli yerlerde bulunma mecburiyetleri bulunuyordu. Evet onlar böyle idiler.

Halbuki günümüz müslümanları, dinsiz doğuya ve kâfir batıya tabi olmaları yüzünden, sırf müslümanlıkları sebebiyle aşağılanıyorlar, zillet içinde bulunuyorlar ve önemsenmiyorlar. İslâm düşmanlarının sahip bulunduğu şeylere hayretler ve şaşkınlıklar içinde bakıp bunlara önem veriyorlar, bu ümmetin eskilerinin sahip bulundukları ve yaşadıkları tüm şeyleri alaya ve eğlenceye alıyorlar.

Bugünkü müslümanlar böyle devam ettikleri sürece, Allah nezdinde değer bakımından en aşağılık olurlar. Çağdaş devletler toplumunda herhangi bir şekilde sözleri dinlenmez, çünkü en aşağılık olmuşlardır. Onlara heybet verecek, onları ürkütecek güçlerine sahip değillerdir.

Samimi ve dosdoğru olan müslümanın görevi, uyanık müslümanın vazifesi, İslâmın esasını, özünü kavramış bulunan gerçek idrak sahibi müslümanın ödevi, ayağının nereye bastığını bilmektir, sevgisini ve muhabbetini kime vereceğini, kime velayet yetkisi sunacağını idrak etmektir. Müslüman bilmelidir ki, Allah'ın düşmanlarını sevmek, onlara dostluk göstererek velayet yetkisini vermek,

kendisini onlara benzetmek imanının doğ-ruluğ-uyla bağdaşamaz. Bunu yapanlar, sadece bir iddia ve sözde ifade ile müslüman olanlardır. Böylesi bir iddia ne yalan bir iddiadır.

İslâm alimleri, müslümanların içine sonradan sızabilecek herhangi bir şeyden onları korumak için, müsîümanın müsamahasını kötüye kullanıp müslümanlara kötülük yapmak için harekete geçmelerini Önlemek amacıyla, hangi hallerde zimmîlerle antlaşmanın geçersiz olduğunu kesin bir dille açıklamışlardır. İşte bu maddeleri şöylece sıralamak mümkündür. Zimmîlerin antlaşma ve sözleşmeleri aşağıdaki hallerde geçersizdir

1- Müslümanlarla savaşanlara ve müslümanları öldürmeye yardımcı olmak. Kadın veya erkek bir müslümani öldürmek.

2- Müslümanlara ait yollar kesmek.

3- Müşrik ve kâfirlere ait casusları barındırmak, yataklık etmek. Yazmak suretiyle veya bir başka yoldan müşrik ve kâfirler adına casuslukta bulunmak.

4- Bir müslüman kadınla zinada bulunmak veya nikâh adı altında ona yakın olmak.

5- Müslümanları dinlerinde fitneye sokmak.

6- Allah'a ve Hz. Peygamber (s.a.v.)'e dil uzatmak, hakarete bulunmak.^{538[166]}

Zımmîlerin Allah'a, Rasûlüne, Allah'ın kitabına, dinine dil uzatmak suretiyle ahidlerini bozmalarına ilişkin deliller oldukça fazladır. Bütün bu deliller böyle bir kimsenin kesinlikle öldürülmesini emretmekte, katlinin vacip olduğunu bildirmektedir. Böyle bir fiili bir zımmî veya müslümanın işlemesi halinde öldürülmesi vaciptir. Konuya ilişkin deliller Kitap'tan, Sünnetten, Sahabeye ait icmalardan, tabiine ait icmadan oldukça fazladır. Ayrıca kıyas yoluyla da bir hayli delil vardır.^{539[167]}

İkitaptan (Kur'an'dan) Delil

Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Eğer onlar sözleşme yaptıktan sonra, yeminlerini bozar ve dininize dil uzatırlarsa, küfrün o Önderleriyle savaşın (çarptırın, hemen öldürün). Çünkü onlarda yeminlerine uyma diye bir şey yoktur. Olur ki (böylece

^{538[166]} İbn Teymiyye, "es-Sarimu'l-Meslûl Alâ Şatimi'r-Rasûl", s.5-26.

^{539[167]} Bak. Önceki kaynak.

onlara tabi olanlar) cayarlar."

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"Kitap ehlinden Allah'a ve ahiret gününe iman etmeyenler, Allah'ın ve peygamberinin haram kıldığını haram saymayanlar ve hak dîn olan "İslâm"i din edinmeyenlerle, boyun eğip kendi elleriyle cizye Verinceye kadar savaşın." (Tevbe, 9/29)

Bir başka âyette de Allah (cc)şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz Allah'a karşı gelen ve Rasûlüne eziyet edenleri Allah, dünyada da ahirette de lanetlemiş ve onlar için hor ve hakir yapan bir azap hazırlamıştır. Mümin erkeklere ve mümin kadınlara, yapmadıkları bir şeyden ötürü eziyet edenler, şüphesiz İftira etmişler ve apaçık bir günah yüklenmişlerdir." (Ahzab, 33/57-58)

Sünnetten Delil

Şa'bî Hz. Ali (r.a.)'den rivayet etmiştir. Bu rivayete göre:

"Yahudi bir kadın Hz. Peygamber (s.a.v.)'e sövüp dil uzatıyordu, küfrediyordu. Bu kadını (sahabeden) bir adam

boğup öldürdü. Hz. Peygamber (s.a.v.) bunun kan davasını iptal etti, geçersiz kıldı.^{540[168]}

Yine bir başka delil. Bunu da îkrime (r.a.), Abdullah b. Abbas (r.a.)'tâ ı rivayet etmektedir. Bildirdiğine göre: "Bir âmânın, bir ümmü veledi, (kendisinden çocukları olan bir cariyesi) vardı. Bu kadın Hz. Peygambere dil uzatıp küfrediyordu. Adam kadını menediyor ve fakat kadın vazgeçmiyordu, onu azarlıyor, ancak o bundan anlamıyordu. Yine bir gece, bu kadın Hz. Peygamber (s.a.v.)'e sövmeye ve dil uzatmaya başladı. Adam da (yanında bulunan) bir kargıyı alıp, bunu kadının karnına sapladı, kadın ölünceye dek, buna yaslandı durdu. Kadını öldürdü. Sabah olunca, durum Hz. Peygamber'e anlatıldı. Bu arada insanları da topladı. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Bu kadını öldüren kimse, gerçekten bana inanıyorsa, ayağa kalksın." Bunun üzerine âmâ olan zat ayağa kalktı ye sallana sallana insanları yararak gelip Hz.

^{540[168]} Ebû Davud, sünen, Hudûd, H. 4362- Darekutnî, Hudûd, 3/112, H.102. Hafız "Bülûğulmeram" da, ravilerinin sika olduğunu belirtiyor. Bk. Muğnî'nin taliki, 3/112. Hadisi İbn Batta da Sünen'inde zikretmiştir. Hadis muttasıl bir hadistir. Çünkü Şa'bî, Hz. Ali'yi görmüştür. Kendisi Hz. Ali zamanında yaklaşık yirmi yıl bulunmuştur. Öte taraftan şayet hadis mürsel bir hadis ise -çünkü Şa'bî'nin Hz. Ali'den duyması uzak bir ihtimaldir- bu, yine de bir hüccet ve delil sayılmaktadır. Hem de uygun olan bir hüccet. Çünkü bunlara göre Şa'bî'nin mürselleri sahihtir. Zira Şa'bî yoluyla bilinen ne kadar mürsel varsa, hepsi de sahih olarak gelmiştir. Bak. İbn Teymîyye, "es-Sarim", s.61.

Peygamber'in huzurunda oturdu ve dedi ki:

"Ey Allah'ın Rasûlü! O kadının sahibi benim. O kadın hep sana dil uzatır, küfredip dururdu, ben onu menettim, anlamadı; azarladım fakat vazgeçmedi. Benim o kadından iki tane de oğlum var. İkisi de inci gibidirler. O benim esimdi. Dün yine sana dil uzatmaya ve küfretmeye başladı. Bunun üzerine ben de şişi aldım ve karnına batırdım, onu öldürünceye dek, üzerinde yaslandım durdum."

Bu durum karşısında Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Şa-hid olun, o kadının canı hederdir (bir hakkı yoktur)."^{541[169]}

Sünnetten bir başka delil: Şafiî bununla ihticac etmiş, bunu delil göstermiştir. "Bir zımmî şayet sövecek olursa, dil uzatırsa, Öldürülür. Bunun zimmetle ilgili hakları da kendiliğinden kalkmış olur. İşte bir yahudi olan Kâ'b b. Eşref kıssası buna örnektir."^{542[170]}

Sahabenin icmaından delil ise şöyledir:

Bu gibi hususlar kendilerinden müteaddid meseleler sebebiyle anlatı-la gelmiş, bunlardan hiç birisi de bunu red

^{541[169]} Ebû Davud, Sünen, Hudûd, 4361. Nesaî, Sebbünnebiy, 7/108. Hadisin isnadı hasendir.

^{542[170]} Buharı, Meğazî, 4037, Müslim, Cihad, H.1801.

ile karşılamamıştır. Dolayısıyla bu icma halini almıştır. İşte buna bir örnek: Olay Yemame ve Yemame bölgesinde emirlik görevinde bulunan Muhacir b. Ebu Ümeyye'ye dayandırılmaktadır.^{543[171]}

"İki şarkıcı kadından birisi Hz. Peygambere şarkılarıyla hakarete bulunuyordu. Emir bunun elini kesti, ayrıca bu kadının ön ait ve üst ikişer dişini çıkardı. İkinci kadın ise şarkılarında müslümanlara hakarete bulunuyordu. Bu kadının da eli kesildi ve üst ve alt ön dişlerinden ikişer tanesi çıkarıldı. Bunun üzerine Hz. Ebu Bekir (r.a.) ona şöyle yazdı:

"Beni mutlu edip sevindiren bir iş yaptığın bana ulaştırıldı. Hz. Peygam-ber'e dil uzatan ve hakarete bulunan kadın hakkında yaptığını öğrendim. Şayet sen bu konuda beni geçmemiş olsaydın, mutlaka ben sana iki kadının öldürülmesini emredecektim. Çünkü peygamberler için cezalandırılacak olanların had cezalan başkalarınınkine benzemez. Kim müslümanlardan böyle bir şeyi yapacak olursa o kişi mürted olmuş olur,

^{543[171]} Muhacir b. Ebû Ümeyye b. Abdullah b. Amr b. Mahzûm Kareyşî olup mahzum kabilesindendir. Peygamberimizin hanımı annemiz Ummü Seleme'nin erkek kardeşidir. Zübeyr diyor ki: Müşriklerle birlikte Bedir savaşına katılmıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.), kendisini Sana'daki sadakalar üzerinde vali olarak görevlendirdi. Sonra da Hz. Ebû Bekir kendini vali olarak atadı. (el-İsabe, 3/465).

antlaşmalı veya sözleşmelilerden de kim bunu yapacak olursa, o da muhariptir, sözünde durmayandır.^{544[172]}

Hz. Ömer (r.a.) zamanında Kitap ehlinden bir adam, Hz. Ömer'in Şam'a girdiği sırada kendisine gelir. Üstü ve başı yara bere içindedir. Hz. Ömer (r.a.) bunu görünce kızar, hemen Ayf b. Malik'in huzura getirilmesini emreder.^{545[173]} Çünkü zımmîyi bu duruma getiren Eşcaîli Avf b. Malik'tir.

Hz. Ömer (r.a.), onu bu duruma sokmasının sebebini kendisine sorunca, cevap olarak der ki:

Bu adamı bir eşek üzerindeki müslüman bir kadını çektiğini, hayvana dürterek huysuzlaşmasını sağlayıp kadını hayvandan düşürmek istediğini gördüm. Kadın bu şekilde düşmeyince, bu defa kadını itti ve kadın düştü, kadının üzerine abandı ve üzerinde yattı. Hz. Ömer, dediklerini doğrulaması için bana kadını getir, dedi. Avf ona gitti, beraberinde kadının babası ve kocası geldiler, Avf'ın anlattığının aynısını Hz. Ömer'e aktardılar. Hz.

^{544[172]} İbn Teymiyye, "es-Sarim..." s.200.

^{545[173]} Avf b. Malik el-Eşcaî için Vakıdî der ki: Hayber senesinde müslüman olmuştur. Humus'a gelmiştir. Başkası da şunları söylüyor: Mekke'nin fethine şahit olmuş, fetihle bulunmuş ve Eşcaîlerin sancağını taşımıştır. İbn Sa'd ise şunları söylüyor: Hz. Peygamber (s.a.v.) bununla Ebû Derdâ'yı kardeş yapmıştır. H.73'te Abduime-lik'in hilâfeti döneminde vefat etmiştir. (el-İsabe, 3/43).

Ömer (r.a.), yahudinin idam edilmesi için emretti ve yahudi de asıldı. Sonra da Hz. Ömer (r.a.) şöyle konuşmuştur: "Biz böyle bir şey yapasınız diye sizinle barış antlaşması yapmadık." Devamla demiştir ki:

"Ey insanlar! Hz. Muhammed (s.a.v.)'in zimmeti hususunda Allah-dan korkun. Onlardan kim bu adamın yaptığı gibi bir iş yapacak olursa, onun için bir zimmet ve anlaşma yoktur."^{546[174]}

Kıyastan Delîl

Bunu da birkaç yönden ele alacağız.^{547[175]}

Birincisi: Doğrusu bizim dinimizin ayıplanması, peygamberimize hakaret edilmesi bize karşı açılmış bulunan bir mücahededir, bir muharebe ve savaştır. Bu da ahdi bozmak için yeter sebeptir. Çünkü ahdin bozulması bize karşı açılmış olan bir mucahede, muharebe gibidir. İşte bu ve benzeri durumlarda hiç tereddütsüz yapılması gereken yapılır.

İkincisi: Bizimle onlar arasındaki mutlak manadaki bir

^{546[174]} Ebû Ubeyd, "el-Emval", s.235-236.

^{547[175]} İbn Teyfmyye, "es-Sarim..." s.206-209.

ahid ve antlaşma, onların bizim dinimize dil uzatmamalarını, hakarete bulunmamalarını, bu konuda dikkatli olmalarım da ierin Dinimize açık bir şekilde dil uzatmaktan, peygamberimize açıkça hakaretten uzak duracaklardır. Nitekim kanlarımıza, canlarımıza karşı da temkinli olacaklar ve bize karşı savaşır duruma geçmeyeceklerdir.

Üçüncüsü: Allah (c.c), bize, Peygamberine saygı göstermemizi ve tazimde bulunmamızı farz kılmıştır. Hz. Peygamberi tazim etmek demek, dinine yardımcı olmak, karşı gelenlerine de mani olmaktır. Saygı ve tevkı-ri ise: Ona tazimde ve saygıda kusur etmemektir. Bu da hemen her yoldan onun ırzını korumayı gerektirir. Zimmet ehli peygamberimize hakaret eder, bunu da bize duyurur olduğu bir halde, kendileriyle musalaha ve antlaşma yapmamıza izin yoktur, böyle bir şey caiz değildir. Çünkü şayet biz onları bu gibi durumlarında serbest bırakacak olursak, bizim Hz. Peygamber (s.a.v.)'e karşı olan görevimizi yapmadığımız ortaya çıkar.

Kâfirlerin Girmelerinin Yasaklandığı Yerler

Birtakım yerler var ki buralara Allah düşmanlarının girmeleri ve buralarda ikametleri yasaktır. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Sonra Allah, bunun ardından yine dilediğinin tevbesini kabul eder. Zira Allah bağışlayan, esirgeyendir." "Ey iman edenler! Müşrikler ancak bir pisliktir. Onun için bu yıllarından sonra Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan korkarsanız, biliniz ki, Allah dilerse sizi kendi lütfundan zengin edecektir. Çünkü Allah iyi bilendir, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/27-28)

Burada konumuzla ilgisi olan âyet, tevbe 28. âyetidir. Bu âyetle ilg olarak İfav tarafından yayınlanan mealde, şöyle bir açıklama görmekteyiz. Konuyla ilgisi dolayısıyla aynen aktarıyoruz:

"Müşriklerin Mescid-i Haram'a yaklaştırılmalarının sebebi ekonomik olduğundan ayette buna dikkat çekilerek zenginliğin Allah'ın lütfü olduğu, binaenaleyh pis olan müşriklerin Mescid'e yaklaştırılmaları yoluyla maddî çıkar

aramanın uygun olmayacağı ihtar ediliyor.

Buradaki Mescid-i Haram'dan maksadın bütün mescidler olduğu, dolayısıyla müşriklerin hiçbir mescide girmelerinin caiz olmayacağı görüşünü hesaba katarsak, bugün camilerimizin yaşadığı vakıayı bu âyet ışığında daha iyi anlarız."

Ebû Hüreyre (na.)'den rivayete göre demiştir ki: Bizler Mescid'de bulunduğumuz bir sırada, Hz. Peygamber (s.a.v.) yanımıza çıkageldi de şöyle buyurdu: "Yahudilere gidin!" Biz de birlikte çıkıp, Beytülmedaris denilen yere kadar geldik. Hz. Peygamber (s.a.v.) kalktı ve onlara şöyle seslendi:

"Ey yahudi topluluğu! Müslüman olun ki, kurtulasınız." Onlar da: "Ey Eba'l-Kasım! (Peygamberimizi kasdederek, künyesiyle çağırdılar) sen tebliğ ettin, dediler. Hz. Peygamber (s.a.v.) yine kendilerine dedi ki: "Ben bunu istiyordum" yine devamla buyurdu ki: "Müslüman olun ki, kurtulun." Onlar da: "Ey Eba'l-Kasım, sen tebliğ ettin" diye cevapladılar. Hz. Peygamber de, istediğim bu idi, buyurdu. Sonra Rasûlüllah (s.a.v.) onlara karşı sözünü üçüncü kez tekrarladı da şöyle buyurdu:

"Şurasını iyi bilin ki, topraklar (arz) Allah ve Rasûlüne aittir. Ben sizi bu topraklardan sürmek istiyorum, sizi bu topraklardan çıkaracağım. Kim malımdan bir şeyler bulmak (almak) istiyorsa, onu satsın. Yoksa şu hususu iyi bilmelisiniz ki, toprak (arz) Allah ve Rasûlüne aittir."^{548[176]}

Yine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:
"Müşrikleri Arap yarımadasından çıkarın."^{549[177]}

Yine Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyuruyor:

"Yahudileri ve hristiyanları kesinlikle Arap yarımadasından çıkaracağım. Orada yalnızca müslümanlar kalıncaya kadar onlardan bir tek kimse koymayıp çıkaracağım."^{550[178]}

Sunduğumuz bu açık ve seçik deliller, nasslar ve daha başkaları, İslâmın kendi ümmetini ne derece korumaya itina ettiğini, titiz davrandığını göstermektedir. Müslümanların kâfirlerden gelebilecek tehlikelerden arındırılmasını, onlarla beraber yaşamaktan doğabilecek tehlikelerden korunmalarını ortaya koymaktadır. Zira onlarla beraber olmak, onlara sevgi göstermeye, velayet

^{548[176]} Buharî, ikrah, H.6944. Müslim, Cihad, H.1765.

^{549[177]} Buharî, Cihad, H.3053. Müslim, Vasiyyet, H.1637.

^{550[178]} Müslim, Cihad, H.1767.

vermeye kadar işi götürür ki Allah (c.c.) bunu menetmiştir.

İmam Şafiî (rh) der ki: Müşrik ve kâfirler Hicaz bölgesinden men olunurlar. Buraları da Mekke, Medine, Yemame ve bunlara bağlı köylerdir. Hicazın harem dışındaki bölgelerine ise, ehl-i kitap olsun veya başka kâfir ve müşrikler olsun, bunların hicaz bölgesini vatan edinmelerine ve ikametlerine izin verilmez, bundan menedilirler. Ancak İmamın yani devlet başkanının izniyle herhangi bir maslahat ve iş gereği girişleri mümkün olabilir. Meselâ elçilik görevini yerine getirmeleri veya müslümanların ihtiyaç duydukları eşyayı oralara taşımaları gibi.

Şayet o bölgeye fazlaca bir ihtiyaç duyulmayan bir ticaret için girilecekse, sadece o ticareti için alabileceğini alacak kadar izin verilir. Üç günden fazla da orada kalınmasına izin verilmez.^{551[179]}

İmam Şafiî'nin sözüne İbn Kayyım şunları ilave ediyor: "Mekke'nin haremine gelince, buraya hiçbir şekilde girmelerine izin verilmez. Meselâ buraya herhangi bir elçi de gelse, İmamın (devlet başkanının) buraya giriş

^{551[179]} İbn Kayyım, "Ahkamu Ehli'z-Zimme", 1/184. Ebû Ubeyde, "el-Emvai", s.90.

izni vermesi caiz olamaz. Ancak gelen elçiyle ilgili durumu vali veya kendisine güvendiği biri tarafından bildirilir. Medine haremine gelince, buraya bir elçilik, ticaret veya herhangi bîr metân taşınmasıyla ilgili olarak giriş izni için bir engel yoktur, buraya girmesine bu sebeplerden ötürü mani olunmaz, izin verilir.^{552[180]}

Bîr İtiraz Ve Bir Cevap

Denilebilir ki: Her şeyden münezzehtir olan Allah (cc.) müşrikleri Mescid-i Haram'dan, buraya yaklaşmaktan menetmiştir. Kitap ehlini buradan menetmiş değildir. Nitekim Hacc-ı Ekber gününde, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in müezzini şöyle seslenmiştir:

"Artık bu yıldan sonra hiçbir müşrik haccetmeyecektir." O gün hacceden müşrikler, puta tapanlardı. Kitap ehli değillerdi.^{553[181]}

Buna verilecek cevap şöyledir: Bu hususta iki görüş ileri sürülmektedir. Kitap ehli de müşrik lâfzı içinde yer alır mı, almaz mı? Evet bu hususta iki görüş vardır.

^{552[180]} İbn Kayyım, agk. 1/185.

^{553[181]} Agk. 1/188.

Abdullah b. Ömer (r.a.) ve başkaları şöyle diyorlar: "Kitap ehli de müşriklerdendirler." Abdullah b. Ömer (ra.) bu hususta der ki: "Mesîh İsa Allah'ın oğludur ve Üzeyir de Allah'ın oğludur, demekten daha büyük bir şirk bilmemekteyim. Zira Allah (c.c), bunlar için şöyle buyurmaktadır:

"Onlar, hahamlarını, papazlarını ve Meryemoğlu İsa Mesih'i, Allah'dan başka Rab-ler edindiler. Halbuki onlar, ancak 'bir tek' olan ve kendisinden başka ilâh olmayan Allah'a ibadet etmekle emrolunmuşlardı. Allah, onların koştukları ortaklardan münezzehtir." (Tevbe 9/31)

İkinci görüş ise: Kitap ehli, müşrik lâfzı içinde düşünülemezler. Çünkü Allah (c.c), aşağıdaki âyetinde onları müşriklerden saymamaktadır. Rab-bim şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz îman edenler, yahudiler, hırisûiyanlar ve sabi-îlerden Allah'a, iman edenler."

(Bakara, 2/62)

İbn Teymiyye diyor ki: Gerçek olan şu ki, bunların dinlerinin asıl ve temeli tevhid dinidir. Bunlar asıl itibariyle müşriklerden değiller. Şirk, sonradan buna dahil

edilmiştir. Dolayısıyla bu sonradan olma durum sebebiyle bunlar müşriklerdendirler, yoksa dinlerinin aslı ve temeli itibariyle bunlar müşrik değildirler. Bunun âyetin lâfzına dahil olmadığı takdir ed: lip düşünülse bile, mana itibariyle umumu bakımından dahil olduğu gerülür. Çünkü bunlar necistirler. Dolayısıyla illetinin, yani sebebinin umuş mi olması bakımından, hüküm de umum, yani genel olmuş olur.

"Bütün sahabe ve müctehid imamlar: "Bu yıllarından sonra onlaj Mescid-i Haram'a yaklaşmasınlar." (Tevbe, 9/28) âyetine dayanarak diyorlar ki, bundan maksad Mekke'nin tümü haremdir. Yoksa bunlarda sadece birine tahsis edilmek değildir. Yani bizzat tavaf olunan mescid manasına değildir. Bu âyet nazil olduğu sırada, yahudiler Hayber'de ve çevresinde yaşıyorlardı. Bunlar Medine'ye sokulmaktan menedilmiyorlardı.^{554[182]}

^{554[182]} Agk. 1/189.

7. BÖLÜM

MÜSLÜMANLARIN GAYRİ MÜSLİMLERLE MUAMELELERİ

Bu konu üç başlık altında ele alınacaktır.

1- Muvalat ile hüsnü muamele arasındaki fark:

Dinlerin Birbirlerine Yaklaştırılması Hakkında Birkaç Söz

Bu meseleyi ele alıp açıklamak noktasında gerçekten zorlanıyorum. Çünkü işin gerçek, doğru ve hak olan yönü ile, yanlış kavranılan yönü arasında kalmış bulunmaktayız. Bunun için de işin gerçeğini anlatmakta adeta

bocalıyoruz. Zira bu meselede hak ile batıl hep birbirine karıştırılmış bulunmaktadır. Hele benim gibi henüz ilim talebinde olan bir kimse, ilim dallarında isim yapmış büyük zevatın yaptıkları karşısında donup kalmaktadır. Hepsi de haçlıların ve yahudilerin yönetmiş oldukları bu tuzağa düşmektedirler. Çünkü sözü edilen

haçlılar ve yahudiler bu dinin düşmanıdır. Bu yüce daveti yüklenen kimseler yaptıklarıyla adı geçen grupların tuzağı içinde bulunmaktadır.

İddia edilen ve dinlerin birbirlerine yaklaştırılması, dinlerin birbirlerine olan düşmanlıklarının son bulması gibi hareketlerin gerisinde müslümanların belirgin özelliklerini kaybetmeleri amaçlanmaktadır. Bu bulanık davet içerisinde müslümanın şahsiyetinin erimesi amaçlanmaktadır.

Biz öncelikle şunu tesbit etmek zorundayız. Allah'ın peygamberlerine indirmiş olduğu semavî risaletlerin tümü, bir tek Allah'a ibadete ve kulluğa insanı çağırır. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Andolsun ki, biz, Allah'a kulluk edin ve Tağut'tan sakının, diye emretmeleri için her millete, bir peygamber gönderdik." (Nahî, 16/36)

Bizim bilmediğimiz ve Rabbanî hikmet gereği, değişik şeriatlerle Rab-bim peygamberler göndermiştir.

Ancak son peygamber olarak gönderilen Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ri-saletinden önceki risaletlerde insanlar eliyle birçok değiştirmeler, tahrif ve tebdiller

olmuştur. Rabbim bunun için de şöyle buyurmaktadır:

"Elleriyle kitabı yazıp sonra onu az bir para karşılığında satmaları için Bu Allah kalındandır'diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıklarından ötürü vay haline onların! Ve kazandıklarından ötürü vay haline onların."
(Bakara, 2/79)

Allah'ın dilemesi ve hikmeti gereği, Abdullah oğlu Muhammed'in risaletinin bu bakımdan önceki tüm risaletlerin sonucu olmuş ve kendisinden önceki tüm şeriatleri neshetmiş, hükmünü yürürlükten kaldırmıştır.

Burada bir konuya açıklık getirmek isteriz. Dinler arasında yaklaşma fikrini ve düşüncesini savunanların bizzat kendi ağızlarından, görüşlerinden bazı ifadelerini sunmak isterim. Çünkü bunlar aynı zamanda bizzat yaptıkları bu davranışlarıyla, İslama ve bütün insanlığa hizmet ettiklerini iddia etmektedirler.

Mustafa Merağî'nin dünya dinler kongresine gönderdiği bir bildirisi vardır. Burada şu düşüncelere yer vermektedir:

"İslâm dini, müslümanların kalplerinden dini bakımdan olan kini söküp atmıştır. Halbuki öteki semavî

din bağılıları böyle değildir. İslâm dini, aynı zamanda insan nevinin bireyleri arasında evrensel beraberliği kabul etmektedir. İslâm dini, dinlerin yanyana varlıklarını sürdürmelerine de bir engel oluşturmamaktadır"⁵⁵⁵[183]

Prof.Muhammed Ebu Zehra ise şunları söylemektedir;

"Mademki dinler farklı farklıdır. O halde her din mensubu, kendi dinine hikmet ve öğütle davette bulunmalıdır! Gerçeklere kulaklarını tıkamaktan uzak ve bir taassuba kapılmaksızın, zorlamaya gitmeksizin ve hüccet ve delil sunmaksızın hikmetle ve öğütle davetini yürütmelidir."⁵⁵⁶[184]

Dr.Vehbe ez-Zuhaylî de der ki: "İslâm'ın amacı, kendisini insanlara sunarken, dünyanın evrensel tek dini olmak değildir. Çünkü bütün bunlar sonuçsuz bir gayrettir, varlık sünnetine karşı bir mukavemettir ve ilahî iradeye karşı andlaşmaktır."⁵⁵⁷[185]

Adı geçen bu zatlar, Kur'an-ı Kerim'in bunlar için tesbit edip bildirdiği hükmü unutmuş görülmektedirler. Çünkü Kur'an bunların bazısının bazısına dost olduğunu,

⁵⁵⁵[183] Dr. Vehbe Zuhaylî, "Asaru'l-Harb Fil Fıkhi'l-İslâmî", s.63. Bu zat, Kur'an'ın bazı ayetlerini yorumlarken hep işi bu noktaya getirir. Öyle konuşur ki, alimler ve talebeler bir yana, sıradan tevhid erbabının bile kabul edemeyeceği şeyler konuşur durur.

⁵⁵⁶[184] el-Alakatu'd-Devliyye Fil İslâm", s.42.

⁵⁵⁷[185] Asaru'l-Harb", s.65.

birbirlerini himaye edip koruyacaklarını ve müslüman topluma karşı savaşmada, aleyhlerine davranmada bir ve beraber olduklarını bildirmektedir. Bu, onlar için sabit ve kesin olan bir durumdur. Onlar, müslümandan sırf dini için intikam almaktadırlar. Onlar müslümanlar, dinini bırakıp kendilerinin dinine ve yaşayışına geçmedikçe hoşnud kalmazlar.

Bu ne basitlik ve ne gaflettir ki, hem bizim için, hem onlar için bir tek yol varmış, biz temkin için ve din adına bu bir tek yola girecekmişiz. Evet kâfirlerin ve dinsizlerin önünde bunu böylece kabulleneceğiz! Savaş İslama karşı sürdürölüp dururken onlar kâfir ve mülhidlerle birlikte yer alacaklar öyle mi? Bundan daha basitlik ve daha büyük gaflet olamaz. Bu basitlik veya iyi niyet diyor ki: Biz elimizi kitap ehlinin eline koyabilir ve böylece maddenin ve ilhadın (dinsizliğin) karşısında durabiliriz. Çünkü hepimiz birer din sahibiyiz, din ehliyiz. Evet gerekçeleri bu olan basit düşünceli kimseler, Kur'an öğretisini ve talimini büsbütün unutmuş görünmekte, tarihin bize öğrettiklerini de bunlar unutmuş gözüküyorlar. Bu kitap ehli ki, onlar kâfir ve müşrik olanlara şöyle seslenip konu-

şuyorlardı. Kâfir ve müşrikler için:

"Bunlar, AHah*a iman edenlerden daha doğru yoldadır, diyorlar." (Nisa, 4/51)

Bunlar ki, Medine'de müslümanlar aleyhine hareket edip müşriklerle birleşen, Medine'de müslümanlar aleyhine müşriklere yataklık ve sığınaklık eden kimselerdir.

Bu Kitap Ehli ki, ikiyüz yıl haçlı savaşlarını sürdürmüştür. Endülüs fecaatini işleyenler de bunlardır. Müslümanları Filistin'den çıkaranlar da bu zihniyettir. Buralara yahudileri getirip yerleştirenler de bunlardır. Bütün bunlar dinsizlikle maddenin birleşmesi sonucu meydana gelmiş, düşmanlık sürüp gitmiştir.

Bu güvendiğiniz Kitap Ehli ki, hemen her yerde müslümanları yerlerinden ve yurtlarından etmektedirler. Meselâ Somali'de, Habeşistan'da, Eritre'de ve daha birçok yerlerde müslümanlar aleyhine olmak üzere dinsizler ve maddecilerle birleşip hareket ediyorlar, putperestlerle ortaklaşa işe girişiyorlar. Nitekim Yugoslavya'da, Çin'de, Türkistan'da, Hindistan'da ve hemen dünyanın her bir yanında İslâm aleyhine her yola başvurmaktadırlar.

Bu, bizimle kitap ehli arasında bir dostluk, bir yardımlaşma olur zan-nına kapılanlar -ki bir vehimden başka bir şey değildir-, böylece güya birlikte hareket ederek dine karşı olan madde ve ilhadı yani dinsizliği önleyecekler. Bunlar Kur'an okumuyorlar mı? Gerçekten bunlar Kur'an'ı okuduklarında, herhalde işi birbirine karıştırmışlardır. Kur'an'daki müsamaha -ki bu İslâmın en belirgin özelliğidir-, bunlar bunu, dostluğa, velâya yani yetkinin bunlara verilmesine yorumlamışlar. Velâ ile müsamahayı birbirine karıştırmışlardır. Halbuki Kur'an, velayet noktasında dikkatli bulunmayı ve uyanık olmayı emretmektedir. Buradan anlaşılan o ki, bunlar şuna uğraşıp durmaktalar, halktan bir çoklarının da bu üç şahıs gibi değişmelerini sağlamaktır. Yine bana öyle geliyor ki, bu ve benzeri kimseler, ilk akıl hocaları Cemaleddin Efganî'nin anlattıklarına itimad etmektedirler. Kî bu adam, Masonluğun iğrenç düşüncelerinden etkilenmişti. İlk defa dinler arasında yakınlaşma bayrağını yüklenen kişidir bu zat. Cemaleddin Efganî, ' 'Birlik Teorisi" adını verdiği hatıratında şu ifadelere yer veriyor:

"Hemen hemen her araştırmadan, incelemeden ve

tetkikten sonra şunu gördüm: Üç Tevhid dini (İslâm, yahudilik ve hıristiyanlık), prensipte ve amaçta tamamen birleşmektedirler. Bunlardan birisinde şayet bir şey eksikse, hemen o eksiğin yerini ötekisi doldurmaktadır. Bu, mutlak hayır ma-nasındaki emirler noktasında birbirini tamamlar durumdadır.

... İşte buna göre bende çok önemli bir fikir belirdi, kafamda büyük bir şimşek çaktı. Dinler nasıl ki özde, cevherde, amaçta ve temelde bir iseler, bu üç din erbabı da dinlerinin birleştiği gibi birleşebilirler. İşte böyle bir ittihadın ve birleşmenin neticesinde insanlar, barışa doğru bir adım atmış olurlar. Evet insanlar bu kısacık hayatta büyük bir adımı barış için atmış olurlar.

İşte ben bu teorim için planlar hazırladım. Bazı satırlar çizdim, da ve için risaleler kaleme aldım. Ancak bütün bunları yaparken ben, "çok yakın bir tarihte tüm din ehlini birbirine karıştıracağım" demek istemiyorum. Çünkü ben bir tek dinin ehli olan kimselerin niçin parça parça gruplara ayrıldıklarını, ihtilâf sebeplerini derinliğine araştırmadım..."^{558[186]}

^{558[186]} Cemaleddin Efganî Hatıratı, (Abdulaziz Seyyidul Ehl) s14, yine 158.

Yukarıdaki sözleri gördünüz. Hepsi de mugalatadan öteye geçmemektedir. İleriye görebilen herkes bunu çok iyi anlar ve kavrar. Meselâ biri çıkıp derse ki:

"Gerçekten İslâm dini müsamahakâr bir dindir, o hıristiyanların hıristiyanlığa, yahudilerin de yahudiliğe davette bulunmasına, Budistlerin de budizme çağırmasına, kısaca beşeri dinlerin hepsine ve muharref dinlere, niteliği ne olursa olsun müsamaha ile bakıyor?

Acaba bu davetçiler, Kur'an'ın İsrailoğullarıyla ilgili anlattıklarından, peygamberlerini öldürdüklerinden, sonra da Tevrat ve İncil'i değiştirip tahrif ettiklerinden habersiz midirler? Sonra yine bunların heva ve istekleri doğrultusunda Allah tarafından indirilmiş bulunan kitaplarla oynadıklarını bilmiyorlar mı?

Acaba bunlar Rabbimizin şu. şyetinden habersiz midirler?:

"Andolsun ki Allah, üçün üçüncüsüdür, diyenler de kâfir olmuşlardır/' (Maide, 5/73)

İşte bir başka âyet meali, Rabbim buyuruyor ki:

"Yahudiler, Üzeyir Allahın oğludur, dediler! Hıristiyanlar da, Mesih (İsa) Allah'ın oğludur dediler. Bu

onların ağızlarıyla geveledikleri sözlerdir. Sözlerini önceden kâfir olmuş kimselerin sözlerine benzetiyorlar. Allah onları kahretsin! Nasıl haktan batıla döndürülüyorlar?" (Tevbe, 9/30)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Sizin de kendileri gibi inkâr etmenizi istediler ki onlarla eşit olasınız." (Nisa, 48/89)

Şimdi de bir başka âyet, yüce Mevlâ şöyle buyurmaktadır:

"Ehl-i Kitaptan çoğu, sizi imanınızdan sonra vazgeçilip küfre döndürmek isterler." (Bakara, 2/109)

Daha birçok nass ve deliller var ki, hepsi kitap ehlinin müslümanlara karşı olan düşmanlıklarını açıklamaktadırlar. Allah (c.c), Rabbani bir alim olan Seyyid Kutub'a rahmetiyle muamele buyursun, demiştir ki:

"İslâmın, kitap ehline karşı misamahakâr olması başka şeydir, onları veliler edinmek ise daha başka bir şeydir. Fakat bu iki nokta kimi müslümanlar tarafından birbirine karıştırılmaktadır. Bu da, mensubu olduğu dinini, gereğince bilmemesinden ve görevini idrak etmemesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü bu dinin gerçeğinde ve

düşünce temelinde yatan şudur:

"Yeryüzünde İslâm düşüncesine uygun bir nizamı gerçekleştirmek." Amacı ve görevi budur. Öyle bir nizam ki, bütün insanlığın tanıdığı öteki düşünce sistemlerinden tamamen ayrı ve farklı olan bir nizamdır. Şu işi birbirine karıştıranlar var ya, onlar bu akidenin gerçeğini anlama duygusundan uzaktırlar, bu yönden eksiktirler. Yine bunlar kitap ehlinin bu konudaki tavır ve tutumunu, bu alandaki savaşın mahiyetini ve karakterini kavramaktan uzaktırlar. Bu kimseler Kur'an'ın bu konudaki yöneltmelerinden, apaçık ifadelerinden gafilidirler. Bu kimseler, kitap ehliyle yapılacak olan ilişki ve muamelelerde, İslâm toplumunda kendilerine karşı müsamahakâr davranma ve yine İslâm toplumunda iyilik ve güzellikle davranma durumunu, Velâ, yani yetki verip dost edinme olayım birbirine karıştırmaktadırlar. Şayet kitap ehli müslüman bir toplumda yaşıyorsa bunlara müsamahalı davranılacak ve gerektiğinde iyilik yapılacaktır. Fakat Velâ hadisesi sadece Allah'a, Rasûlüne ve İslâm cemaatinedir. Yetki bunlara verilecektir. Müslüman olmayan unsurların bunda payları yoktur.

Halbuki semavi dinlere bağlı olanlar arasında müsamaha ve yakınlaşma adıyla ortaya çıkanlar, kesin olarak müslümanlarla kitap ehli arasında olmaması gereken velayeti gündeme getiriyorlar. İşte böyle bir iddiayla ortaya çıkanlar, dinleri anlamakta yanıldıkları gibi, msamahanın ne manaya geldiğini anlamakta ve kavramakta da yanılıyorlar.

Allah (c.a)'ın, Rasl Hz. Muhammed (s.a.v.)'e indirdiği din, Allah nezdinde de makbul olan dindir. Msamahaya gelince bu, kişisel muamelelerde söz konusudur. Yoksa itikadı tasavvur açısından bunun yeri yok-, tur, sosyal nizam noktasından da böyle bir şey düşünülemez. Fakat böyle bir iddia ile ortaya çıkan bu kimseler var ya, bunlar, müslümanın kalbin de ve ruhunda kesin yerleşmiş bulunan, din İşlm'dır ve Allah (c.c.) bundan başka din kabul etmez, inancım sulandırmak istiyorlar. Halbuki müslümanın görevi, İşlm'da temsil olunan Allah kanununu gerçekleştirmektir. Onun yerine başka bir şey kabul etmemektir. Onda herhangi bir tadı ve değişimi de istememektir. Çünkü yüce Mevla şöyle buyuruyor:

"Allah nezdinde hak din İslâm'dır." (Âl-i İmran, 3/19)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Kim, İslâm'dan başka bir din ararsa, bilsin kî kendisinden böyle bir din asla kabul edilmeyecektir." (Âl-i İmran, 3/85)

İslâm, müşriklerin, putperestlerin itikadlarını düzeltmek için geldiği gibi aynı zamanda kitap ehlinin de itikad ve inançlarını düzeltmek için gelmiştir. İkisini de aynı şekilde tashih etmek için inmiştir. Aynı zamanda İslâm onların tümünü İslama çağırmaktadır. Çünkü din, sadece İslâmdır. Allah (c.c), hiçbir insandan başka bir din asla kabul etmemektedir. Müslüman, dinsizleri, puta tapanları dine davet etmekle yükümlü olduğu gibi, aynı şekilde kitap ehlini de İslama davetle mükelleftir. İslâm aynı zamanda, ne onlardan ve ne berikilerden hiçbirini zorla ve güç kullanarak İslama sokmalarını istemez. Çünkü inançları, zor kullanılmak suretiyle kalplere ve vicdanlara yerleşemezler. Kaldı ki dinde zorlama yasaklanmış tır. Çünkü bunun kalpte bir varlığı yoktur.^{559[187]}

^{559[187]} Fî Zılâl'il-Kur'ân, 2/909-915'ten özetleyerek.

1- Muvalat Ve İyilikle Muamele Arasındaki Fark

Biraz önce demiştik ki, Velâ yani yetki vererek dostluk kurmak ayrı bir şeydir, fakat bunlarla muamelede bulunmak yine ayrı bir şeydir. Bu konudaki dayanağımız ise, Rabbimizin şu âyetidir:

"Allah, sizinle din uğrunda savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve adil davranmanızı yasaklamaz. Çünkü Allah, adaletli olanları sever." (Mümteherine, 60/8)

Bu âyetin tefsiri ile ilgili olarak ilim ehli ihtilâf etmişlerdir. Kimileri demişler ki, bu âyette kasdolunan, Mekke'de iman edip ancak orada kalıp hicret etmeyenlerdir. Allah (c.c), müminlere, onlara iyilik yapmaları ve güzellekle davranmaları için izin vermektedir Bu görüşü ileri süren Mücahid'dir.

Başkaları ise, bu âyette kasdolunan Mekke'li olmayıp, hicret etmeyenlerdir, demişlerdir.

Bir diğer görüşü ileri sürenler de diyorlar ki: Müminlerle savaşmayan ve müminleri yurtlarından

çıkarmayan Mekke'li müşriklerdir. Daha sonra Allah (c.c), onlarla savaşmayı emrederek bu hükmü neshetmiş yani yürürlükten kaldırmıştır. Bu görüş de Katade'den rivayet olunmaktadır.^{560[188]}

İbn Cerîr'in tercihine göre bu konuda en uygun ve doğru görüş şöyle diyenlerin g r   d r:

"Allah sizinle din uğrunda sava mayanlara iyilikten sizi menetmez" hükmünden maksat, tüm milletler ve dinlerdir. Bunlara iyilik yapılmasında, ziyaretlerinde ve kendilerine adaletle davranılmasında herhangi bir sakınca yoktur.    nk  Rabbim bunlar için şöyle buyurmaktadır; bu hüküm bu manada geneldir. "Onlar ki din hususunda sizinle sava mıyorlar ve sizi ülkenizden  ıkarmıyorlar."

O halde kim bu nitelikleri taşıyorsa, bu hükme dahildir. Herhangi bir toplumun "tahsis" edildiği söz konusu değildir. Ayrıca "bu hüküm men-suhtur, yürürlükten kaldırılmıştır" diyenlerin sözünün de bir anlamı kalmaz.    nk  mümin, Ehl-i Harpten olan birine iyiliği, ya aralarındaki bir nesep sebebiyledir, veya aralarında haram olmayan bir nesep yakınlığı yoktur ama

^{560[188]} Taberî tefsiri, 28/66.

yine bir iyilik yapılmaktadır. Ya da bundan nehyedilmemiştir. Ancak bu hususta şayet buna delâlet edecek bir şey varsa, veya harb ehlinir müslümanların avretine (sırlarına) ilişkin bir şey varsa, yahut silâh veya bir durumu takviye etmek içinse bunlara iyilik yapılmasında sakınca yoktur.

İşin bu yönünü Hz. Esmâ (r.a.)'nın annesi ile ilgili kıssa, Hz. Zübeyir (r.a.) tarafından geien rivayet açıklamaktadır.^{561[189]}

İşte İslâm bu fiili itibariyle -hatta düşmanlık halinde bile de olsa- gidişatın temiz ve iyi olması, iyi niyet taşınması kaydıyla sevgi sebeplerin: baki kılmıştır. Muamelelerde de adaletli davranıldığı sürece, kişi kendisine karşı husumet besleyen kimsenin ikna olacağı günü beklemelidir. Çünkü hayır ve iyilik bunun en yüce bayrağı altında bitkin hale gelir.^{562[190]}

Nitekim bu konunun başında bir hadis geçmişti. Bu hadiste Allah (cc)'ın kâfir ve müşrik olan akraba ile de ilginin kesilmemesini emrettiğini Öğrenmiştik. Ancak bu, onlara karşı bir muvalat değildir. Bununla onların sırdaş

^{561[189]} Taberî Tefsiri, 28/66.

^{562[190]} Fî Zılâl, 6/3544.

edinileceği, her konuda itimat olunacağı hususu anlaşılmış olur.

Biz bu konuyu daha anlaşılır bir şekilde açıklamak isteriz. Bunu da bize Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ'nın annesi ile ilgili olan kıssası açıklığa kavuşturacaktır.

Buhârî ve Müslim'in Hz. Esmâ (r.a.)'dan rivayetlerine göre Hz. Esh mâ şöyle demiştir: "Hz. Peygamber (s.a.v.) henüz hayatta iken müşrik olan annem yanıma, Medine'ye gelmişti. Bunun için Rasûlüllah (s.a.v.)'den soş-rarak dedim ki: "Annem buraya yanıma gelmiş, beni arzulamaktadır, annemi görebilir, onu ziyaret edebilir miyim?" Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Evet, anneni ziyaret edip görebilirsin."^{563[191]}

Hattabî bu hadisle ilgili olarak der ki: "Kâfir olan bir kadının akrabalık bağı, mal ve benzen şeyler itibariyledir ki, onu müslüman olan yakınına bağlamaktadır. Bundan çıkan hüküm şüdüdür:

"Baba veya anne kâfir de olsalar, müslüman olan çocuğu onların nafakalarını temin etmek zorundadır, bu

^{563[191]} Buhârî, Hibe, H.2620, Müslim, Zekat, H.1003.

vaciptir."^{564[192]}

İbn Hacer der ki: Birr (iyilik), akraba ile ilgiyi kesmek, ihsanda bulunmak gibi hususlar, Rabbimizin aşağıdaki âyette yasaklanmış bulunai sevgi ve dostluğu içermektedir. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Allah'a ve ah i ret gününe inanan bir toplumun, Allah'a ve Rasûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin." (Mücadele, 58/22)

Bu ayet ifade ettiği hüküm itibariyle (âmm) geneldir. Kişi ister bizzat savaşa katılsın, ister katılmasın, farketmez.^{565[193]}

İbn Kayyım der ki: Burada hakkında delil ikame edilen nokta, müs-lüman olmayan ebeveyne infakın vacip olduğudur. Dinleri farklı da olsa, kişi bakmakla yükümlüdür. Zira Rabbim şöyle buyurmuştur:

"Biz insana, ana-babasına iyi davranmasını tavsiye etmişizdir. Çünkü anası onu nice sıkıntılara katlanarak taşımıştır. Sütten ayrılması da iki yıl içinde olur. İşte bunun için önce bana, sonra da ana-babana şükret diye tavsiyede bulunmuşuzdur. Dönüş ancak banadır. Eğer onlar seni,

^{564[192]} Fethu'l-Barî, 5/234.

^{565[193]} Fethu'l-Barî 5/233.

hakkında bilgin olmayan bir şeyi körü körüne bana ortak koşman için zorlarlarsa, onlara itaat etme. Onlarla dünyada iyi geçin.”(Lokman, 31/14-15)

Bir müslümanın gerçekten durumu müsait ve zengin iken, anne ve babasını sıkıntı ve zorluk içinde kıvrandır vaziyette bırakması, bir iyilik ve ihsan sayılmaz. Allah (c.c), akraba ile ilgisini keseni kötülemiş, bunun haklarına riayet etmeyenin büyük günah işlediğini bildirmiş, yakınları kâfir de olsalar, Allah (tc), bunların haklarını yakınlarına vacip kılmıştır. Rabbim buyuruyor ki:

"Adını kullanarak birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'tan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten de sakının." (Nisa, 4/1)

Rasülüllah (s.a.v.) de hadislerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Akraba ile ilgi ve alâkayı kesen cennete giremez."^{566[194]}

y Akraba ile ilgiyi sürdürmek ve münasebeti kesmemek vaciptir. Akraf

ba kâfir de olsa durum böyledir. Onun dini ona aittir.

^{566[194]} Buharı, Edeb, H.5984, Müslim, Birr, H.2556.

Münasebetini kes| meyip sürdüren kimsenin de dini kendisininindir. Burada nafakayı miras olayı ile kıyaslamak, fasit bir kıyaslamadır. Çünkü mirasta asıl nokta yardımj ve muvalâta, yakın ilgiye dayanmaktadır. Halbuki nafaka böyle değildir! Çünkü bunda akrabalık ilgisini kesmeme vardır, akrabalık hukukundaki eşitlik yatmaktadır.

Kâfir de olsalar Allah (c.c), akrabalar için bir hak öngörmüştür. Zifra küfür dünyada gerekli olan hakkı düşürmez. Rabbim şöyle buyurmuştur!

"Allah'a ibadet edin ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya (eş-dost ve arkadaş), uzak komşuya, ellerinizin altında bulunanlara (köle, cariye, hizmetçi ve benzerlerine) iyi davranın; Allah kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez." (Nisa, 4/36)

Bu âyette adı geçen tüm sınıfların, kâfir de olsalar hakları vardır ve bu hak vaciptir. O zaman, Allah'ın kendilerine ihsanda bulunmayı ve iyilik yapmayı emrettiği kimseler içerisinde akrabaları çıkarmanın anlamı nedir, günahı ne ki akrabalar bu sayılanlar arasından

çıkarılmaktadır?⁵⁶⁷[195]

Buradan biz, şu gerçeği anlamış bulunmaktayız. İş burada açıklanmış bulunmakladır. Sevgi ve yardımda temsil olunan muvalât başka bîi şeydir, kâfir akrabaya nafaka temin etmek, onları ziyaret etmek, onlara ihsanda bulunmak ise daha başka bir şeydir, tslâmın müsamahasını isd, esirlere, yaşlılara, kadın ve çocuklara savaşta nasıl davranıldığı açıkça gösterebilir. Bu tarihin parlak sayfaları arasında her zaman görülecek bir gerçektir.

2- Kâfirlerle Karşılıklı Muamele

A- Alım-Satım:

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye (rh) der ki: Esas olan, insanların ihtiyaç duyduğu şeylerle ilgili olarak muamelede bulunmalarında bir haramlık söz konusu değildir. Ancak Kitap ve Sünnette kesin haram olarak belirlenen hususlar bunun dışındadır. Aynı şekilde, bunların Allah'a yakınlık için yapıyoruz diye meşru

⁵⁶⁷[195] Ahkamu Ehli'z-Zimme", 2/417-418.

olmayan ibadetleri de meşru değildir. Ancak ibadetlerden Kitap ve Sünnet tarafından meşru kılınanlar var ise, bunlar konunun dışındadır. Çünkü din, Allah'ın şeriat olarak kabul ettiğidir. Haram da Allah'ın haram kıldığıdır. Ancak Allah'ın zemmettiği şeyler bu anlatılanların dışındadırlar. Çünkü bunlar Allah'ın haram kılmadığı bir şeyi Allah'ın emrine rağmen haram kılmışlar, Allah'ın hakkında herhangi bir hüküm indirmedığı şeyleri de Allah'a şirk koşmuşlardır. Bunlar aynı şekilde Allah'ın dinde şeriat olarak izin vermediğini de, yasa ve şeriat olarak ortaya koymaya kalkışmışlardır. İşte Allah (c.c.) bütün bu manadaki şeyleri reddeder, ancak bunun dışındaki hususlarda yapılacak muamelelerde bir sakınca görmez.^{568[196]}

İşte bu kurala dayanarak, şer'î nasslara bağlı kalarak, Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Raşid ashabının ve müslüman liderlerin (müctehid imamların) sireti, hayat ve yaşayışları bize yol göstererek, şu gerçekleri ortaya koymaktadır. Daha doğrusu bütün bunlara bakarak diyebiliriz ki:

“Alım ve satımda, hediyeleşmede kâfirlerle

^{568[196]} İbn Teymiyye, "es-Siyasetu's-Şer'iyye", s.155.

muamelede bulunmak gibi şeyler "Muvalât" ifadesine veya kapsamına girmezler. Aksine bu gibi alanlarda müslüman için alım-satım kâfirlerle mubahtır, işte Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye, istilâcî Tatarlarla yapılacak olan muamele hakkındaki bir soruyla ilgili olarak diyor ki:

Onlarla yapılması caiz olan muamelelerin yapılması ve benzerleri caizdir. Aynı zamanda kendileriyle yapılacak haram şeylerde ise zaten bu ve benzeri şeylerde muamele haramdır. Bir kimsenin bunlardan hayvan ve at ve benzeri şeyler satın alması caizdir. Tıpkı Arap ve Türkmenlerden, kürtlerden hayvan satın almanın caiz olduğu gibi bunlarla da alış-veriş caizdir. Aynı zamanda bunlardan yiyecek ve giyecek satın almaları ve satmaları caiz olduğu gibi, bunlar gibilerinden de alış-veriş caizdir.

Ancak haram işlemede bunlara yardım ve yararı dokunacak şeylerin bunlara satılması, ya da başkalarına satılması, caiz değildir. Meselâ savaşta yararlanılacak atlar, silâh, araç ve gereçlerin satışı caiz değildir. Çünkü Rabbim şöyle buyurmuştur:

"İyilik ve Allah'ın yasaklarından sakınma üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın.

Allah'dan korkun; çünkü Allah'ın cezası çetindir." (Maide, 5/2)

Ya da öyle bir durum var ki, onlarla veya başkalarıyla yapılan mulamele esnasında, ellerinde var olan mal, bir masumun malı ise ve bu mal o masum kişiden gasbolunarak alınmış ise, bunu kendisine mülk edinmek isteyen kimseler için bunu satın almaları caiz değildir. Ancak gasb edilmiş bu malı, gasb edenin elinden kurtarıp, eğer mümkünse bunu tekrar sahibine iade etmek için satın alırsa, bu mümkün olmaması halinde şer'î işlerde harcanmak üzere, müslümanların maslahatlarında kullanılmak kaydıyla satın alırsa bu da caizdir. Bir de kâfirlerin elinde bulunan mallarda haram olan bir durum da söz konusudur, fakat bizzat hangisinin haram olduğu bilinmemektedir, işte bu gibi şeylerde de onlarla muamele haram olmaz, caizdir. Meselâ pazarlarda satılan malların gasp edilip edilmediği çalınıp çalınmadığı bilinmemektedir. İşte bu gibi alım satımında bir mahzur yoktur."^{569[197]}

Buharî'nin, Alım-Satım kitabının, müşriklerle ve harb

^{569[197]} İbn Teymiyye, "el-Mesailu'l-Mardiniyye", s.132-133.

ehliyle alım-satım bahsinde bir rivayeti bulunmaktadır. Hadisi rivayet eden Hz. Ebu Bekir (r.a.)'in oğlu Abdurrahman (r.a.)'dır, demiştir ki: "Biz Hz. Peygamber (s.a.v.) ile beraber bulunuyorduk. Bir ara saç-başı toz içinde bir müşrik adam geldi. Önünde birkaç koyun bulunuyordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle dediler: Bunlar satılık mı, yoksa bağış mı? Adam dedi ki: Hayır, bunlar, satılıktır. Hz. Peygamber (s.a.v.) de bundan bir koyun satın aldı.^{570[198]} İbn Battal da diyor ki: Kâfirlerle ticarî manadaki muameleler caizdir. Ancak müslümanlarla savaş halinde olanların (harb ehlinin) müslümanların aleyhine kullanılabilecek şeylerin muamelesi ise caiz değildir"^{571[199]}

Yine Hz. Peygamber (s.a.v.)'den sabit olarak gelen rivayete göre, kendisi (s.a.v.), bir yahudiden 30 vesak arpa almış, bunun için de yahudiye zırhını rehin olarak bırakmıştır.^{572[200]}

Şeyhu'l-İslâm İbn Teymiyye diyor ki:

- "Müslüman bir kimse, bir şeyler satın almak için

^{570[198]} Buharı, 4/410, H.2216.

^{571[199]} Fethu'l-Barî, 4/410.

^{572[200]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 5/137, H.3409. Hadisin isnadı sahihtir.

Daru'l-harb'e yolculuk edip gitse, bu bize göre caizdir. Nitekim bunun caiz olduğunu, Hz. Ebu Bekir (r.a.)'in Hz. Peygamber'in hayatta iken Şam'a yaptığı ticari seferleri bunu göstermektedir. Halbuki Hz. Ebu Bekir'in ticaret için buralara yolculuk yaptığı sıralarda, burası Daru'l-Harb idi. Bununla ilgili başka hadisler de vardır.

i Ancak müslümanların, müslüman olmayan unsurların bayramlarında, onların yararlanabilecekleri şeyleri, bayramları sebebiyle satmaları, yiyecek, giyecek, koku ve çiçek gibi şeyler satmaları veya bunları bayramları sebebiyle onlara hediye etmeleri, bu, bir tür onlara yardımdır. Bayramlarının ayakta kalması için bir katkıdır. Bu da bir temele dayanıyor ki, bu temel şudur: Müslümanlar, şarap ve içki imal etmeleri için üzüm ve şıra gibi şeyleri bunlara satamazlar, böyle bir şey caiz değildir.

Aynı zamanda, müslümanlarla savaşmaları için bunlara silâh satışı da caiz değildir.^{573[201]}

b- Müslüman bir kimsenin müslüman olmayanlara, müslüman olmayanın da müslümanlara vakıfta bulunması:

^{573[201]} İbn Teymiyye, "İktizau's-Sirat...", s.229.

b- Karşılıklı Vakıflaşma

İbn Kayyım der ki: Bunların yaptıkları vakıflara gelince, bu hususta şuna dikkat edilir: Eğer belirli bir şey veya cihete vakfederlerse, müslüman için bu şey veya cihete vakfı caizdir. Meselâ miskinlere, yoksul ve fakirlere sadaka olmak üzere yapılan vakıf, kamu yararına ait hizmetler için, yollar için yapılan vakıf, çocukları adına, kendilerinden sonra gelecek olan nesilleri adına yapılacak olan vakıflar, sahih ve geçerli olan vakıflardır. Bu vakıfların hükmü de tıpkı müslümanların bu gibi cihet ve yerlere yapmış oldukları vakıfların hükmü gibidir.

Ancak müslüman olmayan kimsenin yapmış olduğu vakıf şartında, çocuklarının veya akrabasının küfürlerinde kalmaları şartı ile bir vakıf yapmışlarsa, müslüman olmaları halinde bundan yararlanamazlar diye bir şart getirmişlerse, işte bu şart sahih değildir. Hakimin de bu vakıf hükmüne veya şartına göre hükmetmesi, gereğine göre hareket etmesi caiz değildir. Bu ümmetin ittifakıyla da böyledir. Çünkü böylesi bir şart İslâm dini ile, Allah'ın

kendilerini peygamber olarak gönderdiği Hz. Muhammed'in dini ile çelişkilidir.

Müslüman bir kimsenin bunlara bir şeyi vakfetmeleri ise, Allah ve Rasûlünüh hükmüne uygun olan hususlarda sahihtir. Buna göre müslüman bunlardan belirli birilerine, veya bunlardan olan akrabasına yahut onlardan filan oğullarına diye vakıf yapabilir, bu sahihtir.

Ancak yapılan vakfın sebebi ve gereği küfür olmamalıdır, veya vakıftan yararlanabilme şartı küfür olmamalı yahut yararlanabilmelerine bir mani olmamalıdır. Meselâ adam, çocuklarına, babasına veya yakınlarına kâfirliklerinde kalırlarsa da bundan yararlanabilirler, şayet müslüman olurlarsa artık kesinlikle bundan yararlanma hakkına sahiptirler.

Fakat bunların kiliseleri için, havraları ve küfür yerleri için yaptıkları vakıflar, burada küfrün şiarlarını ayakta tutacaklardır. İşte bu manadaki vakıflar ne bir kâfir için ve ne de bir müslüman için sahih değildir. Çünkü böyle bir şeyde onların küfürlerine daha büyük bir yardım, buna daha güçlü bir takviye yapılmış olur. Bu ise Allah'ın dinine

aykırıdır.^{574[202]}

c- Müslüman Olmayan Kimseleri Ziyaret Etmek Ve Onları Tebrik Etmek

İmam Buharı, Cenaze bahsinde, Hz. Enes (r.a.)'den rivayette bulunuyor. Hz. Enes (r.a.) demiştir ki: "Yahudi bir çocuk vardı, bu çocuk Hz. Peygamber (s.a.v.)'e hizmet ediyordu. Hastalandı, Hz. Peygamber (s.a.v.) kendisini ziyarete gitti, başucunda oturdu ve ona dedi ki: "Gel, mtislü-man ol". Çocuk, dönüp babasına baktı, çünkü babasının yanında idi. Bunun üzerine babası dedi ki: "Ebu'l-Kasım'a (Muhamrned'e) itaat et. O da müslüman oldu." Hz. Peygamber (s.a.v.) oradan çıkıp gittiğinde şöyle diyordu:

"Onu cehennem ateşinden kurtaran Allah'a hamdolsun."^{575[203]}

Yine bir başka rivayet Ebu Talib ile ilgilidir. Ebu Talib ölüm döşeginde iken, Hz. Peygamber (s.a.v.) kendisini

^{574[202]} Ahkamu Ehli'z-Zimme, 1/299-302. Mecmuatu'r-ResJfflfe'l-Mesail, 1/229.

^{575[203]} Buharî, 3/219 H.1356.

ziyaret eder ve, ona İslâmı sunar."^{576[204]}

İbn Battal diyor ki: "Eğer bunların ziyaret edilmelerinde, İslama girmeleri umudu varsa, ziyaret meşrudur. Şayet böyle bir durum yoksa, gerekmez."^{577[205]}

İbn Hacer ise der ki: Benim kanaatim odur ki, bu ziyaret meselesi maksatlara göre değişir. Bazan olur ki, gayri müslimi ziyaret etmenin bir başka yaran ve maslahatı olabilir."^{578[206]}

Ancak gayri müslimlere ait küfür şiarları ve alâmetleri ile ilgili olarak kendilerini tebrik etmek, kutlamak haramdır. Hem de bu haramlık ittifak iledir. Meselâ bunları bayramları sebebiyle tebrik etmek gibi. Bir misal olarak adam diyor ki:

"Bayramın kutlu olsun, veya seni bayram dolayısıyla tebrik ederim." İşte böyle söylemek, söyleyen kimseyi küfre sokmasa da, bu da işlenen ha-ramlar türündendir. Bu, tıpkı şuna benzer: Haça secde eden kimseyi yaptığı secdeden ötürü kutlamak gibi. Hatta belki bu kimsenin onu tebrik etmesi bundan da büyük bir günah olabilir. Adamı içki

^{576[204]} Buharî, Cenaiz, H.1360.

^{577[205]} Fethu'l-Barî, 10/119.

^{578[206]} Fethu't-Barî, 10/119.

içtiğinden ötürü tebrik etmekten öteye Allah'ın gazabını çeken bir hal olmuş olur. Adam öldürmek, haram olan zina fiilini işlemek ve benzeri şeylerden de ağır bir günah olmuş olur, Allah'ın gazabını çeker.

Çoğu kimse, dinde bu gibi şeylerin yapılmasının bir Önemi olmadığını düşünebilir. Yaptığı işin kötü ve çirkin bir iş olduğunu da bilmeyebilir. Kim bir kulu bir masiyetinden, bid'atmdan ve küfründen ötürü tebrik eder veya kutlarsa, bu kimse sınırın aşmış, Allah'ın lanetini ve gazabım üzerine çekmiş olur.

Nitekim gerçek takva sahibi kimseler, bunlardan ilim ehli olan zatlar, zalimlerin belli makamlara gelmeleri halinde, onların bu görevleri sebebiyle tebrik etmiyorlar, kutlamıyorlar. Aynı zamanda cahil ve makama ehil olmayan kimselerin kaza (yargı) makamına getirilmelerini, Öğretim görevlisi vazifesinin verilmesini, fetva makamına getirilmesini gördüklerinde bunları kutlamıyorlar, tebrikte bulunmuyorlar. Çünkü onların hepsi Allah nezdinde düşük oldukları için, kendileri yüzünden gelebilecek bir gazaptan çekiniyorlar. Ancak bir kimsenin şerrinden ve kötülüğünden emin olabilmek için ona giderse, bundan

dolayı hiçbir şey söylemeyip sadece ona hayır söyler, muvaffakiyeti ve doğru olabilmesi için, düzelebilmeleri için onlara dua ederse, bunda herhangi bir sakınca yoktur.^{579[207]}

Bu konuya ayrıca şu hususlar da girer: İslâma aykırı davrananlara tazimde bulunmak, onlara, efendim, beyim, paşam efendim gibi ifadelerle saygı göstermek kesinlikle haramdır. Nitekim merfu olan bir hadislerinde Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"Münafık olan kimseyi "Efendim, beyim, paşam" diye çağırmayın. Şayet o kimse bey ve paşa yapılacak olursa, siz bu durumda aziz ve celil olan Rabbınızın gazabını çekmiş olursunuz."^{580[208]}

İbn Kayyım'ın da belirttiği gibi bu gibi kimselere aynı zamanda, devlet büyüğü, ulu devlet başkanı, veya ey yüce falan, diye veya Reşid (sağlam) ve salih kimse diye de lâkab verilerek çağrılmazlar. Şayet kim bu gibi isimlerle isimlendirilecek olursa, müslüman için bu kimseleri bu isimle çağrımları caiz değildir. Aksine adam şayet

^{579[207]} İbn Kayyım, "Ahkamu Ehli'z-Zimme", 1/205-206.

^{580[208]} Ebû Davud, Sünen, Edeb, H,4977. Mişkâtul-Mesabîh, 3/1349, H.4780. Elbanî, hadis isnadı sahihtir, diyor.

hıristiyan ise, bu kimseye ey hıristiyan, ey haçlı, yahudiye de ey yahudi diye seslenip çağıracaktır.

Daha sonra İbn Kayyım deli! ile konuşarak diyor ki: "... Biz bugün öyle bir dönemde bulunmaktayız ki, bu kimseler meclislere, toplantı mahallerine çıkıp geliyorlar, bunlar gelince bunlara kıyam ediliyor, bunlar için ayağa kalkılarak saygı gösteriliyor, elleri öpülüyor, ordunun ve askerin hizmetlerinde, devlete ait mallar üzerinde yetkili ve söz sahibi kılınmaktadırlar. Bunlar da müslümanlar gibi Ebu'l-A'îâ, Ebu'l-Fazl, Ebu't-Tîb gibi lakablarla anılıyor, künye alıyorlar. Hatta dahası var, bunlara Hasan, Hüseyin, Osman ve Ali gibi isimler veriliyor. Halbuki daha önceleri bunların isimleri, Yuhanna, Matta, Corcis, Botris, Azra, Eş'i-ya, Hazkîl ve Huyey idi. Her devre göre adamı olmaktadır."⁵⁸¹[209]

751 hicrî yılında vefat eden Allame İbn Kayyım böyle konuşursa, bugünkü müslüman, bu çer-çöpe dönüp bir baksın. Tıpkı sel üzerindeki köpük ve çerçöp gibidirler. İslama müntesiptirler, küçük ve büyük ne varsa her konuda Allah düşmanlarının dediği yolda giderek onlara

⁵⁸¹[209] İbn Kayyım, Ahkamu Ehli'z-Zimme, 2/771

tabi oluyorlar. Şayet bunlar bir kelerin deliğine girseler, kesinlikle müslümanlar da oraya gireceklerdir. Bunlar sadece peşlerinden gitmekle yetinmiyorlar, on-îarın tüm yaptıklarını ve iyi gördüklerini de şaşkınlık ve hayret içinde kabul etmektedirer. Hemen her bir fırsatta ve münasebette düşman bir şey yapmışsa, yaptığından ötürü öncelikle atılıyor, tebrik ediyor, takdir ediyor, kutluyor, ona karşı minnet duygusunda ve temennisinde bulunuyor.

d- Müslüman olmayanlara selâm vermenin hükmü:

Hz. İbrahim (a.s.)'ın, babasını davet etmesi üzerine, babası kabul etmediği zaman, kendisine:

' 'Selâm sana." (Meryem, 19/47) diye söylemişti.

İşte İslâm alimleri bu konuda ihtilaf etmişlerdir.

Fakat bu konuda cumhur diyorlar ki, bundan maksat, tahiyye selamlaşma olmayıp, bir müşareket ve karşılıklı esenlik istemedir,

Taberî ise diyor ki: Bunun anlamı, benden sana güvence vardır. Bu duruma göre, kâfire ilk defa selâm ile karşılık verilmez.^{582[210]}

Kimisi de diyorlar ki, bunun manası içinde teslimiyet

^{582[210]} Taberî Tefsiri, 11/111-112.

vardır. Bu da ayırıcı bir tahiyye, yani selamlaşmadır. Dolayısıyla kâfirin selamı caizdir, yani kendisine selam verilebilir, kâfire ilk olarak da selam verilmesi mümkündür. Nitekim İbn Uyeyne'ye sorulmuş, kâfir bir kimseye selam vermek caiz midir? diye. O da: "Evet" demiş. Çünkü Allah (cc) şöyle buyurmuştur:

"Allah sizinle din uğrunda savaşmayan ve sızı yurtlannızdan çıkarmayanlara iyilik yapmanızı ve adil davranmanızı yasaklamaz. Çünkü Allah, adaletli olanları sever." (Mümtehhine, 60/8)

Yine Rabbim şöyle buyuruyor:

"İbrahim'de ve onunla beraber olanlarda, sizin için gerçekten güzel bir örnek vardır." (Mümtehhine, 60/4)

Hiz. İbrahim (a.s.) babasına demişti ki: "Selâm (esenlik) sana".

Kurtubî diyor ki, ben diyorum ki, ayetten açıkça anlaşılan şey, Süf-yan b. Uyeyne'nin söylediğidir, onu kabul ediyorum.^{583[211]}

Bu konuda iki hadis gelmiştir. Ebû Hüreyre (r.a.)'nın rivayetine göre, Hiz. Peygamber (s.a.v.) şöyle

^{583[211]} Taberî Tefsiri, 11/111-112.

buyurmuşlardır: "Yahudilere ve hıristiyanla-ra selâm ile ilk başlayan siz olmayın. Şayet siz yolda bunlardan biri ile karşılaşırsanız, kendisini yolun en dar yerine sıkıştırın."^{584[212]}

Buharı ve Müslim'de, Hz. Üsâme b. Zeyd'den rivayete göre, Hz. Peygamber (s.a.v.) bir gün altına Fedek dokuması saçaklı bir kadife konularak kaplanmış bir merkep üzerine bindi. Hz. Üsâme b. Zeyd'i de terkisine aldı, Hazrec kabilesinin Harisoğûlan boyundan olan Sa'd b. Ubade'yi ziyarete gitmişti. Bu hadise, henüz Bedir savaşından önce idi. Yolda müslü-manların, putperest müşriklerin ve yahudilerin karışık olarak bulunduğu bir meclise uğradı. Aralarında Abdullah b. Ubeyy b. Selûl de bulunuyordu. Bu mecliste Abdullah b. Revaha da vardı. Merkebin yerden kaldırdığı toz meclisi kaplayınca (oturanların üzerine doğru gidince), Abdullah b. Übeyy, kaftamıyla burnunu kapadı ve sonra da dedi ki: Bizim üzerimizi tozlatmayınız! Hz, Peygamber (s.a.v.) de bunlara selâm verdi.^{585[213]}

"Birinci hadis, ilk kez bunlara selâm verilmemeyi bildirmektedir. Çünkü böyle yapmakta, bunlara saygı ve

^{584[212]} Müslim, Selam, H.2167. Ebû Davud, Edeb, H.5205.

^{585[213]} Buhârî, İstizan, H.6254. Müslim, Cihad, H.1798.

ikram yatmaktadır, kâfire ikram söz konusudur. Halbuki bunlar ikram edilecek kimseler değiller.

İkinci hadis ise, bunu caiz görmektedir. Taberî diyor ki, burada aynı zamanda herhangi bir çelişki yoktur. Hz. Üsâme'nin rivayet ettiği ile Hz. Ebu Hüreyre'nin rivayeti arasında bir çelişki mevcut değildir. Çünkü bu iki hadisten biri diğerrinin aksi olan bir şeyi rivayet etmektedir. Ancak burada Ebû Hüreyre hadisi geneli ifade etmektedir. Üsâme hadisinin manası ise özeldir. İmam İbrahim en Nahaî diyor ki: "Şayet bir yahudiden veya bir hıristiyandan görülecek bir işin varsa, önce selâm verebilirsin."

Böyle anlaşılan ve açıklığa kavuşan şu ki, Hz. Ebu Hüreyre'nin: "Onlara selâmla işe girişmeyin (ilk selâm veren siz olmayın)" hadisi, şayet herhangi bir sebep ve durum yoksa böyledir. Şayet, onlar tarafından görülecek olan bir işiniz ve ihtiyacınız sözkonusu ise, veya arkadaşlık, komşuluk veya yolculuk gibi bir beraberliğiniz sözkonusu değilse, durup dururken önce selâm veren siz olmayın. Fakat bu gibi sebeplerin olması halinde önce selâm verenin sizin olmanızda bir sakınca yoktur.

Taberî diyor ki: "Seleften rivayet olunduğuna göre,

bunlar kitap ehline selâm verirlerdi. Nitekim Abdullah b. Mes'ud bunu Dehkânla yapmıştır. Çünkü İbn Mes'ud bununla yolculuk etmişti. Alkame kendisine demiştir ki: "Ey Eba Abdurrahman, bu mekruh olmuyor mu ki, o önce selâm ile başlıyor". İbn Mes'ud, evet, ancak arkadaşlık hakkı vardır, diye cevap vermiştir.

İmam Evzâî ise diyor ki: "Eğer sen selâm vermek istersen, senden önceki salih kimseler de selâm vermişlerdir. Şayet selâm vermek istemezsen, senden önceki salihler de selâmı terketmişler, bunlara selâm vermemişlerdir. Burada deniliyor ki, salihlerden yani sahabeden selâmı veren olduğu gibi, vermeyen de olmuştur. Hasan Basrî'den gelen rivayete göre demiştir ki: "Eğer gittiğin bir meclis veya toplulukta hem müsiümanlar hem kâfirler varsa, bunlara selâm ver."^{586[214]}

. İbn Kayyım diyor ki: Önce müslümanlar da selâm verebilir, durumunu caiz görenler, onlara sadece "es-Selâm" der. Ancak "Rahmet" kısmını zikretmez. Aynı zamanda bunu tekil ifadesiyle söyler."^{587[215]}

Bunların verdiği selâma karşılık vermeye gelince,

^{586[214]} Taberî Tefsiri, 11/112.

^{587[215]} İbn Kayyım, Zadu'l-Meâd, 2/425.

bunun vacip olup olmadığı hususunda ihtilâf edilmiştir. Cumhur, onlara, selâm vermeleri halinde, selâmlarına karşılık verilmesi vacip ve gereklidir, diyorlar ki, doğru olanı da budur.

Bir başka grup ise diyorlar ki: Bid'at ehline selâm verilmediği gibi bunlara da selâm verilmez. Ancak evlâ ve Buradaki fark ise şöyledir. Biz, bid'at ehlinden uzak kalmakla, onları terketmekle emredilmişizdir. Çünkü onlara bir saygı olmasın ve onların sakıncalarından kurtulma imkânı sağlanmış olsun. Halbuki zimmet ehli bid-atcılar gibi değildir”^{588[216]}

Kitap ehline selâmın iadesinin vacipliği ve gerekliliği konusunda ben de derim ki: Bu hususta tercih olunanı cumhurun görüşüdür. Çünkü onlar Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şu kavline göre hareket ediyorlar:

"Yahudiler size selâm verdiklerinde, bu arada onlardan biri "es-Samü aleyküm (Ölün, geberin anlamında) lanet okuması" O zaman sen de: "Sa.-na..." diye karşılık verirsin.^{589[217]}

Bir de Hz. Peygamber (s.a.v.)'in şu kavli vardır: "Kitap

^{588[216]} İbn Kayyım, Zadu'l-Meâd, 2/245.

^{589[217]} Buhârî, İstizân, H.6257. Müslim, Selâm, H.2164.

ehli size selâm verdiklerinde, siz de onlara "ve Aleyküm" deyin" buyurmuştur.^{590[218]}

İşte cumhur bu iki hadise dayanmaktadırlar.

3- Kâfirlerden Ve Yanlarındaki Şeylerden Yararlanmak

Müslümanın müslüman olmayan unsurlardan aşağıdaki hususlarda müsamahalı davranarak yararlanma imkânı vardır. Meselâ müslümanın gayri müslimlerden kimya, fizik, astronomi, tıp, zenaat, ziraat, idarî işler ve benzeri şeylerde yararlanmasında bir sakınca yoktur. Bunun böyle olması, şayet bu dallarda eğitim verebilecek ve kendisinden yararlanılabilecek takva sahibi bir müslüman yoksa mümkündür.^{591[219]}

Aynı zamanda bu kimselerden yolda kılavuzluk yapmalarından veya yanlarındaki silâh ve benzeri aletlerden yararlanma caizdir. Evet, silâh ve giyim gibi insanların genel ihtiyaçları durumunda olan şeyler konusunda bunlardan yararlanmanın bir sakıncası yoktur.

^{590[218]} Buharı, İstizan, H.6258. Müslim, 4/1705, H.2163.

^{591[219]} Yoldaki İşaretler, s.131-132. İbn Teymiyye, Mecmû'l-Fetavâ, 4/114.

Kaldı ki, zaten gelenekler de, bu gibi şeylerde müslümanların ve kâfirlerin eşit şekilde birbirlerinden yararlanmasında bir sakınca görmemektedirler.

Fakat yasak olan ve hiç caiz olmayan bir şey vardır. O da müslüman kesinlikle akidesi ve inancıyla ilgili olarak veya düşüncesinin temel unsurlarından birisiyle ilgili olarak bunlardan alıp öğrenemez. Kur'an tefsirini, peygamberinin sünnetinin tefsir ve yorumunu, tarihinin metod ve sistemini, siyasetinin yasasını, nizamını bunlardan öğrenemez. Aynı zamanda edebiyatını ve buna bağlı yorumları yine bunlara güvenerek alamaz. Çünkü İslâm konusunda bu noktada onlara güvenilmez.^{592[220]}

Bu konunun başında geçmişti, demiştik-ki: "Gerçekten müslüman-lar büyük bir hataya ve yanılgıya düşmüşlerdir. Bu ise Yunan felsefesini, Hind, Fars (İran) tasavvufunu almalarıyla başlamıştır. Çünkü bunlar sel üzerindeki köpük ve çer-çöp gibidirler. Bunlar temiz ve berrak olan İslâm düşüncesiyle karıştırılınca, bundan karışık ve yanlış bir inanç ve amacından saptırılmış bir düşünce ortaya çıkar.

^{592[220]} Yoldaki İşaretler, s.131.

Gerçi tıp ve kimya ile ilgili kaynakları terceme etmekle iyilik yapmışlardır. Çünkü bu onları yepyeni ilimlerin keşfine götürmüştür. Mesela Cebir ilmini Örnek verebiliriz. Allah'ın nuru ile aydınlanmış bulunan İslâm akılcılığı, bilimsel alanlarda, hem tüm bilim dallarını kapsamak kaydıyla büyük bir hızla, güce ve yenilik yapma imkânına sahiptir. Bunu edebî ve kültürel alanlarda da görebiliriz.

Zira müslümanın elinde bu akidenin ve inancının kendisine verdiği bir güç ve kuvvet vardır. Bunlar onu gayretle, ciddiyetle ve sabırla çalışmaya yöneltir. Çünkü müslümanlar biürler ki, bu, aynı zamanda Allah'a bir tür ibadettir, ibadetin bir parçasıdır. Çünkü elde ettikleri işin getirdiği veya sağladığı yarar sadece bunu yapanlara ait olarak kalmamaktadır. Öyle ki tüm insanları kapsamaktadır. Hatta Avrupa'yı bile. Çünkü Avrupa'da bugün görülen yeniliklerin, keşiflerin aslı Müslümanların ortaya koyduğu nazariyelere dayanmaktadır. İslâm dünyasında maddi ilerlemeler çok erken ortaya çıkmıştır. Avrupa bugünkü seviyeye Müslümanlar sayesinde erişmiştir. Şurası acı bir gerçektir ki, her şeyi İslâm

dünyasından ve müslümanlardan Öğrenmiş bulunan Avrupa, bugün farklı bir konuma gelmiş, işler tam aksine dönüvermiştir. Bugün batılı önemli bir mesafe kat etmişken, müslüman geride kalmıştır. Bu da müslümanların parlak çağlarındaki çalışma gibi bir çalışmayı bırakıp uyumaları, her alandaki ilerleme ve araştırma merkezlerini bırakmaları sonucu olmuştur. Hatta nesil öyle bir duruma geldi ki, günümüz müslüman çocukları, babalarının dünkü çömezlerinin ve Öğrencilerinin çırağı durumuna, işçi İpline geldiler.

İşte bunun için diyoruz ki: Biz artık hayır müjdesini verebiliriz. Çünkü bugün artık tüm yeryüzünde müslümanlar toparlanmaya başladılar. Müslümanlar için gerekli olan şu ki, başkalarından neleri alıp faydalancaklar, neleri terkedecekler. Bunu bilmeliler ki, kendilerinden öncekilerin düştükleri duruma bir daha düşmesinler.

Müslümanlar öncelikle İslâm akidesini öğrenecekler. Çünkü ancak bu akide üzerinde yeniden İslâm binasının temelini atıp kuracaklardır. Daha sonra da bilimsel alanlarda eksik oldukları ve kendileri için gerçekten hayatî

önemi haiz hususları, müslüman olmayan unsurlardan alıp öğrenebilirler. Ancak alınacak olan bu şeylerde çok dikkat ve itina ile hareket edilmelidir. Zira olur ki, buna dinsizlik ve laiklik ve lâdinüik gibi şeyleri ekleyip sunabilirler. İşte alınacak olan bilgilerin bu gibi sakıncalardan ve tehlikelerden tamamen arındırılmış olmasına oldukça özen gösterilmelidir. Çünkü bilimsellik adı altında, küfür davetçilerinin göz boyamalarına aldan mamahdır.

Belki biri çıkar ve şöyle sorabilir: Bilimsel olan ve kesin hatlarla belirlenmiş bulunan bilim üslûbunun dini üslûpla ne ilgisi olabilir?

Bunun cevabı şöyledir: Din ile ilim arasında bir ayırım yoktur. Aksine İslâm dini, bizzat ilim dinidir. Gerçekten İslâm potasında doğru bir şekilde sunulan ilmî bir üslup, insanların ruhları üzerinde iman açısından derin bir etki bırakır. Böylece yaratıcının kudretini, sanatının azametini, bu kainatın ilk mucidi olduğunu ve hem kainatın içindekileri ile birlikte

hepsinin bedii mucidi olduğunu ilim, eğer İslâm potasından geçmişse, derin bir iman etkisi yapar.

Diğer taraftan böyle bir sorunun sorulmasında apaçık

bir mugalata ve işi amacından saptırmak vardır. Bilimsel üslup veya tarz diye, işi dinden soyutlamaya ne kadar kalkışanlar varsa, hepsi de tarafsızlık adıyla ortaya çıkan hokkabazlar ve düzenbazlardır. İş amacından saptıranlardır. Düşünün, bir kimse Marksın, Fröydün, Durkaym'ın ve benzerlerinin teorilerini alacak, bunları bilimsellik adı altında sunacak ve kalkıp tarafsızlığını ileri sürecek, bu mümkün olmayan, kısaca muhal olan bir şeydir. Bu tıpkı şuna benzemektedir: Bize "Bilim veya ilim" yeterlidir, diyenlerin durumundan farksızdırlar bunlar. Ancak bir kimse Abdullah oğlu Muhammed (s.a.v.)'in getirdiği "Lâilâhe illallah" kaynağından akideyi almış ise, işte o farklıdır.

İşte bu apaçık bir husustur ki, büyüklenen herhangi bir kimse kibri veya bir cahil de cehli sebebiyle mugalata ederek inkâra kalkışamaz. Bizzat böyle bir gücü kendisinde bulamaz.

Kâfirlerden yararlanılabileceğine ilişkin delilleri Hz. Peygamber (s.a.v.)'in sünnetinde bulmaktayız. Buharî'nin ve başkalarının da rivayet ettiği sarıih bir hadiste bu gerçek dile getirilmiştir. Buharî'nin İcare bölümünde rivayet ettiği

bu hadise göre, zaruret halinde müşrikler, ücretle tutulabilir. Şayet bu konuda ehil bir müslüman bulunamaz ise, bu takdirde caizdir. Hz. Aişe validemiz (r.a.) rivayet ediyor, diyor ki:

"Hz. Peygamber (s.a.v.) ile Hz. Ebu Bekir (r.a.), sonradan Abd b. Adiy oğullarından olan dil oğullarından kılavuzlukta çok usta olan bir adamı ücretle tuttular. Bu adam As b. Vail ailesi içinde yemin ederek, geleneğe göre elini yemin taşına batırmıştı. Bu adam Kureyş kâfirlerinin dini üzere idi. Hz. Peygamber (s.a.v.) ile Hz. Ebu Bekir (r.a.), bunun güvenilirliğine inandılar, dolayısıyla yük ve binek hayvanları olan develerini kendisine teslim ettiler. Üç gece sonra develeriyle birlikte Sevr mağarasında buluşmak üzere sözleşip anlaştılar. Bu kılavuz, Hz. Peygamber (s.a.v.) ile Hz. Ebu Bekir'in develeriyle birlikte üçüncü gecenin sabahında, Sevr'e, onların yanına geldi. Böylece Hz. Peygamber (s.a.v.) ve Hz. Ebu Bekir (r.a.) yola koyuldular."^{593[221]}

İbn Kayyım der ki: Bu adamın ismi Abdullah b. Uraykıt ed-Düelî idi. Kendisi ücretle tutulduğu sırada

^{593[221]} Buharı, İcar, 3-4, Menakıb.

kâfirdi. Bu hadise, tıp, tedavi, hesap ve benzeri şeylerde kâfirlere başvurulabilmenin caiz olduğunu göstermektedir. Ancak bu husus, adaleti tazammun eden yani içeren bir şey olmadığı ve velayeti de kapsamadığı müddetçe böyledir. Yoksa sırf adam kafirdir, diye bu, onun güvenilir olmayacağı konusunda bir temel değildir. Çünkü yol gibi önemli bir şeyde onlardan kılavuzluk istemekten ve hele hicret yolculuğu gibi bir yolculuk esnasında kılavuzluk istenmesinden daha önemli bir tehlikeli bir şey olamaz.^{594[222]}

Bu nokta da güvenildiğine göre bu, caiz olmaktadır.

İbn Battal diyor ki: Fakihlerin çoğunluğu zaruret halinde ve başka durumlarda müşriklerin ücretle tutulmalarını caiz görmüşlerdir. Çünkü bu gibi durumlarda, onların zelil kılınması söz konusudur. Ancak burada yasak olan ve kaçınılması gereken şey, bir müslümanın kendisini ücretle müşrikin emrine vermesidir. Zira böyle bir durumda müslümanın aşağılanması ve küçük düşürülmesi bahis konusudur.^{595[223]}

Acaba bir müslüman bir kâfirin yanında bizzat ona

^{594[222]} Bedaiu'l-Fevaid, 3/208.

^{595[223]} Fethu'l-Barî, 4/442.

ücretle çalışır hizmette bulunursa, bunun hükmü nedir?

Bunun cevabını yine Buharî'nin rivayet etmiş olduğu bir hadisten öğrenmekteyiz. Buharî'nin Habbab b. Eret (r.a.)'ten rivayetine göre demiştir ki:

"Ben cahiliye döneminde kılıç yapardım. Ben As b. Vail için bir iş yapmışım. Yaptığım işten ötürü, yanında alacaklarım birikmişti. Ben alacağımı istemek üzere kendisine gittim. Adam bana dedi ki: Hayır, Allah'a yemin ederim ki, sen Muhammed'e küfretmedikçe, ben alacağımı vermeyeceğim. Bunun üzerine ben de kendisine dedim ki: Dikkat et, Allah'a yemin ederim ki, sen ölüp tekrar dirilinceye kadar, ben Muhammed'e dil uzatıp küfretmem. Bu defa adam dedi ki: Ben ölüp tekrar diriltilecek miyim? Ben de: "Evet" dedim. Bunun üzerine o da şöyle dedi: Benim orada malım ve çocuklarım olacaktır, işte ben de o zaman orada sana ederim. İşte bunun üzerine Rabbim şu âyeti indirdi:

"Rasûlüm, âyetlerimizi inkâr eden ve: Muhakkak surette bana mal ve evlat verilecek, diyen adamı gördün mü?" (Meryem, 19/77)^{596[224]}

^{596[224]} Buharî, İcare, 4/452. H.2275.

Mühelleb de diyor ki: Savaş toprağında bir kimsenin kendisini bir müşrik emrinde ücretle çalıştırmasını alimler pek uygun görmemişler, bunu kerih kabul etmişlerdir. Ancak zaruret halinde bu iki şartla olabilir. Bu şartlardan birisi, müslümanın çalışacağı veya yapacağı iş, yapılması kendisi için helâl olan bir iş olacaktır. Diğer ise, zararı müslümanlara olabilecek bir işte çalışmayacaktır.^{597[225]}

Ancak müşrik olan bir kimsenin savaş için ücretle tutulmasına gelince bu konuda Hz. Peygamber (s.a.v.)'den nehiy yani yasaklama söz konusudur. Nitekim İmam Müslim, Hz. Aişe (r.a.)'den buna ilişkin bir hadis rivayet etmiştir. Demiştir ki:

"Hz. Peygamber (s.a.v.) Bedir yönüne doğru sefere çıktı. Hz. Peygamber (s.a.v.) Harretu'l-Vebere -ki burası Medine'ye dört mil mesafede bulunan bir yerin adıdır- varınca, burada bir adam gelip kendisine yetişti. Bu adam cesareti ve yiğitliği ile anılırdı. Rasûlüllah (s.a.v.)'ın ashabı kendisini gördüklerinde buna sevindiler. Bu şahıs Rasûlüllah'ın yanına gelince dedi ki: "Ben sana tabi olmak ve seninle birlikte alacağın ganimetten pay almak üzere

^{597[225]} Fethu'i-Barî, 4/452.

geldim." Rasûlüllah (s.a.v.) kendisine dedi ki: "Allah ve Rasû-lüne inanıyor musun?" Adam; hayır, diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Geri dön, ben kesinlikle bir müşrik-tem yardım istemem." Hz. Aişe validemiz devamla diyor ki:

Sonra Hz. Peygamber (s.a.v.) geçti gitti, ta ki biz Şecere demlen mevkie gelmiştik. Bu sırada adam yine gelip Rasûlüllah'a yetişti, önce söylediklerinin aynısını söyledi. Hz. Peygamber (s.a.v.) de, önce kendisine sorduklarının aynısını sordu ve: "Geri dön, ben bir müşrikten hiçbir zaman yardım istemem." Ravî devamla diyor ki: Sonra tekrar döndü ve Beyda denilen yerde yine Rasûlüllah'a gelip yetişti. Yine Rasûlüllah (s.a.v.) ona ilk defa söylediği gibi: "Allah'a ve Rasûlüne inanıyor musun?" diye sordu. Adam da, "Evet" diye cevap verdi. Bunun üzerine Rasûlüllah (s.a.v.) kendisine şöyle dedi: "O halde sen de git, katıl."^{598[226]}

Ancak Hâzımî diyor ki: İlim ehli bu konuda ihtilâf etmişlerdir.^{599[227]}

^{598[226]} Müslim, Cihad, H. 150 (1817).

^{599[227]} İmam Epû Bekir Muhammed b. Musa b. Osman b. Hazım. Kendisi Hazımî diye şöhret yapmıştır. Hadis ricalindendir ve Hemedanlidir. 548 hicrîde doğmuş ve Bağdat'ta 584 hicride vefat etmiştir. Bak. Zirikî, A'lâm, 7/117.

Bir grup, mutlak manada müşriklerden yardım istemeyi menetmektedirler. Bunlar yukarıda geçen bu hadise göre amel ediyorlar ve diyorlar ki:

"Bu hadis, Rasûlüllah (s.a.v.)'dan sabit olan bir hadistir. Bununla te zat teşkil eden diğerleri ise, sıhhat ve sabit olma açısından buna denk değildir. Bundan dolayı bu hadisin neshine ilişkin iddia da özürlü bulun maktadır.

Bir grup ise, diyorlar ki, devlet başkanı (imam), müşriklerin müslü manların yanında savaşa katılmalarına izin verebilir, onlardan yardım is' teyip, kendilerinden yararlanabilir. Fakat bu da iki şartla olur:

a- Müslümanların sayısı gayet az olacak ve buna ihtiyaç duyacaklar,

b- Kendilerine güvenilen ve intikam duygusunu taşıyanlardan olma yacak. Müslümanlar aleyhine bir endişe verecek durumda olmayacaklar,

Şayet bu iki şart ortada yoksa, o zaman İmamın (devlet başkanının bunlardan yararlanmak için izin istemesi caiz olmaz. Bu gruptakiler di yorlar ki, iki şartın var olması halinde, bunlardan yararlanmak caizdir-Bu hususta bunların tutundukları delil, Abdullah b. Abbas'ın

Hız. Pey gaber (s.a.v.)'den olan rivayettir. Buna göre, Hız. Peygamber (s.a.v.), Kay nuka oğullan yahudilerinden yardım alarak yararlanmıştır. Huneyn sava şında ise, Hevazinlilerle savaş konusunda Safvan b. Ümeyye'den yararlan mıştır. Bu görüşü savunanlar diyorlar ki, bu rivayetler, bu işin caiz oldu ğunu göstermektedir. Çünkü Hız. Aişe hadisi, Bedir gününe aittir, bu ise daha öncedir. Dolayısıyla bu, mensuhtur yani hükmü yürürlükten kaldırılan bir olaydır.^{600[228]}

Sonra demiştir ki: "Müşriklerle savaşmak üzere müşriklerden yardım alınmasında herhangi bir sakınca yoktur. Ancak isteyerek ve kendi arzu larıyla çıkmak isterlerse, buna dair bir sakınca yok ve fakat kendilerin savaş ganimetinden herhangi bir pay ve hisse ayrılmaz.^{601[229]}

İbn Kayyım da bu görüşü desteklemektedir, kendisi Hudeybiye bari antlaşmasının faydalarından söz ederken diyor ki:

"Cihad konusunda güvenilir müşrikten yararlanmak ve yardımım almak caizdir. Bu ihtiyaç halinde böyledir.

^{600[228]} Hazımî; "el-İ'tibar fi'n-Nasih ve'l-Mensûh minelasâr", s.219.

^{601[229]} Bak. Önceki kaynak, s.220.

Nitekim Peygamberimiz (s.a.v.)'in Huzaa kabilesinden olan casusu kâfirdi ve kâfir olduğu bir sırada ondan yararlanmıştı. Çünkü bu, bir maslahat gereğidir. Böyleleri daha rahat bir şekilde düşmanla içice olabilirler ve onlardan gereğince haber alabilirler.^{602[230]}

İbn Kayyım, Huneyn savaşının getirdiğı yararlar ve faydalar hususunda ise der ki: "Devlet başkam, yani İmam, müşriklere ait silâhlan ve buna benzer hazırlıkları ve iaşelerini, düşmanla savaşmak üzere kendilerinden iare yoluyla alabilir. Nitekim Hz. Peygamber (s.a.v.) de, Safvan b. Ümey-ye'ye ait zırhı iare yoluyla almıştı. Halbuki Safvan bu sırada henüz müşrikti, müslüman olmamıştı.^{603[231]}

İmam Muhammed b. Abdulvahhab da bu konuda kendisine tabi olmuştur. Bu zat da şöyle diyor: Bazı dini işler hususunda kâfirlerden yararlanmak kötü bir şey değildir. Nitekim Huzaa kabilesinden olan zatın durumu buna şahittir.^{604[232]}

^{602[230]} Zadu'Uvleâd, 3/301. Huzaî'li zatın kıssası için bak, Taberî Tarihi, 2/625.

^{603[231]} İbn Kayyım, Zadu'l-Meâd, 3/479. Bu kıssa için Bkz. tbn Hişam, Sîret, 4/83 Tabe-rî TariM, 3/73.

^{604[232]} Mülhaktı Musannafı İmam Muhammed b. Abdulvahhab, s.7.

Sözü Şöylece Özetleyebiliriz

Kâfirlerden ve bunların yanındaki şeylerden yararlanmak, ilimlerinden faydalanmak caizdir. Ancak alınacak şeylerin ve ilimlerin insan çalışması olan yararlı ürünlerden olması şartıyla caizdir. Bununla ilgili deliller oldukça fazladır. Ki biz bunlardan bazı örnekleri zikretmiştik. Meselâ Hz. Peygamber (s.a.v.)'in, Hayber'de bulunan yahudilerin burada ziraat işlerinde çalışmaları şartıyla, ekip dikebileceklerini, topraktan alınacak olarj ürünlerden yarıcı olabileceklerini biliyoruz.^{605[233]}

Müslüman olan bir kimsenin bizzat kendisinin müşrik ve kâfirlere ait iş veya işlerde çalışmaları ise, çalışacak olan müslüman kimselerin, bunların dinlerine saygılı olmaması kaydıyla, veya dini esaslarına ve prensiplerine değer vermemek şartıyla çalışmaları caizdir. Bir de çalışan müslü-manlan aşağılamamak ve onları küçümsememek kaydıyla çalışabilirler.

Savaş işlerinde müslümanların müşrik putperestlerden yararlanması ve bunlardan yardım alması

^{605[233]} Buharî, Muzaraa, 5/15, H.2331.

da caizdir. Fakat bunun caiz oluşu, müslümanların devlet başkanı durumundaki imamlarına bırakılmıştır. Şayet devlet başkanı durumundaki imam, bunların istihdamında ve çalıştırılmalarında bir yarar ve fayda görüyorsa caizdir, aksi halde değildir.

Bütün bunlara rağmen, en iyisi, bunlardan sakınmak ve uzak durmaktır. Müslümanların velayetlerine ilişkin herhangi bir işte bunların çalıştırılmasına engel olmak gerekir. Çünkü kendilerine yetki verilebilecek ve velayet anlamında bir işte çalıştırılacak olunurlarsa, müslümanlar üzerinde hakimiyet kurarlar. Meselâ devlet yazışmalarında bunları görevlendirmek gibi. Böyle bir görevin kendilerine verilmesi halinde, İslama ve müs-lürnanlara karşı işlenmiş bir cinayet anlamına gelir. Kaldı ki bu gibi bir işin kendilerine tevdi edilmesi halinde, bu, açık bir şekilde şeriatın hükmüne ve yeryüzünde hakim ve egemen olmasına aykırıdır. Ayrıca böyle bir işin verilmesinde açık bir şekilde müslümanların küçük düşürülmesi, aşağılanması manası yatmaktadır. Hatta bu durum, müslümanlar arasında böyle bir hizmetin kendilerinden başkalarına verilmesinin caiz olabileceğine götürür.

İsterseniz şimdi bazı nasslar ve delillerle, önemli tarihi olaylar sunalım ki, bununla düşmanların İslama ve müslümanlara karşı nasıl bir hile ve tuzak içinde olduklarını öğrenmiş olalım. Müslümanların kendilerinden olmayan kimselere bu görevleri vermeleri yüzünden nelerle karşı karşıya kaldıklarını öğrenmiş bulunalım.

İmam Ahmed b. Hanbel, sahih bir isnad ile Ebû Musa el-Eş'arî'den rivayet ediyor. Allah kendilerinden razı olsun, Ebû Musa diyor ki:

"Hz. Ömer (r.a.)'e dedim ki, benim devlet hizmetinde yazıcı olarak kullandığım hristiyan bir kâtibim vardır." Hz. Ömer de dedi ki: "Sana ne oluyor? Allah sana lâıık olduğun şeyi versin, sen Allah.'in şöyle buyurduğunu işitmedin mi:

"Ey iman edenler! Yahudileri ve hristiyanları dost (veli), (idareci) edinmeyin. Zira onlar birbirinin dostu, veli sidirler (birbirinin tarafını tutarlar, yetkiyi birbirlerine verirler)." (Maide, 5/51)

Hanif, bir tek Allah inancına bağlı birisini bu hizmette kullanamaz mıydın? Ebu Musa diyor ki: "Dedim ki: Ey müminlerin emîri, bana onun yazıcılığı lazım, onun dini,

ona aittir. Hz. Ömer de devamla dedi ki: Allah (c.c.), mademki onları küçük düşürmüş, ben orJara ikram etmem, (o halde sen de onlara ikramda bulunma). Allah (ccı. onları zelil kılınca, ben onları aziz kılıp yüceltemem (sen de yapma). Allah (c.c), madem ki onları uzaklaşnrmış, sen de onları yaklaştırma."^{606[234]}

Aynı zamanda Hz. Ömer (r.a.), Hz. Ebû Hüreyrs (r.a.)'ye de bir mektup yazıyor ve diyor ki:

"... Müslümanların işleriyle ilgili bir işte sakın müşrik ve putperest kimselerden yararlanma. Müslümanlara ait işlerle bizzat kendin ilgilen. Çünkü sen onlardan birisin. Diğer taraftan Allah (cc), seni onların yüklerini sırtlamanla görevli kılmıştır."^{607[235]}

Ömer b. Abdülaziz (r.a.), bazı valilerine şöyle yazmıştır:

"Asıl konuya gelince: Bana ulaştığına göre, işlerinde hıristiyan yazıcılar (kâtipler) çalıştınıyormuşsun. Müslümanlarla ilgili işlerde bunlara görev vermişsin. Halbuki Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

^{606[234]} İbn Teyrniyye, tktizau's-Sirat, s.50. Ahmed b. Hanbel'in öayet ettiği bu hadise"Ebû Musa'nın Müsned'inde rastlayamadım." Beyhakî, "es-Sünen'ü! Kübrâ", Kitabu Ada.bil-Kadî, 10/127.

^{607[235]} İbn Kayyım, "Ahkamu Ehli'z-Zîmme", 1/212.

"Ey iman edenler! Sizden önce kendilerine kitap verilenlerden dininizi alay ve oyun konusu edinenleri ve kâfirleri veli (dost ve idareci) kılmayın. Allah'tan korkun; eğer müminler iseniz." (Maide, 5/57)

Sana bu mektup gelince, hemen Hassan b. Zeyd'i - Yani şu yazıcını-İslâma davet et. Eğer İslâm dinini kabul ederse, o bizdendir, biz de onanız. Şayet İslâm dinini kabullenmezse, ondan yardım isteme, onu işte çalıştırma. İslâm dininden başka bir dinde olan hiçbir kimseyi müslümanlara ait hizmetlerde bulundurma. Bunun üzerine Hassan İslâm dinini kabul etti ve iyi bir müslüman oldu.^{608[236]}

Kitap ehlinin, Abbasîlerin hilâfeti döneminde müslümanlara ait işlerde oldukça fazlaca hizmete alınmalarından ötürü, alimlerden biri olan bir zat ayaklandı. Bu alim iyiliği emretme ve kötülüğü nehyetme vazifesini bu konuda üzerine aldı. Bu zat Şebîb b. Şeybe idi.^{609[237]}

^{608[236]} Bak. Önceki Kaynak, 1/214.

^{609[237]} Şebîb b. Şeybe b. Abdullah et-Tamîmî el-Minkarî el-Ehtemî, Bu zat Meliklerin edebiyatçısı, güzel söz söyleyeni, fakirlerin arkadaşı, yoksulların kardeşidir. Kendisine "Hatip" unvanı verilmiştir. Çünkü kendisi çok fasih bir zat idi, deha bakımından gayet üstündü. Kendi ülkesinin halkı ihtiyaçları olduğu zaman ona gelirlirdi. Bak: "Şezeratu'z-Zeheb", 1/256, 4/307. Zirikî, A'lam, 3/156.

Bu alim Ebû Cafer Mansur'dan huzura girmek için izin istedi, kendisine izin verildi ve gidip dedi ki:

"... Ey müminlerin emiri! Allah'dan kork! Çünkü bu hususta Allah'ın emir ve vasiyyeti bulunmaktadır. Allah'ın vasiyyeti ve emri size geldi, sizin tarafınızdan kabul olundu. Görev size verildi. Beni bu hususta söz söylemeye sevkeden şey, sadece sana öğüt vermekten ve sana acıtmaktan ileri gelmektedir. Bir de Allah'ın senin yanında olan nimetleri sebebi ile dir. Topukların yükselince kanatlarını ger, Allah ellerini zengin kılınca, iyiliklerini yaygınlaştır. Ey müminlerin emiri! Senin kapının önünde zulümden ve kötülükten bir ateş tutuşmuş yanıyor, yangın çıkarıyor ki, bu, Allah'ın kitabı ve Peygamberi Muhammed (s.a.v.)'in sünneti ile amel olunmamak-tan kaynaklanıyor.

Ey müminlerin emiri! Zimmet ehli, müslümanlara musallat oldu, onlara zulmetmektedirler, kötülükte bulunmaktadır. Müslümanlara ait eşyayı alıyorlar, müslümanların mallarını gasbediyorlar. Seni kendi şehvetleri, arzu ve istekleri için bir merdiven ve payanda yapıyorlar. Halbuki bunlar, kıyamet gününde hiçbir bakımından seni Allah'ın huzurunda kurta-

ramayacaklardır. Bunun üzerine Mansur dedi ki:

"İşte mührüm, al, müslümanlardan kimi tanıyorsan, bununla onu gönder (ona görev ver). Devamla dedi ki: Ey Rebî', valilere yaz, onlarda zimmet ehlinde kim varsa, onları geri al (görevlendirme). Şebîb sana kimi gönderirse, biz onun yerini ve değerini biliyor, onu görevlendirmek için gerekenin yapılmasına izin veriyoruz (imza koyuyoruz). Bunun üzerine Şebîb dedi ki:

Ey müminlerin emîri! Doğrusu müslümanîar, bu kâfirler senin hizmetinde oldukları sürece sana gelemezler. Şayet onlara itaat ederlerse, Allah'ın gazabıyla karşı karşıya kalırlar. Eğer bu kâfirleri kızdırırlarsa, bu defa seni onlara düşman kılarlar. Ancak bir günde birkaç kişiyi görevlendir. Her görevlendirdiğin bir adam yerine, birini de görevden al.^{610[238]}

Sözün Özü

Burada bir noktaya dikkat olunması gerekir. Şöyle ki, kâfirlerin ve müslüman olmayan unsurların istihdamında

^{610[238]} Bak. Önceki kaynak, 1/215.

veya görevlendirilmesinde, şuna dikkat edilecektir. Şayet kâfirlerin herhangi bir işte, kişilere ait olarak hizmet verilmesinde, yani bir şahsın özel işinde çalışması ile, devlete ait herhangi bir işte, kendi başına buyruk, İslâm devletinde yetkili bir kişi olarak çalıştırılması arasında fark vardır. Kişi bir şahsın murakabesinde ve gözetiminde olmak kaydı ile hizmetinden yararlanılabilir. Bu itibarla;

a- Birinci durumda yani herhangi bir şahsın işinde veya bir kişinin emrinde çalışmasında herhangi bir sakınca yoktur, caizdir, çalıştırılabilir. Buna ait bilgi ve deliller daha önce sunulmuştu.

b- İkinci durumda ise, yani İslâm devletinde kendisine bir sorumluluk ve yetki verilerek çalıştırılmasında cevaz yoktur. Çünkü bu İslâm şariatının ruhuna ve özüne aykırıdır. İslâmın temel amacına terstir ve zıddır. İslâmın temel amacı, "Allah'ın kelimesinin yücelmesi ve küfür kelimesinin de aşağılanmasıdır."

Tüm hayırların ve iyiliklerin başı, müslümanların her şeyde birbirlerine bizzat itimad etmeleridir. İslâm ümmetinin bekası ve varlığı buna bağlı bulunmaktadır. Bu, İslâm ümmetinin kendisini başkalarından ayıran en

belirgin özelliğidir. Müslümanlar kesinlikle, Allah'ın kendileri için dilediği boya ile boyanmak zorundadırlar.

Allah'dan müslümanların tek isteği, onları yine sahih ve dosdoğru olan dinlerine dönecekleri günü kendilerine vermesidir. Bütün işlerinde ve hizmetlerinde kâfirlere ihtiyaç duymaksızın, düşmanlarına muhtaç olmaksızın sahih olan dinlerine dönecekleri günün kendilerine tekrar verilmesini istemek. Bu ise Rabbim için zor ve güç olan bir şey değildir.

Takıyye Ve İkra

Bu ikisi de iki önemli meseledir ki, her ikisinin de hükmü İslâm şariatında geçmiş bulunmaktadır. Bu ikisi ancak belirli durumlarda zaruret hallerinde uygulanabilir. Herhangi bir müslüman bu gibi şeyler ile karşı karşıya kalması halinde bu esaslara göre hareket edilir. Önce Takıyye nedir? Bunu öğrenelim:

Takıyye'nin Tarifi:

Takıyye'yi Hibru'l-Ümme yani ümmetin en üstün alimi diye bilmen Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) bu konuda diyor ki: "Tuka (Takıyye): Kalbi iman ile dopdolu ve huzurlu bulunduğu halde, dil ile kendisinden istenileni söylemektir."^{611[239]}

Ebu'l-Aliye de şöyle diyor: "Takıyye: Sadece dil iledir, yoksa amel (yani istenileni yapmak) ile değildir."^{612[240]}

İbn Hacer Askalanî de şunları belirtiyor: "Takıyye: İçte ve kalpte var olan inancı ve buna bağlı başka şeyleri, başka bir şeyden dolayı açığa vurmaktan uzak durmaktır."^{613[241]}

Prof.Seyyid Kutup da der ki: "Takıyye: Dilde olan takıyye, öylesine görünmedir. Yoksa içten ve kalpten istenilen şey bağlılık ve dostluk vermek demek değildir. Aynı zamanda takıyye, amel ve iş bakımından da onlara dostluk beslemek ve yetki vermek demek değildir. Kaldı ki, ruhsat veya izin verilen takıyye, mümin ile kâfir arasında bir sevgi ve meveddetin doğması da değildir. Aynı şekilde, herhangi bir şekilde çalışarak veya hizmet vererek müminin kâfire yardımcı olması da takıyye

^{611[239]} Taberî Tefsin, 3/228-229.

^{612[240]} Agk. 3/228-229.

^{613[241]} Fethu'l-Barî, 12/314.

değildir. Bunların hiç birisinin takıyye ile ilgisi yoktur. Böyle bir aldatma ile haşa Allah'a karşı aldatmaya girmek caiz değildir.^{614[242]}

Takıyye Ne Zaman Olabilir?

Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Müminler müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesin. Kim bunu yaparsa, artık onun Allah nezdinde hiçbir değeri yoktur. Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız (takıyye yapmanız) başkadır. Allah, kendisine karşı gelmekten sizi uyarıp sakındırıyor. Dönüş yalnızca Allah'adır." (Âl-i İmran, 3/28)

Beğavî der ki: Allah (c.c), müminlere, kâfirleri dost edinmeyi, onlara velayet ve yetki vermeyi yasaklamıştır. Onlara müdahane bulunmayı, içini onlara dökmeyi nehyetmiştir. Ancak kâfirler şayet üstün iseler, veya mümin olan bir kimse kâfir bir toplumda bulunuyorsa, bunlardan da gerçekten korkuyorlarsa, o zaman sadece dilden olmak suretiyle onlara mü-darada bulunurlar.

^{614[242]} Fî Zılâl l/386.

Ancak kalpleri iman ile dopdolu olacak, inançlarından asla bir şey kaybetmeyeceklerdir. Böyle dilden söylemekle onlardan gelebilecek bir kötülüğü önleyecekler ve fakat bunu yaparlarken herhangi haram olan bir kanı helal kılmaksızın, veya helâl olan bir malı haram yapmaksızın, veya müslümanların açıklarıyla ilgili olarak kâfirlere hiçbir şey açıklamaksızın hareket edeceklerdir. Takıyye, ancak ölüm korkusu olması ve niyyetinin de salim ve sağlıklı olması halinde olabilir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

"Kalbi iman ile dopdolu olduğu halde inkâra zorlanan başka. "(Nahl, 16/106)

Öte taraftan bu takıyye olayı bir ruhsattır sadece. Kişi böyle takıyye cihetine gitmeyip de sabretse ve hatta bu uğurda öldürülse, kendisi için büyük bir ecir vardır.^{615[243]}

İbn Kayyım da diyor ki: "Şurası malumdur ki, Tuka (Takıyye), muvalât yani kâfirleri sırdaş ve dost edinme demek değildir. Ancak Allah (c.c.) müslümanları kâfirlere muvalâttan yani dost ve sırdaş edinmekten uzak kalmalarını isteyince, aynı zamanda bu, onlara düşmanlığı

^{615[243]} Beğavî Tefsiri, 1/336. Cassas Ahkamu'l-Kur'ân, 2/289.

ve onlarla ilgiyi kesmeyi ve uzak olmayı gerektirir. Her halükârda bu kimselere açıkça düşmanlığı da ilan etmesi icab eder. Ancak bunların şerrinden korkulması halinde, takıyye yapmaları kendileri için mubah kılınmıştır. Ancak takıyye, onlara dostluk ve sırdaşlık anlamında muvalât göstermek demek değildir."^{616[244]}

Bu tuka yani takıyye yapısı öyle bir kapıdır ki, bu kapıdan şeytan gayet kolaylıkla içeri sızabilir. Çünkü hasta kalplilere ve zayıf ve düşük karakterlilere işi süslü gösterir, böylece onların Allah'ın düşmanlarına meyletmelerini sağlar. Bunun içindir ki, Rabbimiz takıyye ifadesinden hemen sonra şöyle buyurmaktadır:

"Allah, kendisine karşı gelmekten sizi uyarıp sakındırıyor. Dönüş yalnızca Allah'adır. " (Âl-i İmran, 3/28)

Sizi dünyada hemen uyarıyor ki, bu kapıyı kendiniz için bir dayanak ve destek yapmayasınız. Olur ki, bu çok büyük ve önemli olan hususu küçük ve kolay görürsünüz. İşte böyle yapmamanız için sizi uyarıyor. Zira bu çok büyük olan hadise, Allah'ın düşmanlarının dost ve sırdaş

^{616[244]} Bedaiu'l-Fevaid, 3/69.

edinilmesi, takıyye adıyla böyle bir işe gidilmesi, şeytan bunu kolay bir yol gösterebilir. İşte bundan Rabbimiz bizi derhal aynı ayette uyarıyor. Öyle bir uyarış ki, dönüşünüz sadece Allah'adır denilerek, gafil olmamamız isteniyor. Çünkü dönüş Allah'a olunca, düşmanlarınıza karşı gösterdiğiniz dostluk yüzünden Allah sizi cezalandırır, dünyada işlediğinize karşılık cezalandırılırsınız. Kimse sanmasın ki, hem kendilerini ve hem insanları aldatmak suretiyle, böyle bir büyük günahı işleyecekler ve yeryüzünde böyle bir fiili işlemelerine rağmen, kendileri ahirette Allah'ın azabından kurtulacaklar, asla böyle bir şey varid değildir. İşin bu noktasına gerçekten dikkat olunmalıdır."^{617[245]}

İbn Cerîr: "Ancak kâfirlerden gelebilecek bir tehlikeden sakınmanız (takıyye yapmanız) başkadır." ( l-i İmran, 3/28)  yetiyle ilgili olarak tefsirinde şu görüşlere yer veriyor:

"Yani sizin onların gücü ve hakimiyeti altında olmanız halinde, can g venliğinizden de korkuyorsanız, o zaman dillerinizle onlara karşı velayeti -içten olmamak kaydıyla-

^{617[245]} Dirasat Kur'aniyye", s.326-327.

söyleyebilirsiniz. Fakat buna rağmen onlara karşı olan düşmanlığınız içinizde gizli kalacaktır. Onların küfür bakımında üzerinde bulundukları şeyler sebebiyle onları teşyi etmeyeceksiniz Herhangi bir müslüman aleyhine herhangi bir fiil ile de onlara yardımcı olmayacaksınız."^{618[246]}

İkrah

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Kim iman etmesinden sonra Allah'ı inkâr eder, -Kalbi iman ile dolu olduğu halde

(küfre ve inkâra) zorlanan başka- fakat kalbini kafirliğe açarsa, işte Allah'ın gazabı bunlaradır; onlar için büyük bir azap vardır. Bu azap, onların dünya hayatine ahire t e tercih etmelerinden ve Allah'ın kâfirler topluluğunu hidayete erdirmeni esimleri ötürüdür." (Nahl, 16/106-107)

Abdullah Abbas (r.a.), diyor ki: "İlk âyet, Hz. Ammar b. Yasir hakkında nazil olmuştur. Bilindiği gibi müşrik

^{618[246]} Taberî Tefsiri, 3/228.

putperestler kendisini, babasını, annesi Sümeyye'yi, Suhayb'ı, Bilal'i, Habbab'i ve Salim'i yakalamışlardı. Hz. Sümeyye (r.a.)'yi iki deveye bağladılar ve mızrakla ön tarafından vurarak şehid ettiler. Kocası Yasir de şehit edildi. Bu ikisi İslâm'ın ilk şehitleridirler. Hz. Ammar (r.a.) ise, bir hayli işkenceden sonra, büyük bir baskı altında kalması sonucu diliyle onların kendisinden istediği şeyi söyledi. Hz. Ammar küfre girdi, diye Rasûlüllah'a haber verildi. Ancak Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurdular: "Asla. Doğrusu Ammar, baştan aşağı iman doludur. İman onun eti ve kanıyla karışmıştır."^{619[247]}

Hz. Ammar (r.a.), kurtulur kurtulmaz ağlayarak Rasûlüllah'a koşup geldi. Hz. Peygamber (s.a.v.), hem gözlerinin yaşını siliyor ve hem şöyle diyordu: "Şayet yine sana böyle bir şey, yaparlarsa, söylediklerini yine söyle."^{620[248]}

İşte bunun üzerine yukarıda meallerini sunduğumuz âyetler nazil oldu.^{621[249]}

^{619[247]} Hz. Ammar ile ilgili bu konuda en sahih rivayetler şunlardır: Hakim, Müstedrek, 3/392-393. Nesaî, 8/111 (İman), Buradaki hadis şöyledir: "Ammar, iliklerine varıncaya dök iman ite doludur." Elbanî, Sahihu'l-Camî, 5/211, H.5764. Sîlsiletu'l-Ahadisi's-Sahîha, 2/466, H.807.

^{620[248]} Hadis mürseldir, ravileri güvenilirdir. Fethu'l-Barî, 12/312.

^{621[249]} Vahidî, "Esbabu'n-Nüzûl", s.162. Taberî Tefsiri, 14/182. İbn Kesîr, Tefsiri, 4/525.

Taberî âyetin manasıyla ilgili olarak diyor ki:

"Kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâr eder, kalbi iman ile dopdolu olduğu halde, küfre ve inkâra zorlanırsa, o da sadece diliyle küfür sözünü söylerse, ancak kesin imanında bir yalpalanmaya girmezse, onun bu tür gayreti kendisi için doğru ve sahihtir. Ancak bunun bir şartı gönlünü küf-J re açmayacaktır. Fakat bir de gönlünü küfre açarsa, onu tercih ederse, iman yerine küfrü seçerse, buna isteyerek boyun eğerse, bu takdirde Allah'ın gazabı üzerlerine olacak ve kendileri için büyük bir azap vardır."^{622[250]}

Bunun sebebi, dünya hayatını ahiret hayatına tercih etmeleri, dünya hayatını ahiret hayatından üstün görmeleri yüzündendir. Sırf dünyalık içins mürtedliğin kendilerine takdim ettiği şeyi ön plâna aldılar, bunu tercih ettiler."^{623[251]}

İkrahın Şartları

İbn Hacer diyor ki: İkrah ile ilgili şartlar dörttür:

^{622[250]} Taberî Tefsiri, 14/182.

^{623[251]} İbn Kesîr Tefsiri, 4/525.

1- İkrahta bulunan kimse, tehditte bulunduğu şeyi yapabilecek ve dediğini yerine getirebilecek güçte olmalıdır. Kendisine emir verilen yani ikrah altında bulunan kimse kaçma yoluyla da olsa, bunu önleyebilmekten aciz olması, kaçış imkânının bile olmaması.

2- Galip zannına göre, ikrahta bulunan kimsenin dediğini yapmaması halinde, adam dediğini yapacak, yapacağını yapacak. İşte bu konuda galip zannı varsa, cevaz vardır.

3- Tehditte bulunan kimsenin, dediğini o anda yapacağını bilmesi. Adam: "Sen bunu yapmazsan, seni yarın döveceğim" dese, bu ikrah olamaz. Ancak verilen mühlet çok çok az bir mühlet ise ve kişi dediğini yapacaksa, ikrah sayılır. Veya ikrahta bulunan kimse, gerçekten dediğini yapan biri olarak biliniyorsa, bu takdirde yine ikrah sayılır.

4- Emredilen yani ikrah altında bulunan kimseden, kendi arzusu ve ihtiyarına bırakılmış manasında buna delâlet eden bir şeyin olmaması.

Cumhura göre, sözle veya fiil ile, yapılan ikrah

arasında herhangi bir fark yoktur. Ancak fiil ile ikrahtan, ebediyyen haram olan bir şey isteniyorsa, bu istisna edilmiştir. Meselâ haksız yere bîrini öldürmeye zorlanmak, ikrah gibi.^{624[252]}

Hazin diyor ki: Alimler şöyle demektedirler: "Küfür kelimesini söylemeye sebep olan ikrahın caiz olabilmesi için, kişinin karşı koyamayacağı ve güç yetiremeyeceği bir azap i'le azaplandırılması (vacip) gereklidir. Meselâ öldürmekle tehdit edilerek korkutulması gibi, şiddetli darp gibi. Ağır işkenceler gibi, meselâ: Ateşte ve benzeri şeylerde yakarak cezalandırmak gibi.^{625[253]}

Aynı zamanda şu hususta icma etmişlerdir: "Küfür üzerine ikrah, yani zorlanan kimsenin, küfür kelimesini açıkça söylemesi caiz değildir. Ancak buna yakın ifadelerle veya küfür olabilir vehmini ifade eden sözlerle söylemesi gerekir. Buna rağmen küfür sözünü açık bir şekilde söylenmeye zorlanıyorsa, kalbi iman ile huzurlu ve dolu olması şartıyla, küfür sözünü de açık bir şekilde söyleyebilir. Küfür olarak söylediklerine içtenlikle iman etmeyecektir. Fakat buna rağmen söylemeyip de, sabır

^{624[252]} Fethu'l-Barî, 12/311-312.

^{625[253]} Hazin Tefsiri, 4/117.

gösterir ve öldürülürse, Yasir ve Sümeyye'nin fiillerinde görüldüğü gibi çok daha faziletlidir. Hz. BilaFin tüm işkencelere rağmen sabır göstermesi gibi, sabır gösterirse çok daha iyidir.^{626[254]}

Hz. Bilal Habeşî'ye her türlü işkence yapılıyordu. Öyle ki şiddetli sıcağın altına yatmıyor ve göğsüne kocaman kocaman taşlar konularak, böylece kendisinden Allah'a şirk ve ortak koşmasını istiyorlardı. O da: "Allah bir tektir, Allah bir tektir" diyerek, onları reddediyor ve diyordu ki: "Eğer bu söylediğimden daha çok sizi kızdıracak bir söz ve kelime bilİ-bilseydim, mutlaka onu söylerdim."^{627[255]}

Aynı şekilde Ensar'dan olan Habib (Hubeyb) b. Zeyd de, yalancı peygamber Müseyleme'nin kendisine: "Sen Muhammed'in Allah'ın Rasûjü olduğuna şehadet ediyor musun?" demesi üzerine, "Evet" diye cevaplamıştı. Bunun üzerine Müseyleme Hubeyb'e,^{628[256]} devamla şöyle dedi:

"O halde sen, benim de Allah'ın Rasûlü olduğuma dair şehadet ediyormusun?" Hubeyb ise demişti ki:

^{626[254]} Hazin Tefsiri, 4/117.

^{627[255]} İbn Kesir Tefsiri, 4/525.

^{628[256]} Habib (Hubeyb) b. Zeyd b. Asım b. Amr Ensar'dandır. Abdullah b. Zeyd'in kardeşidir. İbn İshak'ın anlattığına göre, Ensar'dan Akabe biatında bulunanlardandır. Yine İbn İshak diyor ki, bu, Müseyleme'nin öldürdüğü yani şehid ettiği kimselerdendir. İbn Sa'd da diyor ki: Hubeyb, Uhud, Hendek ve birçok savaşlarda bulunmuştur, (el-İsabe, 1/307).

"Ben.böyle bir şey işitmedim." Müseyleme de onu parça parça doğradı ve fakat o yani Hubeyb hiçbir zaman sözünden geri durmadı.^{629[257]}

Meselâ Sehmili değerli sahabî Abdullah b. Huzafe'nin durumunu göz-önüne getirelim. Abdullah b. Huzafe,^{630[258]} Rumlar kendisini esir ettiklerinde onu alıp krallarına getirdiler. Kral ona dedi ki: "Gel, hıristiyan ol, seni mülküne ortak kılacağım ve kızımı da seninle evlendireceğim."

Abdullah ise şöyle cevap verdi: "Sen sahip olduğun her şeyini ve arakların da tüm sahip olduklarını bana vermiş olsan bile, Muhammed'in dinini bırakmam için bunları bana sağlamış olsan, ben göz açıp kapanacak bir müddet kadar bile bunu bırakmam, dinimden vazgeçmem." Bunun üzerine kral kendisine dedi ki: "O halde seni öldürürüm." Abdullah: "İsteddiğini yap." Bunun üzerine emir verildi, haça gerildi. Okçulara emir verilerek, elleri ve ayakları yakınından olmak üzere kendisine oklar

^{629[257]} İbn Kesir Tefsiri, 4/525.

^{630[258]} Bu zat Abdullah b. Huzafe b. Kays b. Adıyy b. Sa'd b. Sehm'dir. Kendisi Kureys'in Sehmî koluna mensuptur. Annesi Amî bnt. Harsan İse, Beni Haris'tendir. Bu zat ilk müslüman olanlar arasında yer alır. Denildiğine göre kendisi Bedir gazasında bulunmuştur. Ancak Megazî yazarlarından Musa b. Ukbe, İbn İshak ve daha başkaları bu zatı zikretmemişlerdir. Bu zatın Rum kralı ile olan kıssasını yukarıda anlatmıştık. Hayatı için bak: (el-tsabe, 2/296, Tehzîbu't-Tenzîb, 5/185).

fırlatıldı. Bu arada kral kendisine hıristiyanlık dinini telkin ediyordu, fakat Abdullah da reddediyordu. Sonra emir verildi, haçtan çözülp indirildi. Sonra da bir kazan getirilmesini emretti. Bu, kazanın içine müslüman esirler getirilip atılıyor, Abdullah da buna bakmak zorunda bırakılıyordu. Öyle ki kazandakaynayanların kemikleri gözükmeye başladı. Bu arada kendisine hıristiyanlık dini telkin ediliyordu, fakat o bunu reddediyordu. Bu defa Abdullah'ın bu kazanın içine atılması için emir verildi. Kendisi makaraya (mancınığa) kaldırıldı, bununla kazana atılması emri verildi. Bunun üzerine Abdullah ağladı. Abdullah durumun yanlış anlaşılmması için kralı çağırıp ona dedi ki: tsBen sadece şunun için ağlıyorum. Benim tek canım (nefsim) ve ruhum var. Bu canım da Allah için şu kaynar kazanın içine atılacaktır. İsterdim ki, vücudumdaki kıllar sayısında ruhum olsun, hepsi de bu şekilde Allah yolunda işkence ve azap çeksın."

Bazı rivayetlerde ise, Abdullah hapse atıldı, yemek ve su verilmedi. Günlerce aç susuz bırakıldıktan sonra, kendisine içki ve domuz eti gö'nde-rildi. O bunlara yaklaşmadı. Sonra kendisi huzura çağrılıp, soruldu: Seni

bunları yemekten meneden şey nedir? O da cevap olarak der ki: Aslında bu, benim için helâldir. Fakat ben bunu yemekle sizi sevindirmek istemiyorum. Bu defa melik ona dedi ki: Gel, başımı öp, ben de seni bırakayım. Abdullah ise, bir şartla dedi: Benimle birlikte tüm esirleri de bırakırsan, dediğini yapanm. Kral evet dedi. O da başını öptü. Böylece esir düşen bütün müslümanları oradan kurtarıp serbest bıraktırdı.

Hz. Ömer diyor ki, Abdullah b. Huzafe geri dönüp geldiğinde dedim ki: "Her müslümanın kalkıp Abdullah b. Huzafe'nin başım öpmesi haktır ve gereklidir. İlk defa öpen ben olayım. Bunun üzerine kalktı ye başından onu öptü."^{631[259]}

İkrahın Nevileri

1- İlca yoluyla ikrah (İkrahı mülci): Burada kişinin rızası ve seçeneği yani ihtiyarı yoktur. îrade ve kasdının dışındadır herşey. Bu da çok ağır işkencelerin altına sokulmasıyla ve benzeri peylerle ölür. İşte bu durumla

^{631[259]} İbn Kesir Tefsiri, 4/88-89.

ilgili olarak Nahl süresindeki âyet nazil olmuştur. Rabbim şöyle buyurmuştur:

"Kim îman etmesinden sonra Allah'ı inkâr eder -kalbi iman ile dolu olduğu halde küfre ve inkâra zorlanan başka- ..." (Nahl, 16/106)^{632[260]}

2- Tehdit yoluyla ikrah: Burada rıza yoktur. Ancak ihtiyarı tamamen alınmış olmuyor. Meselâ bu gibi durumlarda insan, iki durumun en hafifini, iki zararın en azını seçer. Tıpkı Hz. Şuayb (a.s.)'ın kavmiyle olan durumu gibi. Hz. Şuayb (a.s.)'m kavmi kendisini, ya küfre girmesi veya beldelerini terketmeleri şartıyla onu muhayyer bırakmışlardı. Dikkat edilirse burada rıza yok, iki şeyden birini seçmek var. Ya küfre girecek veya o şehri terk edecektir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kavminden ileri gelen kibirliler dediler ki: 'Ey Şuayb! Seni ve seninle beraber inananları memleketimizden kesinlikle çıkaracağız. Veya dinimize döneceksiniz/ Şuayb dedi ki: 'İstemesek de mi?' Doğrusu Allah bizi ondan kurtardıktan sonra tekrar sizin dininize dönersek, Allah'a karşı yalan uydurmuş oluruz. Rabbimiz Allah dilemiş

^{632[260]} Prof.Abdülmecid Şazeli, "Haddü'I-İslâm ve Hakikatu'I-İman", s.523.

başka, yoksa geri dönmemiz bizim için olacak şey değildir. Rabbimi/in ilmi her şeyi kuşatmıştır. Biz sadece Allah'a dayanırız. Rabbimiz! Bizimle kavmimiz arasında adaletle hükmet Sen hükmedenlerin en hayırlısıdır." (Araf, 7/88-89)

Bu delile ve Rabbimizin aşağıdaki âyetine göre bu tür ikraha cevap vermek caiz olmaz. Çünkü Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"İnsanlardan kimi vardır

ki, Allah'a inandık der, fakat Allah uğrunda eziyete uğratıldığı zaman, insanların işkencesini Allah'ın azabı gibi tutar. Halbuki Rabbinden bir mısret gelecek olsa, mutlaka, doğrusu biz de sizinle beraberdik, derler. İyi de, Allah, herkesin kalbindekileri en iyi bilen değil midir?" (AnkebûU 29/10)^{633[261]}

3- Mustaz'af olmaları: Bu durumda herhangi bir azap ve işkence, bir tehdit yoktur. Ancak mustaz'af (güçsüz) olan kimsenin başkalarına göre farklı ve zorunlu bir konumu bulunmaktadır. Meselâ Mekke'de kalıp İkamet etmek zorunda olanlar gibi. Müslümanların hicretinden sonra bazı kimseler hicret edememişler, mecburen

^{633[261]} Abdülmecid Şazeli, "Haddu'l-İslâm ve Hakikatu'l-İman", s.523.

Mekke'de ikameti sürdürmüşlerdi. İşte durumu böyle bir şeyi kendisinden gidermeye müsait değilse veya oradan çıkmaya uygun değilse, bu da acizlikleri sebebiyle olmuş ise, ellerine bir imkân geçmesi halinde, sonucu ne olursa olsun ve nasıl bir yükümlülük getirecekse getirsin, böyle bir imana sahip olarak acizlikleri sebebiyle kalmışlarsa, işte Allah (c.c), bunları affetmektedir.^{634[262]}

Fakat durumu bir öncekiler gibi olmayıp, eğer bunu kaldırabilecek bir durumda ise, veya buradan çıkmak imkânına sahipse, fakat buna rağmen buradan çıkmayıp, neticeyi beklemek için orada kalırsa, bunların durumları farklıdır. Nitekim bunlarla ilgili olarak daha önceki, konularda Şeyh b. Atik ve başkalarının görüşlerini öğrenmiştik.

İbn Teymiyye diyor ki: Ben tüm mezhepleri ve görüşleri gözden geçirdim. Gördüm ki, ikrah altında tutulan, yani hakkında zor kullanılan kimsenin durumu farklı durumlarda değişiklik gösterir. Meselâ küfür kelimesiyle ilgili muteber olan bir ikrah, hibe (bağış) ve benzeri şeyler hakkındaki ikrah gibi değildir. Kaldı ki,

^{634[262]} Bak. Önceki kaynak, s.526.

İmam Ahmed b. Hanbel buna ilişkin birçok yerlerde gereken delili göstermiştir. Küfürle ilgili ikrah, ancak işkence yapılmakla, azap ile, darb ve benzeri şeylerle olabilir. Sözle yapılan İkrah ikrah sayılmaz.^{635[263]}

İkrah İle İlgili Son Bir Söz

Önemli ve gerekli olan bir husus bulunmaktadır. Kesinlikle ikrah ile korku alâmetleri arasında fark vardır. Korku belirtileri veya alâmetleri denilince bunun içinde rica ve tazim yani saygı da yer alır. Doğrusu bunlar ibadet işaretleridirler.

Ayrıca aralarındaki farkı bilmemiz gereken başka şeyler de vardır. Meselâ Mustaz'af olmakla, dahili hezimet, düşmana boyun eğmek, ona meyletmek, Allah'a güveni kaybetmek, O'na tevekkülü terketmek gibi, bütün bunların birbirinden ayırd edilmesi gereken hususlar olduğunu bilmek zorundayız.

Aslında insan en sıkıntılı ve dar zamanlarında bile güçlü bir kuvvete sahiptir. Bu kuvvet, kalp ile reddetme

^{635[263]} İbn Atîk, "ed-Difa' ", s.30.

gücüdür. Nitekim bu kuvvete Rasû-lûliah (s.a.v.) şu ismi vermiştir: "Cihad". Bunu Hz. Peygamberin şu ifadesinde görmekteyiz:

"...Kim onlarla kalbiyle cihad cihad ederse, işte o da mümindir. Bunun ötesinde ise, imandan bir hardal danesi bile yoktur"^{636[264]}

Batılın önünde hezimete uğramak, aynı zamanda batılın ihtiyaç duyduğu muvalât, bu güçlü bir anlamda da olsa, bundan kesinlikle uzak durmak ve sakınmak gerekir. İşte kalp ile cihad bu demektir. Nitekim Uhud savaşından sonra Allah (c.c), müminlere şöyle buyurmuştur:

"Nice peygamberler vardı ki, beraberinde Allah erleri bulunduğu halde savaştılar da, bunlar, Allah yolunda başlarına gelenlerden dolayı gevşeklik ve zaaf göstermediler; boyun eğmediler. Allah sabredenleri sever. Onların sözleri, sadece şöyle demekten ibarettir: Ey Rabbimiz! Günahlarımızı ve işimizdeki taşkınlığımızı bağışla; ayaklarımızı yolunda sabit kıl; kâfirler topluluğuna karşı bizi muzaffer kıl! Allah, onlara dünya nimetini ve daha da güzeli, ah i ret sevabının güzelliğini verdi. Allah

^{636[264]} Müslim, İman, 1/50.

iyi davrananları sever. Ey iman edenler!

Eğer kâfirlere uyarsanız, sîzi eski dininize geri çevirirler; o takdirde büsbütün kaybedersiniz. Bilâkis, Mevlanız Allah'tır ve O, yardımcılarının en hayırlısıdır." (Âl-i îmrân, 3/146-150)

Bilindiği gibi Uhud savaşında: "Muhammed öldürüldü" diye yalan bir haber yayılmıştı. Bu fırsatı kaçırmayan münafıklar, hemen harekete geçtiler, İslâm askerlerine: "Gelin eski dininize ve dostlarınıza dönün, Mu-hammed şayet peygamber olsaydı, öldürülür müydü? diye konuşmaya başladılar. Yukarıdaki âyetler, her zaman ve her toplum içinde bulunabilen münafıkların bu tür bozguncu sözlerine karşı müslümanları uyarmış olmaktadır.

İşte batılın önünde hezimete uğranılması halinde, ki bu sırada batıl kendisine dostluk beslenilmesini, sırların kendilerine verilmesini ister. İşte böyle bir zamanda müslüman bu noktada daha dikkatli bulunmalı, batıla muvalâttan, dost ve sırdaş olmaktan uzak durmalıdır. İşte kalbin cihadı budur.

Değerli sahabî Abdullah b. Mes'ûd diyor ki:

"Müslüman bir kimse için şu yeterlidir: Kendisinin değiştirmeye gücünün yetmediği bir münkeri görüp, Allah'ın da bu kimsenin kalben bunu istemediğini bilmesi ona yeter."

Adamın böyle bir şeyi istemediği ve hoş karşılamadığının delili ise,-bu kimsenin bunlardan ayrılıp uzak durması ve bu işi yaygınlaştırmaya çalışmamasıdır.

Doğrusu, iç hezimet üzerine kalbin bu hezimetin üzerine çıkması, batılı reddetme konusunda, gücünü koruması gerekir. Bu hezimet ne kadar uzarsa ve dağılma ne olursa olsun, kişi varlığını korumalı. Gittiği yolda güçlü olmalı ki, diğerlerinden uzak durması, yapılanlara yaygınlık kazandırtmayacaktır. İşte bu, kalb ile yapılan cihaddır. Bu Öyle bir cihaddır ki, gerçek hayatta insanlar üzerindeki etkinliği olan bir cihaddır.^{637[265]}

^{637[265]} Şazeli, Haddu'l-İslâm, s.527-528'den özetlenerek alındı.

3.BAB

GEÇMİŞTE VE GÜNÜMÜZDE VELÂ VE BERÂ'NIN TATBİK ŞEKİLEN

1. BÖLÜM

VELÂ VE BERÂ KONUSUNU SELEF NASIL UYGULAMIŞTIR?

Ben daha önce Hz. Muhammed'in ümmetine ilişkin geçmiş ümmetlerden örnekler vererek bu konuda konuşmuştum. Yine birtakım örnekler de Hz. Peygamber (s.a.v.)'in dönemine ait olmak üzere verilmişti. Fakat bu nesü gerçekten parlak örneklerle dopdolu bir nesildir. Bunun içindir ki, bu konuya daya çok açıklık getirecek, bazı tahliller ve ilaveler yapmak istedim. Yine bazı örnekler vererek bu konuyu daha iyi bir şekilde açıklamak istedim. Çünkü bu oldukça önemli bir konudur.

Herhangi bir söz ki, pratikte uygulanma alanı bulamıyorsa, söylenen söz sadece geçersiz bir iddiadan öteye geçmez, bunun gerçeikle bir bağı olamayacağı gibi,

yaşanan hayat için de bir delil sayılamaz.

O halde, Velâ ve Berâ hususunda gerçek anlamda uygulama: "Lâilahe illallah, Muhammed ün Rasûlüllah" tevhid kelimesinin prensibini gerçek manada aydınlatır, doğru bir şekilde anlaşılmasını sağlar.

Şurası bilinmesi gerçekten önemli olan bir husustur ki, bu ümmetin selefi (önceki alimleri) -Allah kendilerinden razı olsun-, bu akideyi tüm yönleriyle, gerekleriyle ve yükümlülükleriyle uygulayan en hayırlılarıdır.

Esasen seleften sözetmek hem yararlı ve hem güzel bir şeydir. Hatta dahası var, aksine bu, pratikte uygulanmış olan gerçekler, İslâm ümmetinin tarihinde de tescil edilmiş bulunmaktadır. Çünkü bunun, kendilerinden sonra gelecek olan İslâm nesline örnek ve alâmet oluşturmasını arzulamışlar, böylece onların yollarından gitmeyi, metodlarını izlemeyi istemişlerdir.

Bu zatlar -Allah kendilerinden razı olsun-, Allah'ın kendilerine vermiş olduğu nimeti takdir etmişler, değerini bilmişlerdir. Bu nimet ise, iman nimetidir.

Aynı zamanda bunlar, Hz. Muhammed (s.a.v.)'in kendisiyle gönderildiği bu apaçık şeriatı ve Allah'ın

nurunun faziletini de takdir edip değerini bilmişlerdir.

Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Ölü iken dirilttiğimiz ve kendisine insanlar arasında yürüyebileceği bîr ışık verdiğimiz kimse, karanlıklar içinde kalıp ondan hiç çıkmayan kimse gibi olur mu?" (En'âm, 6/122)

Yine Allah'ın kendilerine rahmetiyle muamele buyurduğu bu selef alimleri, Hz. Mustafa (s.a.v.)'nın terbiye ve eğitimini, O'nun değerli sünnetinin sözlü ve fiili olanına önem verip takdir ederler. Bunlar gerçeğin de idraki içindedirler. Bunlar biliyorlar ki kendileri:

. "Herhangi bir cinsin hizmetçileri değiller. Herhangi bir milletin, toplumun ve vatanın elçileri de değiller ki, sadece onların refahı ve yalnız onların maslahatları için çalışabilsinler. Aynı zamanda böyle bir inanca sahip değiller ki, sırf bağlı oldukları toplumun üstünlüğüne inanıp, başka toplumları kendilerinden aşağı toplumlar olarak gören, sadece kendi vatanlarını düşünabilen, başka vatanları hiçe sayan bir fikrin sahibi de değiller bunlar. Bunlar herhangi bir şekilde bir Arap imparatorluğunun da peşinde değiller. Sadece Arap imparatorluğunu düşünüp,

onun nimetlerini düşünen ve bu imparatorluğun gölgesinde kalmayı amaçlayan kimseler değiller. Böyle bir Arap imparatorluğunun himayesi altında büyüklene-rek yaşama peşinde olan kimseler değiller, İnsanları Rum ve Fars (İran) imparatorluklarının hakimiyeti altından çıkarıp, bir Arap imparatorluğunun altına sokmak için de olmadıklarını iyi bilirler.

Selefin bir tek gayesi vardır. Onlar insanları kullara kul olmaktan kurtarıp, bir tek Allah'a kulluk ve ibadete davet etmektedirler. Tıpkı müslümanların elçisi Rib'î b. Amir'in Yezdicerd'in meclisinde söylediği hususları gerçekleştirmek için çalışmışlardır. Rib'î bu mecliste diyordu ki: Allah (c.c), insanları kullara kulluktan çıkarıp bir tek Allah'a ibadet ve kulluk etmeleri için, dünyanın darlığından, bunun genişliğine çıkarmak için, dinlerin zulmünden kurtarıp İslâmın adaletine sokmak için göndermiştir. Onların (müslümanların) yanında tüm insanlar ve ümmetler eşittirler. Tüm insanlar Hz. Âdem'dendir. Hz. Âdem ise topraktan yaratılmıştır.

Bunlar yanlarında olan herhangi bir hayır, din, ilim ve terbiye kdh-sunda hiçbir kimse için cimrilik yapan

kimseler değillerdir. Bunlar Emirlik (başkanlık), herhangi bir hüküm ve sistem adına, veya bir soyun üstünlüğü, bir rengin ve vatanın üstünlüğü için herhangi bir şeyi gözetmek amacı ile gönderilmiş değillerdir. Aksine bunlar hayır bulutlarıdır. Ülkeleri düzene koyacaklar, bunu kullara yaygınlaştıracaklardır. Bundan ülkeler ve insanlar faydalanacak, bütün bunlar da herkesin alabilme kapasitelerine ve buna olan salahiyetleri oranında olacaktır. Bunlar bereketli yağmur gibidirler ki, ovaları ve çorak yerleri rahmetiyle yararlandırır.^{638[266]}

Burada merhum selefin başardıkları çok büyük ve önemli vak'aları, Velâ ve Berâ konusunda gerçekleştirdikleri hususları anlatmak bana bayağı zor gelecektir. Ancak doğru bir fikir edinebilmemiz için, dipdiri ve yaşanan bir olay olabilmesi açısından az da olsa vereceğim bu örneklerle yetinmek isterim. Bu dinin örnekliği açısından, Allah'ın iradesiyle gerçekleştirmiş olduğu iman ile ilgili bu aydınlatıcı örnekleri sunmak isteriz. Böylece insanlar, bu dinin gerçek anlamda bir anda

^{638[266]} Nedvî, "Müslümanların Gerilemesiyle Dünya Neler Kaybetti?", s.126-127.

yaşanabilecek bir din olduğunu öğrensinler.^{639[267]} Evet eğer bu dini sırtlayabilecek değerli kimselerin bulunması ve bunu doğru bir şekilde insanlara anlatmaları halinde, ancak bu dinin yaşanabilecek örnek bir din olduğunu anlayacaklardır. Şayet doğru, emin bir şekilde anlatırsa, bunun temizliği, berraklığı aktarırsa, ihlâs ile ve hiçbir şey gözetilmeksizin, sırf Allah'ın masını gözeterek ve onun yanındakiyle yetinerek anlatırsa, işte böylelerinin bulunması halinde bu din derhal uygulanma alanına konulabilir.

İşte bu örneklerden bazıları şöyledir:

1- Hz. Peygamber (s.a.v.)'in ashabının Kâ'b b. Mâlik ile ilgili tutumları. Hz. Kâ'b ve iki arkadaşı birlikte Tebük seferine katılmamışlardı. Sahabe bu üç kişiyle her türlü ilgi ve alâkayı kesmişlerdi.

Bu üç sahabeye karşı yürütülen bu manadaki bir ilgi kesme hadisesi öylesine önemlidir ki, temelleri takva üzerinde atılmış bulunan mescidde Allah Rasûlü'nün arkasında namaz kılıyorlar. Buna rağmen adı geçen üç

^{639[267]} Seyyid Kutub, "İslâm Düşüncesinin Özellikleri", M. Kutüb, "İslâm'da Terbiye Metodu", "İnsan, Madde ve İslâm". İslâmın örnek bir sistem olduğuna dair bu eserler okunursa, doğru bir fikir kazanılmış olunur.

sahabe ile her türlü münasebetlerini kesmiş oluyorlar, onlarla konuşmuyorlar ve hatta îslâmın emri olan selâmı dahi bunlara vermiyorlar!..

Aman Allah'ım! Bu nasıl bir iman?.. Bir de günümüz müslümanları-na bakalım. Acaba bunlar Allah ve Rasûlüne karşı savaş açanlardan, yeryüzünü fesada verenlerden uzaklaşıp bunlardan ilgilerini kesiyorlar mı?..

Esasen müslümanm kendi dinine ve mümin kardeşlerine karşı gösterdiği velâ yani dostluk, verdiği yetki, dinine karşı olan bağlılığı ancak böyle önemli bir konuda ortaya çıkar. Öyle ki bu mümin kimse kardeşlerinden ve dostlarından ayrı bırakılıyor, terkediliyor. Öyle ki Allah'ın selâmı bile verilmiyor. Evet bu şahıs Kâ'b b. Mâlik oluyor. Büyük bir madde ile imtihan edilmiş bulunmaktadır, kendisine buna rağmen hem madde, hem iyilik, hem makam bu dünyada teklif edilip sunulmaktadır. Bütün bunlar değerli sahabî Hz. Kâ'b b. Mâlik'in şahsında görülmektedir. -Allah kendisinden razı olsun- bu sahabî hakkında uzun bir hadis bulunmaktadır. Bu uzun hadiste anlatıldığı gibi, Hz. Peygamber (s.a.v.) ashabına, bu zat ve bununla beraber olan diğer iki kişi ile görüşmemek, iigiyi

kesmek konusunda emir vermişti. Öyle ki hanımı bile onu bırakıp ailesinin yanına gitmek zorunda kalmıştı. Bütün bunların yanında çok büyük bir imtihan ile aniden karşı karşıya geldi.

Hz. Kâ'b (r.a.) anlatıyor: "Ben, Medine pazarında dolaşırken, bir de baktım ki Şam Nabtîlerinden bir Nabtî, Medine'ye yiyecek satmak üzere gelmiş ve şöyle diyor: "Kâ'b b. Mâlik'i bana kim gösterir?" İnsanlar kendisini ona göstermeye başladılar. Adam benim yanıma geldi. Bana Gas-san kralından bir mektup getirdi. Bir de gördüm ki, mektupta şunlar yazılıydı: "İmdi.. Öğrendiğime göre, arkadaşın (Hz. Muhammed'i kasdedi-yor) sana eziyet veriyormuş. Allah, seni zayıflanacak, küçük düşürülecek bir belde halkından kılmamıştır. Sen öyle kötülenecek biri değilsin. Bize gel, katıl ki, sana gerekeni yapalım." Mektubu okuyunca, kendi kendime dedim ki: "Bu da işte bir başka belâ, imtihan ve felâket. Hemen onu dü-rüp, kızgın olan ateşe attım."^{640[268]}

Hz. Kâ'b'ın: "Ayrıca bu da bir başka beladır" sözü gerçeği dile getirmiş olmaktadır. Evet bu, büyük bir

^{640[268]} Buhârî, Meğazî, 8/113, H.4418. Taberî Tefsiri, 11/60, İbn Kesir Tefsiri, 4/İ66-168.

belâdır. Hz. Kâ'b (r.a.), müslüman-lardan tecrid edilmesine, kendisine karşı boykot uygulanmasına rağmen, O, Hz. Peygamber (s.a.v.)'e, dinine ve müminlere karşı dostluğu, velâsı sürmekte, hiçbir zaman bunlardan bir taviz vermemektedir, eksiklik yapmamaktadır. Allah'a olan dostluğu ve velâsı aynen devam etmektedir. O Gassan melikinden gelen mektubu da yakmak suretiyle, onunla olan ilgi ve münasebeti kesiyor, ondan beri ve uzak olduğunu belirtiyor.

Şimdi bu zatın bu azametine, dostluk, velâ ve yetki konusundaki doğruluğuna ve samimiliğine, İslama ve müslümanlara olan sevgisine bir bakın. Dünya metaından ve onun kendisine sağladığı şeylerden olan uzaklığına, bunları elinin tersiyle itmesine dikkat edin. Bütün bunların hiç biH-j sinin onun yanında bir sineğin kanadı kadar değeri yoktur.

İbn Hacer, Kâ'b kıssasını açıklayarak diyor ki: "Kâ'b'ın bu yaptığı şey var ya, işte bu onun imanının kuvvetine delâlet eder. Bir de Allah'ı; ve Rasûlünü ne kadar sevdiğini gösterir. Şayet böyle olmasaydı, kendisiyle her bakımdan ilgi ve alâka kesiliyor, yüz çevriliyor, o buna benzer şeyleri

kat kat taşıyor, kendisini terkedenler sebebiyle mal ve makam teklif ediliyor, özellikle de Gassan melikinden kendisine gelen davet enterasandır. Gassan meliki, bununla kendisini dininden dönmeye zorlamamaktadır. Fakat Hz. Kâ'b, şu gerçeği bilmektedir, böyle bir durumda kendisi kesinlikle fitneye sokulacaktır. Hemen gelen mektubu yakar ve net cevabı verir. O çağırıldığı ve davet olduğu rahatı ve nimetleri bırakıyor, dünyadaki sıkıntı ve azabı tercih ediyor. Bu da onun Allah'a ve Rasûlüne olan sevgisinden ve muhabbetinden kaynaklanıyor. Nitekim Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır: ^{641[269]}

"Allah ve Rasûlü! Ona başka her şeyden daha sevgili olmaktadır."

2- Şimdi bir başka örnek. Bu da değerli sahabî Abdullah b. Huzafe es-Sehmî ile ilgilidir. Kendisinin Rum kralının karşısındaki tavır ve tutumunu sergilemektedir. Rum meliki onu varlığına ortak kılmak suretiyle azdırmak istiyordu. Fakat o büyük sahabî bunu reddetti. Hıristiyanlığı teklif etti, o kabul etmedi, kral bu sahabiye ölümle tehdit etti, yakacağını söyledi. Bütün bu örnekler,

^{641[269]} Fethu'l-Barî, 8/121. Buharî, İman, i. 60, H.16. Müslim, İman, H.43, 66, 67. İbn Kayyim, "Zadu'l-Meâd", 3/581.

İslâmda velânın yetkiyi ve dostluğu sadece İslama ve müslümanlara vermenin önemini gösteren örneklerdir. Bu durum aynı zamanda bu sahabînin bu noktada ne kadar samimi olduğunu, doğru ve dürüst davrandığını, İslâm akidesinin veya inancının bunların kalbinde ne kadar yer ettiğini gösteren bir örnek olmaktadır.

Nitekim münafıkların reisi Abdullah b. Übeyy b. Selûl'ün oğlu Abdullah'ın durumu da ayrı bir örnek teşkil etmektedir. Bununla ilgili durum daha önce anlatılmıştı. Müslüman ve samimi sahabî Abdullah, münafık babası Abdullah'ı Medine'ye sokmamış, ancak Hz. Peygamber'in izin vermesi ile girmesine müsaade etmişti.

Meselâ Ebû Ubeyde (r.a.)'nin durumu daha büyük bir örnek teşkil etmektedir. Bu şahabı, Bedir gazasında babasının kâfir olması sebebiyle, Allah ve Rasûlüne karşı savaşması sebebiyle hiç gözünü kırpmaksızın babasını öldürmüştü. Bu noktada babalık bağına hiç bakmamıştır. Zira Allah'a karşı velâ (dostluk), Allah'a ve Rasûlüne yardım, dinine ve müminlere destek olmak ancak bu şekilde kanıtlanabilirdi. Kâfirlerden beri ve uzak olduğunu ortaya koyması, Allah'ın düşmanlarına karşı cihad etmesi

ancak böylece sağlanabilirdi. Çünkü Allah düşmanları, şeytanın dostlarının ayakta kalıp müslümanlara karşı savaşma imânım, cihad olunmadığı takdirde bulabilirler. Onlar ancak cihad yoluyla bundan alıkonulabilir.

3- Şimdi de başka bir Örnek: Siyer kitaplarının rivayetine göre, Zeyd b. Desine (r.a.), bu hususta bir başka örnek oluşturmaktadır. Kendisi Recî' gününden sonra, Safvan b. Ümeyye tarafından satın alınmıştı. Safvan Hz. Zeyd b. Desine'yi, babası Ümeyye b. Halef yerine öldürmek istiyordu. Müşrikler, Hz. Zeyd'i Ten'im denilen yere çıkardılar. Burada Kureş'in önde gelenleri toplanmışlardı. İçlerinde Ebu Süfyan da bulunuyordu. Ebu Süf-yan b. Harb, öldürülmek üzere getirilen Zeyd'e şöyle diyordu:

– Ey Zeyd,^{642[270]} Allah için doğru söyle. Şu anda senin yerinde Muham-med'in boynunun vurulmasını, senin de ailen içinde mutlu kalmanı ister miydin?

Zeyd ona şu cevabı verdi: "Vallahi şu anda değil Muhammed'in benim yerimde olmasını istemek, ben ailem

^{642[270]} Zeyd b. Desine b. Muaviye b. Ubeyd b. Amir b. Beyaza. Ensar'dandır. Bedir ve Uhud savaşlarını görmüş, kendisi Bi'ri maune faciasında müşriklere esir düşmüştü. Ku-reyş müşrikleri, kendisini "Ten'im" denilen yerde şehid ettiler. Bk. el-Isabe, 1/565.

içinde otururken onun ayağına bir dikenin biê batmasına rıza gösteremem." İşte bunun üzerine Ebu Safvan şöyle konuşmak zorunda k^ldı: İnsanlar arasında, Muhammed'in ashabının Muhammed'i sevdiği kadar, birinin diğerini sevdiğini asla göremedim. Sonra Hz. Zeyd (r.a.)'i öldürdüler.^{643[271]}

Şimdi bu sevgiye ve birbiri için kendilerini fani kılmaya bakın. Bu nasıl bir dostluk, nasıl bir velâ ve yetki, bu nasıl bir yardım ve zafer gücü! Allah kendisinden razı olsun, çok uzaklarda olmasına rağmen, Rasûlullah (s.a.v.) de yanında değilken o, Rasûlullah (s.a.v.)'a bir dikenin bile batma-, sına rıza göstermemektedir. Buna rıza göstermeyen bir kimsenin Allah Ra~ sülû için daha başka büyük tehlikeleri düşünebilir mi hiç?

İşte gerçek aniamda velayet, samimiyet ve dosdoğru bir bağlılıktır ki, ruhlarla bu manada bir akideye bina etmiş olmaktadır. İnsanlar için bu manada önemli örnekler sunabilecek şahsiyetler çıkarmış olmaktadır. Böyle bir azametın ve büyüklüğün önünde yeryüzünün tüm azametleri ve büyüklükleri eğilirler, böyle bir duruma asla

^{643[271]} İbn Hişam, Sîret, 3/181.

erişemezler.

4- İşte bir başka örnek daha. Ahmed b. Hanbel ve başkalarının rivayetlerine göre, Enes b. Nadr (r.a.), Bedir savaşına katılamamıştır. Bu sahabî diyor ki: "Ben İslâmın ilk savaşı olan Bedir savaşına katılamamıştım. Bu savaşta Rasûlullah (s.a.v.) müşriklere karşı savaşıyordu. Dedim ki: Şayet Allah (cc), bana müşriklerle savaşmayı gösterirse, benim onlara nasıl davranacağımı ve ne yapacağımı Allah (c.c.) görecektir. Nihayet Uhud savaşı günü geldi. Müslümanlar bu savaşta açıldılar (çözüldüler). Bunların bu halini görünce şöyle dedi: "Allah'ım bu arkadaşlarımın yaptıklarından ötürü (davranışları sebebiyle) senden özür dilerim. Şu müşriklerin yapıp getirdikleri şeyden de ben uzağım." Daha sonra öne atıldı Uhud önlerinde Hz. Sa'd b. Muaz'ta karşılaştı, ona şöyle dedi: "Ben de seninleyim." Ancak Sa'd ona şu cevabı verdi: "Yapılacak olanı ben yapabilecek bir güçte değilim." Sa'd devamla diyor ki: "Bu zat savaş esnasında bulunduğu, üzerinde seksenin üzerinde kılıç darbesi, mızrak yarası ve ok yarası bulunuyordu. Dediklerine göre, aşağıdaki âyet bunun ve arkadaşlarının hakkında nazil olmuştur. Rabbim şöyle

buyurmuştur:

"İşte onlardan kimisi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de şehitliği beklemektedir." (Ahzab, 33/23)^{644[272]}

Allah kendilerinden razı olsun, bizim salih selefimiz, dinleri hususunda çok titiz ve saygılıydılar. Boş görüntüler ve süsler hiçbir zaman onları al-datmazdı. Cahiliyede insanların tapınırcasına önem verdiği değerler ve güçler kendilerini yamltmazdı, onlara aldanmıyorlardı. Bunun en doğru örneği Rib'î b. Amir (r.a.)'in hikâyesidir. Bu zat Rüstem'le karşılaşmıştı. İranlılar (Farslılar) tümüyle silâhlıydılar. Hepsinin giysi olarak üzerlerinde altın sırmalarla dokunmuş elbiseler, başlarında taçlar vardı. Hepsi de Rüs-tem'in meclisinde yaygılar ve yaslanacakları yastıklar koymuşlar, Rüstem'in kendisi ise ahundan bir yatak üzerinde (döşek) üzerinde bulunuyordu. Rib'î tüylü ve bodur bir kısrağın üzerinde onlara doğru yönelerek yürüdü. Yanında eski bir elbisenin katlan arasında gizlenmiş kılıcı, mızrağı, kalkanı ve oku olduğu halde içeri girdi. Hz. Rib'î en yakın yaygının yanına varınca, kendisine

^{644[272]} Ahmed b. Hanbel, Müsned, 3/301. İbn Kesîr Tefsiri, 6/394.

"in" denildi. Ancak Hz. Rib'î atını yaygının üzerine sürdü, yaygının üzerine varınca durdu, orada atından (kısraftan) indi. Onu iki yastığa bağladı. O iki yastığı ikiye ayırdı, ortalarından ipi geçirdi. Ancak Rüstem'in adamları onu böyle bir şeyi yapmaktan menedemediler. Daha sonra kendisine: "Silahını bırak" dediler. Fakat Rib'î:

"Ben buraya sizin emrinizle silâhımı bırakmak üzere gelmedim. Siz beni davet ettiniz. Şayet geldiğim gibi size, aynen içeri alınmama izin vermez, bundan kaçınırsanız, ben de derhal geri dönerim." diyerek onlara cevap verdi. Durumu hemen Rüstem'e bildirdiler. O da girmesi için izin verdi ve şöyle dedi: "Gelen kişi bir tek şahıs değil mi ki?" Rib'î mızrağına dayanarak Rüstem'e doğru yöneldi. Mızrağının ucunda yaklaşık bir adım gelecek bir sivri demir bulunuyordu ki, bununla yastıkları ve yaygıları parçalaya parçalaya Rüstem'e doğru ilerliyordu. Neredeyse bir tek yastık ve yaygı bırakmaksızın hemen hepsini yarı, bunlarda birer kusur meydana getirdi, bozup adeta kullanılamaz duruma soktu. Rüstem'e yaklaşıncı, hemen Rüstem'in koruyucuları önünü kestiler, Rib'î hemen yere oturdu ve mızrağı ile yaygılara batırdı (Mızrağını yaygılara

dikti). Bunun üzerine kendisine: "Seni böyle bir duruma sevk eden olay nedir? dediler. Rüstem de onlara şu cevabı verdi: "Biz sizin şu zinet ve süsleriniz üzerinde oturmayı uygun görmemekteyiz! Bunun üzerine onunla konuşarak dedi ki: "Sizi getiren şey nedir?" O da dedi ki:

"Bizi Allah (c.c.) gönderdi ve Allah, bizi şunun için gönderdi. Dileyen kimseleri kulların kula ibadetten kurtarıp bir tek Allah'a ibadete iletmek, dünyanın darlığından ve sıkıntısından kurtarıp, onun genişliğine erdirtmeye, dinlerin zulmünden kurtarıp İslâmın adaletine kavuşturmaya bizi göndermiştir. Allah (c.c), bizi kendi dini ile yarattığı insanlara gönderdi ki, o insanları bu dine davet edelim. Bizden bunu kabul edenleri, biz de bunu kendisinden kabul eder ve ondan döner gideriz. Onu, toprağını onun önünde ve yanında koyarız. Kim de bundan yüz çevirirse onunla ebedî olarak savaşıyoruz, ta ki Allah'ın vadine ve vadettiği şeye kavuşuncaya kadar." Rüstem: "Allah'ın vadettiği şey nedir?" diye sordu. Rib'i, bu davetten kaçınıp kabul etmeyenlerle yaptığı savaş sonucunda ölenler için "Cennet-'tir diye cevap verdi. Geride sağ kalanlar için de zafer vardır, dedi. Bunun

üzerine Rüstem dedi ki: "Sizin söylediklerinizi duydum. Bizim de sizin de düşünebilmemiz için bu işi biraz tehir edebilir misiniz? Rib'î: "Evet" dedi. Sizin içift ne kadarlık bir süre gereklidir? Bir gün mü yoksa iki gün mü? Rüstem, nayır, dedi. Biz önce bunu içimizde görüş sahibi olanlarımıza, kavmimizin önde gelenlerine yazacağız. Rüstem bununla onların yaklaşımlarını ve müdafaalarını almak istiyordu. Bu durum karşısında Rib'î

şöyle konuştu:

"Doğrusu bize metod ve uygulama olarak peygamberimizden gelen, imamlarımızın ve liderlerimizin uygulaması, onlarla karşılaştığımız andan itibaren, kendilerine üç günden fazla olarak izin vermemiz, süre tanımamız mümkün değildir. Biz size üç gün bir süre tanıyoruz. Bu zaman zarfında kendi durumunu ve arkadaşlarının durumunu düşünün. Süre bitiminden sonra üç şeyi tercih etmek, seçmek zorundasınız.'Ya İslâmı seçer-sin, biz de seni bırakırız, toprağın da senin olur. Veya cizye (vergi) ödersin, bu takdirde yine seni bırakır, sana el uzatmayız. Eğer senin bizim yardımımıza ihtiyacın yoksa, seni bundan terkederiz, bundan sana bir şey yok. Eğer.

senin buna ihtiyacın varsa, seni menederiz. Üçüncüsü ise dördüncü günü aramızda savaş başlar. Dördüncü günden itibaren bizimle sizin aranızda plan şey konusunda buna ilk başlayan biz olack değiliz. Ancak bunu sen başlatmış olacaksın (başlatmış oluyorsun). Bu verdiğim söz konusunda ben ashabım ve arkadaşlarım adına size kefilim ve görülecek olan bir şey konusunda size garanti veriyorum. Rüstem dedi ki:

"Onların başı ve lideri sen misin?" Rib'î şöyle cevapladı: "Hayır, ancak, müslümanlar, tıpkı bir cesedin organları gibidirler, biri diğerindendir. Bizden en aşağıdaki bir kimsenin verdiği garanti en üst düzeydeki kimsenin verdiği garantidir."^{645[273]}

Şimdi bu velayet, dostluk ve yetki konusu, bu hayırlı toplumun r.uh-larına öylesine etki etmiştir ki, bu durumu aşağıdaki örnekler açık bir şekilde ortaya koyup göstermektedir. Rasülüllah (s.a.v.)'m Tebük seferi esnasında söylediği şu ifadeler bu gerçeği açık bir şekilde ortaya koymuş olmaktadır: "Medine de öyle kavimler var ki yürüdüğünüz her yerde (yolda) ve kat etmiş olduğunuz

^{645[273]} Taberî Tefsiri, 3/519-520.

her vadide onlar kesinlikle sizinle beraberdirler." "Sahabe Medine'de oldukları halde ha?" diye sorarlar. Rasûlüllah (s.a.v.) da şöyle buyurur: "Onlar Medine'de bulundukları halde böyledir. Çünkü onları burada bulunmaktan mazeretleri engellemiştir (hapsetmiştir)."646[274]

Şimdi bu velâ'ya dostluğa, bağlılığa ve yardımlaşmaya bir bakın. Mazeretleri sebebiyle savaşa katılamamalarına rağmen, savaştakilerle her an beraberlikleri olan bir topluluk. İşte bu, gerçekten, müslümanların terket-mesi konusunda bir mazeretleri olmayacak olan bir konudur. O Medine-deki müslümanlar, dualarıyla, onlara tabi olmakla her zaman kardeşlerinin yanındadırlar.

Bugün ise, durum böyle midir acaba? Görülecek olan tablo hep mağrur kimseler, nefesleri ve takatları kesilmiş bir toplum, hepsi yani kâfirler aslında en şerefliilerin ve soyluların düşmanı iken, aksine bu yıkıma uğramış olanlar ise bu kâfirleri dostlar ve vefalı kimseler olarak görmekteirler.

Ancak bugünkü müslümanların anlamaları gereken

^{646[274]} Buharı, Meğazî, H.4423. Müslim, İmare, H.1911 (159).

bir husus vardır. Bu da şudur: Müslümanlar, Rasûlüllah'ın sîretine, hayatına tabi olacak-iar, her konuda Rasûlüllah'ın ve salih selefin sîretini uygulayacaklardır. Özellikle bu Velâ ve Berâ meselesinde de bunlara uymak zorundadırlar. Çünkü bu mesele, özellikle kendilerinden istenen bir meseledir. Artık bundan sonra müslümanların başka seslere kulak vererek ayaklanmaları, başkalarına uymaları, özellikle kâfir batı ile mülhid (dinsiz) doğuya bağlılık gösterip velayet vermeleri doğru değildir. Onların sloganlarını, onlar tarafından dikte ettirilen şeyleri gündeme getirmeleri müslüman için doğru olmaz. Bu, gerçekten bir gerilemedir, kendi varlığını yitirmedi.

Aksine müslümanların samimi azimleri, bu akidenin gereklerinin gerçekleşmesi konusunda harekete geçmesi, Rabbani ve sağlam olan şariatın hüküm olarak uygulanması üzerinde ısrar etmeleri halinde işte o zaman kurtuluş yolunu ve huzur kaynağını hem dünyada hem ahirette kazanmış olurlar. İşte böyle bir durumda en üst ve çok arzulanan bir düzeye gelmiş olurlar. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Gevşeklik göstermeyin, üzüntüye kapılmayın. Eğer

kalpten inanmışsanız. üstün gelecek olan sizsiniz." (Âl-i İm-

rân, 3/139)

2. BÖLÜM

ÇAĞIMIZDA VELÂ VE BERÂ ÖRNEKLERİ

İslâm düşüncesinde Velâ ve Berâ meselesini açıkladıktan, bu konunun ne kadar önemli olduğunu öğrendikten, aynı zamanda bu ümmetin ilk altın dönemine ait bize ışık tutan örneklerini sunduktan sonra, şimdi de içinde yaşamakta olduğumuz bu çağda müslümanların konumunu bilmek zorundayız. Günümüz müslümanları bu meselede acaba işin hangi noktasında bulunmaktadırlar? Buna ne denli bağlı bulunuyorlar veya bundan ne derece uzaktırlar? Günümüz müslümanlarına ne olmuştur? Bu acı gerçeğin değişmesini bize müjdeleyen şeyler var mı?

Burada açık bir şekilde söyleyebiliriz ki; son çağlarda İslâm dünyası, hemen her alanda bir gerileme ve aşağılanma noktasına gelmiş bulunmaktadır.

Müslümanlar akideleri yani inançları bakımından bir düşüş ve aşağılanmaya yuvarlanmışlardır. Çünkü müslümanlar selefin gitmekte oldukları yolu bırakmışlar, boş sözlerin, sonradan İslama sokuşturulan kelam ilminin önemsiz meselelerine dalmışlardır. Bizansınboş ve önemsiz tartışmalarına bulanmışlardır. Bunlar herhangi bir şekilde bir gerçeği ifade etmedikleri gibi, işi giderek fesada ve yıkıma götürmüşlerdir.

Cihada gerekli önem verilmediği, İslâmın izzetine ve şerefine sımsıkı bağlanılmadığı için bir düşüş görülmektedir. Çünkü hakkı almaları yerine hemen her türlü hurafeleri, yanlış tasavvuf! düşünceleri ve körükörüne bir tevekkülü almışlardır. Zaten düşmanları onların böyle bir duruma düşmelerini devamlı istiyorlardı.

Kısaca hemen her türlü ilmî alanlarda geri kalmışlar, lider olma yerlerini bırakmışlar, bunun yerine başkalarına tabi olma zilletini kabullenmişlerdir. Halbuki müslümanlar her yararlı bilim dalında birer araştırmacı ve dalgıç durumunda iken, onlardan sonra gelen nesiller, kendilerine bırakılan bir mirası, hem de muazzam mirası terkettiler.

Evet, bu mirası terkettikler ki, kendilerinden bunu bu dinin düşmanları alsınlar ve bundan yararlansınlar ve bugün gelebildikleri noktada bunu müslümanlara versinler.

Son olarak deriz ki, sonradan gelen bu müslümanlar, insanlara İslâm adına çok kötü bir örnek ve ezilmişlik bıraktılar. Bu ise, din düşmanlarının hemen her bir noktadan kendilerine saldırmalarını sağladı. Çünkü düşmanların amacı bu yoldan Allah'ın nurunu söndürmektir. Halbuki kâfirler hoşlanmasalar da Allah nurunu tamamlamaktan asla vazgeçmez.

İslâm dünyasına karşı birçok sayıda ordular hareketegeçmiştir. Bunların çokluğuna ve askeri güçlerine rağmen, bununla da yetinmemişler. Bu defa daha başka saldırı yollarını ve türlerini denemişlerdir. Askeri saldırılardan sonra, buna ek ve yardım olarak bu defa müslümanlara karşı kültürel ve fikri saldırıyı başlatmışlardır. İşte bu kültürel ve fikri saldırının müslümanlar üzerinde yapmış olduğu tahribatı sıradan ordular yapamamıştır.

Bu alanda düşmanların ilk defa üzerinde kesinlikle

durdukları bir şey var. Bu, kalplere ve zihinlere şüphecilik zehir ve tohumlarının düşman eliyle atılması, kavramların alt üst edilmesiyle olmuştur. Çünkü düşmaT şüphe meydana getirebilecek düşünceleri yaymaya başlamıştır. Şöyle ki:

"Dinin sosyal düzen ve sistemle ilgisi ne olabilir ki? Dinin iktisad ve ekonomiden ne gibi bir haberi olabilir ki? Dinin, ferdle toplum, toplum ile devlet arasında münasebeti olabilir mi hiç? Şu yaşanan gerçek hayatta, dinin bilimsel çalışmalardaki fonksiyonu söz konusu edilebilir mi? Dinin giysilerde ve özellikle de kadınlara ait giysilerde söz söyleme hakkı olabilir mi? Din ile sanat ilişkisi ne derece doğru olabilir? Dinin yayınla, basınla, radyo, sinema ve televizyonla münasebeti ne olabilir? Kısaca din hayat gerçeğinden ne anlar ki? İnsanların üzerinde yaşamakta oldukları bu dünya gerçeğinde, dinin gerçekte olan ilgisi ne olabilir ki?"^{647[275]}

Şeyh Muhammed Gazzalî'nin de söylediği gibi bu sömürünün amacı şudur:

"İslama mensup olmaktan aşağılık kompleksine düşen

^{647[275]} Biz Müslüman mıyız?", s.110.

bir neslin meydana getirilmesi. İslâmî esas ve prensiplerden herhangi birisini yerine getirmekten hoşlanmaması ve özellikle de büyük gördüğü kültürlü kesim arasında kendisinin böyle bir durumda görülmesini istememesi. Nüfuzlu ve yönetimde söz sahibi olan kimseler yanında böyle bir durumda görülmeyi arzulamaması. İşte böyle bir kuşağın oluşmasını istemeleri.

Meselâ böyle şahsiyetini yitirmiş olan bir kimse, gazinodan vb. gibi bir yerden çıkarken insanların kendisini görmesini ister de, camiden çıkarken görülmesini istemez. Yine böyle bir kimseye bu kimse, on kadınla zina yapmış, diye söylenmesi, çok daha kolay gelir fakat, bu adam iki kadınla evlidir, denilince yüzü kararır ve kızarır. Hele hele böyle bir kimsenin Kuran âyetlerini okunurken dinlemesi, tefekkür etmesi veya Rasûlüllah (s.a.v.)'in sünnetinden herhangi birisine dönülmesi, böylesi bir kimsenin aklından bile geçmez."^{648[276]}

Aynı zamanda sömürücü sistem şundan da mutluluk duymaktadır. İslâm bayrağı altında çalışmayı reddeden bir neslin ortaya çıkarılmasında başarılı olmaları sebebiyle

^{648[276]} Kifahü Dîn", s.147.

mutludurlar. İşte bu nesil, askeri tabirle "Beşinci kol" durumundadır. Bunlar hemen her alanda bize hezimet ve yıkım getirmişlerdir.^{649[277]}

Bu sözlerin ve söylenenlerin sadece boş sözler olmadığını -çünkü böyle denilmektedir- anlatabilmem için burada açık ve seçik olarak bazı deliller sunmak isterim. Bunları kâfir olan düşmanlarımız söylemişler, ve uygulama alanına koymuşlardır. Bunların bu söyledikleri, kendilerinin İslama ve müslümanlara ne kadar düşman olduklarını göstermek bakımından yeterlidir. Gerçekten bunların tek amaçları bulunmaktadır: Kötülük yapmak, hile ve tuzak kurmak, bu dini böylece zarara uğratmak, dinin prensiplerini geçersiz kılmak.

Diğer taraftan sunacağımız bu örneklerde gafil olanlar için, şımarıp aldananlar için bir öğüt ve ibret vardır. Kaldı ki bu aldananlar bizdendir-' ler ve bizim dilimizi konuşmaktadırlar, aynı zamanda bizim isimlerimizi almış bulunmaktadırlar. Sonra da insafli bir kimse, bunları okuduktan sonra, bu söylenenlerden gerçekleştirilenler var mı yok mu, karar versin.

^{649[277]} Hasadu'l-Ğurûr", s.39.

Keşiş Züveymür, 1935 yılında Kudüs'te toplanan Kudüs kongresinde İslâm dünyasında misyonerlik faaliyetini yürüten ve hıristiyanlaştırma için çalışanlara şöyle sesleniyordu:

"Sizi bir delege ve eleman olarak Muhammedi ülkelerle gönderen hıristiyan ülkelerin en çok önem verdikleri şey, halkı İslâmdan ayırıp hıris-tiyanlık dinine sokmak değildir. Böyle bir şey, onlar için bir hidayettir ve saygınlıktır. Sizin buralardaki en önemli göreviniz, müslümanı dininden çıkarıp bundan uzaklaştırmaktır. Böylece öyle bir duruma gelsinler ki, Allah ile ilgileri kalmasın. Buna bağılı olarak ahlâksız olarak yetişsinler. Çünkü bu milletlerin ayakta kalabilmeleri bu esaslara bağılıdır. Sizin böyle yapmanız halinde İslâm ülkelerinde ve topraklarında sizler yaptınız işlerle fetih açısından onların öncüleri olursunuz. Nitekim bu, sizin geçen yüz sene içerisinde yerine getirdiğiniz en hayırlı işiniz olmaktadır. İşte bu nokta, sizi tebrik edeceğim bir noktadır. Tüm hıristiyan ülkelerinin ve hıristiyanların sizi tebrik edeceği bir konudur bu. Sırf bu yüzden tüm tebrikleri ve

kutlamaları sizin olacaktır."^{650[278]}

Şimdi sen bu sözün sonuç itibariyle nereye geldiğini düşün, çünkü bu kin kusan hiristiyanî delil, kendilerin alim sanan teslimiyetçi müslümanlara bir fikir verir sanırım. Çünkü bu teslimiyetçi bilginler dinlerin kardeşliği meselesinden, dinlerin birbirlerine yaklaş t ırılması konusunda söz etmektedirler. Nitekim biz bu konuyu İkinci Bab'da ele almıştık. Bu, onların gerçekten ne derece gaflette olduklarını, ne derin bir cehalete sahip bulunduklarını, İslâmı ne kadar bilmediklerini, İslâm düşmanlarının İslama olan düşmanlıklarının ne kadar gerçek olduğunu bile bilmemektedirler.

9. Levis şöyle diyor: "Müslümanların yıkıma uğratılması için sadece askerî savaş yetmez. Kesinlikle onların akidesi ve inancıyla da savaşmak gerekir." Sonra bir başka düşmanın şöyle konuştuğunu görmekteyiz: -Bu adam müslümanların İslama dönüşlerini değerlendirerek der ki:-

"Gerçekten yepyeni bir güç ortaya çıkmış bulunmaktadır. Dikkat edin bu yeni güç İslama davettir.

^{650[278]} Prof.Abdullah et-Tell, "Cüzûru'l-Belâ", s.275.

Hem de çok onurlu bir davet. İslâmı bir yol ile gayret göstermek suretiyle, tekrar hayata egemen olmaktır. Bu, öteki sistemlerin bir nüshası veya onların bir taklidi değildir. Tam aksine bu, kendisine özgü hüviyetiyle, taklidiyle, maddî ve manevî maslahatıyla ortaya çıkmış olmaktadır."⁶⁵¹[279]

Vilyim Gifard Balgraff ise şöyle diyor: "Arap ülkelerinden Kur'an ve Mekke şehri ne zaman gizlenir. İşte ancak o zaman biz Arapların uygarlık alanında adım adım ilerlediklerini göreceğiz. Çünkü onları bundan uzaklaştıran Muhammed ve onun kitabıdır."⁶⁵²[280]

" Buna benzer daha yüzlerce örnek verebiliriz. Bunların hepsi aynı ma niyettedir ve işledikleri tema şudur:

"İslâmı geçersiz kılmak, müslümanları İslâmdan ayırmaktır." Şu acı bir gerçektir ki, bugün müslüman olan ülkelerde, bu düşmanlara yardımcı olan ve plânlarını uygulamada fırsat tanıyan kimseler bulunabilmektedir. Bunlar Allah düşmanlarına uyum sağlamak uğrunda İslâmı esas ve prensipleri bu yolda feda edebilmektedirler.

⁶⁵¹[279] General Bayar Galu, "Muctama'ul-Kuveytiyye" dergisi, sayı: 450, s.4, Yıl.1399 h.

⁶⁵²[280] İslam dünyasına baskın (el-Garetu Alel Alemi' 1-İslâmî)", s.94.

Üstad Abdülkadir Udeh (r.a.) diyor ki: "Öyle bölgeler var ki, kendilerini müslüman olarak lanse etmelerine ve tanıtılmalarına rağmen, ingiliz, Fransız, İtalyan ve Amerikan misyonierlerinin kendi ülkelerinde cirit atmalarına izin verirler. Hatta hristiyanhğın propagandasını yapabilmeleri için, bunların müsrümanlannju'kelerinde okullar açmalarına da izin verirler. Böylece buralarda devam edecek olan müslüman çocuklarını, dinleri açısından bir fitneye sokmak isterler. Nitekim bunun doğal bir sonucu olarak bu misyonierler, devletin resmi okullarında İslâm dinine ait ilimlerin ve bilgilerin okutulmasını kaldırabilmişler, hatta îslâm tarihi derslerini bile kaldırıp yerine Avrupa tarihini koyarak buna değeri vermeye, Önem vermeye çalışmışlardır. Avrupa tarihini, kültürünü ve uygarlığını saygınlığın, medeniyetin ve ilerlemenin kiblesi olarak takdim etmektedirler.^{653[281]}

Durum hükümetler seviyesinde böyle olunca, bu gibi konularda insanların aldatılması çok daha kolay olmaktadır. Öyle insanlar var ki daha aşırı bir şekilde ileri gitmektedirler. Bu tür kimseler iki sınıftır. Birincileri

^{653[281]} el-İslâm ve Evdauna el-Kanuniyye", s.75.

alimlerden, sözde alimlerden oluşan sınıf, diğeri de Avrupalılar tarafından sömürölüp eğitilen uşaklardır. Şimdi bunları ele alalım.

1- Bu birinci sınıf içerisinde yer alan alimler, bu yeni tarih döneminde bir mevkileri ve yerleri olan kimselerdir. Bunlar adına yazılan ciltler dolusu kitaplar ve reformcu, ıslahatçı lakaplar vererek cankurtaran simidi gibi tanıtmışlardır. Ancak tarih bunların hüviyetlerini, durumlarını açıklayıp ortaya koymuştur. Şimdi bunlardan birkaç isim sunalım.

a- Abdurrahman el-Kevakibî: bu adam, din ile siyasetin birbirinden ayrılması konusunda öncelik payı olan bir kimsedir. Bu adam dini davet ile siyasi akımların birbirinden ayrılmasını açıkça ifade etmiştir. Nitekim "Ümmü'l-Kura" adını verdiği bir kitap yayınlamıştır. Bu kitap 1899'da yayınlandı. Bu kitapta öylesine görüşler yer alıyor ki; burada müslüman-ların kafalarını bulandıracak, şüphe doğuracak düşüncelere, Avrupa devletlerine karşı sevgi ve bağlılığa yer verilmiştir. O Avrupa ki, tek gayesi müslümanları sömürmektir. Bu adam kitabında şunlara yer vermektedir:

"Müslüman olmasalar da kapıları ardına kadar açıp bu adi! hükümetlere güzelce itaat etmek ve irşadlarından yararlanmak gerekir. Ömer b. Hattab gibi de olsalar, halkı mutlak bir boyun eğmeye yöneltenlere de tüm kapıları kapamak gerekir."^{654[282]}

b- Şeyh Muhammed Abduh: Kendisi hakkında Üstad Gazî et-Tevbe şunları söylüyor: "Bu zatın Mısır'ı işgal eden ingilizlere yardımını o derece olmuştur ki, bu şahıs, İngiltere'de bulunan misyoner casuslara varıncaya dek, bunlarla işbirliği yaparak yardımlaşmaya girişmiştir. Nitekim Abduh, bunlara olan mutlak güvenini ve bunlarla olan yardımlaşmalarım, Mister Bellent'e gönderdiği iki mektubunda açıklamaktadır. Bu mektup adı geçen kimsenin Mısır Müftüsüne gönderdiği bir sorusu üzerine kaleme alınmıştı. Mısır Müftüsüne sorulan soru şu merkezde idi: Mısır'daki yeni siyasetin durumu hakkındaki görüşleri soruluyordu. Bir. de, Mısır için yapılması düşünülen yeni bir kanun ile ilgiliydi. Reşid Rıza bu iki mektubu, yazmış olduğu tarihinin birinci cildinin 899 ve 902. sayfalarında kayda geçmiştir. Burada yer alan

^{654[282]} Dr. Muhammed Muhammed Hüseyin, "Ezmetu'i-Asr", s.18-20.

ikinci mektubunun üçüncü fıkrasında şu ifadeler yer alıyor:

"Mesela şöyle farz edinki, şayet bazı İngiliz bakanların, Mısır'da ele-başları, adamları vardır. O halde gerekli olan şey, bu temsilcilere, yani Mısırlı temsilcilere veya bu ikinci derecedeki bakanlara bir yetki verilmelidir. Bu yetki kendilerine verilsin ki, din ile ilgili hemen her meselede ve benzeri şeylerde gereken ayrımı iki. temel bakanlık altında ele alsınlar. Böylece Mısırlı görevliler, bugün görüldüğü gibi onların ellerinde birer oyuncak olmasınlar."^{655[283]}

İşte yukarıda gördüğünüz fikirler, çağın maslahatlarını haykıran bir alimin görüşleridir.

c- Abbas Mahmud Akkâd: Bu şahıs: "et-Tefkîr Fariza un İslâmiyye" adını verdiği kitabında aşağıdaki görüşlere yer vermektedir:

"Müslüman demokrasi için çalışmaktan meneden şey nedir? Müs-lümanı sosyalizm adına çalışmaktanmeneden şey nedir? Veya dünya birliği için çalışmasına mani olan bir şey var mı?

^{655[283]} el-Fikru'l-İsSâmî el-Muasır. Dirase ve takvîm", s.35-37.

Müslüman, dini hükümlerinden hangisi gelişmeyi savunan görüşleri engelleyebilir. Veya dinin hükümlerinden hangisi, en güzel örneklği ile varlık mezhebini kabul etmesine engeldir?

Nihayet şu görüşlere yer veriyor ve diyor ki: M.üslümanın akidesi ve inancı onun sosyalist olmasına engel değildir."^{656[284]} Başkalarının bildiği gibi ben de biliyorum ki, bu söz garip karşılanacak ve hiç hoş görülmeyecektir. Çünkü bu söz alışılanın dışında bir sözdür. Ancak ben de Prof.Dr. Muhammed Muhammed Hüseyin (rh)'in değerli kitabı: "İslâm ve Batı Uygarlığı" adlı kitabında söylediklerini demek isterim.

Muhammed Muhammed Hüseyin şöyle diyor:

"Biz yeniden insanların değerlerine ve hayatlarına göz atmaya davette bulunurken, hiçbir kimsenin değerini düşürelim istemiyoruz. Ancak bizim bir istediğimiz şey vardır. Toplumda ve toplumumuzda tapınılan yeni putlar edinmesinler insanlar. Birtakım insanlar çıkıp bunların masumiyetlerini, hata işlemez olduklarını savunmasınlar. Bütün bunların yaptığı şeylerin iyi ve güzel olduğunu,

^{656[284]} Mevsûatu'l-Akkad", 4/958. Gazî Tevbe, "el-Fikru'l-İslâmî", s.171.

kesinlikle leke ve tenkid tanımayacağım iddia etmesinler. Zira bunlara aldanmış olan biri, veya bunlara taassup derecesine bağlı biri, bunların görüş ve düşüncelerine önem veren biri çıkar da, başka bir kimsenin bunların liderlerini hata ile nitelemesi halinde heyecana kapılır ve aleyhte harekete geçer. Bunlar bunu savunurlarken, Hz. Peygamber'in ashabından herhangi birisinin durumu anlatılınca, masum liderlerinin kabul edemeyecekleri bir şeyle tanıtılmaları halinde feveranı basarlar. Meselâ bunlar İslâmın kılıcı Hz. Halid bin Velid'in, savaşta Malik b. Nuveyriye'yi öldürmesini, mürtedler savaşında bunu öldürmesini, Hz. Halid'in bunun güzel hanımına göz dikmesine bağlarlar ve böyle bir şeyle damgalamak isterler. Bu kendilerini rahatsız etmez. Bu konuda birçok da yalan uydurup dururlar, yayarlar. Aynı zamanda bu kimseler iki nur sahibi diye tanıtılan Zinnureyn Osman b. Affan (r.a.)'ın tarihine gölge düşürerek yahudi Abdullah b. Sebe'nin çizdiği yoldan hareket ederler. Onun töhmetlerini ve iftiralarını gündeme sokmak isterler. Evet bütün bu gibi şeyleri bunlar kabul ederler. Daha sonra birisinin kendi putlarına dokunması halinde feveranı basarlar. En ufak bir

şekilde bile putları için bir şeyler söylenmesine tahammül edemezler. Müslümanların icmains aykırı ve muhalif olan konularda tamamen her yönüyle özgürlük ve hürriyet isterler, bunu kesinlikle yapmak isterler. Bu hürriyete dayanarak kendi görüşlerinin karşıtı olanlarına ise bunu tanımazlar, bundan kaçarlar. Bunlar müslümanların müctehid imamlarını, hem de büyüklerini hatalı olarak bildirir ve tanıtırlar, zan ve vehimlerine dayanarak bunları cerhetmeye, kötülemeye kalkışırlar. Ancak kendi efendilerinin ve beylerinin hatalarını veya kesin gerçeklere aykırılıklarını doğru olarak tercih ederler."^{657[285]}

Bizim görevimiz mutlaka hatalı olanlara sen hatalısın, demektir. Aynı zamanda isabetli olan kimseye de: "Sen güzel yaptın. Allah bunu senin için mübarek kılsın" demek durumundayız. Gerçekten bu alimlerin ve başkalarının kâfirlere bağıllık ve dostluk gösterme meselesinde kaygan davranmaları veya ellerinde herhangi şer'i bir delil bulunmaksızın bazı konularda onlarla birlik olmada umursamaz olmaları konusu, İsiâmm reddettiğı bir konudur, İslâm bundan hep uzak durmuştur. Çünkü

^{657[285]} İslâm ve Batı Uygarlığı", s.50.

burada bizim örnek edineceğimiz kimse Allah Rasûlü ile değerli ve şerefli ashabı, bir de salih selefimizdir. Bu, bizim için yeterlidir. Kim olursa olsun, hiçbir ferdin, kendi görüş ve düşüncesini ve ilmini yükselme için bir merdiven ve dayanak yapma hakkı yoktur. Evet kâfirleri kendilerine yandaş ve dost ve kabul edip bunlara yetki veren, bunlara bağlılık gösteren hiçbir kimsenin kendi görüş ve düşüncesini bir merdiven yapmak suretiyle yükselmeye giden bir yol olarak sunmaya hakkı yoktur. Daha sonra da bu adamın ortaya çıkarak, kendisinin bir İslâm davetçisi, büyük bir ıslahatçı olduğunu ileri sürmeye de hakkı yoktur!..

2- İkinci sınıf. Bu sınıfı oluşturanlar, bizzat sömürgecilerin gözleri önünde eğittikleri ve kendilerine Avrupai bir düşüncenin hayranı haline getirdikleri kimselerdir. Özellikle de düşüncede, yaşama tarzında içlerinde erittikleri kimseler. Çünkü bu gibi kimseler müslümanlarla Avrupalı sömürücüler arasında yakınlaşmayı sağlayacak olanlardır.

Tâhâ Hüseyin bu sınıf içinde yer alanlardandır. "Mısır'da Kültürün Geleceği*" adlı eserinde şu görüşlere

yer veriyor:

"Ancak bu ilerlemeye giden yol, sadece sözle değil ki, bir elçi gönderip gerekeni yapasın, veya yalancı görüntüler de değildir. Aynı zamanda yaldızlı sözlerin ve ifadelerin konumu da değildir. Ancak bu, açıktır, nettir, dosdoğrudur. Bunda herhangi bir eğrilik ve yalpalanma da yoktur. Bu bir tek yoldur. Farklı farklı yollar değildir. O halde bu tek yol, bizim izlememiz gereken Avrupalılara ait olan yoldur. Onları izlememiz, onların yolundan gitmemiz gerekir. Ancak böylece onlara eş ve denk olabiliriz. Diğer taraftan hayrında da, şerrinde de onlara her yönüyle uygarlıklarında ortak olmak zorundayız, iyi ve kötü, tümünü almalıyız. Acısını da tatlısını da, sevilenini ve sevilmeyenini, hoş gidenini ve gitmeyenini almalıyız. Övüleni ve ayıplananı kabul etmeliyiz"^{658[286]}

Mademki biz, genel hatlarıyla düşmanlarımızın amacım öğrendik. Onlara aldanmış olan bazı kimselerin gerçek mevkilerini mademki tanıdık. O halde, onların plânlarını, araçlarını etraflı bir şekilde açıklamak biie düşmektedir. İşte bazı plânları:

^{658[286]} el-İtticahatu'l-Vataniyye fi'l-edebilmuasır", 2/229. Garf Tevbe, "el-Fikru'l-İslârii" s.104.

1- Terbiye Ve Ta'lim (Eğitim Ve Öğretim)

Şurası kesinlikle bilinen bir gerçektir ki, denildiği gibi, iki sınırlı bir reform. İşte bundan hareketle, tüm Allah düşmanı kâfirler şu gerçeği kavradılar. İslâm akidesi (inancı) kayasını yıkmak, silâh ile mümkün değildir. Silâh gücü yoluyla bu iş başarılamaz. Bu silâh gücü ki, birçok kanlan akıtmıştır. Aynı zamanda Allah yolunda samimi bir şekilde cihad eden bu güçlerin karşısında da durulamaz. Bunun bir başka yol seçtiler. Bu seçtikleri yol çok daha etkin ve deha açısından da çok daha geçerli ve iğrenç bir yol. Bu yeni savaş metodu, İslâm dünyasındaki eğitim ve öğretim kurumlarını ele almaktır. İçine yalan ve iftira karıştırılmış olan şüphe ve kuşkular üzerinde oturtulan teoriler ve düşünce sistemleri. Sadece bilimsellik elbisesiyle ve bilimsel araştırma adıyla devreye girdiler. İslâm düşmanları bunun için iki yol izlediler:

a- İçteki eğitim ve öğretim kurumlarının hakimiyetini ellerine almak,

b- Kâfir ülkelere insan yetiştirmek için gönderilen

kimseler yoluyla.

Birinci yola gelince, bununla ilgili olarak Keşiş Züveymür der ki: -Ki biz bu adamla ilgili söylediklerinin bir kısmını daha önce anlatmıştık-: "Ey kardeşler! Bu 19. asrın üçte birinde ve bu zaman zarfında günümüze kadar, bağımsız İslâm ülkelerinde şu noktayı ele geçirdik. Tüm eğitim programlarını bağımsız ülkelerde ve bir de hristiyanlık nüfuzu altında bulunan yerlerde veya doğrudan hristiyanların egemen olduğu yerlerde bu eğitim kurumlarını ele geçirdik. Biz bütün bu bölgelere hristiyanlığın misyoner pususunu kurduk, kiliselerde gerekenleri yaptık. Dernek ve cemiyetler yoluyla girdik. Birçok okullarda ise egemen olanlar Avrupa ülkeleri ve Amerikadır. Aynı zamanda birçok merkezler ve birçok kişiler eliyle bu işler yürütölmektedir ki, burada bunlardan söz etmek doğru olmaz. Burada size düşen iş ve bir üstün görev vardır. Her işin başı siz olacaksınız öncelikle. Ayrıca daha birçok yardımlaşma örnekleri vardır ki, hepsi de sonuç itibariyle çok umut verici ve parlaktır. Bu sonuçlar tüm insanlığın hayatında, evet beşer hayatında öğrendiği en büyük pay olacaktır. Aslında siz İslâm ülkelerinde tüm

akılları kendi vasıtalarınız ve yollarınızla hazırlayacaksınız. Onların, sizin kendileri için hazırlamış olduğunuz yola kolaylıkla girmesini sağlayacaksınız. Bu yapacağınız iş: "Müslümanı İslâmdan çıkarmak" olacaktır. Siz gerçekten öylesine bir nesil ve toplum hazırlayacaksınız ki, bunların Allah ile bir bağlan olmasın. Allah'ı tanımayı da istemesin. Müslümanı İslâmdan uzaklaştıracaksınız, fakat sakın onu hıristiyan da yapmayacaksınız. İşte bundan sonra şu nokta gündeme girmiş olacaktır: Siz öyle bir toplum meydana getireceksiniz ki, onları sömüren kimseler kendilerinden ne isterlerse onu yapacak hale gelmiş olsunlar. Hiçbir zaman önemli şeylere ve büyüklerine ihtimam göstermesinler. Hep rahatlarını düşünsünler, tembel olsunlar. Eğer öğrenim göreceklere, bu onların şehvi istekleriyle ilgili bir öğrenim olsun. Eğer bir araya geleceklerse, bu onların şehvî isteklerini tatmin etmek için olsun. Eğer en yüksek rütbelere hazırlanmak istenirlerse bu, şehvî istekler doğrultusunda olsun, kısaca her bir şeyi bu manada değerlendirsın."^{659[287]}

Evet bu keşiş doğruyu söylemiştir. Bu bir kafirdir ki,

^{659[287]} Cüzûru'l-Belâ", s.276.

o, batı kültürüne göre yetişmiş, Allah ile bağı kesilmiş bir nesil getirmek istiyor.

Nitekim bu kindar haçlı zihniyetinden hareketle, Lord Kramer, bir İngiliz olan bu şahıs, Mısır'ı işgal altında tuttukları dönemde burada Viktorya Fakültesi adıyla bir okul açmak istedi. Bu şahıs İngilizlerin Mısır'daki güvenilir adamıydı. Bu adam idarecilerin, liderlerin ve önderlerin çocuklarından bir kesimin burada okutulmasıyla, İngiliz eğitimi almış ve onların muhitinde yetişmiş elemanlar hazırlamak istiyordu. Zira kendilerinin Mısır'dan ayrılmalarından sonra buraları halen kendilerinin bir sömürgesi halinde devam etmesin, müslümanların işlerini idarede kendi adamları olsun istediler."^{660[288]}

Daha sonra "Donlop" geldi. Bu şahıs İngiltere'de İlahiyat Fakültesini bitirmiştir. Mısır'da eğitim kurumlarının programını hazırlamak için gelmiştir. Bunun getirmiş olduğu veya hazırladığı programlar, aynen Keşiş Züveymür'ün dediklerini gerçekleştirecek programlar idi. Allah ile olan bağı kesecek olan bir eğitim sistemi.

Bunun en doğru kanıtı şöyledir: Okullarda din dersi

^{660[288]} Muhammed Muhammed Hüseyin, "İslâm ve Batı Kültürü", s.46.

gayet az bir zaman zarfında okutulacak. Mesela: İslâm dini, putperestlerin puta tapıcılığını ortadan kaldırmak için, bir tek Allah'a ibadeti sağlamak için gönderilmiştir. Kız çocuklarının diri diri gömülmesini haram kılmak üzere gönderilmiştir. Bu gibi konular ele alınacak ve fakat işin başkaca yönlerine geçilmeyecektir. Bu dersi verecek olan kimse de, en yaşlı hocalardan seçiliyor ve öğrencilerin karşısına da beğenilmez bir görüntüyle çıkarılıyor. Nihayet ders yılının sonunda din maddesi programdan çıkarılıyor.^{661[289]}

Tarih maddesine gelince, burada öğrencilere İslâm tarihi noktasından birçok şeyler gizleniyordu. Özellikle İslâm tarihinin: "İslâm şirkin tüm çeşitleri ve görüntüleriyle savaşmak üzere gönderilmiştir" noktası gizli tutuluyordu. Sadece İslâm tarihinin başlangıcından biraz bir şeyler veriliyordu, hemen dikkatler şu noktaya çekiliyordu: İslâm, Arapları cahiliyetlerinden kurtarmak için gönderilmişti. Ayrıca bir miktar da, hakim tabakalar arasındaki çekişmelere tarih bakımından yer verilirken, İslâmın toplum hayatından kesinlikle

^{661[289]} Muhammed Kutub, "Biz Müslüman mıyız?" s.136-138. "Müzekkiretülmezahibul-fikriyyetulmuasıra"

bahsedilmemekteydi.

Aynı şekilde İslâm kahramanlarından, İslâmın ilmî hareketlerinden asla söz edilmiyor, işin bu yönleri öğrencilerden gizleniyordu. Çünkü hemen Avrupa tarihini devreye sokarak onu tüm yönleriyle etraflı bir şekilde anlatıyorlardı. Avrupanın kalkınmasını, liderlerini, kahramanlarını okutuyorlardı. Bu ülkeleri ilerlemenin ve yükselmenin, uygarlığın beşiği olarak sunuyorlardı. Çünkü oralarda kömür ve demir vardır."^{662[290]}

Sözün özü şu ki, bunlar talebelere Avrupa'nın yenilmez, üstün bir güce sahip olduğunu, iri yarı kimseler olduklarını telkin ediyorlar, İslâmı ise işe yaramayan cılız bir şey olarak değerlendirip, üzerinde yaşamaları için bu efendilerine kulluk etmeleri gereken varlık olarak sunuyorlar.^{663[291]}

İkinci yol ise: Bu da dış ülkelere, kâfir ülkelere insanların gönderilmesi idi. Bu plân da kendileri için iyi bir sonuç vermiştir. Bu dış ülkelere gönderme olayı, çoğunlukla müslüman ile kâfir arasındaki ayrımı kırmaktadır. Müslümanı ortada bırakmaktadır. O böylece

^{662[290]} Bak. Önceki iki kaynak.

^{663[291]} Biz Müslüman mıyız?" s.141.

gördükleri karşısında şaşırıp kahvermektedir. Diğer taraftan bu kimsenin dinini bilmemesi, değerlerinden ve örnek kahramanlarından habersiz olması, kendisini daha çok batıya bağlamaktadır. Evet bu kimse böyle bir durumda ya kâfir batıya veya dinsiz doğuya kapılmaktadır. Adam öyle bir damga ile damgalanıyor ki, bu kesinlikle İslâm damgası olmamaktadır. Bu damga giderek zamanla, işin farkına varsın veya varmasın, tüm benliğinden sıyrılmasına sebep oluyor. Kişiyi böylece giyiminde, yemesinde ve içmesinde, konuşmasında, gittiği yolda ve muamelesinde ya bir batılı olarak veya bir doğulu olarak görebiliyoruz. Hatta çoğu zaman daha da aşırı bir şekilde görebiliyoruz.^{664[292]}

Bunların başında ilk yer alan kimse, onların istediği doğrultuda onlara hizmette bulunan şahıs Rifaa Tahtavî'dir. Bu şahıs Fransa'da 1826-1831 yılları arasında beş yıl kalmıştır. Fransa'dan dönünce İslâm toplumunda ilk kez duyulan sözlerden konuşmaya başladı. Meselâ vatan, vatandaşlık, eski tarihe önem verip bununla yepyeni bir vatan ruhunu diriltmek gibi. Bunun peşinden ise

^{664[292]} Dr. Ali Cureyşe ve arkadaşı, "Esaübulğazvîfikrî", s.64-65.

özgürlüğü gündeme getirdi. Bunu ilerlemenin yolu olduğunu söyledi. Bu arada Avrupa kanunları tarzında yeni kanunlar getirilmesini işledi. Bunu kadın haklarıyla ilgili konular izledi. Meselâ kadın eğitimi taaddüdü zevcatın yasaklanması, boşamanın sınırlandırılması, kadın-erkek olarak her yerde beraberliğin sağlanması gibi...^{665[293]}

İslâm düşmanlarının arzuladıkları şeyin özeti, bilhassa eğitim ve öğretim meselesiyle ilgili olarak, Müsteşrik Gibb'in "İslâmî Yön" adını verdiği kitabında belirttiği gibidir. Bu adam şöyle diyor:

"... İdarî manada bunları batılaştırmanın veya frenkleştirmenin gerçek yolu, nasıl bir durumda batı tarzında bir eğitimi bunlara vermemiz gerektiğini açıklamamızdır. Batı prensiplerine uygun, batı düşünce sistemine bağlı bir eğitim sistemini açıklamamız gerekir. İşte tek yol budur. Bundan başka bir yol yoktur. Nitekim biz daha önceki merhalelerde görmüştük. Batılı manadaki bir eğitimin İslâm dünyasında nasıl damgasını vurduğunu, uygar liderlerin düşünce sistemi üzerinde ne kadar etkin olduğunu, az da olsa dini liderlerden de bunun etkisinde

^{665[293]} Dr.Muhammed Muhammed Hüseyin, "İslâm ve Batı Uygarlığı", s.17-30.

kalanların olduğunu görmüştük.^{666[294]}

Aslında bugün tüm İslâm dünyası eğitim ve öğretim alanında batılı manada bir eğitim tarzım benimsemiş veya doğulu anlamda bir eğitim tarzım uygulamış olmaktadır. Meselâ felsefe ile ilgili ve psikoloji derslerinde Fröyd teorisi okutulmakta, sosyolojide Dürkeym teorisi, sosyalist ve komünist Marks teorileri verilmektedir. Dinlerin karşılaştırılmasında, mukayeseli dînler dersinde ise Freyzer'in teorilerine önem verilmektedir.

Allah'ın Kitabı'nda ve Rasûlünün sünnetinde cahiliyye diye tanımlanan cahiliye sistemlerini yeniden diriltmeye davet ediyorlar. Bunların ilerici uygarlıklarmış gibi okutulmakta, bütün bunların tarihin derinliklerinde, hatta yedi binlerce sene derinliklerinden geldiğini ileri sürerek değer kazandırmaktadırlar.

Yine Avrupa'nın önem verdiği şarkıları, Avrupa uygarlığının kahramanlarını gündeme sokarlar. Din-devlet ayrılığını gündeme getirirler. Dinin kul ile Allah arasında bir durum olduğunu, bunun hayatla ilgili işlere müdahale etmemesi gerektiğini söylerler. İşte bütün bunlar bir kültür

^{666[294]} el-İtticahatu'l-Vataniyye", 2/217.

savaşının sonucu, kısaca kültür emperyalizminin sonucu olmuş olan şeylerdir.^{667[295]}

Son olarak: Bu öğretim ve eğitimle ilgili programlar, metodlar aynı zamanda müslümanın Allah ve Rasûlüne, dinine, mümin kardeşlerine bağlılığını, dostluğunu da alıp götürmüştür. Hatta Allah düşmanlarına karşı olan ve olması gereken düşmanlığını da alıp götürmüştür. Öyle bir nesil yetişti ki, bunların Allah ile olan herhangi bir bağlan kalmamıştır. İnancı ve akidesi gereği yapması gerekeni, bağlı olması icabedeni yerine getirmiyor. Bunun tam aksi olan cahili sistemlere bağlanıp kalıyor, evet eğitimde, düşünce sistemlerinde hep onlara bağlanıp kalıyor.

Çağdaş Düşünce Sisteminde Velâ'yâ Dair Bir Örnek

Burada bir tek şekil var ki, üzerinde durmam gerekmektedir. Çünkü bu, gerçekten önemlidir. Verilecek olan bu örnekten batıya bağlanmanın ve ona bağlı olarak, ona tabi kalarak yaşamının açık bir durumunu gösterecek bir örneği sunmak isterim. Övünçle ve saygıyla laisizme

^{667[295]} Üstad Sefer b. Abdurrahman el-Havâlî, "Laiklik ve İslâm Dünyasındaki Etkileri" kitabı bunu çok iyi açıklamaktadır.

giden bir batı eğitimini arzulayanların, bunu ister durumda olanların, şiddetli bir istekle yönelmenin gereği üzerinde durulmaktadır. İşte buna ilişkin bir örnek vermek isterim. Yoksa kapılar üzerinde daraltılmışken, ona karşı olanlara kapıların açılması halinde bunun kaydedilebileceğinden söz edenlerden bir örnek vermek isterim.

Günlük bir gazetenin baş yazarı, uzun bir makale yazdı. Makalenin başlığı şöyleydi: "Arap insanı ve öğrenim problemi". Bu makale gazetede tam iki sayfa tutmaktaydı. İkinci ve üçüncü sayfalar buna ayrılmıştı.

Şimdi bu makaleden bazı alıntılar vereyim ki, bu Allah düşmanlarına karşı nasıl bir bağlılık ve yetki gösterildiğini, onlara tabi olmayı nasıl izah ettiğini ortaya koymaktadır.

Bu yazar diyor ki:

"Arap ülkelerinde öğrenim iki değişik tarzda yürütülmektedir. Bunun ilki İngiliz Donlop paşanın hazırladığı programdır. Kendisi Mısır'da Maarif (Eğitim) bakanlığı görevini yürütmüştür. İkili veya genel antlaşmalar çerçevesinde yapılan kültürel ittifaklar ve

antlaşmalara göre Arap toplumu üzerinde sonuç bakımından büyük etkiler bıraktı. Bu eğitim toplumu alt üst etti. Bu eğitim metodu, düşünme gücünü iptal etti. Böylece değişik düşüncede yazarlar ortaya çıkardı. Bunların hepsi doğru dürüst okuma yazmaktan bile aciz kişiler olmalarına rağmen, iyi bir şekilde okuyup yazma ihtiyacını bile duymamaktadırlar. Çünkü tümü rutin görevi görmektedirler. İnsan sadece şöylece bir bakmakla, ülkemizde öğrenim görmüş kesimin bu okullara mensup olduklarını görecektir."

Yazar söylediklerinin bir çoğunda gerçeği söylemektedir. Gerçi bizim itirazımız Donlop'un getirdiği programadır. Mesele sadece bununla da kalmamaktadır. Bu durum çoğu4 zaman, işi, en tehlikeli bir noktaya götürmektedir. Müslümanlardan öylesi bir kuşak yetiştiriyorlar ki, İslâmın gerçekte ne olduğunu bilmeyen bir nesil. Aksine yetiştirdikleri bu nesil giderek İslâmdan soyutlanmadadırlar. Hepsi de aşağılanmış bir halde batının kuyruğu olmaktadır. Şimdi sen de benimle birlikte bunların söylediklerini izle bakalım:

Arap ülkeleri içerisinde eğitim ve öğrenimin ikinci

tarzı da İngiliz tarzıdır. Bu da birincinin aksine şöyle bir tarzı amaçlamaktadır: Arap toplumunda, batılı bir düşünce tarzıyla düşünebilecek bir toplum meydana getirmek. Bu eğitim tarzı iki fakültede gerçekleştiriliyordu. Birisi İskenderiye'de ve diğeri de Kahire'de bulunan Viktorya adını taşıyan iki fakülte... İşöylenenin aksine bu okullarla ilgili olarak, bunlar sömürgeci bir eğitim yeya misyonerlik kurumları diye itham olunmaktadırlar. Kaldı ki kesin deliller, şunu ortaya koymuştur. Bugün Arap toplumunun birçok düşünürleri, ilk ve orta öğrenimlerini ortadoğu bölgesine dahil yerlerde yapmaktadırlar, dolayısıyla hepsi bu iki'ekolden birine mensupturlar. Çünkü bu ikisinde yani İskenderiye ve Kahire okullarındaki eğitim düzeni bilimsel îbir araştırmaya dayanmaktadır. Bu bilimsel araştırma ki, çocuklarda ve .gençlerde, uzun eğitim süresince bir şeyler bırakmaktadır. Çocuklar ve gençler üzerindeki bıraktığı etki şu olmaktadır: İnsan buralardan mezun olun-jca doğru düşünebilme, değişik olaylar arasındaki münasebeti tesbit edebilme gücünü kazanır. Evet buralardaki eğitim böyle bir netice vermektedir.

Eğitim süresince bu eğitim döneminin ciddiyeti

açıklanıyor. Bunun ise böyle kesin çizgilerle belirlenmiş bulunan programlar sonucu kazandı-ıldığı düşüncesi veriliyor. Öyle bir propaganda yapılıyor ki, bu program, özellikle İngiliz öğrencileri için hazırlananın aynısı olmaktadır. Oksford Ve Kembrıç tarzında bir eğitim. Genel öğrenim merhaleleri süresince verilen budur. İlk, orta ve lisede verilen bu.

Ancak bunu gerçek manada bir araştırarak olursak, bu eğitim ve öğretim tarzı, İskenderiye ve Kahire Viktorya eğitim kurumunda verilen şu-;dur. Arap ülkelerinde, Arap toplumu içerisinde tıpkı batılı anlamda düşünecek bir kuşak yetiştirmek. Ki bu batılı ülkeler bilimsel eğitimin vatanıdır!.. Öyle bir bilimsellik ki, aralarındaki üslûp bile onlarca bilinen bir konuşma tarzıyla olmaktadır!

Yukarıda adından söz ettiğimiz iki okuldan mezun olan Arap çocuktan, hatta bunların üniversite eğitimini de almaları, tıpkı İngiltere'de, Amerika'da veya Arap ülkelerinin içindekileri de olsa, hepsi şu noktada eşittirler. Hepsi değişik yerlerde ülkelerinin maslahatına ve hayrına hizmet etmeye kalkışıyorlar. Çünkü bunlar, batılılara onların tarzında hitap edebilecek gücü kendilerinde

görmektedirler!.. Güya bilimsel bir biçimde karşılarında durabiliyorlar! Kullandıkları tarz kendilerince hem bilimsel, hem de kabul edilebilir ve anlaşılabilir bir şekildedir. Bu da iyi bir mantık sonucu, düşünme kabiliyetinden olmaktadır. Evet bunlar kendilerince böyle düşünüyorlar. Çünkü çağdaş batı uygarlığı bunlara güya bu imkânı tanımıştır!..

Yazar devamla anlatarak -ki kendi dönemini dile getiriyor- der ki: İki okul arasındaki çarpışma, yani Viktorya okulu ile Donlup okulu arasındaki çekişme, bir de Viktorya fakültesi mezunları arasındaki bir bağ bulunuyordu. Sonra devamla diyor ki: Mezunlar arasındaki bu bağ lağvedildi. Fakat bütün bu lağvedilme durumlarına rağmen mezunlar arasındaki irtibat ve sevgi devam etti. Hatta bunlar yeniden bu bağı devamlı kılabilmek için İngiltere'nin Londra şehrinde bir de teşkilat oluşturdular. Bu çok hassas olarak oluşturdıkları yeni teşkilatlarını bir cuma günü 4 Mayıs 1979'da bir bayramla kutladılar.

Bundan sonra yazarlar birbirlerine sormaktadırlar: Bu fakülte niçin lağvedildi? Halbuki Donlup okulu halen varlığını sürdürmektedir. Daha sonra bunun yerine

konulan yeni programlardan söz edildi ki, halen bu programlar uygulanmaktadır. Fakat bu yeni programlar tamamen cılız bir şekilde hazırlanmışlardır. Devamla diyor ki:

"Şahsi bir görüş olarak, Viktorya fakültesine şöyle bir göz attığımız zaman, bunu Arap toprakları üzerinde kurulmuş olan yabancı bir okul olarak görmemiz gerekir. Ben böyle bir okula mensup olmaktan aslında kıvanç duyarım. Kanaatimce, bu okulun yeniden açılmasında acele etmek gerekir. Burada Oksford ve Kembriç gibi yüksek düzeydeki öğrenim kuruluşlarında verilen dersler düzeyinde programlar uygulanması, bilimsel adım atma yolunda en sağlıklı ve en güvenli adım olmuş olur. Zira bu sayede amaçladığımız bilimsel noktaya varabiliriz. Aynı zamanda değişik türde yeni yabancı okullar açma alanlarının genişletilmesi de mümkündür. Ancak bunları misyonerlik damgasını almaktan da uzak tutabilmek de mümkündür. Ki bunlar hem çoktur ve hem bunlar şunun da garantisidirler. Sağlıklı düşünebilen değişik kimseler mezun edilebilir. Bunlar başkalarıyla birlikte başka başka bilimsel yollar ve tarzlar da edinme imkânını kazanabi-

lirler. Zira böyle olmaları halinde Arap insanının yaratıcılığını ortaya çıkarabilirler. Batı ile nasıl bir diyaloga gireceklerini bilirler. Bizim meselelerimiz ve işlerimiz ile ilgili konularda, bizim milliyetçi amaçlarımız doğrultusunda batı ile nasıl yapılması gerekiyorsa, bu okullardan mezun olanlar işte bu gerçeği öğrenerek çıkarlar."^{668[296]}

Ben öyle inanıyorum ki, size sunmuş olduğum bu fıkralar, batıya ve batılıya karşı dostluğu ve bağlılığın ne oranda gerçekçi olduğunu gösterebilir. Bu aynı zamanda şunun da bir kanıtıdır. Böyle bir düşünceyi savunanlar, İslâmın doğru ve sağlıklı olan düşüncesine ne kadar yabancı ve bundan ne kadar uzaktırlar.

Yazar, bugün İslâm dünyasında uygulanmakta olan eğitim programlarının ne kadar cılız ve İslâmî amaçtan uzak olduğunu görmemektedir. Halbuki bunların yerine konulacak olan en uygun program İslâmın programı olması gerekir. Fakat yazarın her şeyden önce İslâmın buna salâhiyeti olup olmadığı noktasında kanaati yoktur. Çünkü İslâmı bilememektedir. Bu İslâm ki, müminleri İslâm'ın

^{668[296]} Ukaz Gazetesi, Haftalık sayı: 4728. Hicri 16.6.1399.

doğru, sahih ve sağlıklı olan akidesi üzerinde eğitir. Aynı zamanda müslümanın bu akideye göre dostluğunu ve bağlarını sürdürmesini ister. Müslüman sadece akidesine güvenir, onun gösterdiği kimselere ve hedeflere bağlanır. Aynı zamanda İslâm, sonradan akidesine sokuşturulmuş olan her şeyle de ilginin kesilmesini ve bunlardan uzak durulmasını öngörür. İslâm, bağlılarının öyle bir şura sahip olmalarını ister ki, onlar Rabbani olan bu saygın şey ile şereflensinler, izzeti ve şerefi burada arasınlar. Bu yazarların ve benzerlerinin bu akideye bu manada girmeleri düşünülemez. Çünkü bunlar buna lââyık değillerdir. Böyle bir durum sadece sadık, samimi müminler için geçerlidir. Çünkü bunlar Allah ile yaptıkları sözleşmede ahidlerini yerine getirenlerdir. Yoksa bunlar kâfir batı öğreniminin ortaya koyduğu yavrular veya civcivler değillerdir. .

Bizden olup da akıllı eren bir kimse, şu yukarıdaki ifadeleri bizim gazetelerimizde yayınlayan bu çözümlerin ortaya koyduğu tehlikeyi kavrayan var mı? Böylesine tehlikeli eğitim programlarını ülkemizde uygulamaya çalışanların koyduğu tehlikeyi sezebilen akıl sahipleri

Ülkemizde mevcut mu?

Aman Allah'ım, gerçeği anlattım mı? Allah'ım buna sen şahid ol!..

2- İlân Ve Reklâm Araçları

İlân ve reklâm araçlarının, yayın organlarının da bu yıkım üzerinde büyük bir etkinliği bulunmaktadır. Yazarın ortaya koymuş olduğu yayınlar, kitaplar,kıssalar, hikâyeler, radyo, televizyon, mecmua, dergi, gazete sinema ve nihayet video... Evet bütün bunların toplum üzerinde büyük ve çok tehlikeli bir etkinliği bulunmaktadır. Hemen her tabakadaki hâlk kesiminde bunlar etkin olmaktadır. İslâm düşmanları bu işin önemini ve bu araçların ehemmiyetini kavramışlardır. Aynı zamanda bunların halk kitleleri üzerindeki tesirini, ruhlar üzerindeki etkinliği de çok iyi biliyorlar. Batılı hemen bu alanlara elini atmış, bu yollar ile müslümanları fesada ve bozgunluğa erdirebilmek için, zehirli tohumlarını aralarına serpiştirivermiştir. Müslümanları İslâmdan uzaklaştırmak için yapılması gereken ne varsa yapmıştır.

Verdiğim ve anlattığım tüm hususlar göz önünde tutularak bütünü ile bu vasıtalar, müslümanın dinine olan bağlılığını, onun kendisi için gösterdiği hedefi çökertmeye, İslâm elbisesini çıkarttırmaya yönelik bulunmaktadır. Müslüman dinine ve mümin kardeşine karşı ilgi ve bağını kesecek, dostluğunu bırakacak, bunun yerine kâfir batılıyı koyacak şekilde bir çalışma sürdürülmüş bulunmaktadır. Bunlar tüm var güçleriyle İslâm toplumunun diğer toplumlar içerisinde tamamen eriyip gitmesini amaçlamaktadırlar. Müslümanın kâfirlerle bağını kesmesi olayını ve kâfirlere düşmanlıklarını ortadan kaldırmak istiyorlar. Öyle ki insanlara şirin ve güzel görünmek için şu propagandaları sürdürüyorlar:

"Sanayi ülkeleri özgürlük, ilericilik, ilim, uygarlık ve yücelme ülkeleridirler. Bugün sırf bir din ayrılığı gözönünde tutularak sürdürülen düşmanlık veya böyle bir duygusallıkla hareket edenler, gerçekten bu büyük devletleri tanımıyorlar. Böyle düşünen insanlar ise henüz çağın ruhunu, özünü; bilimselliğin mantığını kavramış değiller. Çünkü bu çağ ve bu ilim cinsler arasındaki tüm engelleri paramparça etti, tüm kıtalara varıp erişti. Artık

doğusuyla batısıyla tüm insanlar kardeş oldular!.. Ülkeler öyle bir duruma gelmiş ki, insan buralarda dilediği şeyi dilediği şekilde yapabilir durumdadır!..

Bu sayılan ilân, reklâm ve yayın araçları klâmjîkelerinde de varlığını sürdürmektedir. Özellikle de en iğrenç bir şekilde islâm aleyhtarı ve müs-lümanlar üzerinde yürüttüğü olumsuz propagandalarını sürdürüp durmaktadırlar. Bu yayın araçları veya kitle iletişim araçları bununla da kalmayıp, kâfirleri güzel gösteriyor, onlara bağlı kalmayı, onları vazgeçilmez dostlar olarak edinmeyi de telkin ediyor, buna davette bulunuyor. Öte yandan

inananlar arasında ahlâksızlığın yayılmasını körüklüyor.

Nitekim bu miladî asrın başlarında yayınlanan gazetelere bir göz atılacak olunursa, söylediğimizin doğruluğunu gösteren yayınlar mutlaka görülecektir. Meselâ "Mukdam" gazetesinde İngiliz hayranlığını göreceksiniz, her şeyiyle İngilizlere teslimiyeti öneren bir yayın organı olarak karşımıza çıkacaktır. Onlar adına hesaplar yapıyor, onların yaptıkları gibi işleri yapmaya

alışıyorlar. Çünkü onların işlediklerini insanî fiiller ve davranışlar olarak değerlendirmektedir. Halbuki İngilizler Mısır'da sadece Mısırlılara zulmetmeyi kaldırmak ve adaleti yeniden canlandırmak için gelmiş olduğunu ileri sürmektedirler. İşte Mısır'ın başına gelen tüm tehlikelerden onları kurtardığı için, sırf bunun için Mısırlıların onlara minnet duyması, saygıda kusur etmemesi gerektiğini belirtirler. Nitekim "el-Muktataf" dergisi de tüm yazılarım, makalelerini bu konu etrafında yoğunlaştırır."⁶⁶⁹[297]

Bütün bu gazete, dergi ve mecmuaların, bu kiralık basının tek bir amacı bulunmaktadır. Islâmî manadajcı dosdofrifve"sapasağlam İslâm cihad kavramım öldürmek. Nitekim bunların Önde gefen simalarının ağızlarında hep geveleyip durdukları şey şudur:

"Müslümanlar çok ahmak kimselerdir, tek bildikleri şey savaşmaktır. Çünkü bunlar savaşı ve kan dökmeyi severler. Hiçbir zaman yüreklerini müsamahaya açmazlar." ünkü bunlar hepsi de mutaassıptırlar.

Ne zaman ki bunlar böyle bir taassuptan ve yanlıştan çıkmak isterlerse, bunlara düşen başkalarına müsamaha

⁶⁶⁹[297] Geniş bilgi için bak: "el-itticahatu'l-Vataniyye", 1/90-113.

etmek ve başkalarını sevmektir. Bir de onlara bakış açılarını değiştirmektir. Kendilerini bu derece taassuba sürükleyen bu kötü ve derin ruhtan kurtarmaları, o eski mirası bırakıp ondan uzak durmaları gerekir.^{670[298]}

Aynı şekilde "el-Hilal" ve "el-Muktataf" dergileri de, İslâmî fikir ve düşüncede bir değişimin olmasını, onların da artık laik bir düşünceyle düşünmeleri propagandacını yürütürler. Çünkü 19. asırda Avrupa'yı böylesine yükselten düşünce bu laik düşüncedir, derler.^{671[299]}

Bu yayın ve ilân araçlarının üzerinde titizlikle durdukları şey, kötülüğün, fuhşun yaygınlaşması, akidenin bozulması noktasından yeryüzünü fesada vermesinde bunların büyük gayretleri vardır. Ahlâkı çökertmek için oldukla çalışıyorlar. Zaten iki temel rükün yani akide ve ahlâk yıkılınca, bundan sonra acaba nasıl sağlam bir bina yapılabilir ve temel kurulabilir?^{672[300]}

Genel hatlarıyla kitle iletişim organlarının halk üzerindeki etkisi ve tahribatı böyle olunca, şu gerçeği de bu durumda göz ardı etmemek gerekir. Mademki bu gazete

^{670[298]} Agk. 1/112.

^{671[299]} İslâm ve Batı Uygarlığı, s.60.

^{672[300]} Batı Düşünce Tarzları", s.71.

ve dergileri idare edenlerin çoğunlukla kâfir kimseler oldukları, bu dine karşı hoşnudsuzluk ve kin dolu bulundukları bir gerçektir. Bunlar, dinin bu insanlar üzerinde bıraktığı tesiri, ruhları üzerindeki etkinliğini gördükçe kinlerinden ne yapacaklarını şaşırır hale geliyorlar. Bu akide ve inancın yaptığını bir türlü hazmedemiyorlar.

Aslında bu tipten olanlar bir hayli çoktur. Sıradan bir misal diye vereyim. Ancak bu verdiklerim bunlara inhisar ediyor değildir. Corci Zeyden, İslâm Tarihi üzerinde tahrif ve tezyifte bulunan kişi. Bu adam "Hilal Yayınevi"nin sahibidir. Selim Takla, "Ehram" gazetesinin sahibi durumundadır. Yakub ve Fuad Sarruf bu iki şahıs da "el-Muktataf". dergisinin sahipleri durumundadırlar.

İşte bu araçlarla yeryüzünde Allah'a savaş açılmış bulunmaktadır. Amaçları Allah'ın haram kıldığını helâl kılmak ve Allah'ın helâl kıldıklarını da haram yapmaktır. Bunlar artık Aüh'dan başka tapınılan Tağutlar olmuşlardır. Allah (hâşâ) bırakılmış, yerine bu tağutlar konulmuştur.

İşte bunun doğruluğu şöyledir: Bu satılık basın

Mısır'da kuruluşları döneminde, konu olarak şunu işliyorlardı: 30 yıl, genelev kadınının problemlerini söyleyip durdular. Kadın meselelerini güya ele aldılar. Erkek ve kadınla çalışmaları, okulda aynı beraberlikleri sınıflarda sürdürmeleri konulan işleniyordu. Böylece dinin bunlar üzerindeki etkinliği yıkılmaya çalışılıyordu. Din gericilikle damgalanıyor. Dinin kalıplaşmış kurallarının dışında bir şeyinin olmadığı ve eskimiş taklidlerden ibaret bulunduğu fikri savunuluyordu. Dolayısıyla din, çağın problemlerini ve meselelerini çözemez düşüncesini yayıyorlardı. Nitekim satılık bir gazeteci olan "Heykel" şöyle konuşuyordu:

"Gerçekten teknolojik ilerlemeler, en kutsal kitabı yani Kur'an'ı sarı yapraklara havale etti, artık bugün müzelerde korunur hale geldi.^{673[301]}

Öyle ki bu satılık basın, İslâm düşmanlannca adeta ilâhlık derecesine getiriliyordu. Nitekim, Necip Mahfuz bir hikayesinde şöyle diyor: "Artık Allah ölmüştür (hâşâ)."^{674[302]}

"Dikkat edin ki, Allah'ın laneti zalimlerin üzerinedir."

^{673[301]} M.Kutub, "Müzekkiretu'l-Mazihibi'l-Fikriyye".

^{674[302]} Bkz. Önceki kaynak.

(Hûd, 11/18)

Bir de müslüman kadının örtüsü meselesi vardır. Bu öyle bir konu ki, tüm kitle iletişim ve yayın araçları bunun üzerinde yoğunlaştırılmış bulunmaktadır. Bu iğrenç savaş ilk başlatan kişi ise Kasım Emin'dir. Bu şahıs: "Kadın Özgürlüğü" ve "Yeni Kadın" adıyla yayınladığı kitaplarında, Mısır'ın kadına seslenmektedir. Ondan istediği şey, hemen her alanda avrupalı kızkardeşini taklid etmesidir. Nitekim bu davetin ürünleri de görülmedi değil. Adı Emine olmasına rağmen, Eminelikten çıkanlar. Bu Emine, Emine Said idi. Artık bizzat kadının örtüsüne hücum eder hale gelmiştir. Bu Emine artık şöyle seslenebiliyordu:

"Kültürlü ve okumuş kadınlara şaşmaktayım. Bu kadınlar nasıl oluyor da ölümlere ait kefenleri giyebiliyor? Halbuki bunlar kendileri yaşıyorlar!."

Bundan önce de "Lider" Huda Şa'ra'vî ve Safiyye Zağlul ve daha başkaları bulunuyordu ki, bunların hepsi Mısır'da İsmailiye denilen meydanda örtüleri yakan kadınlardır. Daha sonraları bu kadın örtülerinin yakıldığı

meydana "Özgürlük Meydanı" adı verildi.^{675[303]}

Bu araçlar hakkında söyleyebileceklerimizin özeti, kısaca şöyledir: Bunlar münkeri ve kötülüğü iyilik gibi gösterip bunu emrettiler, Marufu yani iyiliği de kötülük şeklinde göstererek bunu da engellediler, yasakladılar.

Şayet bir kimse Siyon protokollerine başvurursa, bizim burada ifade ettiklerimizin doğruluğunu görecektir. Hem bunları harfi harfi harfine görebilecektir. Hatta fazlasını bile görebileceklerdir. Şimdi bizzat bunların protokollerine ilişkin olarak buradan canlı bir örnek sunalım.

Siyon Protokollerinin 13. maddesinde şu ifadelen görüyoruz:

"Yahudi olmayan toplumları, bizzat kendilerinin yepyeni bir iş ortaya koymalarını önlemek ve onları bundan uzaklaştırmak için, mutlaka onları değişik oyun ve eğlence alanlarına ve benzeri şeylere itmeliyiz.

Hemen ilk elden yapılacak olan şey, gazetelere ilân verip, halkı değişik sanat ve spor dallarında yaşa davet etmek ve benzeri şeylerle uğraşmaya çağırmak olsun.

^{675[303]} Muhammed Muhammed Hüseyin, "el-İtticahatu'l-Vataniyye", islâm ve Batı Uygarlığı, "Kalelerimiz içten tehdit altındalar.

Bu yeni şeyler, bizim kendileriyle ayrı düşündüğümüz konularla ilgili olarak bu kimseler düşünme imkânını kesin bulamamışlar. Doğru düşünme yeteneklerini yitirsinler. Giderek tedricî bir şekilde kendi başına bağımsız bir şekilde düşünüp karar verir hale gelsinler. Hepsi bizimle birlikte aynı sebepleri, aynı şeyleri söyleyip dursunlar, bizim söylediklerimizi tekrar edip dursunlar. Bu ise şu olmalıdır: Hepimiz bir toplumun üyeleriyiz, ilerlemeye ehil olan toplumlar arasında yeni fikir üretebilenler arasında biz de aynı toplumun birer üyesi durumundayız, düşüncesi olmalıdır.

İşte biz bu plânları bunlara sunalım ki, onları kendi yaptıklarımızla emrimizde çalıştırır hale getirelim. Öylesine bir toplum oluşturalım ki, bu kimseler bizimle herhangi bir sözleşme ve anlaşma yapabilir duruma gelsinler.

Gerçekten özgür örnek dönem yakında amacına erecektir. Bu da bunlar ne zaman bizim yönetimimizi kabul ederler, ne zaman bize iyi bir şekilde hizmet sunarlarsa o zaman olacaktır. İşte. o zaman gelinceye dek biz bunu sürdürmek zorundayız. Bu bakımdan bizim

görevimiz, tüm çalışma ve çabalarımızı bu sebebe yöneltmeliyiz. Genel düşünce tarzını her türlü parlak teorilere çevirmeliyiz ki, ilerleme ve özgürlük kazanılmış olsun.

Böyle yapabildiğimiz takdirde tüm basanlar bizim olacaktır. Onlara sunduğumuz teorilerle, ilerleme konusunda gösterdiğimiz ve meselelerin iç yüzünü bilmeyen, düşüneyemeyen kimselerin başlan ve liderleri durumun-dakileri çevirebilme imkanını kazanabilelim. Meselâ bunları sosyalizme yöneltelim. Bu bilgisizler ve okur-yazar olmayan kesim arasında hiç kimse başka şeyler düşünmesin. Özellikle de "İlericilik" kelimesinin arkasında gizli olan sapıklık ve haktan kaydırma olayının hiçbir kimse farkına varamasın."^{676[304]}

Öyle sanıyorum ki, hemen her akıl sahibi kimse, onların şu ifadelerini okuyunca, nasıl bir amaç güdüldüğünü kavrar:

"Ne zaman toplum veya millet düşünme nimetini tedrici bir şekilde kaybedince, kendi başına bağımsız düşünebilme yeteneğini yitirince o da bizimle birlikte aynı

^{676[304]} Siyon Protokolleri", Trc. Muhammed Halife et-Tunûsî, s.168. Meydanı, "Yahudi Tuzakları", s.346.

şeyleri söyleyip duracaktır..."

Ancak bununla beraber biz diyoruz ki: "Aslında bu fikir savaşı ile ne kadar titiz ve dikkatli bir şekilde, planlı bir tarzda, uygun zaman da dikkate alınmak suretiyle, buna uygun bir çaba sürdürülse de, bütün bunlara rağmen müslümanlar veya kendilerini İslâm'dan sayanların çoğu, bu iğrenç plânların yürütülmesinde paylan olmuştur. Çünkü bunlar gerçekten dinlerinden uzaklaştılar ve akidelerinin ne mana ve kavram ifade ettiğini kavrayamadılar. Herşeyden yüce ve münezzeh olan Allah (c.c), bir toplumun kendisi, bizzat kendisini değiştirmedikçe, onları asla değiştirmez.

3- Misyoner Yayınları

Daha önceleri de işaret ettiğimiz gibi, ilk dönemlerde yapılmış olan terceme hareketlerinin değişim ve bozulmaya ne kadar etkisi olmuş ise, çağdaş terceme hareketlerinin ise, eskilerin çok çok üzerinde iğrenç denilecek boyutlara varan tesirleri ve toplumu bozma olayını meydana getirmiştir.

Çünkü bu yeni terceme hareketleri, çoğu zaman müslüman olmayan unsurlar tarafından yapılıyor değildir. Sadece müslüman olmayan unsurlar bunu yürütmüyorlar. Aksine bugün misyonerlerin, özellikle de kindar misyonerlerin kitaplarının tercemesine girilmiştir. Bunlar o derece kinli misyonerlerdir ki, tek amaçları müslümanlarca değer verilen kaynakların bulandırılması, gözden düşürülmesi olan kimselerin eserleridir. Amaçları bu kitaplarla, tamamen dinlerinden uzaklaştırılmış bir müslüman nesil meydana getirmektir. Evet dininden ve milletinden uzaklaşmış bir toplum... Bunlar tüm düşünce sistemlerini batılı yollardan alacaklar, araştırma bunların tek kıblesi olsun. İslama din olarak, metod olarak, kanun ve yasa olarak, kültür ve uygarlık olarak bağlı bulunduğunu hiç düşünmesin istiyorlar. İşte bu manada yayınlar gündeme getirilmiştir.

Misyonerlerin yazdıkları tümüyle bir tek amaçta düğümlenmektedir. Bu ise: Öyle bir araştırmaya yöneltilsin ki, bunların bizzat ipleri misyonerlerin elinde bulunsun, onlar ne gibi şeylere yönelip eğilim gösteriyorsa, ellerinde oyuncak edindiklerinin de öyle olmasını istemektedirler.

Yoksa hiçbir zaman bilimsel bir araştırmaya yöneltip de, bunların ilim açısından meseleyi görmesini istemezler. Nitekim Şimit'in "Modern veya Yeni Çağda İslâm" adlı kitabında, Araplardan söz etmektedir. Bu kitabın üçüncü bölümünde Araplardan söz ederken der ki:

"Gerçekten İslâm dini, Batı ile Arap dünyasını birbirinden ayıran asıl hüviyette İslâm temel ve önemli bir sebeptir." Daha sonra devamla der ki:

"Bizim modern uygarlığımızda yepyeni gerçekler ortaya çıkmış bulunmaktadır. Mutlaka, bu İslâm hüviyetinin üstünde bir bina kurmak suretiyle şu kuleleri kapatmak gerekiyor. Kesinlikle kavrayış ve anlayışa götüren, kaynaşma ve birleşmeye vardırıan sebepler yaratmak gerekiyor. Aynı zamanda bu gibi anlayışlar ve değişik uygarlıklar, birbirine zid dinler arasında çok acil gayretler yaratmak gerekiyor. Ancak bunları kazanabilmek de çok kolay olmayacaktır."^{677[305]}

"Oryantalistler büyük gayretlerle bazı İslâmî kaynakları ve yazma eserleri gündeme getirmeye çalıştılar. Bunların bu alanda çok önemli metodları ve tecrübeleri

^{677[305]} İslâm ve Batı Uygarlığı", s.102,103,109.

vardır. Bu eserler üzerinde çalışırken, büyük yanlışlar yaptılar. Nassları ve olayları yorumlarken hep yanlış yorumlamaya gittiler. Ancak bütün bunların yanında, esas önemli olan bunların amaç edindikleri nokta önemlidir. Acaba bunları bu üstün gayret ve çaba ile "İslama hizmeti" mi hedef edinmişlerdi? Yoksa fislâmi bulandırmak, müslümanların ruh ve kalplerine şüphe sokmak için miydi?"^{678[306]}

Doğu ilimleri üzerinde araştırma yapan batılılar, yani oryantalistler, ortaya koydukları ve yazdıkları eserlerini "Bilimsel araştırma" veya "Öze" inme gibi şeylerle ortaya koydular. Bu ve benzeri birçok şeyler var ki, bizzat bu oryantalistler tarafından yazılan yeni başkaca eserler ile kendilerini yalanlamış ölüyorlar. Meselâ bunların önde gelenlerinden ve liderlerinden Margolyus, "Dünya Tarihi" adlı ansiklopedide kendisinin yazmış olduğu bölümde şu ifadelerini görmekteyiz:

"Muhammed (s.a.v.), nesebi, soyu ve sopu belli olmayan biridir. Çünkü bu, Muhammed "b. Abdullah (Abdullah'ın kulu)" oğlu Muhammed diye geçmektedir.

^{678[306]} Biz Müslüman mıyız?" s.174'den özetlenerek.

Araplar soyu bilinmeyen kimseye hep böyle Abdullah (Allah'ın kulu) adını verirler"

"Muhammed (s.a.v.), nesebi, soyu ve sopu belli olmayan biridir. Çünkü bu, Muhammed "b. Abdullah (Abdullah'ın kulu)" oğlu Muhammed diye geçmektedir. Araplar soyu bilinmeyen kimseye hep böyle Abdullah (Allah'ın kulu) adını verirler."

Şimdi bu, haçlı zihniyetinden doğan bir kin değil mi? Yoksa bu bilimsellik ruhundan uzak olan bir araştırmadan öteye geçmez.

Acaba bunda güdülen amaç, İslâmın açık ve net olan gerçeklerine şüphe ve gölge düşürmek değil midir?

Yoksa bu söz hiç söylenecek bir söz müdür? Rasûlüllah (s.a.v.)'in durumunu hiç bilmeyen bir toplum içinde mi söylüyorlar ki, o toplum ki, nesep ve soy ilmi bakımından onlar kadar bilgili olanı yoktur. Bu toplumun soyla övündüğü kadar bir başka toplum bu açıdan gösterilemez.

Gerçekten bu ne iğrenç ve ne aşağılık bir araştırmacı zihniyetidir ki, böylesine bir iğrençliğe gidilebiliyor?^{679[307]}

^{679[307]} Agk. s. 172.

Şimdi bunlardan başka ne beklenebilir ki? Yine bunların önde gelen isimlerinden biri "Gold Zeyhir: "Akide ve Şeriat" adını verdiği kitabında şu ifadelere yer veriyor: "İslâm hukuku, aslında Roma hukukundan alınmıştır. İslâm'ın siyaset nizamı ise, İran'dan alınmıştır. İslâm tasavvufunun kaynağı ise, Hind görüşlerinden ve Eflatunculuktan alınmıştır."⁶⁸⁰[308]

Eğer biz örnekleri araştırarak olursak, söz bir hayli uzar.

Ancak biz diyoruz ki: Mademki bu insanlar böyle kin dolu bir ruha sahipler, böyle kötü bir niyeti sürdürmektedirler, böylesine iğrenç bir fiilin içindeler. Bunları tanımak zorundayız. Çünkü bunların silâhı hep kâfelerde şüphe uyandırmak, sözleri yalan uydurmak, iftirada bulunmaktır. En önemli karakterleri de eski haçlı kinini devam ettirmektir. Madem ki bunlar böyledir. O halde bunların bütün yazdıkları ne mana ifade eder ki?

Bunların yetiştirdikleri öğrencilerinin ve çömezlerinin ne gibi hizmetleri beklenebilir ki? Halbuki bu öğrenciler bu kimselere hep saygınlıkla bakıyorlar. Bunları bilimsel

⁶⁸⁰[308] Agk. s.176.

araştırmaların öncüleri olarak görüyorlar.

Aslında bunların öğrencilerinden bir çoğu, onların tarzında gitmeleri halinde sadece kendilerini çoğu kez zor duruma düşürmüş olurlar. Fakat kendisi, oryantalistlerin hayatında bizzat görülen ve bizim anlattığımızın dışındaki daha birçok gerçekleri inkâra hiçbir zaman kalkışamazlar. Evet kendilerini zor duruma sokabilirler.

Bugün bu oryantalistler eliyle araştırma yapanlar, özellikle hocalarının kendilerine dikte ettirdiği konular üzerinde bilimsel araştırmalarını sürdürmek zorundadırlar. Şayet böyle olmadığı takdirde, öğrenciye seçim hakkı verilmesinde, mutlaka yazması gereken konu, yine bu oryantalistin ona dikte ettirdiği şey olacaktır ki, bu da mutlaka İslama dil uzatmayı, akidesini eleştirmeyi, hayat düzenini tenkid etmeyi amaçlar. Evet şayet araştırma İslâmî konularda olursa, olay böyle olmaktadır.

Bunun en güzel örneğini Üstad Mustafa Sıbaî vermektedir. Üstad diyor ki:

"Bana Prof.Enderson anlattı, bizzat kendisi aktardı. Bu zat, "İslâmda yaşamayla ilgili bir doktora" tezi hazırlamak isteyen bir öğrenciyi, Londra Üniversitesinden

çıkarttırmıştır. Öğrenci Ezher mezunudur. Çıkartma sebebi bir tek şeydir. Tezini sunarken kadın haklarına değinmiş ve burada İslâmın kadına asıl haklarını verdiğine ilişkin delilleri bir bir sunmuş, işte sırf bu yüzden Öğrenci doktoradan mahrum edilip, üniversiteyle olan ilişkisi kesilmiştir.

Bu durumu, bu oryantalistle yani Enderson'a bizzat sordum, dedim ki: "Nasıl onu doktorasından engelleyip, düşürttün, böyle bir sebepten nasıl uzaklaştırdın? Halbuki sizler kendi üniversitelerinizde düşünce özgürlüğü tellallığı yapmaktasınız?" Cevap olarak şunları söyledi:

"Çünkü bu kişi diyor ki, İslâm kadına şöyle şöyle özgürlük ve imkân vermiştir, kadın için şunları şunları öngörmüştür. Acaba bu adam, İslâm adına ortaya çıkmış resmi bir konuşmacı mıdır?"^{681[309]}

İşte misyonerlerin ve oryantalistlerin zayıf iman sahibi kimseler üzerinde bu tür kitaplarıyla büyük etkileri olmuş, tehlikeler doğurmuştur. Bu şüpheli ekolden Öyle kimseler çıktı ki, bunlar İslâm dünyasında fikir ve ilim babalığı görevini üstlendiler. Yaptıkları tek şey, sözde alimlerinin

^{681[309]} Dr. Sıbaî, "Sünnet ve İslâm Hukukundaki Yeri", s.13. Bu kitapta güzel örnekler sunulmuş, isteyen oraya baksın.

kendilerine dikte ettirdikleri şeyleri papağan gibi aktarmaktan ibaret olmuştur.

En doğru ilimleri üzerinde araştırma yapanların ve çömezlerinin en önemli amacı, Rasûlüllah'ın sünnetine dil uzatmak ve bu alanda başarılı olmaya çalışmaktır. Bunun doğruluğunu şöyle gösterebiliriz. Bunların öğrencilerinden biri olan Dr. Hasan Abdülkadir, doktora yapıp döndükten sonra Öğrencilerine diyor ki:

"Ben size İslâm Hukuk Tarihi dersini okutacağım. Ancak bunu bilimsel bir şekilde okutacağım ki, böyle bir metoda Ezher sahip ve alışık değildir. Ben size itiraf edeyim ki, Ezher'de yaklaşık 14 yıl okudum. Lâkin bunca seneye rağmen İslâmı öğrenemedim. Ancak Almanya'daki araştırmalarım esnasında İslâmı öğrendim."^{682[310]}

Üstad Sıbaî (rh) diyor ki: "Daha sonra Öğrendik ki, bu adam bize Corc Züveyhir'in motamot tercemesi olan "İslâm Araştırmaları" adlı kitabını okutacakmış."^{683[311]}

Bunların hadise dil uzatmak için, Rasûlüllah'ın sünnetine gölge düşürmek için en fazla itibar ettikleri husus, hadisleri "Akla" sunma hikâyesidir. Bu eskilerce de

^{682[310]} A.g.k.

^{683[311]} A.g.k.

çok denenmiş bir yoldur. Çünkü bu yolu Mutezile seçmişti. Müsteşrikler (oryantalistler) ve bunların yetiştirmeleri olan çömezleri ve Ahmed Emin, Ebu Reyze gibileri ve daha niceleri de bunları izlemişlerdir.

Bu oryantalistlerin daha başkaca kitapları da vardır ki, burada bala zehiri katmaktadırlar. Kitaplarına başından itibaren birazcık İslâmdan övgüyle söz ederek giriş yapıyorlar. İşte islâm şunları yapmıştır, şöyle şöyle yapmıştır gibi... Ancak bu kimselerin bunun ardından da bekledikleri bazı şeyler vardır. Önce okuyucunun kitaba olan güvenini kazanmak. Sonra da bizzat gizli olan kinini buraya kusmak oluyor. Akidede, şeriatta kuşku uyandıracak ifadelere yer veriyorlar. Böylece müsiümanlarm dinlerine olan güvenlerini sarsmak istiyorlar. Tıpkı şu ayetteki gibi gerçek ifadesini bulmuş olmaktadır. Rabbim şöyle buyuruyor:^{684[312]}

"Ehl-i Kitaptan bir grup, müminlere indirilmiş olana sabahleyin görünüşte inanıp akşamleyin inkâr edin. Belki onlar böylece dinlerinden dönerler, dedi." (Âl-i İmrân, 3/72)

^{684[312]} Dr.Muhammed Muhammed Hüseyin, "İslâm ve Batı'Uygaralısı" adlı kitabının özellikle 4,5 ve altıncı bölümler. Dileyen bunlara bakabilir.

Hiç kuşkusuz, İslâm dünyasında bu müsteşriklerin kitaplarının yayılmasını sağlayan malî güçler ve hükümetler vardır. Bugün İslâm dünyasında bunların ordularla başaramadıklarını, bu yayın yoluyla istediklerini başardılar.

Burada önemle değinmemiş gereken bir nokta vardır. Şöyle ki:

Müslümanlar gerçek anlamda doğru olan akide ve inançlarından uzaklaştırılınca, böylece bilimsel olan metodlarından da uzaklaşmış oldular. Çünkü hadis bilginlerinin bilimsel olan araştırma yöntemlerini bıraktılar. Halbuki bu yöntem insanlık tarihinde görülmüş olan en bilimsel yöntemdir. Müslümanlar böyle bir yöntemi gerçekte bıraktıkları için, hayatlarında bu sapmalar oldu ve oryantalistlerin hile ve tuzaklarına böylece düşmüş oldular.

Özetle Deriz Ki

Gerek düşünce ve gerek yöntem açısından oryantalistlerden etkilenen gerçek, dinine dostça ve ona

bağlı olarak bakamaz. Kendi ümmetine ve milletine temiz ve doğru bir şekilde bakamaz. Aynı zamanda bu kimsenin müslümanlara yaklaşım veya uzaklaşma tarzı da İslama uygun olan bir tarzda olmayacaktır. Etkisi altında kaldığı düşünceye oranla İslâm'dan uzak kalacaktır.

4- Dinsizlik Akımları

Şu anda içinde yaşamakta olduğumuz bu çağda, en iğrenç ve en tehlikeli durum müslümanların karşı karşıya bulundukları dinsizlik görüş ve akımlarıdır. Bu görüş ve akımların tek amacı, yeryüzünde Allah'ın şeriatını kaldırmaktır. Müslümanların hayatından gerçek anlamda onu uzaklaştırmaktır. Müslümanların tek bir amaca ve davaya olan dostluklarını, bağlılıklarını değişik ve çok sayıda olan cahili sistemlere bu dostluğu yüceltmektir. Bir müslüman şayet dinine olan bağlılığını ve dostluğunu yitirirse, ona herhangi bir düşünceyi kabul ettirmek çok basit olacaktır. Hangi toplum ve ortam olursa olsun öylece bir toplum ve ortam içinde yaşamayı da kolayca kabullenecektir. Çünkü kendisi hep başkalarının peşinden

giden biri olacaktır. Zira hezimete ve yıkıma uğramıştır, hüviyetini yitirmiştir.

Burada İslâm düşmanlarının değişik akımlar olarak ortaya çıkmalarına rağmen, iki amaçları bulunmaktadır. Şöyle ki:

1- En ağır ve kötü bir şekilde İslâm akidesine ve şeriatına karşı hücumla geçmek. En ağıza alınmayacak ifadelerle İslâm şeriatını küçük düşürmektir. Meselâ diyorlar ki: İslâm şeriatı, bir barbarlık şeriatıdır. Çünkü hırsızın elini kesmektedir, zina eden evli kadını recm yoluyla yani taşıyarak öldürmektedir. Çağın ruhuna uymamaktadır. Çağ dışıdır. Biz öyle bir çağdayız ki, teknolojik bilgiler artık alabildiğince üstünlük kazanmıştır. Hatta İslâm öyle bir sistemdir ki, doğru dürüst insanların hayatlarını düzenleyen bir kanunu bile yoktur. Evet bu ve benzeri daha birçok iftiralar...

2- Bu dinsizlik akımlarının göz boyayıcı yalancı ve yıkıcı hallerine ve durumlarına rağmen, bunların ilerlemenin ve ilericiiliğin bir alameti olarak sunulması. Dünya uygarlık yolu olarak gösterilmesi. İnsanlara hemen her şeyde özgürlüğü bunların sağlayacağı düşüncelerinin

hakim kılınması gibi durumlar. Aslında bunlar öylesine akımlardır ki, insanların herhangi bir din ile bağımlı ve belli bir inanca sahip olmasını istememektedirler. Bunların amacı insanların dilediğini alsın, dilemediğini de bıraksın gibi bir duruma gelmesini arzulamaktadırlar. Bunlar öylesine akımlardır ki, hemen her türlü düşünceden kendilerini soyutlamış bir toplum olsun istiyorlar.

Şurası da acı bir gerçektir ki, bugün müslüman olduklarını söyleyen birçok kimseler bu hileci ve düzenbaz düşünce savaşının tuzağına düşerek buna av olmaktadır. Kaldı ki ben burada bütün bunların her bir parçasına ayrı ayrı cevap vermek, meseleyi bu çerçevede burada ele almak istemiyorum. Çünkü bu araştırmanın programı ve metodu bu değildir. Nitekim

buna daha önce de değinmiştim. Gerçekten söyleyen ne kadar doğru söylemiş:

Eğer havlayan her bir köpeğe bir taş atacak olsaydım,

Bir kayanın ağırlık fiyatını değer olarak bir dinara getirirdim.

Diğer taraftan bizler, düşmanların kuşkularını ve şüphelerini cevaplama ihtiyacında, değiliz, buna büyük

Ölçüde bir ihtiyacımız yok. Bunların "Bu çağda dine gerek yoktur" tarzındaki sözleriyse, bizzat hayat gerçeğinin kendisi onların bu sözlerinin yalan olduğunu ortaya koymuş bulunmaktadır. Nitekim bunun kanıtını kâfir ülkelerde görebilmekteyiz, buna tanık olabiliyoruz. Meselâ: Amerika ve Avrupa gibi ülkelerde meydana gelen kayıplar, intiharlar, öldürme olayları, çok iğrenç olarak işlenen suçlar, ruhsal bunalımlar hep bundan kaynaklanmaktadır. Bunların insanların ruhsal açıdan bir doyumsuzluk olarak gösterdikleri bilimsel araştırmaları, ancak İslâm ile doldurulabilir. Bu manevi açlığı giderecek olan sadece İslâmdır.

Ancak bunların çok yaldızlayarak gösterdikleri dinsizlikle ilgili fikir akımları, çoğunlukla yine kendileri tarafından yalanlanır hale gelmiş olmaktadır. Artık kendi ülkelerinde bile bu akımlar felce uğramışlardır.

Diğer taraftan bizzat bunların kendi düşünceleri tarafından bile batı uygarlığının çöküşünden söz edilmekte ve bu konuda yazılar yazılmaktadır . Anlattıklarına ve bildirdiklerine göre medeniyetleri giderek çökmeye doğru ilerliyor. Kaldı ki bunun böyle olduğu sabittir ve tartışma

götürmeyen bir gerçektir. Çünkü Allah'ın koymuş olduğu temeller üzerine kurulmayan her bina, sonuç itibariyle yıkıma ve yok oluşa mahkûmdur. Bakınız bu hususta Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Kendilerine yapılan uyarılan unuttuklarında (indirmiş olduğumuz darlık ve musibetleri kaldırıp) üzerlerine herşeyin kapılarını açtık. Nihayet kendilerine verilenler yüzünden şımardıkları zaman onları ansızın yakaladık, birden bire onlar bütün ümitlerini yitirdiler.'
'(En'am, 44)

Bu ayette bir gerçeğe işaret olunmaktadır. Rabbimiz burada bizi uyanıyor. Çünkü eski ümmetler, kendilerine gönderilen peygamberlere iman etmedikleri için Allah onlara çeşitli darlık ve musibetler verdi. Fakat bunlar yine direndiler ve inanmadılar. Bu defa Rabbimiz cezalarını daha da artırmak için onlara bütün nimetlerin kapılarını açtı, bol rızık ve nimetlere gömüldüler. Nimetin gerçek sahibine şükretmeleri gerekirken zevk ve safalanna daldılar, O'nu unutup, şehvî isteklerine teslim oldular. İşte böyle tam bir sarhoşluk ve dalgınlık anında Allah onları yakaladı da neye uğradıklarını bilemediler, ne

yapacaklarını şaşırdılar, düşünmekten de aciz kaldılar ve böylece helak olup gittiler.

tşte günümüz Avrupasma, maddi ilimler açısından tüm kapılar açılmış bulunmaktadır. Sanayi açısından önde gitmektedirler. Siyaset, mal, iktisad ve daha başkaca konularda ilerleme kaydetmiş durumdalar. Fakat bütün bu varlıklara rağmen bir yok oluşa doğru gidiyorlar. Allah'ın böy-leleri için koymuş olduğu sünnete ve kanuna uygun olarak değişmeden ve bozulmadan böyle bir yok oluşa doğru gitmektedirler.

Bununla birlikte ben, bu fikri akımlarla ilgili olarak ve araştırmamla da bağlı olması sebebiyle kısa bir fikir vermek isterim. Ancak hemen şurasını belirtmeliyim ki, bunların ilk ve son hedefleri, bu küfür akımlarının tek amaçları müslümanı İslâmdan uzaklaştırmak, müslümanın Rabbine, dinine ve mümin kardeşlerine karşı olan bağlılığını, velayetini ve dostluğunu kesip sona erdirmektir. Sonra da yeniden cahiliye ruhuna dönüşü sağlamaktır. Bu cahiliye ruhu ise bu kâfir düşünce sistemlerine ve tağutlarına boyun eğmekte, onlara itaatta yatmaktadır. Onların çizmiş oldukları plânlar çerçevesinde

yürümek ve hareket etmekte yatmaktadır. Aynı zamanda bunların amacı cahiliyeden olan ırkçılığa, soy-sop üstünlüğüne, toprağa ve benzeri kokuşmuş fikirlere kurban etmek isterler. Halbuki Allah (c.c.) bütün bunların bırakılmasını emretmiştir. Çünkü bunların tümü İslâm bağım ve kulpunu bir bir çözen ve yıpratan şeylerdir.

İşte bu manadaki amaçlarda tüm sapık ve dinsiz akımlar birleşmiş bulunmaktadır. Bu akımlar değişik görüntülerle ve farklı farklı şeylerle karşımıza çıkmaktadırlar. Ancak ben, evet bu Velâ ve Berâ akidesini yazan ben, bu akımlardan kısaca söz etmek isterim. Bunların bu akideye ne kadar zıd olduğunu açık bir şekilde ortaya koymak isterim. Bunların akideyle olan çelişkilerini göstermek isterim.

İşte bu akımlardan kavimcilik vatancılık. İşte bu ikisi temel olarak velâsını, bağını ve dostluğunu bir cinse bağlanmayı veya bir toprak bütünlüğüne bağlamayı amaçlamışlardır. Meselâ böyle bir şeyde Arap olan bir yahudi, hristiyan bir Arap, müşrik bir Arap, milliyetçi bir Arap ve müs-iüman bir Arap bu amaçta birleşebilirler. Çünkü aradaki bağ, onları birleştiren unsur kavmiyetçilik

veya milliyetçilik bağıdır. Halbuki böyle bir bağ Hanif olan bu din tarafından red edilmiştir. İslâm vatan ve kavmiyetçilik kavramlarının üstünde tek bağ olarak akide bağını üstün kabul eder.

Çünkü diğer iki bağ Velâ'nın yani İslâmî manadaki bir bağlılığın ve dostluğun sınırını daraltmış bulunmaktadırlar.

Aslında İslâm dünyası bir tek ümmettir. Bu itibarla bunlar: "Lâilahe illallah, Muhammedün Rasûlullah" sancağının altında gölgelenmek isterler. Evet, İslâm tarihinde var olan çıkış ve iniş çizgisine rağmen müslümanla-ın bu sancak altında gölgelenmelerini ister akide. Zira müslümanlar yaklaşık üç asır bir tek ümmet olduklarını, bir tek dine sahip olduklarını, bir tek kitaba inandıklarını, bir tek sünnete bağlı olduklarını, bir tek şariat ile yönetildiklerini biliyorlardı.

Bir müslüman Tanca'dan çıkıp tâ Bağdad'a geliyordu. Bu esnada hiç bir milliyetçilik, kavmiyetçilik, ırkçılık, bir vatancılık hüviyet ve düşüncesiyle hareket etmiyordu. Hepsi de İslâm şiarını taşıyorlardı. Bu da Tevhid kelimesiydi. Herhangi bir toprağa girdiğinde, şayet orada

bir mümin kardeşi bulunuyorsa, dilleri ve renkleri farklı farklı da olsalar, hemen birbirlerine bağlanırlar. Çünkü İslâm cahiliyenin birer eser ve ürünü olan tüm zararlı tohumları kaldırmış ve onları İslâm potasında eritmişti

Ancak müslümanların zayıflamaları sonucu, bizzat düşmanlarının onlar üzerinde üstünlük kurmaları ile Allah'ın en rezil yaratıkları tarafından sömürülmeleri de kolaylaştı. Bunlar ise yahudiler, hristiyanlar ve bunları izleyen dinsiz komünistlerdir.

Düşmanlar, İslâm topraklarında üstünlüklerini kurup yerlerini sağ-lamlaştırdıktan sonra, artık zehirini yaymaya başladı. Halktan zayıf karakterli ve kişiliksiz kimselerin üzerinde etkili olmaya başladı. Bunlara sevgisini, yardımını ve dostluğunu kazanma tohumlarını ekti. Küfür ve batıl olan şeyleri bunlara güzel göstermeye başladı. Buralarda müslümanın müslümana göstereceği bağlılığı ve dostluğu ondan alıp cahili ve kâfiri sistemlere bağlı olanlara göstermesini sağladı.

Bunun doğruluğunu yine bir oryantalistin sözlerinden öğrenebiliyoruz. Bunlardan birinin yazdığı "Yakın doğu, toplumu ve kültürü" adlı kitabında şu ifadeleri görüyoruz:

Bu şahıs müslümanlara gösterilecek dostluktan insanların nasıl uzaklaştırılacağı gösterilerek deniliyor ki:

"Bizim girmiş olduğumuz her İslâmî ülkede, biz toprağı eştik, kazı yaptık ki, oralarda gizli olan eski uygarlıkları ortaya çıkaralım. İslâm öncesi uygarlıkları tesbit edelim. Çünkü biz müslümanlar bununla dininden uzaklaştıracağız, müslüman böylece dinini bırakacaktır inancında değildik. Fakat bizim için yeterli olan şudur. Müslüman bu işin sonunda İslâm dostluğu ile bu eski kültüre olan bağlılık ve dostluğu arasında eriyecek ve İslama olan dostluğunu yitirecektir."^{685[313]}

Bu söz aslında çok doğrudur. Çünkü bunun altında yeni uygarlığın doğuşu ve yeniden dirilişi yatmaktadır. Cahiliye naraları bunda yatmaktadır. Bu ise Velâ meselesinde yani dostluk ve bağlılık meselesinde İslâm adına büyük bir tehlike oluşturmaktadır. Zira bunun sonucunda tehlikeli bir kesinti olacak, cin ve insan şeytanlarının yaptıklarıyla bu kesime doğru bir eğilim ve meyil görülecektir. Ortaya çıkarılan bu uygarlık gözünde büyüyecek, böylece müslümanın âlemlerin Rabbi olan

^{685[313]} Müzekkîretu'l-Mezahibu'l-Fikriyye."

Allah'a karşı gösterdiği halis ve samimi velâsı, dostluğu ve bağlılığı kaybolup gidecektir.

Kaldı ki, Berâ yani İslâm düşmanlarıyla ilgiyi kesme olayı, Velâ inancının ayrılmaz temel bir unsuru olarak gündeme gelmiş oluyor. Çünkü Berâ olmaması halinde müslüman bu cahili naralara karşı yönelip eğilim gösterecek, onlardan ayrılmaz bir noktaya gelinecektir. Bundan sadece Allah'ın kendilerine rahmetiyle muamelede bulunduğu kimseler kurtulacaklardır. Çünkü bu tür düşünceler, imanı zayıf olanların gönlünden Berâ olayını, kâfirlerden ve kötü düşünce ve sistemlerden uzak olma inancını siler götürür. Veya bazılarınca bu mugalata ile karşılanır. Meselâ adam der ki, bu akımların ve düşünce sistemlerinin İslâm ile çelişkili bir tarafı yoktur. Giderek şöyle denilir:

Müslüman müslüman olmaktan, kavmiyetçi olmaktan meneden bir şey mi var ki? Veya müslüman lâik bir müslüman olmaktan yahut sosyalist bir müslüman olmaktan men eden bir şey mi bulunuyor ki?

İşte İslâm düşmanları ne zaman böyle bir noktaya erişir ve böyle bir fikir ortamı oluşturursa, artık müslüman

inançlarından kolayca arıtır. Müslüman öylesine bir insan olur ki, Allah ile herhangi bir bağı kalmaz. Nitekim bunu bizzat söylemektedirler. Çünkü ırkçılık, kavmiyetçilik ve vatan düşüncesini Türkiye'de yaydılar. Halbuki burası hilâfet merkeziydi. İslâm hilâfetinin beşiği mirasıydı. Burada ırkçılık ve kavimcilik, meselâ Turancılık doğdu. Bu düşünceyi de "İttihad ve Terakki Cemiyeti" yaydı. Türkiye'de Türkleştirme hareketi. Turancılık hareketinin başlamasıyla, bunun için de bazı semboller kondu. Meselâ: "Bozkurt". Bu, Türklerin İslâmî tanımazdan önce mabudu ve tanrısı imiş.

İşte bu Türkleştirme hareketiyle, Osmanlı devleti Araplar üzerinde bazı farklı haklar tanıdı. Meselâ Türklere özel imtiyazlar verildi. Çünkü Türkçüler. Halbuki bu düşünce İslâm adaletine temelden aykırı bulunmaktadır. Böyle bir durum ister istemez Arapları da böyle bir düşünceye itmeye götürdü. Araplar da yeni bir Arapçılık ve ırkçılık hastalığına yakalandılar. Düşman yaptığında başarılı oldu. Çünkü artık bu durum hem Türkiye'de ve hem Arap ülkelerinde fiilen başarılmıştı.

Bizzat bu durumda Casus biri olan Lavrens devreye

girdi. Gafil Araplar bu adamı "Arapların Lavrens'i" diye tanıttılar. Çünkü bu öyle bir planın sonucu yapılmıştı ki, adını büyük Arap devrimi koydular. Amaç ise Osmanlı hilâfetini devirmektir. Böylece Araplar karşı tarafın ordularına ve güçlerine katıldılar. Herhangi bir mümin için ne bir ahid tanıyorlar ve ne de bir andlaşma kabul ediyorlar. Böylece herhangi bir müslüman için de bir ahid ve saygınlık tanımıyor, bunu gözetmiyor ve riayette bulunmuyordu.^{686[314]} Şurası ne kadar gülünç ve küçük düşürücüydü ki, bu ordunun başını çeken tahrikçi de işte bu Arap Lavrens'ti.

Ey okuyucu! Arap ordusuna dikkat et, kendilerinin müslüman olduklarını söylüyorlar. Fakat bağlılıklarını ve dostluklarını bir kâfir batılıya gösteriyorlar. Bu batılı kâfirlerin adı da Lavrens'tir.

Bu ordu görevini yapıp bitirdikten sonra, bir İngiliz komutan olan Ellenbî şu meşhur sözünü söylemektedir:

"İşte şimdi haçlı savaşları sona erdi."

Bu adam bu sözleriyle şunu demek istiyordu: "Haçlı kini, hiçbir zaman dinmem iştir. Bu kin haçlıların gönlünde

^{686[314]} Nedvî, "Araplar ve İslâm", s.9.

hep canlı kalmıştır. Ta ki Kudüs'ü geri alıncaya kadar."^{687[315]}

Araplar, mamur bölgelerde bulunan müslüman kardeşlerinden ayrıldılar da, lâikliğe dayalı bir milliyetçilik ve ırkçılık düşüncesini kucakladılar. Bunu da sırf batıyı taklid etmek için yaptılar. Evet dün güvenerek bağlandıkları, bugün de inkâra kalkıştıkları batılı uğruna bunu yaptılar. Öyie ki: "Hepsi de şu hususta birleşiyorlar ve anlaşabiliyorlardı: Aslında din veya akide geri kalmanın ve gericiliğin bir sembolüdür, O halde bugün toplumlara düşen vazife, akide ve dinden uzaklaşmak olmalıdır. Evet ileri ve modern sayılabilmeleri için böyle olmaları gereklidir toplumların."^{688[316]}

Araplar ne zamanki başaşağı oldular, cahiliye naralarına döndüler. Böylece cihad ruhunu ve Allah yolunda kendilerini feda etme ruhunu yitirdiler. Kimisi yönünü sağa çevirdi, kimisi de sola yöneltti. Sağa çeviren kimse o tarafta değişik şekiller ve renklerle karşılaştı. Vaşington'dan Paris'e, Londra'ya gibi değişik yönlerle. Yönlerini sola çevirenler ise kırmızı ve sarı renklerle bu iki

^{687[315]} M.Kutub, "Siyon Planları" adlı konferansı.

^{688[316]} Yusuf el-Kardavî, "Dersü'n-Nükbetü's-Saniye", s.45.

renk arasındaki değişik tonlarda dolaştı durdu, Moskova ile Pekin arasında mekik dokudu.^{689[317]}

tşte bu cahiliye naralarının gerçekleşmesiyle peşinden her türlü batıl ve şer geliverdi.

Allah'ın şeriatı ve hükmü ise, bunun gerçekleştirilmesi meselesi ise hayattan uzaklaştırıldı. Halbuki insanlık buna muhtaçtır. Çünkü bu, her şeyi bilen ve her şeyden münezzeh olan Allah tarafındandır. İşte bu ilâhî kanun hayattan uzaklaştırılıp yerine Arap sosyalizmine dayalı kanunlar getirildi. Nitekim biri bunu şöyle dile getiriyordu:

Sorma benim mezhebimden dinimden Ben arap sosyalistim baastan

Şurası çok gülünç bir olaydır ki, bu şiirin sahibi olan kimse, yahudi-den tokadı yeyince, tüm dostluğunu ve bağlılığını onlara vermesine rağmen, yahudiden tokadı alınca, hemen yukarıdaki şiir yerine şunu yazıyordu:

"Nice az sayıdaki bir birlik Allah'ın izniyle çok sayıdaki birliği yenmiştir." (Bakara, 2/249)

İşte bu "Yeni Fethin" ürünleriyse, milliyetçilik veya

^{689[317]} A.g.k. s.36.

ırkçılığın kabul edilmesinden ve buna rıza gösterilmesinden sonra, yeni fetihle gelen şeylerin önünü almak gayet güçleşti. Çünkü hayvanî arzular baskın gelmeye, şehvî istekler ön planda yer almaya başladı. Kötülük ve fasıklık alabildiğince yayıldı. Ahlâk çöktü, faziletler yitirildi. İffetli olmak, haya sahibi olmak kesin birer gericilik unsuru gibi kabul edildi. Artık yirminci asrın nuru görülmez oldu. Oyun eğlence, çıplaklık, edep hayadan uzak hikâyeler, şarkıcılık, dans ve erkek-kadın beraberliği uygarlığın sembolü olarak kabul edildi. İlericiliğin ve özgürlüğün alâmeti hep bunlardı. Bunlar da eskimiş cahili taklidlerden geliyordu.^{690[318]}

Bütün bunlardan daha şaşırtıcı olanı, bütün bu yeni dinden dönme hareketinin perde arkası idarecileri olan yahudiler, şu gerçeği çekinmeden ve açık bir şekilde ilân ediyorlar ve şöyle haykırıyorlar:

"Kendileri hiçbir zaman dinlerini bırakmayacaklardır?" İşte Moşe Dayan, kendisine: "Haziran ayındaki savaşınızda Allah'ın sizin yanınızda ve sizinle beraber olduğunu hissediyor musunuz?" diye sorulduğu

^{690[318]} Dersü'n-Nükbe..." s.39.

zaman şöyle demiştir:

"Biz her zaman şunu hissetmiş ve duymuşuzdur: Biz Allah'ın tarafındayız."^{691[319]}

Siyonizmin ilk lideri olan Hertzeî şöyle diyordu: "Doğrusu siyonizme dönmekle, bunu yahudiliğe dönülme olayı izlemesi gerekir."^{692[320]}

Bu yıkıcı davetlerin Firavunca naraların su yüzüne çıkmasıyla çok şeyler oldu. Halbuki daha önceleri böyle bir şey yoktu. Fakat bütün bunlar ya aldatmaca bir ikna yoluyla veya bir perde arkası düzenle yapılıyordu.

Bu manadaki bir görevi yüklenen ve buna davet edenler gazetelerde, dergilerde, konferans salonlarında bunu yürüttüler. Aynı zamanda bunlar "Esul-Havl'ın" kafasını posta pullarına veya paralara basmak suretiyle, böylece Mısır'ı Firavun dalgasına muhtaç bıraktılar. Artık diğer kültürel "faaliyetleri de bunun içine alma uğraşları bulunmaktadır. Sanatları ise hep Firavnî temellere dayandırmaktadırlar. Nitekim haftalık olan "es-Siyasetu'l-Usbûiyye (Haftalık Siyaset)" gazetesi bu yeni yönelişi gündeme getiriyor. Sayfalarını bunun öncülerine açmış

^{691[319]} A.g.k. s.82.

^{692[320]} A.g.k. s.82.

bulunuyor. Bu gazetenin hiçbir sayısı yoktur ki, Firavunlara ait uygarlıktan söz etmemiş olsun Bunların kül-türlerini gündeme sokmamış olsun, üstünlüklerini savunmamış olsun."^{693[321]}

Nitekim bu gibi soylulukları terennüm eden şarkılar artmaya başladı. Bu da müslümanların kime ve nereye bağlı olmalarını ve dostluk göstermelerini kaybetmelerinden kaynaklanıyor. İşte Hafız İbrahim şöyle sesleniyor:

Ben Mısırlıyım.Benim yapım ehramların yapısındanandır ki o çağ tüm sanatları geride bırakır.

Bakın Iraklılar da Asur'kılardan geldiklerini ileri sürüyorlar. Nitekim böylece her bir toplum artık.bu yeni dinden,dönme hareketini çağrılıp durmaktadır.

Yeni vatancılık sembolü ve hareketi ise, bunun öncülüğünü Sa'd Zağ-lûl aşağıdaki ifadeleriyle ilân etmiş bulunmaktadır:

"Din Allah'ındır. Vatan ise herkesin!" Yani vatan Allah'ın değildir, demek istiyor bu adam. Sonra devamla bu adam diyor ki:

^{693[321]} A.g.k.

"Artık bundan böyle İslâmî şiarlar ile çağırmayın. Çünkü kıbtî olan kardeşlerimiz kızarlar."^{694[322]}

İnsanları kavmiyetçiliğe ve ırkçılığa çağırانلار, hileci ve tuzakçı bir ifadeyle çağırmaktadırlar ve diyorlar ki: "Müslüman bir Arabın önce Arap ve sonra müslüman olmasına engel olan bir şey var mı ki?" Sonra da şöyle diyorlar: "Sadece Arap milliyetçisi olması, yoksa bir müslüman Arap olması olamaz." O halde neden Arap kavmiyetçiliği kınansın ki? Çünkü Araplar zelil kılındıklarında, İslâm da zelil kılındı. O halde biz îslâmı değil, Arap milliyetçiliğini hep gündemde tutalım, ona çağırıp duralım!..

Bu söz hiç de doğru bir söz değildir. Çünkü Arapların zelil edilip hakarete mazur kaldığı sırada bir Selahaddîn-i Kürdî ve Memluklar dönemi geldi de müslümanlan düştükleri aşağılıktan kurtardılar. İki komutan ve lider onların sözleriyle zafere erdiler. Vah onların İslâmlığı nerede?

Onların duygularında ve akidelerinde hiçbir zaman böyle bir tefrika ve ayırım olmadığı gibi, onlar böyle

^{694[322]} Müzekkiretu'l-Mezahibi'l-Fikriyye".

cahiliye naraları da atmıyorlardı.^{695[323]}

İslâm bütünüyle bu yalan iddiayı reddediyor ve İslâm bu manadaki kavmiyetçilik iddialarıyla ortaya çıkanları yalanlıyor. Zira kavmiyetçilik ve ırkçılık sırf bu tür cahiliyye adetlerini ve naralarını silip atmak için gelmiştir. İslâm kendi daveti içinde, hem de ilk daveti içinde Arap ve bir Kureşli olan Hz.Ebu Bekir(r.a)'i Habeşli Bilal'i, Suhayb-i Rûmi'yi ve Selman-ı-Farîsî'yi -Allah hepsinden razı olsun- hep bir araya getirmiştir. Nitekim Hz. Ömer (r.a.) de şöyle diyordu:

"Biz, Allah'ın bizi İslâm ile aziz kılıp yücelttiği bir kavimiz. Ne zaman ki biz izzeti ve şerefi, soyluluğu bir başka şeyde aradık, Allah onun için bizi zelil kıldı."

Arapların ırkçılık, laiklik veya bir mezhep veya düşünceyi ve buna bağlı esas ve prensipleri alarak batıyı taklid etmeleri, zihinlere şu sembolik ve eski fıkrayı getiriyoruz. Şöyle ki: İki eşekten söz edilir. Bunların birisine tuz yüklü, diğerine de sünger yüklüdür. Sünger yüklü olan eşek bakar ki, suya iniyor ve böylece üzerindeki tuzun bir miktarını eriterek, sudan çıkarken yükü daha

^{695[323]} Müzekkiratu'l-Mezahibî'l-Fikriyye".

hafiflemiş olarak çıkmaktadır. Sünger yüklü eşek, ben neden böyle yapmayayım, ben de aynen onun gibi hareket ederek, yükümü hafifleteyim, der ve suya dalar. Tabii tam aksi olur, yükü daha ağırlaşmış olarak, böyle bir deneyimle oradan çıkar.^{696[324]}

İrkçılıkla İlgili Sözün Özü Şudur

İrkçılık Allah'a jîrk ve ortak koşmaktan ibarettir. Çünkü bunda temel görüş, onun istediği doğrultuHı hareket etmek vardır. Çabaların, cihadın, kendini feda etmenin hep ırkçılık uğrunda olmasını ister. İrkçılık bir şeyi isterken veya reddederken, dostluğunu da düşmanlığını da, Velâ-sını ve Berâsmı hep buna göre değerlendirir. Bir şeyden hoşnudsuz mu, veya istemiyor mu, bir şeyle ilgiyi mi kesmek istiyor, mutlaka bunların ırkçılık adına olmasını ister. Sevginjnıj3aj|lük^e=^ şeylerinjde ayneji jrkçılık adına yürütülmesini ister. Kim ırkçılığı seviyor ve bunu teşvik ediyorsa, böyle olan kimseler velayet yetkilerini de böylele-rine teslim ederler.

^{696[324]} İslâm ve Batı Uygarlığı", s.237.

İşte durumun böyle olması halinde bu, Allah'tan başka tapınılan ve Allah'a denk ve eş kabul edilen bir ilâh edinilmiş olur. Çünkü bu durum şu makamda olmaktadır. Tevhid kelimesindeki Nefiy ve Berâ-nın, İsbat ile Velânın yerinLalmısjojur. Çünkü bu ikisi yani velâ ve berâ, Nefiy ve İsbat ikisi de "Ulûhiyyet" veya "İbâdefin iki temel rüknüdür. Çünkü "Lâilahe illallah" sözünü ele aldığımız zaman, bunu' tahlil ederken şunu görüyoruz:

"Lâ ilahe" burası nefiy ve berâyı içerir. Yani burada red vardır. Allah düşüncesinin ve inancının karşısında olanlardan uzak, kalmak vardır. "İllallah" da ise "İsbat ve Velâ" vardır. Yani İlâhî varlığın kabulü, ona bağlılığın kabul edilmesi, yardımın O'ndan beklenilmesi ona dayanılıp güvenilmesi, Allah'a hiçbir şeyin eş ve ortak koşulmaması. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadırlar:

"İnsanlardan bazıları Allah'dan başkasını Allah'a (haşâ) denk tanrılar edinirler de, onları Allah'ı sever gibi sever-ler." (Bakara, 2/165)^{697[325]}

Hak'dan sonra sadece dalâlet ve sapıklık vardır. O

^{697[325]} Şeyh Salih el-Abûd, "İslâm Işığında Arap Irkçılığı Düşüncesi", s.254. Nedvî, "İslâm ve Batı Düşüncesi Çatışması", s.124-162. "el-İtticahatu'l-Vataniyye", 1/67,105. Muhammed Mustafa Ramadan, "eş-Şuubiyyetu'l-Cedîd" "el-İtticahatu'l-Vataniyye", 2/292.

halde her bir müs-lüman kendisini böyle bir kötülüğün içine düşüp kaybolmaktan sakınsın.

Evrensellik Ve Hümanizm

Erensellik ve İnsanlık (Hümanizm). Bu iki akım da tıpkı kavmiyetçilik (ırkçılık ve vatancılık) gibidir. Bunlar da yine el-Vela ve el-Berâ konusuyla ve akidesiyle çelişkilidirler. Fakat bu tenakuz veya çelişkinin bir başka şekli vardır. Bu, sınırları itibariyle daha geniş kapsamlıdır. Bu, velâ yani dostluk ve bağlılık sınırlarını o kadar geniş tutuyor ki, bütün ırkları kavimleri, dinleri ve vatanları sevmeye kormasını gündeme getiriyor. Aslında bu da Velâ inancının kaybı ve Berâ akidesinin de inançlardan silinmesi manasındır. Çünkü bu sonuç itibariyle şöyle bir inancı ve düşünceyi gündeme getiriyor: Müslüman kendisiyle dünyanın herhangi bir yerindeki kâfir arasında bir farkın olmadığını ve her ikisinin de her konuda aynı haklara sahip olduğu düşüncesini veren bir sistemdir. Bu da İslâmın Velâ ve Berâ akidesine aykırıdır.

Esasen bu prensip bir takım aldatıcı ve vehim verici

bazı lâfızlar üzerine oturtulmuştur. Bunlar ise hürriyet; kardeşlik, adalet ve eşitlik gibi lâfızlardır.

Nitekim bu konuda Karlferlî şunları söylüyor:

"Ne zaman ki, herkesin değer ölçüsünde, nevalardan soyutlanmış her türlü malûmat ve bilgilere vakıf olunursa, herkes düşüncelerinde tamamen özgürleştiği zaman ve işte böyle olunması halinde, o zaman cesaretle hayır olanı, güzel ve adil olanı kendi adlarına kabul edeceklerdir. İşte bu durumda, bütün dünyada bir tek dinin egemen olması ihtimal dahilindedir. İşte o zaman bir tek olan dünya yani evrensellik dinine tabi olmakla mutlu olacağım. Bunun kaynakları tarihin gerçeklerinden fışkıracak, bunun prensipleri sosyal adaleti kapsayacaktır. İşte bunun üstünlüğüyle isteksizliğin, düşmanlığın enkazı üzerinde sevginin ve kardeşliğin görüntü-1leri belirecektir."^{698[326]}

İşte bu söz açık bir şekilde İslâmı yıkmak manasınadır. Bu söz aynı zamanda İslâm cihadını temelden silip götürmek demektir. Ki İslâm'da cihad, insanların insanlara kulluğunu reddeden, onlara özgürlük verilmesini sağlayan bir sistemdir. Bölünüp

^{698[326]} İslâm ve Batı Uygarlığı", s.132.

parçalanmaktan kurtulup cemaat olma imkanını sağlar. Kölelikten kurtarıp güçlü efendiler haline getirir. Başkalarının boyunduruğu altında ezilip kalmaktan kurtarıp hepsini bir tek Allah'a kul kılar.

Hepimizin bildiği gibi cihad, Allah düşmanlarını ürpertir ve onları oldukça korkutur. Bunun içindir ki, İslâm düşmanları birçok yollarla ve değişik araçlarla müslümanların îslâmca düşüncelerini iptal etmek ve geçersiz kılmak isterler. Bu bakımdan düşmanlar bazan derler ki, İslâm kılıçla yayılmıştır, bazen de, İslâm bir vahşet dinidir, insanlara merhamet nedir bilmez, diye söylerler. Bazan da bu, istedikleri şey olmaz, o zaman şöyle derler: "Biz Evrenseliz ve Hümanistiz". Bu da yepyeni bir akımdır ki, insanlar bununla güven içinde, sağlıklı bir şekilde, adaletle ve kardeşlik içerisinde hayatlarını geçirirler. Böylece dinler ve vatanlar diye de bir şey kalmaz.

Maruf ed-Devalibî'nin sözleri, bu gerçeği oldukça iyi bir şekilde açıklar:

"... Biz, içinde yaşamakta olduğumuz çağın yani yirminci asrın ikinci yansından itibaren büyük tırmanışlar

müşahede etmekteyiz. Bu tırmanış insanlık kuralları ve kavramları üzerinde insanlık hayatını kuracaktır. Fikir ve ilim adamları ile siyasi liderler tarafından seçkin bir İslâmî topluma doğru gidişi ve rağbeti, hem de güçlü bir rağbeti görmekteyiz. Bütün bu seçkin insanlık toplumu, bir tek insanlık toplumunun birbirleriyle yardımlaşan ve bir tarzda hareket eden bir topluma doğru gidişi görmekteyiz. Bu gidiş: "İnsanlık ailesi birliğidir." Takvanın dışında insanlarda bir başka üstünlük aramamaktır.. Bu "Üstün hayat içerisinde hepsinin de hakkı vardır." Böylece herhangi bir ırkın veya cinsin, dinin ve benzeri şeylerin ayırımı yapılmayacaktır. Öylesine bir birlik tarzı ki, hepsi için aynı iktisadî yani ekonomik hayatını sağlayan maslahat birliğine dayalı bir sistem." Büyüklerden ve güçlülerden herhangi birisinin üstünlüğü ve tercihi yapılmayan, küçüklerin ve zayıfların üzerinde bir hesaba dayanmayan bir sistem. Yine bu sistem "İnsanları korumak için tüm insanlar arasında mutlak adalete dayalı" bir birlik ister.

Sonra anlatarak der ki, Birleşmiş Milletler, bu yeni evrensel kavrama çağırmaya başladı. İnsanlık aileleri

arasındaki farklılıkların, cinslerin, ırkların ve ekonomik hayatların tamamen insan haklarına uygun bir şekilde ele alınmasını davet etmeye başladı. Bu manadaki şeylerin bundan böyle değerlendirilmemesini, bu noktadan bir farklılığa gidilmemesini istedi.^{699[327]}

^{699[327]} Aylık "İslâm Dünya Birliği" dergisi, sayı: 5. Yıl: 19. (Cemadilûlâ, 1401 h.) burada hatırlatmak yerinde olacaktır. Kuveyt'le yayınlanan "el-Arabî" dergisi, sayı: 267, h. 1401. Reb'lülevvel ayındaki sayısında bu davetle ilsiü olarak iki makale yayınlandı. Birinci makale şöyledir: "(s.18) Dr. Muhammed Fethi Osman burada: (Müslümanlar ve Ötekiler) adıyla şu ifadelerle yer veriyor:

"Çağdaş müslümanların yeniden Daru'l-Harb ve Daru'l-İslâm düşüncesine ve konusuna bir göz atmalarını ister. Bunun doğru bir ayırım olmadığını belirtir. Çünkü Kitab ve Sünnette buna ait herhangi bir delil yoktur, bu sadece fakihlerin ortaya koydukları bir prensiptir, diye belirtir. Aynı zamanda açıklamasına devamla, hilafetin yani İslama dayalı hilafetin sadece tarihi bir örnektir ve zaten fazlaca da sürmemiştir. O halde bugün Müslümanların görevi artık bir daha bu noktada düşünme-meleridir. Yine müslümanların görevi, müslüman yeniden dikkatlerini şuna çevirmeliler; Çağdaş dünyadaki ülkelerle ilişkiler meselesine dönsünler. Böylece ülkeler arası yardımlaşma sanatını öğrenmiş olurlar. Bilhassa Birleşik Amerika'ya, bunların siyasetlerine baksınlar. Bilhassa bu yirminci asrın otuzlu yıllarındaki ekonomik sıkıntıyla birlikte sürdürdükleri siyasete bir baksınlar. Aynı zamanda Doğu Bioku-na da bir göz atsinlar. Görsünler Kuruşçef selefi Stalin'in siyasetinden nasıl vazgeçmiştir, bunu görsünler...

Yazar burada İslâmî kavramlarda değişikliğe gidilmesini istiyor. Tıpkı kanun koyucuların koymuş oldukları kısır kanunlar gibi kanun yapmalarını istiyor. Sanki bu adam bilmiyor veya bilmez görünüyor. Hiç Rabbani olan ve herşeyden haberdar olan, hakîm olan Allah tarafından indirilenle, beşerin kısır ve geçersiz görüşlerine dayalı kanunların karşılaştırılması yapılabilir mi? Bu olacak şey değildir. İşte böylesi bir davet, "Evrenselliğe" çağıran bir davet olup, doğrudan İslâm'daki cihadın meşruluğunu ortadan kaldırıyor. İkinci makale şöyledir:

Bu, bir öncekine göre daha iğrençtir. Yazı Fehmi Huveyda*ya aittir. Başlığı da şöyledir: "Müslümanlar ve ötekiler: Yolda diken ve düğündürler, s. 19. Bu makale de bir öncekisi gibi ve daha ileri giderek aynı şeyleri terennüm ediyor. İslam alimlerini cahil, nassların delâlet ettiği şeyleri bilmez kimseler olarak damgalamaktadır. Bu adam diyor ki: Aslında İlk merhale -İslâmın aydınlık tarihi olan ilk merhalesini kasdediyor- bunun kendine göre hesaplan ve ölçüleri vardır. Bunu olduğu gibi bütün insanlık tarihinin kalan bölümüne genelleştirmek imkânı yoktur. Sözlerini te-kidle der ki: Diğer taraftan müslümanlar sırf müslüman oldukları için seçkin ve üstün olmaları doğru bir görüş değildir. Onlara üstünlük veren İslâmdır görüşü de doğru değildir. Başkalarını kendilerinden aşağı görmek ve kâfir oldukları için böyle kabul etmek doğru değildir.

İşte bu söz, evet sadece bu söz bizim için yeterlidir. Çünkü bu, Masonluğun insanlık prensibini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bu, kafirlere olan bağlılığı, itimadı ve

Bu sözden sonra soralım: Hangi beşeri kanunu, bu evrensellik çağrısını yapanlar istemektedirler? Evet'hangi kanunun gölgesi altında insanlar yaşayacaklar?

Acaba bu, Birleşmiş Milletlerİnsanlık Beyannamesi mi olacak? Ki bu, öyle bir nizamnamedir ki, burada egemenlik yahudinin ve hıristiya-mındır, komünistlerindir. Bunun en belirgin örneği de: "VETO" hakkıdır. Bunlardan herhangi birisi, gelen bir maddenin prensiplerine aykırılığını gördükleri zaman hemen reddediyorlar. Veya bu fasid ve bozguncu düşünce sistemlerini ortaya koyanların bu çağrılarına, buna davette bulunan kimselerin plânlarına aldanmaktalar. Yani gafil ve aldatılmış kimseler durumunda olmaktadır.

Yahut bu Öylesine bir iğrençlik ve bir kurnazlıktır ki, müslümanlar şu ifadelerle uyuşturmak isterler: "Cihad, çağın ilerlemesine uygun bir şey değildir". Çünkü evrensellik düşüncesine aykırı gelmektedir. Evet böylece bizi yani müslümanları bu düşüncelerle uyuşturmak

dostluğu, yetkiyi onlara vermeyi en açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Çünkü Hüveyda'nın söylediği bu ifadeler, kâfirler için bir güvence ve teminat olmaktadır. Zira artık bunu müslüman çocukları söylemektedir. İslâm'da Velâ ve Berâ temeli üzerinde kurulmuş bulunan, sevgiye dayanan, buğzu İçeren bir ayırım esasına dayalı binayı yıkmaktadır. O halde müslümanın İyi bir hesap yapması için, İslâmî bir sonuca varmak için, müslümanlara ayak sürçme ve kaygan yerlerin gösterilmesi gerekir. Bu tür dinsiz çağrılarının öğretilmesi icab eder.

isterler.

Bana göre buna verilecek en uygun cevap, son sorunun cevabı olmaktadır. Çünkü dininde ve Rabbini tanımada samimi ve ihlâs sahibi olan her bir müslüman ve her mümin çağdaş cahiliyenin hile ve tuzaklarını bilir ve sezer. Böylece herhangi bir davete kapılmaz. Hz. Muhammed'in nübüvvet kaynağından ve ebedî risalet menbaından fışkırmayan hiçbir şeye itibar etmez.

O halde biz bu kesin cevabı tesbit edelim. Bu bir intikam duygusu değildir. Bu küfür düşünce sistemlerine ve akımlarına karşı bir intikam duygusuyla verilmemektedir. Aksine bu da tıpkı dünya Masonluğunun amaçladığı şeyin aynıdır. Çünkü Masonlar da dünya birliğini ve büyük dünya birliğine mensup olmaya insanları çağırırlar. Hem de tüm amaçları ve prensipleriyle aynı doğrultuda hareket ederler. Bu itibarla evrensellik düşüncesiyle Masonik zihniyet aynıdır.

Nitekim Masonlardan biri şöyle diyor:

"Doğrusu Masonluğun arzuladığı şey, insanlığın azar azar veya yavaş yavaş en üstün ve ideal amaca doğru onu gerçekleştirmek için yürümeleridir. Çünkü tüm mana ve

kavramlarıyla özgürlük veya hürriyet böyle gerçekleşir. Böylece farklılıklara son verilin Ferdler ve milletler arasında farklılık gözetilmez. Artık burada ilim, güzellik ve fazilet yükselir.”^{700[328]}

Nihayet Deriz Ki

Bugün insanlar eliyle üretilen tüm fikir ve düşünce sistemleri, yeryüzündeki tüm bu sistemler varlık itibariyle Kitap ve Sünnetten kaynaklanmazlar. Hepsi Allah ve Rasûlüne karşı savaş açmışlardır. Allah'ın dinine, Kitabına ve Rasûlü'nün sünnetine harb açmış bulunuyorlar. Kim bunlardan herhangi birisini kabul eder ve bunların prensiplerine göre hareket ederse, bu açık bir şekilde kâfirlere dost olmak ve onlara yetki vererek, onların velayetini kabul etmektir. Yine bu açık bir şekilde İslâm'dan beri ve uzak olmaktır. Nitekim Rabbim şöyle buyurmaktadır; kâfirleri dost edinen, onlara velayet yetkisini tanıyan onlardan, diye açıklıyor. İşte ayet meali:

"İçinizden onları dost tutanlar onlardandır." (Maide,

^{700[328]} İslâm ve Batı Uygarlığı", s.197.

5/51)

İslâm, İnsanların üzerinde toplanmaları gereken ve hiç ayrılığa sapmamaları icab eden dindir. Bu din, insanları iman terazisiyle eşit ve denk tutar. Tıpkı bir tarağın dişleri gibi. Arabın aceme (Arap olmayana), siyahın beyaza üstünlüğü yoktur. Üstünlük yalnızca takva iledir.

Bu din, huzur ve mutluluğun kendisinde bulunduğu yegâne dindir. Nitekim Rabbim şöyle buyuruyor:

"Bilesiniz ki, kalpler ancak Allah'ı anmakla sükûnet bulur." (Ra'd, 13/28)

Bu din ancak istenilen mutlu ve üstün bir hayatı gerçekleştirip insanlar için sağlar; bakınız Rabbimiz şöyle buyuruyor:

"Erkek veya kadın, kim mümin olarak iyi amel işlerse, onu mutlaka güzel bir hayat ile yaşatırız. Ve onların mükâfatlarını, elbetteki, yapmakta olduklarının en güzeli ile veririz." (Nahl, 16/97)

Ancak bu din sayesinde Rabbani manada bir temkin elde olunabilir. İmkânlar sağlanabilir. Rabbim şöyle buyuruyor:

"Allah, sizlerden iman edip iyi davranışlarda

bulunanlara, kendilerinden öncekileri sahip ve hakim kıldığı gibi kendilerini de yeryüzüne sahip ve hakim kılacağını, onlar için beğenip seçtiği dini (İslâmı) onların iyiliğine yerleştirip koruyacağını ve geçirdikleri korku döneminden sonra, bunun yerine onlara güven sağlayacağını va-detti. Çünkü onlar bana kulluk ederler; hiçbir şeyi bana eş tut-

mazlar. Artık bundan sonra kim inkâr ederse, işte bunlar asıl büyük günahkârlardır." (Nûr, 24/55)

Sonuç

İslâm Kurtuluş Ve Saadet Yoludur

Müslümanın böyle bir aşağılanmaktan ve başkalarına kuyruk olmaktan kurtulması ne zaman gerçekleşecektir? Çünkü müslümanın başına her ne gelmiş ise hep bu iki yoldan gelmiştir.

Acaba bu kurtuluşa giden yol nedir? Bugün yeryüzünün hemen her bölgesinde müslümanlara reva görülen böyle bir durumdan çıkış yolu ne olabilir?

Acaba bu kurtuluş için belirli ölçüler ve alâmetler var mı? Sonunda bu işin geleceği nasıl olacaktır?

Cevap olarak deriz ki: Onun kurtuluşu İslâm'dadır. İslâm'dan başka kurtuluş yoktur. Müslümanları bugün düştükleri durumdan, aşağılanmaktan, Allah'dan başkasına kulluktan kurtaracak olan budur. Bu ümmetin selefini yani öncekilerini İslâm nasıl ki zulmetten ve karanlıklardan nura çıkarmış, zulümden adalete erdirmiş, dünyanın darlığından onun genişliğine ve ahiret nimetlerine erdirmiş ise, bugünkü müslümanları da kurtaracaktır.

Ancak bu dosdoğru olan yol, burada ciddî manada yürüyüp hareket eden birilerine ihtiyaç duymaktadır. Bu yolda öylesine bîr yolcu istiyor ki, bu yolcu hiçbir zaman sağına ve soluna iltifat edip önerg vermemelidir. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"Şüphesiz bu benim dosdoğru olumdur. Şu hâlde ona uyun. Başka yollara uymayın. Zira o yollar sizi Allah'ın yolundan ayırır. İşte sakınmanız için Allah size bunları emretti." (En'am, 6/153)

"Gerçek şu ki, kâmil manada bir İslâmî hayat ancak

samimi ve ihlâsh bîr şekilde olmak şartıyla Tevhid'in temel unsurlarını kabul etmeye ve bu esaslara bağlıdır. Çünkü bu, insanın bütün hayatını, hem ferd hem cemaat oîarak kapsar. İnsan bunun gereğini hisseder ve bunu içinde duyarsa, işte bu, elinde var olan her şeyin Allah'a ait olduğu imkânını verir, buna vekil olanın Allah olduğunu bilir. Yine o bilir ki, Allah (c.c), gerçek ve hakiki manada bizzat Şer'î malik yani şeriatın sahibidir. Onun koymuş olduğu şeriat bütün dünyayı kapsar. O Ailah (c.c), itaat olunan mabuddur ki, emir ve nehiy O'na aittir. Emri de O koyar, yasağı da O getirir.

Bizzat hidayetın menbal ve kaynağı O'dur. Allah (c.c), insanın sapmalardan, Ailah'dan başkasına itaaten ayrılma tehlikesi doğurduğunu ikna edici ve tatmin eder manada ona imkân verir, duygu ve düşünce verir. İnsan, Allah'ın hidayetinden müstağni kalamayacağı, yani ona muhtaç olmadan yaşayamayacağını anlar. Bu da, Allah'ın ona verdiği duygu ve idrak sayesinde. Zatında, sıfatlarında, haklarında ve tasarruflarında Allah'ın eş ve ortağı olmadığını idrak imkânını Allah kendisine verir. Aksi takdirde bu, hangi yönden ve hangi renkten gelirse gelsin,

sapıklıktan ve dalâletten başkası olamaz.

Sonra bu temel, yani Allah'a iman etme temelini direkleri ve esasları merkezine yerleştirme imkânı, kişinin bunu davasının içinde görmedikçe ve bunun yerine kesin olarak getirilmesi gereken bir şey olduğunu görmedikçe mümkün olamaz. Ayrıca müslüman şunu da kesinlikle anlamak zorundadır. Bu konuda tam bir şuur ve idrak sahibi olmalıdır ki, elinde var olan her şey, Allah'ın mülküdür. Tam olarak bunun İdrakinde olmalıdır. Hepsi de neticede Allah'ın rızasına bağlı olduğunu bilmelidir. Kendi adına yapılan şeyleri Allah'ın rızası veya gazabı çerçevesinde değerlendirmelidir. Bütün bunları Rabbinin rızasını kazanmak ve gazabından uzak kalma esaslarına dayandırılmalıdır. Bunun idrak ve şuurunda olmalıdır. Kendisinin başkalarından üstün görmeyi, büyüklenmeyi bir kenara itmelidir. Tüm düşüncelerini, değerlerini, prensiplerini, bir şeyi kabul veya reddetme hususundaki değerlendirmelerine, Allah'ın yüce Kitabında indirmiş olduğu ilme dayandırmalıdır.

Allah'a itaati içermeyen ve başkalarına karşı duyulan dostluk, itaat ve bağlılıkları, velayeti boynundan söküp

atacaktır. Tâ kalbinin derinliklerine Allah sevgisi ve muhabbetini yerleştirecektir. Gönlünde, kendisinden Allah'dan daha üstün bir yer, saygı ve değer isteyen tüm putları söküp atacaktır. Müslüman sevgisini, buğzunu, sadakatini, düşmanlığını, rağbetini ve nefretini, barışını ve savaşını ve buna benzer birçok şeyleri tama-

men Allah'ın rızasına ve hoşnudluğuna bırakmalıdır. Kendi adına razı olacağı şeylerde, Allah'ın bundan razı olup olmadığı noktasına dikkat etmelidir. Hoşlanmadığı ve istemediği şeylerde de, Allah'ın hoşlanmayıp dilemediği şeyler olmasına dikkat etmelidir. İşte bu, gerçek ve hakiki imanın mertebesi ve amaçlanan nokta olmuş olmaktadır."⁷⁰¹[³²⁹]

Bugün insanlığın içinde bulunduğu hayat konumu, tüm dünya üzerinde yıkıma ve ruh bunalımına doğru yönelmiştir. İşte hemen her yerden çığlıklarım duyduğumuz bu düşüş ve aşağılanma, değerini yitirme olayı, kendisini kurtaracak bir kurtarıcıya seslenmektedir. Onu böyle bir boşluktan ve uçurumdan kurtarıp dilediği bir işe, davaya götürmesini istemektedir. İşte bu, İslâm'dan

⁷⁰¹[³²⁹] Mevdûdî, "Ahlâkî Esaslar", s.49-50'den özetlenerek.

başkası değildir. Çünkü bu, her şeyi en iyi bilen Allah'ın dinidir. O Allah, insanları düzeltecek ve ıslaha götürecektir. O Allah, her şeyi bilir ve tüm kalplerde gizli olandan da haberdardır.

Aslında İslâm, tek kurtuluş yoludur. Çünkü bu, fıtrata ve yaratılışa uygun olanını vermektedir. O İslâm ki, insanın maddî icadlarındaki adımlarında ve ruhî ilerlemelerindeki adımlarında bir düzeni getirmiştir. Sadece İslâm bunu yapmaya malik ve sahiptir. İslâm onun için hayat gerçeğine uygun bir nizam getirmeye ve koymaya sahip olduğu gibi, bununla da gerçek manada düzen sağlanmış olur. Hem de insanlığın bugüne dek hiç tanımadığı bir şekilde bunu sağlar. Zira bu manadaki sağlıklı bir düzeni ancak İslâm'ın gölgesinde bulabilir. Hem de tüm tarih boyunca bu nizamın gölgesinde, başka bir nizamda değil sadece ve sadece İslâm nizamında bulabilir."^{702[330]}

İslâm düşmanları çok iyi bilirler ki, onların tek düşmanları İslâmdır. İşte bunun için onlar bu yüce dağı yıkıp dağıtmak için tüm gayret ve çabalarını sarfederler. Çünkü sömürme yolunda ve amaçlarında karşılarında

^{702[330]} İstikbar İslâmındır, s.109.

dikilecek tek engel İslâmı görmektedirler. Aynı zamanda kâfirlerin taşkınlıklarına, tağutluklarına, azgınlıklarına ve yeryüzünde Hanlıklarına tek engel olarak İslâmı görmektedirler. Onun için bu dini ortadan kaldırmak maksadıyla akla gelebilen her türlü yolu ve metodu denemektedirler. Bu dinin yerine yepyeni bir sistem getirip temeli sapa sağlam olan bu dini yıkmak isterler, var güçleriyle bunun için çalışırlar.^{703[331]}

Gayretli ve anlayışlı her müslüman bilir ki, bu din, kesinlikle İslâm için yazılan binlerce kitap ile, hutbe ve vaazlar yoluyla, İslama davette bulunan davet filimleriyle ayakta kalamaz. Evet sadece bu yollar bunun için yeterli değildir. İslâm gerçek manada dipdiri ve atılğan olan bir gerçeğe ayakta durur. İşte bunu da ancak samimi ve doğru olan müslümanların şahsında görme imkânı vardır. Bu, gözlerin göreceği, ellerin dokunabileceği, aklî eserlerin hissedebileceği bir gerçeğin ta kendisidir.^{704[332]}

Çağdaş insanlığın hayat akışını değiştirecek olan bu üstün kişiler, bizzat kendileri, Allah'ın düşmanlarını dost kabul etme ve onlara velayet yetkisini verme noktasında

^{703[331]} Bkz. İstikbal Ulamındır.

^{704[332]} S.Kutub, "İslâm ve .Uygarlık Problemleri", S.182.

kendilerini aşmış kimselerdir. İster kâfirler olsun, ister münafıklar ve ister mülhid (dinsizler) olsun, hepsine bu sadık kimseler rest çekmişlerdir. Hiçbir zaman çağdaş batıl sistemlerin yıldızlı propagandaları onları aldatamaz. Gerçi hem batı ve hem doğu atom bombalarına sahiptirler. Bundan başka daha nice nükleer silâhlara sahip bulunuyorlar. Fakat samimi ve dosdoğru müslüman bunların aksine şu gerçeği bilir: En büyük sadece ve sadece Allah'dır. Veli, yardımcı, imkân verici sadece Ö'dur. Batılın imkânları ne kadar çok olursa olsun, Hakkın üstünlüğü O'nun elindedir. Batıl hak üzerinde bir üstünlük kazanamaz. Çünkü Rabbim şöyle buyuruyor:

"Nice âz sayıda bir birlik, Allah'ın izniyle çok sayıdaki birliği yenmiştir." (Bakara,2/249)

Yine Rabbimiz şöyle buyuruyor:

' 'Bizim ordumuz şüphesiz üstün gelecektir." (Saff'ât,37/173)

Bir başka âyette ise Rabbim şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz peygamberlerimize ve iman edenlere, hem dünya hayatında, hem şahitlerin şahitlik edecekleri günde yardım ederiz.*' (Mümin, 40/51)

Rabbim düşmanlarla ilgili olark da şöyle buyuruyor:

"Şayet sizinle savaşa girecek olsalar, size arkalarını dönüp kaçarlar. Sonra kendilerine yardım da edilmez." (Âl-i İmrân, 3/111)

Sadık ve samimi her müslüman böyle bir amacı gerçekleştirebilmesi için Allah'ın şeriatına aykırı olan her kanun, yasa, nizam, tüzük ve sistemden uzak olduğunu açıkça bildirmelidir. Yani Berâ olayını hemen gündeme sokmalıdır. Yine İslâm akidesiyle çelişen her türü akide ve fikirden de beri ve uzak olmalıdır. Bu husustaki Berâsmı da ortaya koymalıdır. Çünkü bizden önceki büyüklerimiz yani salih selefimiz, bu sayede yardıma ve izzete erdiler, şeref sahibi olabildiler. Küçük ve büyük her şeyleri bu Rabbanî şeriattan, tüm hükümlerini ve idarelerini bundan aldılar. Zira sırat-ı müstakim adı verilen dosdoğru yol sadece budur. Bunda herhangi bir eğiklik ve sapma yoktur. Allah'ın Hanif olan dinidir ki, bunda herhangi bir darlık ve sıkıntı sözkonusu değildir. Bu dinin koymuş olduğu hiçbir emir konusunda akıl, keşke bu olmasaydı ve bu yasaklansaydı, daha uygun olurdu, deme imkânını bulamaz. Yine yasakladığı hiçbir şey de yoktur ki, akıl,

keşke bu mubah olsaydı daha güzel olurdu diyebilme gücünü bulamaz. Aksine Allah'ın her emrettiği şey, en uygun olanıdır. Yani salih olanını emretmiş ve fesada götüreni yasaklamış, her iyi ve güzeli mubah kılmış, her kötü ve iğrenç şeyi de haram kılmıştır. İslâmın emirleri gıda ve ilâttır, yasakları da koruma ve himayesidir, her türlü hastalıktan muhafazadır. Dışı içini süsler, içi dışından çok daha güzeldir. Prensibi doğruluk, direği ve temeli hak, ölçüsü adalet, hükmü de kesin gerçektir. Bunda herhangi bir kralın veya bir görüş sahibinin siyasetine gerek yoktur. Çünkü Allah (ç.c), bunu tamamladığını şu ifadeleriyle bildirmiştir:

"Bugün size dininizi kemale erdirdim (ikmal ettim), üzerinize nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslamı beğendim." (Maide, 5/3)

Hiz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmaktadırlar:

"Ben sizi, gecesini gündüzü gibi apaydın olan (en küçük bir şüphe bile kabuî etmeyen gayet açık) bir din üzerinde bıraktım. Benden sonra ancak helak olanlar, o dinden başka yönlerle sapar."^{705[333]}

^{705[333]} İbn Kayyım, "İ'camu'l-Muvakkîn", 3/207. Hadis: Ahmed b. Hanbel, Müsned, 6/126.

İyiliği emredip, kötülükten meneden hayır davetçilerinin bu ümmeti tertemiz ve berrak olan akideye çağırmaları gerekir ki, bu da şu esaslar içerisinde temsil edilmektedir:

1- "Lâ ilahe illallah, Muhammedun Rasûlullah" kavramının tashih olunarak gerçeğin dile getirilmesi. İnsanları bu kelimenin manasını anlamaya ve bu muazzam kelimenin ne manaya geldiğini bilmeye davet edilmesi. Tıpkı Hz. Muhammed (s.a.v.) ve ashabının bu kelimeyi anladıkları gibi anlama imkânının kazandırılması. Son dönemlerde sapmalara ve yanlış anlamalara götürmekten arındırılması. Çünkü son dönemde bu söz söylenirken, ne gibi bir mana içerdiği üzerinde durulmamaktadır. Getirdiği yükümlülükler ele alınmamaktadır.

Bu kelimenin içerik ve kapsam olarak müminler için hem velâ ve hem berâ olayını gündeme getirdiğini ve bu manadaki sorumlulukları yüklediğini aktarmalıdır. Tüm kâfirlerden uzak kalınacak, tüm müminlerle de bir ve beraber olunacaktır. Allah'ın şeriatı kanun olarak gündeme getirilip bu gerçekleştirilecektir. Allah'ın indirdiğine tabi

tbn Abdi't-Berr, Camiu Beyanı'l-İtim, 2/222. tbn Mace, Mukaddime, 6. Terğib ve Terhib, 1/46. Camiu'l-Usûl, (Haşiye) 1/293.

olunacak, uyduruk ve sapık ilâhlar varlığına, değişik rabler edinilmesine son verilecektir. İlâhlaştın-lan örf, adet, gelenek, heva ve isteklerden ilgi kesilecektir. Allah'ın indirmediği bir şeyi insanlara ilah olarak sunup, bunların şariat haline getirilmesine son verilecektir.

2- İbadet kavramının asîi manasıyla tekrar ele alınması ve bu manada tashihi gerekir. Çünkü bu, çok kapsamlı bir kelimedir. Sadece şiarlardan ve sembollerden ibaret bir şey değildir. Yani bu hayat ile ölüm arasında bazı esaslardan ibaret olan sembolik şeylerden ibaret değildir. İnsanlığın ortaya koymuş olduğu esaslara dayalı, din ile devleti birbirinden ayıran sembolik ibadetler manzumesi değildir, İslâmî ibadet. Evet bu ibadette din ile sosyal hayat, iktisadî, siyasî ve kültürel hayat ayrılığı diye bir şey düşünülemez.

Çünkü ibadet, bizzat akidedir, bizzat şeriattır, bizzat hayat nizamıdır. Çünkü Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"De ki: Şüphesiz benim namazım, kurbanım, (ve ibadetlerim), hayatım ve ölümüm hepsi alemlerin Rabbi Allah : içindir. Onun ortağı yoktur. Bana sadece bu emrolundu ve ben müslümanların ilkiyim." (En'am, 6/162-163)

3- Kitap ve Sünnet esasları ölçüsünde yepyeni bir neslin yetiştirilmesi. Çünkü en sağlıklı yol budur. Zira Ümmet ancak böyle bir yol ile Rabbine ve dinine dönme imkânına kavuşur.

4- Fikir savaşlarının atılması, bu da yeni cahili sistemlerin uzaklaştırılmasıyla sağlanır. Bunun dağıtıcı ve parçalayıcı tüm unsurlarının, aşağılayıcı durumlarının, yalancı parlaklığının tümü ile anlatılıp İslâm akidesinin sağlamlaştırılması. Zira ancak böylece onun yapmış olduğu inhıraflar ortaya çıkabilir. Evet gerçek manada doğru ve sahih olarak İslâm konulmak suretiyle, insanlar tehlikelerden arındırılmalıdır.

5- Müslümanın müslümana karşı yetkisini onun adına kullanması, onu sevmesi, onu dost edinmesi meselesinde derin bir inanca sahip olması gerekir. Mümin kardeşlerine bağlı kalması ve onlara intisab etmesi icabeder. Cahiliye yetki vermesi, bunların devamı olan: kavmiyetçilik, ırkçılık ve va-tancılık, evrensellik gibi sistemlere bağlı kalmaması, bunlara yetki tanımaması gerekir. Çünkü bu bir akide işidir. Bu itibarla müslüman ne bu adı geçen görüşlere ve ne de bunun gibi düşüncelere hiçbir zaman itibar etmez ve

etmemelidir. Hangi bölgede ve toprak üzerinde bulunursa bulunsun, müslüman müslümanın kardeşidir. Daru'l-İslâm, aslında bütün müslümanların yurdudur. Yeryüzünde herhangi bir bölgede ayrı olarak yaşamakta olan müslümanların tek yurdu, Daru'l-İslâm'dır.

Tarihimiz en parlak sayfalarıyla bu meselenin önemine şahittir. Şöyle bir olay cereyan etmiştir İslâm tarihinde: Bir müslüman kadın, Amuriye'de ihanete uğrar. Bunun üzerine "Ey Mu'tasım neredesin?" diye imdat çağrısında bulunur. Bunun üzerine Mu'tasım, buyur ey müslüman hanım, derhal imdadına koşuyorum, der. Orduyu hazırlar ve böylece Amuriye şehrini fetheder. İnanmış o müslüman kadına böylece yardım etmiş olur.

Mu'tasım kendisini imdada çağıran bu kadın için: "O bir başka ülkede ve vatanda yaşıyor, ben ise bir başka vatandayım" diye düşünmedi. Müslümanların başı ve halifesi olarak sorumluluğun bilincinde olmak şartıyla hemen harekete geçti. Mademki müslümanların halifesidir, tüm İslâm ümmetlerinin sorumluluğu onun boynundadır. Çünkü halife, Allah'ın huzuruna vardığı zaman, bundan sorulacağının bilincindedir.

O halde başı sıkışan tüm dünya üzerindeki müslümanların dertlerine ve yardımlarına koşmak, bu İslâm akidesinin ve inancının farz kılmış olduğu bir husustur Durum böyle olunca, müslümanın vacip ve farz görevlerinden bir diğeri de yeryüzünde dağınık bir şekilde bulunan müslüman-ları sevmesi, eliyle, diliyle ve malıyla yardımlarına koşması görevidir. Her yerde ve her münasebetle onun yardımına koşması icab eder.

6- Allah'ın kâfir ve müşrik düşmanlarına karşı düşmanlık ve onlardan beri ve uzak olma meselesini, münafıklara, kâfirlere ve müşriklere düş-

manlı, onlarla ilgiyi kesmek ve onlardan beri olmak meselesini de çok iyi bilmek gerekir. Aynı şekilde dinden dönmüş mürtedlere karşı da böylece davranmakla yükümlü ve görevlidir. Bu sayılanlardan hem uzak olacak, beri olacak ve aynı zamanda düşman olarak tanıyacaktır. Zira imanlı bir kalbte küfrü ve küfür ehlini sevmeye barınamaz, ikisi birlikte bulunamaz. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah'a ve ahiret gününe inanan bir toplumun - babaları, oğulları, kardeşleri, yahut akrabaları da olsa-

Allah'a ve Ra-sûlüne düşman olanlarla dostluk ettiğini görmezsin." (Mücadele, 58/22)

Müslümanı, Allah'ın Kitabı ve Rasûlü'nün sünnetine aykırı olan her aşağılık düşünceden arıtmaya düşkün olmak ve bu noktada titiz olmak gerekir.

7- Bu arada şeytanın dostlarının ve yandaşlarının Rahman olan Allah'ın velilerine, dostlarına karşı olan düşmanlıkları meselesini de kesin bilmek gerekiyor. Çünkü bu düşmanlık tâ Hz. Adem (a.s.)'dan kıyametin kopacağı zamana kadar sürecektir. Her iki grup hiçbir zaman birleşemez-ler Çünkü Allah taraftarı olanlar, insanları Allah'a ibadete çağırırlar. Şeytanın taraftarları ve yandaşları Allah'a ibadete çağırırlar. Şeytanın taraftarları ve yandaşları içinse durum, bunlar tağuta ibadete ve kulluğa çağırmaktadırlar. Tağutlara itaati bunlar öngörmektedirler. Müminleri dinlerinden engelledikleri için hep müminlere karşı savaş açmışlardır. Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Onlar eğer güçleri yeterse, sizi dininizden döndürünce-ye kadar size karşı savaşa devam ederler." (Bakara, 2/217)

8- Allah'ın yakınlığı ve Allah'ın zafer vereceği gerçeğiyle yeniden umudu diriltmeli ve ruhları yeniden güçlendirmeliyiz. Nitekim Rasûlül-lah (s.a.v.) bir hadislerinde şöyle buyurmuşlardır:

"Siz, kesinlikle Yahudiyle savaşıacaksınız ve siz kesinlikle onları öldüreceksiniz. Hatta öyle bir durum olacak ki, her taş şöyle seslenecektir: Ey Müslüman! İşte yahudi, gel ve derhal onu öldür."^{706[334]}

İşte şu yazılanlar bazı önemli başlıklardır sadece. Bunlar kurtuluş yollarının işaret taşlarıdır. Şayet müslüman, Allah'a karşı sadık ve samimi davranırsa, kesinlikle Allah ile beraberliğini, Allah'ın kendisiyle olduğunu, Allah'ın ona yardım edeceğini görecektir. Çünkü müslümanlar en yücedirler. Müslümanlar yeryüzünde Allah'ın emrini egemen kılacaklardır. Bunun içindir ki, müslümanlar gerçek olarak Allah'ın velayetine ve dostluğuna, O'nun ikramına hak kazandıklarını görecektir. Çünkü Rabbim şöyle buyurmaktadır:

"Bilesiniz ki, Allah'ın dostlarına korku yoktur; onlar üzülmeyecekler de." (Yunus, 10/62)

^{706[334]} Müslim, Eşratussaa, H.2921.

Zira bunlar hizbullah yani Allah taraftarıdır. Bu gruplar, Allah yolunda cihad ettikleri ve Allah'ın kelimesini yüceltmek için çaba gösterdikleri için en çok ikrama hak kazananlardır. Onlar bu açıdan herhangi bir kınayıcının kınamasına da hiç mi hiç aldırılmazlar. Nitekim Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:

"İşte onlar, Allah'ın grubudur. İyi bilin ki, kurtuluşa erecek olanlar sadece Allah'ın grubu olanlardır."
(Mücadele,

58/22)

Biz Allah'ın izniyle ve Allah'ın dilemesiyle hayır müjdesini vermek istiyoruz. Çünkü yeni İslâmî nesil, bize doğuşların ve müjdelerin öncüleri olduklarını göstermiş bulunmaktadır. İşte bu yeni nesil, bu ümmeti böylesi bir aşağılıktan, değerlerini yitirmekten ve başkalarına kuyruk olmaktan kurtaracaktır. Bu apaçık bir şekilde dünyanın her bir bölgesinde görülmektedir. İşte o gün gelince, müminler Allah'ın yardımını ve zaferiyle sevinip mutlu olacaklardır.

Bütün dualarımızın sonunda, âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd ederiz.

